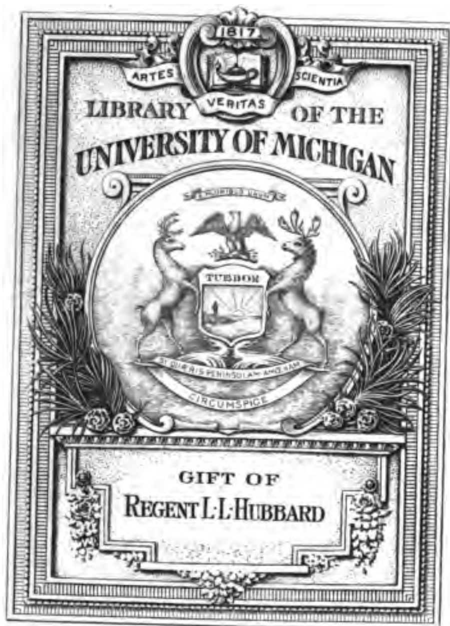
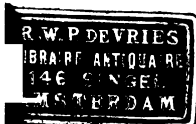

Compl Mvlp

1817
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE
GIFT OF
REGENT L. L. HUBBARD

R. W. P. DE VRIES
LIBRAIRE ANTIQUAIRE
146 SINGEL
AMSTERDAM

ZEDEN, GEWOONTEN

EN

HUISSELIJK LEVEN

DER

NOORD-AMERIKANEN.

ZEDEN, GEWOONTEN

EN

HUISSELIJK LEVEN

DER

NOORD-AMERIKANEN.

Trollope, Frances (Milton) "Mrs T. A. Trollope"

ZEDEN, GEWOONTEN

EN

HUISSELIJK LEVEN

DER

NOORD-AMERIKANEN,

DOOR

MISTRISS TROLLOPE,

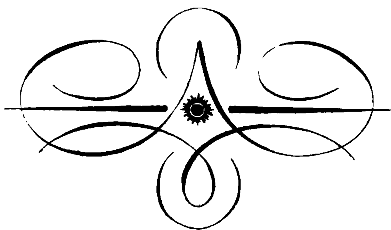
BESCHREVEN, NA EEN DRIEJARIG VERBLIJF

IN DE VEREENIGDE STATEN;

(gevolgd naar den Vierden Engelschen Druk.)

IN TWEE DEELEN.

EERSTE DEEL.

Te HAARLEM, bij

DE WED. A. LOOSJES, Pz.

MDCCCXXXIII.

VOORBERIGT

VAN DEN

VERTALER.

Veel is er over de Vereenigde Staten *van* Noord-Amerika *geſchreven, ſedert dit land zich aan* Engelands *heerſchappij ontrukt heeft, en, als onafhankelijke Republiek, in de rij der Volken is opgetreden. De zeden, de gewoonten, het karakter van zijne bewoners, deszelfs regeringsvorm, ſtaatkundige en godsdienſtige inrigtingen hebben warme bewonderaars gevonden, en zijn met ongemeene lofſpraken, als ten hemel, verheven. Doch, evenmin heeft het, aan den anderen kant, ontbroken aan dezulken, die, na een naauwkeurig onderzoek en eene bedaarde beſchouwing, gemeend hebben, over het een en ander een min gunſtig oordeel te moeten vellen. Tot deze laatſte behoort de Schrijffter van het onderhavige werk,* Mistresſ TROLLOPE. — *Men heeft meermalen de opmerking gemaakt, dat een meer of minder gunſtig oordeel over een land en deszelfs bewoners veel daarvan afhangt, of hij, die het bezocht, reeds vooraf voor of tegen hetzelve ingenomen was; want dat het den eenen, zoo min als den anderen, aan de gelegenheid zal ontbreken, om*

voor zijne vooraf opgevatte meening de bewijzen te vinden. Indien nu deze opmerking gegrond is, zoo als wij gelooven, dat zij is, dan moet het wel de kracht der waarheid geweest zijn, welke de Schrijfster noodzaakte, zich in hare beoordeeling van de Vereenigde Staten *van* Noord-Amerika *niet aan de zijde van derzelver lofredenaars te scharen; want zij had, volgens hare eigene getuigenis, toen zij* Engeland *verliet, van het land, dat zij ging bezoeken, eene zeer gunstige verwachting. Voor 't overige stelde haar een verblijf van ruim drie jaren, gedurende welke zij zich in onderscheidene gewesten en steden, hier korteren, dáár langeren tijd, ophield, in staat, veel op te merken, waartoe de gewone reiziger bij een korter oponthoud geene gelegenheid heeft. En dat zij die gave van opmerken in eene hooge mate bezat, daarvan draagt schier elke bladzijde des werks de onmiskenbare blijken; terwijl tevens (indien anders de vertaling niet geheel mislukt is) niemand aan de Schrijfster een' onderhoudenden en aangenamen trant van verhalen en een' losfen en levendigen stijl zal kunnen ontzeggen.*

De lezer houde in 't oog, dat de Schrijfster overal, waar zij van mijlen spreekt, Engelsche mijlen bedoelt, van welke drie ten naastenbij een uur uitmaken.

VOOR-

VOORREDE.

Door de uitgave dezes werks heeft de Schrijfster veeleer ten oogmerk de aandacht van het publiek, op nieuw, op een belangrijk onderwerp te vestigen, dan dat zij waant over dat onderwerp volledige berigten te leveren.

Offchoon men reeds veel geschreven heeft over de groote proeve, gelijk men het noemt, welke, in het ſtuk van regeren, aan gene zijde van den Atlantiſchen Oceaan, genomen wordt, blijft er nog altijd veel belangrijks over, met opzigt tot den invloed, welken de ſtaats-inrigting des lands op de denkwijze, den ſmaak en het huisſelijke leven der burgers heeft uitgeoefend.

De Schrijfſter heeft getracht hare oppervlakkigheid eenigzins te vergoeden, door zorgvuldig en met naauwgezetheid de waarnemingen op te teekenen, welke haar een verblijf van drie jaren in verſchillende gedeelten der Vereenigde Staten *in de gelegenheid geſteld heeft te doen.*

Zij laat volgaarne aan bekwamere pennen de taak over, om het voor- of nadeelige van den Democratiſchen regeringsvorm van Amerika *aan te wijzen; maar zij heeft door eene getrouwe beſchrijving van het dagelijkſche en huis-*

huisſelijke leven pogen te toonen, dat al het voordeel is aan de zijde van hen, die door weinigen, boven hen, die door velen geregeerd worden. Het voorname doel, 't welk zij voor oogen had, was, om hare landgenooten aan te moedigen tot het handhaven eener ſtaats-inrigting, welke hun al dat geluk verzekert, dat het gevolg is van op vaste grondſlagen gevestigde inſtellingen. Door deze op te geven, zouden zij het vreesſelijke gevaar loopen, van hunne rust te zien verdwijnen, om voor twist en woelingen plaats te maken, en die verlaging te ondervinden, tot welke onvermijdelijk eene natie vervalt, die al de magt van den ſtaat in de handen van den grooten hoop plaatst.

De Vereenigde Staten *leveren zeer vele en belangrijke voorwerpen op voor de Natuurlijke Geſchiedenis. Behalve die, welke voor ons geheel nieuw zijn, zijn er vele, welke zeer ſchoon, eenige, die wonderbaar mogen heeten. Daar, nogtans, de zedelijke en godsdienſtige toeſtand des volks, voor alles, de aandacht van den wijsgeer eischt, zal de Schrijfſter het oogmerk haars werks voor volkomen bereikt houden, indien zij eene meer algemeene belangſtelling voor dit onderwerp heeft opgewekt.*

INHOUD.

TIEN-

ZEDEN, GEWOONTEN

EN

HUISSELIJK LEVEN

DER

NOORD-AMERIKANEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Het binnenvaren van den Misfisfipi. — Balyze.

Op den 4^{den} November 1827 begaf ik mij, vergezeld van mijn' zoon en mijne beide dochters, te *Londen* fcheep, en kwam, na eene voorfpoedige, hoewel vermoeijende overvaart, juist op Kersdag, aan den mond van den *Misfisfipi*.

Het eerfte teeken, hetwelk ons aankondigde, dat wij het land naderden, was het gezigt van die onmetelijke rivier, welke haar modderig water met de blaauwe baren van de golf van *Mexico* vermengt. Hare oevers zijn zoo vlak, dat men in volle zee geen der voorwerpen, welke derzelver oppervlakte bedekken, bemerken kan. Met welgevallen befchouwden wij dezen drabbigen ftroom, welke ons te gemoet vloeide, daar hij ons boodfchapte, dat wij de haven nabij waren, en een overtogt van zeven weken ons

ons tamelijk vermoeid had. En toch was het niet zonder een zeker gevoel van leedwezen, dat wij die blaauwe en glinsterende golven, wier gestadig afwisselend gezigt zoo lang onze voornaamste verstrooijing geweest was, verlieten, om dezelve met de vaart op dien somberen stroom te verruilen, naar welken ons schip thans zijnen koers rigtte.

Talrijke troepen van pellikanen, welke wij op de door het slijk gevormde eilandjes, die boven de oppervlakte der golven uitstaken, zagen zitten, en een loods, die gekomen was, om ons door deze hinderpalen het pad te wijzen, waren langen tijd de eenige zigtbare teekens, dat wij ons in de nabijheid van het land bevonden.

Nimmer zag ik een tooneel van zoo volkomene verwoesting, als dit binnenvaren van den *Missisipi* oplevert. Indien DANTE het gezien had, hij zou gewis nieuwe beelden van deze ijsseijlkheden ontleend hebben. Het eenige voorwerp, dat zich boven de oppervlakte dezer klippen verheft, is de mast van een vaartuig, dat langen tijd geleden, bij deszelfs poging om tusschen deze banken door te stevenen, gezonken is, en nog op dezelfde plaats zit, als ware het, om van de verwoesting, die hier eens voorviel, te getuigen en toekomende rampen te voorspellen.

Allengs begonnen zich biezen van eene buitengemeene grootte aan ons gezigt te vertoonen; en na nog eenige mijlen varens, altijd midden door het modderige water, kwamen wij tegenover een' hoop hutten, *Balyze* geheeten, het ellendigste dorp, dat ooit menschen tot eene toevlugtsplaats strekte. — Men verhaalde mij, dat het door eenige huisgezinnen van loodsen en visschers bewoond werd.

Gedurende eene vaart van vele mijlen boven zijne uit-

wa-

watering biedt de *Missisippi* geene voorwerpen van eenig belang aan. Het eenige, dat men ziet, zijn deszelfs modderige oevers, buitengemeen groote biezen en monsterachtige krokodillen, die in het slijk zich vermaken. Hetgeen de treurigheid van dit tooneel nog vermeerdert, is het aanhoudend gezigt van eene groote menigte drijfhout, dat naar de verschillende monden van den *Missisippi* afzakt. Boomen van eene buitengewone lengte, dikwijls nog met derzelver takken en doorgaans met wortel en al, door de menigvuldige stormwinden nedergeveld, drijven met den stroom af. Somtijds hechten zij zich aan elkander en nemen tusschen hunne takken alles op, wat zich op hun pad bevindt. De aldus zamengepakte klomp gelijkt een drijvend eiland. Wanneer deze gevaarten het schip naderen en met snelle vaart langs deszelfs zijden henenglijden, zou men ze voor de wrakken eener vergane wereld aanzien.

Niettegenstaande het reeds ver gevorderd jaargetijde, werd toch, bij het verder opvaren der rivier, ons gezigt op eene aangename wijze gestreeld door den schitterenden rijkdom en de verscheidenheid der groeikracht in deze zuidelijke oorden. De oevers van de rivier bleven wel vlak, maar de talrijke woningen van planters, welke soms slechts eenvoudige landhuizen zijn, met de daarbij behoorende suikerriet-landen en negerhutten, geven nogtans aan het tooneel eenige verscheidenheid. Overal mist men echter, hetgeen de schilders den achtergrond noemen. Ter lengte van honderd en twintig mijlen, van *Balyze* tot *Nieuw-Orleans*, en nog honderd mijlen boven de stad is de oever door eenen opgehoogden weg, of aarden wal, tegen de overstroomingen van de rivier beschut. Zonder die voor-

zorg zouden deze woningen spoedig vernield zijn, daar de oevers merkbaar beneden de oppervlakte des strooms liggen. Toen wij hier aankwamen, deden de aanhoudende regens deze bijzonderheid nog meer in het oog vallen, en gaven aan dit tooneel, hoe natuurlijk ook, het vreemdste voorkomen, dat men zich kan verbeelden. Men zag niet slechts, dat menschenhanden hier werkzaam geweest waren, maar ook tevens, dat de stoutste werken der Natuur zich aan zijne wetten moeten onderwerpen. Het herinnerde ons de bekende uitdrukking van SWIFT:

De Natuur moet voor de kunst zwichten.

De rivier is echter zoo geweldig en laat zich zoo moeijelijk bedwingen, dat het mij geenszins bevreemden zou, dat zij te eeniger tijd hare regten hernam. Indien dit het geval werd, ware het met *Nieuw-Orleans* gedaan.

Men kan zich gemakkelijk verbeelden, dat het gezigt van zulk een landschap, als wij op deze vaart voor oogen hadden, eigenlijk niets bevalligs aanbiedt; en toch veroorzaakten de vreemde en verscheidene soorten van geboomte, de voor ons geheel nieuwe heesters en planten, gevoegd bij het gemis, waarin wij zoolang verkeerd hadden, van alle voorwerpen, welke het land oplevert, dat ons zelfs dit moerassige oord schoon en prachtig voorkwam. Wij verlangden echter niet minder vurig het land te betreden, dan het te aanschouwen: maar de vaart van *Balyze* tot *Nieuw-Orleans* is bezwaarlijk en vermoeijend; en de twee dagen, welke wij er aan besteedden, kwamen ons veel langer voor, dan ons ooit aan boord en op onzen overtogt een gelijk tijdbestek had toegeschenen.

Voor hen, die er vermaak in vinden, om de verschijnse-

ſelen der Natuur te beſchouwen, kan eene zeereis weken duren, zonder vervelend te zijn. Sommigen zullen misſchien denken, dat de Oceaan en de wolken des hemels geene andere ſchoonheden opleveren, dan welke het eerſte gezigt er van aanbiedt; anderen, dat deze eerſte aanblik veeleer berekend is, om een gevoel van ſomberheid dan van opgetogenheid op te wekken; in mijne oogen evenwel kan niets bij hetzelve in afwisſeling en ſchoonheid halen. Zelden zal de beſchrijving eens gezigts, welks voorwerpen onder het bereik der zinnen vallen, volkomen gelukken; maar wanneer derzelver werking even ſnel, als afwisſelend is, is elke poging daartoe ſtrekkende, geheel ijdel. Desniettemin is de indruk, welken zij nalaten, misſchien veel dieper, dan eenige andere. Ik geloof, dat het mogelijk is, dat ik de gewaarwordingen zou kunnen vergeten, welke ik bij mijne vaart op den reusachtigen *Misſisſipi* heb ondervonden; de *Ohio* en de *Potomac* mogen zich in mijne gedachten met andere rivieren kunnen verwisſelen; misſchien zal ik mij zelfs eenmaal met moeite de blaauwe toppen van het *Alleghany*-gebergte kunnen te binnen brengen: maar nooit, zoolang ik mij nog iets zal herinneren, zal ik het eerſte en laatſte uur van den dag op den Atlantiſchen Oceaan vergeten.

Deze Oceaan, met al deszelfs onbeſchrijfelijke bekoorlijkheden, omringde ons dan nu niet meer. Wij begonnen te bemerken, dat ons heen en weder wandelen op de achterplecht van het ſchip vrij wat geleek naar het loopen van een paard in den molen; dat onze boeken de helft hunner bladzijden verloren hadden en wij de overige van buiten kenden; dat het osſenvleesch tamelijk zout en de beſchuit vrij hard was: en dat, eindelijk, daar wij onze

 goe-

goede brik *de Eduard*, van den voor- tot den achter-ſteven zóó beſtudeerd hadden, dat wij de namen van alle zeilen en het gebruik van elk blok en katrol naauwkeurig kenden, ons onderrigt nu niets meer te wenſchen overliet. Toen wij ons dus voor de laatſte maal op onze kleine en bekrompene bedden ter ruste begaven, riep ik met zekere drift en vreugde uit:

Morgen andere velden en andere weiden.

TWEE-

TWEEDE HOOFDSTUK.

Nieuw-Orleans. — *Creolen en Quarterons.* — *Togt op den* Misfisfippi.

Wanneer men voor de eerstemaal een vreemd oord, een nieuw land, eene nieuwe wereld betreedt, is het onmogelijk, niet eene levendige deelneming en belangstelling te gevoelen in alle voorwerpen, welke wij ontmoeten. *Nieuw-Orleans* biedt weinig aan, waarin men behagen zou kunnen vinden; maar voor een' pas aangekomen' Europeaan bevat het veel nieuws. De menigte zwarten, welke men op de straten ziet, — want deze verrigten alle werkzaamheden; — de bevalligheid en schoonheid der fraai gekleede Quarteronnes; de groepen van wilde Indiänen met hun woest gelaat, welke men van tijd tot tijd ontmoet; het betooverende gezigt, hetwelk de rijke groeikracht der natuur en de onmetelijke rivier met haar drabbig water en lage en moerasfige oevers oplevert; — alles loopt zamen, om die soort van genoegen te verschaffen, hetwelk de beschouwing van nieuwe, nooit te voren geziene, voorwerpen veroorzaakt.

Nieuw-Orleans gelijkt eene Fransche provincie-stad; en is ook inderdaad eene oude Fransche kolonie, op de Spanjaarden veroverd. De namen der straten zijn Fransch; en men spreekt er zoowel het Fransch als het Engelsch. Er is eene schoone, zeer goed voorziene markt.

Al de voortbrengſelen des lands worden er langs de rivier aangebragt. Wij ſtonden verrukt over het fraaije zingen, 't welk de ſchippers, die insgelijks negers zijn, onder hunne bezigheden deden hooren. Dit gezang, waardoor zij tevens aan hunne werkzaamheden eene zekere regelmaat geven, beſtaat uit weinig noten, maar is bevallig en harmonieus; terwijl de ſtem der negers doorgaans krachtig en welluidend is.

De aangenaamſte uren, welke ik te *Nieuw-Orleans* ſleet, waren die, in welke ik met mijne kinderen het nabij de ſtad gelegen bosch bezocht. Het was onze eerste wandeling in die eeuwige bosſchen der nieuwe wereld: wat wonder, dat onze denkbeelden op eens eene poëtiſche kleur aannamen. De boomen ſtaan over het algemeen te digt op elkander, om eene groote dikte en forſchen groei te hebben; daarenboven wordt hun wasdom dikwijls belemmerd door eene plantſoort, die op hun' ſtam groeit (*), van welke ik geen' anderen naam heb kunnen te weten komen, dan dien van *Spaansch mos*. Hetzelve hangt met bevalligheid aan de takken af; en geeft hierdoor aan al de boomen, aan welke het zich hecht, het voorkomen van treurwilgen. Het voornaamſte ſieraad der bosſchen hier te lande is eene ſoort van kleine palmboomen, de rijkst gekleurde en bevalligſte plant, welke ik ken. De *Pawpaw*, ook een ſchoone heester, vindt men er in overvloed. Wij zagen hier, voor het eerst, den wilden wijnſtok, welken wij later in een overgroot aantal in alle ſtre-

(*) *Plante paraſite*. Ik meen dit ergens door het woord *plant-plant* te hebben zien vertalen.

Vert.

ftreken van *Amerika* aantroffen: hetgeen bij ons natuurlijk de gedachte deed opkomen, dat de inboorlingen bij de talrijke voortbrengfelen van hunnen vruchtbaren bodem nog den wijn behoorden te voegen. De afhangende ftrengen vormen zulke hechte en fterke fchommelkoorden, dat velen van ons gezelfchap, ten fpijt van de poëtifche ftemming, waarvan ik zoo even fprak, er de proef mede namen.

Offchoon het in het midden van den winter was, toen wij ons te *Nieuw-Orleans* bevonden, was echter de warmte te fterk, om aangenaam te wezen; en het fteken der muggen (muskieten) werd onverdragelijk. Ik geloof echter, dat wij het haar gedurende eenigen tijd zouden vergeven hebben, ten gevalle van de oranje-appelen, de groene erwtjes en de roode peper, welke diezelfde warmte op kerstijd op den kouden grond deed groeijen. Op eene onzer wandelingen waagden wij het in eenen tuin binnen te treden, welks haag van oranje-boomen onze aandacht tot zich getrokken had. Wij zagen daar de groene erwten geheel volwasfen, en een klein veld met roode peper, welke in de warmte der zon rijpte. Eene jonge negerin was bij den ingang der deur aan het werk. Hare toeftand als flavin boezemde ons belangftelling in. Het was de eerfte flavin, met welke wij fpraken, en wij wisten allen niet, hoe wij haar toch zacht genoeg zouden aanfpreken. Zij dacht weinig, het arme meisje, dat wij zulk een diep medelijden met haar gevoelden. Zij antwoordde ons befcheiden en op eenen vrolijken toon, en fcheen vermaak te fcheppen in de aandacht, waarmede wij de roode peper onderzochten. Zij gaf er ons verfcheidene peulen van, hoewel ik vreesde, dat eene geftrenge meesteres haar daar-

voor zou beſtraffen. Wat maakt ons toch gebrek aan ondervinding onnoozel? en hoe onkundig zijn wij, betrekkelijk de meeste zaken, van welke al onze kennis op de verhalen van anderen berust?

Ik verliet *Engeland* met zulk een' innigen afkeer van de ſlavernij, dat het eene pijnlijke gewaarwording voor mij was, dat ik mij van ſlaven omringd vond. Op het gezigt van al die zwarten, mannen, vrouwen of kinderen, die langs mij henen gingen, ſchiep zich mijne verbeelding eenen kleinen, donker gekleurden roman, van welken zij de helden waren. Sedert ik echter aangaande dit onderwerp beter onderrigt ben en den wezenlijken toeſtand der ſlaven in *Amerika* naauwkeuriger heb leeren kennen, heb ik dikwijls over mijne gevoeligheid gelagchen.

De eerſte proeve, welke ik van de gelijkheid bij de Amerikanen ondervond, was mijne, met inachtneming van alle formaliteiten plaatshebbende, voorſtelling aan eene — modemaakſter. Het was niet in een hotel of onder den onbeduidenden naam van *Miſs* C***, noch op de ſtraat onder den ſluijer van een bevallig toilet, maar in het heiligdom-zelf van haren tempel. Zij ſtond achter hare toonbank, bezig met het plooijen van ſtrikken en linten en het opſteren van mutſen en hoeden. Zij was eene Engelſche, en bezat, zeide men mij, veel kennis en geest, waarin ik inderdaad geloof, dat men zich niet bedroog. Hare manieren waren gemakkelijk en bevallig, en hare houding had iets Fransch. De minzaamheid, waarmede zij met hare blaauwe oogen en zachte ſtem eene jonge ſlavin onderrigtte, gaf eenen aangenamen indruk, en de wijze, waarop zij met hare kalanten over de modes Fransch ſprak en met hare vrienden over ernſtige onderwerpen in het

En-

Engelsch redeneerde; was zoo ongedwongen en tevens zoo bevallig, dat het haar eene wezenlijke meerderheid gaf.

Ik vond haar in gesprek met de dochter van een', zoo als men mij zeide, wegens zijne groote regtsgeleerde kennis en letterkundige talenten, beroemden Advokaat; en men verzekerde mij, na mijn vertrek van *Nieuw-Orleans*, op verschillende plaatsen, dat het gezelschap van deze Dame door personen van allen rang op prijs gesteld werd. Indien ik echter, volgens de voorbarige wijze van oordeelen sommiger reizigers, hieruit als eene nationale eigenschap of een in republieken plaats hebbend gebruik wilde opgeven, dat de modemaaksters den toon in de hoogere kringen geven, zou ik iets zeggen, dat niet juist was. Ik herinner mij niet, dat mij, gedurende mijn verblijf in *Amerika*, meer iets dergelijks is voorgekomen. Deze herinnering kan, uit duizend andere, ten voorbeeld strekken van den indruk, welken ieder voorval op ons maakt, wanneer men in een vreemd land komt, en tegelijk van de bijna onweêrstaanbare geneigdheid, welke men ondervindt, om elke omstandigheid, hoe toevallig ook, op te vatten, als ware het eene aan het land en volk bijzonder eigene grondstelling. Van den anderen kant echter is dit zeker, dat, indien dergelijke uitzonderingen in *Amerika* zeldzaam zijn, zij overal elders bijna onmogelijk zouden wezen.

In den winkel van *Miss* C*** werd ik voorgesteld aan den Heer M'CLURE, een' achtbaar persoon, die door zijne manieren eenen man van rang scheen aan te duiden. In den tijd van vijf minuten deed hij ons onderscheidene zetregels hooren van dezen aard: *de domheid is onze eenige vijand; — de mensch schept zijn eigen lot*, enz. enz. enz.

Hij

Hij was van de nieuwe ſchool der harmonie, of liever de nieuwe ſchool der harmonie was van hem. Hij was een rijk man, een Schot, naar het mij voorkwam, die, na in zijne jeugd vrolijk geleefd te hebben, *hooge plannen had gevormd in den ſmaak van die van* LYCURGUS, *welke de jonge Spartanen liet geeſelen.* Hij beſloot zijne weldaden over het menschdom te verſpreiden en zichzelven onſterfelijk te maken door het ſtichten eener wijsgeerige ſchool. Deze eerbiedwaardige wijsgeer vond het, even als alle, die tot zijne ſchool behoorden, van welke ik trouwens nooit heb hooren ſpreken, veel gemakkelijker nieuwe ſtelſels uit te denken, dat het geduld te hebben ze in praktijk te brengen. Zijn vermogen liet hem toe, om eene verzameling van goede boeken en andere wetenſchappelijke hulpmiddelen te doen komen. Maar daar hij onder de mannen niemand vond, wiens plannen zoo liberaal als de zijne waren, koos hij eene vrouw, om de machine, welke hij zamengeſteld had, in werking te brengen. Dewijl nu zijne betrekkingen met deze vrouw van vroegen tijd dagteekenden, en dezelve (dus vertelde men) zeer naauw geweest waren, hield hij zich verzekerd, dat zij, in geen geval, de bepalingen zoude te buiten gaan, welke hij gezet had. Zij moesten handelen, alsof zij beiden ſlechts één waren: hij zou de rol van de ziel op zich nemen, die alles door haren wil beſtuurt, zij die van het ligchaam en alles verrigten, wat de ziel zou bevelen.

Nadat de Heer M'CLURE op eene onbekrompene wijze in de eerſte kosten der inrigting voorzien had, kwam men overeen, dat de uitgaven, tot het verder onderhoud vereischt, gedekt zouden worden door de opbrengst der be-

zig-

zigheden, welke de kweekelingen, kleine jongens of meisjes, in de tusfchenuren hunner ftudien en wetenfchappelijke nafporingen zouden verrigten. Maar ongelukkig vond de ziel het klimaat van *West-Indië* ongefchikt voor hare inrigtingen en plannen, en zweefde naar *Mexico*, aan het ligchaam de zorg overlatende, om te handelen, zoo als het gefchiktst zijn zou. Dit ligchaam nu, een Fransch ligchaam zijnde, vond volftrekt geene zwarigheid, om zich dadelijk aan het werk te zetten, zonder zich er over te bekommeren, wat van de ziel geworden was; en al fpoedig bemerkende, dat, hoe eenvoudiger eene machine is ingerigt, derzelver werking des te volkomener is, zette deze vrouw alles, wat tot het geestige van de onderneming betrekking had, ter zijde, en redde zich uit al dien omflag, zoo behendig als een ligchaam zulks kan doen, met zich door het handenwerk der kweekelingen, welke zij verzameld had, de beurs te vullen. Toen ik voor de laatfte maal van dit wijsgeerig gefticht hoorde fpreken, hadden deze Franfche dame en een neef, welke met haar *geasfocieerd* was, eene geldwinning; daar vele kinders, welke haar van ver af gezonden waren, om eene kostelooze opvoeding te ontvangen, geene middelen hadden, om het gefticht te verlaten.

Ons kort verblijf te *Nieuw-Orleans* vergunde ons niet om ons in de gezelfchappen te laten *introduceren*. Ik hoorde dat er twee kringen beftonden, zeer van elkander onderfcheiden, maar beide in hunne foort vermaard door hunne luisterrijke zamenkomften en partijen. Tot de eerfte behooren de Creoolfche familiën, aan welker hoofd planters en groote handelaars ftaan. Deze verkeeren en leven onder elkander en maken de eigenlijke aristocratie uit.

uit. Elk hunner bals is een Almack (*) in het klein, en de fchoonen dezer bijeenkomften ftaan niet minder vast op hun ceremoniëel, dan eene Hertogin der oude wereld. De tweede dezer kringen beftaat uit Quarterons en uit diegenen, welke van de eerfte uitgefloten zijn door het bloote vermoeden, dat zij, al ware het ook in den verften graad, met negerbloed befmet zijn.

Van al de vooroordeelen, van welke ik getuige geweest ben, fchijnt geen mij meer ingeworteld en fterker dan dit. De jonge Quarteronnes, dochters van rijke Amerikanen of Creolen, opgevoed in al de weelde, welke de rijkdom te *Nieuw-Orleans* doet heerfchen, en met al de zorg eener teedere liefde, zijn zeer fchoon en tevens bevallig en beminnelijk: en toch worden zij volftrekt in de Creoolfche familiën van *Louifiana* niet toegelaten. Zelfs kunnen zij niet trouwen, dat is te zeggen, geene plegtigheid kan, ten haren aanzien, eene verbindtenis wettig maken: maar zoo groot is echter de invloed harer bevalligheid, fchoonheid en innemende manieren, dat zij overal het voorwerp van genegenheid zijn. Hebben de Creoolfche dames het regt hare mededingfters uit hare kringen uit te fluiten; de fchoone Quarteronnes wreken er zich over door het vermogen, dat zij bezitten, om alle harten tot zich te trekken. Men zegt dat de verbindtenisfen in dezen ftand aangegaan dikwijls duurzaam zijn en gelukkig, in zooverre dit verbindtenisfen zijn kunnen, waarmede eene zekere fchande gepaard gaat.

Er beftaan te *Nieuw-Orleans* een Franfche en Engelfche fchouwburg; maar wij waren te onlangs uit *Europa* ge-

ko-

(*) Een bal in de hoogere ftanden te *Londen*, waar alleen de hooge adel wordt toegelaten.

komen; om in een' van beide, noch zelfs in eenige andere der vermakelijkheden van de ſtad belang te ſtellen. Wij verlangden vurig, om ſpoedig onzen togt op den *Misſisſipi* te aanvaarden.

Miſs WRIGHT, toen nog minder bekend, dan zij het heden is, ofſchoon zij reeds meer dan een merkwaardig geſchrift had vervaardigd, was op de overvaart uit *Europa* onze reisgenoote geweest; en ik had het voornemen, om met haar en hare zuster, op het landgoed, dat zij in *Tenneſſée* had aangekocht, eenige maanden door te brengen. Deze vrouw, ſedert zoo vermaard geworden door gevoelens, welke den eenen doen huiveren, terwijl zij door zoovele anderen bewonderd worden, was, toen ik *Engeland* met haar verliet, vol van een plan, geheel verſchillende van dat, hetwelk zij ſedert heeft trachten te verwezenlijken. In plaats van de ſteden der *Vereenigde Staten* rond te reizen en redevoeringen voor het volk te houden, ging zij zich in de bosſchen der nieuwe wereld begraven, om haar vermogen, haren tijd en hare talenten uitſluitend aan de belangen der ongelukkige negers te wijden. Haar doel was, in de eerſte plaats, om door proeven te bewijzen, dat de natuur geen ander onderſcheid tusſchen zwarten en blanken had daargeſteld, dan de kleur; hetwelk zij hoopte te toonen, door aan eenige kinders van beide kasten dezelfde opvoeding te geven. Zij was van oordeel, dat, indien dit eens als eene erkende waarheid kon worden vastgeſteld, de zaak der negers een geheel ander aanzien zou krijgen, en de vernedering, waarmede men deze ongelukkigen overlaadt, als eene groote onregtvaardigheid zou erkend worden.

Het vraagſtuk over de gelijkheid of ongelijkheid der negers en blanken is van een zeer groot belang, en tot nog toe niet

niet met de vereischte naauwkeurigheid behandeld. Ik ſtelde mij dus uit een bezoek van de inrigting van *Miſſ* WRIGHT en uit de gelegenheid, welke ik zoude hebben, om te zien, hoever zij met hare proefneming zou vorderen, voor mijne kinderen zoowel, als voor mij-zelve niet minder genoegen, dan leering voor.

De talrijke ſtoombooten, welke de post- en ſnelwagens van dit aan meren en rivieren rijke land zijn, gelijken in geen opzigt naar die, welke ik in *Europa* gezien heb, maar overtreffen deze verre. Wat haren uitwendigen bouw betreft, gelijken zij veel op de baden *Vigier* te *Parijs*. De kamer met eene dubbele rij van ramen is een ſchoon vertrek. Voor ieder venſter hangt een fraaije kleine hangmat, zoo opgerold en geplooid, dat zij het voorkomen van een gordijn heeft. Deze kamer heet het heeren-vertrek; en deze handhaven op eene vrij onbeleefde wijze hun regt. Het ontbijt, middag- en avondmaal wordt in hetzelve gehouden, en aan de vrouwen wordt het vergund daaraan deel te nemen.

Op den 1sten Januarij 1828 begaven wij ons aan boord van den *Belvédere*, een groot en ſchoon vaartuig, hoewel niet het grootſte en ſchoonſte, dat aan de kaai lag; maar het moest te *Memphis*, de naast bij het verblijf van *Miſſ* WRIGHT gelegene plaats, ſtilhouden, en was het eerſte, dat vertrok, nadat wij met de tolbedienden hadden afgehandeld. Wij vonden de kamers, voor de vrouwen beſtemd, vrij ſomber; want derzelver eenigſte venſters zagen op het achterdek uit. Beide waren evenwel met zwier gemeubileerd; de eene zelfs met een tapijt. Maar, welk een tapijt! Ik wil, ik kan niet beſchrijven, hoe het er uitzag; men zou de pen van een' SWIFT

noo-

noodig hebben, om het naar eisch te doen. Dat toch zij, die eenen gunſtigen indruk van de manieren der Amerikanen willen ontvangen, hunne togten niet met eene ſtoomboot op den *Misſisſipi* aanvangen. Wat mij aangaat, ik verklaar in alle opregtheid, dat ik liever het kot met een' troep behoorlijk opgepaste zwijnen zou willen deelen, dan in een van deze hokken opgeſloten zijn. Ik ken geene vóór een' Engelschman vervelender en walgelijker gewoonte, dan het onophoudelijke ſpuwen der Amerikanen. Ik gevoel, dat ik mij bij mijne lezers over het herhaald gebruik, hetwelk ik van dit onkieſche woord genoodzaakt ben te maken, verontſchuldigen moet; maar, wil ik anders eene getrouwe beſchrijving geven, dan kan ik het niet vermijden. Het is mogelijk, dat de benaming van Amerikanen, waarvan ik mij bedien, te algemeen is. De *Vereenigde Staten* bevatten eene verzameling van bijna verſchillende natiën, en men houde, nu en ſteeds, in het oog, dat ik alleen ſpreek van hetgeen ik gezien heb. Wanneer ik, in mijnen omgang met Amerikanen, van manieren ſprak, welke ik voor lomp en onwellevend aanzag, verzekerden zij mij altijd, dat dezelve plaatſelijk, niet algemeen, waren, eene toevallige bijzonderheid, geenszins een ſtaal der nationale gewoonten. *Het is, omdat gij weinig van* Amerika *kent*, was eene uitdrukking, welke ik duizendmalen en bijna op alle plaatſen, welke ik bezocht, gehoord heb. *Dat kan wel zijn*, antwoordde ik er op, en hiermede protesteer ik tegen de beſchuldiging van onregtvaardig te oordeelen, daar ik ſlechts verhaal, wat ik gezien heb.

DERDE HOOFDSTUK.

Gezelschap op de stoomboot. — *Gezigten op den* Missisipi. — *Krokodillen.* — *Aankomst te* Memphis. — Nashoba.

Het was warm, maar fraai weder, en wij vonden, dat de scheepswacht (zoo noemt men in *Amerika* den gang, welke om de vertrekken loopt) een zeer aangenaam plekje was. Wij bleven er gedurende den dag zitten; en somtijds genoten wij er, in onze *swhals* gewikkeld, het schoon van eenen Amerikaanschen maneschijn, nadat reeds de overige passagiers ons lang verlaten hadden. Ons gezelschap aan boord was talrijk. Het dek was, volgens gewoonte, bezet met de schippers der platboomde vaartuigen uit *Kentucky*, die van *Nieuw-Orleans* terugkwamen, na hunne lading en tevens het schip, dat dezelve had overgevoerd, verkocht te hebben. Hunne eenige moeite bij het afvaren van de rivier bestaat in het vaartuig te sturen, daar de stroom het eenen gang van vier mijlen in een uur geeft. Wij hadden ongeveer tweehonderd dezer menschen aan boord, maar het gedeelte van het schip, waar zij zich bevinden, is zoover van de vertrekken der overige passagiers verwijderd, dat wij ze zelden zagen, uitgezonderd wanneer wij stil hielden, om hout in te nemen.

Dan

Dan liepen of liever fprongen zij de een voor den anderen aan land, om in het verzamelen van hout behulpzaam te zijn; want door deze bezigheid betalen zij een gedeelte van hunne vracht.

Volgens de vertellingen, welke ons een knecht deed, die met hen hetzelfde verblijf deelde, fchijnen het woelige menfchen te zijn, fteeds fpelende en vloekende, bijna altijd befchonken, en die geen' nacht voorbij laten gaan zonder met de daad bewijzen te geven van den eerbied, welken zij voor de leer van de gelijkheid der goederen hebben. De Schrijver aan boord was zoo vriendelijk, om mijnen bediende onder zijne befcherming te nemen en hem in zijn klein vertrekje een bed te geven: maar, daar deze plaats geenszins ontoegankelijk was, raadde hij hem, om des nachts zijn horologie en geld niet van zich af te leggen. Doch hunne zedelijkheid daargelaten, zijn deze bewoners van *Kentucky* een fchoon menfchenras. Hunne ligchaamsgeftalte is aanmerkelijk hooger, dan die der Europeanen, en hun gelaat, wanneer het niet door rood haar ontfierd is, hetgeen dikwijls plaats heeft, is van eene uitnemende fchoonheid.

De heeren, welke de kajuit hadden (vrouwen waren er niet aan boord) zouden, de taal, die zij uitfloegen, hunne manieren en voorkomen in aanmerking genomen, in geen land van *Europa*, dien naam ontvangen hebben. Echter vernamen wij in het vervolg, dat zij daarop gegronde aanfpraak hadden, daar zij elkander Generaal, Kolonel of Majoor noemden. Toen ik eenigen tijd daarna, met een' mijner Engelfche vrienden, over deze groote heeren fprak, verhaalde hij mij, dat hij die reis met dezelfde foort van gezelfchap gedaan, en gemerkt had, dat er niet eens een

kapitein onder hen was. Hij had deze opmerking gemaakt in tegenwoordigheid van eenen passagier en dezen gevraagd, wat dit beteekende. *Och, mijnheer!* was het antwoord, *de kapiteins zijn op het dek.* — Ons gezelschap bestond nogtans niet geheel uit zulke militairen van hoogen rang, daar wij ook nog eenen Regter onder ons hadden.

Het is zeer gemakkelijk de gebruiken en manieren van een ons vreemd volk belagchelijk te maken; terwijl wij tegelijk zelve belagchelijk kunnen schijnen; ook ben ik niet gezind mij over al, wat vóór mij nieuw is, te verwonderen, maar, met den besten wil van de wereld, was het onmogelijk geen' afkeer te krijgen van alles, wat ons omringde. Het volslagen gemis van alle aan tafel gebruikelijke wellevendheid, de vraatzucht, waarmede het vleesch aangevat en verslonden werd; de vreemde uitdrukkingen en spreekwijzen, het aanhoudende spuwen, waartegen het onmogelijk was onze kleederen te beveiligen, de ijzingwekkende manier, op welke de Amerikanen zich van hun mes bedienen, door het lemmer tot aan het hecht in den mond te steken; het walgelijke gebruik, om zich, na het eten, de tanden schoon te maken met een mesje, hetwelk zij ten dien einde bij zich dragen; — dit alles zamengenomen belette ons te denken, dat wij ons in gezelschap bevonden van Generaals, Kolonels en Majoors, en de uren van den maaltijd voor aangename oogenblikken te houden.

De weinige gesprekken, welke aan tafel plaats hadden, liepen uitsluitend over staatkunde, en de wederzijdsche regten van ADAMS en JACKSON werden met eene heftigheid en met eene menigte van vloeken verdedigd en bestreden,

zoo als ik nog nooit gehoord had. Eenmaal ſtond een Kolonel op het punt om een' Majoor aan te pakken, toen een kolosſale *Kentuckyer*, een paardenkooper van beroep, hen beiden, onder zware vloeken en verwenſchingen, beval weder te gaan zitten of naar den duivel te loopen. Daar wij nu vreesden mede in dit vonnis begrepen te zijn, hielden wij ons zoo ſtil mogelijk en bleven ſedert niet langer in de eetzaal, dan noodig was om te ſpijzen.

Nog vele mijlen boven *Nieuw-Orleans* blijft de oever van den *Misſisſipi* wel laag en vlak; maar de ſtatige en trotſche eiken, de bevallige palm- en prachtige oranjeboomen zijn er zoo talrijk, dat na verloop van eenige dagen derzelver aanhoudend gezigt ons ſchier begon te vermoeijen. Wanneer het vaartuig ſtil hield, om hout in te nemen, namen wij dikwijls de gelegenheid waar, om voor eenige minuten aan land te gaan. Op zekeren tijd zagen wij aldus een veld met ſuikerriet en belaadden ons met zooveel daarvan, als wij konden dragen. Vele pasſagiers vonden het ſap, dat zich gemakkelijk laat uitdrukken, zeer aangenaam van ſmaak: maar het was mij te zoet, en ik had van mijn' diefſtal volſtrekt geen genot. Bij eene andere dergelijke gelegenheid bezochten wij in der haast eene katoen-plantagie. Men wees ons ook een uitgeſtrekt geſticht, waar eene aanzienlijke menigte jonge meisjes door geestelijke zusters werden opgevoed.

Op een paar punten van den platten en vlakken oever vindt men groote opgeworpene aardhoogten of terpen, *bluffs* genaamd. Op een derzelve ligt de ſtad *Natches*, en heeft een fraai aanzien, doch in den zomertijd, is er de lucht even ongezond en verderfelijk als te *Nieuw-Orleans*. Indien dit het geval niet ware, zou de ſtad *Nat-*

ches voor pas aankomenden zeer veel uitlokkends hebben. Het aangenaam kontrast, hetwelk de met lagchend groen bekleede hoogte, waarop zij ligt, met het donkere en fombere woud maakt, dat zich achter en rondom de ftad verheft; de talrijke menigte *pawpaws*, palm- en oranjeboomen, de rijke verfcheidenheid van welriekende bloemen, welke het oog ftreelen, vereenigen zich om aan deze plek het voorkomen van eene *oafis* in de woestijn te geven. *Natches* is de laatfte plaats, waar de oranje-appelen in de bloote lucht rijpen en in den winter de oranjeboomen niet behoeven gedekt te worden. Met uitzondering van deze ftad, welker ligging zeer bevallig is, hebben al de fteden en dorpen, welke wij door voeren, het ellendigfte aanzien. Naarmate men zich meer van *Nieuw-Orleans* verwijdert, verdwijnt het voorkomen van welvaart en geluk, hetwelk deszelfs omftreken vertoonen; en behalve een paar verzamelingen van huizen, welke men fteden verkiest te noemen, en die eenen grootfchen, doorgaans Griekfchen of Romeinfchen naam, dragen, zouden wij ons hebben kunnen verbeelden, dat wij de eerfte menfchelijke wezens waren, die in dit land van beeren en krokodillen waren doorgedrongen. Van tijd tot tijd zagen wij echter de hut van een' houthakker, die de ftoomfchepen van het noodige hout voorziet, met de kans, of liever met de zekerheid, van eenen fpoedigen dood voor de *dollars* en de *whiskey*, welke hij ontvangt. Vele dezer treurige woningen ftaan gedurende den winter onder water; doch de meeste zijn op paalwerk gebouwd, waardoor het water zijne grootfte hoogte kan bereiken, zonder de ongelukkige inwoners te doen verdrinken. Deze medelijdenswaardige wezens zijn onvermijdelijk de flagtoffers der koorts, welke zij door het aan-

hou-

houdend gebruik van sterke dranken nog bevorderen. De bleeke gezigten der vrouwen en kinderen hebben iets akeligs; en, offchoon ik ze herhaalde malen en dikwijls zag, kon ik ze toch nooit zonder innig medelijden beschouwen. Hunne kleur is blaauwachtig wit en geeft hun het aanzien van waterzuchtigen: hetzelfde is met hunne kinderen het geval. Een armzalig koetje en eenige varkens tot aan de knieën in het water plompende, wijzen de woningen der rijksten onder hen aan. Eindelijk, in één woord, nooit zag ik de menschelijke ellende tot zulk eene hoogte gestegen, als in de hutten der houthakkers aan de ongezonde boorden van den *Missisipi*.

Men verzekerde mij, dat op onderscheidene plaatsen der rivier, de krokodillen zeer menigvuldig zijn, en de overige rampen en ellenden dezer ongelukkige verblijven nog vermeerderen. Men verhaalde ons het volgende geval. Een houthakker had zich aan den oever van de rivier eene geschikte plaats uitgekozen en was begonnen eene hut voor zich te bouwen. Nu is dit werk spoedig gereed; want de behoefte aan gezelschap en de trek tot *whiskey* vereenigen al de naburige hutbewoners rondom den nieuw aangekomene, om hem in het vellen van boomstammen en maken van palen en blokken behulpzaam te zijn, tot dat de woning volbouwd is. Alles was gereed: de vrouw en vijf jonge kinders hadden van het nieuwe verblijf bezit genomen en lagen na eenen langen en vermoeijenden togt in eenen diepen slaap; toen, tegen het aanbreken van den dag, de man door een flaauw gekerm ontwaakte, en, zijne oogen openende, de lillende ledematen van drie zijner kinderen op den vloer zag verspreid en eenen buitengemeen grooten krokodil met zijne jongen aan dezen ijsselijken maal-

 tijd

tijd bezig. Te vergeefs zag hij na een of ander verdedigingsmiddel om: doch het niet vindende en overtuigd, dat hij zonder eenig wapen niets konde uitrigten, ſtond hij, zoo ſtil mogelijk in zijn bed op en liet zich door een venſter afglijden, in de hoop, dat zijne vrouw, welke hij met twee kinders bij haar, liet ſlapen, door het monſter niet mogten bemerkt worden, voor dat hij terugkwam. Hij liep nu naar zijnen naasten buurman, en kwam, na minder dan een half uur, met twee wél gewapende mannen terug; maar, helaas! het was reeds te laat. Zijne vrouw met de twee kinders lagen op hun bed verſcheurd. De monſters, met menſchenvleesch volgepropt, werden eene gemakkelijke prooi hunner aanvallers, die vervolgens, bij nader onderzoek, bevonden, dat de hut opgerigt was bij de opening van een groot gat, bijna een hol gelijk, waar het ondier met zijne jongen zijn verblijf had gehouden.

Onder de verſchillende teekens van verwoesting en vernieling, welke deze door de natuur veroordeelde landſtreek kenmerken, kan men den vermoeijenden en vervelenden gloed rekenen, welke door een brandend bosch veroorzaakt werd, en bijna altijd na zonne-ondergang zich vertoonde; dikwijls zelfs voerde de wind dikke wolken van rook over ons hoofd. Noch de nieuwheid van dit tooneel, noch deszelfs verhevenheid was in ſtaat het gevoel van ijzing te verzachten, dat ons bij dit gezigt beving. Misſchien bragten de maaltijden, van welke ik geſproken heb, het hunne daartoe bij; zeker is het, dat, na gedurende acht dagen op de rivier gevaren te hebben, zonder eenig ander vergezigt, dan hetwelk dat eeuwig bosch opleverde, en, nadat wij het bevallig nederhangende Spaanſche mos hadden bewonderd, de verſchillende boomklompen,

pen, welke wij voorbij voeren of die ons voorbij dreven, leeren onderkennen, eindelijk, nadat wij ondervonden hadden, dat de officieren der krijgsmagt van *Kentucky* en *Ohio* van ander alooi waren, dan die, welke in de *Tuilleriën* en *St. James* verkeeren, — begonnen wij den tijd lang te vinden. Hoe verder wij noordwaarts op voeren, hoe minder ons gezigt door de bevallige palmboomen gestreeld werd; en wij hadden zelfs eindelijk het genoegen niet meer eenen slapenden krokodil te zien liggen.

Dus was het met ons gesteld, toen ons op eens een geweldige schok deed schrikken.

„Het is een paal," riep de een. — „Het is een boomstam," riep de ander. — „Wij zitten vast," schreeuwde de Kapitein. — „Mijn God! wij zitten vast! en hoe lang zal dat duren?" — „Dat weet de Hemel: maar zeker lang genoeg, om mijn geduld te vermoeijen."

Lezers! beklaagt het arme Engelsche reisgezelschap. Het had tweemalen het ontbijt, tweemalen het middagmaal en tweemalen het avondeten met die groote heeren van *Ohio* en *Kentucky* te nuttigen, voor dat het schip een duim breed kon vorderen. Onderscheidene stoomschepen voeren voorbij, terwijl wij aldus aan den grond zaten, maar sommige waren niet groot genoeg, om zelfs te pogen ons los te trekken, andere beproefden het, maar te vergeefs. Eindelijk naderde een buitengewoon groot stoomvaartuig, wierp ons zijne ijzeren dreggen toe, en in minder dan drie minuten was de zaak geklaard. Onder een' luiden vreugdekreet van al de passagiers, die zich op het dek bevonden, geraakten wij vlot en vervolgden met snelle vaart op nieuw onzen togt.

Weldra echter hadden wij het genoegen te vernemen,

dat wij in de nabijheid van *Memphis* waren; doch deze vreugde werd merkelijk verminderd door den tijd, waarop wij daar aankwamen: het was namelijk om middernacht en onder het vallen van eenen hevigen ſtortregen.

Memphis ligt op eene hoogte, en, toen wij er kwamen, was de ſtad bijna ongenaakbaar. De regen, welke gedurende eenige uren gevallen was, had het gewone pad zeer moeijelijk gemaakt, en nu wees men ons, tot ons ongeluk, eenen anderen weg, waar wij weldra tot aan de knieën in den modder zaten. Met verlies onzer ſchoenen, die in het ſlijk bleven ſteken, bereikten wij echter eindelijk met veel moeite en in een' deerniswaardigen toeſtand het groote logement.

Miſs WRIGHT was hier bekend, en ieder beijverde zich terſtond om haar te ontvangen en van dienst te zijn. Spoedig waren wij in het bezit van de beste kamers. Het huis was nog nieuw, maar ſcheen mij toe niet vele gemakken te bezitten: trouwens ik was nog niet in *Noord-Amerika* bekend en wist mij nog niet te *redden*. Deze uitdrukking hebben de Amerikanen geſtadig in den mond, en ſchijnt te beduiden, dat men moet trachten zich met zoo min mogelijk levensgemak te behelpen.

Wij ſliepen uitſtekend en ontwaakten in het blijde vooruitzigt, dat wij weldra dit akelig ſtadje verlaten en met het landgoed van *Miſs* WRIGHT te *Nashoba* zouden verwisſelen.

Spoedig evenwel bemerkten wij, dat de regen, welke gedurende den geheelen nacht gevallen was, den weg door het bosch van *Tenneſſee* met een rijtuig hoogst gevaarlijk gemaakt had. Wij waren dus genoodzaakt den dag in ons logement door te brengen. Het gezelſchap op de ſtoom-

boot

boot had mij het ſpijzigen aan eene publieke tafel zoo tegen gemaakt, dat ik gaarne ons middagmaal van taai wild met ſterke ſaus op mijne kamer zou genuttigd hebben: maar *Miſs* WRIGHT verzekerde mij, dat zulks onmogelijk was, dat de vrouw des huizes zulk een voorſtel als eene, haar perſoonlijk aangedane, beleediging zou beſchouwen, en zonder eenigen twijfel weigeren om er in toe ſtemmen. Dit laatſte argument was onweêrſtaanbaar, en toen dus het, aan een der bovenramen hangende, klokje begon te luiden, begaven wij ons naar de eetzaal. De tafel, voor vijftig perſonen gedekt, was reeds bijna bezet. Ons gezelſchap had de eer nabij de vrouw des huizes geplaatst te zijn; maar om allen trots, welken zulk eene onderſcheiding zoude hebben kunnen verwekken, te keer te gaan, was mijn bediende WILLIAM nagenoeg vlak tegen mij over geplaatst. Het gezelſchap beſtond uit winkeliers (of negotianten, gelijk men hen in al de *Vereenigde Staten* noemt) en den Burgemeester, een' vriend van *Miſs* WRIGHT. Hij ſcheen mij een aangenaam en geſchikt man toe, en geheel misplaatst in dit kleine ſtadje aan den *Misſisſipi.* Men verhaalde ons, dat ſedert de oprigting van dit logement, de mannen te *Memphis* de gewoonte aangenomen hadden, om in hetzelve hun ontbijt en middagmaal te houden. Zij eten onder een diep ſtilzwijgen en met zulk een verbazende ſnelheid, dat zij, in den letterlijken zin, hunnen maaltijd geëindigd hadden, voordat de onze begonnen was. Zoodra zij gedaan hadden, ſtoven zij even zwijgende de kamer uit, als zij binnengekomen waren, en hunne plaats werd door een' anderen troep vervangen, welke dezelfde rol ſpeelde en evenmin als de eerſte een enkel woord ſprak. Het eenige geluid, hetwelk men hoor-

de,

de, was dat der mesfen en vorken, gepaard met het gewone hoesten, enz. Wij en onze waardin waren de eenigfte vrouwen aan tafel. De dames der ftad waren zeer in haren fchik, dat zij bevrijd waren van voor hare mannen den pot gereed te maken en lieten hen gaarne bij *Mistresf* ANDERSON wilde kalkoenen fmullen, terwijl zij zichzelve te huis op *champignons* en melk vergastten.

Het overige van den dag bragten wij niet onaangenaam door met wandelen door de ftad, welke op eene der fchoonfte plekken aan den *Misfisfipi* gebouwd is. De rivier is er zoo breed, dat zij het aanzien heeft van een groot meer; doch een met ftatig geboomte digt bewasfen eiland verdeelt en breekt de eentoonigheid, welke het gezigt dezer uitgebreide watervlakte anders zoude opleveren. De ftad ftrekt zich op eene onregelmatige wijze van de rivier *Wolf*, een' der talrijke ftroomen, welke den *Misfisfipi* hunnen cijns betalen, langs eene hoogte uit tot ongeveer eene mijl naar beneden. Eene halve mijl aan gene zijde der ftad ziet men geen geboomte meer, maar uitftekende weilanden voor paarden, koeijen en varkens; fchapen vindt men er niet. Aan de beide uiteinden dezer tusfchenruimte verheft op nieuw het donkere en fombere woud zijne toppen en fchijnt den mensch toe te roepen: *Niet verder!* Moed en infpanning hebben nogtans dit verbod getrotfeerd en verijdeld; eene lange ftraat verlengt zich tot eenen weg, die in het bosch voort loopt. Dezelve geleidt naar de afgelegenfte hutten en wordt bij elke fchrede moeijelijker en woester. De grond is met verfcheidene beken doorfneden, en de daarover liggende bruggen zijn gemaakt van boomftammen, op welke andere, dunnere, in het dwars liggen en rusten. Het overtrek-

ken

ken dezer bruggen is niet gemakkelijk, daar zij, zelfs als men ze te voet overgaat, beven en schudden: en dit schudden vermeerdert op eene ontzettende wijze, wanneer het te paard of met een rijtuig geschiedt. Desniettemin geven zij een schilderachtig aanzien. De verbazende hoogte der boomen, de menigte wijnstokken, welke zich rondom dezelve geslingerd hebben en als in snoeren neêrhangen, de verscheidenheid en schitterende pluimaadje van het talrijk gevogelte, inzonderheid der kleine perrokieten; — alles herinnerde ons, dat wij in eene nieuwe wereld waren. Eene dergelijke wandeling op den volgenden dag zou ons zeer welgevallig geweest zijn, maar *Miss* WRIGHT verlangde naar huis en wij waren ook zelve begeerig haar landgoed te *Nashoba* te zien. Eene zware lompe kar met twee paarden werd voor ons gereed gemaakt, en wij vertrokken welgemoed: onze weg liep door het bosch ter lengte van vijftien mijlen. Om eene der bruggen te ontwijken, van welke ik zoo even gesproken heb, en voor welke men ons waarschuwde, omdat zij niet heel sterk was, nam onze koetsier, die een neger was, den weg door eenen plas, die, zoo als hij zeide, niet zoo diep was, dat wij er ons ongerust over behoefden te maken. Naauwelijks echter waren wij er in gereden, of wij verloren reeds den disselboom uit het oog, en daar de helling blijkbaar nog vermeerderde, stelden wij met alle bescheidenheid onzen koetsier het gevaar voor van verder te gaan. In plaats van ons te antwoorden liet hij ons zijne sneeuwwitte tanden zien en gaf den paarden de zweep. Kort daarop zagen wij evenwel ook de voorwielen onder het water gaan; de paarden begonnen den grond te verliezen, te spartelen en te schoppen; toch ging onze koetsier zijn' gang. Eindelijk brak de as; en

nu

nu zeide onze phlegmatieke neger met zeer veel bedaardheid: „ ik geloof, dat gij best zult doen te maken, dat gij weder op het drooge komt; wij zitten hier fraai aan den grond." *Misſ* WRIGHT, die bij dit tooneel hare gewone bedaardheid behouden had, glimlachte en antwoordde koeltjes: „ Ja, JAKOB! ik geloof ook, dat dit het beste is, dat wij kunnen doen." Hierop beproefden wij, ſchoon niet zonder groote moeite, om aan land te geraken: en niet lang daarna zaten wij weder bij *Mistreſſ* ANDERSON rondom een goed vuur.

Wij beſloten om te wachten, totdat het water was afgeloopen; maar *Miſſ* WRIGHT had geen geduld, om nog een of twee dagen te vertoeven. Zij vertrok dus te paard, vergezeld van mijn' bediende; die mij naderhand verhaalde, dat hij haar, zeer op haar gemak, wegen had zien langs rijden, welke den ſtoutſten jager zouden hebben doen terugdeinzen. Den volgenden dag gingen wij op weg. Het ſchoone weder, het heerlijke zonlicht, het ſtatige van dit ſombere en trotſche bosch, gevoegd bij den indruk, welken al het vreemde, dat wij zagen, op ons verwekte, maakte dit togtje voor ons regt aangenaam, en deed ons de ſtooten en ſchokken, welke wij kregen, vergeten. Weldra verloren wij geheel het ſpoor der gebaande wegen; althans zoo kwam het ons voor; want de boomſtammen, welke omgehouwen waren, om een pad te banen; ſtonden nog drie voeten boven den grond; en over dezelve hotſte de *machine*, op welke wij zaten, en aan welke men den naam van rijtuig gaf, wel is waar, zonder letſel henen; maar wij hadden toch eenige mijlen rijdens noodig, om ons te overtuigen, dat niet elke ſtoot de laatſte zou wezen. Intusſchen was het van belang, de

de bedaardheid en tevens de handigheid te zien, waarmede onze koetsier zijne paarden en zijn rijtuig midden door deze boomstammen heen stuurde: waarlijk de man had aanleg, om, bij nog eenig onderrigt, in *Bond-Street* eens met glans op te treden. Bij elke mijl, welke wij vorderden, werd het bosch digter en somberder; maar onze neger, die niet ophield met zijne witte tanden te grijnzen, verzekerde, dat wij op den regten weg waren en gerust konden zijn van langs dit pad *Nashoba* te zullen bereiken.

En inderdaad, het duurde niet lang of wij kwamen aldaar behouden aan. Maar reeds de eerste aanblik was genoeg om mij te overtuigen, dat ik mij een geheel verkeerd denkbeeld van dit oord gemaakt had. Verwoesting, ziedaar het eenige denkbeeld, dat mij voor den geest, het eenige woord, dat mij op de lippen kwam: maar dit woord werd niet uitgesproken. Ik geloof echter, dat *Miss* WRIGHT zeer goed de pijnlijke gewaarwording bemerkte, welke het gezigt van haar bosch in mij verwekt had: en twijfel er niet aan, of de overtuiging, dat wij ons beiden bedrogen hadden, toen wij dachten daar eenige maanden genoegelijk met elkanderen te zullen doorbrengen, maakte zich, op hetzelfde oogenblik, van haar zoowel als van mij meester. Maar, indien ik de waarheid moet bekennen, geloof ik tevens, dat haar geest zoo uitsluitend met de plannen, welke zij voorhad, bezig was, dat al het overige haar onverschillig was. Nimmer zag ik een *enthusiasme*, dat bij het hare kon halen: alleen hetgeen men van het godsdienstig *fanatisme* der verloopene eeuwen leest, is in staat daarvan eenig denkbeeld te geven.

En waarlijk, er was zulk een hevig *fanatisme* toe noodig, om *Miss* WRIGHT, aan al de gemakken des levens

en

en aan de weelde van *Europa* gewoon, in den waan te kunnen brengen, dat het mogelijk was, dat zij in deze woestijn zou kunnen wonen en eene Engelfche vrouw deze plaats betreden, zonder dat derzelver woestheid en akeligheid haar fchrik aanjoeg. — Er ftonden verfcheidene gebouwen, ieder van welke twee groote vertrekken had, op de eenvoudigfte wijze gemeubileerd. Men miste er zelfs die kleine gemakken en gerijfelijkheden, welke ook anders niet zeer keurige menfchen onder de noodwendigheden des levens tellen. Maar onze wijsgeerige vriendin fcheen dit gemis niet eens te merken, en, men moet het bekennen, deze onverfchilligheid had geen' zweem van gezochtheid of pralerij: deze dingen waren, inderdaad, beneden haar. Hare geheele ziel was vervuld met het denkbeeld en de hoop van te zullen kunnen bewijzen, dat de Afrikanen in verftandelijken aanleg met de blanken gelijk ftaan. Sedert heb ik hare geheele inrigting zien vervallen en te niet gaan; maar ik kan mij nog heden niet zonder verwondering de hartstogtelijke ingenomenheid herinneren, met welke zij zich aan dit haar geliefd plan toewijdde.

De eenigfte blanken, welke wij te *Nashoba* vonden, waren mijne vriendin *Misf* W****, zuster van *Misf* WRIGHT, en haar man. Ik geloof, dat zij, ten tijde van ons verblijf, dertig of veertig flaven hadden, de kinderen medegerekend; maar de fchool was nog niet opgerigt. Boeken en onderfcheidene andere, voor de groote proefneming benoodigde, hulpmiddelen waren bijeen gebragt; een of twee onderwijzers waren reeds aangenomen; maar niets was nog in werking. Ik vond mijne vriendin *Misf* W*** in eenen zeer flechten ftaat van gezondheid; zij betuigde mij, dat

dat zij geloofde, dat het een gevolg was van het klimaat. Deze vertrouwelijke bekentenis verontrustte mij natuurlijk om mijner kinderen wille, en ik besloot terstond, om deze plaats te verlaten, hetwelk ik dan ook na verloop van tien dagen deed.

Ik weet niet met juistheid de reden, welke *Miss* WRIGHT er toe bragt, om een plan op te geven, dat zoo hare geheele ziel vervuld, en voor hetwelk zij zooveel gelds verspild had; maar er waren niet vele maanden verloopen, toen ik, tot mijn groot genoegen, vernam, dat ook zij en hare zuster dit woeste oord verlaten hadden. Ik geloof, dat zij zich bij hare terugkomst op *Nashoba*, overtuigd had, dat het klimaat voor hare gezondheid nadeelig was. Dit weet ik met zekerheid, dat *Miss* WRIGHT, om welke reden dan ook, bevonden hebbende, dat het onmogelijk was haar plan ten uitvoer te brengen, zelve hare slaven naar *Haïti* vergezelde en ze onder bescherming van den President de vrijheid schonk.

Ik vond in de omstreken van *Nashoba* niets schoons of bevalligs, en geloof niet, dat het zomergetijde dezelve eenige fraaiheid kan verschaffen. De boomen staan er zoo digt op elkander, dat er geene heesters, een der grootste sieraden der bosschen van *Nieuw-Orleans*, groeijen kunnen. Wij zagen er geene enkele opene plek, waar het licht en de schaduw eene aangename uitwerking deden en het gemis van andere voorwerpen vergoedden. De velden, welke de inrigting van *Miss* WRIGHT omringden, schenen mij niet zeer uitgebreid en slecht bebouwd, evenwel verzekerde men mij, dat men er eenen goeden katoen- en maïs-oogst verzameld had. Het weder was, voor het overige droog en aangenaam, en het gezigt van den he-

 mel,

mel, des nachts, verrukkelijk schoon. Nooit zag ik een zoo helder en schitterend maanlicht.

Wij keerden op den 28sten Januarij 1828 naar *Memphis* terug en waren genoodzaakt aldaar vijf dagen te wachten op een stoomvaartuig, dat ons naar *Cincinnati* kon brengen. Daarheen had ik het voornemen mij met mijne kinderen te begeven en aldaar de komst van den heer TROLLOPE af te wachten. Allen, welke wij spraken, verzekerden ons, dat *Cincinnati* de aangenaamste stad der *Alleghanys* was. Wij vonden in den omtrek van *Memphis* verscheidene aangename wandelingen; en gingen telken morgen en avond uit, om de heerlijke vergezigten op de rivier te genieten. Op deze wijze wachtten wij tamelijk geduldig de stoomboot af, welke ons naar *Cincinnati* moest brengen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Vertrek van Memphis. — *De rivier* Ohio. — Louisville. — Cincinnati.

Op den 1sten Januarij 1828 gingen wij aan boord van den *Critérion*, en voeren op nieuw op *den vader der wateren*, gelijk de arme, uit het land hunner woningen verdrevene Indianen, den *Missisipi* gewoon zijn te noemen. Ons gezelschap had vrij wat overeenkomst met dat, hetwelk wij op onze reis van *Nieuw-Orleans* ontmoet hadden. Het kwam ons voor, dat al die heeren elkander op een' drop geleken; doch het zonderlingste was wel, dat zij allen ook tot hooge rangen in de armée waren opgeklommen. Vele mijlen varens boven de rivier *Wolf* is het eenige, dat men ziet, een bosch, dan weder een bosch, en dan nog eens een bosch. De eenige afwisseling bestaat daarin, dat op sommige punten de stroom zich van den eenen oever verwijdert, en den daartegenoverliggenden onder water zet. Men kon mij niet verklaren, wat van dit verschijnsel, dat voor het overige dikwijls voorkomt, de oorzaak was. Op den zoo onder staanden oever groeijen de boomen op eenige voeten diepte onder het water, totdat het na eenigen tijd hunne wortels ondermijnt en zij de prooi worden van den eersten storm. Dit is eene van de reden, waarom men op de golf van *Mexico* zoo veel drijfhout

 ziet.

ziet. Wanneer nu het water weder afgeloopen is, verheft zich, met al de ſnelheid, aan de groeikracht dezes lands eigen, een veld met ſuikerriet in deszelfs plaats. Het zijn deze partijen, welke voor eenige oogenblikken de eentoonigheid breken van dien wal van boomen, welken men gedurende honderden mijlen ziet.

Intusſchen naderden wij die rivier, welke de Franſchen van *Nieuw-Orleans* in hunne verrukking *de Schoone* genoemd hebben; en na nog eenigen tijd varens verlieten wij, gewis voor altijd, den ſtroom, met nadruk *de ſterfelijke* geheeten; een naam, welken hij volkomen ſchijnt te verdienen: want de uitwaſeming van zijne oevers is hoogst ongezond en verderfelijk, en niets van hetgeen eens in zijn modderig water viel, kwam, zegt men, ooit weder boven. — Maar ook de ſchoone rivier verdient haren naam. De *Ohio* is een zuivere en heldere ſtroom, en zijne oevers leveren veel afwisſeling en verandering van gezigten op. Het oorſpronkelijke woud beſlaat nog wel een aanzienlijk gedeelte van den grond en ſchijnt op de meeste plaatſen, als ware het, aan het gebergte te hangen; maar het is nogtans afgebroken door verſchillende plekken, waar talrijke kudden van runderen en ſchapen het tooneel levendigheid bijzetten. Ik geloof, dat deze rivier alles aanbiedt, wat de verbeelding kan verlangen. Nu eens beſproeit haar heldervlietend water een heerlijk weiland, dan weder glijdt het langs ſteilopgaande rotſen. De talrijke, fraai gebouwde en nette woningen wisſelen af met een ſomber en huiveringwekkend bosch, waar het gebrul der beeren duidelijk genoeg aantoont, welke bewoners zich in hetzelve ophouden, terwijl elders een bergſtroom klatert en zijne zilveren golven met de rivier vermengt. Indien

de

de boorden van den *Ohio* van tijd tot tijd eene vervallene abdij of eenen ingeſtorten adelijken burg opleverden, en zoo het romantiſche van het leven met dat der natuur vereenigden, zou ik niet weten, wat aan dezelve nog ontbrak.

Deze heerlijke gezigten maakten zulk eenen indruk op ons, dat wij ophielden tegen onze middag- en avondmaaltijden te murmureren: ja, wat meer is, wij begonnen met onze dischgenooten in haastig en ſpoedig eten te wedijveren; zóó verlangende waren wij, om weder op het dek te komen, opdat toch geen enkel ſchoon en fraai gezigt, dat zich aanbood, ons mogt ontgaan.

En toch zijn deze bevallige oevers ongezond. Wij gingen meer dan eens aan land en begaven ons in geſprek met huisgezinnen van houthakkers, en bijna altijd hoorden wij ſpreken van een of ander lid der familie, *dat kort te voren aan de koorts overleden was.* Allen zijn zij aan deze ziekte onderworpen, en offchoon hunne woningen oneindig beter zijn, dan die der houthakkers aan den *Misſisſipi*, blijven het toch altijd menſchen, die hun leven tegen de verdienſte van eenig geld op het ſpel zetten.

Louisville is eene aanzienlijke ſtad van *Kentucky*, aangenaam gelegen aan den zuidelijken oever van den *Ohio.* Wij bragten er eenige uren door met de bezigtiging van het merkwaardige, dat er zich bevond, en indien ik niet gehoord had, dat eene beſmettelijke koorts er gedurende het warme ſaizoen hare verwoestingen aanrigtte, zou ik lust gevoeld hebben daar eenige maanden door te brengen, om de heerlijke omſtreken te bezoeken. *Frankfort* en *Lexington* zijn insgelijks twee belangrijke ſteden, maar, daar zij te ver van onzen weg verwijderd lagen, konden wij haar

 niet

niet bezoeken. De eerste is de zetel der regering van *Kentucky*, en men verhaalde mij, dat in de andere vele rijke familiën wonen, welke, meer ledigen tijd hebbende, dan men gewoonlijk in *Amerika* heeft, ook, zoo als doorgaans het geval is, meer beschaving bezaten.

De watervallen van den *Ohio* zijn ongeveer eene mijl beneden *Louisville* en veroorzaken, dat de stroom der rivier te sterk is, dan dat de stoombooten tegen denzelven kunnen opvaren, uitgezonderd in het regensaizoen. De passagiers zijn dus verpligt, om, alvorens men deze watervallen bereikt, aan land te gaan en zich naar *Louisville* te begeven, waar zij voor hunnen verderen togt andere schepen gereed vinden. Daar echter nu het water zeer hoog en hierdoor de stroom minder sterk was, werd ons dit verdriet gespaard; en het kanaal van *Louisville* zal spoedig deze belemmering geheel uit den weg ruimen en den stoomvaartuigen toelaten hunne reis ongestoord ten einde toe te vervolgen.

Het gezigt op *Kentucky* is veel schooner dan dat op *Indiana* of *Ohio*. De staat *Kentucky* was het lievelingsverblijf van meer dan een' stam van Indianen en de inboorlingen beschouwden het als een allen gemeenschappelijk toebehoorend oord. Men zegt, dat zij nog heden niet zonder aandoening den naam kunnen noemen en een treurig klaaglied tot deszelfs lof gewoon zijn te zingen. Evenwel dagteekent hunne uitdrijving reeds van vroegeren tijd, en is *Kentucky* veel langer aan hun bezit ontrukt, dan *Illinois*, *Indiana* of *Ohio*. Het scheen mij niet alleen beter bebouwd, maar ook vruchtbaarder en schilderachtiger dan de laatstgenoemde. Zelden zag ik schooner en bevalliger plekjes dan die van *Kentucky*. In de

de bosschen staan de boomen niet te digt op elkander, en hebben daardoor eenen onbelemmerden en forschen groei. De oogst is er rijk en overvloedig, indien maar niet een al te winziek landman door zijne hebzucht den grond te veel gevergd heeft. Men wees ons een veld, dat gedurende twintig achtereenvolgende jaren eenen overvloedigen koornoogst had opgeleverd. Evenwel is in gewone gevallen een veel korter tijd in staat den grond uit te putten, al ware het ook door de tabakteelt, indien dezelve niet door eenig ander voortbrengsel wordt afgewisseld.

Wij bereikten *Cincinnati* den 10den Februarij. Deze stad ligt zeer aangenaam aan de zuidelijke helling eens bergs, welke van den oever der rivier af zich zachtkens verheft. Zij vertoont zich evenwel, door het gemis van torens en koepels, geenszins bevallig voor het gezigt. De haven is nogtans schoon, en meer dan het vierde eener mijl lang; goed geplaveid en omringd van gebouwen, die wel niet prachtig, maar toch in goeden staat onderhouden zijn. Ik zag er vijftien stoomschepen aan den wal liggen, en echter was de helft der kaai onbezet.

Zoodra wij aan wal gestapt waren, bragt men ons naar het logement *Washington*, en wij waren zeer in onzen schik, toen wij hoorden, dat wij juist bij tijds kwamen, om aan de publieke tafel te eten. Maar hoe stonden wij verbaasd, toen de deur der eetzaal geopend werd, en wij zestig of zeventig menschen aan tafel zagen zitten. Wij namen derhalve ons middagmaal met de vrouwen des huizes en begaven ons vervolgens op weg, om eene geschikte woning op te zoeken, waar wij gedurende eenigen tijd ons verblijf konden vestigen.

Wij begaven ons ten dien einde naar het kantoor van

eene foort van makelaar, die, zoo als hij zeide, lijsten hield van de woningen, welke in de ftad te huur ftonden. Hij gaf ons een' jongen mede, om ons te geleiden, en, hetgeen wij zochten, aan te wijzen. Deze bragt ons van de eene ftraat in de andere, blijkbaar zonder eenig bepaald oogmerk. Eindelijk bleef ik ftaan en vroeg hem, waar de huizen waren, welke wij gingen zien. „ Ik zoek naar de bordjes," antwoordde hij. Daar ik nu dacht, dat wij die bordjes, even goed als hij, konden zoeken, en ik hem zulks te kennen gaf, nam hij op eens den fchijn van ijver aan, en begon, langs de rij af, aan alle deuren, welke wij voorbij gingen, te kloppen en te vragen of het huis te huur was? Het was mij niet mogelijk deze ongepaste jokkernij langer uit te ftaan: ik gaf dus onzen wegwijzer zijn affcheid, maar was nogtans verpligt hem voor zijne gedane dienften een' dollar te betalen.

Weldra vonden wij echter eene gefchikte woning, waarvan wij, zoo fpoedig zulks mogelijk was, voornemens waren bezit te nemen. Daar wij intusfchen onzen avondmaaltijd niet met dat zestigtal heeren der publieke tafel wilden deelen, noch met het halfdozijn dienstmeisjes, vroeg ik thee in mijne kamer. Er kwam een vrolijk Iersch meisje bij mij, vatte mij met een voorkomen, alsof zij mij onder hare hooge befcherming nam, bij de hand, zeggende: „ Och, mijne waardfte! gij zijt uit het oude, lieve vaderland; ik zal mijn best doen, dat ik u alleen mag bedienen." Deze verzekering ontvangen hebbende, begaven wij ons naar onze kamer, een ruim en goed gemeubileerd vertrek; offchoon er geen tapijt over den vloer lag, en de ftrooken gefchilderd papier, welke voor de ramen hingen, haar vrij fomber maakten. Om licht en lucht

binnen te laten, moet men deze gordijnen oprollen en ze zoo aan ringen, welke in de ftijlen der ramen zitten, vasthechten. Deze foort van *jaloufiën*, hoe ongemakkelijk ook, zijn in *Amerika* algemeen in gebruik.

Ons Iersch meisje kwam fpoedig terug met de thee en derzelver onaffcheidelijk toevoegfel van gezouten, in kleine, zeer dunne reepjes gefneden, osfenvleesch, en drooge, in poeijer-fuiker ingelegde confituren, welke altijd in *Amerika* de thee vergezellen. Wij zaten intusfchen op ons gemak, onder elkander, over de te maken fchikkingen en inrigtingen onzer aanftaande huishouding te praten, toen op eens een hevige flag op de deur ons ftoorde, en, nadat ik verzocht had, dat men binnen zou treden, een man met een deftige houding verfcheen, die te kennen gaf, dat hij onze waard was, en vroeg, of zich hier een zieke bevond? „ God dank! neen, mijnheer," antwoordde ik, „ wij zijn allen volmaakt gezond." — „ Dan ben ik verpligt, mevrouw," hernam de man, „ u te zeggen, dat ik in deze fchikking geen genoegen kan nemen. Wij geven hier geen thee afzonderlijk: gij moet of met mij, of met mijne vrouw, fpijzigen, of — mijn huis verlaten."

Dit werd op een' toon gezegd, die naauwelijks een wederwoord toeliet: toch waagde ik het, tot verontfchuldiging aan te voeren, dat wij vreemdelingen en met de gebruiken des lands niet bekend waren: — „ Onze gebruiken, mevrouw," antwoordde hij, „ zijn zeer goede gebruiken, en wij hebben volftrekt geen' lust, om dezelve voor die van *Engeland* te verruilen."

Toen ik naderhand de *Anna van Geierftein* (*) van W.

(*) W. SCOTT, *Anna van Geierftein, of het meisje van den nevel.*

W. SCOTT las, kwam mij, onwillekeurig, mijn waard van het hotel *Washington* in den zin, die zoo juist geleek naar zijn' herbergier, welke zijne gasten noodzaakte te eten, te drinken en te flapen, wanneer en zoo als het hem behaagde. — Ik maakte nu geene verdere tegenwerpingen, maar befloot mijn vertrek te verhaasten: hetwelk ik dan ook reeds den volgenden dag, tot mijne groote blijdfchap, bewerkftelligde.

Spoedig waren wij in onze nieuwe woning op orde. Dezelve was vrij net en niet onbevallig; maar wij bemerkten weldra, dat zij alle gemakken en gerijfelijkheden, welke men in *Europa* voor onmisbaar houdt, bijna geheel miste. Er was geene pomp, geen regenwater-bak, geen riool van welken aard ook. Daarbij heeft men te *Cincinnati* niet, gelijk te *Londen*, voertuigen of karren, om het vuilnis en andere onreinigheden weg te halen. Ik was dus weldra genoodzaakt den eigenaar bij mij te laten komen, om hem te vragen, wat ik met al die vuiligheden, welke zich in eene huishouding zoo fpoedig opeenhoopen, beginnen moest. „ Uwe dienstmaagd moet die maar op het midden van de ftraat werpen," zeide hij, „ maar onthoud vooral, mevrouw! dat het op het midden der ftraat gefchiede; want gij weet zekerlijk niet, dat er bij ons eene wet beftaat, welke verbiedt, om zulke dingen aan eenen der beide kanten van de ftraat neder te werpen. Gij moet ze volftrekt in het midden werpen, en dan hebben de varkens het fpoedig weggeruimd."

En inderdaad, men ziet geftadig, in alle wijken der ftad, deze dieren, die dienst bewijzen. Offchoon het nu op zich zelve niet zeer aangenaam is, onophoudelijk van troepen dezer walgelijke fchepfels omringd te zijn, is het,

in

in het gegeven geval, een geluk, dat zij zoo talrijk en in hunne betrekking van ſtraat-reinigers zoo werkzaam zijn. Zonder hunne hulp toch zouden de ſtraten weldra verpest zijn door allerlei ſoort van vuile en rottende zelfſtandigheden.

Wij hadden zoo veel van *Cincinnati*, van deszelfs ſchoonheid, rijkdom, en voorbeeldelooze welvaart hooren ſpreken, tijdens ons verblijf te *Memphis*, dat wij bij ons vertrek van daar bijkans even verheugd waren als die nieuweling bij ROUSSEAU: *eene reis te doen en Parijs in het verſchiet.* Zoodra wij omtrent onze huishouding de noodige kleine ſchikkingen gemaakt hadden, bezigtigden wij, *dat wonder van het Westen, dien Hercules in den wieg;* en voorzeker bezigtigde geen reiziger eene ſtad onder gunſtiger omſtandigheden. Drie treurige maanden waren er verloopen, ſedert wij het ſchoone *Londen* hadden verlaten, en gedurende al dien tijd hadden wij bijna geene andere gebouwen, dan onze ſtoomſchepen, ja, behalve te *Nieuw-Orleans*, ter naauwernood bewijzen van menſchelijke woningen gezien. Het gezigt van kalk en ſteen had dus reeds iets verkwikkends voor ons; en een huis van drie verdiepingen ſcheen ons bijna een paleis. Van deze hadden wij dan toch ook de gelegenheid vele te zien; zelfs was er eene van tigchelſteenen gebouwde kerk, welke, wegens de twee kleine, ſpitſe, daarop geplaatſte klokketorentjes, de kerk met twee horens genoemd wordt. Maar, helaas! hoe vindt men zich te leur geſteld, wanneer de verbeelding te hoog geſpannen is! Ik weet niet regt, wat ik op deze, nieuwelings te midden eener woestenij ontgonnen plek meende te vinden, maar gewis niet een klein ſtadje, nagenoeg zoo groot als *Salisbury*, welks

ge-

gebouwen geen' den minsten smaak of bevalligheid bezitten en hetwelk van eene stad niets heeft dan deszelfs gewoel en drokte. De bevolking is talrijker, dan de omvang der stad zou doen vermoeden. De reden daarvan is de groote menigte vrije negers, welke bij elkander in eenen afgelegen' hoek der stad, *klein Afrika* geheeten, wonen, en het groot aantal werklieden in de papiermolens en fabrijken in de omstreken. Ik geloof, dat er meer dan twintigduizend inwoners zijn.

Wij kwamen te *Cincinnati* in Februarij 1828 en ik spreek van die stad, zoo als zij toen was. Sedert zijn er verscheidene kleine kerken gebouwd, welker torens de eentoonigheid van het gezigt eenigzins breken. Ten tijde van mijn verblijf was, meen ik, de *Hoofd-straat*, de voornaamste straat, welke de geheele stad doorloopt, en overeenkomt met de *Hoog-straten* onzer oude steden, de eenige, die geheel geplaveid was. Het voetpad is van tigchelsteen en tamelijk goed, maar staat bij elken stortregen onder water, daar *Cincinnati* volstrekt geene riolen heeft. Dit gemis is des te opmerkelijker, omdat de ligging der stad het aanleggen daarvan zoo gemakkelijk maakt en zij dezelve tevens zoo zeer behoeft. *Cincinnati* is, namelijk, aan de afhelling van een' heuvel gebouwd, welke zacht glooijend tot aan den oever der rivier afloopt: de eenvoudigst aangelegde riolen zouden dus door de veelvuldige regens tevens schoon gehouden worden, in plaats dat in den toestand, in welken ik de stad gekend heb, de stortregens de vuiligheid van de hooger gelegene straten naar de lager liggende pleinen afspoelen en daar ophoopen. Het is doorgaans in de straten, die van minder aanzien zijn, dan de *Hoofd-straat*, dat dit voorvalt. Allen door-

snij-

snijden deze laatste regthoekig en bevatten de meeste groote pakhuizen. Het is gemakkelijk te beseffen, dat de lucht door de schadelijke uitwasemingen zeer ongezond moet wezen en in het warme jaargetijde tot veelvuldige ziekten aanleiding geeft.

De stad is in denzelfden trant, als de meeste steden van *Amerika*, aangelegd, namelijk, in *squares*, of vierkanten, daarin verschillende van die in onze steden, dat zij niet hol, maar geheel volbouwd zijn. Ieder derzelve bestaat, of moet althans bestaan, indien het plan, bij den aanleg ontworpen, geheel en al bereikt zal worden, in een blok huizen, welks zijden vlak op het Noorden, Westen, Zuiden en Oosten liggen; terwijl ieder huis gemeenschap heeft met een steeg en eenen ingang heeft van achteren. Deze aanleg zou niet ondoelmatig zijn, indien de stad voor het overige gezond was, maar zoo als zij thans is, zijn deze stegen afschuwelijke moddergoten en zullen van jaar tot jaar nog verergeren.

Cincinnati wordt ten noorden begrensd door heuvels met bosschen begroeid, te steil om bebouwd en betimmerd te kunnen worden, doch niet hoog genoeg, om een wijduitgestrekt vergezigt op te leveren. Diepe en smalle rivierbeddingen, in den zomer bijna droog, maar in den winter hoog gezwollen, verdeelen deze bergen in vele afzonderlijke hoogten, welke de eenige afwisseling in de gezigten opleveren, die de omtrek mijlen in het rond aanbiedt. De schoone *Ohio* levert insgelijks de heerlijkste en schilderachtigste partijen op, maar het eenigste gedeelte der stad, dat dezelve geniet, is de naast aan den oever gelegene straat. Bijna op gelijken afstand van de rivier, maar aan de overzijde, verheffen zich de bergen van *Kentucky*

en vormen de zuidelijke grens van de kom, in welke *Cincinnati* ligt.

Bij mijne komst vond ik, dat het geboomte, hetwelk de bergen rondom de ſtad bedekt, een' bekoorlijken aanblik opleverde; maar reeds lang voor mijn vertrek, verveelde mij dit beperkte gezigt zoodanig, dat zelfs de vlakte van *Salisbury* mij een aangenaam uitſpanningsoord zoude hebben toegeſchenen. Ik twijfel, of wel één bewoner van *Cincinnati* deze bergen zoo dikwijls beklommen hebbe, als ik of mijne kinderen. Maar het was veeleer, om eens eene zuivere lucht in te ademen, dan wel om een ſchoon uitzigt te genieten, dat wij dagelijks deze wandeling deden. Deze hoogten leveren noch bloemen, noch heesters op, maar men vindt er de ſchoonſte ſoort van *millepores* welke ik immer zag en de ſtroombeddingen zijn vol van voortbrengſelen uit het delfſtoffelijke rijk.

De boomen ſtaan, gelijk ik reeds gezegd heb, te digt op elkander, en zelfs de wilde wijnſtok verliest daardoor zijne ſchoonheid, dewijl zijne anders zoo bevallige ſtrengen geene bladen hebben, voordat zij de hoogſte takken der boomen, om welke zij zich ſlingeren, hebben bereikt. Door gebrek aan licht en lucht kruipen zij kwijnende voort, totdat zij een' gunſtiger atmosfeer zijn genaderd. Alleen het kruid, hetwelk wij *polei* noemen, vonden wij er in overvloed, maar toch ſlechts op die plaatſen, waar het bosch eenigzins gedund was, overal elders is de groeikracht belemmerd, en dit is, wat die eeuwige bosſchen van *Amerika* zoo ſomber en akelig maakt. In de nabijheid van *Nieuw-Orleans* leveren de boschjes van kleine palmboomen en *pawpaws* een bevallig gezigt op, maar nimmer vond ik de minſte ſchoonheid in de bosſchen van

Ten-

Tennessee, *Indiana* en *Ohio*. Boomen en bladen liggen er de eene op de andere te rotten, bedekken den grond en besmetten de lucht. Zelfs de aangename verscheidenheid en afwisseling, welke altijd groenende boomen aanbieden, vindt men in *Tennessee* en in dat gedeelte van *Ohio*, waar *Cincinnati* ligt, niet, en men mist er tevens het stoutschoone, dat dorre rotsen voor het gezigt opleveren. Aan de overzijde van de rivier, aan den kant van *Kentucky*, verandert het tooneel op eene aangename wijze. Beuken- en kastanjeboomen omzoomen den oever van de schoone rivier, de grond is uitstekend bebouwd, en de weiden zijn voortreffelijk; de *pawpaw* groeit er in grooten overvloed, en is nog altijd eene schoone plant, offchoon zij hoog naar het noorden, geene bloemen noch vruchten meer voortbrengt; de prachtige tulpenboom bloeit er nog en men ontmoet denzelven bij elke schrede.

Bijna vlak tegenover *Cincinnati* werpt zich de rivier *Licking* in den *Ohio*; het is een schoone, bogtige, snelvlietende stroom, welke zich tusschen witte steenblokken doorkronkelt, hetgeen wij, bij het gemis van eigenlijke rotsen, zeer schilderachtig vonden.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Cincinnati. — *Eene landhoeve in het bosch.* — *De Heer* BULLOCK.

Offchoon ik niet deel in het gevoelen van diegenen, welke *Cincinnati* een wonder der wereld noemen, moet ik toch bekennen, dat het eene, wegens haren omvang zoowel als aanzien, belangrijke ftad is; vooral wanneer men bedenkt, dat zij op eene plek gebouwd is, die dertig jaren geleden nog bosch was. En nog vergroot met elk jaar zich haar omtrek, en vermeerdert haar rijkdom.

Sommige Amerikaanfche Staatshuishoudkundigen zoeken de oorzaak van deze fnelle opkomst en welvaart in de inftellingen des lands. Ik heb geen genoegzame kennis van dergelijke zaken; maar de reden, welke ik er voor meen te vinden, is eenvoudig deze, dat het in dat land een onvermijdelijke noodzakelijkheid is, om te werken, en er volftrekt geene hulpbronnen beftaan voor de luiheid. Gedurende de twee jaren, dat ik te *Cincinnati* of in deszelfs omftreken woonde, heb ik nooit een' bedelaar gezien, noch iemand gegoed genoeg, om de ellende in eene ruime mate bij te ftaan. Iedere bij van den korf is dus onvermoeid bezig om dien honig van *Hybla* te vergaderen, welken men geld noemt. Noch de kunften, noch de wetenfchappen, noch ook eenige andere liefhebberijen of vermaken zijn in ftaat hen van deze najaging af te trekken.

ken. Deze algemeene denk- en handelwijze, gevoegd bij eenen ondernemenden geest en eene geslepenheid, maar tevens bij een gebrek aan goede trouw, welke zelfs de bewoners van *Yorkshire* met al hunne slimheid zou kunnen misleiden, geven den Amerikanen zulk eene geschiktheid, om, waar het belang en voordeel geldt, hun doel te bereiken, als men zelden in die mate aantreft.

De lage belastingen dragen ook ontegenzeggelijk veel bij, om de rijkdommen bij bijzondere personen meer te doen ophoopen, dan in *Europa*. Maar, tot op mijne reis naar *Amerika*, heb ik geen denkbeeld gehad van de menigte gelds, welke, door belastingen bijeengebragt, weder onder het volk verspreid wordt. Indien ik in *Engeland* met de wetgevende magt belast ware, zou ik, in plaats van de oproerigen in den *Tower* op te sluiten, dezelve een toertje door de *Vereenigde Staten* laten maken. Ik had zelve, bij mijn vertrek uit *Engeland*, wel een weinig overhelling tot ontevredenheid en wederspannigheid; maar, voor ik nog mijne reis half volbragt had, was ik daarvan geheel en al genezen.

Ik heb veel gelezen over *de geringe en weinige behoeften van den redelijken mensch*, en stemde, zonder er behoorlijk over na te denken, met de redenering in, dat elke nieuwe behoefte een ongeluk te meer is! Zij, die, te *Londen*, in eene gemakkelijke en prachtige zaal er over spreken, weten er zeer weinig van. Indien de nooddruft des levens des menschen eenige behoefte ware, zouden de vermogens van een zwijn voldoende voor ons zijn; maar, wanneer wij één uur van genoegen, als het ware, ontleden, zullen wij bevinden, dat hetzelve bestaat uit eene reeks van aangename gewaarwordingen, op hare beurt veroorzaakt

 door

door duizende indrukken, welke met een ſtreelend gevoel op bijna even zoovele zenuwen werken: indien nu deze zenuwen minder gevoelig zijn, omdat zij nog nimmer werden geprikkeld, verliezen ook de voorwerpen, welke er op moesten werken, hunne waarde. Maar, wanneer het menſchelijke ligchaam deszelfs volle werkkracht uitoefent, wanneer ieder zintuig het zijne tot genoegen of ſmart bijdraagt; zijn alle voorwerpen, welke op die zintuigen werken, als oorzaken van vermaak of verdriet belangrijk; dat nu niemand, van nature dus geſteld, de *Vereenigde Staten* bezoeke, of althans dáár niet langer vertoeve, dan noodig is, om zijn geheugen met herinneringen te voorzien, welke, door de kracht van het contrast, zijn volgend leven zullen veraangenamen.

Guarda e passa (e poi) ragioniam di lor.

De eenvoudigheid der zeden van het westelijke gedeelte van *Amerika* was veeleer hinderlijk en onaangenaam, omdat zij aan de volksmanieren zekere ruwheid gaf, dan wegens de ontberingen, welke zij noodwendig medebragt; en, evenwel was het juist door deze ontberingen, dat ik gevoelig werd voor die genoegens, welke beſchaving en eene zekere weelde de middelbare ſtanden in *Europa* doen ſmaken. Vele kleinigheden, te onbeduidend, om zelfs in deze, zoo weinig belangrijke, bladzijden vermeld te worden, hinderden ons ieder uur van den dag, en herinnerden ons met eene zekere pijnlijke gewaarwording, dat wij niet in ons eigen land waren. Er is eene bekwamer pen toe noodig, dan de mijne, om het verband, hetwelk er, hiervan houd ik mij overtuigd, tusſchen deze ontberingen en den geest en de manieren eens volks beſtaat, behoorlijk

aan

aan te wijzen. Men kan zijne ligchamelijke behoeften en nooddruft te *Cincinnati* gemakkelijk voldoen en bevredigen, maar deze maken flechts zulk een klein gedeelte der dagelijkfche genoegens uit! Het volflagen gebrek aan wellevendheid in den omgang bij de vrouwen, zoowel als bij de mannen, is zoo opmerkelijk, dat ik er mij-zelve telkens de reden van vroeg. Gebrek aan verftand is het zeker niet. Ik was in *Amerika* wel dikwijls getuige van vervelende gefprekken, maar zelden hoorde ik eigenlijk zotte redeneringen; of het moest van jonge lieden zijn, die daartoe overal ter wereld het regt fchijnen te hebben. Het komt mij voor, dat het den Amerikanen niet aan gezond verftand noch eenen levendigen geest ontbreekt: zij zijn veeleer onkundig omtrent zaken, welke eene denkbeeldige, dan omtrent dezulke, welke eene wezenlijke waarde bezitten; maar hunne omgang en verkeering misfen alle aangenaamheid en bevalligheid. Zeer zelden heb ik, gedurende mijn verblijf in *Amerika*, uit den mond van eenen Amerikaan, eene uitdrukking gehoord, in welke eene aardige wending gevonden, of die zuiver uitgefproken werd. Er was altijd, hetzij in den vorm, hetzij in de uitfpraak, iets, dat voor het oor of den goeden fmaak aanftootelijk was.

Ik vermeet mij niet, om te beflisfen, of iemand meer of minder gelukkig zij, wanneer hij in de manieren en den omgang der menfchen, met welke hij in de maatfchappij verkeert, eene zekere mate van wellevendheid vordert, en, waar hij deze niet vindt, geen genoegen kan fmaken; maar, dit is zeker, dat die befchaving en flijping, welke het grove en ruwe, dat ons van nature aanhangt, wegneemt, in *Amerika* volftrekt onbekend is: men heeft

 zelfs

zelfs nooit daaraan gedacht. Men vindt in de grootste steden de noodige gerijfelijkheden des levens en zelfs eenige pracht; en zij gelijken in zoover naar *Parijs* en *Londen*, dat zij eene groote verzameling van redelijke en werkzame wezens bevatten; maar voor het overige verschillen zij van deze beide hoofdsteden op eene verbazende wijze. De Hemel verhoede, dat een verstandig Amerikaan (en hun aantal is millioenen) mij vrage, wat ik daarmede bedoele! Het zou mij moeijelijk, misschien onmogelijk, vallen voor hem mijne meening duidelijk te maken; maar, van den anderen kant, zullen alle Europeanen, die de *Vereenigde Staten* bezocht hebben, mij zeer goed begrijpen. Ik reken mij niet bevoegd, om over de Staatkundige instellingen van *Amerika* te oordeelen, en, indien ik van tijd tot tijd eene oppervlakkige aanmerking over derzelver invloed make, is dit met het gevoel van eene vrouw, welke van hare eerste indrukken rekenschap kan geven, maar niet in staat is tot derzelver oorzaken op te klimmen en daarover te redeneren. Verdienen nu zulke aanmerkingen weinig aandacht, zij verdienen evenmin veel berisping. Er zijn in allen gevalle bij een volk eigendommelijkheden, welke de vrouwen even zoo goed als de mannen kunnen beoordeelen. In alles, wat het gezellige verkeer en den omgang betreft, kan men zich althans zeer goed op ons verlaten.

Toen men aan Kapitein HALL vroeg, wat hem het grootste verschil tusschen *Engeland* en *Amerika* scheen daar te stellen, antwoordde hij, als een braaf zeeman: *gebrek aan regtschapenheid.* Indien mij dezelfde vraag gedaan werd, zou ik antwoorden: *gebrek aan welleyendheid.*

Indien de Amerikanen de Zwitsers wilden navolgen, (echter altijd, zonder zich te verbeelden, dat zij de naïve

eenvoudigheid van vroegere dagen dezer laatfte bereiken zouden; — deze kaauwden ten minfte geen' tabak) zou het ongepast zijn hun dit kwalijk te nemen. Maar dit is het geval niet. JONATHAN wil een wellevend heer zijn; maar hij wil het zijn op zijne manier: hij is immers een vrije Amerikaan? — JONATHAN moet echter bedenken, dat, indien hij zich wil verheffen boven de oude wereld, de oude wereld toch het regt heeft, om van tijd tot tijd eens te onderzoeken, hoe hij zijne aanmatigingen ftaande houdt.

Ik wil niets zeggen van den tijd, welken de Amerikanen aan hunne bezigheden, van welken aard en van welke foort deze ook zijn mogen, befteden en toewijden; het lijdt bij mij geen' den minften twijfel, of zij maken van dien tijd op eene verftandige en voordeelige wijze gebruik. Maar, hoe zijn hunne uren van uitfpanning? die uren, welke men in *Europa* te midden van die genoegens flijt, welke kunften en befchaving kunnen verfchaffen en opleveren. Indien de mannen in *Engeland* zich aan de genoegens der tafel, meer dan prijzenswaardig is, overgeven, kunnen zij zich ten minfte daardoor eenigzins verontfchuldigen, dat zij der bevalligheid en fchoonheid daarbij den toegang niet ontzeggen. Zal ik hier de maaltijden der Amerikanen tegenover ftellen? In het algemeen eten zij alléén, uitgezonderd in de herbergen en logementen; waar eene publieke tafel is: en dáár fpijzigen zij met de meest mogelijke fnelheid en zonder een enkel woord te fpreken. Ik heb Amerikanen zelve hooren zeggen, dat het grootfte genoegen der mannen beftond in het gebruiken van een glas jenever met een' dojer van een ei, zonder door het bijzijn van vrouwen of eenigen anderen dwang belemmerd te zijn.

 Met

Met dat al is *Amerika* evenwel een fchoon land en verdiënt om duizend redenen bezocht te worden. Negen honderd negen en negentig van die redenen beftaan in de dingen, welke bewondering en eerbied waardig zijn; en de duizendfte is, dat men vervolgens in zijn eigen land vergenoegder en tevredener zijn zal.

Wij hadden overal hooren zeggen, dat van al de plekjes op dezen bol, welken men de aarde noemt, *Cincinnati* voor een jong mensch het gefchiktfte was, om zich neder te zetten. Ik wachtte dus flechts de komst van den Heer TROLLOPE af, om mijn' zoon in deze ftad te vestigen, met het voornemen tevens, om bij hem te blijven, totdat hij aan het land gewend was. Wij rigtten derhalve onze zaken zoo gemakkelijk en gefchikt in, als mogelijk was. Ik huurde een ander, grooter huis, hetwelk ik niet zonder moeite kreeg, niettegenftaande er in het vorige jaar veertienhonderd huizen nieuw opgebouwd waren: de reden daarvan is, dat men geene woningen vooraf aanbouwt, maar wacht, totdat zij gevraagd worden. Wij maakten verfcheidene kennisfen, en veraangenaamden ons den tijd, tot op de komst van den Heer TROLLOPE, door menigvuldige uitftapjes in de omftreken; welke ons niet alleen veel genoegen verfchaften, maar ook in de gelegenheid ftelden, om de levenswijze der landlieden op te merken en te leeren kennen.

Op eene dezer wandelingen bezochten wij eene landhoeve, welke door hare eenzame en eenigzins woeste ligging onze aandacht trok: de bewoners waren er geheel aan hunne eigene hulpbronnen overgelaten. Het was eene in het midden van het bosch ontgonnen plek. Het huis was gebouwd aan de helling eens bergs, welke zoo fteil

op-

opliep, dat men eenen hoogen trap noodig had, om de voordeur te bereiken, terwijl de achterdeur tegen de zijde van den berg opensloeg. Aan deszelfs voet stroomde een zilverheldere beek, wier bedding men uitgediept had, om aldus vlak voor het huis een' vijver te vormen. Aan de eene zijde van de woning zag men een veld met maïs; aan de andere lagen eenige morgen, nog slechts half ontgonnen, land; daarop stonden twee schuren, de bergplaatsen voor de paarden, koeijen en varkens en voor eene tallooze menigte kippen. Tegen over het huis lag een tuin, met aardappelen beplant en ruim voorzien van perzik- en appelboomen. Het huis was van hout, had twee kamers, benevens een klein vertrekje, dat voor eene keuken diende. De beide kamers waren voorzien van bedsteden, kassen, enz. De vrouw van den eigenaar en eene andere jonge vrouw, die haar zuster scheen te zijn, zaten te spinnen, terwijl drie kleine kinderen om haar henen speelden. De eerstgenoemde verhaalde mij, dat zij al de katoen en de wol, welke zij voor de kleedingstukken van het huisgezin noodig hadden, zelve sponnen en weefden; en ook zelve de kousen breidden. Ook maakten zij nog al de zeep en kaarsen, welke men in de huishouding gebruikte, en bereidden insgelijk de suiker. Geld hadden zij alleen noodig, gelijk zij zeide, om koffij, thee, en *whiskey* te koopen; en zij verschaften zich dit door den verkoop van de boter en de kippen, welke zij naar de markt zonden. Behalve de tarwe, welke zij verkochten, dienden al de overige granen tot eigen gebruik, en, waren, hoe zeer ook overvloedig, toch naauwelijks genoegzaam, om daarvan het brood en allerlei soort van koeken voor henzelve te bereiden, en om tevens gedurende den

winter het vee te voeden. Deze vrouwen zagen er niet gezond uit; ook zeiden zij ons, dat zij, telkens in den tijd van het vallen der bladeren, allen de koorts kregen. Voor het overige fchenen zij mij wel tevreden, en trotsch op hare onafhankelijkheid; offchoon de vrouw des huizes toch op eenen eenigzins droefgeestigen toon zeide, dat het iets vreemds was, menfchen te zien; en dat de zon fomtijds meer dan honderdmalen op- en onderging, zonder dat zij eenig ander menfchelijk wezen zagen, dan die, welke tot de huishouding behoorden.

Ik heb deze landhoeve in het bosch in alle hare kleine bijzonderheden befchreven, omdat ik geloof, dat deze befchrijving het best een denkbeeld geeft van die onafhankelijkheid der bosfchen, waarvan men in *Amerika* zoo dikwijls hoort fpreken. Deze menfchen zijn, het is waar, onafhankelijk; (offchoon ROBINSON CRUSOE het ongetwijfeld nog meer was) en zij hebben eten en drinken in overvloed; en toch heeft voor mijn gevoel deze afzondering, waarin zij leven, iets akeligs en fchier onnatuurlijks. Geene dorpsklok roept hen immer tot het gebed op; nimmer hooren zij van den kanfel woorden van troost en bemoediging. Sterven zij, geene gewijde aarde bergt hunne laatfte overblijffelen in haren ftillen fchoot. De man of vader des afgeftorvenen graaft eene grafftede onder een' boom in den omtrek; legt er het aardfche hulfel neder, en de wind, die door zijne takken en bladeren ruischt, zal de eenige lijkzang zijn. — Maar zij zijn dan ook niet genoodzaakt lasten of fchatting te betalen, uit wellevendheid hunnen hoed af te nemen, en leven en fterven, zonder die vreesfelijke woorden, *God fave the King*, te hooren of uit te fpreken.

On-

Ongeveer twee mijlen beneden *Cincinnati*, aan den kant van *Kentucky*, heeft de Heer BULLOCK, de bekende eigenaar van het *Egyptifche Mufeum*, een uitgeftrekte goed gekocht en op hetzelve eene fraaije woning laten bouwen. Hij zelf en zijne beminnenswaardige echtgenoot befteden alles aan de verfraaijing en verbetering der woning en de daarbij behoorende landerijen; en het lijdt geen' twijfel, of in een hunner fchoone vertrekken ziet men meer fmaak en kunst, dan in geheel het overige gedeelte van het westen van *Amerika*. Het zou onmogelijk zijn niet te zien, dat de Heer BULLOCK hier geheel niet op zijne plaats is; de kostbare voortbrengfelen der kunst, welke hij naar dit afgelegen oord medegebragt heeft, behooren hier even zoo min, als een rozenftruik in *Siberië* of een *Cincinnatiër* op een *Almack* te *Londen*. De fchoone ligging der plaats, welke een der heerlijkfte gezigten op den *Ohio* aanbiedt, de uitgeftrekte tuinen en de fraaije en deftige woning hebben den Heer BULLOCK in verzoeking gebragt, en hij heeft tot den aankoop van het goed eene aanzienlijke fom befteed. Indien iemand, die zijn leven in *Londen* heeft doorgebragt, in ftaat is zulk eene verwisfeling te verdragen, dan is het de Heer BULLOCK, met zijnen werkzamen geest en zijne levendige verbeelding. Maar zijne gulle en waarlijk Engelfche gastvrijheid en zijne befchaafde geest zijn in dit onbewoonde oord van weinig of geen nut. Ik heb federt vernomen, en tot mijn genoegen, dat de Heer BULLOCK dit fraaije, maar eenzame, verblijf verlaten heeft.

ZESDE HOOFDSTUK.

Bedienden. — Verkeering. — Gezelſchappen.

Eene der grootſte moeijelijkheden, bij het inrigten eener huishouding in *Ohio*, is, om, zoo als men het in *Amerika* noemt, *menſchen te krijgen, die u helpen:* want het wordt bijna als eene misdaad tegen de Republiek beſchouwd, eenen vrijen burger *bediende* te noemen. Al de jonge meisjes van dien ſtand, welke den kost ſlechts door te werken kan winnen, zijn evenwel in het denkbeeld opgevoed, dat de grootſte armoede nog verkieslijk is boven huisſelijke dienstbaarheid. Honderde vrouwen, meest half naakt, werken in de papiermolens of in andere fabrijken voor de helft van het loon, dat zij in een huis zouden kunnen winnen; maar deze dienstbaarheid zou, meenen zij, hare gelijkheid kwetſen en in de waagſchaal ſtellen; en het is doorgaans alleen de zucht, om iets voor haar' opſchik te erlangen, welke haar overhaalt om er toe te beſluiten. Een mijner vrienden had echter, na veel moeite, het geluk mij een meisje te bezorgen, dat op zekeren morgen bij mij binnentrad en zich-zelve aanmeldde met de woorden: *ik kom om u te helpen, Meyrouw!* Ik was te zeer in mijn' ſchik, om haar niet terſtond met vriendelijkheid te bejegenen en te ge-

lijk

lijk te vragen, wat ik haar jaarlijks zou geven? „Goede Hemel!” riep het meisje met een’ schaterenden lach, „men kan wel zien, dat gij eene Engelsche zijt. Op mijn woord, ik zou wel eens willen zien, dat een jong meisje in *Amerika* zich voor een jaar verhuurde. Ik hoop binnen weinige maanden een’ man te zullen vinden; ik zou anders geheel en al eene oude vrijster worden, want ik ben reeds zeventien jaren oud; gij moet mij anderhalve dollar in de week geven en dan zal PHILIS, de slavin van mijne moeder, eenmaal des weeks komen om mij aan de wasch te helpen.”

Ik nam den voorslag met eerbiedige onderwerping aan; en ziende, dat zij zich gereed maakte, om, zoo als zij gekleed was met een geel japonnetje met roode strepen, zich aan het werk te begeven, zeide ik haar op eenen zachten toon, dat het jammer was, zulk een fraai kleedje morsig te maken en dat zij beter doen zou van een ander aan te trekken. — „Mijn lieve Mevrouw!” antwoordde zij, „het is mijn beste en mijn slechtste, want ik heb geen ander.” En inderdaad, ik vond, dat dit meisje haars vaders huis zonder eenig ander kleedingstuk verlaten had, dan die, welke zij aan haar ligchaaam had. Ik gaf haar terstond geld, om het noodige te koopen, en zettede mij met mijne dochters aan het werk, om een kleedje voor haar te maken. Toen het gereed was, gaf zij hare tevredenheid door een vriendelijk lachje te kennen; maar nooit hadden wij er een woord van dankbetuiging voor, evenmin als voor zoovele andere dingen, welke wij voor haar deden. Herhaalde malen vroeg zij ons sommige onzer kleedingstukken ter leen, en wanneer wij het haar weigerden, zeide zij: „Het is wel, maar ik heb nog nooit zulke wan-

trou-

trouwige menſchen gezien, als u. Er zijn jonge meisjes (*ladys*) van mijne kennis, die hier ook in de ſtad bij Mevrouwen dienen, welke zelve, zoowel als hare dochters, haar alles ter leen geven, wat zij vragen. Ik wil wedden, dat gij, Engelſchen, meent, dat wij uwe kleederen zouden beſmetten, even als of wij negerinnen waren." — Hier moet ik mijne lezers waarſchuwen, om niet te denken, dat ik deze geſprekken naderhand op mijn gemak heb opgeſteld; al wat zij in dit mijn geſchrift zullen vinden, is op den eigen dag, met al de naauwkeurigheid van een getrouw geheugen, opgeteekend.

Dit meisje verliet mij na verloop van twee maanden, omdat ik haar op zekeren dag geld ter leen weigerde tot het koopen van een zijden kleedje om op een bal te gaan. — „Dan," zeide zij, „is het de moeite niet waard hier langer te blijven."

Ik voor mij kan niet toeſtemmen, dat zulk een toeſtand der maatſchappij wenſchelijk is, of voor eene der daarin betrokkene klasſen voordeelig. Ik zou honderd bladzijden over dit onderwerp kunnen ſchrijven, en toch nog ſlechts een onvolkomen denkbeeld van de trotſche en kwalijk geplaatſte gevoeligheid kunnen geven, welke deze arme ſchepſels kwelt. Zij was bij ſommige harer zoo ſterk, dat zij nog meer mijn medelijden, dan mijn misnoegen gaande maakte. Eene van die, welke ik in mijne dienst heb gehad, was een lief meisje en van een zacht en beminnelijk karakter; maar, daar zij duizend en duizend malen had hooren herhalen, dat zij zoo goed was als iedere andere vrouw, dat alle menſchen, en dus ook de vrouwen, gelijk waren, en dat het voor eene vrije Amerikane zonde en ſchande was, als eene bediende te worden be-

han-

handeld, — had haar anders goed karakter eene zekere bitterheid gekregen, en was hare hupschheid in eene gevoeligheid overgegaan, welke door de minſte kleinigheid opgewekt werd.

Toen zij hoorde, dat zij in de keuken moest eten, toonde zij zich daarover zeer onvergenoegd. „ Ik zie wel," zeide zij, „ dat ik u niet goed genoeg ben, om met u aan tafel te eten, maar gij zult ſpoedig vernemen, dat het hier zoo niet zal gaan." — Ik bemerkte weldra, dat zij bijna niet at, en den tijd van eten meest met ſchreijen doorbragt. Ik deed al, wat in mijn vermogen was, om haar met haren toeſtand te verzoenen en te doen, wat haar genoegen kon geven; maar ik ben overtuigd, dat zij mij haatte. Ik gaf haar een hoog loon, en zij bleef dan ook bij mij, totdat zij zich eenige ſtukken, nog al van waarde, voor haren opſchik had aangeſchaft. Toen kwam zij op zekeren morgen, in haar beste pak gekleed, bij mij, en zeide: „ Mevrouw, ik moet heen." — „ Wanneer komt gij terug, CHARLOTTE!" vroeg ik. — „ Ik geloof niet, dat gij mij weêr terug zult zien," was haar antwoord. En zoo ſcheidden wij. Hare zuster was ook bij mij; maar derzelver *garde-robe* liet nog iets te wenſchen over; zij bleef dus nog eenige weken, en ging toen insgelijks heen.

Ik vrees, dat men mij beſchuldigen zal, dat ik mij al te lang bij zulk een nietig onderwerp ophoude, maar het kenſchetst zoo juist het karakter der Amerikanen, dat ik het wagen zal, nog een, daartoe betrekkelijk, geval, te verhalen. Weinige dagen, nadat CHARLOTTE vertrokken was, gelukte het mij in mijn zoeken naar *een meisje, dat mij kon helpen*, gunſtig te ſlagen, en er meldde zich een ander juffertje (*lady*) met het gewone: *Ik kom om u te hel-*

helpen, bij mij aan. Men had mij vooraf gewaarſchuwd, dat, als zij mij maar eenigzins beviel en ik mij niet in de volſtrekte onmogelijkheid wilde brengen, om eene andere te krijgen, ik aangaande haar karakter maar geen onderzoek moest doen. Vijf minuten dus na haar komst, was zij gehuurd, aangenomen en liep reeds in het huis heen en weder, als of zij er behoorde. Zij was alles behalve ſchoon; maar zij had zulk een voorkomen van eenvoudigheid en opregtheid in alle hare manieren, dat zij onzer aller harten voor zich innam. Wat mij aangaat, ik meende in haar eene tweede *Jenny Deans* (*) te hebben gevonden: want zij vertelde mij eene menigte gevalletjes van hare vroege jeugd, in welke zij, niettegenſtaande de kwaadaardigheid eener ſtiefmoeder, de hebzucht van ontaarde broeders, en de ontrouw van minnaars, door haar zedelijk gevoel en vastheid van karakter, voor menigen misſtap was bewaard gebleven. Onder andere verhaalde zij mij eens met eene ſchijnbare aandoening, dat zij, ſedert hare komst in de ſtad, een middel tegen allen verdriet en mismoedigheid gevonden had. — „En welk middel is dat, NANCY!" vroeg ik. — „De Godsdienst," antwoordde zij, „en de Hemel zij gedankt, die mij met dezelve begenadigd heeft." — Zij verzocht mij vervolgens, om alle Dingsdag- en Donderdag-avonden naar de oefening te mogen gaan. „Dit zal aan mijne bezigheden volſtrekt geen hinder doen, Mevrouw TROLLOPE!" voegde zij er bij; „want onze Leeraar weet, dat wij onzen pligt, zoowel jegens onze medemenſchen, als jegens God, moeten vervul-

(*) Een meisje uit W. SCOTT's Roman: *de Gevangenis van Edinburg.*

vullen, en het is, opdat wij dit zouden kunnen doen, dat hij de oefeningen des avonds en zoo laat houdt." — Wie zou in ſtaat geweest zijn zulk een verzoek te weigeren? Ik gaf derhalve mijne toeſtemming, en NANCY ging vervolgens tweemalen 's weeks, behalve nog des Zondags, ter kerke.

Op zekeren avond, dat de muggen mij geweldig plaagden en verhinderden in te ſlapen, hoorde ik iemand zeer laat in huis komen. Ik ſtond op, ging naar boven en erkende, bij het licht der maan, die toevallig helder ſcheen, mijne NANCY, met hare beste muts op het hoofd. „Gij komt vrij laat te huis," zeide ik, „wat is daarvan de reden?" — „Och! Mevrouw TROLLOPE!" antwoordde zij, „onze gemeente is heden avond met zeventien zielen vermeerderd; en daarom heeft de vergadering zoolang geduurd. Maar, ik zal nog een glas water drinken en dan ga ik terſtond naar bed. Gij zult zien, dat ik er morgen geen minuut later om zal opſtaan." — En zij hield hierin inderdaad haar woord. Zij was eene allerbeste meid; deed zelfs meer dan men van haar vorderde, en vond nog altoos tijd, om meermalen des daags in den Bijbel te lezen. Zelden vond ik haar aan iets bezig, dat dit boek niet bij haar lag.

Eindelijk werd zij door de *Cholera* aangetast, en haar leven geraakte in gevaar. Ik paste haar met de meeste zorg op en bragt bijna twee geheele nachten aan haar bed door. Zij had vlagen van ijlhoofdigheid, en alle hare gedachten ſchenen den Hemel ten voorwerp te hebben. — „Ik heb gezondigd" riep zij meermalen, „maar mijn behoud is in JEZUS CHRISTUS." — Toen zij herſteld was, verzocht zij mij, of zij voor eenige dagen, om verande-

dering van lucht te genieten, buiten de ſtad mogt gaan, en vroeg mij tevens om drie dollars ter leen.

Gedurende hare afwezigheid, kwam zekere Mevrouw uit de ſtad bij mij, en vroeg, met eenige ongerustheid, of mijne bediende NANCY FLETCHER te huis was? — Ik antwoordde haar, dat deze buiten de ſtad was. — „God dank!" zeide zij, „maar duld niet, dat zij weder een' voet in uw huis zette; het is het liederlijkſte vrouwsperſoon uit de geheele ſtad. Een heer van uwe kennis heeft gehoord, dat zij in uwe dienst was, en dat zij er zich op beroemde, elk uur van den nacht in uw huis te kunnen komen." — Zij verhaalde mij vervolgens verſcheidene gevallen, welke ik niet noodig acht hier te vermelden, maar waaruit meer dan genoeg bleek, dat NANCY eene gevaarlijke gast was.

Ik wachtte haar den volgenden avond terug, en geloof, dat ik gedurende al dien tijd mij ſchier met niets anders bezig hield, dan een voorwendſel te zoeken, om haar haar afſcheid te geven, zonder dat ik in ſtaat was er één te vinden. Eindelijk kwam zij te huis, en, daar ik met al mijn nadenken geene enkele reden had kunnen verzinnen, zeide ik haar de wezenlijke. Ik merkte geene de minſte ontſteltenis op haar gelaat; zij zag mij bedaard aan, en zeide op eenen zeer beſcheiden' toon: „Ik zou wel eens willen weten, wie u dat gezegd heeft?" — Ik antwoordde haar, dat dit volſtrekt niet tot de zaak deed, en dat ik verlangde, dat zij terſtond mijn huis verliet. — „Daartoe ben ik gereed," zeide zij, met dezelfde bedaardheid, „maar hoe zullen wij het met de drie dollars ſchikken?" — „Daarover zullen wij niet ſpreken, NANCY!" antwoordde ik; „ik wensch u goeden dag." — „Dan zal ik mijn boeltje maar pakken," hernam zij, en ging de kamer uit.

Een

Een half uur daarna, toen wij ons juist aan tafel zouden zetten, kwam zij met haar gewoon vriendelijk gelaat binnen en zeide: „ Ik kom om u verders allen zegen toe te wenſchen," en verliet hierop mijne woning.

Dit geval had mij zoo afgeſchrikt, dat ik, al zou ik dan ook mijne ſpijzen zelve moeten bereiden en gereedmaken, vastelijk beſloot, geen dienstmeisje meer in mijn huis toe te laten, voor dat ik, in de kleinſte bijzonderheden, narigten omtrent haar had ingewonnen. Eindelijk vond ik eene brave Franſche vrouw en kort daarna een jong Engelsch meisje, om haar in het huiswerk behulpzaam te zijn. Ik had het geluk beide nagenoeg tot aan den tijd van mijn vertrek van *Cincinnati* te behouden; en heb dus, tot mijn groot genoegen, verders geene gevallen van dezen aard meer te verhalen.

Daar nu de moeijelijkheden, met opzigt tot de bedienden, zoo groot zijn, is het niet te verwonderen, dat de vrouwen des huizes, genoodzaakt zich aanhoudend met hare huishouding te bemoeijen, geen' ledigen tijd overhouden, om haren geest te beschaven. Wanneer ik dit bedenk, moet ik mij nog veeleer verwonderen, eenige zeer beminnenswaardige vrouwen aangetroffen, dan zoo weinige, welke op beſchaving aanſpraak konden maken, gevonden te hebben.

Indien ik in alle ſteden, welke ik bezocht heb, zoovele avondgezelſchappen, had bijgewoond, als te *Cincinnati*, zou ik over de verkeering in het algemeen eenige berigten kunnen geven. Maar niettegenſtaande ik mijne aanteekeningen naleze en mijn geheugen, om dezelve aan te vullen, raadplege, vind ik mij evenwel daartoe niet genoegzaam in ſtaat. Hetgeen ik opgeteekend heb, zal ik ter

zijner plaatſe mededeelen. Maar welke ook de talenten der perſonen, die elkander in de gezelſchappen ontmoeten, zijn mogen, de inrigting dezer avondpartijen is genoeg, om alle verkeering en gemeenzaam onderhoud te verlammen. De vrouwen vereenigen zich afzonderlijk in den eenen hoek van het vertrek, en de mannen in eenen anderen: maar, om regtvaardig te zijn, moet ik er bijvoegen, dat dit gebruik niet uitſluitend te *Cincinnati* alleen, maar in het geheele westen der *Alleghanys* plaats heeft. Somwijlen voegen zich eenige van het gezelſchap bij elkander om muzijk te maken. Eenige der minst-ſchroomvallige jongelieden en die zich op hun fraai gekapt haar en netjes geplooide *jabot* iets laten voorſtaan, naderen het *piano* en wagen het in geſprek te treden met de meisjes, welke zich vermaken met elkander te vertellen, hoevele lesſen zij reeds in de muzijk genomen hebben. Is het aan het huis van eene rijke familie, welke twee *ſalons* heeft, dan worden het *piano*, de meisjes en de jonge heeren aan hun-zelven overgelaten, en men hoort ſlechts van tijd tot tijd in die kamer een ſchaterend gelach opgaan; terwijl, intusſchen, het lot van het overige gezelſchap, hetwelk zich in het andere vertrek bevindt, bij uitnemendheid treurig is. De heeren ſpuwen, ſpreken van de verkiezingen, van den prijs der koopwaren en ſpuwen nog eens. De vrouwen bekijken elkanders opſchik zonder eene ſpeld over te ſlaan; ſpreken van de laatſte preek van zekeren Leeraar over het jongſte oordeel; van de nieuwe pillen van dezen of genen *Doctor* tegen maag-kwalen; totdat men komt zeggen, dat de thee gereed is. Nu zoekt men zich voor al de moeite, welke men aangewend, om het geſprek gaande houden, ſchadeloos te ſtellen aan eene tafel, met meer thee, koffij, war-

me

me room-koeken, allerlei ſoort van koud gebak, wafels, ingelegden visch, agurkjes, ham, kalkoenen, gezouten osſenvleesch, en in azijn gelegde oesters — voorzien, dan ooit op eene tafel in de oude wereld opgezet werd. Wanneer deze degelijke maaltijd geëindigd is, keeren zij weder naar de zaal terug, waar zij, zoo als mij voorkomt, zoolang blijven, totdat zij geneigdheid tot ſlaap beginnen te gevoelen. Dan ſtaan zij op, hangen hare *ſhwals* en mantels om, zetten hare hoeden op en gaan ieder naar haar huis.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Markt. — Mufeum. — *Schilderijen-Galerij.* — *Academie der fchoone Kunften.* — *Schilder-fchool.* — *Maatfchappij ter genezing van Krankzinnigen.* — *Voorlezingen van* Misſ. WRIGHT.

Het grootfte voorregt van *Cincinnati* is deszelfs markt, welke, wegens de uitftekende levensmiddelen van allerlei foort, die er in den grootften overvloed en zeer goedkoop gevonden worden, ter naauwernood met eene andere kan worden vergeleken. De vruchten evenwel zijn er veel flechter, dan in *Europa.* Men vindt in de ftad noch flagters-winkels, noch visch-verkoopers, noch, in één woord, eenigen anderen winkel van eetwaren, dan die der bakkers. Al wat men noodig heeft, moet men op de markt halen. De vrouwen, die de huishouding befturen, moeten vroeg opftaan, of zij loopen gevaar zich met een fober ontbijt, middag- en avondmaaltijd voor dien dag te moeten behelpen, daar de markt doorgaans reeds ten acht ure des morgens bijna ledig is.

Het osfenvleesch is uitftekend en kost ten hoogfte twee ftuivers het pond. Het fchapen- en kalfsvleesch, offchoon het op het oog niet zoo goed en ook niet zeer vet is, fmaakt echter uitnemend. Het wild is keurig. Men koopt de gemeste hoenders en kuikens voor twaalf;

de

de kalkoenen en ganzen voor vijfentwintig ſtuivers. De *Ohio* levert verſcheidene viſchſoorten op; ſommige zijn zeer goed, niet duur, en altijd in overvloed aan de markt. De eijeren, de boter en bijna alle groenten zijn zeer matig van prijs. Van de maand Junij tot in December betaalt men voor de *tomaten* (het keurigſte geregt van eene Amerikaanſche tafel, volgens het oordeel althans der meeste Europeanen) en wel voor de beste, ongeveer zes ſtuivers het ſchepel. Men heeft in *Amerika* eene menigte peulvruchten, welke in *Engeland* onbekend zijn, onder andere *Limaſche* erwten, welke men bereidt en eet als de witte boonen, en welke zoo aangenaam van ſmaak zijn, dat het eene belangrijke aanwinst zou zijn, indien men ze naar *Europa* kon overbrengen. De groote *Windſor*-boonen komen hier ſlecht voort. De Heer BULLOCK had ze in zijn' tuin met zorg gekweekt; zij verhieven zich ongeveer een' voet boven den grond, bloeiden, maar werden niet rijp. — De vruchten welke men op de markt van *Cincinnati* koopt, deugen niets. Gedurende de twee zomers, welke ik er doorbragt, heb ik geene enkele goede perzik geproefd. Abrikozen heb ik er niet gezien. De aardbeziën zijn zeer klein, de frambozen ſlecht en de aalbesſen naauwlijks eetbaar. De roode aalbesſen zijn de helft kleiner dan bij ons en eens zoo duur. De druiven zijn zuur; de appelen overvloedig, maar zoo ſlecht, dat men ze op eene tafel in *Engeland* niet zou durven opzetten; de peren, kerſen en pruimen zijn bijna niet te gebruiken. Met de bloemen is het in het westen van *Amerika* even eens geſteld, als met de vruchten; of het aan den grond toe te ſchrijven zij, of aan het kweeken, durf ik niet beſlisſen; maar na mijn vertrek van *Cincinnati*,

verzekerde mij iemand, die zich op den tuinbouw fcheen te verftaan, dat *Ohio* noch inheemfche bloemen, noch inheemfche vruchten bezit. De water-meloenen, in een warm klimaat eene zoo verkwikkende vrucht, zijn er in overvloed en goedkoop; maar de gewone meloenen zijn veel flechter, dan in *Frankrijk* en zelfs in *Engeland*, als zij in kasfen uitgebroeid zijn.

Het is voor eenen vreemdeling moeijelijk te gisfen, hoe men *Cincinnati* van melk voorziet, daar er volftrekt in de omftreken der ftad geene weilanden zijn; maar wij vernamen al fpoedig, dat men er meer dan één middel gevonden had, om eene koe te houden. De meeste huisgezinnen der ftad, inzonderheid de armfte, hebben er eene, offchoon zij niet in ftaat fchijnen te zijn, om ze in huis te bergen. Deze dieren krijgen des morgens en des avonds hun maal voor de deur des huizes; het beftaat in eene goede hoeveelheid in water gekookte maïs. Inmiddels worden zij gemolken, en wanneer dit afgeloopen is, wordt de melk in huis gebragt, en de *republikeinfche* koe aan hare eigene willekeur overgelaten, die nu, naar het haar gelust, of op het naburig gebergte of in de vlakte omdoolt. Over het algemeen komen deze dieren vrij geregeld, des morgens en des avonds, hun maal halen en hunne cijns betalen, offchoon het ons toch, een en ander maal, voor dat wij eene melkvrouw hadden, die alle dagen met hare kar voorbijkwam, gebeurde, dat wij onze kruik ledig terug zagen komen met het treurig berigt: „dat de koe niet gekomen en het te laat was, om ze voor het ontbijt te gaan halen." Eens, herinner ik mij, verhaalde onze melkvrouw, dat zij zich verflapen had, dat de koe er op haren tijd geweest, maar weêr heen ge-

gaan

gaan was. Misschien was het arme beest elders een maal gaan zoeken, dat zij aan de deur van hare meesteres niet gevonden had.

Cincinnati kan zich niet beroemen op het bezit van wonderen, maar onder het belangrijke en der bezigtiging waardige kan men twee kabinetten van Natuurlijke Historie rekenen. Dat van den Heer DORFEUILLE bevat hoogst belangrijke Indiaansche oudheden. De Heer DORFEUILLE is een man van veel kennis en smaak; maar eene naar de regelen van den smaak en der wetenschappen aangelegde Verzameling zou in eene hoofdstad van het Westen geenzins bevallen. Het volk heeft de buitensporigste zucht, om afbeeldsels in was te zien, en de beide kabinetten wedijveren met elkander, om het publiek op allerlei figuren, daarin vervaardigd, te vergasten. Daar de Heer DORFEUILLE door zijne wetenschappelijke voorwerpen niet in staat was de Cincinnatiërs tot zich te lokken, heeft hij het door kunstenarijen trachten te doen; en hierin is hij gelukkiger geslaagd. Hij heeft, namelijk, op de tweede verdieping van zijn kabinet een *Pandaemonium* vervaardigd, in hetwelk hij alle vreesselijke voorstellingen heeft vereenigd, welke zijne rijke en vruchtbare verbeelding heeft kunnen uitdenken: dwergen, die door behulp van zekere machine, voor de oogen der toeschouwers in reuzen hervormd worden; duivels van ebbenhout met vlammende oogen; afzigtige monsters, welke jonge kinderen of schoone meisjes verslinden; meren van vuur, bergen van ijs; in een woord, het was, de schilderkunst en de werktuigkunde hebben hier wonderen te voorschijn geroepen. Opdat dit alles nog meer uitwerking zou doen, is het slechts door een hecht ijzeren traliewerk te bezigtigen. Tusschen de afzonderlijke staven is ijzer-

draad gevlochten, dat met eene *electrifeer-machine* in een naburig vertrek in verband ftaat. Indien nu de een of ander onvoorzigtig genoeg is met hand of voet dit traliewerk aan te raken, ontvangt hij een' fchok, welke zich dikwijls aan de helft der toefchouwers mededeelt, en, daar de oorzaak er van onbekend is, fomtijds de koddigfte uitwerking doet. De fchrik, de verbazing en de nieuwsgierigheid werken te gelijker tijd, en brengen het hunne toe, om, *de hel van* DORFEUILLE tot eene der aangenaamfte vertooningen te maken.

Er beftaat ook een Schilderijen kabinet te *Cincinnati*, hetwelk te meer onze belangftelling trok, omdat onze vriend, de heer H., die *Misf.* WRIGHT naar *Amerika* vergezeld had, om zich daar op de Schilderkunst toe te leggen, daarmede te *Cincinnati* eenen aanvang zou maken. Het is overbodig dit kabinet te befchrijven, daar ik niet twijfel, of het zal binnen weinige jaren een geheel ander aanzien verkrijgen. De Heer H. werd door verfcheidene heeren in de ftad uitftekend ontvangen; en, offchoon de toeftand der fchoone Kunften hem niet veel hoop gaf, om te *Cincinnati* gelukkig te flagen, ondernam hij evenwel, kort na zijne aankomst aldaar, een historie-ftuk voorftellende de ontfcheping van den Generaal LAFAYETTE te *Cincinnati*.

Welligt kan men uit het volgende verhaal het beste opmaken, hoe weinig de Amerikanen met de Kunften op hebben. Een Duitfcher, die les in het fchilderen gaf, had het plan gevormd tot de oprigting van eene Academie van fchoone Kunften. In den beginne fcheen zijne onderneming uitftekend te zullen gelukken, en de deelneming overtrof zelfs zijne verwachting. Men fchreef in voor

dui-

duizend dollars; dat is te zeggen, onderscheidene personen verbonden zich gezamenlijk tot het bijeenbrengen dezer som. Men koos een huis voor de inrigting uit, verzocht de toestemming der regering, welke vergund werd en de namen der inteekenaren, onderwijzers en bestuurders werden publiek gemaakt. Maar hiermede was dan ook al de ijver bekoeld; de zaak bleef hierbij berusten, en ik hoorde verder van de Academie der schoone Kunsten niet meer spreken.

Dezelfde Duitscher, het werk van den Heer H. ziende, was daarover zoo voldaan, dat hij hem den voorslag deed, om in vereeniging met hem eene Teekenschool op te rigten, en beloofde hem, zoo ik meen, vijfhonderd dollars in het jaar te zullen betalen. De Heer H. nam den voorslag aan; maar de inrigting hield niet lang stand en de reden van derzelver te niet gaan is te Amerikaansch, om hier niet vermeld te worden. De Heer H. maakte zijne voorbeelden gereed en de school, welke vrij talrijk was en uit jongens en meisjes bestond, nam eenen aanvang. Weldra echter bemerkte hij, dat zijne scholieren van hetgeen men tucht en orde noemt geen denkbeeld hadden. Te vergeefs verbood hij zijnen kweekelingen het aanhoudend snappen, en telkens heen en weêr loopen van de eene plaats naar de andere. Eindelijk ziende, dat hij op zoodanige wijze niets kon vorderen, stelde hij een *reglement* op, met oogmerk, om het aan den ingang der school te plaatsen. Maar toen hij het zijnen ambtgenoot mededeelde, schudde deze bedenkelijk met het hoofd en zeide: „Dit zou goed zijn, mijn vriend! in *Europa*, maar in *Amerika* zullen zich de jonge knapen en meisjes daaraan niet onderwerpen; zij moeten hier kun-

 nen

nen doen, wat hun behaagt. Gij kunt verzekerd zijn, dat zij, zoodra zij uw *reglement* zullen gezien hebben, niet terug zullen komen." — Dus wilt gij, Mijnheer! eenen zoo noodzakelijken maatregel niet onderfteunen? — „ Volftrekt niet!" — Het is wel, maar dan zal ik deze jonge *republikeinen* aan uw beftuur alleen overlaten.

Ik hoorde nog, bij gelegenheid, eene andere *anecdote* verhalen, welke, even als gene, een denkbeeld kan geven van den toeftand der Kunften, ten tijde dat wij in het westen van *Amerika* waren. De Heer BULLOCK toonde eens aan eenige der voornaamfte Heeren van *Cincinnati* zijne rijke verzameling van geëtfte platen, toen een hunner met verbazing uitriep: „ Hebt gij wezenlijk, dat alles gemaakt, federt gij hier zijt? gij moet dan vreesfelijk gewerkt hebben!"

Ook verhaalde men mij nog, dat zeker Heer te *Cincinnati*, die nog wel den toon gaf en voor eenen kenner doorging, eens, na eene fchilderij, *Hebé* en den aan *Jupiter* gewijden vogel voorftellende, met aandacht te hebben bekeken, op eenen fpottenden toon vroeg, wat het voor onderwerp was? — „ Het is *Hebé*," antwoordde de eigenaar vrij onthutst. — „ *Hebé*," hernam de man, met een' glimlach van verontwaardiging op het gelaat, „ wat d.... heeft *Hebé* met den Amerikaanfchen arend te maken?"

Wij waren nog niet zeer lang te *Cincinnati*, toen Doctor CALDWELL, de *Spurzheim* van *Amerika*, aldaar aankwam, met het oogmerk, om lesfen te houden over de *Phrénologie*. Ik woonde deze lesfen of liever voorlezingen bij, en werd met hem-zelven in kennis gebragt. Hij heeft SPURZHEIM en COMBE goed beftudeerd, en fchijnt met de wetenfchap, aan welke hij zich toegewijd heeft,

zeer

zeer bekend, maar noch zijne lesſen, noch zijne geſprekken droegen het kenmerk van die beminnelijke geestdrift, om welke men Doctor SPURZHEIM (*) met zooveel belangſtelling aanhoort. Evenwel deden zijne voorlezingen zulk eene uitwerking, dat twintig of dertig der meest beſchaafde burgers beſloten, om eene Maatſchappij ter genezing van Krankzinnigen op te rigten. Er werd eene vergadering belegd, waar een vrij aanzienlijk getal uit de burgerij bijeenkwam, en zich als leden liet inſchrijven: *want* de betaling der bijdrage was tot een' anderen tijd uitgeſteld. Men koos eenen *Preſident*, eenen *Vice-Preſident*, eenen *Theſaurier* en een' *Secretaris*; en, toen de eerſte bijeenkomst geſloten werd, geleek elk der leden wel door den *demon* der wetenſchap-zelve bezeten te zijn.

Bij de tweede vergadering kwam naauwelijks de helft der geleerden op: men maakte in dezelve *reglementen*, wetten enz. enz., talrijk genoeg, zegt men, om twee folio-banden te vullen.

Eindelijk kwam de dag voor de derde bijeenkomst bepaald: zij was belangrijk; men had haar voor het betalen der bijlage beſtemd. De *Theſaurier* was op zijnen post; doch bevond zich alleen. Hij wachtte geduldig de wijzen van het Westen; maar wachtte te vergeefs. Zoo ging de Maatſchappij ter genezing van Krankzinnigen, te *Cincinnati* te niet.

Ik heb dikwijls de gelegenheid gehad om op te merken, dat de zucht voor ondernemingen en verbeteringen zel-

(*) SPURZHEIM is in 1832 te *Boston*, waar hij voorlezingen over de *Phrenologie* hield, in den ouderdom van 57 jaren overleden.

zelden ſterk genoeg was, om niet, als daartoe de bijdrage van eenige dollars vereischt werd, geheel te verflaauwen. — Men kan er op rekenen, dat alle groote ondernemingen, welke een' voordeeligen uitſlag belooven, door menſchen onderſteund zullen worden, welke genoegzame kapitalen hebben, om dien uitſlag te kunnen afwachten. Maar, wanneer er niets dan roem mede te behalen is, geloof ik, dat zij zelden meer geven, dan hunne hooge goedkeuring.

Misſchien, hebben zij wel gelijk. In *Europa* ziet men ſomtijds vermogens verſlonden door eene buitenſporige zucht voor het bezit van ſchilderijen, ſtandbeelden, boeken, kostbare ſteenen, in één woord, voor allerlei kunst-behoeften, welke, ja, tot veraangenaming des levens mogen ſtrekken, maar den mensch bijna doen vergeten, dat hij van klei is. Neen, men is aan gindſche zijde van den *Atlantiſchen Oceaan* wijzer; en ik heb daar zeldzaam iets gezien, dat tot zulk eene vergetelheid konde leiden.

Weinig tijds na het vertrek van Doctor CALDWELL, verſcheen er eene andere voorlezeres op het tooneel. Haar voornemen, om openlijk tot het volk te ſpreken, was niet zoodra bekend, of het wekte de grootſte belangſtelling.

Eene rijke vrouw, van goeden huize, groote bekwaamheden, die hare jeugd in de aanzienlijkſte kringen had doorgebragt, aankondigende, dat zij openlijk voor het volk lesſen zoude houden, moest, onvermijdelijk, overal eene groote verbazing verwekken, en het *nil admirari* der oude wereld zelve zou hier moeite gehad hebben, om zich ſtaande te houden. Maar in *Amerika*, waar de vrouwen achter het ondoordringbare ſchild der gewone onbeduidendheid bewaard worden, deed deze aankondiging eene uitwer-

werking, welke zich moeijelijk laat beſchrijven. — „*Miſſ* WHRIGT van *Nashoba* zal voorlezingen houden in *Court-Houſe!*" Deze woorden werden van ſtraat tot ſtraat, van huis tot huis herhaald. — Ik beken, dat het mij insgelijks bevreemdde, offchoon het mij niet verwonderde. Ik kende hare bewonderenswaardige welſprekendheid, hare magt over de taal, de kracht van hare volle en doordringende ſtem, en hield mij overtuigd, dat, indien zij het *wilde*, zij het vermogen bezat, om de aandacht van allen te boeijen, voor welke zij mogt optreden. Ik was dus zeer verlangende haar te hooren, maar werd er bijna van afgeſchrikt, door de tallooze menigte, welke ik vernam, dat voornemens was, hare lesſen bij te wonen. Na veel en lang overleggen, en hoorende, dat vrouwen van mijne kennis het plan hadden er ook heen te gaan, beſloot ik evenwel met mijne vriendin *Mistresſ* P., om eene poging te wagen. Offchoon het gebouw, anders zeer ruim, reeds bijna geheel bezet was, gelukte het ons toch, hoewel niet zonder eenige moeite, eene plaats te vinden: waarover wij ons naderhand zeer verheugden, daar *Miſſ* WRIGHT de reeds bij mij hoog geſpannen verwachting, door hare ſchitterende en wegſlepende welſprekendheid nog verre overtrof.

Zij had tot onderwerp harer voordragt gekozen *den aard der ware kennis;* en geene ſecte of partij zou op hare redenering iets hebben kunnen aanmerken of dezelve bedillen. Het was eene ſoort van inleiding tot de vreemde *theoriën*, welke zij in hare volgende voorlezingen ontwikkelde. Alleen de ſtelling, welke zij in hare voordragt deed doorblinken, dat de eenige hechte grondſlag van alle menſchelijke wijsheid in wetenſchappelijke kennis beſtond,

zou

zou velen hebben kunnen hinderen en verontrusten.

Er was nogtans eene uitdrukking, waartegen het gezond verftand opkwam. Het was die, in welke zij deze ftelling, of liever deze drogreden, uitte, „ dat alle menfchen vrij geboren en gelijk zijn."

Deze valfche en dwaze ftelling, die reeds vrucht gedragen heeft, en die dit fchoone land nog zooveel nadeel doen zal, was van JEFFERSON, en zijn leven is op dezen tekst eene voortreffelijke uitlegging en opheldering. Ik vermeet mij niet, zijne gefchriften te beoordeelen; maar men heeft flechts een gezond verftand noodig, om deze zijne geliefkoosde grondftelling voor valsch te verklaren.

Weinige namen worden in *Amerika* met meer achting uitgefproken, dan die van JEFFERSON. Hij is de lieveling der volksgezinde partij en allen fchijnen daarin overeen te komen, dat hij een der grootfte mannen is. En toch heb ik bij dien naam daden hooren vermelden, welke een' bewoner van *Europa* zouden doen fidderen. Ieder fpreekt openlijk van hetgeen ik hier bedoel: en in een land, waar de Godsdienst tot de tafelgefprekken behoort en derzelver naauwgezette inachtneming en bijwoning eene mode-zaak is en een middel om de aandacht te trekken, worden deze dingen zonder afgrijzen, ja zelfs zonder ontroering, verhaald en aangehoord.

JEFFERSON had, zeide men, alle zijne talrijke flavinnen moeders gemaakt. De ongelukkige kinderen, de vruchten dezer ongebondenheid, waren de wettige flaven huns vaders en werkten, als zoodanig, in zijn huis en op zijne plantaadjes. Men verhaalt, dat een zijner geliefkoosde vermaken daarin beftond, dat hij zich door hen aan tafel liet bedienen, en de *bacchanaliën*, welke zijn *Montecielo*

zoo

zoo berucht gemaakt hebben, waren niet volmaakt, ten zij hem zijn glas door de bevende hand van een' zijner kinderen werd overreikt.

Ik heb eens door een' bewonderaar van dezen grooten man hooren zeggen, dat een en ander maal, als die kinderen en Quarteronne-ſlaven, welke blank genoeg waren, om hunne afkomst te kunnen verbergen, uit het vaderlijke huis wegliepen, hij ze niet vervolgde, maar lagchende zeide: „ Laten de ſchurken zich redden, als zij kunnen; ik zal ze niet lastig vallen." Dit werd verhaald in een talrijk gezelſchap, als een bewijs van zijne edelmoedigheid en goedhartigheid, en door allen met een' glimlach van goedkeuring aangehoord.

Indien ik eenig denkbeeld van goed en kwaad heb, en deugd en ondeugd iets anders zijn, dan bloote woorden, dan is deze groote Amerikaan een tiran zonder beginſels en de ongevoeligſte wellusteling.

Doch, om tot *Miſs* WRIGHT terug te keeren, het is niet mogelijk zich iets meer indrukwekkends voor te ſtellen, dan haar, zoo als zij daar ſtond. Hare rijzige, ſtatige houding; de krachtige, eenigzins plegtige uitdrukking harer oogen; de zuivere omtrekken van haar ſchoon hoofd, welks eenigſte opſchik in de bevallig afhangende haarlokken beſtond; haar eenvoudig, wit neteldoekskleed, welks plooijen aan de kleeding van een Grieksch ſtandbeeld herinnerden; — alles liep te zamen, om eenen indruk te maken, welken ik bij niets, van hetgeen ik tot op dien tijd gezien had, of in het vervolg zou kunnen zien, kan vergelijken.

ACHT-

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Gemis van openbare en bijzondere vermaken en uitspanningen. — Kerk en Kapellen. — Revival.

Nooit heb ik eene bevolking gezien, zoo verstoken van alle uitspanningen, als de inwoners van *Cincinnati*. Het billard- en kaartspel, zijn bij de wet verboden; en in den staat van *Ohio* is een koopman, die een pak kaarten verkoopt, onderworpen aan eene boete van vijftig dollars. Alleen gedurende het Kersfeest, zijn er zes openbare danspartijen. *Concerten* en *diné's*, zijn er onbekend.

Er is een schouwburg, en deze is, inderdaad, dan ook de eenige openbare uitspanning dezer sombere stad. En nog schijnt men daarmede weinig op te hebben; althans hij wordt, hetzij uit zuinigheid, hetzij wegens gebrek aan smaak, zeer weinig bezocht. Zelden ziet men er vrouwen; de meesten houden het bijwonen eener tooneelvertooning voor een vergrijp tegen de Godsdienst. Het is in de kerken en kapellen, dat men de vrouwen der stad in alle hare pracht ziet; en het zou mij niet verwonderen, indien een vreemdeling, pas uit *Europa* hier aangekomen, bij den eersten opslag, deze plaatsen van godsdienstige aandacht voor de schouwburgen en koffijhuizen der stad aanzag. Er gaat geen avond der week voorbij, dat er in deze kapellen geene groote menigte vergadert:

de

de jongste en schoonste komen er met smaak gekleed, en het is daar, dat men allen zwier ten toon spreidt en zich zoekt te onderscheiden. De mannen gaan er wel zelden: maar, dikwijls zijn, zoo het schijnt, die strikken en linten en die schoone haarlokken bestemd, om de oogen van den eenen of anderen jongen welgemaakten geestelijke tot zich te trekken. Indien het niet was voor de kerk, geloof ik, dat de vrouwen wel van hare hoeden, als tot niets nut, een vreugdevuur konden aanleggen.

De vrouwen hebben te veel bezigheid met de huishouding, om zich voor morgen-bezoeken behoorlijk te kunnen kleeden; — openbare tuinen, of modewinkels, waar men zich kan vertoonen, zijn er niet; en zonder de kerkbijeenkomsten en de thee, zouden de vrouwen van *Cincinnati* gevaar loopen van wezenlijke kloosterzusters te worden.

De invloed, welken de dienaars der tallooze godsdienstige secten, door *Amerika* verspreid op de vrouwen hunner gemeenten hebben, kan men geschikt vergelijken, met dien, welken de priesters in *Spanje* en andere Katholijke landen op hare leeken uitoefenen. De reden daarvan is gemakkelijk te verklaren. Dáár, waar de gelijkheid zoo nederig door den rijke erkend, en met zooveel trots door den arme geëischt wordt, blijft er geene onderscheiding over, dan voor de geestelijkheid: en deze onderscheiding geeft haar in de oogen der vrouwen veel gewigt. Van den anderen kant bemoeijen zich de Amerikanen zoo weinig met de vrouwen, dat zij, over het geheel, slechts van de geestelijken die soort van oplettendheid ontvangen, welke overal ter wereld hare ijdelheid zoo zeer streelt. Die hulde, welke men haar in alle, met uitzondering, misschien der laagste, standen der maatschappij, in *Euro-*

pa, bewijst, valt haar in *Amerika*, ſchier alleen van de geestelijken ten deel; en uit erkentenis geven zij hun haar ziel en hart in bewaring. Ik ken geen land in de wereld, waar de Godsdienst zooveel vermogen op de vrouwen heeft, en zoo weinig op de mannen.

Men moet hieruit echter niet beſluiten, dat ik nooit mannen zou ontmoet hebben, die in opregtheid des harten godsdienſtig waren, of nooit vrouwen zonder eenige Godsdienst; maar ik ben verzekerd; dat ik *over het algemeen* de waarheid gezegd heb.

Wij waren nog ſlechts weinige maanden te *Cincinnati*, toen onze nieuwsgierigheid gaande gemaakt werd door de aankondiging van een *Revival*. Men ſprak in de ſtad van niets anders: „Het *Revival* zal talrijk zijn;" — „wij zullen beſtendig verzegd zijn gedurende het *Revival*;" — hoorden wij zonder ophouden herhalen; en hoorden het langen tijd, zonder het te begrijpen. — Eindelijk vernam ik, wat deze woorden beduidden. — Daar de verſchillende ſecten in *Amerika*, niet, zoo als de meeste godsdienſtige belijdenisſen in *Europa*, genoegzaam gevestigd zijn, hebben zij, om zich ſtaande te houden, noodig, van tijd tot tijd den ijver en de geestdrift harer volgelingen op te wekken. Telken jare begeven zich, op gezette tijden de driftigſte der geestelijken, met dit oogmerk, op weg en doortrekken het land. Men ziet deze *misſionarisſen* in de dorpen en ſteden aankomen bij dozijnen, ja, bij honderd-tallen, naar gelang van de belangrijkheid der plaats, en er hunne tenten opſlaan, nu eens voor acht, dan voor veertien dagen, ſomtijds zelfs, indien de bevolking groot is, voor eene maand. Gedurende al dien tijd, zijn de dagen, en dikwijls een groot gedeelte

van

van den nacht, gewijd aan het houden van predikatiën en doen van gebeden in de onderſcheidene kerken en kapellen der plaats. — En ziedaar, wat men een *Revival* noemt.

Ik heb geene moeite geſpaard, om naauwkeurige berigten over hetzelve in te winnen, maar ik vrees, dat men mij van overdrijving beſchuldige, wanneer ik verhaal, hetgeen ik vernomen heb. Al, wat ik doen kan, is te zorgen, dat ik deze beſchuldiging niet verdiene. Ook is het onderwerp te gewigtig, dan dat ik mijzelve vergeven zou, het met ligtzinnigheid te behandelen.

Deze wandelende Leeraars behooren tot alle belijdenisſen, met uitzondering van die der Unitarisſen, Katholijken, Episcopalen en Kwakers. Presbyterianen van allerlei ſoort, Doopsgezinden van allerlei kleur, Methodisten van allerlei benaming nemen aan deze gewoonte deel. Er is geen geheugen in staat, om ook ſlechts de bloote namen van alle deze ſecten te onthouden, en er ware geen einde te vinden, indien men al de wijzigingen van dit Christendom met duizend aangezigten wilde opſommen en aantoonen. Hoe dit zij, deze zendelingen bezoeken achtervolgens al de ſteden, vlekken en dorpen der *Vereenigde Staten*. Den tijd, welke tusſchen de bezoeken verloopt, heb ik niet met zekerheid kunnen te weten komen. Doorgaans huisvesten zij bij hunne volgelingen; en zoo lang hun verblijf op eene plaats duurt, zijn al de avonden, welke niet aan het houden van predikatiën in de kerken en openbare vergaderplaatſen beſteed worden, toegewijd aan, hetgeen anderen plaiſierpartijen zouden noemen, maar zij vereenigingen tot het gebed (*prayer-meetings*) heeten. Dáár brengen zij den tijd door met eten, drinken, bidden, zingen, het afleggen van belijdenisſen te hooren en

 te

te bekeeren. Het is mij nooit gelukt, mij bij deze bijzondere zamenkomsten te doen noodigen. Maar de geheimenissen zijn mij door een' allezins geloofwaardigen ooggetuige verhaald, en indien slechts de helft van hetgeen hij mij verteld heeft, waar is, zijn die vereenigingen niet het minst belangrijke en gewigtige van het *Revival.*

Wanneer men de gewaarwordingen, welke het hoofd en het hart van eene Methodiste vervullen, die het geluk heeft gehad zich voor hare *meeting* van eenen beroemden prediker te voorzien, vergelijkt met die van eene *bleue* te *Londen*, die de toezegging van een' Dichter naar de mode voor hare *Soirée* heeft gekregen, is het onmogelijk over de gelijkheid niet te glimlagchen. Zoo is het menschelijk hart overal ter wereld gelijk, en allen, vromen of wereldlingen, zijn wij van dezelfde stoffe.

De prachtigste vertrekken, de zwierigste opschik, de keurigste spijzen en verkwikkingen; — niets wordt gespaard, om de *meeting* zoo luisterrijk, als mogelijk, te maken. Inmiddels dat de genoodigden zich verzamelen, verkorten half-fluisterende gesprekken het vervelende wachten. De binnenkomende personen worden met den naam van broeders of zusters gegroet en met betuigingen van de grootste hartelijkheid verwelkomd. Wanneer het vertrek vol is, neemt het gezelschap, dat altijd voor het grootste gedeelte uit vrouwen bestaat, plaats en zet zich neder. Dan beginnen, van den kant des leeraars, nu eens op eenen heftigen, dan op eenen zachten, nu op eenen ernstigen, dan op eenen vriendelijken toon, de uitnoodigingen aan de broeders en zusters, om, in tegenwoordigheid hunner medebroeders en zusters, alle hunne gedachten, alle hunne fouten, alle hunne verkeerdheden, openlijk te bekennen.

De-

Deze bekentenisfen leveren vreemde tooneelen op. Daar hare belangrijkheid van de fouten, welke men bekent, afhangt, worden de vroomen er bijzonder toe aangemoedigd. Wanneer zij geëindigd zijn, knielt ieder neder, de Leeraar fpreekt een gebed uit en — men gaat aan het eten en drinken. Hierop begint weder het zingen van liederen, lofzangen en het uitftorten van gebeden; dan volgen vermaningen, daarop nogmaals gebeden en lofzangen, tot dat eindelijk de verrukking der vergadering den hoogften top bereikt. Zoodanig zijn de tooneelen, welke iederen avond, nu eens in het eene, dan in het andere huis, voorvallen, zoolang de tijd van het *Revival* duurt. Dikwijls hebben zij zelfs te gelijk in verfchillende huizen plaats: want de kerken kunnen niet de helft der zendelingen bezig houden, offchoon zij den geheelen dag en een gedeelte van den nacht geopend blijven en de Leeraars elkander zonder tusfchenpoozen aflosfen en opvolgen.

Tweemalen ben ik in de hoofdkerk der Presbyterianen te *Cincinnati* getuige geweest van de zonderlinge tooneelen, welke ik zoo even befchreven heb. Zij worden elken dag volkomen op dezelfde wijze herhaald; en die eene dezer vertooningen kent, kent ze alle.

Het was midden in den zomer, maar de dienst, tot welker bijwoning wij waren uitgenoodigd, moest eerst des avonds laat beginnen. De kerk was helder verlicht en de toevloed der geloovigen zoo groot, dat het er bijna niet uit te houden was. Bij het binnentreden vonden wij drie Leeraars naast elkander ftaande in eene foort van geftoelte, opgeflagen ter plaatfe, waar gemeenlijk het altaar ftaat; dit geftoelte, hetwelk veel geleek naar de predikftoelen in onze kerken, was behangen met een karmozijn-rood kleed;

wij plaatsten ons op eene bank nabij het hek, waarmede het omgeven was.

De Leeraar, die in het midden stond, begon een gebed, dat buitengemeen krachtig, maar te gelijk, door de menigvuldige platte uitdrukkingen, voor het gevoel stuitend was. Na hetzelve hief hij eenen lofzang aan: waarop een ander Leeraar zich in hun midden plaatste en eene predikatie aanving. Hij leidde in zijne leerrede eene bijzondere welsprekendheid aan den dag, maar het onderwerp, dat hij gekozen had, was afgrijsselijk. Hij beschreef, tot in de kleinste bijzonderheden, de laatste oogenblikken van het menschelijk leven; schilderde vervolgens de afzigtige veranderingen, welke het ligchaam allengskens na den dood ondergaat, en kwam aldus aan de voorstelling van deszelfs ontbinding. Op eens veranderde nu de toon van zijne voordragt, welke tot hiertoe, die eener naauwkeurige en eenvoudige beschrijving geweest was: zijne stem werd scherp en doordringend en zijn hoofd vooruitstekende, als ware het, om zijne blikken op een voorwerp te rigten, dat zich aan den voet van het spreekgestoelte bevond; — even als *Rebecca* aan *Ivanhoë* (*) te kennen geeft, wat zij buiten het venster ziet; — deed ons de spreker kennen, wat hij in de diepte, welke voor hem geopend scheen, aanschouwde. Het was, gelijk men begrijpt, eene gelukkige vinding, om de zwakke en vreesachtige zielen door eene beschrijving der helle verfaagd te maken. Van alle beelden, welke het vuur, de vlammen, zwavel, kokend lood, gloeijende vorken en gaffels, welke de zenuwen, het gebeente en vleesch verzengen, kunnen opleveren,

(*) Zie *Ivanhoë*, Roman van W. SCOTT.

ren, werd door den ſpreker geen enkel vergeten. Het zweet vloeide hem met groote droppels van het gelaat; zijne oogen rolden hem in het hoofd, en elk zijner gelaatstrekken duidde den angst aan, welken hij gevoeld zou hebben, indien hij inderdaad getuige ware geweest van het ijsſelijke tooneel, hetwelk hij beſchreef. Hij ſpeelde zijn rol volmaakt. Eindelijk wierp hij op zijne beide ambtgenooten, ter regter- en linkerzijde een' matten blik, die van zijne vermoeidheid getuigde; waarop hij zich nederzette, en het zweet, dat van zijn gelaat ſtroomde, afveegde.

Nu ſtonden de beide andere Leeraars op en hieven eenen lofzang aan. Al de hoorders, met de bleekheid des doods op het gelaat, ſtonden als verplet; en het was niet dan na eenige oogenblikken, dat zij hunne ſtem met die der Leeraars konden vereenigen. Toen het gezang geëindigd was, plaatſte zich een ander ſpreker in het midden en vroeg, op eenen zachten en roerenden toon, aan de geloovigen, of hetgeen zijn broeder gezegd had, tot hun hart was doorgedrongen, en of zij de hel, welke hij hun had doen zien, wenschten te ontgaan. — „ Indien dit het geval is," vervolgde hij, zijne armen naar de toehoorders uitbreidende, „ komt, komt dan tot ons en wij zullen u JEZUS, den goeden, beminnelijken JEZUS, toonen, die u van de helle zal bevrijden. Maar tot Hem moet gij komen, geene ſchaamte moet u terughouden. Nog dezen nacht moet gij den goeden JEZUS zeggen, dat gij u zijner niet ſchaamt. Wij zullen u den weg wijzen. De zitplaatſen, voor de berouwhebbende zondaars beſtemd, zullen voor u openſtaan. Komt dan, komt en zet u neder op de *plaatſen des berouws* (*anxious-bench*) en wij zullen

„ JEZUS doen zien. Komt, komt, komt!"

Men hief eenen lofzang aan, terwijl inmiddels een der Leeraars een of twee banken aan den voet van het ſpreekgeſtoelte deed ontruimen en degenen, die daarop zaten, naar het ruim der kerk deed gaan. Nogmaals vermaande nu een der Leeraars de toehoorders zich JEZUS niet te ſchamen, zich te plaatſen *op de bank des berouws* en hun hoofd in zijnen ſchoot te leggen. — „ Wij zullen nog een lied zingen," voegde hij er bij, „ om u den tijd te geven uw beſluit te nemen." En hierop werd op nieuw een gezang aangeheven.

Op dit oogenblik ontſtond er, de geheele kerk door, in het eerst eene geringe beweging, maar welke allengs vermeerderde en toenam. Jonge meisjes ſtonden op, gingen weder zitten en ſtonden op nieuw op. Nu werden de deuren der bank geopend en men zag onderſcheidene jonge meisjes, met wankelende ſchreden, het hoofd op de borst nederhangende en aan alle leden bevende, hand aan hand komen aantreden; altoos onder het zingen van liederen en gezangen. Snikkende en weenende naderden deze arme ſchepſels en zetteden zich op de banken neder. Het gezang werd geſtaakt; twee der Leeraars traden van het ſpreekgeſtoelte, begaven zich de een van de linker, de andere van de regterzijde naar *de bank van berouw* en fluisterden de jonge meisjes, die ſteeds beefden als een blad, eenige woorden in het oor. Wij konden ze niet verſtaan, maar op hetzelfde oogenblik nam het geſchrei en geſnik op eene verſchrikkelijke wijze toe. Met ontſtelde wezenstrekken, doodsbleek, wierpen zich deze onnoozelen op de knieën en begonnen kort daarop met haar hoofd tegen den grond te ſlaan. Huilen en kermen deden

zich

zich met verheffing hooren en van tijd tot tijd riep eene doffe en treurige ftem: „ Ach, JEZUS, JEZUS, mijn Heiland! kom mij te hulp!" — en meer dergelijke uitroepingen.

De beide geestelijken gingen niettemin voort op eenen zachten toon tegen de meisjes te fpreken; fomtijds klommen zij op de banken en maakten den toehoorders bekend, dat het *behoudenis-werk* vorderde, en dan verhieven zich uit alle kanten van het kerkgebouw de uitroepingen: *Amen*, *Lof*, *Amen!* terwijl den boetelingen, bijna uitgeftrekt ter aarde liggende, aanhoudend vermaningen in het oor gefluisterd, en zij van tijd tot tijd op eene geheimzinnige wijze geftreeld werden. Ik moet de waarheid zeggen; meer dan eens zag ik den arm des Leeraars, om den hals van een der meisjes geflingerd. Een groot aantal dezer fchepfels was ter prooi aan de ijsfelijkfte ftuiptrekkingen; en, toen de ontfteltenis ten toppunt was geklommen, hief de geestelijke, die op het fpreekgeftoelte gebleven was, met eene forfche ftem een gezang aan, als ware het, om het gefchrei der boetelingen te verdooven.

Het was een verfchrikkelijk fchouwfpel, deze arme meisjes, in de vaag haars levens, aan de vreesfelijkfte ftuipen ter prooi te zien en misfchien voor altoos geknakt en ontzenuwd.

Ik merkte er eene op, die naauwelijks veertien jaren kon tellen, op de armen harer oudere gezellinnen leunende: haar gelaat was met het bleek des doods overdekt, hare woeste oogen waren zonder eenige uitdrukking en het fchuim vloeide haar uit den mond op kin en borst. In alle hare gelaatstrekken vertoonde zich eene volflagen wezenloosheid. Een der geestelijken naderde haar, vatte hare blanke hand, zeî koeltjes: „ JEZUS is met haar; God zij geloofd!" en verwijderde zich.

Indien de Amerikanen hunne vrouwen achtten, zoo als mannen hunne echtgenooten en dochters behooren te achten, zouden zij dan wel zulke ſchandelijke en oneerbiedige tooneelen dulden?

Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, dat alleen de vrouwen aan de uitnoodiging der geestelijken gehoor gaven, en op de *banken des berouws* zich plaatſten, en dat het grootſte gedeelte van haar jonge vrouwen en meisjes waren. De vergaderde ſchare had dien dag hare feestkleederen voor den dag gehaald, en de ſchoonſte en zwierigſte dames der ſtad waren bij deze ſchandelijke plegtigheid tegenwoordig. Gedurende al den tijd van het *Revival* ſtroomt er eene verbazende menigte dag aan dag naar de kerken.

Ziedaar de vermakelijkheden der vrouwen te *Cincinnati*. Naar den ſchouwburg te gaan, is niet geoorloofd; het kaartſpel is verboden; en daar zij aanhoudend in huisſelijk beſtuur bezig zijn, hebben zij toch eenige verſtrooijing noodig. Wat mij betreft; ik ben van oordeel, dat de ondeugendſte *comedie*, welke ooit is vervaardigd, minder gevaarlijk is voor de jeugdige onſchuld, dan het bijwonen van een tooneel, gelijk ik beſchreven heb.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Scholen. — *Klimaat.* — *Watermeloenen.* — *Den 4 Julij.* — *Onweders.* — *Zwijnen.* — *Het verplaatsen van huizen.* — *De Heer* FLINT. — *Letterkunde.*

Er zijn te *Cincinnati* vele scholen; maar ik heb weinig gelegenheid gehad, om over het doelmatige harer inrigting te oordeelen. De eenigste, welke ik bezocht heb, stond onder het bestuur van Doctor LOCK, die zeer onbekrompene en hooge denkbeelden scheen te hebben omtrent de opvoeding der vrouwen. Indien zijn stelsel tot eenen uitslag konde leiden, aan zijne goedhartigheid geëvenredigd, zouden de vrouwen van *Cincinnati* binnen weinige jaren vrij wat gevorderd zijn. Ik woonde een openbaar examen dezer school bij, en zag, niet zonder bevreemding, dat de hoogste wetenschappen een deel uitmaakten van de studiën der lieve kleinen, welke ik hier bijeen zag. Een allerliefst meisje van zestien jaren *kreeg den graad* in de Wiskunde, en een ander werd *geëxamineerd* in de Zedelijke Wijsbegeerte. Zij bloosden zoo aardig, en waren te midden harer verlegenheid zoo schoon, dat een meer ervaren regter, dan ik, moeite zou gehad hebben, om te beslissen, in hoeverre zij het *diploma* verdienden, hetwelk zij ontvingen.

Deze manier, van jonge meisjes een' graad te verleenen, en *diploma's* te geven bij het verlaten van een *Instituut*, was

was voor mij geheel nieuw. Althans ik herinner mij niet ergens iets dergelijks gezien te hebben. Ik zou nog al vreezen, dat de tijd, door deze ſchoone *gepromoveerden* aan de hooge wetenſchappen, welke haar leermeester haar onderwijst, toegewijd, niet genoegzaam zij. Drie maanden oefening in de Wiskunde of zes maanden in de Staatshuishoudkunde, Zedekunde, Stelkunst en in de berekening van de Quadratuur des Cirkels, zijn, dunkt mij, ook, bij de meeste inſpanning, niet genoegzaam, om in deze wetenſchappen zooveel op te doen, dat het niet in het vervolg onder het huilen en ſchreeuwen van een half dozijn kinders, in eene huishouding met ééne meid, ſpoedig weder verloren ga.

Tegen het einde van Mei begonnen wij te bemerken, dat wij in een warmer klimaat waren, dan dat van *Engeland*. Mijn zoon had zeer veel last van de warmte en werd van eene hevige galkoorts aangetast, zoodat wij eenige dagen lang in vrees verkeerden voor zijn leven. De wijze, waarop hij behandeld werd, was ongetwijfeld doelmatig; maar de gift *calomel*, hem voorgeſchreven, toch verbazend groot. Eens vroeg ik, hoe vele greinen ik moest mengen, en het antwoord was, dat ik een half theelepeltje vol moest geven. Het verſchil van het klimaat moet zeker de werking van dit geneesmiddel merkelijk wijzigen; anders moest het gebruik, hetwelk men daarvan in de *nieuwe wereld* maakt, meer overeenkomen met dat in *Europa*. Anstey, van de Geneesheeren van *Bath* ſprekende, zegt: „Niemand heeft ooit een' dier Heeren de middelen zien gebruiken, welke zij voorſchrijven." Evenwel kan ik bij ondervinding verzekeren, dat men geen regt heeft deze ſcherts toe te pasſen op de Genees-

neesheeren, die in *Amerika* eene zoo fterke *dofis calomel* voorfchrijven. Ik zal één voorbeeld aanvoeren. Naderhand, toen ik in het Graaffchap *Montgomery*, nabij *Washington*, was, kwam een Geneesheer bij eenen onzer buren eene vifite te maken, en klaagde, dat hij zelf ook niet wél was. „Doctor," zeî de patient, „gij moet oppasfen!" — „Dat doe ik wel," antwoordde de Geneesheer, „ik heb gisteren veertig greinen *calomel* ingenomen en ik voel, dat mij dat goed gedaan heeft." — Ook werden er mijnen zoon fterke aderlatingen gedaan, en na weinige dagen kon hij weêr zijne kamer verlaten. Hij was echter vreesfelijk vermagerd en er verliepen verfcheidene weken, eer hij zijne krachten terug had.

Naarmate de warmte toenam, hoorden wij allengs meer van ziekten fpreken. De ftad is vol Geneesheeren, en nog kwamen zij, bij het eerfte gerucht, van alle kanten aanloopen. Een dezer Heeren verhaalde ons, dat, wanneer een Geneesheer zich in eene nieuwe wijk wilde nederzetten, hij altijd vooraf eenige nachten de ftraten langs wandelde, voor dat hij zijne keuze bepaalde. Zag hij dan het treurig fchijnfel eener nachtlamp aan vele venfters, dan kon hij verzekerd zijn, dat de ziekte in die woningen hare verwoesting aanrigtte en die wijk goed was. Hiernaar te oordeelen, was het verre af, dat *Cincinnati* eene gezonde ftad was; en, daar ik voor mijne eigene gezondheid en die der mijnen beducht was, befloot ik haar te verlaten. Lang echter was het mij onmogelijk een verblijf op het land te vinden: daar waren wel vele burger-optrekjes in de omftreken, maar zij waren alle bezet. — Men raadde ons gedurende het warme van den dag zoo weinig mogelijk te loopen: maar de

avond-

avond- en morgenuren waren zeer genoegelijk. Vele weken lang ſtond ik altijd ten vier ure des morgens op: en vergezelde dan mijne bediende naar de markt, waar ik mij met het vreemde tooneel, dat zij voor mij opleverde, zeer aangenaam bezig hield.

Alle dagen kwam er eene menigte, met water-meloenen beladen, karren aan de markt. Rondom de plaats, waar zij verkocht werden, zag ik altijd groepen van mannen, vrouwen en kinderen op de ſtraat zitten en eene verbazende hoeveelheid van deze verkoelende vrucht eten. De wijze, waarop zij er mede te werk gaan, is walgelijk. Zij ſnijden de ongemeen groote vrucht in een half dozijn ſtukken, van een voet lengte, en zuigen ze dan uit, terwijl het vocht aan de beide zijden van den mond als neêrſtroomt. Van tijd tot tijd openen zij den mond, om links en regts een verbazend aantal zwarte korrels van zich te ſpuwen, tot groote walging der voorbijgangers, wier kleederen er niet zelden door bemorst worden. Toen ik deze vrucht voor de eerſte maal proefde, vond ik ze niet lekker, maar voor dat het ſaizoen geëindigd was, hadden wij reeds geleerd er van te houden. Wanneer men haar ſap met *Bourdeaux*-wijn en ſuiker vermengt, verkrijgt men een' aangenamen, rood gekleurden drank.

Te *Cincinnati* zijn de mannen gewoon naar de markt te gaan. Ook de rijkſten en aanzienlijkſten ontzien zich niet zes malen des weeks met zonnen-opgang het bed te verlaten, en, van eene groote mand voorzien, vleesch, boter, eijeren en groenten te halen. Ik zag hen alle dagen met hun wigtigen last aan den arm en eene ham of een ſtuk vleesch in de hand terugkeeren.

De

De 4de Julij was dáár: hij is de grootste feestdag voor de Amerikanen. Op den 4^{den} Julij 1776 werd te *Philadelphia* de onafhankelijkheids-verklaring geteekend.

Koelheid en gebrek aan geestdrift zijn, in mijne oogen, de grootste gebreken der Amerikanen. Ik wachtte dus met ongeduld, welke bewijzen van algemeene vreugde die dag zou opleveren. Op den 4^{den} Julij schijnt het hart der Amerikanen uit eenen slaap van driehonderd vier en zestig dagen te ontwaken; dan zijn zij welgemoed, vrolijk, levendig, edelmoedig, of ten minste onbekrompen in hunne verteringen; en, indien zij dien dag dat walgelijke spuwen wilden nalaten, zou ik zeggen, dat de Amerikanen, op den 4^{den} Julij althans, een beminnelijk volk zijn. Het is waar, dat de vrouwen weinig deel hebben aan den luister en de vrolijkheid van dien dag; maar die kleinigheid uitgezonderd, wordt deze feestdag met levendige belangstelling gevierd en levert een waarlijk schoon schouwspel op; en, indien de Amerikanen niet de ongerijmde gewoonte hadden telken jare eene redevoering te houden, in welke zij het moederland beschimpen, — om niet te spreken van het oorlogs-manifest, hetwelk zij de onafhankelijkheids-verklaring noemen — zou onze genadige Koning zelf deze feestviering met een kalm gelaat kunnen aanschouwen, en zich er zelfs in verheugen, dat twaalf millioenen woelige schepsels, op vijftienhonderd uren afstands van zijnen troon, hunne eigene wetten maken en hunne thee drinken, zoo als zij zelve verkiezen.

De menigvuldige onweders in dit land wekten onze bijzondere belangstelling. Zij, die den donder niet dan in *Engeland* gehoord hebben, kunnen zich slechts een flaauw denkbeeld maken van de taal, welke de Goden in hunnen

toorn

toom fpreken. De befchrijving van THOMSON komt echter tamelijk overeen, met hetgeen wij hier gezien hebben. Misfchien zijn geene woorden in ftaat dit fchouwfpel beter te fchilderen, of weêrkaatfen beter de echo van dat geluid, dan de zijne. Het eenige, hetwelk hij niet heeft kunnen teruggeven, is die donker roode kleur, welke gedurende deze onweders den gezigteinder als in gloed zet. Toen ik zijne beroemde befchrijving in *Amerika* las, bemerkte ik, dat zij geheel paste op de natuur der *Nieuwe wereld*. Een Dichter kan, indien hij treffen wil, aan zijne beelden eene grootere proportie en fterker koloriet geven, dan zij in onze natuur hebben; maar in *Amerika* is alles kolosfaal. Wanneer het regent, wanneer het waait, wanneer het dondert, het is altijd *fortisfimé*. Meermalen ondervond ik, te midden van het verfchrikkelijke tooneel, hetwelk hier een onweder oplevert, dat het gevoel van verwondering en verbazing dat van angst onderdrukte. Trouwens, de ongelukken zijn gewis hier menigvuldiger, dan bij ons; maar zij zijn toch ook niet menigvuldig genoeg, om een redelijk mensch te beangftigen, zoo dikwijls donkere zamengepakte wolken tegen den wind in drijven.

Het is voorzeker kinderachtig, eenen afkeer van eene plaats te hebben, omdat het voornaamfte handels artikel voor het gezigt onaangenaam is; maar ik zou toch meer van *Cincinnati* gehouden hebben, als de handel in varkens er minder fterk gedreven ware geworden. Men zou zich bezwaarlijk van het ongeloofelijk groot vertier in dit artikel een denkbeeld kunnen maken, zonder er zelf ooggetuige van geweest te zijn. Nooit las ik een nieuwsblad, of ik vond er een berigt van dezen aard: *Men*

vraagt,

vraagt, om terstond te leveren, 4,000 vette varkens. — *Te koop 2,000 vaten gezouten spek.*

Dit was nog het ergste niet; maar als wij in de *Hoofdstraat* gingen wandelen, konden wij verzekerd zijn, dat wij door een' varkens-snuit, die zoo kersversch uit den modder en de vuiligheid kwam, gestreeld werden, voor dat wij het hooge voetpad bereikt hadden. Wanneer wij soms alle onze krachten hadden ingespannen, ter beklimming van eenen steilen bergtop, die eene zuiverder lucht en een heerlijk uitzigt beloofde, vonden wij de beek, die wij moesten doorwaden, rood van het bloed, hetwelk uit eene varkens-slagterij afvloeide; terwijl ons reuk-orgaan, verre van gestreeld te worden door: *den tijm, die der bergen-vlak omkleedt*, begroet werd door geuren, welke ik niet zal trachten te beschrijven, daar mijne lezers zich, vertrouw ik, dezelve zullen kunnen verbeelden. Meermalen, wanneer wij aldus, bij het verlaten der stad, gehoopt hadden, een' met bloemen bedekten grond te betreden, hadden wij alle moeite van de wereld, om ons door de varkens-staarten en kinnebakken eenen weg te banen; en de aangenaamste wandeling in den omtrek werd ons meermalen aldus ontzegd.

Eene der bijzonderheden van *Amerika* is de gewoonte, om huizen van de eene plaats naar de andere te verzetten. Dikwijls hebben wij ons vermaakt met het beschouwen van deze proeven van het vermogen der werktuigkunde. Men vindt er volstrekt geene zwarigheid in, om een huis van den eenen kant der stad naar den anderen te verplaatsen. Die, welke ik zulke togten heb zien doen, waren geheel van hout, met uitzondering van de schoorsteenen. Men verhaalde ons, dat men somtijds met van tigchelstee-

nen gebouwde huizen even weinig omslags maakte. Het grootste, hetwelk ik heb zien verplaatsen, had twee verdiepingen, ieder van vier vertrekken, en werd door veertig ossen getrokken. Bij den eersten schok stortten de beide schoorsteenen naar beneden: maar, na dit klein ongelukje, vervolgde het zeer bedaard zijnen weg. De grootste zwarigheid is, om op den gang te geraken en om juist op de bedoelde plaats stil te houden. Deze werktuigkundige *manoeuvre* is voor *Cincinnati* van het uiterste gewigt; daar de aanhoudende verfraaijingen het dikwijls medebrengen, om een huis van hout voor een van tigchelsteen te verwisselen. Wanneer dit het geval was, dan miste het niet, om No. 100 in de *Hoofdstraat* of No. 55 in de tweede straat, bedaard buiten de stad te zien glijden, om in eene voorstad van een nederiger plekje bezit te nemen.

De aangenaamste kennis, welke ik te *Cincinnati* maakte, was, ontegenzeggelijk, de Heer FLINT. Het is een der kundigste mannen, welke ik ken, de schrijver van verschillende geachte werken en de uitgever van het *Monthly-Review* van het Westen. Zijn gezelschap is hoogstbelangrijk. Het is de eenige man, dien ik ken, wiens natuurlijke goedhartigheid en zachtaardigheid niet geleden heeft door het hanteren van de geeselroê der satire. In sommige zijner hekelschriften is eene kracht en scherpheid, welke voor niets, van hetgeen ik in dit vak gelezen heb, behoeven onder te doen. Hij is een ijverig patriot en een Amerikaan, zoo aan de zaak zijns lands gehecht, dat wij niet altijd over alle onderwerpen eenstemmig konden denken. Ik weet niet, of het zijne krachtige uitdrukking, de opregtheid zijner gevoelens en zijne te gelijk

open-

openhartige en befchaafde manieren waren; — maar hij is de eenige Amerikaan, die, bij de aanhoudende lofspraken op zijn land, mij niet één weinig belagchelijk toefcheen.

Bij eene zekere gelegenheid (het was niet ten huize van den Heer FLINT) bragt ik een avond in het gezelfchap door van een' Heer, van wien men zeide, dat hij zeer bedreven en in de Letterkunde ervaren was. Hij was tevens, zoo als men mij verzekerde, een *zeer ernftig* mensch; en het fcheen hem te ftreelen, dat men zijne aanfpraken op alle deze hoedanigheden erkende. Er was in het gezelfchap ook eene *zeer ernftige* vrouw; en aan deze deelde hij vertrouwelijk zijne hoogere, hemelfche gedachten mede; terwijl hij mij de eer deed, zich met mij over aardfche onderwerpen te onderhouden. Het onderfcheid, dat hij tusfchen ons beiden maakte, was, dat, als hij zich tot haar wendde, hij met haar fprak, als met eene vrouw, die, ftond zij dan al niet met hem gelijk, toch eene hooge onderfcheiding verdiende; en hij lachte haar toe, zoo als de Aartsengel MICHAËL EVA zou hebben kunnen toelagchen. Tegen mij fprak hij, zoo als PAULUS tegen de misdadige Joden. Het is waar, hij fchudde voor mij het ftof niet van zijn' mantel, maar hij bediende zich, in deszelfs plaats, van zijn' zakdoek; en, indien hij aan het flot van elke redenering, niet de woorden toevoegde: *ik ben zuiver;* vulden toch zijn gelaat en houding deze aan.

Onze arme *Lord* BYRON was, gelijk men begrijpen kan, het wit, op hetwelk hij alle zijne fchoten rigtte. Nooit had ik vroeger een' man van verftand zoo *Lord* BYRON hooren havenen: en ik hoorde met alle aandacht toe. Het was blijkbaar, dat alle verhevene plaatfen, welke

ieder bewonderaar van waarachtige poëzij van buiten kent, zijner opmerking geheel ontsnapt waren; en het bleek tevens, dat hij alle die plaatsen in zijn geheugen had, welke diezelfde bewonderaars wenschen zouden, dat dit *genie* nooit geschreven had. Ik zeide hem dit: maar nooit in mijn leven zal ik den blik vergeten, dien hij op mij wierp.

Zijne kennis van de andere schrijvers was zeer onvolkomen; des te zonderlinger waren zijne beoordeelingen er over. Zie hier, wat hij van POPE dacht: „Hij is zoo verouderd, dat het in ons land eenen slechten smaak zou verraden, nog van hem te spreken." Ik herinnerde hem *de geroofde haarlok*, als een bewijs, dat POPE toch wel eenig talent bezat, en als een stuk, dat, wegens den toon, waarop het geschreven was, nog wel in de *salons* toegang verdiende te hebben. Maar toen ik van dit klein dichtwerkje repte, geraakte mijn *ernstige* man schier in dezelfde drift, als toen ik van den *Don Juan* melding maakte. Te vergeefs trachtte ik de reden zijns tooms te begrijpen, toen hij met zekere verontwaardiging zijn zakdoek uitschudde en mij toebromde: *de titel alleen!* enz. enz.

Op den naam van DRYDEN lachte hij medelijdend, en dat lagchen zei, zoo duidelijk als een lach het kan: *wat suft dat oude wijf!* — „Wij kennen, Mevrouw!" voegde hij er bij, „DRYDEN alleen uit aanhalingen en deze staan in boeken, welke men sedert lang niet meer leest." — „En SHAKESPEARE dan, Mijnheer!" — „SHAKESPEARE, Mevrouw! is ruw en onkiesch; en wij zijn, God dank! genoegzaam gevorderd, om dit te kunnen gevoelen. Indien wij dan toch tot de schandelijke schouwburgen veroordeeld zijn, dat dan ten minste de stukken met den smaak en de kieschheid der eeuw overeenstemmen! Deze woorden waren er toch gangbare munt. Hij

Hij kende niets van MASSENGER; had nooit hooren fpreken van FORD. GRAY had zijnen tijd gehad; van PRIOR had hij nooit iets gelezen, maar hooren zeggen, dat het een beuzelachtig fchrijver was. CHAUCER en SPENCER plaatfte hij op dezelfde lijn, en maakte er zich kort af, met te zeggen, dat het niets anders dan gemaaktheid was van fchrijvers te fpreken, die in eene taal gefchreven hadden, welke niet verftaanbaar meer was.

Dit was het meest letterkundige gefprek, dat ik ooit te *Cincinnati* had; want het aangenaam onderhoud, de ongedwongene gefprekken, vrij van alle aanmatiging, over alle dergelijke onderwerpen, welke ik zoo dikwijls aan het huis van den Heer FLINT genoot, maken eene uitzondering op alles, wat ik in die ftad gehoord heb.

Er beftaan verfcheidene redenen, welke eene algemeene letterkundige kennis in *Amerika* onmogelijk maken. Eene der voornaamfte is de algemeene gewoonte van dagbladen te lezen; want, indien men de nieuwspapieren tot de letterkunde wil rekenen, zou ik hebben moeten zeggen, dat *Amerika* het meest geletterde land is. In alle ftanden der maatfchappij, van den rijken handelaar af, die tot den hoogften, tot den bediende toe, die tot den laagften ftand behoort, is ieder te veel met bezigheden bezet, om tijd tot lezen te hebben, of het moest zijn van een nieuwsblad en in een verloren oogenblik. Daarvan komt het, naar mijn gedachten, dat de Amerikaanfche nieuwspapieren min of meer een magazijn zijn, waar de koopman, eene lijst van koopwaren naziende, ter loops een oog kan werpen, op de *Stances* van HEMANS, of een uittrekfel lezen van het leven van *Lord* BYRON door MOORE; — en de regtsgeleerde met naauwgezetheid zijn regt ftuderen, en toch

 ook

ook nog een artikel van een' Amerikaanſchen Criticus doorloopen, die in zijne hooge wijsheid beſlist, dat de Romans van BULWER verre die van WALTER SCOTT in waarde overtreffen. De omroeper zelf, na zijne keel te hebben moê geſchreeuwd, vindt, om toch ook te kunnen medepraten, nog den tijd, om in der haast eenen blik te werpen in de kolommen van een nieuwspapier en te lezen, *dat de beſchrijvingen van* Miſs MITFORD *onbeſchrijfelijk zijn*. Indien men eene el lint koopt, legt de koopman zijn nieuwsblad neder, zoo lang hij het afmeet. Ik heb een' brouwersknecht op zijne kar zien zitten lezen in een courant, terwijl hij nog een' anderen onder den arm had. Eens zag ik in de woning van een' ſchoenmaker op het land, die HARRIS heette, een nieuwspapier, voor de helft gevuld met oorſpronkelijke dichtſtukjes van MADISON F. HARRIS. Ik vroeg, zoo als van zelve ſpreekt, of dit zijn naam was? „Ja, Mevrouw!" antwoordde hij, „ik heet MADISON FRANKLIN HARRIS." — De man verdeelde, vrees ik, zijnen tijd al te gelijk tusſchen de lier en de leest, want hij zag er vrij armoedig en ziekelijk uit.

Dit is die algemeen verſpreide kennis, geloof ik, waarop de Amerikanen zóó pogchen. Ik beken, dat zij zeer algemeen is, maar ik twijfel tevens, of zij voor het land wel voordeelig is.

De eenigſte kundige menſchen, welke ik ontmoet heb, zijn die, welke van de letterkunde hun beroep maakten: en onder deze waren er, die op eenen hoogen rang in de groote Republiek (niet van *Amerika*, maar der letteren) aanſpraak hadden kunnen maken, indien zij geſchreven hadden voor menſchen, die minder overgegeven waren aan het beſtuderen van *Magazines* en nieuwspapieren; en op

nog

nog hoogeren rang, indien zij voor een klein getal, en niet voor het groote publiek hadden geschreven.

Ik maakte altijd eene vergelijking, misschien was dit beuzelachtig, tusschen het gebrek aan smaak, hetwelk bij de in *Amerika* gedrukte boeken, zoowel met opzigt tot den inhoud als tot het uitwendige, plaats vindt. De geschriften der Amerikanen hebben niet die juistheid en netheid in gedachten en uitdrukking, welke de overtuiging, dat men voor geleerden of menschen van smaak schrijft, geeft, en hun geel en morsig papier en versleten letters hebben dat behagelijk uiterlijk niet, dat een boek behoort te hebben, hetwelk bestemd is om in de handen en onder de oogen eens letterkundigen Epikurist te komen. — Het *Quarterly-Review* maakt echter hierop eene loffelijke uitzondering en kan met de Engelsche *Reviews* wedijveren. De *Kronijken van de Kanonniks-poort*, van W. SCOTT was het eerste boek, dat ik in *Amerika* kocht; toen ik naar den prijs vroeg, werd ik aangenaam verrast, hoorende, dat zij anderhalve dollar was: het was ter naauwernood het zesde gedeelte van hetgeen ik in *Engeland* voor de werken van denzelfden schrijver gewoon was te betalen: maar toen ik het opende en die gele bladzijden zag, vond ik het niet goedkoop meer. Het is waar, bij het lezen van een' Roman van den schrijver van den *Waverley*, behoorde men niet aan het fraaije of leelijke papier des boeks te denken, en evenwel moet ik tot mijne schande bekennen, dat ik dikwijls, bij het omslaan eener bladzijde, al te zeer bezig met aardsche dingen, te midden van het genoegen, dat mij het verhaal des schrijvers schonk, ophield en over het gemis van een *gesatineerd Engelsch exemplaar* zuchtte.

TIENDE HOOFDSTUK.

Vertrek naar het land. — Wandeling in het bosch. — Gelijkheid.

Eindelijk gelukte het mij eene woning op het land te vinden. Een fraai huisje, tot hiertoe het verblijf van eenen Advocaat, die nu om zijne zaken naar de ſtad terugkeerde, was te huur, en terſtond maakte ik er mij meester van. Het lag ongeveer anderhalf uur van de ſtad, aan den voet der bergen, van welke ik reeds meermalen geſproken heb, die het ten noorden begrensden. Wij bevonden er ons veel meer op ons gemak en naar onzen zin, dan in de ſtad. Het huis was fraai en te gelijk gemakkelijk; de kamers waren friſch en luchtig; wij waren er bevrijd van die lastige moskieten en hadden een' uitſtekenden ijskelder. Daarenboven hadden wij het genoegen onze *tomaten* in eigen' tuin te kunnen plukken en de melk te drinken van onze eigene koe. Onze wijze van leven was geheel naar mijnen ſmaak; zij verſchafte ons al de genoegens en voordeelen van het buiten-leven, welke in eene kleine provincie-ſtad van het *Westelijk Amerika* evenmin te genieten zijn, als te *Londen*. Wij leefden met ons koetje in de grootſte vertrouwelijkheid; want, als wij op het veld zaten, kwam zij, zonder omſtandigheden, bij ons, leide haar' neus op het boek en ſnoof ons haren friſchen adem toe. Het tegen onze woning overliggende bosch

bosch was zoo nabij, dat wij, om er heen te gaan, geene andere toebereidſelen maakten, dan dat wij onze parasol's, een boek en eenig werk medenamen, wanneer wij er eenen ſchoonen zomerdag wilden doorbrengen. — De weide, die tusſchenbeiden lag, was begroeid met een zeer fijn gras, hetwelk, ook nog vooraan in het bosch, den grond bedekte, en ons ten tapijt diende, terwijl wij omgevallen boomen en boomſtammen als ſofa's en tafels gebruikten. Doch wij waren de ſtad zoo moede, dat ons zelfs dit nog niet genoeg was, en beſloten eens een' dag op het meest woeste plekje, dat wij in het bosch vinden konden, door te brengen. Wij pakten boeken, papier, penſeelen bij elkander, en, in ſpijt van het branden der zon, die hare ſtralen op eenen berg neêrſchoot, welke zoo ſteil was, dat wij elk oogenblik in gevaar waren naar beneden te ſtorten, bereikten wij, hijgende en zwoegende onder onze pakkaadje, den top, in de zoete hoop van daar eene zuivere en frisſche lucht te zullen inademen. Maar, dan zouden wij wel op de toppen der boomen hebben mogen klimmen: want wij bevonden, dat de lucht onder hun gebladerte, ter naauwernood kon doordringen en zelfs onze ademhaling moeijelijk maakte.

Wij hadden nogtans beſloten ons te vermaken en gingen, tot aan de knieën door de afgevallene bladeren, die hier ſedert onheugelijke tijden de eene op de andere lagen, al verder en verder, in de hoop een luchtiger plekje te zullen vinden. Eindelijk afgemat van vruchteloos zoeken wilden wij ons op een' omgevallen' boomſtam nederzetten. Dit denkbeeld te gelijk bij het geheele gezelſchap opgekomen, werd gelijkelijk uitgevoerd; wij wierpen ons allen gezamenlijk op zijne bedriegelijke oppervlakte neder, en

len in een' weeken, vermolmden klomp neder, die misfchien reeds federt honderd jaren den grond van dit eeuwig bosch bedekt had.

Wij waren niet de eenige flagtoffers dezes ongevals; eene menigte van kikvorfchen, hagedisfen, fprinkhanen, flakken en horzels, zag tevens hare verblijfplaatfen voor altijd verftoord en wreekten zich daarover, door ons alle verdriet te veroorzaken, dat zij konden. Wij werden gebeten, geftoken, gekrabd; en toen wij eindelijk flaagden ons uit deze eerwaardige ruïne te redden, vertoonden wij het akelijkfte fchouwfpel, dat men zich verbeelden kan. Wij fchuddeden onze kleederen af, en afgemat door de felle warmte, met fteeken en krabben bedekt, verwijderden wij ons eenige fchreden van het tooneel onzes ongeluks, en zetteden ons op nieuw, doch dit maal op een' vaster' en fteviger' grond, neder.

Naauwelijks waren wij de kwade luim, waarin ons deze ramp op dit eenzaam gebergte gebragt had, weder te boven, of een nieuw ongeval kwam ons befpringen. Eene wolk van moskieten vereenigde zich om ons; zij verdoofden ons de ooren door haar aanhoudend gebrom; terwijl hare fcherpe trompen het bloed uit onze aders zogen. Eindelijk was ons geduld ten einde, en wij ftonden nogmaals op, vast befloten hebbende niet weêr de vermaken, *al fresco*, van een Amerikaansch woud te gaan opzoeken. De zon had hare middaghoogte bereikt, maar de weg naar huis was kort, en wij behoefden flechts naar beneden te dalen. Wij pakten de toebereidfelen voor dezen feestdag, welke wij medegenomen hadden, weder in. Maar op eens verfchrikten wij; want, al zoekende naar eene luchtige en frisfche plek, in dit fomber woud, hadden

den wij ons te ver verwijderd, om meer de plaats te herkennen, waar wij het binnengetreden waren. Wij zagen niets dan zeker ſtruikgewas, hoog en laag en zeer veel gelijkend naar dat van onze erwten en boonen, ongeveer eenen voet van elkander verwijderd. De grond, zoo ver ons oog reiken kon (en dit was niet zeer ver) was hoog bedekt met drooge bladeren; *geen ſpoor, geen voetſtap, geen teeken*, zoo als COOPER zou zeggen, kwam ons te ſtade, om het pad te herkennen. Na een oogenblik nadenkens, beſloten wij aan het toeval de zorg over te laten, om ons te geleiden, en bereidden ons, in eene vrij ſlechte luim, reeds voor, nieuwe tegenheden te zullen ontmoeten. Wij liepen ongeveer een vierde van eene mijl, toen wij aan eene ſteile glooijing kwamen, langs welke wij ons lieten afglijden, daar zij volkomen geleek naar die, langs welke wij kort te voren waren opgeklommen. Maar, helaas! vele dingen, welke naar elkander gelijken, zijn daarom dezelfde nog niet. Nadat wij deels glijdende, deels rollende, aan den voet des bergs gekomen waren, en onze oogen, om ons henen ſloegen, zagen wij onze bevallige kluis, door ſchoone *acacia's* beſchaduwd, niet. Alles was hier geheel anders, en, wat het ergſte was, wij bemerkten, dat wij zeer ver van de plaats verwijderd waren, waar wij gemeend hadden, te zullen aankomen. Wij waren, namenlijk, aan de tegenovergeſtelde zijde des bergs afgedaald en hadden nu nog drie mijlen rondom deszelfs voet af te leggen, eer wij onze woning bereikten. Ik geloof niet, dat ooit iemand onzer deze wandeling vergeten zal. Wij waren als geroost door de zon, die hare ſtralen op onze hoofden afſchoot en eene verſtikkende warmte verſpreidde. Hijgende en ſchier ademloos ſleepten wij ons

voort;

voort; terwijl de voorwerpen, op welke de flikkerende en schitterende zonnestralen neêrschoten, ons bijna verblindden.

Wij kwamen, eindelijk, nog levende, (en daarover waren wij bijna zelve verwonderd) te huis, en beloofden elkander, nadat onze drooge tongen het vermogen om te spreken terugbekomen hadden, geene plaisier-togtjes weêr in de bosschen van *Ohio* te doen. Deze belofte was te opregt, dan dat wij geen woord zouden gehouden hebben.

Wij verwachtten van dag tot dag de aankomst van den Heer TROLLOPE; maar er verliepen weken; en wij begonnen reeds te vreezen, dat de eene of andere omstandigheid zijne reis tot aan het voorjaar vertraagd had, toen hij, op het onverwachtst, van *Pitsburgh* aankwam. Het genoegen, dat ik ondervond, hem weder te mogen omhelzen, werd nog vermeerderd, toen ik zag, dat hij onzen oudsten zoon had medegebragt; eene vreugde voor mij, waarop ik niet had durven hopen. Onze wandelingen en uitstapjes werden nu dubbel aangenaam. De jongelieden, pas van de scholen gekomen, vonden *Amerika* zoo weinig gelijkende naar al, wat zij van andere landen gelezen hadden, dat het voor hun werkelijk eene nieuwe wereld was. Indien zij *Griekenland* of *Rome* hadden bezocht, zouden zij voorwerpen ontmoet hebben, welke aan hunnen geest en hunne denkbeelden reeds voorlang niet vreemd waren. Hadden zij in *Frankrijk* en *Italië* gereisd, zij zouden niets hebben gezien, wat hun door dagelijkschen omgang niet bekend was; maar *Amerika* (indien men hare aardrijkskundige ligging uitzondert) is op onze scholen over het geheel even bekend, als het land der toovergodin-

dinnen; en van het karakter der Amerikanen weet men niet veel meer dan van dat der menfcheneters. Alles was dus voor hen even nieuw als vermakelijk.

In het eerst maakte ons de bijzondere gemeenzaamheid van onze arme buren op het land tamelijk verlegen, en wij wisten, noch hoe wij hunne vreemde aanzoeken moesten opvatten, noch hoe wij die moesten beantwoorden. Nogtans gaf deze gemeenzaamheid foms aanleiding tot aardige tooneelen. Eens waren mijne beide zonen op eene wandeling uitgegaan naar de nabijgelegene heuvels; wij zagen met verlangen naar hunne terugkomst uit, en befloten eindelijk hun te gemoet te gaan. Wij wisten, welke rigting zij genomen hadden; maar vonden toch goed aan de deur van een klein herbergje, dat aan den voet dier heuvels lag, aan te kloppen, en te vragen, of men hen ook had zien voorbijgaan. Eene vrouw, welke ik niet beter kan vergelijken, dan bij die, welke groenten op de markt van *Covent-Garden* verkoopen, kwam buiten en antwoordde op onze vraag bevestigend en op eenen gemeenzaam vrolijken toon. Doch hierbij bleef het niet; maar zij voegde zich bij ons, om ons te helpen zoeken. — Hare ftem, hare manieren, hare houding waren zoo ruw en onbefchaafd, dat ik er eenigzins van onthutst was. Zij nam mij aan den arm, en, onder een aanhoudend babbelen en vragen, trok zij mij met zich voort, tot niet weinig vermaak mijner kinderen, die over mijne verlegendheid lagchten. Hare woning lag niet ver van de onze, en ik houd mij overtuigd, dat zij zich eene goede buurvrouw wilde betoonen; maar hare onftuimige hartelijkheid had mij zoo afgefchrikt, dat ik federt nooit haar drempel heb durven betreden. Zij noemde mijne kinderen, mijne zonen

nen niet uitgezonderd, niet anders dan bij den voornaam; behalve wanneer zij ze met de woorden *mijn hartje* aansprak. — Ik heb sedert gemerkt, dat deze gemeenzaamheid met opzigt tot de namen door de geheele *Vereenigde Staten* gebruikelijk en aan alle standen gemeen was.

Mijne buurvrouwen noemden mij, onder elkander, nooit anders, dan *de oude Engelsche vrouw*, terwijl zij van eene harer sprekende, altijd het woord *Lady* gebruikten. Zij vonden er blijkbaar vermaak in elkander dus te noemen; want ik heb talooze malen opgemerkt, dat zij van eene buurvrouw sprekende, in plaats van eenvoudig *Mistress* Die of Die te zeggen, eene omschrijving gebruikten en zeiden: b. v. *de Lady, die aan den weg naar de rivier woont*, of *de Lady, die kaarsen maakt*. — De Heer TROLLOPE werd ook bestendig *de oude Engelschman* genoemd, terwijl karrelieden, slagters-jongens, sjouwer-lieden en dergelijken altijd den naam van *Gentlemen* ontvingen. — Ik heb zelfs eens een' der voornaamste burgers van *Cincinnati* eenen armen drommel in eene eenvoudige buis en met afzigtig morsige hemds-mouwen, aan eenen zijner vrienden zien voorstellen, met de uitdrukking. *Ik heb de eer, mijn waarde! u dezen Gentleman* (Heer) *te presenteren*.

Ik hecht al zeer weinig aan onze gebruikelijke titels; maar dat eeuwige hand-geven van die *Ladies* en *Gentlemen* was toch een onverdragelijk iets; vooral daar doorgaans hunne qualiteit zich reeds op een' afstand door den *whiskey*- en tabaksreuk verraadde.

Maar hetgeen mij nog meer dan deze geheele republikeinsche gelijkheid mishaagde, waren de menigvuldige bezoeken, welke ik er aan te danken had. Zijne deur te

slui-

fluiten, daarin denkt in het westen van *Amerika* niemand. Men verwittigde mij, dat zulks in de geheele nabuurschap als eene beleediging zoude aangemerkt worden. Ik stond dus elk oogenblik bloot, om op de onaangenaamste wijze overvallen en gestoord te worden, door de bezoeken van lieden, welke ik dikwijls nooit voorheen gezien had, en wier namen mij zelfs meestal onbekend waren.

De bewoners zelve, aan dit gebruik gewend, maakten het zich dragelijk door eene manier van handelen, welke ik nooit van mij heb kunnen verkrijgen, om ook aan te wenden. Meer dan twintigmalen, heb ik lieden van mijne kennis door dergelijke bezoeken zien overvallen, zonder dat zij er zich in het allerminst door lieten stooren. Zij vervolgden hunne bezigheden of hunne gesprekken met mij, als of er niemand anders was. Wanneer de bezoeker binnentrad, vroeg men: *hoe hij voer?* — schudde hem de hand; — het antwoord was *vrij wel; en gij?* en daarbij bepaalden zich alle pligtplegingen. Was de aangekomene eene vrouw, dan nam zij haren hoed af; was het een man, dan hield hij dien op, nam den eersten stoel, den besten, dien hij vond, zette zich neder en bleef een uur zitten, soms zonder een woord te spreken. Eindelijk stond hij weder op, zeide, *het is, geloof ik, mijn tijd*, gaf en ontving nog eens eenen handdruk, en ging heen, volmaakt tevreden over de ontvangst, die hij genoten had.

Het was mij niet mogelijk deze *philosophische* stilzwijgendheid te bewaren. Zoolang er iemand was, kon ik noch lezen, noch schrijven en verbeeldde mij altijd, dat ik mij met den persoon moest onderhouden, die mij de

eer

eer van een bezoek gaf. Ik zal den lezer het *proces-verbaal* geven van een dezer gesprekken, onmiddellijk na de gebeurtenis opgemaakt: het moge tot een staaltje strekken van den toon en van de denkbeelden mijner bezoekers. Voor dezen keer was het een melk-verkooper.

Welnu! gij zijt nu tamelijk ver van het oude land verwijderd. O! gij hebt hier vrij wat te zien, denk ik, — Ik hoop hier zekerlijk het een en ander te zien. — Nu, dat denk ik ook! Er is zeker op uw klein eiland geene ruimte, om er Indisch koren (*maïs*) te bouwen, zoo schoon als wij het hier hebben? — Het groeit er in het geheel niet. — Is het wel mogelijk! Nu, dan verwonder ik mij niet meer over die vreesselijke historie's, welke wij in de nieuws-papieren lezen, waarin men ons verzekert, dat uwe arme bevolking van behoefte en honger sterft. — Maar wij hebben er tarwe. — Ja, voor de rijken; dat geloof ik wel. Maar de armen; ik denk, dat die ze niet vaak in huis hebben. — Gij hebt het hier zeker in een' veel grooteren overvloed. — Nu, dat geloof ik ook! Zegt men ook niet, dat, indien een arme sukkel in uw land genoeg bij de hand is, om eenige dollars bij elkander te brengen, uw koning GEORGE, als een gier, op hem valt en alles medeneemt? Is dat waarlijk zóó? — Ik herinner mij niet ooit van zoodanig iets te hebben hooren spreken. — Nu, ik geloof, dat de willekeur al vrij ver gaat. Uwe couranten zijn immers zoo niet, als de onze? Wij zeggen en drukken thans al wat ons gelust. — Het schijnt mij toe, dat gij vrij wat tijd met het lezen van nieuwspapieren deurbrengt. — Maar ik vraag u, hoe wij onzen tijd nuttiger kunnen besteden? Wat kunnen vrije menschen beter doen, dan een wakend oog op hunne rege-

ge-

gering te houden en toe te zien, dat zij, aan wie zij de posten en ambten opdragen, hunnen pligt waarnemen en zich niets aanmatigen? — Ik denk toch somtijds wel eens, dat uwe heiningen in eenen beteren staat zouden kunnen zijn en uwe wegen beter onderhouden, indien gij minder tijds aan staatkundige bemoeijingen besteeddet. — God beware ons! men kan wel zien, dat gij niet weet, wat een vrij land is. Wat is een goede weg in vergelijking van de vrijheid van een' vrij geboren' Amerikaan; en wat kan eene hier of daar omver gevallen heining hinderen, bij het voorregt van te weten, dat de mannen, welke wij goed gevonden hebben naar het *Congres* te zenden, daar behoorlijk hun woord doen en spreken, zoo als wij hun in last gegeven hebben om te spreken. — Het is dus uit besef van pligt, dat gij naar de herbergen gaat, om de nieuwsbladen te lezen? — Zonder twijfel, en die het niet deed, zou geen echt, vrij geboren Amerikaan zijn. Ik zeg daarom niet, dat ieder huisvader altijd bij de flesch moet zitten; maar dit zeg ik, dat ik liever mijn' zoon driemalen in eene week dronken zag te huis komen, dan dat hij zich om de zaken van zijn land niet bekommerde.

Onze herfstwandelingen waren alleraangenaamst. De zon hield op ons te roosten. Men merkte het gemis van bloemen in *Ohio* niet meer op, daar men in dit jaargetijde overal weinige aantreft. Het geboomte vertoonde een koloriet, hetwelk door rijkdom, en verscheidenheid alle beschrijving te boven gaat. Ik geloof, dat het de suiker- of de ahornboom is, die het eerst aan het bosch een' karmozijn rooden tint geeft; dan volgt de beuk met alle zijne bevallige schakeringen van het ligt geel tot het donker oranje; verders de kornoelje, die bijna den moerbezië in

zijn donker purper evenaart. De kastanjeboom verzacht al deze tinten door zijn licht-bruin, terwijl de prachtige eik zijn groen tot aan het begin van den winter behoudt. Deze fchakeringen en mengelingen van kleuren zijn voor het penfeel van den landfchapfchilder te rijk, en te vergeefs zou hij het beproeven eenen herfst te fchilderen, zoo als de natuur van *Amerika* dien oplevert. Deze kleuren zijn inderdaad zeer helder; maar de middelftof, door welke men ze ziet, vermeerdert hare uitwerking op eene verbazende wijze. Van alle voordeelen, welke *Amerika* boven *Engeland* vooruit heeft, zijn de heldere lucht en dampkring de meest in het oog vallende. Des daags zoowel als des nachts, geeft deze fijne zuivere lucht aan alle voorwerpen eene buitengewone fchoonheid. Ik kon ter naauwernood gelooven, dat het dezelfde ftarren waren. De groote Beer had den glans van een hemelteeken, en *Jupiter* regtvaardigde al het fraaije, hetwelk van hem, ik weet niet met zekerheid, welke geestige pen gefchreven heeft. „ Ik aanfchouwde u *Jupiter*, totdat ik genoodzaakt was mijne oogen neder te flaan, verblind door den glans uwer ftralen."

Ik heb altijd opgemerkt, dat de eerfte zilverftreep der wasfende Maan, in *Amerika* reeds den eerften dag even zigtbaar is, als in andere landen den derden. Ook heb ik dáár een ander verfchijnfel bij het wasfen der Maan waargenomen, waarvan ik mij minder gemakkelijk rekenfchap geven kan. Shakespeare fpreekt ergens van *de oude maan, die de nieuwe in haren fchoot draagt;* dit verfchijnfel nu, hetwelk ik zeer vernuftig heb hooren verklaren als eene uitwerking van het *licht der aarde*, is nergens minder zigtbaar dan hier.

De

De schoonste landschappen van CUYP hebben eene lucht, die meer dan eenige andere, welke ik ooit op een schilderstuk zag, gelijkt naar die van *Amerika*; maar *de lucht*, zelfs van eenen CUYP, dringt niet in de longen en geeft slechts een onvolkomen denkbeeld er van; want men gevoelt deze lucht, zoowel als men ze ziet en zij is een bestendige bron van genoegen.

Onze wandelingen werden nogtans beperkt door mijne oude vijanden van *Cincinnati*, de varkens. Geheele troepen dezer dieren kwamen aanhoudend van het land langs de wegen, welke naar onze meest geliefde wandelplaatsen liepen. Dikwijls huisden zij en zochten zij hun voedsel in de aangenaamste valleijen; en hetgeen nog erger was, werden zij geslagt aan de oevers der bevalligste beekjes. Maar ons dreigde een nog veel grooter ongeluk. Onze woning was voorzien van eene groote galerij (eene bijna algemeene weelde van de landhuizen in *Amerika*,) welke door het lommer van schoone *acacia's*, tot een aangenaam vertrek gevormd werd. Op zekeren dag daar zittende bemerkten wij, dat men op een veld vlak daar naast bezig was met iets op te slaan, hetgeen ons niet beviel. Wij haastten ons naar de plaats zelve te gaan, om te vernemen, welk gebouw men voornemens was op te rigten. — Het is een loods, om varkens daarin te slagten, was het antwoord. — Daar er nu verscheidene fatsoenlijke familiën in de nabuurschap woonden, vroeg ik, of zich dan deze daartegen niet zouden verzetten, uithoofde van den last, dien het zou veroorzaken. — Uithoofde van wat? zeide de arbeider. — Van den last, herhaalde ik en verklaarde hem nader, wat ik bedoelde. — Wel waarachtig niet, Mevrouw! dat zou misschien het geval zijn in een

land van tirannij, zoo als in het uwe, waar men meer aan den neus van eenen rijke, dan aan den maag van eenen arme denkt; maar de varkens zijn hier een heerlijk voortbrengſel en wij zijn voor dergelijke wetten veel te vrij.

Gedurende mijn verblijf in *Amerika* heeft mij eene menigte van dergelijke gevallen, dikwijls het geſprek herinnerd, hetwelk ik eens met een oud Fransch edelman had, over de ſtrenge politie en over de *Gendarmes* van zijn land. — Geloof mij, Mevrouw, antwoordde hij mij, het zijn alleen zij, die er mede te doen hebben, welke er over klagen. De oude had gelijk, niet alleen met opzigt tot *Frankrijk*, maar ook tot de *geheele groote menſchelijke familie*, zoo als de wijsgeeren zeggen. De menſchen, welke, door hun eigen gevoel van regtvaardigheid geboeid, niemand benadeelen, zullen zich nooit over de geſtrengheid der wetten beklagen. Al de vrijheid, welke men in *Amerika* meer heeft, dan in *Europa*, is ten voordeele van hen, die vijanden zijn der goede orde, en wordt hun verleend ten koste van hen, die haar beminnen. Indien ik een bevoegd ſtrijder ware, het zij met den degen, het zij met de pen, zou ik gaarne den verdedigers der Republiek den handſchoen toewerpen; maar, daar ik ſlechts eene eenvoudige opmerkſter ben, met de naald, in plaats van met de lans gewapend, en in ſtede van klemmende redeneringen ſlechts wat kan vertellen, zal ik dit laatſte met vrijmoedigheid doen, offchoon ik overtuigd ben door alle Amerikanen, die dit werk mogten lezen, tegengeſproken te zullen worden.

ELF-

ELFDE HOOFDSTUK.

Godsdienst.

Dikwijls had ik, voor mijne reis naar *Amerika*, hooren zeggen, dat eene der grootste weldaden van deszelfs *constitutie* daarin bestond, dat er geene heerschende Godsdienst was: daardoor, zeide men, is het land niet met het onderhoud eener Geestelijkheid bezwaard en zij, die zich van de Leeraars der Godsdienst bedienen, betalen hen ook. Mijn verblijf in *Amerika* heeft mij evenwel geleerd, dat Geestelijke tirannij zeer wel, zonder behulp van eene regering, kan worden uitgeoefend en met veel meer onderdrukking, dan door het betalen van tienden; en dat het eenige onderscheid tusschen deze beide inrigtingen is, dat bij de eerste eene toomelooze losbandigheid de plaats inneemt van dat heilzame *decorum*, hetwelk met eene gevestigde en erkende Godsdienst gepaard gaat.

Het is niet mogelijk eenigen tijd in *Amerika* te vertoeven, zonder door de vreemde afdolingen getroffen te worden, welke de inrigting met opzigt tot de Godsdienst veroorzaakt. Mijne eerste aanteekeningen behelzen onderscheidene opmerkingen aangaande dit onderwerp; doch, daar dezelfde tooneelen, na genoeg in alle deelen van *Amerika*, gelijkelijk plaats hebben, geef ik ze hier, niet als bijzon-

der aan het Westen alleen, maar als aan al de *Vereenigde Staten*, eigen, daar dezelfde oorzaken overal dezelfde uitwerkingen hebben.

De bevolking der *Vereenigde Staten* is, als ware het, in eene tallooze menigte van Godsdienſtige ſecten verdeeld, en men verzekerde mij, dat, om in de gezelſchappen wél ontvangen te worden, het onvermijdelijk noodzakelijk was tot eene van alle te behooren. Welke ook uwe geloofsbelijdenis zij, indien gij niet tot eene van deze broederſchappen behoort, zijt gij geen Christen. Behalve de groote hoofd-ſecten der Episcopalen, Katholieken, Presbyterianen, Calvinisten, Doopsgezinden, Kwakers, Swedenborgianen, Univerſalisten, Dunkeristen enz. enz., welke ieder kent, vindt men in *Amerika* een talloos aantal van bijzondere gezindheden, welke, als het ware, de uitſpruitſels of zijtakken der eerſte zijn en die ieder haar eigen beſtuur hebben. Elk dezer heeft, zonder onderſcheid, den ſluwſten en eerzuchtigſten harer leden aan haar hoofd en om voor het publiek hare zelfſtandigheid, als ſecte, te regtvaardigen, voert zij in hare eerdienst eene of andere vreemdigheid in, om zich te onderſcheiden. Het onvermijdelijk gevolg hiervan is, dat aller Godsdienſtige gebruiken en plegtigheden gelijkelijk in minachting zijn.

Het is moeijelijk van alle deze ongerijmdheden getuige te zijn en niet de voordeelen te erkennen van eene gevestigde kerk, in welke alle vreedzame Christenen zich vergenoegen om getrouw hunnen Heer te dienen, zonder eene afzonderlijke banier te vorderen, beſchilderd met de zinnebeelden, welke hunne eigene verbeelding geſchapen heeft.

De Roomsch-Katholieken zijn de eenige, die eene uitzon-

zondering ſchijnen te maken op deze buitenſporige zucht tot verdeelingen en onder-verdeelingen, welke alle andere gezindheden vermeesterd heeft. Het gezag van den Paus bewaart hen, zonder twijfel, voor deze uitzinnigheid, waartoe de grillige inbeelding de belijders van al de andere ſecten verleidt.

Ik had het genoegen den Katholieken Bisſchop van *Cincinnati* voorgeſteld te worden, en nooit heb ik in eenig land eenen Geestelijke ontmoet, wiens karakter en gedrag meer Apostolisch was. Hij is een Amerikaan, maar verraadt het door niets, noch door zijne ſpraak, noch door zijne manieren. In *Engeland* en in *Frankrijk* opgevoed zijn zijne manieren edel en zijne opregte vroomheid, welke zich door daden toont, heeft niets van de onverdraagzaamheid dier onſtuimige Zeloten, welke de groote meerderheid der Amerikaanſche geestelijkheid uitmaken.

Ik verbeeld mij zoo verdraagzaam te zijn, als iemand, maar die verdraagzaamheid maakt mij niet verblind; en verblind moet men zijn, om niet te zien, dat het doel der Godsdienst oneindig beter bereikt wordt, wanneer het beſtuur der kerk toevertrouwd is aan de wijsheid en de ondervinding der eerwaardigſte mannen, dan, wanneer het geplaatst is in de handen van den eerſten, den besten ſchoen- of kleêrmaker, die goedvindt er zich meester van te maken. Doch dit is niet de eenigſte ongelegendheid dezer Godsdienſtige vrijheid. Daar er geen bij de wet bepaald tractement voor de Leeraars beſtaat, is het gevolg, dat *zij* alleen het voorregt der Godsdienst genieten, die het kunnen *betalen*. De even huichelachtige, als buitenſporige ijver, bij de *Revivals* ten toon geſpreid, is zoo min eene vergoeding voor het gemis van alle Godsdienst-

viering in de dorpen, als het, bij het aanhoudend met voeten treden der maatſchappelijke orde, de eeuwige loftuitingen zijn, welke de Amerikanen aan hunnen onvergelijkelijken regeringsvorm toezwaaijen. — Desniettemin gaan beide, Kerk en Staat, niet tegenſtaande hunne zóó geroemde onafhankelijkheid, vrij hinkende nevens elkander. Men ontmoet geen' Amerikaan, die niet zegt, dat hij met de gewigtigſte ſtaats-belangen onledig is; en geene Amerikaanſche vrouw, of zij verzekert u, dat zij, niettegenſtaande de zorg voor de huishouding, dagelijks met de aangelegenheden der Kerk zich bezig houdt. En toch, in ſpijt dezer aanhoudende bemoeijingen der mannen, ſlapen de wetten voor de helft; en in weêrwil van den ijver der oude wijven en het gebabbel van hare godsdienſtige kransjes, neemt de ligtzinnigheid en het *Atheïsme* bij den dag toe.

In de ſteden en vlekken vervangen de *prayer-meetings* de plaats van alle andere uitſpanning; maar de bewoners der meeste dorpen, te gering in aantal om *meetings* te geven, of te arm, om leeraars te betalen, zijn genoodzaakt ter wereld te komen, te trouwen en te ſterven zonder hun' bijſtand. Een vreemdeling, die zich in eene ſtad der *Vereenigde Staten* nederzet, zou kunnen gelooven, dat de Amerikanen het godsdienſtigſte volk zijn van de wereld; maar laat het toeval hem eens brengen in de dorpen der Westelijke Staten, en hij zal dra van denkbeeld veranderen. Daar zal hij, uitgenomen de ſchandelijke *camp-meetings*, geen ſpoor ontwaren van eerdienst, van kerk, van kapel, noch van een' Leeraar der Godsdienst, die leerrede of gebed doet. Altijd zal ik mij het antwoord herinneren van eene arme vrouw, welke ik op Zondag

zag

zag werken. Maakt gij dan geen onderfcheid, vroeg ik haar, tusfchen den Zondag en de overige dagen der week? — Ja, Mevrouw! antwoordde zij mij, ik wilde wel eene Christin zijn, maar wij hebben er de gelegenheid niet toe. — Dit antwoord deed de gedachten bij mij oprijzen, dat in een land, waar alle menfchen gelijk zijn, de regering misfchien niet zulk eene groote misdaad zou begaan, indien zij in zoo ver in de Godsdienst zich mengde, dat zij aan degenen, die het verlangden, de gelegenheid verfchafte, om Christenen te worden. Maar indien het tegenwoordig *gouvernement* het voorftel waagde, om eene kerk te bouwen en te begiftigen in een dier dorpen, welke nog nooit *het geluid der kerk-klok* hebben gehoord, is het meer dan zeker, dat niet alleen de *fouvereine* ftaat, ten aanzien van welken zulk een vergrijp plaats vond, zich tegen deze vermetele tusfchenkomst zoude verzetten, maar ook de overige ftaten hun gefchreeuw daarmede zouden paren; en eene *acte* van befchuldiging fpoedig zou zijn voorgefteld tegen het gewelddadig beftuur, dat zich zulk eene poging durfde vermeten.

Wanneer eene godsdienftige broederfchap zoo beftuurd wordt, dat zij hoogachting verdient, houd ik mij overtuigd, dat zij die altijd erlangt, zelfs van diegenen, welke hare belijdenis het minst genegen zijn: en wanneer zulk eene hoogachting gevestigd is, verkrijgen zoo wel de taal, als al de manieren eene welvoegelijkheid, welke men zonder haar te vergeefs zoekt. Het kan ongetwijfeld gebeuren, dat fommige verfchillende fecten, — meer of minder belagchelijke ontaardingen der echte Christelijke kerk, — eene ontftelde verbeelding verleiden, in *Europa* even zoowel als in *Amerika*; maar voor dat

zij de eensgezindheid, welke daarin heerscht, kunnen verstoren, hebben zij, in de eerste plaats, niet slechts het gezond verstand te bestrijden, maar, hetgeen oneindig moeijelijker te overwinnen is, het gevestigde gebruik. Dergelijke invoerders van nieuwigheden moeten zich tot de laagste en domste klassen rigten: want deze alleen geven aan de zwetserijen der ijveraars de voorkeur boven de welsprekendheid van den kansel. De hoogere standen, als een ligchaam beschouwd, moeten tot de gevestigde kerk behooren; en het gedeelte der overige klassen, hetwelk zal willen bekennen, dat het niet tot de eerste geregtigd is, zal altijd klein zijn. Het zou onkunde of geveinsdheid verraden niet te bekennen, dat dergelijke gevoelens eenen grooten invloed hebben op het gedrag der menschen, en dat eene natie verstandig handelt, wanneer zij zelfs den trots eens volks tot zijn voordeel doet gedijen.

Om een bewijs te geven, hoe ligtzinnig men de Godsdienst in allerlei gesprekken mengt, zal ik eene aanteekening uit mijn dagboek hier nederschrijven van een gesprek, bij hetwelk ik te *Cincinnati* tegenwoordig was en dat ik, terstond na het gehoord te hebben, opteekende.

Doctor A. A propos, Mevrouw! gij zoudt mij zeer veel plaisier doen, van mij eens naauwkeurig te zeggen, wat toch een *Revival* is. Ik hoor in de stad van niets anders spreken, en ik kan niet denken, dat het JEZUS CHRISTUS en de Godsdienst raakt. Maar ik weet er volstrekt niets van; en gij zult mij zeer verpligten mij de zaak op te helderen.

Mistress M. Gij schijnt met mij te willen spotten, Doctor! maar, dat komt er niet op aan; ik ben vast in mijne grondbeginselen en ik bekommer mij, om het lagchen van niemand.

Doc-

Doctor A. Ik bid u, Mevrouw! onderrigt mijne onkunde.

Mistresſ M. Het is voorzeker moeijelijk, Doctor! den blinde te doen zien en den doove te doen hooren; doch hoe dit zij, ik zal het beproeven. Een *Revival* is als het ware eene heerlijke verlichting van den geest; de handen der Heiligen brengen ze aan het volk des Heeren; het is het heil in den hoogſten graad.

Doctor A. Maar wat bedoelt men, wanneer men ſpreekt van het *Revival* te voelen, het *Revival* in den geest te verwachten; de verrukking van het *Revival* te ondervinden?

Mistresſ M. Ach, Doctor! ik vrees, dat gij reeds te ver verdoold zijt, om dat alles te begrijpen. Het is een heerlijk onderpand, een geruisch van het eeuwige Verbond; het is het geblaat van het lam; het ſtreelen van den herder; het is het innige wezen der liefde, het is de volheid der heerlijkheid; het is te zijn in JEZUS en JEZUS in ons; het is den Heiligen Geest in zijnen boezem te ontvangen; het is neder te zitten aan de voeten van God; het is geroepen te zijn tot de eerſte plaats; het is eten, drinken en ſlapen in den Heere; het is een' leeuw te worden in het geloof; het is nederig te zijn en zachtzinnig en de hand te kusſen, die ſlaat; het is groot en magtig te zijn en ongenaakbaar voor verwijtingen; het is....

Doctor A. Duizendmalen dank, Mevrouw! ik ben volkomen voldaan, en geloof thans zoo goed ſchier als gij te begrijpen, wat een *Revival* is.

Mistresſ A. (*De echtgenoot van den Doctor*) Goede He-

Hèmel! maar Mevrouw! waar hebt gij toch dat alles van daan?

Mistresſ M. Wat leeft gij in de duisternis, Mevrouw! Ik heb het uit het heilige boek, uit het woord des Heeren; ik weet het van den Heiligen Geest en van JEZUS CHRISTUS in eigen perſoon.

Mistresſ A. Het komt *mij* al zeer dwaas voor van een *heilig boek* en van een *woord des Heeren* te ſpreken; *die* men gewend heeft aan den *bijbel* niet meer te hechten, dan aan een' ouden courant.

Mistresſ O. Mevrouw ſpreekt gewis zoo maar, om eens te hooren, wat *Mistresſ M.* er op antwoorden zal: het is onmogelijk, dat zij dat zou kunnen meenen.

Mistresſ A. Het is toch waar, Mevrouw! gij kunt er verzekerd van zijn.

Doctor A. (*tegen Mistresſ O.*) [Ik kan u verzekeren, Mevrouw! dat ik er geenszins op geſteld ben, dat mijne vrouw leest, hetgeen in den Bijbel ſtaat (*zich tot Mistresſ M. wendende.*) Hoe denkt mijnheer de kolonel daarover, Mevrouw?

Mistresſ M. Wat dat betreft, Doctor! ik bekommer mij er nooit over, dat te weten. Ik zeg hem elken dag, dat ik geloof in God, in den Zoon, en in den Heiligen Geest, en, dat het zijn pligt is daarin ook te gelooven. Als ik dit gedaan heb, is mijn geweten in rust en kan hij gelooven, wat hem goeddunkt. Ik heb altijd begrepen, dat een man zich niet met het geloof zijner vrouw te bemoeijen heeft.

Doctor A. Daar hebt gij volkomen gelijk in. Mijne vrouw kan getuigen, dat ik haar vrijheid geef, om te geloo-

looven, wat zij wil; maar zij is een goede vrouw en maakt geen misbruik van deze vergunning, want zij gelooft nietmetal.

Het is niet bij ééne, noch twee, noch drie, maar bij honderd gelegenheden, gedurende mijn verblijf in *Amerika*, dat ik op zulk eene ligtzinnige wijze over onderwerpen heb hooren redeneren, welke mijne opvoeding, zoowel als mijne rede, mij geleerd hadden voor de ſtille binnenkamer te bewaren en niet onder de onbeduidende gezelſchapsgeſprekken te mengen. Niets is in ſtaat mijne verbazing te ſchetſen, toen ik voor de eerſte maal aldus onder een kopje thee, en op eenen luchtigen toon eene bekentenis van volslagen *Atheïsme* hoorde afleggen; en, onder het gebruik van een ſtuk taart of van een wafel, eene preêk houden over de Heiligmaking.

Niettegenſtaande deze ſtuitende ligtzinnigheid beſtaat de vervolging in *Amerika* in eene mate, welke bij ons, ſedert CROMWELL's tijden, onbekend is. Ik heb de volgende *Anecdote* van eenen heer, die met al de omſtandigheden, daarvan bekend was. Een kleêrmaker te *New-York* had zich veroorloofd, op eenen Zondag-morgen, een pak kleederen te verkoopen aan een' matroos, die op het punt ſtond om in zee te ſteken. De gezamenlijke kleêrmakers deden hem een proces aan, en hij werd veroordeeld tot eene boete, welke hem geheel en al in den grond hielp. De Advocaat F. had den beſchuldigde met warmte verdedigd; en offchoon hij de zaak verloren had, was er echter niet meer noodig, om den haat der Presbyterianen tegen hem gaande te maken, die nu zijne geheele practijk volkomen bedierven. Dit was nog niet genoeg. Zijn neef bereidde

zich

zich op dat pas voor de pleitzaal. Weinig tijds na het voorval leverde hij zijne bewijzen van bekwaamheid in en verzocht te worden toegelaten, maar — hij werd afgewezen, met de bijvoeging, dat niemand van den naam van F. toegelaten kon worden. Naderhand ontmoette ik dezen jongman; hij was iemand van veel geest en talenten, maar genoodzaakt het beroep, waarvoor hij zich bekwaam had gemaakt, vaarwel te zeggen, was hij schrijver van een nieuws-papier geworden.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

De Amerikaansche boeren vergeleken met de Engelsche. — Vroege huwelijken. — Milddadigheid. — Onafhankelijkheid en gelijkheid. — Gebed in eene hut.

Mohawk, zoo heette ons dorpje, verschafte ons eene geschikte gelegenheid, om de boeren der *Vereenigde Staten* met de Engelsche te vergelijken, en te beoordeelen, wie van beiden de gelukkigste waren. Ik geloof, dat de Staat van *Ohio* voor deze vergelijking zoo gunstig is, als eene der andere Staten van het Vereenigd Gemeenebest. Hebben al de boeren van *Ohio* te worstelen tegen de ongelegenheden van een' nieuwelings gevestigden Staat, zij hebben, ter vergoeding daarvan, veel hoogere winsten en minder dure levensmiddelen. Indien ik mij bedrieg, wanneer ik het een' armen Staat noem, met opzigt tot de gerijfelijkheden des levens, is het zeker niet uit gebrek aan ondervinding.

Goede handwerks-lieden kunnen verzekerd zijn daar werk te zullen vinden en eene hoogere belooning te ontvangen dan zelfs in *Engeland*. Het gewone loon van een werkman in al de *Vereenigde Staten* is tien dollars, boven den vrijen kost, inwoning, het bewasschen en benaaijen. Leeft hij geheel op zijne eigene kosten, dan heeft hij één dollar des daags. Ik geloof, dat al de arbeiders

op

op het land, die ijverig zijn en zich wel gedragen, zich gemakkelijk de nooddruft des levens kunnen verſchaffen; dat is te zeggen: vleesch, brood, boter, thee, koffij (*whiskey*, ſpreekt van zelfs) en toch komt het mij voor, dat een ordenlijke en vlijtige Engelſche boer, die zich in *Amerika* nederzette, bij de ruiling zou verliezen. Hij zou, het is waar, wat rijkelijker betaald worden, en de levensbehoeften zijn, vooral in het Westen, goedkooper, maar van hoeveel gewigt dit alles ook zij, moet men dit voordeel niet afſcheiden van duizend niet minder wezenlijke en belangrijke dingen, welke eene omſtandige vermelding behoeven, en dan toch nog misſchien alleen volkomen begrepen zullen worden door hen, die daarvan getuigen geweest zijn.

De arbeiders in *Amerika* zijn gewoon drie malen des daags vleesch te eten; dit is iets, dat ik bij al de boeren in het Westen opgemerkt heb. In *Maryland*, *Penſylvanie* en andere Staten, waar de prijs van het vleesch veel hooger is, gebruikt men het ſpaarzamer: nogtans beſteden de boeren aan dit artikel een grooter gedeelte van hunne wekelijkſche verdienſte, dan bij ons. De ſterke dranken, offchoon zij, helaas! zeer goedkoop zijn, kosten toch nog al iets; en het gebruik er van is, met meerdere of mindere matigheid, naar gelang van ieders karakter, aan allen gemeen. De tabak groeit ſchier aan ieders deur en is niet belast; maar ook deze kost iets, en de Amerikanen zouden zich liever van de lucht, dan van het tabakkaauwen verſtoken zien. Ik wil thans niet ſpreken van het nadeel van het drinken van ſterke dranken; maar in een land, waar deze gewoonte algemeen heerscht en dikwijls in eene verſchrikkelijke mate, moet men de gevolgtrekking maken, dat

dat het geld, voor een glas brandewijn uitgegeven, van minder belang is, dan het geld, dat te leur gaat door het verlies van den tijd, aan het drinken er van besteed. Lange en kostbare ziekten zijn in *Amerika* veel menigvuldiger dan in *Engeland;* en de zieken hebben, om zich te redden, niet dan het geld, hetwelk zij gespaard, of de levensmiddelen, die zij nog te verkoopen hebben. Nooit heb ik grooter ellende gezien, dan in de hut van eenen Amerikaan, wanneer de ziekte er geweken is.

Maar, indien de toestand van eenen arbeider niet den voorrang verdient boven dien van eenen Engelschen boer, die van zijne vrouw en dochters is zeker veel ellendiger. Zij zijn, inderdaad, de slavinnen des lands. Men behoeft slechts de vrouw van eenen Amerikaanschen boer te vragen, hoe oud zij is, om zich te overtuigen, dat haar leven bestaat in werken en ontberingen. Het is eene zeldzaamheid in die klassen eene vrouw van dertig jaren te zien, bij welke niet alle sporen van jeugd en schoonheid verdwenen zijn. Men ziet aanhoudend vrouwen met kleine kinderen op de schoot, van welke men meenen zou, dat zij de grootmoeders waren, indien men ze niet ontegensprekelijke bewijzen van het tegendeel zag geven. De jonge meisjes zelve, offchoon dikwijls bevallig van gelaatstrekken, zijn bleek en mager, en zien er kwijnende uit. Ik herinner mij niet, ook eene enkele maal, onder de arme standen, eene van die gezette, frissche deernen, met een vrolijk lagchend gelaat, gezien te hebben, welke men zoo dikwijls zelfs in onze armoedige hutten aantreft. De afkeer van den dienstbaren staat, een uitvloeisel van die gewaande gelijkheid, ontrooft aan de jonge meisjes in *Amerika*, die voor de Engelsche meisjes zoo zekere en

fatſoenlijke kostwinning; en het gevolg is, dat, niettegenſtaande haar weinig ontzag voor de ouders, de jonge boeren-meisjes in *Amerika*, in den vollen zin des woords, huis-ſlavinnen zijn. Deze toeſtand, nooit door eenige uitſpanning, nooit door eenig dorps-feest vervrolijkt, wordt niet verwisſeld dan met den nog zwaarder' en treuriger' last van vrouw. Over het algemeen trouwen zij zeer jong. In geen' ſtand der maatſchappij ontmoet men van die jeugdige meisjes, in dat bevallige levens-tijdperk tusſchen de kindschheid en het huwelijk, welk tusſchentijdvak, indien het wél beſteed wordt, de middelen aan de hand geeft, om zoovele nutte kundigheden op te doen; en gedurende hetwelk het karakter eene genoegzame vastheid aanneemt, om in het vervolg de hoogstgewigtige rol van echtgenoot en moeder met waardigheid te vervullen. In *Amerika* wordt het jeugdig meisje, welks teedere geſtalte zich ter naauwernood overeind kan houden, en nog zonder geest- of ligchaamskracht, reeds in al de beſlommeringen des levens gewikkeld. Weldra verliezen hare oogen hunnen glans, worden hare wangen bleek, voor dat nog zelfs de natuur aan hare ſchoonheid de laatſte hand gelegd heeft.

Wij zullen ons wel redden, is het eenige antwoord, hetwelk een jonge knaap en een jeugdig meisje, die zich in het hoofd gezet hebben, om naar den Magiſtraat te gaan, *om zich te laten vereenigen*, aan degenen geven, die over hun vooruitzigt zich mogten bekommeren. En zij redden zich dan ook, de een met het houden van een koffijhuis, de andere met eene theezetterij, totdat de onmatigheid, de ledigheid of ziekte, in den tijd van een jaar, zelfs diegenen, welke zich het best gedragen, in

in eenen berooiden en verlegen' toeſtand brengen.

Dat men geene belasting tot onderhoud der armen heeft, is, zonder twijfel, eene weldaad voor het land; maar deze kennen er nu dan ook niet die natuurlijke en betamelijke afhankelijkheid, met opzigt tot de rijkere ſtanden, welke in andere landen die belasting vergoedt. Ik geloof, dat men in *Amerika* minder werken van liefdadigheid betoont, dan in eenig ander land ter wereld. Het ligt niet in het karakter des volks, zoo min, om te geven, als om te ontvangen.

Ik ſchrijf de volgende winderige aankondiging af uit een courant van *Washington*, van Februarij 1829, (het tijdperk van ellende en lijden voor de armen) welke mijne aanmerking kan regtvaardigen.

„ Van de bewijzen van medelijden en milddadigheid jegens de armen onzer ſtad, zullen wij twee bijbrengen, welke ter onzer kennis gekomen zijn en verdienen vermeld te worden. Het eerſte is eene gift van vijftig dollars, door den Preſident der *Vereenigde Staten* aangeboden aan het armen-beſtuur van de wijk, in welke hij woont. Het andere is eene gave, van wege eenige ambtenaren, van twee en zeventig dollars." — Wanneer men, nu eene aalmoes van ongeveer negen ponden ſterling door het hoofd der *Vereenigde Staten*, en eene andere van dertien ponden door de beambten van een' der takken van het beſtuur, met zulk een' ophef aankondigt, mag men veilig beſluiten, dat aan de behoeften der armen in *Amerika* niet zeer rijkelijk door de publieke milddadigheid wordt te gemoet gekomen.

Ik was nog geen drie dagen te *Mohawk*, toen twee in lompen gekleede kinderen mij om een geneesmiddel voor

hunne zieke moeder kwamen vragen. Ik gaf het hun, waarop de oudſte uit zijn' zak eenig klein geld haalde en mij vroeg, wat hij in mijne ſchuld was. — Toen men vernam, dat wij niet al de melk onzer koe noodig hadden, kwam men ons dikwijls, om het overſchietende vragen, doch altijd met het aanbod van het te betalen. Ik houd mij overtuigd, dat, toen men zag, dat de oude Engelſche vrouw niets wilde verkoopen, men daarom niet meer van haar hield; maar men ſcheen veeleer te denken, dat, indien zij zoo dwaas was, dit voor hen geene reden kon wezen, om het ook te zijn. De boeren kwamen dus onophoudelijk leenen, wat zij noodig hadden, maar altijd op eene manier en in bewoordingen, welke op hunne waardigheid en onafhankelijkheid geene inbreuk maakten. Nu eens zond eene vrouw bij mij om een pond kaas, dan eene andere om een half pond koffij; en dikwijls om eene pint melk, mits dat zij frisch en niet afgeroomd was: eens weigerde de jongen, die de boodſchap deed, de melk, met de woorden: „ mijne moeder heeft alleen room noodig voor hare koffij."

Nooit heb ik hen, gedurende het jaar, dat ik in het dorp gewoond heb, kunnen overtuigen, dat ik de afgelegde kleederen van het huisgezin niet verkoos te verkoopen. Zij wilden ze zóó volſtrekt koopen, dat meermalen, als ik hun de ſtukken gaf, welke zij noodig hadden, zij mij toevoegden: „ Nu, het zij dan zoo, maar ik hoop, dat gij er mij voor zult laten werken en om mij zenden zult, als gij mijne dienst noodig hebt." Daar ik echter nooit om hen ſtuurde en zij geſtadig dezelfde betuiging herhaalden, begon ik te vermoeden, dat zij het enkel zeiden, om toch niet de woorden: *ik bedank u*,

waar-

waarvan de Amerikanen zulk eenen afkeer hebben, genoodzaakt te zijn uit te fpreken.

Er was een man, wiens opkomst ik met even veel belangftelling als vermaak gadefloeg. Toen ik mij in zijne buurt kwam nederzetten, woonde hij, met zijne vrouw en vier kinderen, in ééne kamer; zij hadden osfenvleesch en uijen voor hun ontbijt, middag- en avondmaal, zooveel zij lustten, maar proefden ook weinig anders. Het was een der fchoonfte mannen, welke ik ooit gezien heb, van een natuurlijk gezond verftand en levendig, maar hij kon lezen, noch fchrijven. Hij gebruikte bijna nooit *whiskey*, kaauwde zelden tabak, en was daardoor veel minder behebt met dat rogchelen en uitfpuwen, hetwelk bij het fpreken met de mannen zoo onverdragelijk hinderlijk is. Hij werkte voor ons, en het gebeurde meermalen, dat hij bij ons in de kamer kwam, op de fofa eene wijl zat en mij zijne plannen mededeelde. Hij maakte een accoord met den eigenaar van het bosch, van hetwelk ik gefproken heb, ingevolge waarvan de helft van het hout, dat hij vellen kon, voor hem zoude zijn. Zijne onvermoeide vlijt maakte dit accoord voor hem zeer voordeelig; en hij kreeg hout genoeg, om zich eene woning te bouwen, hetwelk hij bijna alleen bewerkftelligde. Hij belastte zich vervolgens met ander werk voor de boeren, en, daar hij door zijne vlijtigheid meer dan andere arbeiders vorderde, was zijn dagloon veel hooger. Hij verhuurde vervolgens de helft van zijne fraaije woning, die netjes gebouwd was en eene groote galerij had, die zeer aangenaam en koel was. Hij ondernam verders den aanbouw van eene houten brug, en toen ik *Mohawk* verliet, was zijn huis een logement en kruidenierswinkel geworden. Ik

twijfel er niet aan, of zijn vermogen is met elk jaar toegenomen. Hij hoopte zijnen zoon voor Advocaat op te leiden, en het zou mij niet verwonderen, indien hij hem nog eens als lid van het *Congres* zitting zag nemen. Indien dit gebeurt, zal de zoon van den houthakker met de eersten der Republiek gelijk staan, en het zal nooit iemand zijner medeburgers in de gedachten komen hem zijne lage geboorte voor te werpen.

Dit is in de Staten van *Noord-Amerika* het eenige punt, hetwelk ik voor een bewijs erken van de gelijkheid, waarop zij zich beroemen. De zoon van den armsten boer kan de gelijke worden van den zoon des Presidents, en de bewustheid van hetgeen men eens worden kan, moet een scherpe prikkel zijn voor hem, die in de wereld vooruit tracht te komen. Van den anderen kant, is het tevens de reden van die lompe gemeenzaamheid, welke voor geen' zweem van eerbied of ontzag gematigd, en door den laagsten stand jegens de rijkste en meest beschaafde lieden wordt gebezigd. Dit is er een stellig nadeel van, dat, geloof ik, alle andere voordeelen der gelijkheid overtreft.

Ik merk hier nog aan, dat men zeer goed in eene eetzaal te *Londen* over de gelijkheid kan redeneren, wanneer de bedienden, na eene versche flesch op tafel te hebben gezet, in alle onderdanigheid de deur sluiten en hunne heeren en meesters bij een lekker dessert met hunne wijsheid alleen laten; maar men zal ondervinden, dat zij zich minder gunstig voordoet in de gedaante van een' morsigen boer, en indien zij geëischt wordt door een' mond, die minder wijsheid ademt, dan de lucht van *whiskey* en uijen. Ik moet betuigen, dat de zucht voor de gelijkheid bij eenen Engelschman al zeer sterk zijn moet, als zij voor eene reis door *Amerika* bestand is.

Er was in het dorp een huis, hetwelk door zijn ellendig voorkomen in het oog viel. Het zag er zoo armoedig en morſig uit, dat ik langen tijd niet beſluiten kon er eens in te gaan: in het vervolg echter, toen ik vernam, dat ik er kippen en eijeren kon kòopen, als ik ze noodig had, waagde ik het den drempel te overſchrijden. Doch zoodra ik binnen de deur was, liet ik bijna mijn voornemen weder varen: nooit had ik zoo veel morſigheid en ellende gezien. Eene vrouw, het uitgedrukte beeld der armoede, had een uitgeteerd kindje op haren linker arm, terwijl zij met hare regter hand deeg voor koeken kneedde. Een lang opgeſchoten meisje, bleek en mager, van omſtreeks twaalf jaren oud, zat op een vaatje en kaauwde eenige korrels Turkſche tarwe. Toen ik zeide, wat ik verlangde, antwoordde de vrouw, dat zij geene kippen, noch eijeren te koop had, maar dat haar zoon ze misſchien zou hebben. „ Nick," riep zij hierop aan eenen trap, „ kom eens hier; daar is een oude vrouw die kippen noodig heeft." Nick kwam terſtond beneden, en nu zag ik, dat mijn koopman een van die havelooze jongens was, die ik dikwijls op mijne wandelingen ontmoet en met knikkers had zien ſpelen, en hooren vloeken als een matroos; hij was ongeveer tien jaren oud. — „ Hebt gij kippen te koop, mijn jongen?" — „ Ja, en ook eijeren, meer dan gij zult willen koopen." — Toen ik naar den prijs vroeg, herinnerde ik mij, dat ik op de markt even zoo veel gewoon was te geven, als hij eischte, doch dat ze dan geplukt en ſchoon gemaakt waren. Ik zeide hem dus, dat de zijne wat duur waren. — „ O," antwoordde hij, als het daarom is: ik kan ze zoo goed opmaken, als die, welke gij op de markt koopt." — „ Kunt gij ze opmaken?" —

 „ Wel

„ Wel ja, waarom niet?" — „ Ik dacht, dat gij veel te gaarne met knikkers ſpeeldet." — Hij zag mij hierop ſchalkachtig aan en zeide: „ O, gij kent mij niet. — Wanneer verkiest gij de kippen te hebben?"

Hij bragt ze mij op den bepaalden tijd, en volkomen goed geplukt en opgemaakt. Ik kocht in het vervolg dikwijls van hem. Als ik hem betaalde, ſtak hij altijd de hand in zijn' zak — die, daar het zijn geldkas tevens was, mij beter verzekerd en ſterker voorkwam, dan het overige van zijne geſcheurde kleederen, — en haalde meer dollars, halve dollars en klein-geld voor den dag, dan zijne kleine morſige hand kon bevatten. Mijne nieuwsgierigheid was door dit alles opgewekt en offchoon ik eigenlijk een' onwillekeurigen afkeer van dit klein joodje had, hield ik toch dikwijls een praatje met hem.

„ Wel, NICK! wat zijt gij rijk!" zeide ik eens tegen hem, bij gelegenheid, dat hij weder met vrij wat vertooning zijn geld uit den zak haalde, om mij terug te geven. Hij glimlachte op eene wijze en met eene uitdrukking op het gelaat, welke geheel niet kinderlijk was, en antwoordde: „ Indien dat alles was, wat ik bezat, zou ik toch, dunkt mij, niet zoo rijk zijn."

Ik vroeg hem eens naar zijnen handel, en hij vertelde mij, dat hij de eijeren bij het honderd, en de kippen mager bij het twintigtal kocht van de kooplieden, die zijne deur met hunne karren voorbij reden, om ter markt te gaan; dat hij ze dan mestte in hokken welke hij zelf gemaakt had, en dat ze dan de dubbelde waarde hadden; — dat hij aan de eijeren, die hij weder bij het dozijn verkocht, ook eene goede verdienſte had. — „ En geeft gij dan uwe winst aan uwe moeder?" — „ Wel,

waar-

waarlijk niet," hernam de jonge koopman, met een' blik, in welken winzucht en inhaligheid te lezen was. — „Wat doet gij er dan mede, NICK?" — Zijn oog zei duidelijk: wat raakt dat u? Hij antwoordde evenwel nog al beleefd: „Ik bewaar het, Mevrouw!"

Hoe had NICK zijnen eersten dollar gewonnen? Dit was moeijelijk na te gaan. Ik heb hooren zeggen, dat, als hij in eenen winkel van het dorp kwam, de winkelbediende altijd iemand riep, om mede toe te zien. Maar, hoe hij dien dan ook mag gekregen hebben, zijne werkzaamheid en ijver, welke zijnen schat gestadig vermeerderden, zouden beminnelijk geweest zijn in eenen dier lieve kleine knapen, welke *Miss* EDGEWORTH schildert, die alles aan zijne moeder zou hebben gebragt. Maar bij NICK waren alle deze voordeelen en winsten een vloek des Hemels. Geen menschelijk gevoel scheen zijn hart te verwarmen, zelfs niet dat der eigenliefde; want hij was morsig en haveloos, zag er uit, als of hij van honger dreigde te sterven: en ik twijfel er niet aan, of de helft van zijn eigen morgen- en avondeten diende om zijne kippen te mesten.

Ik verhaal dit geval van NICK niet, als een' trek, die *Amerika* kenschetst; alleen de geest der onafhankelijkheid van dit jong mensch, het drooge, eigenbatige en berekenende karakter zijn deszelfs bewoners eigen. Misschien wordt NICK eenmaal een rijk man: misschien wordt hij wel President. Ik ben eens zoo streng beknord, omdat ik gezegd had, dat ik niet geloofde, dat alle Amerikanen gelijkelijk verkiesbaar waren voor dien post, dat ik mij wel wachten zal, van ooit weder aan het regt daarop zelfs van den onbeduidendsten hunner te twijfelen.

Een ander onzer kennisſen was een tuinman, die zijne vruchten en groenten op de markt ging verkoopen, en met wien wij dikwijls te doen hadden. — Op zekeren dag ontvingen wij van wege de echtgenoot dezes mans eene beleefde uitnoodiging, *om den avond met haar in gebeden door te brengen.* Het vreemde van dit geval en de weinige overeenkomst er van met de gebruiken van ons land, deden mij beſluiten de uitnoodiging aan te nemen; en zijn ook de reden, waarom ik hier van dezen avond melding maak.

Wij werden met veel beleefdheid ontvangen en men bood ons eene plaats aan op eene der banken, welke de ſpreek-plaats omringden. Daar waren reeds onderſcheidene perſonen tegenwoordig, die er tamelijk als *automaten* uitzagen; ieder hunner zat neder in de diepſte ſtilte en met dat plegtig voorkomen, hetwelk de ſchijnheilige vroomheid bij het binnentreden der kerk doorgaans aanneemt. Eindelijk trad een man van eene hooge geſtalte, met een bruin en ſtuursch gelaat, in het vertrek. Zijne kleeding, de ſnede van zijn haar, zijne geheele houding, herinnerden eenen der geestdrijvers van de tijden van CROMWELL. Hij ſtapte met zekere deftigheid naar het midden der kamer, nam een' ſtoel, doch ging niet zitten, maar draaide deszelfs rug naar zich toe, lei er zijne handen op, maakte een geluid, dat zoo het midden hield tusſchen heeschheid en hoesten, ſpuwde aan weêrszijden van zich eene goede hoeveelheid uitgekaauwden tabak neder, en begon zijne preek. Zijn tekst was: *verblijdt u in de hope* (*), welke hij twee uren lang op eenen ſlependen en temenden toon verklaarde, zonder zich eenige verpoozing te gunnen, dan den

(*) *Rom.* XII: 12.

den tijd, welken hij rogchelde en spuwde. Indien ik zeg, dat hij honderd malen de tekstwoorden herhaalde, geloof ik, dat ik niet met vergrooting spreek; want hij had voor elke herhaling eene minuut noodig en zijne rede bestond uit niets anders. De verschillende toonen, waarop hij ze uitsprak, zouden voor *modèl* hebben kunnen dienen: het waren beurtelings die der vreugde, der wanhoop, des medelijdens, der bedreiging, des gezags, des twijfels, der hope en des geloofs. Toen hij alle afwisselingen van toon, die men bedenken kan, had uitgeput, zeide hij met barschheid: „ laat ons bidden;" draaide zijnen stoel ter halverwege om, en knielde voor denzelven neder. Te gelijk wierp ieder zich voor den stoel, waarop hij gezeten had, op de knieën en hoorde een half uur lang eene platte brabbeltaal zonder den minsten zweem van welsprekendheid, hetwelk een gebed aan het Opperwezen heeten moest. Trouwens in dit opzigt volgde deze Apostel slechts het voorbeeld van elken Prediker in de *Vereenigde Staten*, met uitzondering van de Episcopalen en Katholijken. Deze toch rekenen zich niet geregtigd de Godheid in straattaal aan te spreken, terwijl de overige, misschien ter goeder trouw, geene zwarigheid maken hunne gebeden in de platste en laagste uitdrukking tot haar te rigten.

Ik onderzocht naderhand bij eenen mijner vrienden, die zeer met dergelijke dingen bekend was, hoe die Prediker der Hoop en zijns gelijken betaald worden voor hunne moeite. Hij verhaalde mij, dat het zulk een slecht ambacht niet was, en dat meer dan eene onnoozele vrouw er geene zwarigheid in vond, om aan die reizende Apostels nog wel iets meer, dan de tienden te geven van het geld,

het-

hetwelk haar onnoozele man haar te bewaren gaf. Deze bruin-getaande leeraars reizen te paard van dorp tot dorp, van hoeve tot hoeve. Zij zijn niet alleen zoo ledig als de wind, maar gelijken dien ook nog in menig ander opzigt: zij gaan, waar hen het toeval geleidt, en men weet nooit, van waar zij komen of waarheen zij gaan. Wanneer zij eene woning zien, welker uiterlijk voorkomen hun een goed bed en een goed avondmaal belooft, treden zij binnen, en vragen de huisvrouw: „ Mijne zuster! zal ik met u bidden?" Indien het antwoord toeſtemmend is, — en dit is het doorgaans, — nemen zij er met hun paard tot den volgenden morgen na het ontbijt hunnen intrek. De lekkerſte geregten, de beste wijn, de fraaiſte kamers zijn voor hen; en zelden gaan zij heen, zonder nog daarenboven een kleine bijdrage in geld ontvangen te hebben tot onderhoud der verdrukte en lijdende kerk. Is het niet verwonderlijk, dat het verſtandigſte volk ter wereld aan zulk eene Godsdienst de voorkeur geeft boven de leerſtellingen, welke door de vrome wijsheid der braafſte en verlichtſte mannen geſtaafd, door de wetten des lands plegtig bekrachtigd en door den eerbied van opvolgende geſlachten geheiligd zijn.

Zij, die over maatſchappelijke inrigting redeneren, mogten wel met een bedaard en niet door vooroordeelen beneveld oog, de reſultaten beſchouwen, welke de ondervinding iederen dag aan gene zijde des Atlantiſchen Oceaans aanbiedt. Bedrieg ik mij niet, dan zouden zij dáár, beter dan door eenige afgetrokkene beſpiegeling, kunnen leeren, welke Godsdienstige leerbegrippen de regering eens lands kan toeſtaan, en welke zij moet verbieden en te keer gaan. Ik geloof in alle opregtheid, dat indien een

aan-

aanbidder van het vuur, of een Indiaansche Bramin, in de *Vereenigde Staten* kwam, mits hij in het Engelsch konde preken, het niet lang duren zoude of hij had eenen talrijken aanhang.

Het is ontegensprekelijk waar, dat de regering en de wet, op geenerhande wijze, aan de bespiegelingen van den wijsgeer over de Godsdienst hindernissen in den weg moeten leggen, maar het is desniettemin derzelver pligt om de verblinde en staag afwisselende denkbeelden des grooten hoops binnen zekere perken te houden. Er zijn inderdaad sommige gevolgen der onbeperkte vrijheid in *Amerika*, welke bejammerenswaardig zijn. Ik heb een huisgezin gekend, waar van de drie vrouwen, eene Methodist was, eene andere Presbyteriaan en de derde Doopsgezind; en eene andere familie, waar van hetzelfde getal de eene Kwaker, de andere volslagen Atheïst en de derde Universalist was. Alle deze vrouwen behoorden tot den fatsoenlijksten stand, welken men in *Amerika* vindt; maar er was onder de zes niet eene, die met eenige kennis over de zaken zelve redeneren kon, of er meer van wist, dan de zuigelingen, welke zij aan de borst hadden. Doch ik zal hier dit onderwerp afbreken: ik vrees anders, dat ik zelve den naam van eene reizende Predikster zou verdienen, indien ik mij daarbij nog langer ophield.

Daar ik het betooverend vermogen van mijne vriendin *Miss* MITFORD niet bezit en de eenvoudige tooneelen van het land niet met bevalligheid en op eene belangwekkende wijze kan schilderen, zal ik mij niet weêr in de hutten der landlieden wagen. Voordat ik echter daarvan afscheid neme, wil ik nog eens in mijn geheugen de aangename herinnering verlevendigen, van een paar vriendinnen, die

in

in mijne nabuurschap woonden, en tot eenen fatsoenlijker' stand behoorden, en die mij in mijne kleine huisselijke aangelegenheden zooveel genegenheid en vriendschap betoonden, dat ik nooit aan *Mohawk* zal denken, zonder haar in mijne gedachten de schatting eener opregte erkentenis te betalen. Ik wenschte te kunnen hopen, haar eenmaal in mijn vaderland te mogen ontmoeten, en in de gelegenheid gesteld te worden, mij van de verpligtingen te kwijten, welke ik jegens haar heb.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Schouwburg. — Schoone Kunsten. — Kieschheid. — Bevers. — Big-Bone-Lick. — *Bezoek van den President.*

De schouwburg van *Cincinnati* is klein, en de decoratiën zijn niet zeer fraai; doch bij gemis van alle andere uitspanningen van dien aard bezochten onze jonge lieden dien dikwijls; en daar de herfst- en winteravonden bij uitstek helder en schoon waren, lieten zich ook de andere leden der familie door de anderhalve mijl, welke ons van de stad scheidde, niet afschrikken, om hen somtijds te vergezellen. Het talent van den Directeur, den Heer DRAKE, een' Engelschman, en van zijne echtgenoot, was voor ons een krachtige zeilsteen. Offchoon de rollen, welke zij gewoon waren te vervullen, zeer onderscheiden waren, maakte het vermogen, dat beiden bezaten, om in de meest verschillende karakters op te treden, dat zij meermalen te zamen speelden. *Mistress* DRAKE had een uitstekend talent voor het hooge treurspel; haar man voor het gemeenzaam blijspel; en toch heb ik hen eenen geheelen avond van rol zien verwisselen: en deed de man ons weenen, terwijl de vrouw ons deed lagchen. Ik houd het daarvoor, dat DRAKE, in het blijspel, alle tooneelspelers overtreft, welke ik gezien heb, met uitzon-

de-

dering van EMERY. ALEXANDER DRAKE geleek naar fommige Franfche acteurs, die in het geheel niet fchijnen te *fpelen*. Hij was hoogst komiek en in welk ftuk hij ook optrad, van SHAKESPEARE af tot op COLEMAN toe, het was onmogelijk, om niet te merken, dat de helft der kluchten van zijn eigen maakfel was. Ook bezat hij in eene hooge mate het vermogen van FAWCETT, om door eene uitdrukking van het gevoel den hoorders de tranen uit de oogen te perfen. Zijne komieke liedjes zouden de deftigheid van eene regtbank of van een *conclave* fchipbreuk kunnen doen lijden. LISTON bezit veel talent, maar ALEXANDER DRAKE nog meer.

Mistresf DRAKE, vroeger *Misf* DENNY, geleek veel naar *Misf* O'NEIL. Het beste bewijs hiervan is, dat toen de Heer KEAN, die van deze gelijkenis had hooren fpreken, laat in den avond te *New-York* kwam en zich naar den fchouwburg begeven had, haar voor den eerften keer op het tooneel ziende, terftond uitriep: „ Dat is *Misf* DENNY!" Hare ftem had ook dien roerenden en welluidenden toon, als die van *Misf* O'NEIL, maar tevens meer kracht. In één woord, zij bezat een volmaakt talent; en onderfcheidde zich in alle rollen door veel gevoel, door een juist oordeel en eenen zuiveren fmaak. In het laatfte bedrijf van *Belvidera* maakte zij eenen indruk, die alles overtrof, wat ik ooit gezien had; indien men de tooneelfpeelfter, die buiten alle vergelijking is, de onnavolgbare *Mistresf* SIDDONS, uitzondert.

Het was eene onaangename gewaarwording deze tooneelfpelers te zien fpelen in eenen fchouwburg, die niet half vol was; en waar onder alle aanfchouwers misfchien geen twaalf waren, die hun fpel de voorkeur gaven boven de ver-

vertooningen van den middelmatigsten reizenden troep. Ten bewijze voer ik aan, dat ik zelve gezien heb, dat zij, als Directeurs zijnde, hunne plaats afstonden aan slechte acteurs van de derde klasse, die van *Londen* kwamen; en die terstond het publiek trokken en met handgeklap toegejuicht werden.

De arme DRAKE stierf kort na dat wij *Ohio* verlaten hadden, en liet eene echtgenoote, die bij hare verdiensten als tooneelspeelster, eene verstandige en lieve vrouw is, met een talrijk kroost achter. Ik geloof, ja, ik ben zeker, dat ik haar groote voordeelen te *Londen* zou kunnen bezorgen, maar, daar zij in onderscheidene schouwburgen van het Westen aandeelen heeft, vrees ik, dat zij genoodzaakt zijn zal in een land te blijven, waar zij noch begrepen, noch op prijs gesteld wordt. Zij verhaalde mij verscheidene aardige anecdotes, welke zij, gedurende haar verblijf in het Westen, had opgezameld. Eene derzelve deed mij bijzonder lagchen. Eene dame, welke zeer veel bewondering voor *Mistress* DRAKE toonde, had eens de vergunning erlangd, om er bij tegenwoordig te zijn, dat zij bezig was zich voor het tooneel op te schikken. *Mistress* DRAKE kleedde zich voor eene rol, in welke zij zich moest doorsteken. De Amerikaansche Dame nam met groote ontroering den dolk in de hand en riep uit: „Hoe! stoot gij dan waarlijk dien dolk in uw hart?"

Ik zag ook den in *Amerika* zoo hoog opgevijzelden FORREST. Ik kan niet voorspellen, wat hij eens worden zal, maar toen ik hem te *Cincinnati* voor *Hamlet* zag spelen, was zelfs *Mistress* DRAKE, die de rol van *Ophelia* vervulde, niet in staat mij tot aan het derde bedrijf oplettend te houden. Het is waar, ik had KEMBLE, MACREADY,

DY, KEAN, YOUNG, CHARLES KEMBLE, COOK en TALMA den *Hamlet* zien ſpelen, en was, misſchien, eene te ſtrenge beoordeelaarſter van de verdienſten des jongen acteurs; maar ik vermaakte er mij toch mede, toen zeker Heer, die mij naar mijn gevoelen aangaande FORREST vroeg, na mijn antwoord gehoord te hebben, zeide, dat hij mij niet raden zou, in *Amerika* van dien tooneelist te vrij te ſpreken, want dat men zulks niets zoude dulden.

Het perſoneel van den ſchouwburg van *Cincinnati* was dus niet zoo ſlecht, maar de ſchrale ontvangst maakte alle verſiering onmogelijk. Doch een oneindig veel grooter verdriet, dan dat van ſlordige decoratiën voor oogen te hebben, waren de houding en de gedragingen der toeſchouwers. Er kwamen mannen in de eerſte *loges*, die niet eens behoorlijk waren gekleed; ja, ik heb er gezien met de hemds-mouwen tot den ſchouder opgeſtreken: het rogchelen en ſpuwen werd altijd gehoord, en de gemengde geur van uijen en *whiskey* deed den lust, om DRAKE te bewonderen, duur betalen. Het is onmogelijk de manieren en houding der Amerikanen in den ſchouwburg te beſchrijven; de voeten boven hunne hoofden uitſtekende, hun achterſte naar de toeſchouwers gekeerd en meer op de banken liggende, dan zittende, maken zij eene beſpottelijke en tevens onwelvoegelijke vertooning. Daarbij heerſchen er een aanhoudend en allervermoeijendſte geraas en gedruisch. De toejuichingen van goedkeuring worden door ſchreeuwen en ſtampen met de voeten te kennen gegeven; en, wanneer een aanval van patriotismus de vergadering bevangt en men om het *Yankee Doodle* ſchreeuwt, zou men meenen, dat ieder man gelooft, dat zijn goede naam, als burger, afhangt van het geraas, dat hij maakt.

Twee

Twee allezins middelmatige figuranten, die denkelijk van het *Theatre de l'Ambigu* of *de la Gaieté* kwamen, verfchenen te *Cincinnati*, terwijl wij daar nog waren. Ik geloof, dat, indien *Mercurius* in eigen perfoon van den hemel gedaald was, om op de aarde een *solo* te danfen, zijne verfchijning geen grootere opfchudding zou hebben veroorzaakt. Maar de verwondering en verbazing waren niet de eenige gewaarwordingen, welke zij opwekten, zij veroorzaakten tevens geene geringe mate van afkeer en affchuw. Niemand, daarvan houd ik mij verzekerd, twijfelde daaraan, of zij dansten verwonderlijk fraai, maar ieder bekende tevens, dat de zedelijkheid van het Westen zich nimmer herftellen zou van den fchok, welken zij aan haar toegebragt hadden. Toen men mij vroeg, of ik ooit iets zoo affchuwelijks gezien had, was ik verlegen, wat ik zou antwoorden; want de beide jonge danferesfen, de zeden des lands in aanmerking nemende, waren zeer voorzigtig geweest met opzigt tot hare kleeding zoo wel als danfen: maar indien het VIRGINIA geweest ware in haar meest doorfchijnend kleedje, of TAGLIONI in haar meest bewonderde wendingen, zou men zich niet meer hebben kunnen ergeren. De vrouwen verlieten alle gezamenlijk den fchouwburg; de mannen maakten in hunne gefprekken eene afwending, wanneer dit onderwerp aangeroerd werd; de geestelijkheid voer tegen deze danferesfen uit op den kanfel; en indien hare namen in de zamenkomften der vromen genoemd werden, was het, om den affchuw te kennen te geven, welken zij verwekten. Ik kan niet nalaten mij-zelve te vragen of de deugd eene plant is, die in het eene land onder den eenen, in het andere onder eenen anderen vorm opgroeit en bloeit? Indien deze Ame-

rikanen van het Westen gelijk hebben, wat hebben wij dan verſchrikkelijk ongelijk! — Het is, inderdaad, een moeijelijk punt.

Trouwens, dit was niet het eenigſte punt, waaromtrent ik bevond, dat mijne denkbeelden van goed en kwaad geheel en al verward waren. Er ging naauwelijks een dag voorbij, dat niet het een of ander, hetwelk ik tot hiertoe voor even onſchuldig gehouden had, als de daad van eten, door hen, die mij omringden, voor afſchuwelijk uitgekreten werd. Onderſcheidene woorden, waaraan ik nooit hoegenaamd eenige berispelijke beteekenis gehecht had, waren volſtrekt verbannen, en men bediende zich, om ze uit te drukken, van de zonderlingſte omſchrijvingen. Ik beken, dat ik verſteld ſtond over al die fijne onderſcheidingen: want, niettegenſtaande eene geſtrengheid in de uiterlijke manieren, welke die der Farizeeuwen en Schriftgeleerden, ongetwijfeld, verre overtreft, bezitten de Amerikanen eene verbeeldingskracht, die zeer ſpoedig en op de hevigſte wijze gaande gemaakt wordt.

Ik zou een aantal anecdoten, tot ſtaving van hetgeen ik zeg, kunnen aanhalen; ik zal mij met eenige weinige vergenoegen.

Een jong Duitſcher, in den omgang zeer kiesch en wellevend, kwam eens bij mij, gemelijk en bedroefd, omdat hij eene der voornaamſte familiën in den omtrek beleedigd had, door het woord *corset* in tegenwoordigheid der vrouwen uit te ſpreken. Eene oude vriendin, die, uit barmhartigheid, voor een oogenblik haren weêrzin, om van zulke dingen te ſpreken, had overwonnen, had hem de reden ontvouwd van de koelheid, welke hij ondervond, en hem geraden zijne verontſchuldiging te maken. De

jong-

jongman verzekerde mij, dat hij volkomen daartoe geneigd was, maar dat hij ten eenenmale verlegen was, in welke bewoordingen hij zich uitdrukken zou.

Eene Engelsche vrouw, die langen tijd een zeer fatsoenlijk instituut in eene der steden van *Amerika* gehouden had, verhaalde mij, dat het, bij elke nieuwe kweekelinge, hare eerste zorg was, om door eene wezenlijke kieschheid en gevoel van welvoegelijkheid deze gemaakte gestrengheid van manieren te doen vervangen. Onder anderen verhaalde zij mij, dat eens een meisje van veertien jaren, in eene kamer tredende, waar zij alleen eene vrouw meende te vinden, die haar had laten vragen, op het gezigt van een' jongeling in het vertrek, de beide handen voor de oogen hield en heen liep onder het geroep: een man! een man! een man!

Op eenen anderen tijd ontmoette eene der jeugdige kostgangsters, den trap opgaande, om zich naar de teekenkamer te begeven, ongelukkiglijk een' jongen van veertien jaren, die denzelfden trap afkwam. Haar gevoel van kieschheid werd zoo hevig geschokt, dat zij bevende bleef staan en begon te schreijen; en niet naar boven wilde gaan, voor dat het jong mensch tot de laatste trede toe was afgedaald, om haar den opgang vrij te laten.

Er is te *Cincinnati* een tuin, waar men ijs gaat gebruiken en rozen zien. Om de bloemen te bewaren, heeft men aan het einde eener laan op een voetstuk eene figuur geplaatst, welke eene Zwitsersche boerin moet verbeelden, welke in hare hand een bordje houdt, waarop het verzoek geschreven staat, om geene rozen af te plukken. Ongelukkig voor den kunstenaar of voor den eigenaar, of liever voor beiden, was het kleedje van het boerinnetje

zoo kort, dat de enkels zigtbaar waren. De vrouwen bemerkten het en schrikten, en lieten terstond den eigenaar weten, dat, wilde hij de bescherming der vrouwen van *Cincinnati* behouden, hij het kleedje van zijne boerin langer moest laten maken. De man onthutst, zond op staanden voet om den kunstenaar. Deze kwam, maar, bij ongeluk, had hij eene andere kleur medegebragt, dan die van het kleedje. De nood was nogtans dringend; er werd dus eene blaauwe streep aan het roode rokje gevoegd; en ieder kon zich nu met eigen oogen overtuigen van de onbevlekte kieschheid der vrouwen van *Cincinnati*.

Ik geraakte somtijds in verzoeking, om te vermoeden, dat deze overmaat van kieschheid niet zeer diep in het hart geworteld was. Het kwam mij soms voor, als ware het een sluijer, waaronder men niet zelden zijn gebrek aan welvoegelijkheid trachtte te verbergen: maar die sluijer was nooit met bevalligheid geplooid en geschikt. Somtijds hoorde men dezelfde vrouw, die op het punt gestaan had van te bezwijmen op de gedachte aan een standbeeld, kwinkslagen uiten, die vrij erg waren en die mij overtuigden, dat de onkieschheid, van welke wij beschuldigd werden, hare grenzen had. De volgende anecdote zou naauwelijks verdienen verhaald te worden, indien zij niet bij uitnemendheid, te kennen gaf, hetgeen ik bedoel.

Eene jonge getrouwde vrouw, van goeden huize en van eene overdreven kieschheid, die in een Instituut, dat zeer veel naam had, was opgevoed, verhaalde mij eens, dat hare woning, ongeveer eene mijl van eene volkrijke stad verwijderd, ongelukkig, gelegen was tegenover een huis, hetwelk onder geen' gunstigen naam lag. „ Het is verfoeijelijk," zeide zij, „ lieden in dat schandelijke verblijf

te

te zien binnentreden: zij verdienden ten toon gefteld te worden. Verleden zomer heb ik eens, met eene mijner vriendinnen, eenen dier bezoekers aardig befchaamd gemaakt. Mijne vriendin bragt den dag bij mij door, en terwijl wij aan het venfter zaten, zagen wij eenen Heer van onze kennis, die zich te paard naar dat huis begaf. Wij gingen in den tuin wandelen en wachtten zijne terugkomst. Zoodra hij kwam, liepen ik en mijne vriendin hem te gemoet en ik voegde hem toe: „ Schaamt gij u niet, Mijnheer WILLIAM D . . . . . mijne woning heen en weder voorbij te rijden, zonder binnen te komen?" — Ik heb van mijn leven niet iemand zotter zien kijken."

Wanneer ik met Amerikanen over de zeden en gebruiken van *Europa* fprak, merkte ik altijd, dat zij zeer geneigd waren alles, waar zij niet aan gewoon waren, met ftrengheid te beoordeelen.

Eens zeide ik aan eene jonge vrouw, dat mij dacht, dat een *pique-nique* wel aardig zijn zou, en ik er eens eenen aan eenige mijner vriendinnen zoude voorflaan. Zij ftemde mij toe, dat het wel vermakelijk zijn zou, „ maar," voegde zij er bij: „ ik vrees, dat gij er niet in flagen zult; wij zijn hier zulke partijtjes niet gewoon, en ik weet, dat men het zeer onwelvoegelijk vindt, dat mannen en vrouwen zoo gezamenlijk op het gras zitten."

Ik zou dergelijke gevallen tot in het oneindige kunnen bijbrengen, maar ik vooronderftel, dat de opgenoemde voldoende zijn zullen, om een denkbeeld te geven van de Amerikaanfche manieren en de aanfpraak der vrouwen op eene buitengemeene kieschheid, zoowel als om de aanmerkingen, welke ik dienaangaande gemaakt heb, te regtvaardigen.

Het meest van allen ftonden wij verbaasd, over de republikeinfche eenvoudigheid der geregtshoven. Wij hadden hooren zeggen, dat de regters zich op hunne zetels dezelfde houding veroorloofden, welke eene, ongetwijfeld, bijzondere bouw van het ligchaam voor de Amerikanen zoo gemakkelijk fchijnt te maken. Wij wilden er ons met eigen oogen van overtuigen, en traden de zaal binnen op het oogenblik, dat drie regters in hun geftoelte zaten. De middelfte zat met zijne voeten waterpas met zijn hoofd; zijne beenen rustten op eene leuning; de twee anderen fliepen of hadden er het aanzien ten minfte van; zij lagen in verfchillende houding.

De winter ging fpoedig voorbij, en wij bragten hem aangenaam door. Wij deden dikwijls wandelingen op de fneeuw: de mannen bezochten *Big-Bone-Lick* en de Bevers (*Shaking-Quakers*); wij fpeelden op het fchaakbord, lazen veel, en, zoo als ik zeide, de tijd ging fnel voorbij, offchoon wij ons in de afgelegenfte bosfchen van het westen van *Amerika* bevonden.

De uitftapjes naar *Big-Bone-Lick* in *Kentucky* en die naar het dorp der Kwakers, waren te vermoeijende voor vrouwen in zulk een faizoen; maar de heeren bragten ons Mammout's beenderen mede, en vertelden ons allerlei dingen van de Bevers.

Deze zonderlinge fecte geeft een duidelijk bewijs, dat de broederfchappen in *Amerika* kunnen beftaan, en goed voortkomen: want zij nemen naauwgezet de maatfchappelijke bepalingen, federt jaren, in acht, en hunne bezittingen nemen van dag tot dag toe. Deze Kwakers hebben twee of drie verfchillende gemeenten in zeer van elkander verwijderde gedeelten van *Amerika*, welke alle door de-

zelf-

zelfde wetten bestuurd worden en alle gelijkelijk in eenen bloeijenden staat zijn.

Er moet in die inrigtingen wel een deugdelijk en krachtig werkend beginsel zijn, dat hare vorderingen begunstigt: want zij hebben overal met de heerschende denkbeelden te strijden en met de bespotting, welke zich doorgaans aan al wat nieuw is hecht. De broederschappen zijn gewoonlijk zamengesteld uit een gelijk getal mannen en vrouwen; vele hunner zijn gehuwd; den overigen is het, volgens hunne wet, verboden bij elkander te wonen. Hunne Godsdienstige gebruiken bepalen zich tot dansen en het zingen van zeer zonderlinge en vreemde liederen, welke zij dikwijls genoeg herhalen, om vele bezigheden te hebben. Nogtans worden deze menschen rijk en vermogend overal, waar zij zich neêrzetten. Al wat hunne trafijken voortbrengen, al wat hunne boerderijen opleveren, is op het gunstigste bekend en wordt tegen den hoogsten prijs verkocht. Zij ontvangen de vreemdelingen met groote wellevendheid; en indien deze eenen aanbevelingsbrief medebrengen, worden zij in de inrigting gehuisvest en gevoed, zoo lang zij er verkiezen te blijven; men vraagt hen niet, om aan de gemeenschappelijke bezigheden mede te werken, doch staat het hun toe, indien zij het verlangen.

Het is een zeer vermoeijend uitstapje *Big-Bone-Lick* te bezoeken. Volgens de verhalen onzer vrienden, is de plaats, welke dien naam draagt, eene bedding van blaauwachtige, taaije klei, zoo diep, dat het moeijelijk en niet zonder gevaar is er over te gaan. Het is zoo bezwaarlijk in den grond te graven, dat niemand tot nog toe met ernst beproefd heeft, de reusachtige beenderen, welke er ver-

fcholen liggen, uit deszelfs fchoot op te delven. Men heeft nooit in deze klei gegraven, of men vond er eenige, en het lijdt bij mij geenen twijfel, of met geld en volharding zou men er in flagen, om een geraamte van eenen Mammout voor den dag te halen, vollediger, dan die, welke men tot hiertoe gezien heeft. (*)

De tijd was nu gekomen, dat onze huisfelijke kring zich moest verkleinen. Ons voornemen was, om onzen oudften zoon naar de Hoogefchool van *Oxford* te zenden, en het was allezins noodzakelijk, dat zijn vader hem vergezelde. Na lange befluiteloosheid, kwamen wij eindelijk overeen, dat ik met mijne beide dochters en den jongften zoon nog een jaar blijven zoude. Het was in de maand Februarij, toen onze reizigers zich gereed maakten *den wind der bergen te trotferen.* Offchoon de fterkfte koude voorbij fcheen te zijn, lieten wij toch kleederen van duffel en fchoenen met dubbele zolen maken. Aldus ftonden zij gereed, om te vertrekken, toen men ons verwittigde, dat de Generaal JACKSON, die kortelings tot Prefident verkozen was, onverwijld te *Cincinnati* werd verwacht, en dat hij zich met de ftoomboot naar *Pittsburg*, en van daar naar *Washington* zoude begeven. Dit deed hen befluiten, den dag huns vertreks niet vast te ftellen voor de aankomst van den Prefident en, indien het mogelijk was, met hetzelfde fchip, als hij, te gaan; want men had het voor de waardigheid van eenen Prefident der *Vereenigde Staten* niet noodig geoordeeld een afzonderlijk vaartuig voor hem gereed te maken.

De

(*) Sedert dit gefchreven werd, heeft men een bijna volledig geraamte van een dier nog veel grooter dan de Mammout opgegraven. Zie *Konst- en Letterbode* voor het jaar 1832, N°. 37 bl. 159.

De dag van zijne komst was nogtans zeer onzeker, en onze heeren hielden hunne pakkaadje gereed, om zich elk oogenblik te kunnen inſchepen. Naauwelijks was dit beſluit genomen, of men berigtte, dat de Generaal zoo even te *Louisville* was aangekomen en binnen weinige uren te *Cincinnati* verwacht werd. Nu geraakte alles op eens in de hut van *Mohawk* in beweging. Met ſpoed werd de pakkaadje gereed gemaakt, en daar wij nog nooit de gelegenheid hadden gehad, om getuigen te zijn van de uitdrukkingen der gezindheid des volks jegens eenen Preſident, beſloten wij bij de ontſcheping des grooten mans tegenwoordig te zijn. Wij begaven ons dus naar *Cincinnati* en verzekerden ons van eene goede plaats aan de haven, zoowel om den eerſten magiſtraatsperſoon te zien, als om de ontvangst gade te ſlaan, welke hem van den kant des volks zou te beurt vallen. Wij hadden ſlechts eenige oogenblikken ſtaan wachten, toen het geraas der ſtoom-machine en het losſen van een ſtuk geſchut ons verwittigden, dat wij bij tijds waren gekomen: eene minuut daarna kregen wij het vaartuig in het gezigt.

Niets is in ſtaat eenen gunſtiger indruk te maken, dan dit ſchouwſpel. Het heerlijk ſtoom-ſchip, dat den Preſident aan boord had, voer tusſchen twee bijna even groote en even prachtige vaartuigen in. Het dek van alle gezamenlijk, was door eene menigte menſchen bezet. Ongeveer eene vierde van eene mijl boven de ſtad, begon het geſchut *ſalut*-ſchoten te doen, terwijl zij voorbijvoeren. Vervolgens kwamen, zij de rivier, in eene ſnelle, maar ſtatige vaart, binnen, terwijl de drie ſchepen zoo digt aan elkander geſloten waren, dat zij zich als ſlechts één vaartuig op het water vertoonden.

Zoo-

Zoodra zij tegenover de plaats der ontfcheping gekomen waren, wendden zij met eenen bevalligen zwier, en de twee fchepen, die ter wederzijde gevaren hadden, zich van het middelfte vaartuig fcheidende, bleven eenige vademen achterwaarts, om aldus den Prefident gelegenheid te geven, het eerst aan wal te zijn. Deze geheele beweging werd in volkomene orde uitgevoerd en leverde inderdaad een fchoon fchouwfpel op.

De menigte, die aan den oever ftond te wachten, bewaarde een volkomen ftilzwijgen. Toen het fchip, waarop de Generaal JACKSON zich bevond, aan wal kwam, hief het volk, dat aan boord was, een luid *hoezee* aan; doch het werd door geen' enkelen welkomstgroet van den wal beantwoord. Dit koele ftilzwijgen was zekerlijk niet een gevolg van onverfchilligheid voor den nieuwen Prefident: want, ten tijde der verkiezingen, was hij uitdrukkelijk de Candidaat des volks te *Cincinnati* geweest, en, maanden lang, waren wij fchier verdoofd geworden door den kreet: JACKSON *for ever*, welke de overgroote meerderheid der bevolking hooren deed. Maar *enthufiasme* is niet de deugd, of, wilt gij liever, het gebrek der Amerikanen.

Verfcheidene rijtuigen van bijzondere perfonen ftonden aan den wal, ter befchikking van den Prefident, maar gingen weder henen op het berigt, dat zijn voornemen was, zich te voet naar het *hôtel* te begeven. Zoodra de menigte dit vernam, maakte zij met ftille bedaardheid ruimte, om hem ongehinderd te laten doorgaan. Offchoon de afftand vrij groot en het weder zeer koud was, ftapte hij, met ontblooten hoofde, tusfchen het volk door. Met uitzondering van eenige Engelfchen, was hij de eenige, die

zij-

zijnen hoed niet op het hoofd had. Zijne grijze haren hingen onachtzaam, doch niet onbevallig, en niettegenstaande zijn ruw en mager voorkomen, zag hij er edel en krijgshaftig uit. Hij had kort te voren zijne vrouw verloren en zijn gelaat droeg het kenmerk van diepe droefheid en hartzeer. Men verhaalde mij, dat zij elkander teeder beminden en het deed mij zeer, dat ik, op het oogenblik, dat hij de plaats naderde, waar ik ſtond, iemand hoorde ſchreeuwen: „ Daar is JACKSON! maar waar is toch zijne vrouw?" — Eene andere ſchelle ſtem riep uit het midden van den hoop: „ ADAMS *for ever!*" Dit waren de eenige geluiden, welke de diepe ſtilte afbraken, die overal, waar hij langs ging, heerschte.

Men verſtaat dergelijke ontvangſten in het Oosten beter. Ik wil het gelooven, maar, daar ik ſlechts verhaal, wat ik gezien heb, blijf ik er toe overhellen, om te denken, dat, hoe verdienſtelijk het karakter der Amerikanen zijn moge, het niet beminnelijk is.

Mijn man en mijne beide zonen voegden zich bij die burgers, welke den Preſident naar het *hôtel* vergezelden; en werden aan hem op de gebruikelijke wijze voorgeſteld; dat is te zeggen, zij werden toegelaten, om hem den handdruk te geven en dien te ontvangen. Zij ſcheepten zich vervolgens op hetzelfde ſtoom-ſchip in, waarop zich de Preſident bevond. Uit hunne brieven heb ik vernomen, dat zij, gedurende de reis, dikwijls met hem geſproken hadden en zijnen omgang en zijne manieren zeer aangenaam vonden. Maar tevens had hen zeer de lompe gemeenzaamheid geſtuit, aan welke zij hem, op alle plaatſen, waar zij aan wal geweest waren, hadden blootgeſteld gezien. Ik kan de verzoeking niet weêrſtaan, om

één

één staaltje van dien aard aan te voeren; het zal genoeg zijn, om gewoonten te doen kennen, zoo geheel en al strijdig met onze Europesche wijze van denken.

Er was (dus schreef mijn man mij in eenen zijner brieven) geen zeebonk zoo ruw, of hij werd, indien hij zulks verkoos, den President voorgesteld; of hij moest liever verkiezen zich zelven voor te stellen: en dit gebeurde somtijds. Eens stond ik naast hem, toen zulk een lomperd hem met deze woorden aansprak: „De Generaal JACKSON; niet waar? —" De Generaal boog zich ten bewijze van toestemming. — „Men had mij gezegd, dat gij overleden waart!" — Neen, de Voorzienigheid heeft tot hiertoe mijn leven gespaard. — „Leeft uwe vrouw dan nog?" — De Generaal werd diep getroffen en gaf een teeken van ontkenning: waarop deze hoveling zijne rede besloot met de woorden: „zoo; ik meende toch wél te weten, dat één van u beiden dood was."

VEER-

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

De Lente in Amerika. — *Godgeleerde twist tusschen de Heeren* OWEN *en* CAMPBELL. — *Openbaar bal.* — *Affscheiding der sekſen.* — *Amerikaansche vrijheid.* — *Strafoefening.*

De lente in *Amerika* is op verre na niet zoo aangenaam als de herfst; beide komen langzaam en ongemerkt. In het eene geval is het als of gij eenen vriend verlaat, die u liever en aangenamer geworden is, naarmate gij hem meer leerdet kennen, en hij kan u niet langzaam genoeg verlaten; in het andere ſchijnt het, als ontſnaptet gij aan een ſomber hol, waar gij door ſneeuw en ſtorm-winden werdt terug gehouden en waar uw eenige troost geweest was u te laten berooken.

Maar, bij verder nadenken, geloof ik, dat het, in plaats van zich over de trage komst der lente te beklagen, juister is te zeggen, dat er in *Amerika* geheel geene lente beſtaat. De herfst duurt tot aan kerstijd, dan komt de winter; deze heerscht gedurende al de maanden, welke wij de lente noemen; dan keert hij eensklaps zijnen rug toe en de zomer neemt zijne plaats in.

Ik zal het, uit hoofde van de onbegrijpelijke grilligheid van het klimaat, niet wagen, den tijd, dat deze verwisſeling plaats grijpt, met juistheid op te geven; want het lijdt

lijdt geen' twijfel, of, hoe ik het ook schikte, het zou voor hen, die de verschillende weêrsgesteldheid opteekenen, gemakkelijk zijn mij te bewijzen, dat ik het mis had; door aan te voeren, dat de thermometer warmte aanwees, toen ik van winter sprak, en twaalf graden onder nul stond, nadat ik gezegd had, dat de zomer begonnen was.

Men vindt het klimaat van *Engeland* onbestendig, maar ik geloof niet, dat zij, die, bij ondervinding, dat van *Amerika* kennen, ooit dit verwijt zullen doen. Een Heer, op wiens geloofwaardigheid men kon staat maken, verhaalde mij eens, dat hij dikwijls den thermometer in de twaalf uren vijfentwintig graden had zien verschillen. Deze onbestendigheid van het luchtgestel is eene der redenen van de ongezondheid des lands.

Eindelijk, na een goed gedeelte van het jaar van koude gerild en ons door het aanschaffen van brandhout half geruïneerd te hebben, (eene behoefte der huishouding, die, om dit in het voorbijgaan te zeggen, hier bijna zoo duur is als te *Parijs* en veel duurder dan in eenige andere streek der *Vereenigde Staten*) vertoonde zich de zomer op eens in al zijnen luister en namen wij op nieuw onze toevlugt tot de koele kamers en de jalousiën.

Het was in den aanvang des zomers van dit jaar (1829), dat *Cincinnati* een schouwspel opleverde, zoo als nog nooit, geloof ik, in eenigen tijd of in eenig land had plaats gehad. De Heer OWEN van *Lanark*, van *New-Harmony*, van *Texas*, onder elk dezer titels in *Europa* wél bekend, had alle vromen der *Vereenigde Staten* uitgedaagd, om openlijk met hem de waarheid of valschheid van alle Godsdiensten, die ooit over de aarde verspreid

wa-

waren geworden, naauwkeurig te onderzoeken, er bijvoegende, dat hij op zich nam, te toonen, dat alle even valsch en bijna even gevaarlijk waren. Deze verschrikkelijke uitdaging werd in de wereld gezonden door middel van de nieuws-papieren van *Nieuw-Orleans* en werd langen tijd niet beantwoord. Eindelijk maakte de Eerwaarde ALEXANDER CAMPBELL van *Bethanië* (niet in *Judéa*, maar in *Kentucky*), langs denzelfden weg, bekend, dat hij gereed was den handschoen op te vatten. Men koos *Cincinnati* voor het tooneel van dezen zonderlingen strijd en bepaalde dien op den tweeden Maandag in Mei van het jaar 1829, ongeveer een jaar na dat de uitdaging was aangenomen: men moest toch den kampioenen den tijd geven, om zich voor te bereiden.

De toebereidselen van den Heer OWEN konden nogtans alleenlijk ter loops geschieden: want gedurende dezen tusschentijd doorreisde hij een groot gedeelte van *Amerika*, stak tweemalen den *Atlantischen Oceaan* over, bezocht *Engeland*, *Schotland*, *Mexico*, *Texas*, en ik weet niet wat al andere landen meer.

De Heer CAMPBELL besteedde, naar men verzekert, zijnen tijd op eene geheel andere wijze, en las en bestudeerde, met de grootste inspanning en volharding, alle werken over de Godgeleerdheid, welke hij magtig kon worden. Maar hoe groot ook het vertrouwen was, hetwelk zijne vrienden en in het algemeen alle Christenen van *Cincinnati* op de kunde en vroomheid van CAMPBELL hadden, was dit, zoo het schijnt, niet genoegzaam, om den Heer WILSON, den Presbyteriaanschen Leeraar der schoonste Kerk in de stad, over te halen, om den Heer CAMPBELL toe te staan in dat gebouw zijne talenten ten toon te sprei-

den. Deze weigering werd zeer euvel opgenomen, want de nieuwsgierigheid was groot en geen ander gebouw was er zoo gefchikt voor, als zijne Kerk.

Eindelijk koos men eene Kapel der Methodisten uit, groot genoeg, om duizend perfonen te bevatten; men floeg eene foort van tooneel rondom den predikftoel op voor de beide kampvechters en hunne fnelfchrijvers. De predikftoel zelf was gedurende al den tijd bezet door den vader van den Heer CAMPBELL, wiens grijze haren, eerwaardig voorkomen en hoogst oplettend en eenigzins ontfteld gelaat hem tot eenen der belangrijkfte perfonen der ganfche vergadering maakten. Men had in een ander gedeelte van de Kapel eene tweede verhevenheid opgerigt, op welke de zeven, tot regters benoemde, perfonen gezeten waren.

De Kapel was in twee gelijke deelen verdeeld, het eene voor de vrouwen, het andere voor de mannen. De ingang voor de eerfte beftemd, werd door eenige perfonen bewaakt, die belast waren haar den toegang gemakkelijk te maken, en het aandringen der menigte te beletten. Ik vooronderftelde, dat de vrouwen deze oplettendheid aan den heer OWEN verpligt waren, want deze fchikking was geenszins Amerikaansch.

Toen de Heer OWEN opftond, bevatte de Kapel de deftigfte en aanzienlijkfte burgers der ftad. Men hoorde zijne rede met het grootfte ftilzwijgen en de hoogstmogelijke aandacht; en gewis, nog nooit hadden Christenen en Christinnen vergaderd geweest tot het aanhooren van dergelijke zaken.

Als ik mij de ftoutheid herinner, waarmede de redenaar van zijne onveranderlijke overtuiging fprak, dat de geheele gefchiedenis des Christendoms eene logen, en deszelfs

zelfs oorſprong een fabeltje was, kan ik mij niet genoeg verwonderen, dat men hem met bedaardheid hebbe aangehoord. Trouwens, op dat pas bevreemdde het mij niet, want niemand maakte ooit van het *ſuaviter in modo* met beteren uitſlag gebruik, dan de Heer OWEN. Zijne aangename ſtem, zijne ſomtijds geestige, nooit ſpottende toon, zijne edele uitdrukking, vrij van al wat plat genoemd kan worden, de hooge belangſtelling, welke hij voor de geheele groote menſchelijke familie ſcheen te gevoelen, het voorkomen van opregtheid, waarmede hij verzocht, dat men hem mogt overtuigen, indien hij ongelijk had; zijn innemende lach, de zachte uitdrukking zijner oogen, in een woord, al zijne manieren ontwapenden ook de meest naauwgezetten en maakten, dat men hem met eene toegevendheid hoorde, waarvan zich degenen, die er niet bij tegenwoordig waren, moeijelijk een denkbeeld kunnen vormen.

Men had aan elken redenaar een half uur toegeſtaan. Toen deze tijd verſtreken was, zagen de regters op hun horlogie. De Heer OWEN zag, insgelijks, al voortſprekende, op het zijne, glimlachte, ſchudde met zijn hoofd, zeide vervolgens tusſchen zijne rede in: *nog een oogenblik geduld*, en vervolgde nu nog nagenoeg een half uur.

Nu ſtond de Heer CAMPBELL op; zijn postuur, zijne ſtem, zijne manieren, — alles pleitte tot zijn voordeel. Bij zijnen eerſten aanval maakte hij gebruik van de wapenen, welke men gemeend zoude hebben, dat zijne partij meer pasten. Hij viel den Heer OWEN onmeêdoogend aan, hier over zijne herſenſchimmen en luchtkasteelen, daar over zijne volmaakbaarheid van het menſchelijk geſlacht, en

hield de geheele vergadering in een geſtadig lagchen. De Heer OWEN lachte welgemoed mede, en had het voorkomen van iemand, wien al de geestigheid, die hij hoorde, zeer beviel en die aandachtig toeluisterde, om nog meer te hooren. Het horlogie van den Heer CAMPBELL was het eenige, dat ons herinnerde, dat wij hem reeds een half uur gehoord hadden; en nog eenige minuten, nadat hij op hetzelve gezien had, geſproken hebbende, ging hij zitten en had de overtuiging, dat hij de bewondering zijner toehoorders had opgewekt.

Hierop ſtond de Heer OWEN nogmaals op en maakte eerst den Heer CAMPBELL allerlei pligtplegingen over zijne geestigheid; doch zeide vervolgens, dat het onderwerp te ernſtig was, dan dat het volgende half uur op eene zoo luchtige en vrolijke wijze zou beſteed worden; en las ons nu zijne, zoo als hij ze noemde, twaalf grondwetten der menſchelijke natuur voor. Hij heeft zich zooveel moeite gegeven, om deze twaalf wetten onder alle volken der aarde te verſpreiden, dat het overbodig is ze hier op te teekenen. Het zijn, naar mijn oordeel, twaalf drogredenen, welke geen mensch van gezond verſtand ooit in den zin nemen zal, tegen te ſpreken. Maar hoe heeft een mensch in zijne herſenen kunnen krijgen, om met de uitlegging en verdediging dier wetten zijne pen en zijne ſtem jaren lang bezig te houden, en hoe heeft hij zelfs kunnen droomen, dat zij met eene wederlegging der Christelijke Godsdienst in verband ſtaan? — dit is eene geheimenis, waarin ik niet kan doordringen.

Van nu af verſchanste de Heer OWEN zich achter zijne twaalf wetten, en deed de Heer CAMPBELL, met gelijken ernst, het gezag der beroemdſte Godgeleerden oprukken,

om de waarheid der geopenbaarde Godsdienst te betoogen.

Het ſcheen mij toe, dat zij niet op elkander ſloegen, maar beiden zich beperkten binnen de denkbeelden, welke zij, bij den aanvang van den redetwist, in hun hoofd hadden opgeſtapeld. Het ſpeet mij, om den Heer CAMPBELL, want ik hield mij verzekerd, dat hij veel overtuigender zou geſproken hebben, indien hij meer op zijn' geest en minder op zijne boeken vertrouwd had. De Heer OWEN is een buitengewoon man, en bezit, onmiskenbaar, vele talenten; maar het komt mij voor, dat hij zoo door zijne theoriën beneveld is, dat hij niet in ſtaat is eenen blik te werpen op de wereld, welke hem wezenlijk omringt.

Toen de ſtrijd op het punt was van geſloten te worden, nadat vijftien zittingen gehouden waren, noodigde de Heer CAMPBELL de vergadering, die gereed ſtond, om henen te gaan, om nog een oogenblik plaats te nemen. Men deed het: en nu verzocht hij, dat allen, die in het Christendom geloofden, zouden opſtaan; en — in een oogenblik was verre het grootſte gedeelte der toehoorders op de been. Hierop verzocht hij, dat men nogmaals zou gaan zitten, en gaf vervolgens zijn verlangen te kennen, dat zij, die in zijne leer *niet* geloofden, mogten opſtaan: — eenige weinige mannen en ééne vrouw, ſtonden van hunne zitplaatſen op. De Heer OWEN protesteerde tegen dit kunstje, zoo als hij deze uitnoodiging van CAMPBELL noemde, en weigerde toe te ſtemmen, dat zij iets voor de gevoelens der vergadering bewees, tevens verklarende, dat men in den tegenwoordigen toeſtand der maatſchappij zulk eenen uitſlag moest verwachten, ja, dat het de pligt was van ieder man, die kinderen had op te voe-

 den,

den, niet voor een gevoelen uit te komen, dat hem in zijnen handel of bedrijf ſchade zou kunnen berokkenen en aan zijne kalanten en begunſtigers mishagen. Men verzekert, dat bij het ſluiten van dezen redetwist het getal der Christenen en ongeloovigen te *Cincinnati* hetzelfde gebleven was, als te voren.

Dit was een uitſlag, welken men kon verwachten, maar hetgeen minder waarſchijnlijk was, is, dat de beide partijen zich ſteeds gelijk bleven. Ik heb zelfs hooren zeggen, dat zij dikwijls met elkander in gezelſchap waren, meermalen aan dezelfde tafel aanzaten en geene gelegenheid voorbij lieten gaan, om elkander hunne wederkeerige hoogachting te betuigen.

Ik houd het daarvoor, dat dit alles ſlechts in een land, als *Amerika*, gebeuren kan; en ben nog niet overtuigd, dat het wenſchelijk ware, dat het overal mogelijk was.

Toen ik over de verſchillende belangrijke voorvallen ſprak, welke in de hoofdſtad van het Westen tijdens ons verblijf plaats hadden, heb ik vergeten melding te maken van het verjarings-bal: zoo noemen de Amerikanen een feest, dat den 22 Februarij, zoo ik meen, in elke ſtad der *Vereenigde Staten* gevierd wordt. Het is de verjaring van den geboorte-dag van den Generaal WASHINGTON; en zij verdient allezins voor de Amerikanen een feestdag te zijn.

Ik was, in waarheid, verbaasd over het gezigt, dat de zaal opleverde. Zij was zeer ruim en groot, en vol met een deftig gezelſchap, waaronder men vele fraai gekleede en ſchoone jonge meisjes onderſcheidde. De mannen waren insgelijks zeer net gekleed, maar ik was nog niet lang genoeg in het Westen van *Amerika*, om mij niet

niet te verwonderen, dat ik in de meeste der fraai opgeſchikte heertjes, die langs mij henen gingen, menſchen erkende, welke ik gewoon was achter hunne toonbanken te zien zitten of aan de deur hunner winkels ſtaan leunen. Nogtans lachten en ſnapten de ſchoonſte en meest opgeſchikte meisjes met hen, met hetzelfde welgevallen en even vriendelijk als de Londenſche ſchoonen met den toekomſtigen erfgenaam van een Pairſchap; — waaruit ik opmaakté, dat zij te *Cincinnati* beſchouwd werden, als te behooren tot den hoogſten ſtand der maatſchappij. Men moet echter niet meenen, dat er in *Amerika* geen onderſcheid van rang plaats heeft. Op ditzelfde bal zocht ik, onder de ſchoone jonge meisjes, die het ten ſieraad ſtrekten, te vergeefs één, welks buitengemeene ſchoonheid mij, bij het openbaar examen des Inſtituuts, waarvan ik boven geſproken heb, zeer getroffen had. Ik vond ze evenwel niet, en vroeg dus aan eenen heer, die bij mij was, waarom de ſchoone *Miſſ* C.... niet op deze partij was. — Gij begrijpt onze aristocratie nog niet; antwoordde hij; *Miſſ* C.... behoort tot eene handwerkersfamilie. — Maar, hernam ik, het meisje heeft toch op dezelfde kostſchool hare opvoeding ontvangen, als die, welke ik hier zie; en ik weet, dat haar broeder in de ſtad eenen winkel heeft, die even groot en naar het uiterlijk aanzien in niet minder goeden ſtaat is, als die der overige heeren, onder welke wij ons hier bevinden. Waaraan ligt dit dan toch? — Hij is een handwerker. Hij vervaardigt zelf de voorwerpen mede, welke hij verkoopt; de andere zijn kooplieden.

De danſen zijn bijna dezelfde, als men bij ons op de bals in de provincie-ſteden ziet. De Amerikanen noemen

ze *cotillons*, in de plaats van *quadrilles*, en de orchestmeester noemt in het Engelsch de te maken toeren en wendingen op: hetwelk voor Europesche ooren eene bespottelijke uitwerking doet.

De inrigting van het *souper* was zonderling, maar allezins eigenaardig en karakteristiek. De Heeren hadden eene prachtige tafel, voor hén in een der schoonste vertrekken van het *hôtel* gedekt; terwijl de arme vrouwen, elk met een bord in de hand, al etende, de danszaal op en neder wandelden, die nu van de dansers verlaten was. Kort daarop bragten bedienden confituren, koeken en roomtaartjes; en nu gingen al de schoonen in de rondte der zaal zitten, maakten elk van hare knieën eene tafel en begonnen hare confituren te nuttigen. Voorwaar een treurige en akelige maaltijd. Ook maakte dit alles eene zotte vertooning: de feestkleederen der danseressen en de versiering en opschik der zaal vormden een schreeuwend contrast met de eenzaamheid en den verlaten toestand, waarin zij zich bevonden.

Deze inrigting was noch het gevolg van spaarzaamheid, noch van plaatsgebrek; de Heeren waren alleen, eenvoudig, omdat zij zulks gemakkelijker vonden. Dit antwoordde men mij, toen de nieuwsgierigheid mij deed vragen, waarom de heeren en de dames niet gezamenlijk aanzaten.

Ik ben verpligt, om zeer dikwijls van dezen kenmerkenden trek der Amerikaansche zeden te spreken, niet slechts omdat hij menigvuldig voorkomt, maar vooral, omdat ik het daarvoor houd, dat dezelve voor een goed deel de oorzaak is van dat algemeen gebrek aan welgemanierdheid, welke men bij de mannen zoowel als bij de vrouwen opmerkt.

Een hof is bij eene natie, als ware het, een ſpiegel, voor welken de hoogere ſtanden hun *toilet* maken, en die door middel van hen op de lagere klasſen zijn ſchijnſel afkaatst; een hof polijst eenigzins de groote meerderheid des volks. Wanneer het in een land niet beſtaat, legt men zich zoo gemakkelijk niet toe op wellevende manieren en men ziet het nut er van niet in, om zich eene gelijke mate van beſchaafdheid eigen te maken. Trouwens, het gebrek is hier veel te groot, dan dat men zou kunnen vooronderſtellen, dat deze reden de eenige ware. De uren van uitſpanning zijn voor alle menſchen belangrijk en overal ziet men hen daarvan de meest mogelijke partij trekken. Zij, die of uit neiging tot verkeering of tot de genoegens der tafel, zich ſlechts in gezelſchap kunnen vermaken, zetten een droevig gezigt, wanneer zij genoodzaakt zijn zich in de eenzaamheid te vergenoegen; terwijl, aan den anderen kant, zij, die alleenlijk in afzondering behagen ſcheppen, weinig werks van de wereld maken en er ook weinig gezocht zijn. In die landen, waar de voornaamſte uitſpanningen door de beide ſekſen in elkanders gezelſchap genoten worden, zullen beide trachten zich daar zoo gunſtig mogelijk voor te doen. De mannen veroorloven er zich niet tabak te kaauwen, zelfs niet om te ſpuwen, en de vrouwen trachten in ſtaat te zijn nog iets anders te kunnen doen, dan thee zetten.

Indien men het bal uitzondert, waar bijna uitſluitend ongehuwde perſonen danſen, vinden de mannen in *Amerika* geen genoegen, dan waar de ſchoone ſekſe niet tegenwoordig is. Zij houden gastmalen, ſpeelpartijen, concerten, *ſoupé's* in menigte, maar altijd zonder vrouwen. Indien het niet de gewoonte ware, zouden de gegoede Amerika-

nen gemakkelijk een middel kunnen vinden, om hunne vrouwen en dochters van de nietigſte huishoudelijke bezigheden te bevrijden, waarmede zij zich nu in alle familiën afgeven. Zelfs in die Staten, waar de ſlavernij plaats heeft, en de vrouwen niet de helft van den dag beſteden aan ſtijven en ſtrijken, aan het beſlaan van koeken, het gereed maken van pudding en de andere helft aan ze te bakken, houden zich nogtans, zelfs de rijkſte, zoo zeer met de kleinigheden der huishouding op, dat het haar onmogelijk is eenige kennis op te doen, eenige beſchaving te verkrijgen, in één woord, beminnelijke vrouwen te worden. Ik heb eenige uitzonderingen, ten dezen aanzien, gezien te *Baltimore*, te *Philadelphia* en te *New-York*, maar op de *Vereenigde Staten* in het algemeen toegepast, is, hetgeen ik zeg, volkomen juist.

Indien ik niet verdrietig geweest ware over mijn verlengd verblijf in een land, dat ik in mijne ziel verfoeide; — een verblijf, dat, gelijk ik begon te vreezen, niet vergoed zou worden door de gevolgen, welke wij daarvan gehoopt hadden, zou ik eene bron van vermaak gevonden hebben in de denkbeelden en meeningen der lieden, met welke ik in geſprek geraakte. Zelfs in weêrwil mijner mismoedigheid, verlustigde ik mij dikwijls onwillekeurig in mijn binnenſte.

Men bewees ons, gelijk ik reeds gezegd heb, veel vriendelijkheid, maar ik geloof, dat de belangſtelling, welke men ons betuigde, toch niet in ſtaat was den afkeer te overwinnen, welken ieder echt Amerikaan, in den grond zijns harten, van de Engelſchen heeft. Deze *antipathie* vertoonde zich in duizend kleinigheden, zelfs te midden der vriendſchappelijkſte verkeering, maar dikwijls op eene

eene meer belagchelijke, dan beleedigende wijze.

Somtijds drukte men zich aldus uit: — Ik geloof voorshands, dat de leden uwer regering niet kwaad zoude doen zich op te hangen, om het ondernemen van een' oorlog als den laatſten; die oorlog heeft ons zooveel goeds gedaan, dat hij u, dunkt mij, in den grond moet geboord hebben.

Of op deze wijze: — Ik begin nu uwe Engelſche knoeitaal wat beter te verſtaan: trouwens, het is geen wonder, dat ik u in den beginne niet begreep, daar gij uit *Londen* kwaamt, en ieder weet, dat het Londenſche accent het misſelijkſte ter wereld is. Het is toch zonderling, dat alle inwoners dier ſtad eene *h* zetten, waar zij niet behoort, en in alle woorden weglaten, waar zij gevonden wordt. — Ik was moedwillig genoeg om de Dame, die dit zeide, te vragen, of het ook mijne gewoonte was. — „ Neen," was het antwoord; „ maar," voegde zij er tevens met een vriendelijk glimlachje bij, „ het is gemakkelijk te merken, dat gij u alle moeite geeft om het te vermijden. Gij weet, hoe de Amerikanen de Engelſchen over die verkeerdheid beſpotten, en gij tracht u dus onze uitſpraak eigen te maken."

Eens vroeg mij eene Dame in allen ernst, of wij dan waarlijk *Engeland* verlaten hadden, om ons te bevrijden van het ongedierte, waarmede zelfs de rijkſten geplaagd waren. — Ik heb van geloofwaardige perſonen hooren verhalen, voegde zij er bij, dat men geen' voet in de ſtraten van *Londen* kon zetten, zonder er het hoofd vol van te hebben. — Ik begon te lagchen, maar antwoordde haar niet. De Dame werd een weinigje boos, en zei terſtond: „ het is gemakkelijk te lagchen, maar waarheid blijft

blijft waarheid, of men er over lagche of niet."

Ik moet de volgende anecdote beginnen, met den lezer te verwittigen, dat in *Amerika* bijna alle foorten van infecten, met den algemeenen naam van *weegluizen* beftempeld worden. De ongelukkige wereld-burger, bij ons onder die benaming bekend, is bijna de eenige, welke in de *Vereenigde Staten* zoo niet genoemd wordt. Nu vroeg mij eens eene Dame, op eenen driftigen toon, of ik niet een' geweldigen affchuw had van *Chintzes*? Neen, waarlijk niet, antwoordde ik, ik vind ze zeer fraai. — „O, dat is een echte Engelfche trek. Gij noemt dat, wil ik wedden, vaderlandsliefde. Nu, God zij dank! wij hebben hier wel andere dingen, waarom wij ons vaderland kunnen beminnen: wij zijn niet genoodzaakt te zeggen, dat wij morfige *Chintzes* fraai vinden, om te bewijzen, dat wij goede patriotten zijn." — Maar, wat noemt gij dan *Chintzes*? — „Het is ongerijmd, om voor te wenden, dat gij niet zoudt weten, wat het zijn. Kent gij dan niet die affchuwelijke, kleine beestjes, die iemand het bloed afzuigen, en waar alle bedden te *Londen* vol van zijn?"

Naderhand vernam ik, dat het woord *Chintzes* in het Spaansch eene *weegluis* beteekende: maar het beduidt ook de ftoffe, van welke men gordijnen maakt.

Van de verfchillende voorbeelden van die foort van zedigheid, welke men zoo dikwijls in *Amerika* aantreft, doch die bij ons onbekend zijn, zal ik een' aanhalen, waarvan ik dikwijls getuige geweest ben, en die, terwijl zij de overdrevene kieschheid der vrouwen bewijst, te gelijker tijd den Heeren gelegenheid geeft hunne geestigheid te toonen. Een jong meisje is, bij voorbeeld, bezig een hemd te naaijen: (het zou een blijk van de verregaandfte on-

kiesch-

kieschheid zijn, dit woord uit te fpreken,) er komt een Heer binnen, en nu ontftaat er tusfchen hen beiden het volgende gefprek:

Wat maakt gij daar, *Misf* CLARISSE?

Een kleedje, Mijnheer, voor de pop van mijn zusje.

Een kleedje! dat is niet mogelijk; meent gij, dat ik niet zien kan, dat het geen kleedje is? Komaan, *Misf* CLARISSE, zeg mij, wat is het?

Het is een voorfchoot voor onze negerin, Mijnheer SMITH.

Neen, dat is het niet; de beide kanten zijn immers aan een gevoegd, gij zoudt beter doen, met mij maar waarheid te zeggen, wat het is.

Welnu, Mijnheer SMITH! het is een kusfenfloop.

Het wordt hoe langer hoe erger! een kusfenfloop? Zal ik eens raden; *Misf* CLARISSE?

St, Mijnheer SMITH, bedenk, wat gij zeggen wilt; want gij zoudt mij beleedigen.

Voor dat het gefprek tot dit punt gekomen is, lagchen de Dame en de Heer om het zeerst. Ik heb eens een meisje zoo door een' *bel esprit* in het naauw zien brengen, dat zij, om te bewijzen, dat zij eenen zak en niets anders dan eenen zak maakte, de beide uiteinden aan elkander naaide, en toen, als in triomf, haar werk toonende, uitriep: welnu, zeg mij nu, wat dat is?

Eene mijner vriendinnen zeide eens op eenen hartelijken, maar toch eenigzins verlegen' toon: „Hoe zoudt gij het toch nu in *Engeland* uithouden; hoe zoudt gij uwe kinderen kunnen opvoeden in een land, waar gij weet, dat gij niet meer geacht zijt, dan het flijk uwer fchoenen? —" Ik vroeg haar, hoe zij dat bedoelde. — „Gij

weet,

weet, „ hernam zij," dat ik u, om niets ter wereld zoude willen beleedigen; maar wij Amerikanen weten er meer van, dan gij meent. Indien ik in *Engeland* ware, zou ik niets anders willen bezoeken, dan Lords. Ik heb hier in mijn land nooit anders gezien, dan perfonen van den eerften rang; en indien ik reisde, wilde ik, dat het ook zoo was. Ik wil daarmede niet zeggen, dat ik u niet zou gaan bezoeken; maar uw echtgenoot is geen Lord, en ik weet zeer goed, hoe gij in uw land behandeld wordt."

Zelden fprak ik dergelijke meeningen tegen, omdat ik minder moeite en veel meer vermaak had, door ze zonder weêrfpraak te laten pasferen. Het zou mij weinig gebaat hebben, indien ik anders had gehandeld: want van alle gefprekken, welke ik in *Amerika*, betrekkelijk mijn land, gehouden heb, herinner ik mij niet een, waarin mij niet beduid werd, dat ik het bij lang na zoo goed niet kende, als zij, met welke ik fprak.

Op het punt van nationalen roem, werd ik deerlijk mishandeld, want, daar ik eene vrouw was, kon, wat men in mijne tegenwoordigheid zeide, geen gevaarlijke gevolgen hebben. Zekere Dame, bekend wegens haar Patriotisme, betoonden ten mijnen opzigte, eene bijzondere kieschheid. Men fprak van *Nieuw-Orleans*; zij viel in met de woorden: „ ik wenschte wel, dat men niet van die ftad fprak;" en zich hierop tot mij wendende, voegde zij er op een' vriendelijken toon bij: „ het moet voor u een pijnlijk gevoel zijn, van *Nieuw-Orleans* te hooren fpreken."

De overgroote voortreffelijkheid der Amerikaanfche boven de Engelfche zeemagt, was een beftendig onderwerp van gefprek, en bij zulke gelegenheden hoorde ik altijd zoo ftilzwijgend toe als mogelijk. Ik heb het zoo dik-

dikwijls en door zoo onderscheidene personen hooren zeggen, dat ik eindelijk begon te gelooven, dat het eenigzins waar is, dat de Amerikaansche matrozen zeker zijn van dengenen, op welken zij mikken, te dooden, terwijl de onzen op goed geluk afschieten. „ Dat hebben wij," zeide een beroemd officier, „ te danken aan onze *liberale* wetten op de jagt. Uwe matrozen beproeven nooit, om op een doel te mikken, terwijl onze vrije boeren, gewend het wild na te zetten, een haas in tweeën zouden kunnen schieten."

Maar de geliefkoosde en gewone spotternij, met welke men mij bejegende, was de gehechtheid der Engelschen aan het oude. Was het gezelschap vrolijk, dan kon ik er van verzekerd zijn te hooren: *Mijne Grootmoeder Engeland*, — want op dezen toon spreken de Amerikanen over ons, en het is op deze wijze, dat zij zich verzoenen met de ruwheid van het nieuwe, dat hen omgeeft.

Het verwondert mij, dat gij geene walg hebt van al die koningen, kanseliers, aartsbisschoppen en al die oude pruiken en mantels, zeide eens een Heer tegen mij, al geeuwende; ik verklaar u, dat hunne titels alleen mij slaperig maken.

Het is aardig om te zien, hoe verre zij *Engeland* in beschaving vooruit meenen te zijn. Onze klassieke letterkunde, de hoogste waardigheden van den staat en onze voortreffelijke instellingen; het zijn alle, dingen, die in de eeuwen van domheid en onkunde te huis behooren.

Deze denkbeelden en de bewondering van hun onmetelijk uitgestrekt land vol woestijnen, troosten hen doorgaans over de kleine teleurstellingen, welke zij van tijd

tot

tot tijd ondervinden, wanneer zij moeten zien, dat hun overgroot grondgebied, onder de overige natiën, bij lang na zooveel gewigt niet heeft, als het oude kleine hoekje lands, waarmede zij den ſpot drijven.

Eens was ik op eenen avond in gezelſchap van vrouwen, onder welke twee meisjes waren, wier nieuwsgierigheid grooter was dan haar *patriotisme*, en die mij vele vragen deden naar de grootte en pracht van *Londen.* Ik trachtte haar verlangen door eene zoo goed mogelijke beſchrijving te voldoen, toen mij eene andere Dame in de rede viel en met verheffing van ſtem zeide: „laat ons dan toch met rust met uw *Londen;* indien gij weten wilt, wat eene ſchoone ſtad is, gaat dan naar *Philadelphia;* wanneer *Mistreſſ* TROLLOPE die ſtad gezien heeft, zal zij, denk ik, zelve bekennen, dat dezelve beter eene beſchrijving verdient, dan die verzameling van naauwe, morſige en ſtinkende ſtraten, welke men *Londen* heet."

Ik had eens (het was in den Staat van *Ohio*) eene verzameling van landkaarten voor mij liggen, om mij door eigen oogen te overtuigen, van de kleinheid van het land, waar ik geboren was; maar nooit zal ik de deftigheid vergeten, met welke een zeker Heer, zijnen pasſer nam en mij, zonder dat ik er een enkel woord tegen ſprak, aantoonde, dat geheel *Groot Brittanje* in omvang en uitgeſtrektheid niet eens eenen der minst belangrijke Staten evenaarde. Na deze aanwijzing, zette hij zich neder, lei zijne voeten op den ſchoorſteen, die zeker hooger was, dan zijn hoofd, en begon zijn *Yankee doodle* te fluiten.

Ook vergeten zij niet, elk oogenblik op hunne voortreffelijke inſtellingen te zwetſen, en op hunne weêrgalooze

ze vrijheid. Ik gaf mij veel moeite, om toch te ontdekken, wat zij hunne voortreffelijke inſtellingen noemden, en het is in alle opregtheid, dat ik verklaar nooit de beteekenis dier uitdrukking te hebben kunnen begrijpen, welke nogtans elk Amerikaan aanhoudend in den mond heeft, als hij van zijn land ſpreekt. Ik vroeg, of zij, door inſtellingen, hunne hospitalen en verbeterhuizen verſtonden. — O neen, wij bedoelen de heerlijke inſtellingen, welke wij aan onze omwenteling te danken hebben. — Zijn het dan de inſtellingen, waarbij gij het huwelijk tot eene bloot burgerlijke, niet Godsdienſtige, verbintenis gemaakt hebt, welke nu door eenen Vrederegter in plaats van door eenen Geestelijke kan geſloten worden? — Wel neen, wij ſpreken van onze uitſtekende ſtaatkundige inſtellingen. Het bleef mij altijd duister, en ik kan nog op dit oogenblik niet begrijpen, wat zij bedoelen, of het moesten die aanhoudende, onafgebrokene verkiezingen zijn, welke hen iederen dag, ieder uur huns levens bezig houden, die zij hunne *heerlijke inſtellingen* noemen.

Beter begrijp ik hunne weêrgadelooze vrijheid, geloof ik. Hun wetboek is gegrond op het onze: er is ten dien aanzien ſlechts één onderſcheid, dat de wetten in *Engeland* worden uitgevoerd, in *Amerika* niet.

Ik ſpreek niet van de ſtedelijke policie in de *Vereenigde Staten*. Ik geloof, dat zij behoorlijk ingerigt is. Die van *Nieuw-Tork* is beroemd; maar voor het overige, gaat de verachting der wetten zoo ver, dat ik daarover ſprekende verwachten moet van niet geloofd te zullen worden. Misdrijven van allerlei aard, vechtpartijen, diefſtallen, ja, moorden zelfs worden er bedreven, zonder dat de wet-

ten er in het minst mede gemoeid worden.

Gedurende den zomer, welken wij op eene aangename wijze in *Maryland* doorbragten, werden onze uitstapjes dikwijls beperkt door de welmeenende waarschuwingen onzer vrienden, die de gewoonten en de zedelijkheid van het land kenden. Toen wij de reden dezer waarschuwingen vroegen, was het antwoord: „ Er ligt op dien weg eene hut, en het zou niet voorzigtig zijn, daar te passeren."

Het kanaal van *Chesapeak* en *Ohio* loopt op eenige mijlen afstands van het verblijf van *Mistress* SMITH. Tweemalen is het gebeurd, tijdens ons bezoek bij deze vrouw, dat men nabij haar goed, half begravene lijken gevonden heeft. Deze voorvallen veroorzaakten eene ontsteltenis, die een half uur duurde; toen ik vervolgens degenen, die het verhaald hadden, naar verdere berigten vroeg, antwoordde men mij: — „ o! ik denk, dat de man vermoord is, of misschien ook wel, is hij gestorven aan de koortsen, door de uitwasemingen van het kanaal veroorzaakt; hoewel, men heeft aan het lijk teekens gevonden, die schenen aan te duiden, dat hij gesmoord was." — Voor het overige werd er geen onderzoek in het werk gesteld, en het geval maakte geen' meerderen indruk, dan indien er een schaap in de nabijheid van het huis gedood was gevonden.

De overvloed van levensbehoeften en de zeldzaamheid der land-verhuizingen werden mij ook meermalen voorgeworpen, als een bewijs van de voortreffelijkheid van *Amerika* boven *Engeland*. Het zijn gewis twee uitnemende zaken, maar de vergelijking gaat niet door. Een uitgestrekt en vruchtbaar, tot hiertoe weinig bewoond, land, kan gemakkelijk zijne bevolking in rijkelijken overvloed voeden,

den, en wanneer een behendige ſchurk in de ſtad of het dorp, waar hij te huis behoort, al te bekend is en zich verzekerd kan houden, dat hij, eenige mijlen verder westwaarts gaande, osſenvleesch en *whiskey*, zooveel hij behoeft, vinden zal, zonder te vreezen, dat hem de wetten daar vervolgen, is het niet te verwonderen, dat de land-verhuizingen zeldzaam zijn.

Eenmaal, gedurende ons verblijf te *Cincinnati*, werd een moordenaar van eene zeldzame bloeddorſtigheid gegrepen, voor het geregt gebragt en ter dood veroordeeld. Het werd in den loop van zijn regtsgeding bewezen, dat hij, eenige jaren vroeger, zijne vrouw en zijn kind te *Nieuw-Orleans* vermoord had; een moord, op welken men weinig had gelet. De misdaad, welke hem ditmaal in de handen van het geregt bragt, was het vermoorden zijner tweede vrouw, en de getuige, die tegen hem opkwam, was zijn eigen zoon.

De dag zijner teregtſtelling was bepaald en de algemeene belangſtelling, welke eene zoo vreemde gebeurtenis verwekte, (nog nooit was er te *Cincinnati* een blanke gehangen) was zoo groot, dat men op zestig mijlen afſtands naar de ſtad kwam, om er bij tegenwoordig te zijn. Intusſchen begon er bij eenige welmeenende menſchen twijfel op te komen, omtrent de regtvaardigheid van zijn vonnis, en zij leverden een ſmeekſchrift bij den Gouverneur van *Ohio* in (*), ten einde hij de doodſtraf in eene gevangen-zetting mogt veranderen. De Gouverneur weigerde langen tijd het vonnis te vernietigen, hetwelk de reg-

(*) De Gouverneurs der Provinciën hebben hetzelfde *regt van gratie*, hetwelk bij ons een voorregt van de kroon is.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Camp-meeting.

Het was in den loop van dezen zomer, dat ik eindelijk, hetgeen ik zoo dikwijls verlangd had, in de gelegenheid kwam, om eene *camp-meeting* bij te wonen. Een Engelschman met zijne vrouw, die er zich heen begaven, boden mij eene plaats in hun rijtuig aan, welke ik met graagte aannam. Het tooneel, daarvoor bestemd, was eene woeste en afgelegene plek, op de grenzen van den Staat *Indiana*.

Het vooruitzigt van eenen nacht in de sombere bosschen van *Indiana* door te brengen, had voorzeker niet veel aantrekkelijks; maar ik wapende mij met al mijn' moed en vertrok, vastelijk besloten hebbende, met eigen oogen te zien en met eigen ooren te hooren, wat dan toch eene *camp-meeting* ware. Men had mij gezegd, dat eene *camp-meeting* bij te wonen, gelijk stond met zich aan de poort des Hemels te bevinden en dien voor zich geopend te zien; men had mij ook gezegd, dat het was, de poorten der Helle doorgegaan te zijn en alle hare ijsselijkheden te aanschouwen. Deze beide berigten hadden mijne nieuwsgierigheid geprikkeld. In beide gevallen toch moest het een buitengewoon schouwspel zijn en dat mij eene genoeg-

za-

zame vergelding beloofde, voor de vermoeijenissen van den verren togt en voor het doorbrengen van eenen nacht, zonder ſlapen, onder den blooten hemel.

Des avonds tegen elf ure kwamen wij op de beſtemde plaats aan, waar zich het ſchilderachtigſte tooneel aan onze oogen opdeed. De opene plek, welke men had uitgekozen, lag in het midden van het bosch, was ongeveer twintig morgen groot en ſcheen, althans gedeeltelijk, voor de plegtigheid in gereedheid gebragt en ingerigt te zijn. Van alle kanten rondom dezelve en langs de zoomen van het bosch verhieven zich, digt aan elkander geplaatst, tenten van verſchillende grootte; achter deze werd een tweede kring gevormd door de rijtuigen en karren van allerlei ſoort, met welke de toeſchouwers gekomen waren, en achter deze karren ſtonden de paarden vastgebonden, welke ze getrokken hadden. Tusſchen deze driedubbelde heining door kon ons oog de groote vuren onderſcheiden, welke daar binnen waren aangelegd. Bij de helderheid en het licht dezer vuren voegde zich dat der talrijke lampen, die aan de takken der boomen hingen, welke men hier en daar op de opene plek had laten ſtaan. De maan, welke juist het midden harer loopbaan bereikt had, wierp van den hoogen hemel haar liefelijk ſchijnſel op dit uitgeſtrekte tooneel.

Wij lieten ons rijtuig over aan de zorg van een' bediende, die daarin een bed voor *Mistreſſ* B. en mij in gereedheid moest brengen en wij gingen den kring binnen. Bij den eerſten oogopſlag herinnerden mij die verlichte boomen, en de onder hun gebladerte wandelende groepen het *Vauxhall;* maar van naderbij ziende, deed zich eene vertooning op, welke naar niets geleek, wat ik ooit

 in

in mijn leven gezien had. Vier overgroote ſtellaadjes, in den vorm van altaren gebouwd, verhieven zich aan de vier hoeken van den omtrek; zij waren met eene dikke laag aarde bedekt, op welke groote vuren van pijnboomhout brandden. Aan eene der zijden zag men eene verhevenheid, beſtemd voor de predikers. Er waren vijftien, die deze *camp-meeting* beſtuurden, welke, behoudens de korte tusſchenpoozen, voor het gebruiken van den maaltijd en het houden van bijzondere Godsdienst-oefening beſtemd, elkander onafgebroken vervingen en dag en nacht van Dingsdag tot Zaturdag van deze plaats het woord voerden.

Op het oogenblik, dat wij aankwamen, waren de predikers niet bezig; maar hoorde men uit alle tenten, welke de plaats omringden, een verward geluid opgaan; een zonderling mengſel van gebeden, voorlezingen, gezangen en zuchten. De witte kleeden, welke de plaats van deuren voor den ingang der tenten vervingen, waren nedergelaten, en het licht, dat daarachter binnen de tenten brandde, gaf ze het aanzien van bleeke ſchimmen en ſpoken tegen den donkeren achtergrond van het bosch. Het was een ſchouwſpel, dat der verbeelding rijke ſtoffe gaf, en indien de toonen, welke het verlevendigden, minder vreemd en minder wanluidend geweest waren, zou ik er door betooverd zijn geworden. Ongelukkig bleef ik aan den hoek van eene tent, waar het gedruisch ſterker was, dan in de andere, ſtil ſtaan, om te luisteren, en weinige oogenblikken waren genoegzaam, om de opkomende begoochelingen mijner verbeelding te doen verdwijnen, en mij eene wezenlijkheid te herinneren van eenen te duidelijken aard, om dezelve ligt te vergeten.

Een

Een groot aantal lieden wandelde, even als wij, binnen den omtrek rond en fcheen eveneens gekomen, om flechts toefchouwers te zijn. Eenige hunner waren bij deze tent blijven ftaan en daar waren er onder, die de onbefcheidenheid zoover dreven, dat zij het doek aan een' der hoeken een weinig open maakten. Wij hadden het aan hunne nieuwsgierigheid te danken, dat de onze bevredigd werd; en wij konden volkomen alles zien, wat binnen de tent omging.

De grond van de tent was bedekt met ftroo, hetwelk langs de wanden in dikke lagen opgehoogd was, zoodat het, als het ware, een rondloopende *divan* vormde, waarop men kon zitten. Doch op dit pas diende hij daarvoor niet, maar ftrekte tot fteun van de armen en het hoofd van een' digt aan een gefloten hoop mannen en vrouwen, die op den grond geknield lagen.

Van het dertigtal perfonen in die houding liggende waren, meen ik, zes mannen. Een fchoone jongeling van achttien of twintig jaren, lag juist beneden de opening geknield, door welke wij zagen. Zijn arm was geflingerd, om den hals van een meisje, dat nevens hem geknield lag, en welks haren langs de fchouders afhingen, terwijl haar gelaat door hevige aandoening ontfteld was. Weldra zagen wij hen beiden op het ftroo nederzijgen, als waren zij niet in ftaat, om in eene andere houding de gloeijende welfprekendheid uit te ftaan, van een' lang in het zwart gekleed man, die, in het midden van de tent ftaande, met eene ongeloofelijke heftigheid en drift eene rede hield, welke het midden fcheen te houden tusfchen eene predikatie en een gebed. Zijne armen hingen ftijf en onbewegelijk langs zijne zijden, en hij zag er uit als een *automaat*,

 door

door den kunstenaar zoo sterk in beweging gezet, dat hij gevaar loopt van te breken; zóó krampachtig en toch snel stootte hij de woorden uit zijnen mond. Onophoudelijk riep de geknielde schare den naam van JEZUS uit en vergezelde dien uitroep met snikken en weenen en met een dof gehuil, welks uitwerking op mijne ooren ik niet kan beschrijven. Mijne aandacht bleef, intusschen niet lang op den prediker en degenen, die hem omringden, gevestigd; maar werd spoedig geheel en al bezig gehouden door eene gestalte, welke in het midden der tent geknield lag. Het was het levendige afbeeldsel van *Mac-Briar* bij WALTER SCOTT (*) en jong, wild en verschrikkelijk als deze; zijne vermagerde armen, tot aan den elleboog naakt, waren in eene krampachtige beweging boven zijn hoofd uitgestrekt, en zijne groote oogen stonden stijf en wezenloos. In een oogenblik van verpoozing herhaalde hij, meermalen het woord: *heerlijkheid* en zulks met eene kracht en hevigheid, die zijne aderen, tot berstens toe, deden zwellen. Dit gezigt was al te ijsselijk. Wij waren niet in staat het langer uit te houden en verwijderden ons huiverende.

Wij gingen de tenten rond en bleven bij die staan, uit welke zich het meest zonderlinge of het sterkste geluid liet hooren. Het gelukte ons bij vele, te kunnen begluren, wat daar binnen omging, — het was overal hetzelfde gezigt. Alle waren met stroo-bedden voorzien, en de verschrikkelijke gestalten in eene zittende, knielende of liggende houding, en stuiptrekkend schreeuwende en huilende gaven aan alle het aanzien van hokken in een krankzinni-gen-

(*) Zie de *Puriteinen.*

gen-huis. In eene dezer tenten bevonden zich niet anders dan negers. Zij waren alle in feest-gewaad, en hadden volmaakt het voorkomen van lieden, die op een' schouwburg eene comedie spelen. Eene vrouw droeg een kleedje van rozenrood gaas met zilver-kleurige franjes; eene andere een japon van lichtgele zijde; twee hadden eenen prachtigen tulband op het hoofd; alle waren met overdadige versierselen opgeschikt. De mannen waren gekleed met witte broeken en gekleurde vesten. Een hunner, een jong man, in zijne soort niet slecht er uitziende, hield eene rede, met de overdrevenste gebaarden vergezeld, en sprong van tijd tot tijd van den grond op, terwijl hij boven zijn hoofd zijne handen zamensloeg. Indien onze zendeling-genootschappen de fraaijigheden gehoord hadden, welke hij, als gebed, aan God rigtte, zou er misschien wel eenige twijfel bij hen hebben kunnen opkomen, of zijne bekeering zijnen geest wel verlicht hadde.

Intusschen kwam het uur van middernacht; het geluid van hoorns weêrgalmde over het veld; hetwelk, zoo als men ons verwittigde, het teeken was, dat de geloovigen rondom de spreekplaats bijeen riep. En inderdaad, wij zagen alle tenten openen en van alle kanten kwam de menigte aanloopen. Het gelukte mijner vriendin en mij, om aan den voet zelven van de stellaadje eene plaats te krijgen, waar wij met onzen rug geleund stonden tegen een' der palen, welke dezelve schraagden. Wij waren dus uitnemend in staat, om, zonder eenig gevaar, de vertooning, die volgen zou, naauwkeurig te zien. De vergadering bestond uit ongeveer tweeduizend menschen.

Nu ving een der predikers op eenen zachten en temenden toon aan. Hij begon, volgens de gewoonte der Metho-

thodisten, uit te weiden over de diepe verdorvenheid des menſchen, wanneer hij komt uit de hand van zijnen Schepper, en zijne volkomene heiliging, wanneer hij lang en ſterk genoeg geworſteld heeft met den Heere, om Hem te vermeesteren, enz. enz. De uitroepingen: *Amen! amen!* JEZUS! JEZUS! *lof, lof!* gaven elk oogenblik het bewijs van de bewondering der toehoorders. Maar deze bij vergelijking bedaarde ſtilte duurde niet lang. Weldra verwittigde de prediker, in den loop zijner rede, de ſchare: „ dat de tijd gekomen was voor de berouwhebbende zondaars, om met den Heere te worſtelen; — dat deze worſteling dezen zelfden nacht moest plaats hebben; — dat hij en zijne broeders — hier waren, om hun bij te ſtaan; — en dat zij, die hunnen bijſtand noodig hadden voor moesten treden en zich in den *pen* (ſchaaps-kooi) begeven." — Deze uitdrukkingen herinnerden mij de volgende verzen van MILTON:

„ Blinde leidslieden! herders, die naauwelijks weten, „ hoe zij den ſtaf moeten hantéren, en niets geleerd heb„ ben, van hetgeen eenen getrouwen herder past. Wan„ neer de hongerige kudde de heeſche, ſchorre en wan„ luidende toonen hunner ellendige ruispijp hoort, ſlaat „ zij hare oogen op, maar — wordt niet gevoed. De ar„ me dieren ademen ſlechts den wind in en de ſtinkende „ nevel vult hunne ingewanden en verſpreidt vuile beſmet„ ting door hunne aderen." De *pen* was de ruimte aan den voet der plaats, van welke de ſpreker het woord voerde; en wij konden dus al de bijzonderheden van dit vreemde ſchouwſpel zien en hooren.

Op het woord *pen* trad de vergaderde menigte, die voor ons ſtond, achteruit, om beneden aan de ſtellaadje eene plaats

plaats ruim te maken. De predikers daalden af en plaatſten zich in derzelver midden, terwijl zij, onder het aanheffen van een' lofzang, de zondaars tot zich riepen. Al zingende gingen zij den kring rond, in welken zij zich bevonden en allengs paarde zich de ſtem der vergadering met de hunne. Dit was het eenige oogenblik, dat dit godsdienſtig ſchouwſpel voor mij iets van die heerlijke plegtigheid had, waarvan men mij had geſproken. Deze vereenigde ſtemmen, welke zich in het ſtille van den nacht en te midden dezer eeuwige bosſchen verhieven; de aangezigten der jeugdige vrouwen, welker bleekheid nog door het ſchijnſel der maan werd vermeerderd; die donkere priester-geſtalten, welke in het midden van den kring heen en weder liepen, en dat vale licht, hetwelk door de vlam der fakkels en lampen over het digte woud ſchemerde; — dit alles zette aan het ſchouwſpel iets geheimzinnigs en verhevens bij, dat nooit uit mijn geheugen gaan zal. Maar op het oogenblik, dat ik er door begon verrukt te worden, veranderde het tooneel geheel, en het godsdienſtig gevoel maakte bij mij voor afſchuw en ijzing plaats.

De vermaningen der Geestelijken waren, over het geheel, dezelfde geweest, als die, welke ik bij het *Revival* gehoord had; alleen de uitwerking daarvan was zeer verſchillende. In plaats van een klein aantal vrouwen, zag ik nu meer dan honderd perſonen, insgelijks voor verre het grootſte gedeelte vrouwen, den *pen* naderen onder het aanheffen van zulk een ijsſelijk gekerm, dat ik nog kan huiveren, als ik er aan denk. Zij ſchenen elkander wederkeerig voort te ſtooten; maar op de woorden: *laat ons bidden*, door eenen der Geestelijken uitgeſproken, vielen allen op de knieën. Spoedig echter verwisselden zij deze

hou-

houding met eene andere, welke aan de ſtuiptrekkende bewegingen hunner leden meer vrijheid gaf, en weldra had ik niets anders voor oogen, dan het afſchuwelijk gezigt van hoofden en beenen, die op den grond in 't honderd door elkander warrelden. Zoo ſterk en geweldig waren deze krampachtige bewegingen, dat ik elk oogenblik voor een ernſtig ongeluk beducht was.

Maar hoe zal ik de geluiden beſchrijven, welke deze door elkander verwarde hoop menſchelijke ſchepſelen ſlaakte? Geen woord, van welke taal het ook zij, is in ſtaat ze aan te duiden: nokkend ſnikken, krampachtig gekerm, dof gejammer, ſchel en krijtend en doordringend geſchreeuw, dit alles hoorde men verward en toch weder onderſcheiden in dit afgrijsſelijk getier. Ik ijsde en ſidderde. En alsof de ſtem hun niet genoegzaam ware, om de hevige aandoeningen uit te drukken, begonnen zij uit al hunne magt de handen tegen elkander te ſlaan. Ik had voor mijne oogen het tooneel, hetwelk DANTE beſchrijft:

„ Daar weêrgalmt de lucht van geſteen,
„ Geklag en luid gejammer,
„ IJsſelijke klanken......
„ Woorden van ſmart, toonen van woede.
„ Schelle en heeſche ſtemmen en het geklap der handen daarmede vermengd."

Vele dezer ongelukkige ſchepſels waren jonge en ſchoone meisjes. De Geestelijken gingen onder haar rond, nu eens hare angſten aanzettende, dan matigende. Ik hoorde de woorden, *mijne zuster*, *mijne geliefde zuster*, aan deze ongelukkige ſlagtoffers in het oor mompelen; ik zag ſchijnheiligen met hunne lippen haar gelaat aanraken; ik onderſcheidde hare naauwelijks verſtaanbare

te bekentenisfen en den blos, welken de ingefluisterde troost-redenen hunner beulen op hare bleeke wangen deden verfpreiden. Ware ik een man geweest, ik zou mij niet hebben kunnen bedwingen: ik zou tusfchen beiden gekomen zijn. Er is geen Engelschman, die in ftaat zoude zijn, zulk een fchouwfpel bedaard aan te zien; zijne verontwaardiging zou ten top ftijgen en zijne hand de fchuldigen ftraffen, totdat de wet hun eene ftrengere kastijding deed gevoelen, welke zij allezins verdienen.

De boetelingen bepaalden zich niet alle bij onverftaanbare verzuchtingen of naauwelijks hoorbare bekentenisfen; men vernam van tijd tot tijd te midden van het doffe gemompel, met luiderftemme uitgebragte duidelijke uitdrukkingen; en bij zulke gelegendheden fcheen het komieke het ijsfelijke nog te overtreffen.

De weeklagten van een zeer fchóon meisje, dat voor ons geknield lag in de houding van de MARIA MAGDALENA van CANOVA, trokken inzonderheid mijne aandacht. Na eenen vloed van Methodistifche wartaal te hebben uitgeftooten, fchoot zij in tranen en riep: „ Vervloeking! vervloeking over de afvalligen! Hoor, hoor, o JEZUS! toen ik vijftien jaren oud was, ftierf mijne moeder en werd ik afvallig, o JEZUS! ik werd afvallig! Vereenig mij met mijne moeder, o JEZUS! vereenig mij met mijne moeder, want ik ben afgemat. O JOHN MITCHEL! o JOHN MITCHEL!" — Hierop bedekte zij haar gelaat met hare beide handen en fnikte en kermde. Doch weldra hief zij op nieuw, bleek, als de dood, aldus aan: „ O, wanneer zal ik gezeten zijn op den oever der andere wereld bij mijne moeder! Mijne moeder, mijne geliefde, dierbare moeder! o JEZUS! vereenig mij met mijne moeder!"

Wie zou, bij zulk een hartstogtelijk verlangen naar den dood van zulk een jeugdig en ſchoon meisje, zijne tranen hebben kunnen bedwingen! Maar den volgenden morgen, voor mijn vertrek, zag ik haar, haar hand geklemd in de hand, en haar hoofd geleund tegen de borst van eenen man, welken men voor Don *Juan* zou aangezien hebben, die op de aarde teruggezonden was, als een wezen, al te ſlecht, om zelfs in het gezelſchap van duivels te leven en te verkeeren.

Eene andere vrouw, insgelijks nabij ons, liet, gedurende de twee uren, welke wij daar ſtonden, geen minuut voorbijgaan, dat zij niet uit al hare magt *den Heere* riep. Eindelijk werd hare ſtem ſchor en heesch en haar gelaat zoo geſpannen en rood, dat wij elk oogenblik verwachtten, dat haar eene ader zou barſten. „Ik wil mij aan JEZUS hechten," riep zij onder andere zotteklap uit, „ik wil mij aan Hem vastklemmen en Hem nooit, nooit weder loslaten: zij zullen te vergeefs trachten mij ter helle te ſlepen; ik zal hem vast, vast, vasthouden!"

Het gezang der geestelijken vermengde zich van tijd tot tijd met dit getier, maar de ſtuiptrekkende bewegingen der arme uitzinnigen werden daardoor ſlechts te heviger. Eindelijk ſteeg de onbeſchoftheid zoo hoog, dat wij ons moesten verwijderen. Tegen drie uur in den morgen kwamen wij weder bij ons rijtuig, en bragten het overige van den nacht door, met in de verte de ſteeds toenemende luidruchtigheid van den *pen* te hooren; want het was ons onmogelijk een oog te luiken. Met het aanbreken van den dag, kondigde het geſchal van den hoorn ons aan, dat de vergadering ſcheidde en ieder weder naar zijne tent ging. Een uur daarna wandelden wij den kring rond, waar

wij

wij alle onze boetelingen zoo vrolijk en opgeruimd bezig vonden met het gereedmaken of nuttigen van een degelijk ontbijt, als hadden zij den nacht op eene danspartij doorgebragt. Ik herkende meer dan een ſchaapje, nog bleek van de ſtuiptrekkingen, te midden van welke ik haar eenige uren te voren verlaten had, thans gezeten aan de zijde van den herder, wien zij, met een vriendelijk lachje en innemende voorkomenheid, een kop koffij en eijeren aanbood. De heilige prediker en de kermende zondares ſchenen beide even ſmakelijk op deze wijs hunne krachten te herſtellen.

Nadat ik zelve ook eenige koppen thee had gebruikt, welke ik na de vermoeijenisſen van eenen zoo zonderling doorgebragten nacht hoogst noodig had, ging ik alleen in het bosch wandelen. Nooit herinner ik mij zóó krachtig het zoete en aangename der eenzaamheid en der ſtilte te hebben ondervonden.

Spoedig daarop vertrokken wij. Vóór ons vertrek hadden wij echter nog het genoegen te vernemen, dat er door de predikers eene *zeer voldoende* inzameling geſchied was voor de verſpreiding des Bijbels, het drukken van TRACTAATJES en *alle andere godsdienſtige oogmerken* (*and all other religious purpoſes.*)

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

't Gevaarlijke der wandelingen. — Ziekte.

Het is geenszins gemakkelijk de ſchoonheden van het Westen van *Amerika* te genieten en deszelfs natuurlijke merkwaardigheden te bezoeken, zonder zijne gezondheid te wagen. Niets wordt voor gevaarlijker gehouden, dan zich aan de hitte van den middag bloot te ſtellen; of het moest zijn, de vochtige avondlucht in te ademen: en de avondſchemering is zoo kort, dat, indien men een uitſtapje aanvangt, terwijl de hitte van den dag nog duurt, men naauwelijks eene halve mijl gaan kan, of de zon gaat reeds onder, en men moet zoo ſchielijk mogelijk terugkeeren, uit vrees van eene verkoudheid op te doen.

Wij trotſeerden deze gevaren veel meer, geloof ik, dan eenig inlander, daar wij, anders, *Cincinnati* zouden hebben verlaten, zonder deszelfs omſtreken te kennen. Wij hielden naauwgezet den eed, welken wij gezworen hadden, van niet weêr avontuurlijke wandelingen in de bosſchen van *Ohio* te ondernemen; maar wij bragten dikwijls geheele dagen in *Kentucky* door, de bogten en kronkelingen van een beekje volgende of de hoogſte heuvels beklauterende, in de hoop van een of ander nieuw en onbekend voorwerp te zullen vinden. Een ſchoon gezigt op

den

den *Ohio* of op den schaduwrijken en fraai slingerenden *Licking* waren steeds de belangrijkste punten van het landschap.

Er was een plekje, zóó schoon, dat wij het meermalen bezochten; wij waren er echter niet veilig voor de muskieten en het lag aan den oever van eene beek met hooge en zware boomen omzoomd. Het was een van die plaatsen, welke men ons zeer dikwijls, als eene der gevaarlijkste van den omtrek genoemd had. Wij braveerden nogtans alles, om het genoegen te hebben van bij deze schoone beek onzen maaltijd te nemen en de flikkerende stralen der zon op hare groene boorden te zien huppelen, zonder door hunne warmte gehinderd te worden. Een weinig lager, vormde zij bij eene kom, in welke wij onzen wijn verkoelden, eenen kleinen val, die evenwel groot genoeg was, om aan onze ooren het geruisch van eenen waterval te verschaffen, en onze oogen te verlustigen door de duizende diamanten, welke haar helder water, tegen de steenbrokken slaande en brekende, naar alle zijden deed spatten.

Bij dezen waterval in *miniatuur* te zitten lezen of mijmeren, was een onzer grootste genoegens. Maar telkens, als wij een schilderachtig plekje vonden, waar het gezigt van het bevallige groen, de digte lommer, het helder stroomend water, de omgevallen boomen, nog statig in hare *ruïnes*, ons uitlokten, om te gaan zitten en de koele frischheid te genieten, moesten wij altijd, tot ons verdriet hooren, dat die plek onder de beschuldiging lag van *malaria* (schadelijke uitwasemingen.)

Een ander onzer geliefkoosde vermaken, was eene spelevaart op den *Ohio*. Het schijnt, dat deze soort van

 uit-

uitſpanning in dit land vreemd voorkwam; want dikwijls verhief zich van den oever het geſchreeuw der jongens, als of wij water-monſters geweest waren.

Het eenige landelijke vermaak, waarin wij de inlanders zagen deelen, was het eten van aardbeziën met room in eenen fraaijen tuin, ongeveer drie mijlen van de ſtad gelegen. Wij zagen er eens drie of vier rijtuigen, hetgeen eene mate van verkwisting aanduidde, waarvan wij nog geen voorbeeld gezien hadden. De aardbeziën waren goed, maar de hemels-blaauwe kleur van den room getuigde juist niet tot deszelfs voordeel. Men betaalde voor den perſoon eenen halven dollar, hetwelk ook de prijs is van de helft van een vet ſchaap, en dus *duur genoeg* is, — om mij van eene in die ſtreken zeer gebruikelijke uitdrukkingen te bedienen.

Wij hadden dikwijls door hen, die dit oord kenden, hooren herhalen, dat de *tweede zomer* voor de Europeanen in *Amerika* gevestigd de zwaarſte proeve was, doch wij hadden nu reeds voor de tweede maal het midden van de maand Augustus bereikt, en met uitzondering van de koortſen, welke mijn zoon in den eerſten zomer na onze komst kreeg, hadden wij eene volmaakte gezondheid genoten. Doch ſpoedig werd ik genoodzaakt de waarheid der treurige voorſpelling te erkennen, want, vóór Augustus nog ten einde was, werd ik aangegrepen door het monſter, hetwelk dit land van meren en rivieren rondwaart en overal koorts en dood met zich voert. Negen weken lang moest ik mijne kamer houden, en, toen ik weder van mijn bed kwam, had ik het voorkomen van iemand, die naar het *pottebakkers-veld* zal vervoerd worden. Zoo noemen, namenlijk, de Amerikanen de Engelſche kerkhoven.

Lang

Lang nadat ik herfteld was, gevoelde ik nog de gevolgen der koorts door alle mijne leden en bleef ik in mijn bed, waar ik mij bezig hield met lezen: en dit deed ik nog gedurende vele weken. Men bragt mij verfchillende Amerikaanfche werken. De roman van FLINT, getiteld *Francis Berrian* is voortreffelijk, misfchien een weinig te romantisch, maar voor het overige vol van belangwekkende en hoogst aandoenlijke tooneelen. *Leslie* en *Redwood* van *Misf* SEDGEWICK, eene Amerikaanfche vrouw, hebben beide veel verdienfte. Vervolgens las ik de romans van COOPER. Nadat ik deze Amerikaanfche fchriften gelezen had, kon ik nooit een oog luiken, of ik zag het om mij wemelen van bloedige koppen en gekneusde bekkeneelen. Ik zag in mijne droomen lange, in rosfe vellen gekleede, geftalten mij fteelsgewijze voorbij zweven. Ik zag panthers met gloeijende oogen, brandende bosfchen, en overal, waarheen ik vlugtte, mij vervolgd door den vluggen en rappen voet en het fcherp gezigt eens jagers met een vuurroer gewapend: eene once *kalomel* was ter naauwernood voldoende, om de gevolgen van de verfchijning dezer ontvelde hoofden en bloedige fchedels op mijn geftel onfchadelijk te maken. Men raadde mij om, ter mijner verftrooijing, eenige romans te lezen, welke de fchildering der zeden ten onderwerp hadden. Dit gaf mij in het eerst eenige verligting; maar, daar mijn hoofd vrij zwak was, vermengde ik weldra de befchaafde fchurken en moordenaars van BULWER met de wreede en bloeddorftige wilden van COOPER en, voorwaar, ik bevond mij, in hun midden, in zeer flecht gezelfchap.

Ik kon intusfchen noch loopen, noch ftaan. Welke *lectuur* zou ik bij de hand nemen? Ik had een' gelukkigen

gen inval. Ik begon de werken van den Schrijver van *Waverley* van voren af aan. Het krachtige in deze altoos bewonderenswaardige fchriften fcheen zich aan mijn geftel mede te deelen; mijne kwijning hield op, en ik zette, gedurende mijne geheele herftelling, deze behandeling voort. Weldra was ik in ftaat om te kunnen loopen, in een open rijtuig rond te rijden, en, hetgeen nog veel meer waard was, rustig te flapen.

Tijdens mijne herftelling kreeg ik de onaangename overtuiging, dan onze hoop met opzigt tot de vestiging van onzen zoon te *Cincinnati* nimmer zouden verwezenlijkt worden. Kort daarop werd hij door eene gal-koorts aangetast, die in de, naar mijn gevoelen, affchuwelijkfte ziekte — eene tusfchenpoozende koorts, overging. Ik was nooit te voren van derzelver uitwerking getuige geweest; ik was er diep van getroffen, offchoon allen, die mij omringden, haar als weinig beduidend befchouwden.

Ik geloof wel, dat die verfchrikkelijke ziekte niet onmiddellijk gevaarlijk is, maar ik kan evenmin gelooven, dat die eensklapfche vernieling van krachten, die krampachtige bewegingen, welke alle ledematen wringen, die loodkleur, welke zich over het geheele gelaat verfpreidt, — plaats kunnen hebben, zonder de levensbeginfelen te fchokken. Herhaalde malen meenden wij, dat de ziekte afgeloopen was en verbeeldde zich de arme lijder zelf, dat hij herfteld was; maar de koorts kwam weder terug, verdween, en kwam wederom terug; en mijn zoon begon reeds te gelooven, dat zijne gezondheid voor altijd verdwenen was. Ook ik was nog zeer zwak; nogtans befloten wij, onverwijld, *Cincinnati* te verlaten. De eenige reden, welke ons nog zou hebben kunnen tegenhouden,

den, was de vrees, dat mijn echtgenoot, die zich in het voorjaar weder bij ons zou vervoegen, te *Cincinnati* komen mogt, nadat wij van daar waren vertrokken: des niet te min besloten wij deze kans te wagen. Maar de winter was zeer koud geweest, de rivier was bevroren, en de stoomschepen konden niet vertrekken. Het ijs bleef tot aan het einde van Februarij zitten en wij verlangden ongeduldig naar het vertrek van de stoomboot, dat tevens het sein van ons vertrek zijn zou.

Het losgaan van het ijs in den *Licking* en *Ohio* was een indrukwekkend schouwspel. Des avonds vertoonde de rivier nog eene vaste oppervlakte en reeds den volgenden morgen zag men eene menigte van drijvende eilanden van verschillenden vorm en grootte, die met een vreesselijk geweld door elkander dreven en dwarrelden en een gedruisch en gekraak veroorzaakten, hetwelk ik met geen mij bekend geluid kan vergelijken.

Het was voor ons een aangenaam gezigt, want het gaf ons de hoop op een spoedig vertrek; maar mijn moed begaf mij toch, toen ik hoorde, dat een paar stoombooten, het wachten moede, den volgenden morgen wilden vertrekken. Het denkbeeld van tegen eene dezer drijvende eilanden te stooten, was inderdaad verschrikkelijk, en onderscheidene personen verzekerden mij, dat mijne vrees niet ongegrond was, want dat reeds vele ongelukken op die wijze hadden plaats gehad. Ook sprak men van de kleine rivier *Miami*, voorbij welker mond wij moesten passeren en waar wel het ijs onzen togt kon verhinderen. In één woord, wij besloten geduldig en voorzigtig te wachten, tot dat kundige lieden in dezen, ons zouden verzekerd hebben, dat wij zonder gevaar konden vertrekken.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Vertrek van Cincinnati. — *Gezelschap aan boord van het stoomschip.* — *Aankomst te* Wheeling. — *Een fraai vernuft.*

Wij verlieten *Cincinnati* in het begin van Maart 1830, en ik geloof, dat er niemand onzer was, of hij verliet het met een zeker gevoel van genoegen. Wij hadden al wat de stad bevat, gezien en nog eens gezien; — ons over de ingebeeldheid, den heerschenden smaak, en toon van verkeering der bewoners dikwijls vrolijk gemaakt, tot dat dit alles opgehouden had ons meer te kunnen vervrolijken: — wij hadden al de heuvels en bergen, welke haar omringen, beklauterd; alle bosschen doorkruist; — en met uitzondering van twee of drie personen, wier hoofd en hart ons achting hadden ingeboezemd, en zoo als men hier en daar enkele meer in de wereld ontmoet, als ware het om ons met haar te verzoenen, verlieten wij *Cincinnati* met geen ander leedwezen, dan dat het ons berouwde er ooit geweest te zijn. Want wij verloren er onze gezondheid, onzen tijd en ons geld.

Wij begaven ons, ten drie ure, aan boord van het stoom-

ftoomfchip, hetwelk ons naar *Wheeling* zou brengen. Het was de fchoonfte ftoomboot, welke ik ooit gezien had. De hutten waren bovenop, en het ruim voor het gros der pasfagiers beneden. Voor de hut der vrouwen was een groot *balcon*, door eene luifel befchut: dáár ftonden ftoelen en *fofa's* en bragten de vrouwen, niettegenftaande het jaargetijde nog niet zeer ver gevorderd was, het grootfte gedeelte van den dag door. Dit prachtig vaartuig heette *Lady Franklin*. Ik merkte dikwijls met vermaak op, welk eene fterke zucht de Amerikanen voor titels hebben. De vrouwen hunner uitftekende mannen ontvingen altijd de benaming van *Lady*. Zoo hoorden wij fpreken van *Lady* WASHINGTON, van *Lady* JACKSON en van nog eene menigte andere *Lady's*. De eeuwige herhaling hunner militaire titels is inzonderheid belagchelijk, als zij toegevoegd worden aan herbergiers, groente-verkoopers en dergelijken. Een merkwaardig voorbeeld van deze neiging tot de *Aristocratie* kwam ons voor te *Cincinnati*. Mijn echtgenoot, bij gelegenheid van zeker iemand in de nabuurfchap fprekende, noemde dien kort af den Heer M.....; „ De Generaal M.....," hernam de man, met wien hij fprak. — „ Ik vraag u verfchooning," antwoordde mijn echtgenoot, „ ik wist, niet, dat hij in krijgsdienst was." — „ Hij is ook niet in dienst, Mijnheer, maar hij is Generaal van het district."

Het weder was zeer fchoon, alle fporen van den winter waren verdwenen, en wij fnelden, in onbelemmerde en vlugge vaart, langs de fchoone en prachtige oevers van den *Ohio*.

Wij kregen de mannelijke pasfagiers, welke zich aan boord bevonden, flechts te zien bij het ontbijt, den mid-

dag- en avondmaaltijd, welke kort en zonder vele gefprekken afliepen. Dan ftonden de Heeren ons toe, in hun vertrek binnen te treden en aan hunne tafel aan te zitten.

Wij hadden ongetwijfeld op de *Lady Franklin* het beste deel; want wij konden op ons heerlijk *balcon*, zoo dikwijls wij het verkozen, frisfche lucht fcheppen; en in alle opzigten hadden wij het oneindig beter, dan op de ftoomboot, welke ons van *Nieuw-Orleans* naar *Memphis* gebragt had, dewijl wij dáár in een klein kamertje beneden de kajuit gebannen waren en men ons te verftaan gegeven had, dat wij verpligt waren in dat hok te blijven, totdat het fcheeps klokje het etens-uur aankondigde. De afzondering der beide kunnen is nergens meer in het oog vallende, dan op de ftoombooten. Wij hadden onder de pasfagiers eenen man met zijne echtgenoot, welke deze inrigting zeer hard fcheen te vallen. De jonge vrouw was ziekelijk en haar man had alle oplettendheid voor haar, zooveel althans de bepalingen van de ftoomboot toelieten. Zoodra de hofmeester de deur der vertrekken opende, opdat wij naar tafel zouden kunnen gaan, ftond de man altijd op de wacht, om aan zijne vrouw den arm te kunnen bieden; en wanneer hij haar weder terug geleidde, bleef hij altijd eenige oogenblikken op den vreesfelijken fcheiddrempel ftaan, en verliet dien eerst, als de laatfte vrouw binnen gegaan was. Een of tweemalen gebeurde het, dat wij allen op het *balcon* waren en hij het waagde zich een oogenblik bij zijne vrouw in ons vertrek neder te zetten; maar, zoodra eene onzer binnentrad, ftond hij op met de verlegenheid van iemand, die een misdrijf begaan heeft, en liep in der haast heen.

Terwijl ik hier over de bijzondere inrigtingen fpreek, wel-

welke de kieschheid der Amerikaansche vrouwen en het gemak der mannen schijnen te vorderen, herinner ik mij eene anecdote, welke ik in de dagbladen gelezen heb, waar men verhaalde, dat kapitein BASIL HALL aan boord van een stoomvaartuig op den *Missisipi*, aangehouden had, om zijne vrouw en zijn kind te bezoeken, niettegenstaande hij verwittigd was, dat zulks met de bepalingen en het regelement streed. — Ik vernam evenwel daarna van goederhand, dat noch kapitein HALL, noch *Mistress* HALL ooit gedurende de geheele reis in de hut der vrouwen geweest waren; want, dat hij een afzonderlijk vertrek voor zich en zijne familie afgehuurd had. De waarheids-liefde der dagbladen laat overal veel te wenschen over; maar, bedrieg ik mij niet, dan brengen de Amerikaansche Nieuwspapieren meer logens in omloop, dan eenige andere, waar ter wereld het ook zij, en het doel hunner verzinsels en opraapsels is altijd — Engeland en de Engelschen.

Hoeveel zou niet eene dergelijke reis, aan de andere zijde van den *Atlantischen Oceaan* gedaan, van deze verschild hebben; indien zulk eene wijze van reizen er mogelijk ware. Zulke lange togten op eene schoone en effene rivier zouden alleraangenaamst zijn, en geen oogenblik zou zonder genoegen voorbijgaan. Het zou genoeg zijn te weten, dat men acht of veertien dagen met elkander het middag- en avondmaal zou hebben te houden en aan boord zijn, om die kennis en betrekking aan te knoopen, welke zoo aangenaam zijn, als men in een vreemd land is.

Het is waar, dat de mannen gemakkelijk met elkander in kennis geraken, aan de speeltafel; en men verzekerde ons, dat men eene reis, als deze, zoo gunstig en geschikt vóór deze bezigheid hield, dat geene stoomboot *Nieuw-*

Or-

Orleans verliet, of zij had onder hare pasſagiers een' of twee Heeren uit die ſtad, wier beroep en kostwinning het was de twee en vijftig elementen van een ſpel kaarten te mengen en er hunne winst mede te doen. Dit is zekerlijk eene reden te meer, om de vrouwen buiten te ſluiten. De gewoonte van likeuren te drinken is eene tweede: want, offſchoon de Amerikanen geene zwarigheid vinden, om in tegenwoordigheid van vrouwen tabak te kaauwen en te ſpuwen, verkiezen zij toch liever in derzelver afwezigheid te drinken en te ſpelen.

Ik vond er dikwijls behagen in mij voor te ſtellen, hoe het op eenen zoodanigen togt in *Europa* zou toegaan. De groote en ſchoone kajuit der Heeren zou in beſlag genomen worden voor een bal, terwijl het vertrek der vrouwen en haar heerlijk balcon beſtemd zouden worden, om er ververſchingen te gebruiken en friſſche lucht te ſcheppen; in plaats van, gelijk hier, een verblijf van verveling te zijn, waar de vrouwen, ſtil en ſtroef, bij elkander zitten koffij te drinken of *biefſteak* te eten. Men zou het geluid van zang en ſnaren zich aan het ſuizen van het avondkoeltje hooren paren. Maar op den *Ohio!....* Zoodra de avondſchemering ons het gezigt op de heuvelen en het geboomte van den oever, dat zich in de heldere watervlakte ſpiegelde, benam, ſlopen wij zachtkens in onze kleine hangmat, in de hoop, dat het eentoonig geraas der ſtoom-machine, als eene andere wiegezang, ons ſpoedig in ſlaap zoude deunen.

Na eene vaart van drie dagen bereikten wij *Wheeling*, waar wij ten twee ure in den morgen aankwamen. Hier hield de ſtoomboot ſtil, om ons aan wal te zetten. Het was een onaangenaam uur, om met eene aanmerkelijke

pak-

pakkaadje zich te ontſchepen; doch men bezorgde ons een' vrachtwagen en weinige oogenblikken daarna zaten wij in ons logement nabij de haven, bij een goed vuur. Spoedig werd er eene kamer in gereedheid gebragt en goed verwarmd; men bragt ons ververſchingen en wij werden bediend mèt eene oplettendheid, welke men ſlechts in die Staten aantreft, waar de ſlavernij beſtaat. Het zij verre, dat ik de verdediging der ſlavernij op mij zoude willen nemen; ik houd mij overtuigd, dat zij zich, in het algemeen, niet laat verdedigen: doch in zoo ver het mijne opmerking betreft, geloof ik, dat zij minder ſtrijdig is met de goede zeden van een volk, dan die verderfelijke denkbeelden van gelijkheid, welke de lagere ſtanden in *Amerika* koesteren. Die denkbeelden zijn valsch, in de *Vereenigde Staten* even zeer, als overal elders, daar de man, die geld heeft dáár, zoo wel als in andere landen, dienſten vordert van hem, die het niet heeft: maar nu worden deze dienſten met weêrzin en uit noodzakelijkheid bewezen zonder eenigen zweem van genegenheid, aan den eenen kant, noch van medelijden of deelneming aan den anderen. Ik heb altijd eene veel mindere mate van onverſchilligheid opgemerkt in die Staten, waar de ſlavernij heerscht. Men is er terſtond op zijn gemak en men ziet duidelijk, dat de wederzijdſche betrekkingen tusſchen hen, die dienen, en die gediend worden voor beiden voordeelig, voor geen' van beiden lastig zijn.

Na eene lange en naauwkeurige opmerking werd ik overtuigd van den invloed der ſlavernij op de eigenaars en kon ik niet anders denken, dan dat de burgers der *Vereenigde Staten*, door hunne ſtaatkundige *Alchimie*, middel gevonden hadden, om, hetgeen in de Democratie en ſlavernij, het

het verderfelijkste is, af te zonderen, en dit vreemde mengfel in alle aderen hunner zedelijke befchaving hadden ingeënt.

Wheeling ligt in *Virginie* en fchijnt eene bloeijende ftad te zijn. Het is de plaats, waar doorgaans de reizigers, die uit het Westen komen, den *Ohio* verlaten, om met de *diligence* den weg door het gebergte te nemen.

Men vindt te *Wheeling* vele fabrijken; onder anderen eene glas-fabrijk, welke wij bezochten. De werklieden verzekerden ons, dat hare voortbrengfelen, het beste, dat men in *Europa* vervaardigde, in fchoonheid evenaarden. Mijne oogen bewezen mij het tegendeel: het fnijwerk van het kristal was fraai, offchoon het niet halen kon bij hetgeen men dagelijks te *Londen* ziet; maar het grootfte gebrek zit in het kristal zelve, dat nooit volkomen helder is. Hetzelfde had ik reeds opgemerkt in de fabriek te *Pittsbourg*, waar het glas het werk niet waard is, hetwelk men er aan befteedt. Ook zeiden ons de werklieden nog, dat zij fnelle vorderingen maakten in het fnijden op het kristal, en ik geloof, dat het waar is.

Wheeling is geene ftad, die merkwaardig is wegens hare fchoone ligging, indien men de boorden van den *Ohio*, die overal bekoorlijk zijn, en eenen hoogen heuvel, welke zich achter de ftad verheft, weg neemt. Deze foort van berg, bevat, even als al de andere in den omtrek, fteenkoolmijnen, welke eene horizontale ligging hebben. De kolen branden goed, maar geven eene vuile en zwarte asch.

Het rijtuig, dat zich naar *klein-Washington* begaf, was vol en wij vernamen, dat wij twee dagen moesten wachten, voor dat er een ander vertrok. Eene wel ingerigte

pos-

posterij heeft men hier te lande niet; de brieven-maal gaat bij nacht en dit schikte mij niet. Wij bleven dus twee dagen in het logement te *Wheeling*.

Ik weet niet, hoe deze twee dagen ten einde zouden gekomen zijn, indien wij niet het geluk hadden gehad, van onder de perfonen, die hier met ons gehuisvest waren, *een fraai vernuft* aan te treffen. Des morgens, toen wij ons in de algemeene kamer begaven, om te ontbijten (want ook te *Wheeling* was men niet gewoon, dat ieder gast dit op zijne eigene kamer deed) kwamen er achtervolgens nog andere gasten binnen, zoo dat wij negen of tien in getal waren. Nu ging de deur nogmaals open, en er trad eene vrouw in de kamer, die eenmaal zeer schoon moet geweest zijn, en, zoo het scheen, zich verbeeldde het nog te zijn. Zij was kloek van gestalte, zeer welgemaakt, in het zwart gekleed, en was met vele kleinooden, doch niet zeer smaakvol, opgeschikt. Een hoogroode halsdoek stak zeer af bij de donkere kleur van haar kleed, en een klein zwierig mutsje deed den bijzonder grooten, zwarten haar-bos (hetzij dan valsch, of natuurlijk) welke haar hoofd versierde, op eene in het oogloopende wijze uitkomen. Eene behoorlijke hoeveelheid blanketsel voltooide haren opschik, welke allezins berekend was, om de aandacht te trekken en de nieuwsgierigheid gaande te maken. Zij sprak zeer schielijk en had volstrekt niets van die terughoudendheid, aan de Amerikaansche vrouwen eigen. Ik begon reeds tamelijk nieuwsgierig te worden, *wie* en *wat* zij was.

Eene *Mevrouw*, in den zin, dien de Engelschen aan dat woord hechten, was zij niet; even zoo weinig was zij, wat men in *Amerika* eene *wel geboren vrouw* noemt. Een jong

jong meisje, welke kort na haar binnentrad, noemde haar mama, en moeder en dochter spraken met elkander op eene wijze, die mijne nieuwsgierigheid nog vermeerderde.

Nadat het ontbijt afgeloopen was, zette ik mij, om eenig tijdverdrijf te hebben, bij haar neder, en begaf mij met haar in gesprek. Ik bleef niet lang in onzekerheid; wij hadden nog pas een paar minuten gesproken, toen zij mij een kaartje overhandigde, waaruit ik zag, dat zij onderwijs gaf, om in allerlei figuren op fluweel te leeren borduren.

Zij verzekerde mij ten stelligste, dat zij en hare dochter alleen het geheim dezer onwaardeerbare kunst bezaten, maar dat zij het dengenen, die het verlangde te weten, voor vijf en twintig dollars, wilde mededeelen.

Eenige oogenblikken daarna verhaalde zij mij, dat zij onderscheidene zeer bijtende *satiren* vervaardigd had, en bood mij vervolgens een *prospectus* (zoo noemde zij het) aan van een' Roman van eene geheel nieuwe zamenstelling. Ik kwam in verzoeking, om haar te vragen of het door stoom zou geschieden; maar zij liet mij den tijd niet, om haar het minste te vragen; want hare levensbeschrijving vervolgende, welke zij op zulk eene verpligtende wijze begonnen had, voegde zij er bij. „Ik was gewoon tegen de geheele factie van ADAMS te schrijven. Ik zal zoo aanstonds eens na mijne kamer gaan en mijne *satiren* tegen die partij halen. Maar, mijne lieve Mevrouw! het is ongeloofelijk, hoe weinig men hier te lande uitstekende talenten waardeert. Ach, ik weet wel, wat gij zeggen wilt, mijne lieve Mevrouw!.. Gij wilt zeggen, dat dit in uw land anders is. Dat weet ik. Maar, helaas! die *Atlantische Oceaan*! Doch dat zij zoo. Laat ik u verhalen,

len, hoe men mij behandeld heeft. Ik heb niet flechts de vinnigfte *fatiren* uitgegeven tegen de partij van ADAMS, maar ook *balladen* en *oden* gefchreven tot lof van JACKSON. Mijne dochter CORNELIA heeft, in tegenwoordigheid van een gezelfchap van meer dan achthonderd menfchen, heerlijke *ftrophen*, door mij vervaardigd, opgezongen, die alle zijnen lof inhielden; en, zoudt gij het wel gelooven, mijne waarde Mevrouw! dat hij nooit mijne fchriften met eenige aandacht verwaardigd heeft, noch mij het minfte blijk van zijne erkentelijkheid gefchonken; maar gij kunt wel begrijpen, dat ik zulk eene behandeling niet ongewroken zal verdragen. Neen, dat is mijne gewoonte niet. De Roman, van welken ik u zoo even fprak, was een fentimentele Roman: want dat is, in vertrouwen gezegd, mijn vak; maar federt men mij dien fmaad te *Washington* aangedaan heeft, heb ik er een' fatirieken Roman van gemaakt en de titel is nu *Yankee Doodle Court*. Dus, Mevrouw! indien ik er maar toe befluiten kon, om dien vreesfelijken *Atlantifchen Oceaan* over te fteken, zou ik nog al goed in uw land ontvangen worden, na den *Yankee Doodle Court* gefchreven te hebben."

Hier nam ik eene kleine pauze waar, om haar te vragen, tot welke partij zij voortaan zou behooren, daar zij ADAMS en JACKSON beide verlaten had.

„O! CLAY! CLAY! *boven (for ever)*" riep zij; „dat is een echte republikein; de twee anderen zijn niet meer of min dan — tirannen."

Op eenen anderen keer, dat ik in de zaal kwam, fprak zij mij weder aan, en jammerde over den verbasterden fmaak der eeuw. „Zoudt gij het wel gelooven," zeide zij, „ik heb op dit oogenblik eene komedie geheel gereed, om

ten tooneele gevoerd te worden; — de titel is de *Wijsgeerige Gek; —* zij is in waarheid voortreffelijk en zou zeker opgang maken, indien men ze flechts wilde — fpelen. Ik verklaar u, dat de minachting, waaraan ik ten doel fta, volkomen naar eene vervolging gelijkt. Maar ik zal het hun betaald zetten, en tevens mijne eigene fortuin maken. De *fatire* is het wapen, om zich over dergelijke verwaarloozing te wreken, en ik durf zeggen, dat ik het weet te hantéren; doe mij het genoegen, om dit eens aandachtig te lezen." Hierop bood zij mij een klein blaauw boekje aan, waarvan de prijs, zeide zij, vijf en twintig ftuivers was; ik betaalde ze aanftonds, om het meesterftuk in mijn eigendom te hebben. Het ftuk was nagenoeg, zoo als ik verwachtte, behalve, dat de taal door hare pen nog meer gemarteld was, dan door hare lippen. Het *motto*, waaronder het woord *oorfpronkelijk* ftond, bevatte de twee volgende regels:

„ Uw voorfpoed daalt en neigt ten val;"
„ Gij *had* eens uw' triomf, dien ik nog *hebben zal.*"

het was tevens een ftaaltje van de poëzij van het ftuk zelve.

In een ander gefprek maakte zij mij nog met een ander harer talenten bekend, daar zij mij verhaalde, dat zij de rol van *Charlotte* in de *Liefde naar de mode* gefpeeld had, toen de Generaal LAFAIJETTE den fchouwburg te *Cincinnati* met zijne tegenwoordigheid vereerde.

Hiermede was de lijst harer bekwaamheden geëindigd. Ik befloot er uit, dat mijne nieuwe kennis eene reizende tooneelfpeelfter was; doch zij fcheen mijne gedachten te raden, daar zij er terftond op liet volgen; „ het was een gezelfchap van liefhebbers, die voor den Generaal fpeelden."

ACHT-

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Vertrek met de diligence *naar het gebergte.* — *Gezigten in de* Alleghanys. — Haggerſtown.

Het was koud en onaangenaam weder gedurende de twee dagen, welke wij genoodzaakt waren te *Wheeling* te vertoeven.

Ik was der vriendin, welke mij de Hemel had doen ontmoeten, zoo tamelijk moede; ik had met mijne dochters den hobbeligen heuvel, welke zich achter de ſtad verheft, beklauterd en bewandeld, en ging den togt door het gebergte aanvaarden met meer vermaak, dan men doorgaans ondervindt, wanneer men voor dag en dauw een goed bed verlaat, om zich in een' hoek eener ſlechte *diligence* neêr te zetten.

Het was voor de eerſtemaal, dat wij in eene Amerikaanſche *diligence* traden, offchoon wij reeds, ten minſte, tweeduizend mijlen ver in de *Vereenigde Staten* gereisd hadden; wij wisten dus zeer goed, wat het is, in een vreemd land te reizen. Het rijtuig had geenen trap, en wij klommen er met eene ladder in. Toen deze weggenomen was, bedacht ik met angst, dat wij ons in het geval bevonden van ſchepelingen, die, in het oogenblik van gevaar, geen middel hebben, om zich te redden.

Doch, wanneer het gevaar onvermijdelijk is, ondergaat men het doorgaans met te meer moed. Trouwens, wie zou hier ook de gewone vraag der vrouwen, wanneer zij zich op eenen gevaarlijken weg bevinden, hebben kunnen doen: *laat mij er, als het u belieft, uitgaan*, daar de koetsier, hij mogt zoo vriendelijk zijn, als mogelijk, toch altijd genoodzaakt zou zijn de vraagster eenen sprong van vijf voeten hoog te laten doen.

Het rijtuig had drie rijen banken, ieder berekend voor drie personen, en daar wij slechts zes in getal waren, werden wij eenigen tijd lang heen en weêr gehotst als aardappelen in een' kruiwagen. Onze knieën, ellebogen en hoofden vorderden te veel oppassens, dan dat wij den tijd zouden gehad hebben, om eens door de vensters te zien. Maar eindelijk werd de weg effener, en wij van onzen kant behendiger in de kunst van *balançeren* en om eenen schok uit te staan, zonder gevaar te loopen van een' onzer ledematen te ontwrichten.

Wij begonnen nu te bemerken, dat wij door een zeer schoon land reden, geheel verschillende van dat, aan hetwelk wij in den omtrek van *Cincinnati* gewend waren. Het is waar, dat wij de *schoone rivier* niet meer voor oogen hadden, maar de bevallige en heldere beekjes, die door het ons omringende landschap kronkelden, vergoedden ons dit gemis.

Het land was beter bebouwd, en de breede weg, die misschien veel kosten van aanleggen gevorderd had, (en toch was hij niet zeer effen en gemakkelijk) beviel ons zeer; want sedert wij den drabbigen *Missisipi* waren binnen gevaren, hadden wij, met opzigt tot het aanleggen van werken en het nemen van voorzorgen, om het reizen gemakke-

ke-

kelijk te maken, niets gezien, dan den dijk (*) en ſtoomſchepen. In de geheele uitgeſtrekte landſtreek, welke wij doorgereisd waren, uitgenomen te *Nieuw-Orleans*, ſcheen zich alle menſchelijke kunst te bepalen bij de poging, welke ieder voor zich in het werk ſtelt, *om zich te redden;* eene uitdrukking in het Westen, welker beteekenis is, dat men voor zich zelven leeft, en zich zoo weinig mogelijk, om de moeiten bekommert, welke eene beſchaafde maatſchappij noodwendig medebrengt.

Deze weg was op kosten van het Gouvernement aangelegd, tot aan *Cumberland*, eene ſtad in het midden der *Alleghanys*, en heeft gewis, het terrein in aanmerking genomen, groote ſommen gekost. Het ſpeet mij, dat ik de bruggen tusſchen *Wheeling* en *Klein-Washington*, een afſtand van ongeveer vier en dertig mijlen, niet geteld had. Over éène beek lagen alleen vijf en twintig; men vindt ze dikwijls op tweehonderd ſchreden afſtands van elkander; zóó kronkelt de beek. Zij zijn van ſteen en doorgaans met zeer veel ſmaak vervaardigd.

Klein-Washington ligt in *Penſylvanië*; de groote weg loopt er door. Het is een vrije Staat; nogtans werden wij bediend door negers, welke men in den naburigen Staat van *Virginie* huurt. Wij kwamen er des nachts en vertrokken weder des morgens ten vier ure. Al wat wij van deze kleine ſtad zagen, is haar logement, dat zindelijk is en gemakkelijk. Den volgenden dag liep het eerſte gedeelte van onze reis, ongeveer dertig mijlen ver, door een veel minder aangename landſtreek: het was eene onafgebrokene rij bergen, met zware bosſchen bedekt. Zoodra wij

(*) Zie bl. 4.

wij met veel infpanning eenen dezer bergen waren opgekruid, begonnen wij weder fchielijk naar beneden te rijden. Het geboomte was te zwaar en ftond te digt aan elkander, om ons vooruit of van ter zijden een vrij gezigt te laten.

Het tweede gedeelte des wegs vergoedde ons dit alles rijkelijk. Ten vier ure begonnen wij de *Alleghanys* op te ftijgen. De eerfte top aan de westzijde heet de *Laurierberg;* welken naam hij draagt naar het altijd groenend geboomte, waarmede hij bedekt is; offchoon men daaronder niet dien boom vindt, welke bij ons de laurier genoemd wordt.

Deze geheele bergachtige ftreek, langs welke een negentig mijlen lange weg loopt, is een ware tuin. De ongeloofelijke verfcheidenheid van allerlei planten en hare welige groei leveren een bekoorlijk gezigt op. Ik geloof, dat het voor hen, die genoegzaam met de wetenfchap bekend zijn, om er voordeel van te trekken, allergenoegelijkst moet zijn, eenen kruidkundigen togt door de *Alleghanys* te doen.

De prachtige *rhododendron* trok in de eerfte plaats ons gezigt: hij klimt bij elke hoogte op, verfchuilt zich onder elk vooruitfpringende rotspunt en flingert, met zijne heerlijke bloemen, om iederen boom. Even menigvuldig vindt men er de *azalea*, de *fumac* en de fchoone, maar gevaarlijke, *kalmia* in alle hare verfcheidenheden. Boven, om, en beneden ons zagen wij cederboomen van allerlei grootte en gedaante, en pijnboomen, zoo fchoon en van zoo verfchillende foort, dat ik inderdaad nog niet overtuigd ben, dat het dezelfde boom is, welken wij in *Europa* hebben; althans is de Amerikaanfche oneindig hoo-

ger

ger en statiger; die soort, welke zij *oigne* noemen, behoeft voor geen boom, dan voor den ceder, in pracht te wijken. De eiken en beuken staan van tallooze rozenstruiken omringd, en de wilde wijnstok hangt, los en bevallig tusschen hunne takken, of slingert zich door deze altijd groenende boomen heen en weder. De grond is overdekt met verschillende mos-soorten en kruipende planten; en, offschoon wij nog in de maand Maart waren, ontdekte men geen spoor van den winter. — Dit tooneel hadden wij voor oogen, toen wij aan de *Alleghanys* aankwamen; het verwittigde ons, dat wij die beroemde berg-keten bereikt hadden.

Terwijl de heerlijke weg, welken wij volgden, zich steeds hooger en hooger verhief, vereenigde zich al, wat de natuur bewonderenswaardig oplevert, met hetgeen zij bevalligs tevens bezit. Terwijl de blaauwe toppen der hoogste bergen den gezigt-einder beperkten; vervaarlijke rotsen ter linkerzijde boven ons uitstaken, hier en daar ter halverwege verscholen achter het groen van struiken en heesters, zagen wij beneden ons ter regterzijde de toppen der pijnboomen en ceders.

Ik had geen denkbeeld van zulk eene afwisseling en verscheidenheid van tooneelen in een gebergte; klippen, afgronden, stroomen en bosschen kon ik mij voorstellen, maar weinig had ik kunnen denken, dat ik te midden dezer bergen, voor het eerst, plekken zou ontmoeten, welke mij de tuinen van ons schoon *Engeland* herinnerden. En toch was zulks het geval. Van het oogenblik af, dat ik in *Amerika* voet aan land had gezet, had ik nog niets gezien, dat geleek naar hetgeen wij eenen tuin noemen. In *Ohio* had ik slechts eenige schrale bloemen ge-

zien, zonder glans of geur; en het was met het vermaak, dat men bij het wedervinden van eenen ouden vriend ontwaart, dat mijne oogen zich weder voor het eerst op die bevallige mengeling van boomen, heesters en bloemen vestigden.

Dikwijls, wanneer wij in eene vallei waren afgedaald, vonden wij daar een bebouwd plekje, welks omheining uit *rhododendrons*, *ſumacs* en *azaléa's* beſtond, terwijl het daar op ſtaande hutje onder rozen, als verſcholen, lag. Deze valleijen zijn zeer ſchoon; eene heldere beek ſlingert er meest al door, en haar water dient doorgaans, om een' molen, die op eenigen afſtand van den weg ſtaat, in beweging te brengen, en dáár, zoowel als op de hoogten, zetten de ſchitterende kleuren van het plantenrijk en de graauwe tint der rotſen aan het landſchap eene betooverende ſchoonheid bij.

De eerſte nacht, welken wij te midden van dit gebergte doorbragten, ontrukte ons aan deze heerlijke natuur-tooneelen, om ons in eene zee van kleine moeiten en onaangenaamheden te ſtorten. Bij het binnentreden der herberg, vonden wij het vertrek vol van tabaks-rook en eene hinderlijke *whiskey*-lucht; en, offchoon wij door de lucht op het gebergte koud waren geworden, verkozen wij toch liever terſtond naar onze kamer zonder vuur te gaan, dan in zulk eenen atmospheer den avondmaaltijd te gebruiken. Wij vonden op onze bedden lakens, die, dit verzekerde men ons, ſlechts weinige nachten gebruikt waren; en welke ververſchingen wij ook vroegen, het antwoord was altijd: *Ongelukkig hebben wij dit op 't oogenblik niet.*

Wij waren nog in *Penſylvanië*, en werden dus niet door ſlaven bediend. Het was niet zonder groote moeite, dat wij

wij van de dochter des huizes, (welke wel van zich had kunnen verkrijgen, om ons te bedienen, doch voor het overige in eene tamelijk flechte luim was) verkregen, dat er vuur aangelegd werd, en nog meer zwarigheid hield het in, om fchoon linnen te krijgen. Zoodra wij het hadden, gingen wij, zonder eten, te bed, terwijl zij ons verliet, de woorden mompelende: „*Die Engelfchen zijn toch moeijelijk te voldoen.*"

Den volgenden morgen ftonden wij in eene betere luim op, dan wij ons ter ruste begeven hadden, en genoten op nieuw een bekoorlijk fchouwfpel. Om ons henen en beneden ons dreven de wolken, en wij zagen, als door een wit gaas, de afgelegene bergtoppen. Allengs werd het door de opkomende zon weggefchoven, en vertoonde zich die onafzienbare reeks van bergen wederom in al hunne fchoonheid aan ons gezigt.

Toen wij begonnen op te ftijgen, verwittigde men ons, dat wij op den weg de fneeuw vier duimen hoog zouden vinden. Wij hadden ze tot hiertoe nog niet gezien, en wij konden ons met moeite overtuigen, dat wij niet in het midden van den zomer waren. Onder het voortrijden bemerkten wij, nogtans, dat het gebergte aan den noordkant er mede bedekt was; en eindelijk, toen wij den top naderden, vonden wij op onzen weg de beloofde vier duimen fneeuw. De bijzondere zachtheid der lucht en de frisfche kleur der altijd groenende boomen, vormden een vreemd contrast met dit, overigens, winterachtig aanzien. Het was onbegrijpelijk, hoe het kwam, dat de fneeuw in zulk eene luchtgefteldheid niet fmolt.

Deze tooneelen verwisfelden telkens en fchonken ons altijd hetzelfde genoegen. Maar, wilde ik de befchrijving

dezer schoone bergen vervolgen, ik zou wederom moeten spreken van rotsen, ceders, laurier-boomen, heldere beekjes, blaauwe bergtoppen, en groenende valleijen; en de herhaling daarvan zou den lezer niet dat genoegen verschaffen, hetwelk de telkens hernieuwde verschijning dezer voorwerpen ons, bij het zien, veroorzaakte. Van eene, zich boven de naburige hoogten, verheffende berg-kruin, ontdekten wij de onmetelijke vallei van het Westen. Het was een prachtig gezigt. Wij beschouwden het nog eene wijl, en wendden ons hierop af, om onzen weg te vervolgen; en het denkbeeld, dat wij haar voor de laatste maal zagen, kostte ons geenen zucht.

Den tweeden dag hielden wij op eene zeer schoone en bevallige plek het middagmaal. Men verwittigde ons, dat dit het hoogste punt was, hetwelk wij zouden bereiken; het lag 2,846 voeten boven de oppervlakte van de zee. Wij werden overvloedig onthaald op kalkoenen en wild, dat het gebergte opleverde. Dit laatste verdient ver de voorkeur boven dat, hetwelk men aan de oevers van den *Missisipi* en *Ohio* vindt. De groenten zijn insgelijks voortreffelijk, en een aardig meisje, die het toezigt hield over de slaven, welke ons bedienden (want wij waren nu wederom in *Virginie*) verhaalde ons, dat de groenten der *Alleghanys* als de beste van geheel *Amerika* bekend waren. Ook zeide zij ons, dat de wilde aardbeziën uitnemend en zeer overvloedig waren, en de koeijen, die zij hielden en die zich des zomers met bloemen voedden, veel en heerlijke melk gaven. Zij voegde er nog bij, dat de beek hun allerzuiverst en frisch water gaf, zelfs in het warmste saizoen; en dat het klimaat zoo aangenaam was, als ergens ter wereld;

reld; want dat, offchoon de *thermometer* foms tot 86 graden klom, het verfrisfchende koeltje fteeds de hitte matigde. Welk eene plek, om er eenen zomer, als kluizenaar, door te brengen! Mijne aardige bergbewoonfter gaf mij eene befchrijving van eenige kruipende planten, welke ik nergens gezien heb; onder andere van eene, welke zij *kruipende pijnboom* noemde, en die, zoo als zij zeide, alleen in de *Alleghanys* gevonden werd. Op fommige plaatfen bedekt deze plant geheele morgen lands; zij is zeer fchoon en de kamers waren met derzelver fnoeren fmaakvol verfierd.

Wij zagen hier en daar belangrijke plekken, die nieuw ontgonnen waren. De weg zelf loopt langs onderfcheidene landhoeven, die in de luwte der valleijen fchilderachtig liggen. Het fchijnt, dat de wolven er nog fteeds hunne verwoestingen aanrigten; maar panthers, dien fchrik van het Westen, ziet men er geheel niet, en beeren zeer weinig. Slangen zijn er in groote menigte, maar flechts weinige, welke voor gevaarlijk gehouden worden.

In den namiddag kregen wij de rivier *Monongehala* in 't gezigt, en hare oevers verfchaften ons gedurende vele mijlen de fchoonfte afwisfeling van tooneel. Daar verhief zich eene donkere rots, regtftandig, aan hare boorden, gelijk aan die van den *Chepftow;* hier leverden een molen, met eene daarbij liggende hut, en een veld met maïs een bevallig gezigt van menfchelijke vlijt en van huisfelijk geluk.

Brownsville is eene kleine handelftad aan den oever dezer rivier; zij zou zeer fraai zijn, indien zij er niet door de fteenkolen zoo zwart uitzag. Ik herinner mij niet in *Engeland* in de nabijheid van fteenkoolmijnen eene ftad gezien

zien te hebben, welke zoo zwart gekleurd is, als *Wheeling* en *Brownsville*. Wij ftaken in dit ftadje de *Monongehala* over in eene pont, welke ons groot rijtuig met de vier paarden zeer gemakkelijk kon bevatten.

Nadat wij dit kleine zwarte ftadje verlaten hadden, werden onze oogen op nieuw verkwikt door het bevallig groen der heesters, welke zich in de watervlakte fpiegelden, en de hooge rotsgevaarten, ter halver wege bedekt met pijnboomen en ceders, en die hier en daar het aanzien fchenen te hebben van een uitgebreid *Gothisch* gebouw. Ik kwam dikwijls in verzoeking, om te wenfchen, dat het inderdaad het geval ware. Duizende mijlen te reizen, zonder iets aan te treffen, hetwelk de afgeloopene eeuwen herinnert, dan hoopen van verrotte bladeren en de brokken van eene omgeftorte rots, geeft aan de verbeelding iets ftoffelijks en aardsch, hetwelk zich moeijelijk laat befchrijven; en waarvoor de grootfte fchoonheden, welke de natuur oplevert, flechts een oogenblikkelijk en voorbijgaand tegengift zijn.

Den tweeden nacht in het gebergte bragten wij in een huis door, dat eenzaam en alleen ftond; doch wij hadden het dáár veel beter, dan den vorigen nacht in de herberg: wij hadden een goed vuur, fchoone beddelakens en werden niet beknord.

Ook nu weder gingen wij des morgens ten vier ure op weg, en verwachtten met ongeduld de eerfte lichtftralen, welke ons nogmaals al het fchoone van den vorigen morgen zouden vertoonen. Wij vonden ons in deze verwachting niet bedrogen, offchoon het gezigt zeer verfchillende was. De ftralen der zon, flikkerende tegen den top der bergen, boorden door de morgendampen en verfpreidden

een

een heerlijk licht over het landſchap, dat beneden ons lag; terwijl wij zelve als in een' regenboog gehuld waren.

Wij hadden nu nog eene bergkruin te beſtijgen, en toen wij deze waren overgetrokken, en het nieuwe land, dat voor ons lag, beſchouwden, wist ik niet, of ik mij zou verheugen, dat de vermoeijenisſen der lange reis voorbij waren, of mij bedroeven, dat onze togt ten einde liep.

De nieuwheid van het tooneel, hetwelk wij hadden aanſchouwd, had ongetwijfeld ons genoegen verhoogd en vermeerderd. Ik had nooit iets dergelijks gezien. Alleen het land van *Wallis* had er eenen flaauwen zweem van; doch het was niet te noemen bij hetgeen ik in deze *Alleghany-Alpen* zag. Het is eene wereld van bergen, die zich om u van alle kanten en in allerlei vormen en geſtalten verheffen. Alles is er woest en ſtout, en toch wordt het oog, bij elke ſchrede, bekoord door de bevalligſte plekjes, wier groenende heesters en ſtruiken en prachtig gekleurde bloemen ons de ſchoonſte tuinen van *Engeland* herinnerden. Het is een weg van negentig mijlen, te midden van *camëllia's*, *rhododendrons*, *azaléa's*, wijnſtokken en rozen, en langs rotsgevaarten van verſchillende kleuren en vormen, op welker kruinen de reusachtige pijnboomen en ſtatige ceders hun donker groen doen ruiſchen; terwijl gij, naar welke zijden gij ook uwe blikken wendt, op den achtergrond, het blaauwende gebergte ziet, welks toppen zich in de wolken verbergen.

Toen wij den laatſten bergtop waren afgedaald, kwamen wij te *Cumberland*, eene kleine, doch aangenaam gelegene, verzameling van huizen, welke het midden hield tusſchen eene ſtad en een dorp. Dáár waren wij genoodzaakt, dank zij der vroomheid van den eigenaar eener *diligence*, die een Presbyteriaan was, eenen geheelen dag en

twee

twee nachten te vertoeven, daar de rijtuigen op den Sabbat niet konden vertrekken.

Ik moet echter zeggen, dat deze rustdag geen Zondag was. Des Zaturdags avonds kregen wij te *Cumberland* eenen nieuwen reisgenoot, dien wij ſpoedig bemerkten, dat een der eigenaars van het rijtuig was. Hij vroeg ons met zeer veel beleefdheid, of wij op Zondag verkozen te reizen, of eenen dag vertoeven? Wij antwoordden, dat wij liever onze reis wilden voortzetten. — „ Dan zal het rijtuig morgen vertrekken," hernam onze vriendelijke eigenaar, met groote hoffelijkheid. Wij vervolgden dus des Zondags onzen weg, en kwamen des avonds te *Haggerstown* aan. Aan de deur der herberg verliet ons onze beleefde reisgezel; doch, toen wij aan den bediende vroegen, hoe laat wij den volgenden morgen zouden vertrekken, vernamen wij, dat wij verpligt zouden zijn den geheelen Maandag in de ſtad te blijven, daar het rijtuig, hetwelk ons wegbrengen moest, niet vóór Dingsdag morgen aankwam.

Nu begrepen wij, dat het aanbod, om des Zondags te vertoeven, ten gemakke des eigenaars en niet van ons was, en wij toch genoodzaakt waren vier en twintig uren ſtil te houden. Het was een echte *Yankee*-togt.

Gelukkiglijk voor ons, was de herberg te *Haggerſtown* uitnemend. Het was hier, dat wij, voor het eerst, overtuigend zagen, dat wij het Westen der *Vereenigde Staten* verlaten hadden. In plaats, dat wij, gelijk te *Cincinnati*, met knorren beantwoord werden, toen wij, om ééne afzonderlijke kamer vroegen, bood men ons hier, zonder dat wij er om vroegen, twee aan. Een bediende, in allen opzigte zoo als het behoort, kwam ons waarſchuwen, dat het eten op tafel was; de ſpijzen waren

over-

overvloedig, en fmakelijk gereed gemaakt. De waard kwam ons aan de deur der eetzaal te gemoet, vroeg ons, of wij ook nog iets verlangden, dan hetgeen op tafel was, en ging hierop heen. De prijs was geenszins hooger dan te *Cincinnati.* — Digt langs de ftad loopt een riviertje, *Conorocheque* genaamd; de vallei, door welke het ftroomt, is, zegt men, de vruchtbaarfte van *Amerika.*

Bij ons vertrek van *Haggerftown* merkten wij, tot ons groot genoegen, dat wij niet de eenige pasfagiers waren op het buitengemeen groote rijtuig. Twee dames en twee heeren ftonden, toen wij kwamen, gereed, om er binnen te ftappen. Wij vertrokken wederom ten vier ure, bij eenen helderen manefchijn; en werden nogmaals gefchokt en gehotst, ja nu nog meer, dan op den weg door het gebergte.

Toen de dag aanbrak, merkten wij, dat onze twee reisgezellinnen eene oude Dame met hare dochter waren.

Kort daarop begon ons rijtuig merkelijk zachter te rijden en van tijd tot tijd voegde onze *conducteur* aan zijn' kameraad, die binnen inzat, eenige krachtige uitdrukkingen toe. De Heeren ftaken het hoofd buiten het portier, om te vernemen, wat er gebeurd was, doch fchenen niets te merken, tot dat de postkar ons inhaalde. De beide rijtuigen hielden ftil, en nu ontftond er tusfchen de voerlieden een gefprek met vrij wat fcheldwoorden doormengd. Eindelijk vernamen wij, dat een der wielen gebroken en het onmogelijk was verder te rijden. Nu werd de oude Dame eene der hoofdperfonen van het tooneel; zij ftak haar hoofd naar buiten, en zich tot de Heeren wendende, die in de postkar zaten, riep zij: „Kunt gij niet flechts voor twee perfonen, voor mij en mijne dochter, plaats maken?" De naïve eenvoudigheid dezes verzoeks deed de

pas-

pasſagiers der beide rijtuigen ſchateren van lagchen. De Dame handelde zekerlijk overeenkomſtig de grondſtelling van dien vromen Katholijk, die een gebed voor zich alleen ten Hemel opzendende, er bijvoegde: „ *om de barmhartigheid niet te veel te vergen.*" Ons ſchaterend lagchen ſchrikte nogtans de oude Dame geenszins af, en deed haar hare verzoeken geen oogenblik ſtaken: „ *Slechts voor twee perſonen*," hernam zij, „ *kunt gij geene plaats maken voor twee?*"

Onze toeſtand was inderdaad onaangenaam; toch was het ons niet mogelijk niet te lagchen. Toen het nu duidelijk gebleken was, dat het rijtuig ons niet verder kon brengen, en de postkar zelfs niet voor twee perſonen plaats had, beſloten wij ons te voet naar het naastgelegen dorp te begeven, dat, bij geluk, niet verder, dan twee mijlen verwijderd was, en dáár te wachten, totdat het rijtuig herſteld was. Wij gingen terſtond op weg en ſtapten vlug aan, zoo als dit ongelegen uur en de ſcherpe koude van eenen Maartſchen morgen kunnen doen vermoeden, onze oude Dame met hare dochter verre achter ons latende: onze harten waren op hunne beurt verhard door haar eigenbatig verzoek.

Toen ons rijtuig weder op vier wielen ſtond, voerde ons de koetſier, om den verloren tijd in te halen, in galop langs eenen zeer hobbeligen weg, zoodat onze voorzigtige oude Dame ſchrik op ſchrik kreeg en hare uitroepingen: *Wij zullen omvallen! o mijn God! wij zullen omvallen!* duurden tot aan het einde van onzen togt, die, ten gevolge van ons ſchaterend lagchen, onze wandeling en de ſchokken en ſtooten, welke wij op het rijtuig ondervonden hadden, een der vermoeijendſte was.

NE-

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Baltimore. — *Kathedraal-kerk der Katholijken.* — *Collegie van* Sint Maria. — *Predikatiën.* — *Kinderſchool.*

Hoe meer men *Baltimore* nadert, hoe beter de landerijen bebouwd en de heiningen onderhouden zijn. De huizen krijgen het voorkomen van welvaart en zijn met ſmaak gebouwd; en wij troostten ons over het gemis van onze ſchoone bergen met de gedachte, dat wij den *Atlantiſchen Oceaan* naderden.

Sedert wij den *Ohio* verlaten hadden, die gewis den toenaam van *ſchoone rivier* ten volle verdient, vooral wanneer men hem met den drabbigen *Misſisſipi* vergelijkt, moest ik dikwijls de waarheid erkennen van hetgeen ik in *Engeland* had hooren opmerken, dat de kleine rivieren veel ſchooner zijn, dan de groote. Dit is althans waar, indien zij het punt zijn, van hetwelk men een landſchap beſchouwt. Wanneer eene rivier zoo breed is, dat de voorwerpen op den tegen overliggenden oever niet te onderkennen zijn, ontleent zij alle hare ſchoonheid van hare watervlakte alleen; terwijl zij daarentegen, indien zij ſmal is, een gedeelte van het landſchap uitmaakt. De *Monongehala*, welks breedte het midden houdt tusſchen den *Wije* en *Theems*, is oneindig ſchilderachtiger, dan de *Ohio*.

Om van het ſchoone eener breede rivier in *Amerika* genot te kunnen hebben, moet men zich op dezelve bevinden, omdat men dan het gezigt kan afwisſelen door zich van den oever te verwijderen of dien te naderen; maar te lande reizende, gelijk wij nu deden, zijn de kleine, ſnel ſtroomende, hier en daar door klippen en rotſen ſlingerende rivieren veel ſchooner. De *Potaspco*, langs welken onze weg liep, toen wij *Baltimore* naderden, is op onderſcheidene punten zoo ſchilderachtig, als men zich verbeelden kan. De graauw-gekleurde rotſen, nu eens meer nabij den oever voortloopende, dan zich van denzelven verwijderende, om voor het friſche groen van eenige morgen lands plaats te maken, geven aan zijne boorden eene aangename afwisſeling.

Geene ſtad der *Vereenigde Staten* levert, bij het binnenkomen, een zoo ſchoon gezigt op, als *Baltimore*. De prachtige zuil, ter gedachtenis van WASHINGTON opgerigt, en de Kathedraal-kerk der Katholijken, met haren heerlijken koepel, op eene hoogte gebouwd, ziet men reeds op eenen grooten afſtand. Bij het naderen der ſtad worden telkens meer torens en koepels zigtbaar, en eindelijk, wanneer men *Baltimore* binnentreedt, merkt men, dat men in eene ſchoone en volkrijke ſtad komt.

Wij bleven dien dag in een uitſtekend logement, waar het rijtuig ſtil hield, en waren, den volgenden morgen, zoo gelukkig eene mijner kennisſen en vriendinnen uit *Europa* te vinden, bij welke wij onzen intrek namen. Wij bragten met haar en hare dochter, een beminnelijk meisje, veertien dagen op eene alleraangenaamſte wijze door; en overtuigden ons bij ondervinding, dat, waren wij dan al niet te *Parijs* gekomen, wij toch de ſtammen van het

Wes-

Westen; *half paard*, *half krokodil* (want zoo noemen de bewoners van *Kentucky* zich zelve) verre achter ons gelaten hadden.

Baltimore is, in vele opzigten, eene trotfche ftad; men vindt er zeer fchoone gebouwen, en zelfs de bijzondere huizen hebben, door het witte marmer, waarvan de meeste hunner voorportalen vervaardigd zijn, een prachtig voorkomen. Ook de trappen, welke er heen geleiden, zijn doorgaans van denzelfden fteen.

Men heeft *Baltimore* de ftad der gedenkteekenen genoemd, omdat zij eene prachtige zuil bezit, ter eere van WASHINGTON opgerigt, waarop zijn ftandbeeld ftaat, en nog eene andere, kleinere, ter gedachtenis van eenige overwinningen, ik heb vergeten welke. Beide zijn van blinkend wit marmer. Ook zijn er in onderfcheidene gedeelten van de ftad kleine, fraaije fonteinen van marmer, die haar zeer verfieren. Zij zijn, wel is waar, niet zoo prachtig, als die *des Innocens* te *Parijs* en vele andere; maar het water, hetwelk zij uitwerpen, is helder en zij zijn van wit marmer. Er is eene, welke door een overdekfel, dat op fpichtige en ligte kolommen rust, tegen de zonneftralen befchut is. Men zou dezelve voor een' tempel aanzien aan den eenen of anderen water-god gewijd. Het water ftort zich uit in eene kom met een' marmeren rand, tot welke men langs glinfterend witte trappen afdaalt; van daar loopt het vervolgens nog in een' anderen waterbak. Op deze trappen ziet men altijd jonge negerinnen, die water op haar hoofd dragen met die bevalligheid en gelijkmatigheid van tred, welke vereischt wordt, om haar' last in evenwigt te houden; terwijl andere afdalen, om hare ledige kruiken te vullen; meestal zingende met die bevallige

en

en welluidende ftem haar zoo eigen, en alle gekleed met dien fmaak, waardoor zich de vrouwen van alle ftanden te *Baltimore* onderfcheiden.

De dom-kerk der Katholijken wordt door de Amerikanen voor een prachtig en ftout gebouw gehouden, maar zij, die de kerken van *Europa* kennen, zijn niet geheel van hetzelfde gevoelen. Het binnenfte evenwel, heeft een voorkomen van netheid, welke aan bevalligheid grenst. Hare vorm is die van een Grieksch kruis met eenen koepel op het midden, maar de evenredigheid is niet genoegzaam in acht genomen: de koepel is te laag, de bogen, welke hem fchragen, zijn plat en te breed voor hunne hoogte. Ter eener zijde van het hoofdaltaar ziet men de kapel aan den *Heiland*, ter andere die aan de *Heilige Maagd* toegewijd. Deze drie altaren zijn overtrokken met *mozaïk* van marmer, van welke fommige gedeelten zeer fraai zijn. Derzelver fieraden zijn rijk en prachtig. De kerkvoogd is Kardinaal, en heeft nog, bovendien, den titel van *Aartsbisfchop van Baltimore.* Er zijn verfcheidene fchilderijen in de kerk, welke men zeer hoog fchat: twee daarvan zijn een gefchenk van LODEWIJK XVIII. Het eene ftelt de afneming van het kruis voor en is van PAULIN GUÉRIN; het andere is, zegt men, eene kopij naar RUBBENS, en heeft ten onderwerp eene *legende* betreffende *den Heiligen* LODEWIJK in het *Heilige Land:* maar de *ordonnantie* van het ftuk is zoo flecht, dat de meening, dat het van RUBBENS zoude zijn, in mijne oogen, even ongegrond is, als de *legende* van den *Heiligen* LODEWIJK zelve. De bewondering, welke aan deze ftukken in *Amerika* ten deele valt, is een overtuigend bewijs van den toeftand der fchoone kunften in dit land.

Des zondags na onze aankomst hoorden wij in deze dom-kerk de mis, en ik ſtond verbaasd over de ſchoonheid en den bevalligen opſchik der vrouwen, welke er in grooten getale zich bevonden. Nooit heb ik zoo fraaije morgenkleeding gezien, of het moest in de *Tuilleriën* wezen, wanneer er eene luisterijke partij plaats heeft; en ik geloof niet, dat ik ooit ergens zoovele ſchoone vrouwen bij een gezien heb: alle waren inderdaad bekoorlijk.

De predikatie (ik hoor altijd zeer aandachtig naar de predikatiën) was geheel en al buitengemeen. De Priester begon met te zeggen, dat hij ſpreken zou over een misdrijf, hetwelk hij, van het begin zijner rede tot aan het einde, niet noemen zou.

Na op deze wijze de nieuwsgierigheid zijner toehoorders, door het voorſtellen van een raadſel, te hebben opgewekt, ving hij aan.

ADAM, zeide hij dan, was gewis de eerſte, die deze zonde bedreef, en CAÏN de tweede; — vervolgens, (naar den raad, welke door de toehoorders gegeven wordt, in *de Pleiters* (*) — *laat ons overgaan tot den zondvloed* —) maakte hij melding van de bijzondere geneigdheid van de kinderen van NOACH tot dit misdrijf. — Herinnert gij u nu, voegde hij er bij, de zonde, die voor God het afſchuwelijkſte is? Welke is het, die JEZUS nooit bedreef? Welke is het, die JOSEPH boven alle haatte? Van welke het meest vreemd was de discipel, dien JEZUS tot zijnen vriend uitkoos? — Aldus vervolgde hij bijna een uur lang, op eene wijze, die mij dikwijls onverſtaanbaar was, doch die, in zoo ver ik begrijpen kon, eene ſoort van voorſtelling

(*) *Les Plaideurs* van J. RACINE.

ling en verklaring was van de gevallen, welke hij in den Bijbel gevonden had, of meende te hebben gevonden. Nooit heb ik de aandacht eener vergadering meer gespannen gezien en ik zou waarlijk, uit Christelijke barmhartigheid, gewenscht hebben, dat die aandacht beter beloond ware geworden.

Er is eene buitengewone menigte van kerken en kapellen te *Baltimore*, indien men de uitgebreidheid der ſtad in aanmerking neemt: eenige zijn vrij groot en goed gebouwd. De kerk der *Unitarisſen* is de ſchoonſte van alle, welke deze ſecte bezit; althans van die, welke ik gezien heb. Maar verre de fraaiſte is een klein kerkje aan het collegie der Katholijken behoorende. Dit collegie is toegewijd aan de *Heilige Maagd* en deze kapel, offchoon in het midden der ſtad gelegen, ziet er uit, als was zij aan *den Heiligen* JOHANNES *van de woestijn* gewijd. De daarachter liggende kleine tuin is naauwelijks groot genoeg, om er kool te planten en nogtans vindt men er een' heuvel met een hoog kruis. De ſmalle weg, welke naar deze heilige plaats geleidt, is niet veel breeder, dan een voetpad voor één mensch, in ſtede van ceders ſtaan er heesters; maar het geheel heeft eene behoorlijke evenredigheid, en, niettegenſtaande alles in *miniatuur* is, heeft toch deze kleine tuin iets heiligs en iets bevalligs en vreedzaams, 't welk tot de verbeelding ſpreekt. De kleine kapel maakt insgelijks eenen treffenden indruk. Eene enkele lamp, welker licht door een fraai beſchilderd glas verzacht wordt, hangt voor het altaar. Het daglicht dringt flaauw, doch met eenen ſchoonen tint, door de karmozijn-roode gordijnen, en de geheimzinnige ſtilte, met welke van tijd tot tijd de overkleede deuren opengaan, om den eenen of anderen jonge-

ling

ling van het collegie binnen te laten, die dan het altaar nadert, nederknielt en zijn ſtil gebed ten Hemel opzendt, is misſchien meer geſchikt, om godsdienſtige gedachten en gewaarwordingen op te wekken, dan de ſchoone lofzangen onder den prachtigen koepel van *Sint Pieter* aangeheven.

Baltimore bezit een zeer fraai *muſeum*, van 't welk het opzigt toevertrouwd is aan een lid van de familie PEALE, bekend door hare zucht voor de natuurkundige wetenſchappen en werken van kunst, en het is hare ſchuld niet, dat de laatſte niet kunnen halen bij de natuurlijke voortbrengſelen, welke dit kabinet bevat.

De ſchouwburg was tijdens ons verblijf te *Baltimore* geſloten; maar men verhaalde ons, dat hij geheel niet drok bezocht werd. Dit is bijna overal in *Amerika* het geval, en men verzekert algemeen, dat het de ſchuld der Geestelijkheid is, welke er zich zeer tegen verzet. Doch ik geloof niet, dat dit de voornaamſte reden is; vooral niet bij de mannen, die, indien zij zóó onder den invloed der Geestelijken ſtonden, zeker getrouwer ter kerke de openbare Godsdienst zouden bijwonen. Ook zouden zij dan niet denken, dat het misdrijf minder groot is, wanneer een Engelſche tooneelist, of Franſche danſer optreden: want bij zulke gelegendheden is de ſchouwburg vol. De wezenlijke oorzaak ligt, mijns oordeels, in het volkskarakter. Ik heb nooit eene natie gezien, welke minder tot vrolijkheid overhelt. Er is van het eene einde der *Vereenigde Staten* tot aan het andere, geen zweem van eenige vermakelijkheden; men ziet er noch feesten, noch markten, noch volks danſen, noch muzijk op de ſtraten, noch potſemakers, noch *marionnetten*. Zijn zij bij de

 ver-

vertooning van een blij- of kluchtſpel tegenwoordig, dan lagchen zij van harte; doch zij kunnen er ook zeer goed buiten, en ik houd mij overtuigd, dat het denkbeeld van te moeten betalen, om in den ſchouwburg te kunnen komen, meer menſchen terug houdt, dan de Godsdienst. Een aanzienlijk boekdrukker te *Philadelphia* verzekerde mij, dat nog geen boek van eenen vrolijken, grappigen inhoud in *Amerika* opgang gemaakt had.

Wij kwamen te *Baltimore* tijdens de *zamenkomſten* (*conferences*.) Men zal het mij, hoop ik, vergeven, dat ik deze benaming niet duidelijk verklaar; ik heb er zelve geene genoegzame opheldering van ontvangen. Al wat ik heb kunnen te weten komen, is, dat het zeer veel heeft van een *Revival.* Wij begaven ons naar vele kerken en hoorden onderſcheidene leeraars en de eerwaarde ſprekers konden mij het verwijt niet toevoegen: „ *Is het wel mogelijk zoo goed te preken, dat zij niet in ſlaap valt?*" want ik ſliep bij geen' eenen in.

Er was een Geestelijke, wiens preek-manier zoowel als het onderwerp, dat hij gekozen had, mij zoo zonderling voorkwamen, dat ik de vrijheid nam terſtond een gedeelte zijner rede, tot een ſtaaltje, op te ſchrijven. Ik beken, dat ik te midden van eenen zin begon te ſchrijven; want ik wachtte te vergeefs, dat hij eenen nieuwen aanving. Hij ſprak aldus: „ Desniettemin moeten wij het eenige, wezenlijk groote en gewigtige punt niet uit het oog verliezen: want de Heere is magtig, zijne werken zijn niet min bewonderenswaardig, dan verbazend, en wijs en barmhartig; daarenboven moeten wij in hoofd en hart de herinnering bewaren van alle deze kostbare weldaden, van zijne liefde en van de overmaat zijner goedheid; verders

ders moeten wij nooit uit het oog verliezen, neen, nooit uit het oog verliezen, noch vergeten, noch onze zielen laten insluimeren, noch ophouden bezig te zijn, eerbied te hebben, te zegenen, te danken, hosanna te zingen en te verheerlijken."

Hier eindigt mijne aanteekening: doch zijne rede ging op dezelfde wijze voort, zonder eenigen zweem van redenering, en werd meer dan een uur lang met eene buitengewoon forsche stem voorgedragen. Toen zij geëindigd was, had er een tooneel plaats, gelijk aan dat, hetwelk wij bij het *Revival* te *Cincinnati* gezien hadden. Twee andere Priesters noodigden de toehoorders uit, om nader te treden en boden hun troost en opbeuring aan. Een hunner riep met eene schorre stem: *Wilt gij dezen avond ter Helle gaan?* — De kerk was bijna geheel vol van vrouwen, waarvan de eene de andere trachtte te overtreffen in schreeuwen en wringen met het ligchaam: vele scheurden hare kleederen in stukken. Niettegenstaande den afschuw en de verontwaardiging, welke deze geheele vertooning bij mij verwekte, vermaakte ik mij toch met de bijzondere drift en heftigheid, welke de negerinnen, die zich in de vergadering bevonden, aan den dag leiden. Zij schenen het er op gezet te hebben, om luider te schreeuwen, dan de blanken, om te gelijk hare vroomheid en gelijkheid te toonen.

In dezelfde kapel was, eenige dagen te voren, eene vrouw, te midden harer verrukking, van eene galerij, ongeveer twaalf voeten hoog, naar beneden en boven op degenen gevallen, die zich beneden bevonden. Eene jonge slavin, die ons aan tafel bediende en tegenwoordig was, terwijl men dit verhaalde, verzekerde ons, dat dergelijke

 ge-

gevallen dikwijls gebeurden, en zij er zelve eens getuige van geweest was. Eene andere flavin van den huize vertelde ons, dat zij zich verbeeldde zoo godsdienftig te zijn, als hare mede-flavinnen, maar dat zij noch nooit ftuiptrekkingen had gehad, omdat zij, naar de kerk gaande, altijd haar beste kleedje aan had, en troosteloos zoude wezen, indien zij het fcheurde.

Wij bezochten de kinderfchool van IBBERSTON, eenen innemenden en vernuftigen Engelschman. Het was de eerfte, eigenlijk gezegde, kinderfchool, welke ik ooit gezien had: ik ftond verrukt over het blijkbaar goede gevolg van de manier, op welke zij ingerigt was. Wij zagen er ten naastenbij honderd kinderen, jongens en meisjes, van de anderhalf tot de zes jaren. Het vertrek bevatte allerhande leerzame en vermakelijke voorwerpen. Er was een volledig kabinet van natuurlijke historie, welks voorwerpen tevens tot fpeelgoed dienden. Eene groote menigte houten blokjes, om als klinkers bij 't bouwen te dienen, vulde eenen geheelen hoek der kamer. De muren waren beplakt met papier, op hetwelk allerhande figuren en bevallige groepen van beelden waren voorgefteld. Ook vond men er groote gekleurde platen, waarop vogels en andere dieren waren afgebeeld, en die achtervolgens het onderwerp van eene les uitmaakten. De Heer IBBERSTON volgde den wildzang der vogelen op zijne fluit na, en gaf van tijd tot tijd een klein *concert*, zoo fraai, als ik ooit gehoord heb.

Eene wereldkaart, groot genoeg om een duidelijk denkbeeld te geven van de vaste landen, eilanden, voorgebergten, landengten enz. hing aan den muur, en de lieve kleinen wezen het met hunne vingertjes naauwkeurig aan,

wan-

wanneer zij naar het land gevraagd werden, hetwelk zij bewoonden. De kleeding der jonge knaapjes en meisjes is net en bevallig, zij zijn welgemanierd en wellevend en hebben niets van die onbefchoftheid, welke de kinderen der Amerikanen kenmerkt. De Heer IBBERSTON kan een weldoener voor de *Vereenigde Staten* worden, indien het hem gelukt zijne bewonderenswaardige leerwijze uit te breiden, door welke hij zoowel de manieren dezer aardige kleine Republikeinen befchaaft, als hun verftand ontwikkelt. Ik heb met onderfcheidene Amerikaanfche vrouwen gefproken over het volftrekte gemis van tucht en onderdanigheid, welke ik over het algemeen bij de kinderen van allen leeftijd heb opgemerkt, en ik heb geene aangetroffen, die niet met leedwezen de waarheid mijner opmerking erkende. Er beftaat eene wet in den ftaat van *Ohio* (ik weet niet, of zij nog elders anders in zwang is) welke bepaalt, dat een vader die zijnen zoon flaat, telken male, als hij hem deze *beleediging* aandoet, in eene boete van tien dollars vervalt. Een Heer te *Cincinanti* heeft mij verzekerd, dat hij eens die boete had zien opleggen, op de aanklagt van een kind van twaalf jaren, die bewees, dat zijn vader hem geflagen had, omdat hij had gelogen. Deze wet kweekt, zegt men, een gevoel van vrijheid aan: maar, wat kan zij nog meer aankweeken? —

De Heer IBBERSTON, die met ziel en zin voor zijn vak is ingenomen, verhaalde mij, dat hij pogingen in het werk ftelde, om fcholen in te rigten, welke elkander vervingen, om alzoo de leerlingen op te nemen, naarmate zij in jaren vorderen. Indien deze zoo gefchikt zijn mogten, om de opvoeding te voltooijen, als die, welke beftaat, om dezelve aan te vangen, zal zijne onderneming van het uiter-

uiterste gewigt zijn. Zij zou het overal zijn, maar in *Amerika*, waar men geene ondergeschiktheid kan verwachten bij wezens, die, van de wieg af, weten, dat zij niet geroepen zijn om te regéren of geregeerd te worden, — is zij onwaardeerbaar.

Ongeveer twee mijlen van *Baltimore*, ligt aan de *Potapsco* een fort, hetwelk den ingang van de baai van *Chesapeak* bestrijkt. Daar wij het op eenen Zondag bezochten, werden wij er niet binnengelaten. Om zich naar het fort te begeven, gaat men langs eene schoone vlakte, met geboomte beplant, vanwaar men een heerlijk gezigt heeft op de stad, hare zuilen, torens, koepels en op de rivier *Potapsco*, die hier zoo wijd is, dat zij eene zee gelijkt. Deze vlakte is met eene menigte altijd groenende boomen en wilde rozen begroeid, maar deze schoone plek, zoo wel als het fort, liggen onder de beschuldiging van zeer ongezond te zijn. Vóór dat ik de *stad der monumenten* verlaat, moet ik niet vergeten van één, melding te maken, dat van den voorspoed van *Amerika* getuigt. Het hôtel van den Heer BARHAM is het prachtigste der *Vereenigde Staten*, en het zoude prachtig genoeg zijn, ook voor eene natie, die meer aan de weelde gewoon is, dan de Amerikanen het schijnen te zijn. Ik heb verschillende en elkander geheel tegensprekende berigten gehoord over het wél slagen dezer inrigting, maar ieder schijnt toch te erkennen, dat derzelver ondernemer het regt heeft om te zeggen:

„De stervelingen kunnen het wélgelukken niet bevelen; maar ik heb meer gedaan, JONATHAN! ik heb het verdiend."

Na veertien dagen op eene zeer aangename wijze voor

het

het grootste gedeelte met het bezigtigen der stad en hare omstreken, te hebben doorgebragt, verlieten wij dezelve, niet zonder leedwezen en met de hoop, dat wij in de gelegenheid mogten zijn, haar nogmaals te kunnen bezoeken.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

ZEDEN, GEWOONTEN,

EN

HUISSELIJK LEVEN

DER

NOORD-AMERIKANEN.

GEDRUKT TE AMSTERDAM,
BIJ *H. BAKELS.*

ZEDEN, GEWOONTEN

EN

HUISSELIJK LEVEN

DER

NOORD-AMERIKANEN,

DOOR

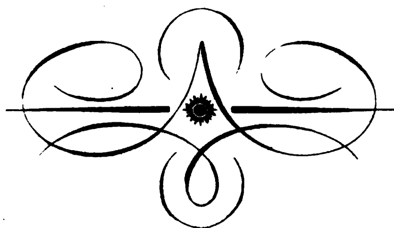
MISTRISS TROLLOPE

BESCHREVEN, NA EEN DRIEJARIG VERBLIJF
IN DE VEREENIGDE STATEN;

(gevolgd naar den Vierden Engelschen Druk.)

IN TWEE DEELEN.

TWEEDE DEEL.

Te HAARLEM, bij
DE WED. A. LOOSJES, Pz.
MDCCCXXXIII.

INHOUD.

ZEDEN, GEWOONTEN
EN
HUISSELIJK LEVEN
DER
NOORD-AMERIKANEN.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Washington. — *Het* Kapitool. — *Het* Congres. — Indianen. — *Begrafenis van een lid van het* Congres.

De kortste weg naar *Washington* loopt over land; maar, dewijl ik gaarne de beroemde baai van *Chesapeake* wilde zien, werd er besloten, dat wij met de stoomboot zouden gaan. Het is ontegenzeggelijk een pleizierig reisje, en men behoeft over den tijd, daaraan besteed, geen berouw te hebben; maar, wat de schoonheid van de baai betreft, geloof ik, dat men een zeeman zijn moet, om haar te beoordeelen. Het is waar, zij biedt eene uitstekende legplaats aan voor de schepen, welke er tegen de stormen des *Atlantischen Oceaans* beschut zijn; maar hare uitgestrektheid-zelve maakt, dat zij, op het eerste gezigt, niets treffends heeft; en het is, eigenlijk gezegd, niets dan een schoon zeegezigt. Het binnenvaren echter uit deze baai

in den *Potomac* heeft iets grootsch, en het is een dier punten, waar men zich een denkbeeld van het ſtoute en reusachtige dezes lands maken kan.

De oevers van dezen ſtroom leveren een allerbelangrijkst ſchouwſpel op; maar, hetgeen door de herinneringen, welke er zich mede verbinden, al het andere als overſchijnt, is *Mount-Vernon*, het verblijf van den Generaal WASHINGTON. Dáár ſleet deze groote man de laatſte jaren zijner eervolle loopbaan, en dáár werd hij begraven. Wij konden, in het voorbijvaren, de cipresſen zien, welke zijn graf beſchaduwen.

Den volgenden morgen haastten wij ons, om, voor alles, het *Kapitool* te gaan zien, en wij waren zoo ongeduldig, dat wij ons zelfs den tijd niet gunden, om vooraf te ontbijten. De morgen-dampen omhulden nog voor een gedeelte dit prachtige gebouw, toen het zich, voor 't eerst, aan ons gezigt vertoonde; en ik weet niet, of niet juist deze omſtandigheid aan hetzelve een grootſcher en meer indrukmakend karakter gaf. Hoe dit zij, wij waren door verwondering en verbazing getroffen. Niemand onzer, geloof ik, had verwacht, zulk een belangrijk gebouw aan deze zijde van den *Atlantiſchen Oceaan* te zullen aantreffen. Ik heb er geene kennis van, om gebouwen te beſchrijven, maar de ſchoonheid en het majestueuze van het Amerikaanſche *Kapitool* zou zelfs eene ervarener' pen, dan de mijne, kunnen verlegen maken. Daarenboven is zijne ligging, door de hoogte, waarop het gebouwd is, en waar het zich geheel boven de ſtad verheft, allerſchoonst en voortreffelijk.

Het terras en de trappen, welke naar het westelijke front geleiden, zijn van een' onvergelijkelijk ſtouten aanleg

en

en bouworde. Het naar het Oosten liggende front, waaraan velen nog boven het eerstgenoemde den voorrang geven, is gelijkgronds met een omfloten plein, dat onlangs beplant is en nu reeds een bevallig gezigt aanbiedt; doch dat, binnen weinige jaren, de fchoonfte boomen zal opleveren, welke ergens ter wereld groeijen, wier fchaduw de drift der leden van het Congres zal kunnen bekoelen en hunne denkbeelden verfrisfchen. Het *Kapitool* fteekt hoog boven de ftad uit, en levert uit den geheelen omtrek, verfcheidene mijlen in het rond, een prachtig gezigt op.

Wij hadden wederom het geluk, om bij zeer voortreffelijke menfchen gelegenheid ter inwoning te vinden, en verlieten, na het ontbijt te hebben gebruikt, ons fomber *hotel*, om het met zeer fraaije en vrolijke kamers in ftraat F (*) gelegen, te verwisfelen.

Het gezigt van *Washington*, over het algemeen, beviel mij zeer. Levendig, vrolijk, luchtig, herinnerde mij deze ftad die fteden van mijn land, waar onze aanzienlijken (*fashionables*) de baden gebruiken. Vreemdelingen en zelfs inboorlingen hebben er dikwijls aanmerkingen opgemaakt, omdat het oorfpronkelijk plan van *Washington* op eene verbazend groote fchaal berekend was, en men er nog flechts een zeer klein gedeelte van verwezenlijkt heeft. Maar ik voor mij beken, dat ik daarin niets berispenswaardigs vind. Men heeft zich in geen opzigt van het oorfpronkelijke plan, dat voortreffelijk is, verwijderd, en hetgeen tot ftand is gebragt, is uitftekend aangelegd. Van den voet des heuvels, op wiens top zich het *Kapitool*

(*) Alle dwarsftraten te *Washington*, welke de hoofdftraten doorfnijden, zijn door de letters van het Abc aangeduid.

tool verheft, loopt eene buitengemeen breede ſtraat, aan weêrskanten met boomen beplant en met prachtige winkels voorzien. Deze ſtraat, de *Penſylvanie-ſtraat* geheeten, is meer dan eene mijl lang en aan haar einde ligt de woning van den Preſident, bij welke zich de voor de verſchillende takken van beſtuur benoodigde gebouwen bevinden, alle met ſmaak aangelegd, eenvoudig en gemakkelijk. Rondom deze heeft men groote, ruime pleinen en grasperken met ſchoon geboomte beplant. In eene andere der hoofdſtraten is de Posterij, en niet ver vandaar een ſchoon ſtadhuis. Naast de woning van den Preſident zijn verſcheidene fraaije huizen, voor het grootſte gedeelte door de vreemde gezanten bewoond. De overige gebouwen ſtaan door de andere wijken der ſtad verſpreid, maar zóó, dat men nooit de regelmaat van het oorſpronkelijk plan uit het oog verloren heeft; en voor den reiziger, die het land in alle rigtingen doorkruist heeft, en het verbazend aantal nieuwe fabrijken, nieuwe kanalen, nieuwe ijzeren wegen, nieuwe ſteden, die overal als uit de aarde verrijzen, heeft opgemerkt, levert het gezigt dezer opkomende hoofdſtad, welke van jaar tot jaar in ſchoonheid en uitgebreidheid toeneemt, een hoogstbelangrijk ſchouwſpel op.

Reeds voor dat het een afzonderlijk ſtaatkundig beſtaan had, waren door den koophandel in *Amerika* groote en ſchoone ſteden verrezen, en men zou *Washington* voor eene bekrompene hoofdſtad kunnen houden, waar reeds ſteden als *Philadelphia* en *Nieuw-York* beſtaan; maar ik beſchouw haar als de opkomende hoofdſtad van een land, dat nog zelf in zijne opkomst is, en *Washington* heeft nu reeds eene gedaante aangenomen, die genoegzaam waarborgt,

borgt, dat het die rol met waardigheid zal vervullen.

Het verblijf der vreemde gezanten geeft aan de gezellige verkeering der ſtad eenen toon, welke haar zeer van al de overige ſteden onderſcheidt. Ook is zij, gedurende een groot gedeelte des jaars, het verblijf der ſenatoren en volksvertegenwoordigers, welke men, ten aanzien van opvoeding en beſchaving, voor de keur der natie moet houden. Van hier, dat *Washington* voor den vreemdeling, die er zich eenigen tijd ophoudt, eene veel aangenamer ſtad is, dan eenige andere der *Vereenigde Staten*.

Daarenboven is men er bevrijd van al dat gewoel en die drokte, welke van eene koopſtad onafſcheidelijk zijn. In plaats van karren, ziet men prachtige rijtuigen, en in ſtede van bezige handelaars en kooplieden, fraai gekleede perſonen de *Penſylvanie-ſtraat* langs wandelen.

De Heer PISHEY THOMPSON, de Engelſche boekhandelaar, met zijne fraaije verzameling van allerhande werken, nieuwelings van *Londen* aangebragt; en een zekere juwelier, wiens naam ik vergeten heb, met zijnen kostbaren winkel, vol van de ſchoonſte kleinooden, trekken bovenal de aandacht.

Welk een contrast met de overige ſteden van *Amerika!* Den leden van het Congres, die hier jaarlijks eenige maanden, in eene aangename en eervolle zorgeloosheid, doorbrengen, daar zij niets te doen hebben, dan eenige woorden te ſpreken, waarvoor zij dan nog eene kleine *douceur* van acht dollars des daags ontvangen, moet het wél eene pijnlijke gewaarwording zijn, wanneer de tijd hunner zending is verſtreken.

Eene andere bijzonderheid, welke de gezelſchappen te *Washington* kenmerkt, is, dat de mannen er verre de

meerderheid van uitmaken. Hetzij uit zuinigheid, hetzij om niet belemmerd te zijn, of wel omdat het noodig zij, dat er te huis een oog op de zaken gehouden worde, althans, de leden van het Congres nemen hunne vrouwen niet mede naar *Washington*; deze regel heeft, geloof ik, zeer weinige uitzonderingen. De verkeering bepaalt zich dus voor de vrouwen tot de familiën der vreemde gezanten, die der ambtenaren, en van dat klein gedeelte der vertegenwoordigers, welke, tot de meer aanzienlijke en rijkere ſtanden behoorende, van hunne vrouwen vergezeld zijn. Ook wonen nog in de ſtad of de omſtreken eenige groote grondeigenaars, doch hun getal is zoo gering, dat men ze naauwelijks als een gedeelte der bevolking kan beſchouwen.

Het is zonderling, dat, ook zelfs hier, de ſchouwburg ſlechts eenige weken achtereen ſpelen kan. Men verhaalde mij, dat het ſpel het geliefkoosde vermaak der mannen is, en zij er buitenſporig op verzot zijn. Hier echter moet het, zoowel als overal elders in dit land, geheel in 't geheim geſchieden. Ook geloof ik niet, dat ik gedurende mijn driejarig verblijf in *Amerika* tienmalen met kaarten heb zien ſpelen. Men ſpeelt er veel op het *billard*, offchoon ook dit ſpel op vele plaatſen verboden is. Het is mij dikwijls voorgekomen, als werden de wetten van eenen ſtaat door de oude vrouwen gemaakt en door de jonge lieden overtreden.

Niettegenſtaande de ſtad niet zeer groot van omvang is, vonden wij evenwel veel te bezigtigen en te bewonderen.

Het *Patent Office* (kabinet van kunſten en handwerken) is een merkwaardig bewijs der vindingrijkheid van 's menſchen geest, wanneer hij aan zijne eigene hulpmiddelen is

over-

overgelaten; doch tevens vindt men er het bewijs, dat hij dien juist dan niet op de nuttigfte en doelmatigfte wijze infpant. Dit kabinet bevat de modellen van al de werktuigen, welke in de *Vereenigde Staten* zijn uitgevonden, en derzelver getal is verbazend groot. Ik vroeg den man, die ze ons liet zien, hoevele dier werktuigen wezenlijk in gebruik waren; en hij antwoordde, dat men rekende, dat het van de duizend één was. Ook verhaalde hij mij, dat zij bijna alle het werk waren van kunftenaars of landbouwers, die in de afgelegene provinciën woonden, welke het een of ander werktuig hadden trachten uit te denken, dat de plaats konde vervangen van dat, 't welk zij noodig hadden en eenige duizend mijlen ver zouden hebben moeten ontbieden. Wanneer hunne uitvinding wél flaagde, hadden zij doorgaans zooveel liefde voor het kind hunner herfenen, dat zij een modél naar *Washington* zonden, om een *brevet* te krijgen.

Aan de *Staats-Secretarij* toonde men ons eigenhandige brieven van de Mogendheden, met welke de Republiek in verbindtenis ftond; — dat is dus, nagenoeg van alle. Aan deze aanzienlijke perkamenten hingen de zegels van elken Monarch, in kunftig bewerkte gouden of zilveren doozen befloten. Ik vermaakte mij met den trots, waarmede men mij een der zegels van de Republiek liet zien, 't welk kortelings vervaardigd en voor het hof van *Rusland* beftemd was, daar men mij zorgvuldig de bijzondere fraaiheid der verfierfelen, die het omgaven, deed opmerken. En, inderdaad, zij waren met veel meer fmaak bewerkt, dan die der andere. Ik wenschte maar, dat het gevoel, hetwelk mijnen geleider vervulde, zich aan alle Amerikanen mededeelde. Dat toch *Amerika* niet de kun-

 ften

ſten verachte, welke het leven veraangenamen en verſieren; dat het dezelve beoefene en aankweeke; en ik zal het nogmaals bezoeken en een ander boek ſchrijven, dat zoo weinig mogelijk naar dit gelijkt.

Onder de handteekeningen der Vorſten, waren er twee, die bijzonder mijne belangſtelling trokken: zij waren van NAPOLEON. De eene was een onleesbaar gekrabbel, en volgens het verhaal, had hij haar te paard zittende gezet, tijdens hij eerſte *Conſul* was; doch zijn ſchrift moet merkelijk verbeterd zijn, toen hij Keizer was; althans de andere onderteekening is met eene vaste hand en zeer leesbaar geſchreven. Ik geraakte in eene zware verzoeking, om ze beide weg te kapen.

Van de belangeloosheid der Amerikanen, een natuurlijk en noodwendig gevolg van de belangeloosheid huns gouvernements, zagen wij een ſprekend bewijs in het vertoonen van al de blijken van achting en genegenheid, welke door verſchillende Vorſten aan onderſcheidene Amerikaanſche gezanten, die zich achtervolgens aan hun hof hadden opgehouden, aangeboden waren geworden. Het doel der wet, welke bepaalt, dat de gezanten dergelijke eerbewijzen en aanbiedingen niet voor zich mogen behouden, is, om te beletten, dat men dit middel niet zou kunnen aanwenden, om eenen afgevaardigde der Republiek om te koopen. Het zou, dunkt mij, beter zijn voor dergelijke betrekkingen menſchen te kiezen, die niet in ſtaat waren zich door het geſchenk van eenen degen of van eene ſnuifdoos te laten verleiden. Doch zij weten zekerlijk wel, wat zij doen.

Het hotel der Indiſche zaken bevat eene hoogstbelangrijke zaal: de muren zijn geheel behangen met de oorſpron-

ſpronkelijke portretten van al de ſtamhoofden, welke, op verſchillende tijden, gekomen zijn, om met hunnen grootvader, zoo als zij den Preſident noemen, te onderhandelen. Deze portretten zijn van KING en gelijken ongetwijfeld zeer, zoo als alle, welke ik van dien ſchilder gezien heb. De gezigten zijn vol uitdrukking, doch deze is bij allen ſchier gelijk, of althans zou men ze ſlechts in twee klasſen kunnen verdeelen; de eene die van edelen moed en krijgshaftigheid, de andere van zachte en naïve eenvoudigheid, welke ons misſchien te meer trof, omdat, toen wij ze zagen, de harten dezer menſchen, wier gelaat zoo goedaardig en vriendelijk was, door een' wreeden en geweldadigen maatregel van hunnen grootvader, werden verſcheurd en van een gereten.

Wij bevonden ons juist te *Washington*, toen het beſluit, om de laatſte overblijfſelen van eenige Indiaanſche ſtammen uit hunne voorouderlijke bosſchen te verjagen, door het Congres genomen, en door het *fiat* van den Preſident bepaaldelijk bekrachtigd was. Indien men over het karakter der Amerikanen naar hun gedrag, bij deze gelegendheid aan den dag gelegd, oordeelen mag, hebben zij noch voor eer, noch voor regtvaardigheid eenig gevoel. Het is in hun midden, het is uit hun' eigen' mond, dat ik bijzonderheden opgeteekend heb, welke ten bewijze kunnen verſtrekken, dat zij in hunne betrekkingen met de ongelukkige Indianen, het verraad en de kwade trouw ongeloofelijk ver dreven. Indien ik, tijdens mijn verblijf in de *Vereenigde Staten*, in hun nationaal karakter eenen enkelen trek ontwaard had, welke hunne onophoudelijke betuigingen van liberaliteit en vrijheidsliefde konde regtvaardigen, zou ik hen hebben kunnen hoogachten, onvermin-

derd alles, wat mij in hunne manieren en gebruiken tegenſtond. Maar het is niet mogelijk, dat een welgeplaatst hart niet van verontwaardiging gloeije over het tegenſtrijdige van hunne daden en van de beginſelen, op welke zij roemen. Zij varen uit in beſchimpingen en verwijten tegen de regeringen van *Europa*, die, zeggen zij, den magtige begunſtigen en den zwakke verdrukken. Dit is het beſtendige onderwerp van de redevoeringen van het Congres, van het gezwets in de kroegen, van de geſprekken in de gezelſchappen, van de ſchimpredenen op het tooneel, ja zelfs van de vervloekingen op den predikſtoel. Hoor hen ſpreken, en bezoek hen in hun eigen land; en gij zult ze in de eene hand de vrijheids-muts zien zwaaijen, terwijl zij met de andere hunne ſlaven geeſelen. Gij zult ze aanſpraken aan het volk hooren doen over de onvervreemdbare regten van den mensch, en een oogenblik daarna, een beſluit zien nemen, om de inboorlingen, welke zij door plegtige verbonden op zich genomen hebben te beſchermen, uit hunne voorouderlijke verblijfplaatſen te verjagen.

Doch ik wil regtvaardig zijn jegens hen, die zulk eene trouwelooze ſtaatkunde verfoeijen, en daarom hier een gedeelte van een artikel aanhalen uit het dagblad van *Nieuw-York*, hetwelk ten bewijze kan ſtrekken, dat zich ook onder hen menſchen bevinden, die den maatregel in 1830 te *Washington* genomen, ten hoogſte afkeuren:

„ Wij kennen voor het tegenwoordige geen onderwerp, „ dat meer aller belangſtelling verdient en dat meer onze „ goede trouw en regtvaardigheid te ſchande maakt, dan „ den maatregel, genomen ten aanzien der Indiaanſche „ ſtammen van *Georgie* en *Alabama*, en wel bepaaldelijk

„ der

„ der Cherokeezen in den eerstgenoemden ſtaat. Het be-
„ ſluit van het Congres, gevoegd bij de onregtvaardige en
„ gewelddadige verordening van *Georgie*, brengt eenen
„ vreesſelijken ſlag toe aan de eer en den goeden naam der
„ *Vereenigde Staten*, door zoovele plegtige verbonden
„ en verdragen verpand."

Men vertoonde ons in het hotel der Indiſche zaken, zeer vele belangrijke voorwerpen; doch ten gevolge van den tegenwoordigen ongelukkigen toeſtand van het mishandelde volk, was deze belangſtelling bij ons met eene pijnlijke gewaarwording verbonden.

De kleeding, in welke de ſtamhoofden zijn afgebeeld, is over het geheel, prachtig, en zij zijn naar hunne landswijze opgeſierd. De zaal bevat menigvuldige blijken van hunne handigheid en zelfs van hunnen ſmaak. In eene glazen kas liggen ſtukken geborduurd *mousſelin* en ander naaldewerk; eenige ſtaaltjes van hun ſchrift en andere kleine kunst-voorbrengſelen, welke alle bewijzen, dat deze Indiaanſche ſtammen volkomen voor beſchaving vatbaar zijn. Hetgeen hunne verjaging uit het land hunner geboorte te bejammerenswaardiger maakt, is, dat zij zich reeds aan den invloed van het voorbeeld begonnen te onderwerpen. Het waren niet meer omzwervende jagers, maar zij vingen bereids aan landbouwers te worden; en het zijn nu niet, blootelijk, hunne jagtvelden, hunne geliefkoosde bronnen en ſtroomen, het heilig gebeente hunner vaderen, welke zij hebben moeten verlaten; neen, het overmagtige geweld heeft hen uit de woningen verjaagd, welke hen de vorderingen, in de kunſten van het maatſchappelijke leven gemaakt, geleerd hadden met meer gemak in te rigten; verjaagd van de velden, nieuwelings door hen ontgonnen

nen

nen en met hun zweet besproeid. En waarom? om eenige duizende bunders lands te voegen bij de half bevolkte woestenijen, door welke de *Vereenigde Staten* buitendien van alle kanten omringd zijn.

De *Potomac* maakt, bij *Washington* eene bogt, die eene soort van baai vormt, rondom welke de stad gebouwd is. Ter plaatse, waar deze bogt begint, ligt eene houten brug, welke de boorden van *Maryland* en *Virginie* verbindt. Deze brug is ééne en een vierde mijl lang, doch op verre na niet fraai. (*) De werf der Marine en het Arsenaal liggen een weinig hooger aan den kant van *Maryland* aan den oever der rivier. Nabij het Arsenaal (al te nabij) ligt het *Verbeterhuis*. Daar het pas geleden voltooid en nog niet bewoond was, konden wij het in alle zijne bijzonderheden bezigtigen. Het is bestemd, om de ongelukkigen, tot eene eeuwigdurende gevangenis veroordeeld, op te nemen. Het gezigt van eene galg is minder ijsselijk, dan dat van een dezer sombere hokken, en waarlijk, indien de eeuwigdurende gevangenis in de plaats gesteld is van de doodstraf, bewijst het geen groot mededoogen met den misdadiger; maar, indien zij de boosdoeners meer afschrikt, moet het doel, hetwelk men beoogt, gerekend worden bereikt te zijn. Ik geloof niet, dat men van de honderd ongelukkigen, welke hier zullen opgesloten worden, na verloop van een jaar, éénen zal vinden, die niet liever zou verkiezen gehangen te worden, dan

(*) Zij is sedert door eenen ijsgang in Februarij 1831 vernield.

dan de zekerheid te hebben hier zijn leven lang te moeten blijven. Ik had eene beſchrijving vervaardigd van deze ijsſelijke hokken; maar die, welke de kapitein HALL van een dergelijk huis gegeven heeft, is zoo getrouw en naauwkeurig, dat ik het overbodig vind, de mijne hier in te voegen.

Wanneer men de bogt der rivier volgt, ligt op twee mijlen van *Washington*, *George-Town* eertijds eene zeer handeldrijvende ſtad, en die dit, geloof ik, weder worden kan, wanneer de kanalen, welke op dit punt den *Ohio* en *Cheſapeak* met den *Potomac* verbinden, geheel bruikbaar zijn.

Het is eene fraaije ſtad, en men heeft van dezelve een heerlijk vergezigt, van 't welk de *Potomac* en het Kapitool de hoofdpunten zijn. Achter *Washington* begint de grond zich zachtkens te verheffen, en deze ſchoone rij van heuvelen vormt eene ſoort van terras, dat tot aan *George-Town* voortloopt, en bijna geheel en al met landhuizen bezet is. Bij *George-Town* wordt de *Potomac* op eens ſmal, en krijgt dat rotsachtig en onregelmatig aanzien, waardoor deze rivier zich bijzonder onderſcheidt, en hare oevers, tot aan het punt, waar zij zich bij *Harper's Ferry* met de *Shenandoah* vereenigt, de meest woeste en romantiſche gezigten opleveren, welke men in *Amerika* vindt.

Eene onzer voornaamſte bezigheden was, zoo als van zelfs ſpreekt, het bijwonen der beraadſlagingen van het *Congres*, en, in mijne hoedanigheid van Engelſche vrouw, liet ik niet na, gebruik te maken van de vergunning, welke men ons hier verleent. Men deed mij, bij herhaling, opmerken, dat de Amerikanen, ten minſte in dit op-

opzigt, zich wellevender jegens de vrouwen betoonden, dan de Engelschen, daar zij in de zaal der volksvertegenwoordigers eene afzonderlijke tribune voor de vrouwen bestemd hadden, terwijl haar in *Engeland* het bijwonen der vergaderingen van het Huis der Gemeenten ten strengste verboden is.

Maar de gevolgtrekking, welke ik hieruit opmaak, is juist het tegenovergestelde van hetgeen men daaruit wilde besluiten. Men weet, dat indien de vrouwen uit het Huis der Gemeenten geweerd zijn, zulks geschied is, omdat hare tegenwoordigheid eene te sterke afleiding gaf, en vele leden aan de zaken, hunner beraadslaging onderworpen, niet de behoorlijke oplettendheid verleenden, daar zij het genoegen niet konden wederstaan, om met de schoone toehoorderessen op de galerijen te praten. Het was daarom in het belang van den lande haar den toegang te ontzeggen. Het zal nog lang duren, voor dat de Amerikanen het noodig zullen rekenen, om dezelfde reden eene dergelijke wet te maken. Evenwel verhaalde mij eene aanzienlijke vrouw uit *Washington* eene gebeurtenis, welke schijnt te bewijzen, dat het van de Amerikaansche vrouwen zelve zal afhangen, in den omgang der mannen met haar eene verandering daar te stellen. Zij vertelde mij dan, dat toen de beide dames WRIGHT met den generaal LAFAIJETTE te *Washington* waren, zij dikwijls de vergaderingen bijwoonden en dat dan altijd de aanzienlijkste leden zich om deze beide vrouwen verzamelden. Zij verontschuldigden zich bij hunne vaderlandsche schoonen over deze ongewone hoffelijkheid, met te zeggen, dat indien zij een gelijk belang in de beraadslagingen stelden, hare galerij eveneens door de Afgevaardigden zou bezocht worden.

Het

Het voorregt van de zittingen te mogen bijwonen, zou van meer waarde zijn, indien men op de galerij goed konde hooren; maar, niettegenstaande de grootste aandacht en oplettendheid, kon ik slechts twee redenaars volgen, die beide eene duidelijke en heldere stem hadden. Het was dus, inderdaad, vermoeijend te luisteren. Doch de bijzondere schoonheid der zaal verdient, dat men ze meermalen bezoekt; offschoon het een aanstootelijk gezigt was, dit schoone vertrek, met zooveel pracht en luister versierd, met menschen vervuld te zien, in de onwelvoegelijkste houding gezeten; de meeste met den hoed op het hoofd, en bijna alle rogchelende en spuwende op eene wijze, die ik waarlijk niet zou durven beschrijven.

Doch ik moet regtvaardig zijn en bekennen, dat er eenige leden waren, die met ontdekten hoofde en ordelijk op hunnen stoel zaten, zonder de beenen boven hunne hoofden te leggen. Wanneer ik naar den naam van eenen dezer zeldzame uitzonderingen vroeg, was het antwoord altijd: het is de heer *die* of *die*, uit *Virginie*.

Op zekeren dag, dat de galerijen gesloten waren, omdat men bezig was iets te maken, waardoor de ongelegenheid, dat men in het gedeelte der zaal, waar de leden gezeten waren, met moeite den spreker kon verstaan, — werd weggenomen (*), hadden wij het genoegen van bene-

(*) Ten blijke der waarheid van hetgeen ik zeg, strekke het volgende. Men stelde voor, om ter hoogte van vijftien voeten boven de hoofden der leden, eene met glas overdekte zoldering in de zaal op te hangen. Om dit voorstel te ondersteunen, zeide een der Afgevaardigden: „ Wij zullen dan „ ten minste kunnen weten, wat er in de kamer verhandeld

neden op de sofa's te mogen zitten, welke tusschen de kolommen staan. Wij konden hier veel beter hooren, dan op de tribunes, en althans duidelijk genoeg, om ons buitengemeen te vermaken met de ruwe en onbeschofte welsprekendheid van eenen afgevaardigde uit *Kentucky*, die een bijzonder gelukkig gebruik maakte van zijne provinciale uitdrukkingen en zegswijzen.

Indien ik mij niet bedrieg, liepen al de beraadslagingen van het Amerikaansche Congres, welke ik bijwoonde, over een en hetzelfde onderwerp: de volkomene onafhankelijkheid, namelijk, van elken afzonderlijken Staat met opzigt tot het bondgenootschap. De naijver op dit punt was, in mijn oog, een staatkundig denkbeeld, zoo vreemd, als ooit in menschen hersenen opgekomen is. Ik vermeet mij niet over dit geschilpunt eene beslissende uitspraak te doen. Ik spreek alleen van de zonderlinge uitwerking, welke het veroorzaakt, wanneer men een aantal leden de een na den anderen ziet opstaan, om te verklaren, dat het de grootste onregtvaardigheid, het schreeuwendste onregt, de verfoeijelijkste tijrannij is, welke men jegens den Staat, dien zij vertegenwoordigen, kan bedrijven, om eenige millioenen dollars toe te staan tot het aanleggen van wegen, het graven van kanalen of het uitdroogen van moerassen; in een woord, tot het maken van eenige hoegenaamde verbetering.

Tijdens mijn verblijf te *Washington* hoorde ik veel spreken over het niet weder inkiezen van een' der aanzienlijkste

„ wordt, een voorregt dat zeer weinigen onzer thans genie-
„ ten; daar wij meer dan de helft der voorstellen, over wel-
„ ke wij geroepen zijn te stemmen, niet kunnen verstaan.

ſte leden van het Congres. De misſtap, waardoor hij de ſtem zijner vrienden en warmſte bewonderaars verloren had, beſtond daarin, dat hij gelden had toegeſtaan tot het droogmaken van een vochtig en ongezond landſchap, *de beſmettelijke moeras*, geheeten.

De Amerikanen beroemen zich zeer daarop, dat zij geene nationale ſchuld hebben, of althans binnen twee jaren niet meer zullen hebben. Men zal zich hierover niet behoeven te verwonderen, als men bedenkt, dat hun tolſtelſel zeer veel opbrengt, terwijl het inkomen van hunnen Preſident ſlechts 6,000 ponden ſterling beloopt, en de tractementen der verdere ambtenaren daaraan evenredig zijn, en elke voorſlag ter verbetering van het inwendige des lands, op kosten van de openbare ſchatkist, als ſtrijdig met de grondwet wordt afgewezen.

De Vergaderzaal van den Senaat is, gelijk die van het Congres, in den vorm van eenen halven cirkel, maar veel kleiner. Zij is met ſmaak verſierd, en, hetgeen van veel meer belang is, de Senatoren ſchijnen, in het algemeen, elkander met achting te behandelen. Zij houden hunne hoeden niet op het hoofd, en daar de woeligheid der jeugdige jaren bij hen, gelukkig, voorbij is, leggen zij hunne hielen niet boven hunne ſchouders. Ik wenschte er bij te kunnen voegen, dat zij niet rogchelen en ſpuwen; maar men moet zijne woorden in den Hemel verantwoorden, en ik wil niet liegen.

Eene zeer fraaije kamer, met een ſchoon ſteenen balkon, bevat de boekerij ter dienſte der leden van het Congres. De verzameling, in zoover een vlugtige oogopſlag mij daarover in ſtaat ſtelt te oordeelen, gelijkt naar die, welke men bij een bijzonder perſoon in *Engeland*

zou aantreffen; behalve dat zij minder rijk is in Griekſche, Latijnſche en Italiaanſche werken. Een prachtig Brusſelsch tapijt, tafels met portefeuilles vol geëtſte platen, een aantal fraaije ſofa's enz. maken de meubelen van dit vertrek uit, waar weelde en goede ſmaak zich vereenen, en uit hetwelk men een heerlijk uitzigt heeft.

Ik ben geenszins voornemens om al de vertrekken van dit uitgeſtrekt gebouw te beſchrijven, maar de prachtige *rotonde*, welke het midden beſlaat, verdient toch eene bijzondere vermelding. Het is eene ſchoone en prachtige zaal, van honderd voeten in de doorſnede en van eene verbazende hoogte, welke haar licht ontvangt door eenen grooten koepel.

Bijna alle ſchilderijen zouden, ten gevolge van de buitengemeene hoogte der muren, in deze zaal klein en nietig ſchijnen; doch de onderwerpen van vier ſtukken, welke er hangen, zijn van zulk een geſchiedkundig belang, dat zij volſtrekt, als nationale gedenkteekenen, hier ergens eene plaats verdienen te hebben. Zij zijn: de teekening der onafhankelijkheids-verklaring; de nederlegging van het Preſidentſchap door den grooten WASHINGTON; de beroemde overwinning van den generaal GATES bij *Saratoga*, en.... ik herinner mij op dit oogenblik niet regt het vierde, maar ik geloof, dat het eene andere overwinning voorſtelt, misſchien wel die bij de ſtad *York*.

Daarenboven is er nog iets merkwaardigs, 't welk ik niet met ſtilzwijgen moet voorbijgaan, offchoon het zich in zulk eenen donkeren hoek van het Kapitool bevindt, dat een of twee leden, met welke ik daarover ſprak, zelfs niet vermoedden, dat het beſtond. Onder de rotonde, in het benedengedeelte van het gebouw, is een aantal

tal van gangen, fpreek-kamers en dergelijke kleine vertrekjes. In een der portalen, naar onderfcheidene dezer vertrekjes geleidende, rust de zoldering op kolommen, wier kapiteelen mij bijzonder fchoon voorkwamen. Zij beftaan uit aren en fchoven van Indisch koren, zeer kunftig bewerkt en niet minder bevallig, dan het overige loofwerk. Het is het eenige voorbeeld, 't welk ik gezien heb, dat *Amerika* getracht heeft zich-zelf te zijn en het pad der navolging te verlaten. Ik zal mij hierover in geene lange opmerkingen verdiepen, maar indien *Amerika*, bij de onmetelijke hulpbronnen, welke de natuur hetzelve aanbiedt en bij het eigenaardige en grootfche karakter des lands, oorfpronkelijk wilde zijn, zou het oneindig fchilderachtiger en belangrijker wezen.

De Prefident geeft alle veertien dagen, des Woendags, eene avondpartij, welke men zijne *levers* noemt. De Amerikanen fpreken, geheel verfchillend van de Engelfchen, de laatfte fyllabe van dit woord, bijzonder lang uit. Dit doet, als het dikwijls in het gefprek voorkomt, eene zeer vreemde en zonderlinge uitwerking; en ik was langen tijd in het denkbeeld, dat men daardoor met deze periodieke plegtigheid den fpot wilde drijven. De vertrekken, in welke de genoodigden worden ontvangen, zijn zeer fraai; met name is de groote zaal met fmaak en zelfs met pracht gemeubileerd. Sedert kapitein HALL ze zag, zijn de meubelen vernieuwd; misfchien hebben zijne aanmerkingen wel iets toegebragt, om deze hernieuwing te verhaasten. Er blijven nogtans ook nu nog eenige onregelmatigheden over, van welke ik echter hier geene melding zal maken. Het was een uitgelezen gezelfchap, ten naastenbij zoo als op Paaschdag op het bal te *Manfion-houfe* vergadert.

De kerken van *Washington* zijn niet zeer fraai; die der Episcopalen en Katholijken waren vol zwierig opgeschikte vrouwen. Ik zag te *Washington* meer mannen in de kerken, dan in eenige andere plaats.

De Presbyteriaansche Dames gaan driemalen daags naar de kerk; maar desniettemin heeft *Washington* des Zondags een veel minder puriteinsch aanzien, dan de meeste andere Amerikaansche steden. Men gaat er vrij wandelen, en er staan niet, gelijk te *Philadelphia*, stoelen op de straten, om voor te komen, dat men niet te paard of met een rijtuig ga.

De vrouwen kleeden zich wél, maar toch minder keurig, dan te *Baltimore*. Het was, gelijk ik opmerkte, te *Washington* niet vreemd, dat eene dame met eenen heer gearmd ging, zonder dat deze haar man, vader of broeder was. Deze minder strenge inachtneming van het Amerikaansche *decorum* is ongetwijfeld een gevolg van het verblijf der vreemde gezanten in deze stad.

Ongeveer eene mijl van de stad, op het terras, van hetwelk wij reeds gesproken hebben, is een zeer fraai landhuis, aan 't welk de eigenaar den naam van *Kalerama* gegeven heeft. Het is noch groot, noch prachtig; maar het gezigt is er bekoorlijk. Achter de woning ligt een klein bosch, ter grootte van omtrent tweehonderd morgen, hetwelk zich met eene zachte glooijing uitstrekt tot aan eene kleine koele beek, zoo digt met rotsen en groen geboomte omringd, dat *Diana* en hare nimfen er zich op den vollen middag zouden kunnen baden. Het bosch is zeer rijk aan in het wild groeijende bloemen, die onze bloemperken tot een heerlijk sieraad zouden strekken.

Te *George-Town* gaat men met eene pont over den *Po-*

to-

tomac en ongeveer twee mijlen hooger, aan den kant van *Virginie*, ligt *Arlington*, het verblijf van den Heer CURTIS, den kleinzoon van de echtgenoote des generaals WASHINGTON. Het is een fchoon gebouw, welks galerij, op fraaije witte kolommen rustende, op den donkeren achtergrond van het digte bosch heerlijk uitkomt en een fchilderachtig gezigt oplevert.

Te *George-Town* is een geestelijk gefticht, waar jonge meisjes worden opgevoed, en kort daarbij, een collegie der Jezuiten, waar men, blijkens het *prospectus*, de fraaije letteren onderwijst.

Wij hoorden de mis in de kapel van het geestelijk gefticht, en vonden de ftemmen der vrouwen, bij het zingen der lofzangen, zeer bevallig en aangenaam. De abdis, gefluijerd en ftaande binnen haar klein fpreekkamertje, 't welk wij alleenlijk door een traliewerk, waarvoor een zwart gordijn hing, konden zien, doch hetwelk nogtans flaauw verlicht was door een Gothisch venfter, trok alle onze aandacht. Wij konden het geritfel hooren, wanneer zij nederknielde, en zelfs, wanneer zij een koraal van haren rozenkrans liet vallen; doch dit geluid was zoo onbeftemd, zoo flaauw, dat men het zou genomen hebben voor dat van een wezen, dat reeds van het leven gefcheiden was en zich op de grenzen van het fchimmenrijk bevond.

Bij het gefticht ligt een groot perk, waar wij dikwijls, van de omliggende hoogten, fombere, in het zwart gekleede en gefluijerde geftalten, ftatig zagen wandelen.

Men wees mij te *Washington* ook de Amerikaanfche dame, aan welke de prins van *Hohenlohe* een wonder verrigt had. Ieder verzekerde mij, dat hare genezing wezenlijk wonderdadig was.

Er bevonden zich te *Philadelphia* vele vreemdelingen, inzonderheid Franſchen. Ik heb meermalen opgemerkt, dat het te *Parijs* de mode was, om van *Amerika* te ſpreken, als van een ander *Utopia*, vooral bij de jonge liberalen, die, vóór dat LODEWIJK PHILIPPUS op den troon geplaatst was, zich verbeeldden, dat een land zonder koning het beloofde land was. Maar dikwijls heb ik bij mij-zelve gedacht, dat het met *Amerika*, even als met vele andere fraaije dingen, gaat, die hunnen glans en luister verliezen, als men ze van al te nabij beſchouwt. Eens hoorde ik van twee jonge Franſchen, die elkander voor 't eerst ſchenen te zien, den eenen den anderen vragen: „Welnu, mijnheer! hoe vindt gij de vrijheid en gelijkheid, wanneer zij in praktijk worden gebragt?" — „Wel, mijnheer," antwoordde de ander, „ik moet bekennen, dat het ſchoone ideaal, hetwelk wij ons daarvan te *Parijs* in het hoofd gezet hadden, meer poëtisch was, dan wij het hier verwezenlijkt vinden."

Bij eene andere gelegenheid hoorde ik een zeer aardig antwoord van eenen dezer jongelieden aan een' zijner landgenooten. Eene jonge vrouw, die niet leelijk was, maar volſtrekt geene houding had, ſtond op eenigen afſtand, en zeer nabij hen een heer, die er allerzonderlingst uitzag. „Wie is die jonge dame?" vroeg de Franschman. — „Mijnheer!" antwoordde de jonge *fat*," het is het wijfje van dat mannetje;" en hierbij had men de veelbeduidende uitdrukking van zijn gelaat moeten zien, waarmede hij op zijnen buurman wees.

De ſchouwburg was geſloten, toen wij ons te *Washington* bevonden; maar ik heb denzelven naderhand bezocht. De zaal is klein en ſlecht verſierd, indien men

be-

bedenkt, dat het de eenigfte publieke uitfpannings-plaats der ftad is.

Ik heb reeds gefproken van de onwelvoegelijke houding der toefchouwers in den fchouwburg te *Cincinnati*; de bewoners van *Washington* doen, in dit opzigt, geenszins voor hen onder, en het was ook hier eene ongedwongenheid of, indien gij wilt, ongemanierdheid, welke allen zweem van fatfoenlijkheid verfmaadde. Er was in het *parterre* iemand, die door eene hevige braking werd overvallen; hetgeen trouwens degenen, die in zijne nabijheid zaten, geheel niet fcheen te hinderen. Nu gebeurde het, dat een der acteurs, die de rol van geneesheer moest vertoonen, juist op dit pas, op het tooneel trad. Dit was het fein tot een fchaterend lagchen en luid gejuich, hetwelk nog vermeerderde, toen hij vooruit trad met de woorden: „ het fchijnt dat men hier mijne dienst noodig heeft."

Het was van alle kanten een aanhoudend gerogchel en gefpuw; en er was van de tien toefchouwers niet één, die ordelijk zat. Nu eens zag men er eenen, die zijne beenen over de leuning der voor hem ftaande bank ftak; dan eenen Senator, die, zoo lang als hij was, op zijne zitplaats uitgeftrekt lag; ik heb er zelfs gezien, die op de leuningen zaten.

Ik heb een jong mensch, dien ik, naar zijne nette en zwierige kleeding te oordeelen, voor een zeer fatfoenlijk man hield, uit zijn zijdenvest-zak een' greep tabak zien krijgen en met fmaak in zijnen mond fteken.

Ik ben niet vreemd van te gelooven, dat die vieze en algemeene gewoonte van tabak te kaauwen de oorzaak is, van eene bijzondere eigenfchap, welke de *phyfionomie* der

Amerikanen kenmerkt; zij hebben, namenlijk, bijna alle kleine, ingetrokkene lippen. In het eerst, meende ik, naar aanleiding van het ftelfel van LAVATER, dit te moeten toefchrijven aan het drooge en koude temperament der Amerikanen; doch de gewoonte, van welke ik fpreek, en die aan alle ftanden, de Letterkundigen alleen uitgezonderd, eigen is, verklaart het genoegzaam; daar de ftelling, welke de lippen moeten aannemen om het fap uit dat walgelijk kruid uit te drukken, hun gelaat dien trek geeft.

Terwijl wij te *Washington* waren, ftierf er een der leden van het Congres, en ik ftond verbaasd over de pracht en den luister, welke bij zijne begrafenis plaats hadden. Het fchijnt, dat, indien een Senator of lid van het Congres tijdens de zitting der vergadering fterft, hij op kosten van het gouvernement ter aarde befteld wordt; (want gelukkiglijk wordt deze plegtigheid niet tot de binnenlandfche verbeteringen gerekend te behooren.) De lijkftaatfie in alle hare bijzonderheden wordt niet door zijne nabeftaanden geregeld, maar als eene ftaats-aangelegenheid befchouwd. De allezins ftatige trein bij deze gelegenheid ging in de volgende orde:

De Aalmoezeniers der beide Kamers;

De Geneesheeren van den Overledene;

De Ceremoniemeesters;

HET LIJK.

(De flippen van het lijkkleed werden door zes leden gedragen.)

De nabeftaanden des Overledenen, benevens de Senatoren en Vertegenwoordigers van den Staat, tot welken hij behoorde, als rouwdragers.

De

De Wapenheld van de Kamer der Vertegenwoordigers,

De Kamer der Vertegenwoordigers,
met haren Voorzitter aan het hoofd.

De Senaat der Vereenigde Staten,
met den Vice-President en den Secretaris aan het hoofd.

DE PRESIDENT.

De stoet was vrij groot; men ging niet te voet, maar met rijtuigen, van welke de meeste gehuurd waren. Het lijk werd begraven op een kerkhof-plein nabij de stad. Ik heb het gedenkteeken, bij deze gelegendheid opgerigt, niet gezien, maar vooronderstel, dat het gelijk zal zijn aan de overige, welke ik op hetzelfde kerkhof gezien heb, en geplaatst waren ter gedachtenis van leden van het Congres te *Washington* gestorven: het zijn vierkante blokken steen, die verder niets bijzonders hebben.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Stonington — *Groote waterval van den* Potomac.

Ik had mij, bij mijn vertrek naar *Washington*, het genoegen voorgeſteld van eene zeer oude vriendin te zullen ontmoeten, die voor eenige jaren *Engeland* verlaten had, en in *Amerika* gehuwd was. Zij was toen weduwe, en, zoo als ik meende, in die ſtad gevestigd. Doch weldra vernam ik, tot mijne bittere teleurſtelling, dat zij er niet woonde, maar ongeveer tien mijlen van daar haar verblijf hield. Wij gingen haar opzoeken, en er werd onder ons bepaald, dat wij den zomer bij haar in *Maryland* zouden doorbrengen; en, na ons eene maand in *Washington* te hebben opgehouden, vertrokken wij naar *Stonington*.

Wij kwamen aldaar in het begin van Mei, en het goede onthaal, 't welk wij ontvingen, de genegenheid, welke wij voor het gezin van onze vriendin opvatteden, nadat wij het hadden leeren kennen, de bijzondere ſchoone omſtreken, en het aangename jaargetijde, in 't welk wij ons bevonden, maakten, dat ons verblijf aldaar een wezenlijke tijd van genoegen en genot was.

Het verwondert mij geenszins, dat de eerſte volkplanters, die zich in *Virginie* nederzetteden, met den koenen

ka-

kapitein SMITH, ridderlijker gedachtenis, aan hun hoofd zoo onverſaagd en moedig geſtreden hebben, om den dapperen vader van POCAHONTAS uit dit ſchoone land te verdrijven; want nooit heb ik eene bekoorlijker ſtreek gezien. *Stonington* ligt ongeveer twee mijlen van het meest romantiſche punt van den *Potomac;* en *Virginie* breidt zijn woest, maar heerlijk en allervruchtbaarst paradijs langs den tegenover liggenden oever uit. Niet minder heerlijk zijn, aan de zijde van *Maryland*, zijne boorden, en wij ſtonden verrukt bij het gezigt van de tallooze vruchten en bloemen, welke wij hier in het wild zagen groeijen.

Zoodra wij ons in de gelegenheid bevonden, om den grooten waterval van den *Potomac* te zien, ſtelden wij een togtje daarheen niet lang uit. Van *Stonington* loopt de weg door eene landſtreek, aan welke men noch den naam van bosch, nog van park, noch van tuin kan geven; daar zij deze drie dingen gezamenlijk in zich vereenigt. In ons gezelſchap bevond zich eene jonge Engelſche dame, die zeer onlangs haar vaderland verlaten had, en op het zien van zooveel ſchoons verrukt uitriep: „Wat zouden niet velen in *Engeland* trotsch wezen op zulk eenen tuin!" — En zij zouden er inderdaad reden toe hebben. Ceders, platanen, ſumac's, tulpen- jenever- en eikenboomen van allerhande ſoort, de meeste voor ons geheel nieuw, overſchaduwden onzen weg. Wilde wijngaarden met hunne ſchoone en groote bladen, wier bloemen en reuk veel overeenkomst hebben met de *reſeda*, ſlingerden door hunne takken. Aardbeziën in vollen bloei, violen, anemonen, wilde anjelieren en eene menigte andere nog veel fraaijere bloemen, welke ik niet opnoemen kan,

kan, omdat ik ze niet kende, bedekten, in den letterlijken zin, dèn grond. De kornelleboom met zijne fchitterend gekleurde fterrebloemen, de azaléa en de wilde rozenboom ftreelden onze oogen, waar wij die ook wendden. Nooit zag ik meer bloemen, dan op dezen, twee mijlen langen, weg.

Men kan het geraas van den val des *Potomac's* te *Stonington* hooren, en het wordt allengs fterker, naarmate men denzelven meer nadert; hetgeen deze heerlijke wandeling nog aangenamer maakt. Ik weet niet, waarom het gedruisch van eenen waterval zoo behagelijk is voor het gehoor. Alle andere eentoonige geluiden hebben iets vermoeijends en afmattends voor den geest; maar nooit heb ik iemand ontmoet, die het geruisch van eenen waterval niet aangenaam vond. Wij moesten, voordat wij aan de plaats kwamen, vanwaar men den val voor het eerst ziet, een fnelftroomend riviertje *Branch-creek* overtrekken. Het troebele, fchuimende en woelende water van deze beek kronkelt tusfchen ftruiken en heesters door, die fteeds groen en met bloemen als bedekt zijn. Men gaat over deze beek langs boomftammen, die van de eene rots op de andere gelegd zijn; en het verdoovend geraas, dat de val van het water, welken men nog niet ziet, veroorzaakt, terwijl men deze gebrekkige bruggen overtrekt, fchijnt het gevaar veel grooter te maken, dan het wezenlijk is. Nadat wij de *Branch-creek* waren overgetrokken, vervolgden wij nog een vierde van eene mijl onzen weg in de fchaduw van het geboomte, toen wij op eens een fchouwfpel zagen, dat ons allen evenzeer verbaasde, als het ons verrukte. Een breede ftroom vertoonde zich aan ons gezigt, met zulke hooge, donkergraauwe rotfen omzoomd,

zoomd, dat het nederſtortende, ſchuimende en bruiſende water in de diepte ſcheen verzwolgen te worden en zich te verliezen.

De rivier, of liever hare bedding, is ter dezer plaatſe zeer breed en verbazend diep. Zij is van alle kanten door vervaarlijk groote, zwarte rots-brokken, van allerlei vorm en gedaante, omzoomd. Het water ſtort zich met een donderend geraas tusſchen dezelve neêr en vertoont zich op verſchillende wijze. Hier is het een waterval, die helder en groenachtig van kleur in eene regte en onafgebrokene kolom naar beneden ſchiet; dáár werpt het zich met een vreesſelijk geweld, dat, *duizelig maakt*, en *het oor verdooft*, in eene naauwe kil neder; elders vormt het eene diepe grondelooze kolk, welker oppervlakte eenen zwarten ſpiegel gelijkt; op eene andere plaats verdeelt zich het woelende water, bij het nederſtorten, in eene menigte ſtroomen, welke door den dunnen nevel, dien het ſtuivende water vormt en welke zich hoog in de lucht verheft, ſlechts gedeeltelijk zigtbaar zijn. — Niettegenſtaande deze woeste tooneelen, zagen wij de ſchoonſte en bevalligſte heesters te midden der rotſen bloeijen, even als kinderen, die aan den rand eens afgronds lagchende dartelen. Terwijl wij dit ontzettende ſchouwſpel aanſtaarden, deed een van het gezelſchap ons opmerken, dat de vergiftige els en wijngaard hunne verraderlijke takken en loten met bevalligheid langs al de rotſen ſlingerden, en verzekerde ons, dat eene tallooze menigte ſlangen er hun ſomber verblijf hielden.

Dit tooneel ſchoon te noemen, ware een zonderling misbruik der woorden, want al wat zich hier aan oor of oog vertoonde, was verſchrikkelijk. De waterval van den *Potomac* heeft iets ſtouts en verhevens. De diepe en ſom-

fombere afgrond, welken men voor zich geopend ziet; het verdoovend geraas, het fchuimen en woelen en bruifen van het water, de verbazende hoogte der rotfen, alles fchijnt het leven te bedreigen en jaagt fchrik en ontzetting aan; terwijl het toch aan den anderen kant een onvergelijkelijk genoegen gaf, op een vooruitftekende rotspunt gezeten, het te zien en te hooren.

Het deed mij genoegen te hooren, dat de inwoners van *Washington*, die eene uitfpanning willen nemen, zich naar den oever van den *Potomac* aan de zijde van *Virginie* begeven, om dit ontzettend wonder te befchouwen; want ik ken geen plek, waar mij minder dat vervelende: *hoe vaart gij?* dat men elkander bij eene toevallige ontmoeting toevoegt, zou hebben bevallen. Zelfs het bij dergelijke tooneelen zoo gewone: *is het niet verrukkelijk?* waarvan ROUSSEAU fpreekt, zou hier niet op zijne plaats zijn: want deze woorden zouden of niet verftaan worden, of indien zij tot het oor doordrongen, zouden zij toch geen indruk op de ziel maken, die in de befchouwing van het tooneel geheel verzwolgen, en door hetzelve als betooverd is. Een blik, een handdruk, zie daar de eenige mogelijke wijze, om elkander zijne gewaarwordingen bij dergelijke gelegenheid mede te deelen. En waarlijk, te midden van de verbazing en het genoegen, welke ik ondervond, zou ik de hand of het oog van fommige mijner vrienden, die aan de andere zijde van den *Atlantifchen Oceaan* waren, gewenscht hebben te ontmoeten.

Men verwijdert zich van zulk een fchouwfpel met meer kalmte, dan men er gekomen is. De frischheid der lucht, het zachte koloriet van fommige pas ontloken bloemen, de blaadjes van andere, die zich fluiten, het dof gedom-

dommel en gegons der vliegen en infecten, de verkwikkende dauw, welke den vermoeiden voet verkoelt; alles fchenkt genoegen en genot, en fchijnt in harmonifche zamenftemming te zijn met dien gemengden toeftand van opgewektheid en afmatting, welke van dergelijke uitftapjes het onaffcheidelijk gevolg zijn. Wanneer men dan de frisfche door de maan verlichte galerij binnentreedt, is het glas ijs of de nog verkwikkender koffij eene nieuwe bron van genot. Voegt men daarbij eene gemakkelijke fofa en eene vriendin, als mijne beminnenswaardige Mistrisf S., die den tijd in het gezelfchap van MOZART gewoon is te flijten, dan zal elk Europeaan, (of hij moest al zeer moeijelijk te voldoen zijn) gereedelijk bekennen, dat zulk een dag wel der moeite waard was, om te beleven.

TWEE

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Kleine landeigenaars. — Slavernij.

Sedert ik het gebergte was overgetrokken, had ik thans voor de eerste maal den tijd, om eens met aandacht de oogen rond te slaan en het verschillend voorkomen der menschen en der zaken op te merken in een oord, dat, offchoon het denzelfden naam draagt en hetzelfde geheeten wordt, in vele opzigten van dat, hetwelk ik onlangs verlaten had, niet minder verschilde, dan *Amsterdam* van *Petersburg*. Daar putte zich schier ieder uit in bezige inspanning en werkte voor zich zelven. Hier werd ieder blanke, ten minste, door éénen slaaf bediend. Dáár vorderden de pas ontgonnen landen, vet en vruchtbaar door eenen plantaardigen mest, welke zich sedert eeuwen had opgehoopt, slechts zeer weinig bewerking, om overvloedige vruchten op te leveren; waar de ploeg het veld doorkliefde, zag men eenen rijken oogst voor den dag komen; alhoewel op die plaatsen, waar hij niet gebruikt was, de natuur den grond zelfs niet met een groen tapijt bekleed had, en geen vrucht, geene enkele bloem zich vertoonde. Hier had de grond reeds voor lang zijne eerste vruchten ge-

geſchonken; een aanzienlijk gedeelte der landerijen, welke ontgonnen en bebouwd waren, om er tabak te planten, — van alle planten degene, welke den grond het meest uitput — vereischte alle zorg en moeite, om eenigen oogst te kunnen opleveren; en er waren vele landen, die ſlechts tot weiden voor het vee geſchikt waren. Doch op die plekken vertoonde zich nogtans de natuurlijke vruchtbaarheid van den grond en het klimaat, in eene tallooze menigte bloemen en vruchten, welke iedere vallei tot eene ſoort van tuin maakten.

Ook in de woningen der landlieden vond ik een groot verſchil in de leefwijze. Het is waar, er waren zeer weinige, waar men niet eenen ſlaaf aantrof; doch het aantal, waar men bij het ontbijt, het middagmaal en avondeten de ſnede osſenvleesch en de uijen gebruikte, was nog veel geringer. De haringen, welke de vischrijke *Potomac* oplevert, vervullen derzelver plaats. Zij zijn voortreffelijk, om den eetlust op te wekken, wanneer zij gezouten zijn, en men verkoopt ze, meen ik, voor anderhalve dollar de duizend. Overal echter gebruikt men rijkelijk de *whiskey*, die ongelukkig ſlechts eenen Engelſchen ſchelling het *gallon* kost, en welker ſchadelijke uitwerking zigtbaar is op het gelaat van elken man, dien men ontmoet.

De volksklasſe, welke volkomen van die, welke in *Engeland* gevonden wordt, verſchilt, beſtaat uit de lieden, die, hun eigen landerijen bebouwende, even weinig met de kunstbehoeften der weelde, ja, ik geloof met gerustheid te kunnen zeggen, met de gemakken des levens, bekend zijn, als de armſte Engelſche boeren. Tijdens mijn verblijf in *Maryland* ben ik dikwijls onderſcheidene wo-

ningen dezer kleine landbezitters binnengetreden, ik heb er mij lang genoeg opgehouden en er genoeg van gezien en gehoord, om mij van hunne geheele leefwijze een volkomen en duidelijk denkbeeld te kunnen maken.

Een dezer huisgezinnen beſtond uit een' jong man, zijne vrouw, twee kinderen, eene ſlavin en twee ſlaven-jongens. De hoeve was, zoo als men mij zeide, ongeveer driehonderd morgen groot; het land was ſlechts middelmatig, maar geheel ontgonnen. Het huis was van hout getimmerd, en op het oog zoo ligt en zwak, dat ik geloof, dat de drie ſlaven het gezamenlijk zonder veel moeite omver zouden hebben kunnen werpen. Er was eene kamer, die ongeveer twaalf voeten in het vierkant was, en gemeenſchap had met eene andere, die niet veel grooter was, dan een kabinetje. Het diende voor kleed- en ſlaapkamer voor het blanke gedeelte van het gezin. Boven hetzelve was een zolder, beſtemd, naar men mij zeide, om gezelſchap, dat onverwacht komen mogt, te huisvesten. Naast het huis ſtond een *ſhanty*, eene ſoort van donker hok, dat alleen door de deur zijn licht ontving, en tevens als keuken, ſpijskamer en ſlaapvertrek voor de drie zwarten gebruikt werd.

Men noodigde ons om met het huisgezin de thee te gebruiken, 't geen wij gereedelijk aannamen. De meubelen van het vertrek beſtonden in eene groote ſtevige tafel en een half dozijn houten ſtoelen. Toen wij er kwamen, was de vrouw des huizes in haar *negligé*, dat er vrij morſig uitzag, doch zij drong er op, dat wij zouden gaan zitten en ging in het vertrekje, van 't welk ik zoo even ſprak, van waar zij haar geſprek met ons vervolgde en ſnapte als een ekſter. Eindelijk kwam zij in een ander

cos-

costuum voor den dag, dat niet onbevallig was.

De negerin maakte de groote tafel gereed, en plaatste daarop kopjes van blaauw nagemaakt porfelein van de gemeénfte foort. In een dezer kopjes was een weinig grove poeijer-fuiker; in een ander een beetje melk. Boter was er niet, offchoon onze gastvrouw ons gezegd had, dat zij twee koeijen en eene melkerij had, doch in de plaats van boter werd ons gezouten vleesch bij de befchuit voorgezet. Dit was het onthaal, dat men gasten aanbood, welke men toch ongetwijfeld voornemens was fatfoenlijk te ontvangen. Ik herinnerde mij onwillekeurig de lekkere maaltijden, welke ik dikwijls in *Engeland* gebruikt had op kleine landhoeven, van welke de bewoners niet de eigenaars, maar de pachters waren, en eene zware huur betaalden; waar de zindelijke en bezige huisvrouw zelve de melk roomde, de gele boter op het heerlijk gebakken brood fmeerde; ons hare koeken, geronnen melk en al de lekkernijen voorzette, welke de boerderij opleverde; en ons dan daarbij nog op keurige thee met room trakteerde. Maar het is waar, de vrouw, bij welke ik mij nu bevond, overtrof mijne oude Engelfche vriendinnen verre in toon van omgang: want gedurende al den tijd, dat ik bij haar was, fprak zij met mij in eene gemaakte en gezochte taal, welke zij, geloof ik, uit den eenen of anderen roman ontleend had. Deze toch las zij, gelijk men mij vertelde, veel, terwijl zij de huisfelijke bezigheden aan hare flaven overliet. Zij ging met mij om op eenen voet van gelijkheid, waarvan ik moeijelijk een juist denkbeeld kan geven. Zij verhaalde ons, dat zij, bij de verdeeling van haars vaders nalatenfchap, deze landhoeve voor haar aandeel ontvangen had.

Zij had vervolgens haren vollen neef gehuwd, die even eens den heer ſpeelde, als zij de jufvrouw, en niet minder, dan zijne waarde echtgenoot, een lediglooper was, die niets deed, dan jagen.

Het gevolg hiervan was, dat ſlechts een zeer klein gedeelte van het goed bebouwd en bearbeid werd, en zij in eene verregaande armoede verkeerden. De ſlaven, vooral de beide jongens, waren meer dan half naakt. Doch moeijelijk zou iemand, die het niet gezien heeft, zich een denkbeeld kunnen maken van den hoogen, gezagvoerenden toon (die mij intusſchen inwendig deed lagchen) waarmede de vrouw des huizes, niettegenſtaande al deze ellende en behoefte, hare orders en bevelen aan de jonge negers gaf.

De woning van eenen anderen dezer kleine landeigenaars was eene even ellendige hut, als die, welke ik zoo even beſchreven heb; doch hare bewoners waren arbeidzamer en vlijtiger. De man des huizes behoorde, wel is waar, tot de talrijke klasſe der *whiskey*-drinkers en hij was zelden in ſtaat om te werken; maar hij had een gezin van twaalf kinderen, die, met hunne doodmagere moeder, meer werkten, dan ik ooit eenen neger heb zien doen. Zij waren diensvolgens veel minder beſchaafd en gemaakt, maar ook tevens veel minder arm, dan de bovengenoemde erfdochter. Zij leefden nogtans, zonder ook het minſte te genieten wat het leven kan veraangenamen, en hadden, geloof ik, niets, dat niet onvermijdelijk tot de nooddruft des levens vereischt werd. Ten bewijze ſtrekke, dat hun ontaarde vader hun niet eens veroorloofde, om eenige peulvruchten te bouwen, en dat hun eenig voedſel beſtond in varkensvleesch, gezouten visch en

brood,

brood, des zomers zoowel als des winters, en zonder eenige afwisfeling. Ik heb meermalen opgemerkt, dat het bij de pachters niet veel beter gefteld was. Het drinken van *whiskey* is een genot, 't welk de mannen op veel hooger' prijs ftellen, dan al de veraangenamingen, welke hun de voortbrengfelen hunner vruchtbare tuinen zouden kunnen opleveren. Al het gereede geld wordt befteed, om dit vocht en den geliefkoosden tabak, dien zij altijd in den mond hebben, aan te fchaffen; en dus kan er voor de vrouw niet overblijven, om zaden voor tuinvruchten te koopen. Zoo ver ik in de gelegenheid geweest ben, om op te merken, heb ik nooit eene Amerikaanfche huishouding gezien, waar de vraag, of men *whiskey* zou drinken of er zich van onthouden, ten voordeele der vrouw beflist werd.

Er zijn eenige pachters, die hunne landerijen in huur hebben; doch zij zijn geenszins talrijk. Zij betalen hunne huur niet in geld, maar door het derde gedeelte der opbrengst van den grond aan den eigenaar af te ftaan; eene wijze van betalen, die voor den laatften veel minder voordeelig is, dan voor den huurder. Doch de moeijelijkheid, om geld in betaling te krijgen is, behalve in den kleinen handel, in alle andere zaken, in *Amerika* zeer groot. „ Ik kan u in voortbrengfelen van den grond betalen" is, naar men mij verzekerde, het gewone aanbod, 't welk, indien men het afflaat, doorgaans beantwoord wordt met de woorden: „ dan zie ik, dat wij niet met elkander kunnen handelen."

De talrijke menigte flaven, waardoor men hier overal zich omringd ziet, is voor de Engelfchen een vreemd gezigt en maakt eenen zeer onaangenamen indruk; doch

 niet

niet minder onaangenaam is het en walgelijk, om onophoudelijk die bespottelijke woorden te hooren herhalen: „ dat alle menschen vrij geboren en gelijk zijn." Men moet zich te midden der slavernij in *Amerika* bevinden, om die schoone plaats in den brief van MOORE aan Lord FORBES regt te kunnen waarderen; waar hij, misschien, den staatkundigen toestand van *Amerika* met eigenaardiger en sterker kleuren schildert, dan ooit in eenig geschrift over dit onderwerp gedaan is.

„ O vrijheid, vrijheid! hoe haat ik uw gezwets. Noch „ de hoogdravende en gezwollen taal van den Oosterling, „ noch de dolle woede der met het purper omhangen „ dwazen, van NERO te *Rome* af, tot PAUL in *Rusland* „ toe, verscheuren zoo mijne ooren door hunne lage en „ verachtelijke klanken, als het verfoeijelijk gezwets van „ dat oproerige ras, dat, ontbloot van hart, maar rijk in „ woorden, geboren voor slavernij, en naar gebieden hakende, losbandigheid ademt, alle soort van teugel afschudt en met de zucht naar plundering en roof op den „ bodem der ziel, om zijne regten schreeuwt. Wie is in „ staat, om, met gelatenheid, die mengeling van trotschheid en ellende, van grondwetten en zweepen, van regten en ketenen, van zwarte slaven en blanke democraten „ en alle die staatkundige verwarring en wanorde, die in „ *Columbia's* vlakten heerscht — wie kan ze met gelatenheid beschouwen? God van regtvaardigheid en goedheid! welk een denkbeeld, dat de mensch, voor uw „ aangezigt, de roede opheft tegen schepselen, hem gelijk en begaafd met eene ziel, die van U haren oorsprong „ nam, en — zich op het bezit eener volkomene vrijheid „ durft beroemen! Verre van mij zulk eene vrijheid! Lie-

„ ver

„ ver mijn hoofd aan de genade van eenen Sultan overge-
„ laten, in oorden, waar uw naam misschien nooit werd
„ uitgesproken en waar men nimmer eenig ander regt ge-
„ eischt heeft, dan dat van te bevelen, dan in die stre-
„ ken, waar eene bastaard-vrijheid hare bespottelijke en
„ voddige banier zwaait boven het hoofd van slaven;
„ waar ongerijmde wetten geen midden toelaten tusschen
„ wezens, die men laaghartig tot slaven gemaakt heeft, en
„ hem, die er trotsch op is vrij te zijn; waar slavernij
„ en willekeur even zeer den onbeschoften meester als den
„ schier tot dier verlaagden slaaf passen."

De toestand der slaven schijnt echter, in 't algemeen, niet zoo ongelukkig te zijn; maar hij heeft dat ijsselijke, dat, indien hij het is, zij geen middel hebben, om er iets aan te veranderen. Ik heb doorgaans veel zorg zien dragen voor de gezondheid der slaven; doch, bij zulke gelegenheden komt terstond onwillekeurig de gedachte op, dat de eigenaar, bij gebreke van de behoorlijke oplettendheid ten dezen aanzien, gevaar zou loopen van een belangrijk gedeelte zijner bezittingen te verliezen. Dit weten ongelukkiglijk de slaven ook, en het gevolg er van is, dat er zeer zeldzaam eene ware genegenheid tusschen hen en hunne meesters kan plaats vinden. Men zegt, dat de slaven, die in huis geboren zijn, zich aan de kinderen, die met hen zijn opgegroeid, hechten. Dit kan waar zijn, wanneer geene kleine kinderlijke tirannij het gevoel van hartelijkheid heeft verstikt, dat bij eene verbintenis en eenen omgang van de vroegste kindsheid af, natuurlijk plaats grijpt; en zulk eene gehechtheid kan zoolang duren, als men den slaaf in dien staat van diepe onkunde houden kan, welke geen nadenken veroorlooft. De wet-

ten in *Virginie* hebben hiervoor zorg gedragen, en men kan met waarheid zeggen, dat de wetgevers het hunne gedaan hebben, om te verhinderen, dat het licht der kennis tot hen doordrong. Er beftaat in *Virginie* eene wet, welke eene ftraf bepaalt tegen elk, die eenen flaaf leert lezen; dezelfde ftraf treft dengenen, die aan de *misdaad* van hem te onderwijzen medepligtig is, of haar heeft begunftigd. Deze wet zegt meer, dan geheele boekdeelen. Over het algemeen zijn de flaven tamelijk wel gevoed en behoorlijk gekleed; de wijze, waarop zij gehuisvest zijn, fchijnt hun vrij onverfchillig. Zelden worden zij met de zweep geftraft; en als zij ziek zijn, worden zij met zorg opgepast. Dit is de gunftige zijde van hunnen toeftand; maar de keerzijde is, dat men hen *naar het Zuiden* kan zenden en verkoopen. En dit is het, waarvoor al de flaven in het Noorden van *Louifiana* zoo bang zijn. Het werken op de fuiker- en vooral op de rijstplantaadjes is de fchrik der Amerikaanfche Negers; en niet zonder reden, want het vervroegt en verhaast den dood van millioenen flaven; en, om de fchade hierdoor veroorzaakt eenigzins te vergoeden, vergt men hen, zoolang zij het kunnen uithouden, eenen ongeloofelijk zwaren arbeid.

Het ftelfel, om de voortplanting der flaven te bevorderen, 't welk in de Noordelijke ftaten vrij algemeen is, met oogmerk, om ze vervolgens in de Zuidelijke provinciën te verkoopen, heeft iets in zich, waartegen het gevoel van regtvaardigheid, barmhartigheid, ja zelfs van menfchelijkheid opkomt. Tijdens mijn verblijf in *Amerika* was ik ten volle overtuigd, dat in dat land de toeftand van eenen flaaf in een huisgezin verkieslijk was boven dien van een' huurbediende; deels omdat zij meer geacht

en

en beter verzorgd zijn, deels omdat zij, in den ſtaat van ſlavernij geboren, die morrende ontevredenheid niet kennen, welke aan alle vrije bedienden in *Amerika* eigen ſchijnt te zijn. Maar geheel anders is het geval met opzigt tot dezulken, die of zelve, of wier kinderen gebruikt worden tot dien vreesſelijken arbeid, waarvan ik zoo even geſproken heb. In welk opzigt toch is het lot dezer ongelukkigen beter, dan dat der Negers van de kust van *Afrika* aangevoerd? Terwijl ik mij in *Virginie* bevond, zag ik een ſterk bewijs van den verbazenden angst, welke bij henzelve zulk eene verplaatſing verwekt. Den vader van een' jongen neger, die aan de dame behoorde, bij welke wij gehuisvest waren, viel dit vreesſelijk lot te beurt. Een uur, nadat hij er van verwittigd was, ſcherpte hij de bijl, met welke hij zoo even hout gehakt had, en hieuw zichzelven de linkerhand af.

Doch ik zal mij bij dit onderwerp niet langer ophouden, daar het zeer onlangs door eene veel bekwamer' pen, dan de mijne behandeld is. (*) Alleen wil ik nog oplettend maken op de uitwerking, welke de zaak heeft op het zedelijk gevoel en de handelwijze des volks; en deze is zeker allertreurigst. Dezelfde perſoon, die zijnen medeburger, rijker en beter opgevoed, dan hij, trotſeert en hem, met al de laatdunkendheid van eenen zwetſer, toebijt, dat hij zoo goed is, als hij; keert zich om en ſlaat zijnen ſlaaf met de volle vuist in 't gezigt, omdat de vore, welke hij gegraven, of de boom, dien hij omgehakt heeft, dien vriend der gelijkheid niet bevallen. De valschheid der beginſelen valt hier bij den eerſten opſlag in

(*) Zie de reize van Kapitein HALL naar *Amerika*.

in 't oog en is ergerlijk. Doch het is niet zoozeer onder de hoogste standen, dat de slavernij deze treurige gevolgen heeft, als onder de kleine grondbezitters, die doorgaans even diep onkundig zijn, als hunne negers. Die onbeperkte magt over de slaven van beiderlei kunne is voor de zedelijkheid allernadeeligst; en de vermetele, of liever onbeschofte wijze, waarop de meesters hun gezag uitoefenen, is zoo aanstootelijk en voor het gevoel stuitend, als ik ooit iets gezien heb. — Het kwam mij echter altijd voor, dat de betrekking van meester en slaaf onder *alle* standen het hart sloot voor edele gewaarwordingen, en dat dit vooral op het karakter der kinderen eenen onherstelbaar nadeeligen indruk maakte. Terwijl ik in *Virginie* eenigen tijd bij eene weduwe, die vier dochters had, gehuisvest was, ben ik getuige geweest van een voorval, dat een krachtig bewijs oplevert van den invloed, waarvan ik spreek. Eene jonge slavin, ongeveer acht jaren oud, had in eene kas eene beschuit met boter gevonden, die het kind verlokte, en had er een groot gedeelte van opgegeten, voordat men het bemerkte. Men had onder de boter rattenkruid gemengd, om muizen te vergeven, en eene der dochters van het gezin had dit verraderlijk aas, zonder eenige waarschuwing, in de kas gezet. Zoodra men nu het gebeurde vernam, kwam de vrouw des huizes mij raadplegen, wat zij best aan het kind doen zou. Ik liet haar op staanden voet een groot glas water met mostaard drinken, het snelstwerkende van alle braakmiddelen. De drank deed terstond de verwachte uitwerking, doch het arme kind, hetzij ten gevolge van het aanhoudende braken, hetzij, van angst, daar zij een half dozijn menschen om zich zag staan, die verklaarden, dat

zij

zij ongetwijfeld ging fterven, beefde en trilde zoo vreesfelijk, dat ik dacht, dat zij bezwijken zou. Ik zette mij, op de binnenplaats, waar wij juist waren, op den grond neder, en nam het doodzieke kind op den fchoot. Ik zag, dat de blanke huisgenooten hierover meesmuilden en fpottend glimlachten, terwijl de zwarten zich op eenen afftand hielden en over hetgeen zij zagen verbaasd fchenen te ftaan. Eindelijk riep het jongfte dochtertje van onze gastvrouw, die nagenoeg van dezelfde jaren was, als het zieke flavinnetje, na mij eenige oogenblikken aangeftaard te hebben, met verwondering uit: „ Kijk eens! *Mistrisf.* TROLLOPE heeft haar op den fchoot genomen en haar leelijken vuilen mond afgeveegd. Voor geen twee honderd dollars zou ik dien mond hebben willen aanraken."

De kleine flavin werd vervolgens naar bed gebragt en ik begaf mij naar mijne kamer. Eenigen tijd daarna liet ik vragen, hoe zij zich bevond, en daar ik de boodfchap terug ontving, dat zij veel leed, ging ik terftond zelve naar haar toe, om het nader te onderzoeken. Aan de deur ontmoette ik eene der huisgenooten en wel dezelfde, welker onvoorzigtigheid de oorzaak van het ongelukkig voorval geweest was. Zij kon zich bij het antwoord op mijn driftig vragen ter naauwernood van lagchen onthouden; zeide mij, dat men om den geneesheer gezonden had, en liep vervolgens onder een fchaterend lagchen henen. Het denkbeeld van wezenlijk belang te ftellen in het lijden van eene flavin was voor haar even ongerijmd, als om een kalf te weenen, dat door den vleeschhouwer geflagt werd. De dochters mijner gastvrouw bezaten alle uiterlijke bevalligheid, maar het volkomen gemis van een gevoelig hart, — dit zal mij ieder moeten toeftemmen, — ver-

verduistert en verdooft al het bekoorlijke, dat jeugd en schoonheid geven kunnen.

Men schijnt het in *Amerika* algemeen daarvoor te houden, dat geen Neger hoegenaamd, in het minst, te vertrouwen is. En dit kan niemand bevreemden, die weet, dat het tevens als eene ontegensprekelijke waarheid erkend wordt, dat men een' slaaf alleen door vrees kan regeeren. Doch ik houd mij overtuigd, dat eene tegenovergestelde wijze van behandelen even gunstige als belangrijke gevolgen zoude hebben. De Negers zijn zeer gevoelig voor bewezen weldaden, en ik geloof, dat, indien men hun genegenheid betoonde, zij veel gedienstiger en gehoorzamer zouden worden, dan door alle tuchtmiddelen van welken aard ook. Hen geheel en al vrij te laten, daaraan kan, geloof ik, in de *Vereenigde Staten* niet gedacht worden, zonder de veiligheid des lands in gevaar te stellen; maar, indien de regering de verbetering van hun lot in ernstige overweging nam, en hun dat geen verleende, wat de regtvaardigheid, de barmhartigheid en zelfs de voorzigtigheid vordert, dan zou de zwarte bevolking der *Vereenigde Staten* ophouden een voorwerp van schrik en bezorgdheid te zijn, en tevens hare toestand niet meer het gevoel van verontwaardiging en medelijden opwekken.

In al de Staten, waar de slavernij bestaat, merkte ik overal, dat alle voorwerpen van spijs of drank zorgvuldig weggesloten waren. In groote huisgezinnen, waar de uitgebreidheid der huishouding het getal der sleutels noodwendig vermeerdert, worden deze alle in een mandje gelegd en aan de bewaring eener kleine slavin toevertrouwd, welke gestadig, met het mandje aan den arm, de schreden harer meesteres volgt. Men neemt deze voorzorg,

om

om altijd de fleutels ter zijner befchikking te hebben, en om te gelijk alle dieverij voor te komen, welke zeker plaats zou hebben, indien men ze een oogenblik uit het oog verloor. Ik verbeeldde mij, dat het zeer lastig moest wezen, om geftadig door zulk eene zwarte fchaduw vergezeld te worden, doch, zoo dikwijls ik er over fprak, verzekerde men mij altijd, dat zulks het geval in 't geheel niet was, en dat de gewoonte gemaakt had, dat men volftrekt hare tegenwoordigheid niet opmerkte.

En inderdaad, ik had meermalen de gelegenheid, om te zien, dat de Amerikanen er bijna niet op letten, of hunne flaven tegenwoordig zijn of niet. Zij fpreken van hen, van hunnen toeftand, gedrag, en van hunne bekwaamheden, alsof zij niet in ftaat waren hen te verftaan. Eens zag ik een jong meisje, die aan tafel tusfchen eenen Heer en eene Dame zat, de kieschheid zoo ver drijven, dat zij een gedeelte van de ftoel harer buurvrouw gebruikte, om toch niet den elleboog van eenen man aan te raken; terwijl zij op eenen anderen tijd met de grootfte onverfchilligheid, in tegenwoordigheid van eenen neger, haar corfet losmaakte. Ook verhaalde mij eens iemand in *Virginie*, dat hij, federt hij gehuwd was, altijd des nachts eene jonge negerin in de kamer had, waar hij met zijne vrouw fliep. Ik vroeg hem, waartoe hij des nachts hare dienst noodig kon hebben. „Mijn Hemel!" antwoordde de man, „hoe zou ik het anders maken, als ik eens een glas water noodig had?"

DRIE

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Bloemen en vruchten van Maryland *en* Virginie. *De ſlang, genaamd* Koper-kop. — *Inſecten.* — *Verkiezingen.*

Het was een heerlijke zomer, (1830) welken wij in *Maryland* doorbragten. De thermometer klom tot 94°; doch de warmte was niet zoo drukkende, als wij in het Westen ondervonden hadden. In geene ſtreek van *Noord-Amerika* zijn de voortbrengſelen van den grond zoo verſchillend en zoo voortreffelijk. Waar wij gingen, overal groeiden de keurigſte aardbeziën voor onze voeten, en toen deze gedaan hadden, ſcheen ieder boschje, iedere laan, iedere dreef een kerſen-boomgaard, welke aan elk, die ſlechts de moeite wilde nemen van te plukken, zijne vruchten in onuitputtelijken overvloed aanbood. Vervolgens kwamen de perzikken: aan alle heggen ſtonden perzikboomen, welker vruchten wel niet zoo groot en zoo geurig waren, als die, welke onze tuinen opleveren, maar toch op onze lange wandelingen eene heerlijke verkwikking waren.

Het waren echter bovenal de bloemen en bloemenheesters,

ters, welke dit oord zoo fchoon maakten, als ik ooit een ander gezien heb, met uitzondering altijd van de *Alleghany's*. Geene befchrijving is in ftaat van derzelver verfcheidenheid, overvloed, en fchoonheid eenig denkbeeld te geven. Indien ik fpreek van wilde rozen, zal de Engelfche lezer misfchien meenen, dat ik die bleeke en fletfche bloemen bedoel, welke men bij ons tusfchen de doornheggen vindt; neen, de wilde rozen van *Virginie* zouden de pronk en het fieraad onzer bloemperken kunnen wezen. Zij zijn zelden dubbel, doch hebben eenen bijzonder fterken gloed. Hare kleur loopt door alle fchakeringen van het donker-karmozijn tot het lichtrood; en hare geur is liefelijk en aangenaam. Zij zijn grooter, dan de enkele rozen, welke ik ooit gezien heb; daar zij dikwijls meer dan vier duimen in de doorfnede hebben. Het blad gelijkt veel naar dat van de Bengaalfche roos; het is groot, ftevig, glimmend en donker-groen. — Overal vindt men den egelantier; hij bloeit zeer fterk: blad en bloem beide zijn veel grooter, dan bij ons. — De *Acacia*, of, zoo als men ze in *Virginie* noemt, de *locust*, geeft vele en prachtige bloemen; ik telde aan eenen tak, welken ik afplukte, en die nog geen voet lengte had, twaalf groote bloemtrosfen; de reuk is bijna, als die van oranje-bloefem. — Een ander fieraad der bosfchen is de kornelleboom; zijne zijtakken zijn plat en gelijken naar eenen waaijer: zij zijn geheel met bloemen bedekt in den vorm van fterren, en zoo groot, als die van den *cistus ladaniferus*. — Een andere fraaije heester, doch veel kleiner en lager, is de vergiftige els. Het is gelukkig, dat zijn gevaarlijke eigenfchap zoo algemeen bekend is; want hij ftreelt het oog door zijne heerlijke witte bloem-trosfen,

fen, die de gedaante hebben van hangende franje; doch hij is zóó vergiftig, dat eene bloote aanraking genoeg is, om eene hevige ontfteking te veroorzaken. Den Judas-boom (*cercis canadensis ; Judas-tree*) vindt men in alle bosfchen; en zijne roode bloem, van eenen heerlijk fchitterenden gloed, kondigt in *Amerika* de komst der lente aan. Witte, gele en rozenkleurige *azaléa's*, *kalmia's* van allerlei foort, de welriekende *magnolia* en de prachtige *rhododendron* groeijen in het wild en in den grootften overvloed. De plant, in *Engeland*, onder den naam van *Virginian creeper* bekend, klimt dikwijls tot aan de toppen der hoogfte boomen: haar bloem is fcharlaken-rood en heeft de gedaante van eene trompet. De *fasfafras* is ook eene fchoone heester, en ik begrijp niet, waarom hij niet in *Engeland* heeft willen voortkomen, daar hij anders bijzonder fterk fchijnt te zijn. De bladen groeijen in trosfen, van welke ieder vijf of zes bladen bevat van verfchillenden vorm: de vrucht is bijzonder fchoon, gelijkt veel naar eenen eikel, en is gitzwart, terwijl de bloemkelk en de ftengel koraalrood zijn. Niet minder trekt de bevallig flingerende wijnftok het oog, en zijne in losfe bogten kronkelende takken gelijken even zoo weinig naar onze gefnoeide wijnftokken, als onze dwerg-*azalea's* en *magnolia's* naar hunne reusachtige zusters in de bosfchen van *Amerika*.

Eene andere bijzonderheid, welke in de zomermaanden de wandelingen in *Amerika* zoo verrukkelijk fchoon maakt, is de overgroote menigte van vlinders en kapellen, welker fchitterende kleuren en verfchillende vormen mij dikwijls deden denken, dat het gevleugelde bloemen waren, die van alle zijden om mij heen fladderden. Sommige zijn zeer groot en hebben drie of vier duimen vlugt;

maar

maar de meeste, en, zoo het mij voorkwam, de ſchoonſte zijn veel kleiner, dan de onze. Eenige hadden vleugels van eene blaauwe lavendel kleur, en een zwart lijf; andere zijn rozenkleurig, weder andere oranje of helder blaauw. Doch, hoe fraai zij ook zijn, het is echter nog meer hun aantal, dan hunne ſchoonheid, welke het oog verrukt. Er is niets bekoorlijkers uit te denken, dan deze bonte zwermen in de lucht te zien fladderen, zonder het minſte gebrom of gegons te maken, en ze al vliegende in alle rigtingen door elkander te zien zweven. De kolibrietjes zijn een ander ſieraad van den zomer; doch hun getal is niet zeer groot en hunne vlugt te afgebroken, (daar zij zich niet lang op hunne wiekjes kunnen ophouden,) dan dat hunne ſchoonheid zóó het oog zou ſtreelen, als de kapellen, met al de kleuren van den regenboog verſierd. De lichtkevers waren voor ons iets geheel vreemds en nieuws. Zij zijn in groot aantal op vochtige plaatſen, inzonderheid, tegen den tijd van ſtormweder. Dikwijls gaf het mij, in den avond, na eenen brandend heeten dag, wanneer de warmte mij alle bezigheid onmogelijk maakte, eene aangename tijdkorting, met mijne oogen hunne glinſterende lichtjes te volgen, die nu hier, dan daar, zich een oogenblik vertoonden en dan weder verdwenen, met verbazende ſnelheid voorbij zweefden, of als zoovele ſterren van den hemel ſchenen te vallen, en door het avondkoeltje weggeblazen te worden.

Op een onzer uitſtapjes vonden wij eene ſlang, welke men den *koper-kop* noemt, die wij doodden. Ter-

wijl wij onzen gevelden vijand beschouwden, en nog twijfelden, of het wezenlijk het vreesselijk dier was, 't welk wij zoo dikwijls hadden hooren beschrijven, kwam er een landman bij ons, die niet zoodra het gedoode dier gezien had, of hij riep met welgevallen uit: „ Waarlijk! een koper-kop! dat is heerlijk, want het zijn helsche schepsels!". Hij verhaalde ons, dat hij eens eene slang van deze soort, die men in eene kooi gesloten had en met eenen stok tergde, bij gebreke van eene andere prooi, zichzelve had zien bijten en aan dien beet sterven. Wij hebben dikwijls ijsselijke vertellingen gehoord betrekkelijk het aantal dezer vergiftige dieren, welke zich, bij den grooten waterval van den *Potomac* zouden bevinden. Doch alle deze verhalen waren niet in staat, om ons af te schrikken van dikwijls dit verheven schouwspel te bezoeken; en gelukkig werden wij voor onze stoutheid niet gestraft; want wij zagen nooit een dezer dieren. Dikwijls zagen wij echter groote hagedissen, die krokodillen in het klein. Zij kwamen uit de spleten der rotsen en meermalen van onder den steen, op welken wij zaten, doch zij kropen er terstond weder in, om zich te verbergen: men verzekerde ons, dat zij volstrekt niet schadelijk waren. Het dierenrijk is in *Amerika* zoo talrijk; het vertoont er zich in zoo verschillende en voor den Europeaan nieuwe en vreemde gedaanten, dat hij noodwendig alle kleine vreesachtigheid moet afleggen, welke het heer van kruipende, springende en gonzende schepsels kan aanjagen, voordat hij besluite dáár in den den zomertijd eene wandeling te doen. Ik houd het voor onmogelijk, dat eene beschrijving in staat zou wezen, om een denkbeeld te geven van de tallooze en onderscheidene geluiden, welke men hoort,

van

van de kortſtondige avondſchemering af tot aan het oogenblik dat de zon opkomt, en de ſchepſels, welke die geluiden veroorzaken, ter ruste zendt.

Waar men zich ook bevindt, met uitzondering der groote ſteden, nergens kan men het hatelijk gekwaak van den zoogenaamden bulkenden kikvorsch ontwijken; het is een heesch en doordringend geluid, dat te gelijker tijd uit duizende kelen aangeheven wordt. Bij dit concert voegt dan de boom-kikvorsch zijne ſchelle en bijna menſchelijke ſtem; terwijl de *kattiedid* den geheelen nacht door den naam herhaalt, welken men hem gegeven heeft, en het talrijke heer van ſprinkhanen geſtadig ſchreeuwt, gonst, ruischt en fluit, zonder het vermoeide oor een oogenblik rust te gunnen. Wanneer bij dit alles de muskiet nog zijn dreigend brommen voegt, is het, ook bij de grootſte vermoeijenis, niet mogelijk de oogen te luiken; en men moet, inderdaad, eerst door gewoonte opgehouden hebben, dit alles te hooren, voordat men het geluk heeft in te ſlapen. Ik heb, in den letterlijken zin, gedurende den eerſten zomer, dat ik mij in *Amerika* bevond, verſcheidene nachten in eene koortsachtige onrust doorgebragt, ter prooi aan het verdoovend en duizeligmakend geraas dezer verſchillende geluiden; en het was eerst, nadat ik gewoon geworden was er niet meer op te letten, dat het mij mogelijk werd, den ſlaap te vatten.

Ik weet niet, door welke zonderlinge aaneenſchakeling van denkbeelden, de opſomming van de verſchillende geluiden, welke alle deze inſecten maken, mij een ander geluid in den zin brengt, dat niet minder wanluidend, en oneindig lastiger was.

Zelfs in de afzondering, in welke wij dezen zomer

doorbragten, waren wij niet buiten het bereik dier verkiezings-koorts, welke in dit land eene inheemfche ziekte is. Al bezat ook *Amerika* bij al de uitlokkende fchoonheden der natuur, nog al de genoegens en gemakken des maatfchappelijken levens, dan nog zou deze uitzinnigheid voor mij eene reden zijn, om het te ontvlieden. De verkiezingen zijn het uitfluitend onderwerp aller gefprekken; verbitteren aller gemoederen, ftellen partijgeest in de plaats van perfoonlijke hoogachting, en bederven de geheele zamenleving.

Wanneer zich een candidaat voor eenen post opwerpt, fchrijven zijne aanhangers hem alle deugden en talenten toe. Zij zouden iemand in 't gezigt vliegen, die zich tegen zijne aanfpraak durfde verzetten; en in de warme ftreken van het Zuid-Westen, waar de bewoners driftiger van aard zijn, gaat het, inderdaad, foms zoo ver. Doch zoodra is de candidaat niet in zijn verlangen geflaagd, of alle zijne deugden en bekwaamheden zijn verdwenen; en uitgenomen zij, die van hem in eenen post geplaatst zijn, is elke *Jonathan* (*) op nieuw in de weer, om hem eenen opvolger te kiezen. Toen ik in *Amerika* kwam, was JOHN QUINCY ADAMS Prefident, en er was, zelfs volgens het getuigenis zijner vijanden, niet aan te twijfelen, of hij bezat alle noodige bekwaamheden, om dien post naar behooren te vervullen. Al wat ik ooit ten zijnen nadeele heb hooren aanvoeren, beftond daarin, dat hij te veel *gentleman* was. Maar er moest een nieuwe candidaat onderfteund worden, en ADAMS verloor de ftem-

(*) *Jonathan* duidt den Amerikaan aan, even als *John Bull* den Engelschman.

ſtemmen, zonder dat ik er eene andere reden voor hebben kunnen vinden, dan deze; dat het beter was, om eens te veranderen. Leve JACKSON! was nu de kreet, die uit aller monden opging, tot aan het oogenblik, dat hij verkozen was. Doch naauwelijks was hij in zijnen post, of hetzelfde tooneel begon weder en: Leve CLAY! was nu de leus.

Bij gelegenheid, dat ik op zekeren morgen een bezoek aflegde, kwamen eenige heeren te paard bij de familie, waar ik mij bevond. Die hunner, welke de voornaamſte ſcheen te zijn, liet ons niet lang in twijfel aangaande de reden, waarom zij kwamen, want bijna onder het binnentreden van de kamer, zeide hij: „Mijnheer P.... ik kom u om uwe ſtem verzoeken." — „Voor wien zijt gij, Mijnheer?"

„Voor CLAY. — Leve CLAY!" — De ſtem werd hem beloofd. Het was een candidaat voor de vertegenwoordiging van den Staat, welker leden geroepen zijn, om voor de verkiezing van den Preſident te ſtemmen.

Ik werd hem voorgeſteld en er bijgevoegd, dat ik uit *Engeland* was. „Gij ziet, Mevrouw:" zeide hij, „dat wij in dergelijke dingen open en regt uit handelen. Dat is in uw land, geloof ik, het geval niet."

Toen de man vertrokken was, werd er van zijnen levensloop en ſtand in de wereld geſproken. — „De heer M. is een zeer achtenswaardig man en welgezeten," zeide mijn gastheer, „en daar is geen twijfel aan, of hij wordt gekozen, indien hij waarlijk een *Clayman* (aanhanger van CLAY) is."

Ik vroeg, tot welken ſtand hij behoorde, en ik vernam, dat zijn vader handelaar was geweest, en dat hij dezen

 toe-

toekomſtigen volksvertegenwoordiger, toen nog jong, naar eene der havens van de *Middellandſche zee*, als *ſupercargo* der lading had medegegeven; dat het jong mensch, levendig en driftig van aard, zich de opbrengst dier lading had toegeëigend en daarmede voor eigene rekening eenen handel had begonnen, met zulk eenen gunſtigen uitſlag, dat hij na verloop van twaalf jaren rijk in zijn vaderland was teruggekomen. Ik betuigde eenigzins mijne afkeuring van zijn gedrag, doch men verzekerde mij, dat de geheele wereld den heer M. voor een' *zeer fatſoenlijk* man hield.

Indien ik het tiende gedeelte vermeldde van de niet zeer kieſche handelingen, welke Amerikanen mij van hunne eigene landgenooten en vrienden verhaald hebben, houd ik mij verzekerd, dat geen enkel mijner Engelſche lezers mij zoude gelooven. Het zou dus niet verſtandig van mij zijn, ze hier te herhalen. Ik kan evenwel niet nalaten mijn gevoelen, dat de ſlotſom is van eene naauwkeurige opmerking, tot welke mij een verblijf van meer dan drie jaren de gelegenheid gegeven heeft, hier openhartig bloot te leggen. Het zedelijk gevoel is, in allen opzigte, in *Amerika* meer verſtompt, dan bij ons. Overtuig eenen Amerikaan, dat zijn buurman een verachtelijk mensch is, en hij zal, mits zijn eigenbelang er zich niet tegen verzette, niet meer met hem omgaan. Maar wat is het, dat eenen mensch verachtelijk maakt? en hierover juist verſchilt men aan deze en aan gene zijde van den *Atlanſchen Oceaan* zoo hemelsbreed.

Heeft CERVANTES door zijne bijtende ſatiren de Spaanſche ridderſchap beſpottelijk gemaakt; dit is niet het geval geweest met dat alleredelſte gedeelte des ridderwezens,

het

hetwelk BURKE zoo voortreffelijk befchreven heeft, als „ het voor geen geld gekochte fieraad des levens; — als het onkostbare befchermmiddel eener natie; dat reine gevoel van eer, voor 't welk elke fmet als eene wonde is; dat al, wat het aanraakt, veredelt; en dat zelfs aan de gebreken een groot deel hunner afzigtigheid beneemt, door ze hunne ruwheid en onbefchaafdheid te benemen." Deze zuivere geest des ridderwezens bezielt nog de borst van alle edelen in alle oorden van *Europa*, en houdt zich niet minder vast ftaande, dan toen zwaard en fchild gebruikt werden, om denzelven voort te planten. Misfchien moet men *dit voor geen geld gekochte fieraad des levens* niet zoeken, waar het ridderwezen nooit beftaan heeft. Ik wensch voorwaar den tijd der dolende ridders niet terug, en verlang niet de befcherming der wetten te verruilen tegen die van den geduchtften kampvechter, die ooit de lans velde; maar ik geloof zeker, dat dit kiefche en ridderlijke gevoel van eer het beste tegengift is tegen die duizende voorvallen des dagelijkfchen levens, welke de ziel nederdrukken; en dat het volkomen gemis van dit gevoel, voor het grootfte gedeelte, de reden is, waarom dit ras van vrije menfchen zich zoo weinig ftoort aan die deugd, welke men regtfchapenheid gewoon is te noemen.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Reis naar Philadelphia. — *Kanaal tusſchen den* Cheſapeak *en* Delaware. — Philadelphia. — *Afſcheid van Misſ* WRIGHT.

Tegen het einde van Augustus 1830 deden wij een reisje naar *Philadelphia*, en niettegenſtaande den tijd van het jaar, hadden wij het geluk van op dit uitſtapje ſchoon weder en eene gematigte warmte te treffen. De weg van *Washington* naar *Baltimore*, waar wij den eerſten dag aankwamen, is, gedurende den zomer zeer aangenaam, wegens het digte geboomte, waarmede hij voor het grootſte gedeelte beplant is.

Wij bragten den nacht door te *Baltimore*, en gingen, den volgenden morgen, aan boord van een ſtoomſchip, dat naar *Philadelphia* voer. De oevers van de rivier, *Elk*, welke men ſpoedig, nadat men de haven verlaten heeft, binnenvaart, zijn niet bijzonder ſchoon. Wij vertrokken ten zes ure des morgens, en kwamen omſtreeks den middag aan het kanaal tusſchen den *Cheſapeak* en den *Delaware*. Hier verlieten wij de ſtoomboot, en gingen

vijf

vijf- of zeshonderd ſchreden, om aan het kanaal te komen, waar wij in een vaartuig ſtapten, op welks dek een tent van zeildoek geſpannen was, en dat door vier paarden werd getrokken. Dit kanaal loopt door den Staat *Delaware*, en vereenigt de rivier *Cheſapeak* met den *Delaware*. Offchoon het niet langer is, dan dertien mijlen, heeft het verbazende ſommen gekost; daar het voor een groot deel zeer diep is uitgegraven, en de wallen op vele plaatſen bekleed zijn, opdat zij niet zouden inſchieten of uitbrokkelen. Op het punt, waar het kanaal het diepſte is, is eene ligte brug gelegd, welker verbazende hoogte, wanneer men er over gaat, ijzing verwekt. Elk vaartuig, 't welk dit kanaal pasſeert, betaalt een regt van twintig dollars.

Het gedeelte van den Staat *Delaware*, door 't welk dit kanaal loopt, biedt niets belangrijks aan; en is weinig ſchooner dan de oevers van den *Misſisſipi*. Ten één ure kwamen wij in den *Delaware*, nagenoeg vlak tegenover het fort, dat denzelfden naam draagt; het heeft het voorkomen van pas geleden gebouwd te zijn en is zeer voortreffelijk. Hier veranderden wij nogmaals van vaartuig en gingen op nieuw aan boord van eene der ſchoone ſtoombooten, welke men in *Amerika* zoo vele vindt. Deze verwisſelingen van ſchepen geſchiedden met de meeste orde en veroorzaakten weinig oponthoud.

Het gezigt der rivier heeft niets fraais of opmerkelijks; zij is zeer breed en de oevers zijn vlak. Op eenen kleinen afſtand van *Philadelphia* ziet men twee groote gebouwen van een zonderling voorkomen: ik vernam, dat zij opgerigt waren, om tot beſchutting te dienen van twee oorlogſchepen. De daken van beiden zijn vooral bijzonder;

 en

en een groot aantal ramen aan weêrskanten geven aan de lucht een' vrijen doortogt. Het oprigten dezer beide gebouwen moet eene aanzienlijke fom hebben gekost; doch daar de fchepen, welke er door overdekt worden, nog veel kostbaarder zijn, kan het wel een wijze maatregel van fpaarzaamheid wezen.

Wij kwamen, ten vier ure in den namiddag, te *Philadelphia*. De ftad is, van buiten af gezien, veel minder fraai, dan *Baltimore;* en offchoon zij veel grooter is, vertoont zij zich op verre na niet zoo gunftig; de reden is, dat zij geene koepels en kolommen bezit. Evenwel is het eene fchoone ftad en bijzonder net. De ftraten zijn goed geplaveid, en het voetpad, gelijk in alle andere fteden van *Amerika*, is van tigchelfteen, even als de oude wandeling naar *Tunbridge Wells:* het is bijna geheel tegen de zon befchut door de kleeden van zeildoek, welke, in al de hoofdftraten, voor de ramen der winkels uitgefpannen zijn en zich over de geheele breedte der voetpaden uitftrekken.

De ftad is gebouwd met eene regelmatigheid, die bijna vermoeijend is. De ftraten, welke van het Noorden naar het Zuiden loopen, worden door nommers onderfcheiden van één tot.... ik weet niet regt, maar ik heb eens een bezoek afgelegd in ftraat *Twaalf.* Zij worden regthoekig doorfneden door andere ftraten, die naar verfchillende boomen genoemd worden. De *Moerbezieboom-ftraat*, gewoonlijker *Boog-ftraat* genoemd, en de *Kastanje-* en *Noteboomftraat* fchijnen het meest in de mode te zijn; in elke derzelve is een fchouwburg. Deze manier om de ftraten te onderfcheiden is voor vreemdelingen zeer gemakkelijk, daar zij hem in de gelegenheid ftelt, om te weten,

wáár

wáár zij zich bevinden. Vraagt gij bij voorbeeld, naar de *Bank* van de *Vereenigde Staten;* men zal u zeggen, dat zij in de *Kastanje-ſtraat* is, tusſchen ſtraat *Drie* en *Vier;* en daar nu de ſtraten alle even wijd van elkander zijn, namelijk drie honderd voeten, kunt gij verzekerd zijn, van te regt te zullen komen. Men vindt er vele fraaije huizen, doch geen eenig, dat eigenlijk prachtig mag heeten. Over het algemeen zijn zij van tigchelſteenen gebouwd, de fraaiſte hebben trappen van wit marmer, en van ſommige zijn ook de deurposten van dezen ſteen; doch over het geheel is hier aan partikuliere huizen minder gebruik gemaakt van marmer, dan te *Baltimore*.

Het ſchijnt, dat de Amerikanen zeer veel met deze ſtad ophebben; zij houden haar voor de ſchoonſte der *Vereenigde Staten:* dit is niet mijn gevoelen. 't Is waar, daar zijn eenige fraaije gebouwen; maar geen derzelve ſtaat zoo, dat het, even als het Kapitool en de woning van den Preſident te *Washington*, gunſtig in 't oog valt. Men vindt in alle hoofdſtraten een of meer dezer fraaije gebouwen, en toch is het overal hetzelfde gezigt. Geen plein van LODEWIJK XV of *Carrouſel*, geene *Regent-ſtreet* of *Green-Park* dwingt u onwillekeurig tot den uitroep: *Wat is dat ſchoon!* Alles is regt, eenvormig en treft niet.

Er is echter, op ongeveer eene mijl afſtands van de ſtad, eene plaats, die allezins verdient bezigtigd te worden. De waterleikundige werktuigen van *Philadelphia* zijn, misschien niet zoo wijd en zijd vermaard, als die van *Marly*, offchoon zij het niet minder verdienen te wezen. Op eene ſchoone plek aan den *Schuylkill*, wordt het water dezer rivier naar boven gewerkt tot in eenen over-

overgrooten bak of kom, welke genoeg bevatten kan en hoog genoeg gelegen is, om de geheele ſtad van water te voorzien. Dit geſchiedt door eene machinerie, welke wel groot, maar toch eenvoudig is. De menigte, die deze plaats bezoekt, is zoo talrijk, dat er telken avond verſcheidene rijtuigen van *Philadelphia* naar *Fair-Mount* gaan, om de nieuwsgierigen in de gelegenheid te ſtellen deze waterwerken te bezigtigen. Doch hoe belangrijk en bezoekenswaardig deze plaats reeds hierdoor moge zijn, zou toch *Fair-Mount* niet zoo vele menſchen trekken, indien het niet nog iets anders fraais aan te bieden had. En inderdaad, het is eene der ſchoonſte en bevalligſte plaatſen. Tegenover *Schuylkill* ligt eene groote ſluis, welker geraas en geklater aan eenen waterval doet denken. Aan de overzijde van de rivier ſtaat een landhuis, welks heldergroen grasperk zich tot aan den oever uitſtrekt, die door groepen van treurwilgen en ander geboomte beſchaduwd wordt. Het werktuig is geplaatst in een gebouw van gehouwen ſteen, 't welk ſchoon is, maar eenvoudig, en welks front naar de rivier gekeerd is. Achter hetzelve verheft zich, als ware het een hooge muur, eene rots van kalkſteen, welke er ook ſlechts van geſcheiden wordt door een terras, dat op eene of twee plaatſen doorſneden is, om het water in de groote kom te laten loopen, van welke ik boven geſproken heb. Uit alle ſpleten dezer rots ziet men de *catalpa* met zijne talrijke en prachtige bloemen groeijen. Onder eenen dezer boomen is eene opening in de rots gemaakt, waaruit eene ſtraal water, helder en klaar als kristal, voortſchiet, en in eene ſteenen kom neêrvalt, bij welke, ter dienſte van den dorſtigen reiziger, een drinkbeker geplaatst is. Op eene andere plaats vormt

een

een gedeelte van het water, dat in den grooten, bovengemelden vergaderbak naar boven geleid wordt, eenen val, welke in zilveren ſtralen neêrſtort op het hoofd eener Najade van marmer, welks blankheid die der ſneeuw evenaart. Het beeld is zekerlijk niet het werk van PHIDIAS; maar de donker gekleurde rots, welke den achtergrond van dit tooneel vormt, de met bloemen als bedekte *catalpa's*, die het beſchaduwen, en de glinſterende nevel, in welken de nimf als gehuld is, zetten aan het geheel eene bijzondere ſchoonheid en bevalligheid bij. Ik moet er nog bijvoegen, dat het een zeer warme avond was, toen ik het beſchouwde, en de koele friſchheid der plaats verhoogde ongetwijfeld door het kontrast deszelfs bekoorlijkheid. Men benijdde onwillekeurig aan de Najade haar verkwikkelijk gietbad.

Toen wij van dit uitſtapje terugkwamen, zagen wij in de ſtad op alle hoeken der ſtraten het berigt aangeplakt, dat *Miſs* WRIGHT dien avond, in den ſchouwburg van *Arch-ſtreet*, afſcheid zoude nemen van de burgers van *Philadelphia*, om vervolgens naar *Europa* terug te keeren.

Ik beſloot aanſtonds haar te gaan hooren, en volvoerde dit mijn voornemen ook, hoewel niet zonder eenige moeite, uit hoofde van de groote menigte, welke er als henen ſtroomde. De zaal, welke zeer ſchoon is, was opgevuld met toehoorders, zoo dat zij zelfs tot op het tooneel zaten. En heerschte nogtans de hoogſte aandacht. Nooit had ik, bij welke gelegenheid het ook zijn mogt, zoo vele vrouwen in *Amerika* in eenen ſchouwburg gezien. Misſchien lag de reden wel daar, dat zij zonder betalen toegang hadden.

Miſs

Miss WRIGHT verſcheen op het tooneel omgeven van eenen ſtoet kwakeresſen, welke de kleedij harer ſecte droegen. Zij had, zoo als altijd, vreemde en zonderlinge ſtellingen, doch ſprak met klem en werd over 't geheel zeer toegejuicht. Nogtans verwekte eene plaats in hare rede veel beweging en werd door eenigen uitgefloten. Zij beweerde, op eene ſtellige wijze, en op gezag van JEFFERSON in zijne nagelaten werken, dat WASHINGTON geen Christen was geweest. Naauwelijks had zij deze woorden geuit, of er verhief zich uit het midden der zaal eene ſtem, welker toon van de diepſte verontwaardiging getuigde: WASHINGTON *was een Christen!* Doch het was voor 't overige duidelijk te zien, dat de meerderheid der toehoorders de verzekering van JEFFERSON beſchouwde, als eene lofſpraak op den afgod van hun land; want het gefluit werd weldra door het daverend handgeklap vervangen. De Generaal WASHINGTON ſpreekt zelf eenigzins anders van zijne beginſelen. Ik vind toch in zijn heerlijk afſcheid, toen hij weigerde, om wederom als Preſident verkozen te worden, de volgende plaats:

„ Godsdienst en zedelijkheid zijn de onmisbare grondſlagen van alle inſtellingen en inrigtingen, welke het welzijn en den voorſpoed van eenen ſtaat ten doel hebben. Hij die deze vaste zuilen van het menſchelijk geluk, deze hechte ſteunſels der maatſchappijen zou willen omverwerpen, zou te vergeefs een vaderland wenſchen te bezitten. Geen boekdeel zou de opgave kunnen bevatten van al de punten, door welke zij met het geluk van ſtaten en bijzondere perſonen in verband en aanraking ſtaan. En laten wij toch met voorzigtigheid aan de ſtelling voet geven, dat zedelijkheid zonder Godsdienst beſtaanbaar zij. Rede

en

en ondervinding beide verbieden, ons om te gelooven, dat eene natie, bij welke het beginfel van Godsdienst verftikt is, waarlijk zedelijk zijn kan."

Ik zal niet beflisfen, of WASHINGTON zelf beter wist, welke zijne beginfelen waren, dan JEFFERSON; maar, na aangevoerd te hebben, wat de laatfte zegt, fcheen het mij billijk ook de woorden van den eerften hier te vermelden.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Het plein Washington. — *Amerikaansche schoonen.* — *Galerij van schoone Kunsten.* — *Beeldengalerij.* — *Schouwburg.* — *Museum.*

Wij bragten den morgen door, zoo als alle reizigers dien tijd behooren door te brengen, met vragen, namelijk, wat er al te zien ware, en met het bezigtigen van datgeen, 't welk men ons aanwees. Men vindt misschien geene stad, waar men zulks gemakkelijker kan doen, dan te *Philadelphia:* men behoeft slechts eene regte straat ten einde te gaan, en dan weder eene andere te nemen, totdat men al de langwerpige vierkanten heeft doorgeloopen. De Bank van de *Vereenigde Staten* en die van *Philadelphia* zijn de merkwaardigste gebouwen. Beide zijn zeer schoon, van wit marmer, en in den Griekschen smaak gebouwd. Het uitwendige van het gebouw, waar de Staatsvergadering gehouden wordt, heeft niets opmerkelijks; nogtans is het vertrek waar de onafhankelijkheidsverklaring geteekend, — en de achtenswaardige LAFAIJETTE eene halve eeuw, nadat hij zijn edel bloed voor de ver-

verkrijging dier onafhankelijkheid geſtort had, ontvangen werd — eene belangrijke plek. Aan het eene einde van deze zaal ſtaat een houten ſtandbeeld van WASHINGTON, op welks voetſtuk men het volgende opſchrift leest:

De eerſte in den vrede.
De eerſte in den oorlog.
De eerſte in het hart zijner medeburgers.

Voor den ingang van het gebouw in de *Noteboomſtraat* is een zeer fraai plein, met ſchoone bloemheesters beplant, welks paden met zand beſtrooid zijn, terwijl het overige met graszoden belegd is. Nabij dit plein is een ander, dat daarmede veel gelijkheid heeft; *het plein van Washington* genaamd. Op hetzelve groeide veel klaver, doch tevens geven er de talrijke, ſchoone boomen eene aangename lommer, en de gemakkelijke banken, welke op verſcheidene punten geplaatst zijn, bieden den vermoeiden wandelaar eene koele rustplaats en beſchutting aan tegen het branden der zon. Zelden nogtans zag ik deze banken bezet. De Amerikanen hebben geen' tijd voor die verpoozingen, welke zich, geloof ik, alle volken vergunnen, of zij vinden er geen' ſmaak in. Zelfs wanneer zij een glas ſterken drank in eene herberg nemen, 't geen de rijken zoowel als de armen doen, drinken zij het ſtaande uit, en zij hebben nooit het voorkomen van iemand, die eens uitrust, of die zijn gemak neemt, dan in de Kerk. Het fraaije *plein van Washington* is van drie zijden met huizen omringd; doch de vierde zijde beſlaat, helaas! eene gevangenis. En evenwel is dit plein te *Philadelphia*, dat, 't welk het meest naar een Londenſche *ſquare* gelijkt.

Op zekeren avond, dat het overige gezelſchap, 't welk zich bij mij bevond, eenige zeldzaamheden ging bezigtigen, welke ik reeds kende, beſloot ik, op dit plein hunne terugkomst af te wachten, en zette mij onder eene prachtige *catalpa* neder, welker takken rijk met geurige bloemen beladen waren. Aan het andere einde van de bank zat eene jonge dame, welke het toezigt hield over een kind, dat vrolijk in het groen dartelde en ſpeelde. Zij zag mij aan en glimlachte, wanneer de kleine knaap langs den grond buitelde, of kluchtige ſprongen maakte, op eene wijze, die mij deed denken, dat zij geene Amerikaanſche vrouw was. Ik herinner mij niet, wie van ons beiden het eerst ſprak, maar ſpoedig waren wij in een drok onderhoud. Zij ſprak het Engelsch zuiver en met bevalligheid; evenwel was zij eene Duitſche; en het was met eene zekere aandoenlijkheid en gevoeligheid, dat zij van haar vaderland ſprak, en van al hetgeen zij verlaten, van hetgeen zij gevonden, of liever, van 't geen zij niet gevonden had. Hoor hare klagten:

„ Men houdt hier niet van de muzijk; ach! neen; men kent hier geene uitſpanningen, neen; en de harten der menſchen zijn hier koud, althans vreemdelingen moet het zoo voorkomen. Nooit hebben zij hier rust; geen oogenblik kunnen zij hunne bezigheden en beſlommeringen uit hunne gedachten zetten, neen, geen oogenblik. Ach, ik geloof niet, dat ik hier lang zal blijven; ik zal hier niet kunnen leven."

Zij verhaalde mij, dat haar broeder hier te lande als handelaar gevestigd was, en zij nu een jaar bij hem had doorgebragt, maar ſpoedig naar haar vaderland hoopte terug te keeren.

Nooit

Nooit heb ik overtuigender de waarheid gevoeld van de opmerking, dat de uitdrukking de ziel der fchoonheid is, dan in mijn onderhoud en gefprek met deze jonge Duitfche vrouw. Zij was geenzins fchoon; 't is waar, zij had groote oogen en een goedaardig uitzigt, doch hare trekken waren onregelmatig. En evenwel, die bevallige glimlach, die gevoeligheid, welke op haar geheele gelaat zigtbaar was, terwijl zij met mij van haar geliefd *Duitschland* fprak; de toon van hare ftem, de eenvoudige, maar bevallige gebaarden, welke haar gefprek verlevendigden; — dit alles had voor mij zooveel bekoorlijks, dat ik mij nog fteeds met genoegen het half uur herinner, 't welk ik met haar doorbragt. Ik had mijzelve dikwijls het verwijt gedaan, dat ik een vooroordeel had tegen de Amerikaanfche fchoonen; maar dit half uur bragt mijn geweten in rust. Ik merkte nu, dat het geen vooroordeel is, dat regelmatige trekken niet genoeg zijn, om belang in te boezemen, zelfs niet eens om te behagen, verder dan op het eerfte gezigt. Ik geloof vast, dat de Amerikaanfche vrouwen de fchoonfte ter wereld zijn, maar even zeker geloof ik, dat zij van alle de minst bekoorlijke zijn.

Wij gingen de negentiende jaarlijkfche Tentoonftelling van de Academie van Schoone Kunften van *Penfylvanie* bezigtigen. Het getal der voorwerpen beliep vierhonderd en één en dertig, welke zoo geplaatst waren, dat zij drie groote zalen vulden, benevens een kleiner vertrek, 't welk de kamer van den Directeur genoemd werd. Dertig van de-

dezelve waren geëtste platen; nog veel grooter was het aantal der teekeningen in waterverw. Bij ongeveer zestig stonden achter den naam des schilders de letters P. A. ten teeken, dat de kunstenaar lid was van de Pensylvanische Academie.

Het voornaamste historie-stuk bevatte eene voorstelling uit de Heilige Schrift ontleend, en was van WASHINGTON ALSTON. Men spreekt van hem, als van eenen kunstenaar van groote verdienste; en verhaalde mij, dat zijne manier, sedert de vervaardiging van dit stuk, 't welk het jaartal 1813 voert, zeer veel verbeterd was. Ik geloof, dat het deze schilderij was, voor welke de heer ALSTON eenen prijs ontving bij de *British Gallery*.

Er was een portret van eene dame, dat op den catalogus vermeld stond onder den naam van *de witte veder*, en voor het schoonste van de geheele tentoonstelling gehouden werd. Men verzekerde mij, dat de heer INGHAM, de maker van hetzelve, eenen aanzienlijken rang onder de Amerikaansche portret-schilders bekleedt. Het is bijzonder voltooid van bewerking; vooral is de kleeding met de grootste uitvoerigheid en naauwkeurigheid behandeld, zoo zelfs, dat men den draad van het fluweel kan onderscheiden. Het licht is aangebragt in den smaak nagenoeg van GOOD; maar de teekening is zeer gebrekkig, en offchoon het gelaat fraai is, zijn toch de omtrekken hard en niet smeltend. Na alle gesprekken, welke ik in *Amerika* over de schilderkunst gehoord heb, is mij gebleken, dat de hoogste voortreffelijkheid van een portret gesteld wordt in de fraaije bewerking der kleeding, en *dan* vervolgens in de gelijkenis. Ik herinner mij niet, ooit bij eenige gelegenheid, dat er over dit onderwerp gesproken werd, de

woor-

woorden *teekening* of *compositie* te hebben hooren uitspreken.

BEELDEN GALERIJ.

De deur dezer galerij stond open, toen ik daar aankwam; ik trad binnen: doch een groot schot belette mij om te zien, wat zich in de zaal bevond. Terwijl ik staan bleef, om het daarop geplaatste opschrift te lezen, kwam eene oude vrouw, die den post van oppaster bij deze galerij scheen te bekleeden, bij mij en zeide op eene geheimzinnige wijze. „Nu, Mevrouw, nu; het is nu juist de regte tijd — niemand kan u zien — haast u.” — Ik zag haar wezenlijk verbaasd aan, en vroeg haar, terwijl ik mijnen arm losmaakte, welken zij gevat had, waarschijnlijk om mij mijne schreden te doen verhaasten, op eenen ernstigen toon, wat zij daarmede wilde zeggen. „’t Is alleen Mevrouw!” was haar antwoord, „omdat de vrouwen gemeenlijk geheel alleen in deze zaal verkiezen te gaan, wanneer er geene heeren zijn.”

Bij het binnentreden in deze geheimzinnige galerij, was het eerste, dat mijne aandacht trok, een aangeplakt briefje, het verzoek behelzende om de voorwerpen niet te schenden, of, ’t geen nu en dan gebeurd was, daarop onkiesche en onbetamelijke teekens of figuren te zetten.

De aanleiding tot deze schandelijke aardigheden ligt ontegenzeggelijk in de gewoonte, dat de mannen en de vrouwen afzonderlijk deze galerij bezigtigen, en men zou dergelijke onwelvoegelijkheden niet te duchten hebben, indien zij door de beide kunnen gezamenlijk en in elkanders gezelschap bezocht werd. De toegang tot de galerij der standbeelden behoorde aan de vrouwen geheel ontzegd te

 zijn,

zijn, tot dat de Amerikanen eenen genoegzamen graad van beſchaving zullen hebben bereikt. Nooit werd mijn gevoel bij 't bezigtigen der voorwerpen in den *Louvre* gekwetst; maar het kostte mij veel moeite, om het niet als eene beleediging op te vatten, dat men mij in de gelegenheid wilde ſtellen, om heimelijk eenen blik te kunnen werpen op iets, dat men voor onwelvoegelijk hield. De inrigtingen voor deze tentoonſtelling gemaakt en de voorzorgen daarbij in acht genomen geven misſchien het best een denkbeeld van die ſoort van kieschheid, waarop de Amerikanen zich beroemen, en tevens van de zotternijen, welke daarvan het gevolg zijn. De galerij bevat ongeveer vijftig ſtandbeelden, voor het grootſte gedeelte kopijën van antieken.

In de kamer van den Directeur zag ik een zonderling middel, 't welk een Dichter bij de hand genomen had, om zijne werken, of liever, zijn werk bekend te maken. Zijn portret hing tegen den muur en aan deszelfs lijst een papier met het volgende opſchrift:

Portret van den S[illegible]*ver*

der FREDONIADE *of de geredde Onafhankelijkheid, Staat-, Zede- en Krijgskundig dichtſtuk, betrekkelijk den oorlog van* 1812, *in veertig zangen; vervat in vier deelen, ieder door elkander over de* 300 *bladzijden houdende, door* RICHARD EMMONS, M. D.

Ik begaf mij naar den ſchouwburg in de *Kastanjeboomſtraat*, om den heer BOOTH, voormalig tooneelist aan het thea-

theater van *Drury-Lane*, te zien in de rol van koning *Lear*, en eene zekere Miſtresſ DUFF, in die van *Cordelia*. Maar ik heb te dikwijls deze beide rollen zien ſpelen, om gemakkelijk voldaan te zijn; in 't kort, ik vond de voorſtelling zeer ſlecht. De zaal heeft eene behoorlijke grootte en is fraai verſierd. Het was de tijd van het jaar niet, dat de *beau monde* den ſchouwburg gewoon was te bezoeken, en dit was ongetwijfeld de reden, dat het gezelſchap in de loges alles behalve zeer fatſoenlijk was. Men ſtoorde zich aan niets. Ik zag een' man in eene der eerſte loges zonder eenigen omſlag zijnen rok uittrekken, en om geene hindernis van de warmte te hebben in zijne hemdsmouwen zitten. Allen hadden den hoed op het hoofd, en men rogchelde en ſpuwde zonder ophouden.

Op eenen anderen avond gingen wij naar den ſchouwburg in de *Noteboom-ſtraat*. Hij was zeer vol. De reden daarvan was, dat men er een jong mensch, die zich reeds voorloopig aan het publiek vertoond had als *een levend geraamte*, de rol zoude zien vervullen van *Jeremias Thin*. (*) Hij paste daarvoor zeker bij uitnemendheid; maar daarbij moet zich, geloof ik, ook de lofſpraak bepalen, welke men aan de vertooning van dezen avond kan geven.

Het grootſte onderſcheid tusſchen deze ſtad en de ſteden van *Europa* wordt men eerst des avonds na zonnenondergang gewaar. Men hoort er naauwelijks een enkel geluid; geene ſtem, noch het rollen van eenen wagen breken de algemeene ſtilte af. Op de ſtraten is alles donker

(*) *De magere Jeremias.*

ker en eene lamp aan de deur van ſommige logementen of andere dergelijke huizen is het eenige licht, dat men ziet. Alle winkels zijn geſloten, uitgenomen die der Apothekers en van enkele tafelhouders. Ter naauwernood hoort men nu en dan den ſtap van eenen voorbijganger; en naar den toon van een muzijk-inſtrument of ander vrolijk geluid zou men te vergeefs luisteren. Bij het uitgaan uit den ſchouwburg, 't welk ik altijd voor den aanvang van het naſtuk deed, zag ik nooit een enkel rijtuig. Den avond, dat Miſs WRIGHT hare afſcheidsrede hield, bleef ik tot aan het einde, ~~en toen~~ zag ik er één. Deze donkerheid was zoo ſterk en de ſtilte zoo doodelijk, dat zij mij bijna eene ſoort van angst inboezemden. Op zekeren avond, dat wij, bij eenen helderen maneſchijn, uit den ſchouwburg in de *Kastanjeboom-ſtraat* kwamen, bleven wij een' oogenblik ſtaan voor de *Bank der Vereenigde Staten*, om bij dit half-licht, 't welk men zegt, dat daarvoor zoo gunſtig is, de witte marmeren kolommen te beſchouwen; en inderdaad het verhoogde de ſchoonheid van het gebouw. De overige voorwerpen, welke er bij ſtaan, waren ter naauwernood zigtbaar; en op het ſchitterend wit van het gebouw, dat bij den vollen dag het gezigt als verblindt, kon men nu, bij het zachte licht der maan, zijn oog vestigen.

Terwijl wij voor dezen modernen tempel van THESEUS ſtonden, ſcheen het ons toe, als waren wij de eenige levende bewoners dezer groote ſtad. Het was tien ure en een koele en aangename avond na eenen brandend heeten dag; en evenwel was het rondom ons alles diepe ſtilte. Welk een verſchil met *Regent-ſtreet*, *Bond-ſtreet* met hare door gas verlichte, prachtige winkels, en vooral met

den

den *boulevard Italien* te *Parijs*. Wij zagen in onze verbeelding de talrijke lampen en lichten, welke daar den nacht in helderen dag herſcheppen; de fraai gekleede, vrolijke en lustige menigte; de ſchoone zalen van TORTONI met haren nectar van allerlei geur en ſoort. Is het wel een vooroordeel, het kleine glaasje ſterken drank, dat de mannen in *Amerika*, bij het verlaten van den Schouwburg, alleen gaan drinken, voor een bewijs van lager en bedorvener zeden te houden, dan het glas ijs, dat men in *Frankrijk* den vrouwen met zooveel zorg en oplettendheid aanbiedt, wanneer de vertooning geëindigd is.

Het Muſeum bevat eene aanzienlijke verzameling van voorwerpen der Natuurlijke Historie en eenige belangrijke ſtukken van Indiaanſche oudheden. Hier en te *Cincinnati* heb ik zoo vele dingen gezien, die naar Egyptiſche oudheden geleken, dat ik wel wenschte, dat men over de afkomst der Indiaanſche volken naauwkeuriger naſporingen deed, dan tot hiertoe hebben plaats gehad.

De winkels, welker aantal mij buitengemeen groot voorkwam, zijn zeer fraai en meestal met eenen Europeaanſchen zwier en ſmaak opgeſchikt. Ook vindt men er eene groote menigte loterij-kantoren; eene ſoort van ſpel, waarop men zeer verzot is. Rijtuigen zag ik minder te *Philadelphia*, dan te *Baltimore* en *Washington;* doch men verzekerde mij, dat het aantal er, in den winter, veel grooter was.

De meeste aanzienlijke familiën hadden de ſtad verlaten, om de badplaatſen te bezoeken, en men zag er nog elken

dag andere vertrekken. *Long-Branch* op de kust van *Jersey* is van de zeebaden het meest in trek; en zoowel van hier, als van *New-York*, begeven zich velen daarheen. De wijze, waarop men daar de baden gebruikt, heeft men mij beschreven; zij kwam mij zeer zonderling voor; doch ik heb het door zoo velen hooren bevestigen, dat ik aan de waarheid niet mag twijfelen. De oever is, naar het schijnt, te steil, om dien met de kleine rijtuigen, waarvan zich doorgaans de badenden bedienen, af te rijden; de vrouwen nemen derhalve hunne toevlugt tot een ander middel, om zich zonder gevaar het genot van een zeebad te verschaffen. Men vindt te *Long-Branch* geene andere gelegenheid om te huisvesten, dan in een groot, met talrijke gemeubileerde vertrekken voorzien, gebouw, waar al de gasten aan eene publieke tafel eten. Nu is het gebruikelijk, dat de vrouwen, terstond bij de eerste maal, dat men zich aan tafel zet, onder de getrouwde mannen, die mede aanzitten, eenen uitkiezen, die haar het meest bevalt, om haar te beschermen bij het bezoek, dat zij in het gebied van *Neptunus* voornemens zijn af te leggen. Het verzoek daartoe wordt van den man altijd met bereidwilligheid aangenomen; maar, zal de zaak doorgaan, dan moet nog eene andere schoone hare keuze op denzelfden beschermer vestigen; daar de gewoonte geene indompeling onder vier oogen toestaat.

ZES

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Kwakers. — Presbyterianen. — Een reizende Methodiste Prediker. — Markt. — Invloed der vrouwen in de Maatschappij.

Het was mij, bij alle mijne togten, nog nooit gelukt de godsdienst-oefeningen der Kwakers bij te wonen; en daar ik meende op geene andere plaats daartoe zoo gunstige gelegenheid te zullen hebben, als te *Philadelphia*, besloot ik, onder geleide van eene mijner vriendinnen, welke tot deze gezindte behoorde, mijn eerste bezoek bij eene voorname, en wel *orthodoxe* Gemeente dezer secte hier ter stede af te leggen. Het gebouw voor de zamenkomsten bestemd is groot, maar zonder het minste versiersel, en de mannen en vrouwen waren van elkander afgescheiden door een hek, dat de ruimte in twee gelijke deelen verdeelde. De vergadering was zeer talrijk en de warmte bijna onverdragelijk. De mannen en vrouwen kwamen door verschillende deuren binnen, en ik zag menig aardig gezigtje, dat zich ter halverwege van onder het zedige mutsje vertoonde, terwijl de mannen, met hunne breedgerande hoeden, zich naar hunne plaats begevende, mij de woorden van PARNY in den zin bragten, met welke hij vooronderstelt, dat zij in den hemel zullen worden ontvangen:

„ Treed

„ Treed binnen, en houd uw' hoed op."

De kleine mutsjes en de groote hoeden ſchaarden zich in lange rijen, en er heerschte langen tijd eene zoo diepe ſtilte, dat ik moeite had mij te overtuigen, dat daaronder levende wezens ſtaken. Eindelijk ſtond een lang en deftig man op, nam zijnen grooten hoed af, ſlaakte, na nog een oogenblik van plegtige ſtilte, eenen diepen zucht, en ſprak, met eene half geſmoorde ſtem, de woorden: *Bewaart uwen voet.* (*) — Hierop zweeg hij wederom eenige minuten, ſprak toen eenige woorden, maar met zoo groote tusſchenpoozen, dat het mij onmogelijk was den zin zijner rede te vatten, indien zij al eenen zin had. Mijne vriendin zeide mij, dat zij den man niet kende, en betuigde mij haar leedwezen, dat ik eenen zoo armhartigen prediker gehoord had. — Toen hij geëindigd had, ſtond een oud man op, een geneesheer van beroep en van een eerwaardig voorkomen, en droeg, op eenen aangenamen toon, eenige zedekundige uitdrukkingen voor. Korte oogenblikken, nadat hij weder was gaan zitten, ſtond op eens de geheele vergadering, ik weet niet op welk teeken, te gelijk op om heen te gaan. Het is eene zonderlinge ſoort van eerdienst, indien men het eene eerdienst kan noemen, daar alle gebed verboden is. Evenwel was de ſtilte, welke hier heerschte, in mijn oog, oneindig betamelijker, dan hetgeen ik in de Kerken der Presbyterianen en Methodisten gezien had. Er had korten tijd geleden eene ſcheuring plaats gehad tusſchen de Kwakers te *Philadelphia*, daar een groot aantal onder hen de leer der Orthodoxen voor al te ſtreng hield. Onder degenen, die zich afgeſchei-

(*) Predik. Hoofdſt. IV. vs. 17.

ſcheiden hebben, heerscht nog veel verſchil van gevoelen. Ik heb er gezien, die Unitaris-Kwakers genoemd werden; anderen, die Hickſites heetten; en buitendien waren er nog anderen, die de kleeding der Kwakers behielden, maar voor volſlagen Deisten gehouden worden.

Wij bezigtigden verſcheidene kerken en kapellen dezer ſtad, maar zagen er geene, welke men in *Europa*, noch naar het uiterlijke, noch naar het inwendige, ſchoon zoude hebben genoemd.

Op zekeren avond, 't was niet op Zondag, ging ik met eenige dames van mijne kennis de bevestiging bijwonen van eenen Presbyteriaanſchen leeraar. De plegtigheid duurde vervelend lang, en 'er werden den jongman verpligtingen opgelegd, waaraan hij, bij geene mogelijkheid, kon voldoen; indien hij ten minſte een mensch was, als ieder ander. Ik ſtond verbaasd over de geſpannen aandacht en het onvermoeide geduld, welke eenige honderden jonge meisjes, die er tegenwoordig waren, betoonden; om niet te ſpreken van de oude vrouwen, die tot het einde toe deze langwijlige plegtigheid bijwoonden. Er is zonder twijfel geen land in de wereld, waar de Godsdienst den vrouwen zooveel bezigheid verſchaft en zooveel tijdverdrijf bezorgt. Het heeft in *Spanje*, in deszelfs meest Katholieke tijdvak, niet ſterker kunnen zijn; en dan werden dáár ten minſte, niettegenſtaande de achterdochtige en ijsſelijke inquiſitie, de vrolijkheid en het genoegen des levens niet door de jeugd ten offer gebragt.

De Godsdienſtige geſtrengheid en naauwgezetheid der bewoners van *Philadelphia* vertoonen zich nergens op eene zoo merkwaardige wijze, als door de menigte van kettingen, welke men des Zondags over de ſtraten ſpant, om

aan

aan de paarden en rijtuigen den doortogt te beletten. Ik wil er niet naar raden, wat de mannen te *Philadelphia* dien dag doen; maar het aantal der vrouwen, welke des Zondags ter kerke zijn, is verbazend groot. De Kwakers maken een aanzienlijk gedeelte van de bevolking dezer ſtad uit; doch er beſtaat onder hen hier hetzelfde verſchil van godsdienſtige gevoelens, als in de overige gedeelten der *Vereenigde Staten;* en de leeraars oefenen er in de meeste kringen denzelfden onbeperkten invloed uit, waarvan ik op eene andere plaats geſproken heb.

Men heeft mij een geval verhaald, dat een ontzettend voorbeeld oplevert van de gevolgen, welke deze invloed kan hebben. Het werd mij verteld door mijne naaiſter, eene jonge vrouw, als echtgenoot en moeder beide even achtenswaardig, en op welker geloofwaardigheid ik mij met alle gerustheid durf verlaten. Haar vader was weduwenaar en woonde met zijne drie dochters te *Philadelphia.* Korten tijd vóór dat zij getrouwd was, kwam een reizend Prediker in deze ſtad, wien het gelukte den toegang tot vele achtenswaardige familiën te verwerven en derzelver vertrouwen te winnen. Tot deze behoorde ook haar vader, en hij verkreeg in dit huisgezin op de drie zusters, vooral op de jongſte, eenen ſterken invloed. De gevoelens, welke deze laatſte voor hem had opgevat, waren zoo het ſchijnt, een zonderling mengſel van geestelijk ontzag en aardſche genegenheid. Wanneer hare zusters haar te verſtaan gaven, dat zij hem niet te veel aanmoediging geven moest, voor dat hij zelf zich verklaard had, toonde zij eene zekere vrome ontevredenheid, als of zij haar hadden willen raden, om niet meer met dezelfde godvruchtigheid hare gebeden te verrigten. Eindelijk werd de

de vader opmerkzaam op de verborgen drift, welke de heilige man in zijn binnenfte voedde en die zich door zijn vurig oog verraadde; en tevens op het bleeke gelaat van zijne dochter en de onrust, welke haar jaagde. Het zij deze reden alleen hem er toe bewoog; het zij hij bovendien iets ongunftigs aangaande den man gehoord had; — mogelijk was beide wel het geval, — althans hij verbood den Eerwaarde zijn huis. De drie dochters waren er bij tegenwoordig, toen de vader hem dit verbod aankondigde en alle riepen te gelijk: „ Ach, mijn vader!" — Maar de oude man voegde er op eenen vasten toon bij: „ Indien gij het waagt u wederom hier te vertoonen, zal ik u niet alleen den weg uit mijn huis, maar ook uit de ftad, wijzen." — De leeraar ging heen en het duurde niet lang, of men hoorde in *Philadelphia* niet meer van hem fpreken. Maar, nadat eenige maanden verftreken waren, kwamen er zonderlinge geruchten in omloop, en weldra gaven niet minder dan zeven meisjes, tot die familiën behoorende, welke den man vriendfchappelijk ontvangen hadden, levendige bewijzen van den verftandigen maatregel, welken de vader dezer drie zusters genomen had. Tot waarborg van de geloofbaarheid dezer verfoeijelijke historie kan ik alleenlijk herhalen, 't geen ik reeds meermalen gezegd heb; dat ik, namelijk, het geval mededeel, zoo als het mij verhaald is. Maar met volle gerustheid durf ik er bijvoegen, dat ik aan deszelfs waarheid volftrekt niet twijfel.

Men noodigde mij uit, om eens de markt te *Philadel-*

phia

phia te gaan bezoeken op den tijd, dat dáár de meeste drokte heerscht. Ik deed het, en inderdaad, ik heb zelden belangrijker ſchouwſpel gezien. Het is waarlijk een juweel van eene markt, het ſchoone ideaal, 't welk zich eene regtgeaarde huishoudſter, die den belangrijken post van proviand-bezorgſter aan geene andere zou willen afſtaan, van eene markt zou vormen. Alles is er frisch en zindelijk; niets onaangenaams hindert er oog of neus; men moet het zien, om het te kunnen gelooven. De banken waren belegd met linnen, zoo wit als ſneeuw; en de vruchten, zonder misſchien juist die van *Londen* of *Parijs* te evenaren, waren versch, frisch en geurig. Groenten van allerlei ſoort waren er in den grootſten overvloed, en lagen op de behagelijkſte wijze voor het oog uitgeſtald, zoodat zij den lust tot koopen uitlokten. De melkerij, het hoenderhok en duivenkot, het bosch, de rivier, de zee, alle hadden hier hun' cijns gebragt. In één woord, het was voor de eerſte maal in mijn leven, dat ik eene markt een fraai iets vond. De prijs der levensmiddelen, voor zoo ver ik de betrekkelijke waarde van dollars en franken kan berekenen, was ten naastenbij als die te *Parijs;* zeker was zij bij lang na zoo hoog niet, als te *Londen*, doch hooger dan te *Exeter*.

Mijne aanbevelings-brieven bragten mij met onderſcheidene perſonen in eene aangename kennis. Er was in den omgang en de onderlinge verkeering te *Philadelphia* iets, dat mij beviel; en het kwam mij voor, dat de toon er minder gedwongen was, dan op andere plaatſen. Er heerscht hier in de gezelſchappen eene bedaardheid en ſtemmigheid, welke den ſtichter dezer ſtad WILLIAM PENN, herinneren. De kleeding der vrouwen, zelfs

zelfs van die, welke niet tot de secte der Kwakers behooren, dragen er de bewijzen van. Zij is eenvoudig en net, doch tevens zoo smaakvol en bevallig, dat zij tot een modél voor al de *Vereenigde Staten* zou kunnen dienen. Men kan zich, met opzigt tot de kleeding, naauwelijks een sterker kontrast voorstellen, dan er plaats heeft tusschen *Baltimore* en *Philadelphia*. Zij is in beide steden kostbaar; maar in gene onderscheidt zij zich door schitterende pracht, in deze door eenvoudige netheid.

Men zegt, dat er te *Philadelphia* vele in wetenschappelijke kennis uitmuntende mannen zijn. Ik heb er onscheidene kundige en verstandige lieden gesproken; maar zij zijn zoo koel en droog in den omgang, en schijnen in het onderwerp, waarover zij redeneren, zoo weinig belang te stellen, dat hun onderhoud voor mij niet veel aangenaams of aanlokkelijks had. Eens was ik tegenwoordig bij een gesprek betrekkelijk zekeren hoogen officier, die met roem onder de vanen van NAPOLEON gediend had, en die, uithoofde van zijne eervolle loopbaan, de gunst der BOURBONS zou hebben kunnen verwerven, indien hij de beginselen had willen verzaken, welke hem beletteden, een vriend en aanhanger hunner regering te zijn. Deze achtenswaardige man had zich, na den dood zijns meesters, naar *Amerika* begeven en wilde nu te *Nieuw-York* eene soort van *Polytechnieke school* oprigten. Ik zeide, dat mij dacht, dat zijne gehechtheid aan de zaak der vrijheid in de *Vereenigde Staten* eene groote aanbeveling zijn moest. — „ Volstrekt niet, Mevrouw! —" antwoordde mij iemand van het gezelschap, die (en met regt) eenen eersten rang bekleedde onder de geleerden van *Philadelphia*, — „ dit zou hem misschien in *Engeland* zeer veel van nut kunnen

 zijn,

zijn, maar hier te lande bekommeren wij ons zeer weinig om iemands beginfelen." .

Ik geloof, dat de man volkomen gelijk had, offchoon ik nog nooit te voren had hooren bekennen, dat het een nationale karaktertrek was.

Onverfchilligheid, laauwheid en gebrek aan belangftelling in alles, wat hun niet onmiddellijk betreft, zijn allen Amerikanen eigen; en het gevolg er van is, dat het onderhoud en de gefprekken weinig levendigheid hebben. Al het *enthufiasme* der Amerikanen heeft zich op één punt verzameld; en dit punt is hunne vrijheid en onafhankelijkheid. Roert men dit onderwerp aan, dan wordt hun het gemoed warm en ftijgt hunne geestdrift ten top. Men kan, geloof ik, dit land zeer gefchikt vergelijken bij eene jong getrouwde vrouw; hare onafhankelijkheid is voor haar de echtgenoot, dien zij pas gehuwd heeft; voor hem alleen heeft zij oogen, ooren en een hart; — de wittebroodsweken zijn nog niet voorbij; — wanneer deze zijn verftreken, zal *Amerika* misfchien wel leeren, wat meer *coquet* te zijn en er zich meer op toeleggen, om, ten aanzien van andere natiën, zich behagelijk aan te ftellen.

Ik geloof niet, dat eenig land in de wereld een treffender bewijs oplevert van den invloed, welken de beoefening der letteren op den mensch heeft, niet flechts, om zijne kennis uit te breiden, maar ook om zijne zeden te befchaven. Gedurende mijn verblijf in *Amerika* heb ik nooit eenen Letterkundige ontmoet, die tabak kaauwde en *whiskey* dronk; terwijl ik, aan den anderen kant, geenen ongeletterde gezien heb, die niet met deze gemeene gewoonten behebt was. De invloed der Letterkunde op de vrouwen is, zoo mogelijk, nog grooter; ongelukkig

maar,

maar, dat onder deze de beoefenaars van dezelve zoo zeldzaam zijn: evenwel men vindt er onder haar enkele. Ik heb een voorbeeld daarvan te *Cincinnati* gezien, dat merkwaardig was. Het was een meisje uit eenen deftigen ſtand, die, offchoon van menſchen omringd, welke haar niet op haren regten prijs wisten te ſchatten, ja zelfs niet eens in ſtaat waren haar te begrijpen, eenvoudig en beſcheiden bleef, en zoo ver van alle aanmatiging verwijderd was, dat zij onder haars gelijken ſcheen te zijn. Jong, ſchoon, door de natuur met een ſchrander en ſcherpzinnig verſtand beſchonken, had zij de gelegenheid gevonden, om hetzelve zoo te beſchaven, dat zij, in welk land ook, zich zoude hebben onderſcheiden. Dit meisje verdiende des te meer achting en bewondering, omdat hare wetenſchappelijke oefeningen haar geenszins verhinderden, om de menigvuldige pligten te vervullen, met welke de vrouwen in *Amerika* doorgaans belast zijn. Zij is de getrouwe hulp haars vaders in zijne letterkundige werkzaamheden, en neemt ijverig met hare moeder de bezigheden der huishouding waar; terwijl haar tevens de oppasſing vertrouwd is van een nog zeer jong zustertje, een kind van een zwak ligchaamsgeſtel. Hare kleeding, altijd net, is het werk harer eigen handen. Desniettemin vindt zij nog altijd den tijd, om de talrijke kennisſen, die haar bezoeken, te kunnen ontvangen; is ſteeds vrolijk en opgeruimd, en even levendig in den omgang, als onvermoeid in hare bezigheden. Het was onmogelijk haar te kennen en met haar om te gaan, en niet in te zien, dat, indien het aantal van dergelijke vrouwen, die elk land tot eere ſtrekken, hier toenam en vermeerderde, zij weldra eene geheele hervorming in de ruwe en gemeene zeden en ge-

woonten van dit land zouden daarftellen. Of is het wel denkbaar, dat de mannen zich in een gezelfchap, waar zich een vijftigtal vrouwen, als dit bekoorlijk meisje, bevonden, zouden durven vertoonen met een hoofd verhit door den *whiskey*, en met lippen zwart van het vuile tabak-fap? Zouden zij niet de overtuiging erlangen, dat de vrouwen nog voor iets anders gefchapen zijn, dan om confituren in te leggen, koeken te bakken, hemden te maken, koufen te ftoppen en moeders te worden — misfchien van eenen toekomftigen Prefident? Voorzeker, ja. Indien de Amerikaanfche vrouwen eens begrepen, welk eenen invloed zij konden hebben, en daarbij dien vergeleken, welken zij nu bezitten, zou men op veel verbetering kunnen hopen. Ik ftond, terwijl ik te *Philadelphia* was, dikwijls verbaasd over den geringen invloed, welken zelfs de fchoonfte en aanzienlijkfte vrouwen des lands, in welker gezelfchap ik mij bevond, op den omgang en de gezellige verkeering uitoefenden, vooral, wanneer ik de vergelijking maakte met vrouwen van denzelfden rang in *Europa*.

Vergun mij, dat ik eene fchets levere van de wijze, op welke eene vrouw van den eerften ftand te *Philadelphia* den dag doorbrengt; men zal dan de gevolgtrekking, welke ik daaruit wil maken, duidelijker begrijpen.

Men zal mij kunnen toevoegen, dat het gewigtigfte in het leven eener vrouw beftaat in het waarnemen harer pligten als moeder. Dit ontken ik niet. Maar ik fpreek thans van den invloed der vrouwen op het gezellige verkeer, en niet van haar huisfelijk leven.

Gefteld, dat deze vrouw de echtgenoot is van eenen Senator, of van eenen aanzienlijken Regtsgeleerde, wien

zijn

zijn beroep met drokke bezigheden overladen. Zij heeft een fraai huis met eene marmeren ſtoep, en welks deur met een' zilveren klopper prijkt. De kamers zijn fraai gemeubileerd; in eene derzelve ſtaat eene prachtige ſchenktafel, en daarop ſchoone kristallen karaffen en glazen van fraai geſlepen kristal. Hare equipagie is prachtig en de koetſier een ſchoone en welgemaakte neger. Zij zelve is altijd fraai gekleed, en bij dit alles, is zij eene ſchoone vrouw.

Het is morgen: zij ſtaat op, beſteedt het eerſte uur aan haar toilet; gaat vervolgens naar beneden, netjes gekleed, en begeeft zich naar het ontbijt-vertrek. Bij het ontbijt bedient haar een lakkei, die een vrije neger is. Zij eet haar ſtuk ham of gezouten visch en drinkt eenige koppen koffij, zonder een woord te ſpreken: inmiddels leest haar echtgenoot een nieuwspapier en rust met zijn' elleboog op een ander, dat nog op de tafel ligt. Na het ontbijt wascht zij, misſchien, de kopjes en ſchoteltjes af. Haar rijtuig is beſteld tegen elf ure; tot aan dezen tijd is zij bezig in keuken en kelder, en houdt het toezigt op het koken en braden der ſpijzen, terwijl een voorſchoot, wit als ſneeuw, haar grijs zijden kleed met een' weêrſchijn, tegen vuil en vlekken beſchermt. Een kwartiertje voor dat de koets voor komt, begeeft zij zich naar hare kamer, doet haar' voorſchoot af, vouwt dien netjes op, ziet of er nog iets aan hare kleeding ontbreekt, en zet eindelijk de zwierige muts op, en ſchikt en plooit zorgvuldig de overige ſtrikjes en lintjes van haren opſchik in de behoorlijke orde. Juist op het oogenblik, dat de koetſier, een vrije neger, aan den lakkei, insgelijks een' vrijen neger, komt zeggen, dat het rijtuig gereed is, komt zij naar beneden. Zij ſtapt er in, en geeft de or-

der, om haar naar het *Dorcas*-genootſchap te brengen. De lakkei blijft te huis, om de mesſen te ſlijpen, doch de koetſier kan zijne paarden wel zoolang vertrouwen, dat hij even het portier opent; en daar zijne meesteres niet gewoon is, dat men haar eene hand of den arm *preſenteert*, ſtapt zij er zeer gemakkelijk alleen uit, offchoon zij aan den eenen arm een werkmandje heeft hangen, en onder den anderen een pak met allerlei bagatellen, die men moeijelijk opnoemen kan, welke de vrouwen aan het *Dorcas*-genootſchap ten offer brengen. Zij treedt de zaal, voor de zamenkomst beſtemd, binnen, en neemt onder de overige dames plaats, die in denzelfden ſmaak, als zij, gekleed zijn. Zij biedt hare ſchatting aan, die met een vriendelijk glimlachje door allen wordt ontvangen; en hare ſnippers laken, endjes lint, verguld papier en ſpelden worden gevoegd bij de ſnippers laken, de endjes lint, het verguld papier en de ſpelden, waarmede de tafel reeds bedekt is. Nu haalt zij uit haar werkmandje drie ſpeldekusſens, vier inkt-lappen, zeven papieren zwavelſtokkenbakjes en een kartonnen horlogiekas. Deze giften worden met groote toejuiching ontvangen, en de jongſte der dames legt ze zorgvuldig op eene tafel neêr, bij de overige menigte van gelijkſoortige voorwerpen. Vervolgens neemt zij haar vingerhoed en vraagt om werk, 't welk men haar geeft: en nu brengen deze dames eenige uren in elkanders gezelſchap door met naaijen. Het geſprek loopt intusſchen over predikers en zendelingen, over de opbrengst der laatſte, door het gezelſchap gehoudene, verkooping, en over de gunſtige verwachting, welke men van de aanſtaande heeft; over de vraag, welke jongman voor deze maal die opbrengst zal genieten, ten einde zich uit te rusten, om naar *Li*-

be-

beria te gaan; over de leelijke muts van eene kermis, welke men laatstleden zondag morgen in de kerk heeft gezien, en over de uitſtekende predikatie, welke des namiddags door dien jongen en ſchoonen leeraar gehouden is, en de aanzienlijke kollekte, des Zondags avonds, ingezameld. Dit onderhoud duurt tot drie ure; dan komt het rijtuig, en de dame met hare werkmand keert naar huis terug. Zij begeeft zich naar hare kamer, zet voorzigtig de muts met al derzelver toebehooren af, bindt den zwart zijden voorſchoot voor, gaat naar de keuken, om te zien, of alles in orde is, van daar naar de eetzaal, neemt de tafel zorgvuldig in oogenſchouw, of er ook ſoms iets ontbrak, gaat eindelijk zitten en vat, terwijl zij naar haren echtgenoot wachtende is, wederom de naald op. Deze komt, groet haar met een handdruk, rogchelt eens, en zet zich aan tafel. Het geſprek is zelden levendig en het eten binnen tien minuten afgedaan. Dan worden de vruchten en de *toddy* (*) opgezet en het nieuwspapier en de werkmand ter hand genomen. Des avonds gaat de man naar de *Whist* ſocieteit, of bij eenen zijner goede vrienden eene partij *whist* ſpelen; terwijl de vrouw aan eenen jongen zendeling en een paar harer vriendinnen en medeleden van het *Dorcas*-genootſchap thee ſchenkt; — en hiermede is de dag met al zijne werkzaamheden ten einde.

Om redenen, welke het eenen Engelschman moeijelijk zal vallen te begrijpen, beſteedt zich een aantal jong gehuwden, in de plaats van zelve eene huishouding op te zetten, bij het jaar, in den kost. Men begrijpt, dat hier niet de rede is van lieden, die een groot vermogen bezitten,

(*) Eene ſoort van punch, van *whiskey* gemaakt.

ten, maar van dezulken, welke niet in ſtaat zijn, overeenkomſtig den rang, dien zij in de maatſchappij bekleeden, zelve eene huishouding in te rigten. Ik weet naauwelijks een zekerder middel te bedenken, om eene vrouw tot een onbeduidend wezen te maken, dan om haar op haar zeventiende jaar te huwen en ze vervolgens in den kost te beſteden; en ik kan mij tevens voor haar geen eentooniger en vervelender leven voorſtellen. Trouwens, de ſmaak is verſchillend. Ik heb dikwijls vrouwen hooren zeggen, dat niets aangenamer was, dan geene bezigheden te hebben. En toch, niettegenſtaande deze verzekering, rees er altijd, wanneer ik hare wijze van leven beſchouwde, bij mij een gemengd gevoel op, van verontwaardiging, zoowel als van medelijden. Hoe zou eene Engelſche vrouw zulk een leven kunnen uithouden; zij, welker hoofd en hart altijd vol zijn van het geliefkoosde doel, om eene wel ingerigte huishouding te hebben, ten einde haren echtgenoot genoegen en genot te verſchaffen?

De vrouw, die op zoodanige wijze in den kost beſteld is, moet bij tijds opſtaan, om op het vast gezette uur aan het ontbijt te zijn, wil zij anders niet een' koelen morgengroet ontvangen van de vrouw des huizes, de koffij koud vinden, en het ei bij hare boterham misſen. Ik heb mij wel eens vermaakt met het tooneeltje, dat bij zulke gelegenheden plaats had en waar het ſtomme ſpel, dat ik zag, dikwijls meer zeide, dan de woorden, welke er geſproken werden. 't Vrouwtje, dat alzoo te laat komt, werpt een oog op de tafel, en ziende, dat er geene eijeren meer zijn, zegt zij met eenigen nadruk: — „Ik zal een ei nemen, met uw verlof." — Daar echter deze woorden aan niemand in 't bijzonder gerigt worden, antwoordt

woordt ook niemand, of haar echtgenoot moet toevallig vóór haar gekomen zijn, en zeggen: — „ er zijn geene eijeren meer, mijne liefſte!" — De vrouw des huizes houdt zich bij dit alles, als of zij niets hoort, en de ſnoepſter, die twee eijeren opgegeten heeft; — want er zijn altijd zoovele eijeren als perſonen; — zit van vrees benepen, dat zij betrapt zal worden. Het ontbijt heeft onder een ſomber ſtilzwijgen plaats, dat misſchien nu en dan door het geſchreeuw van een perrokiet, of het fluiten van een zijsje voor een oogenblik wordt afgebroken. Wanneer alles afgeloopen is, haasten de mannen zich, om aan hunne bezigheden te gaan, en begeven zich de vrouwen naar hare kamers, ſommige naar de eerſte verdieping, andere naar de tweede, nog andere naar de derde, al naar gelang van de dollars, welke zij betalen, Hier bevinden zij zich alleen, en waarmede zij zich bezig houden, is moeijelijk te zeggen; maar ik geloof, dat zij wat ſtrijken of ſtijven, in een' leuningſtoel gaan zitten en de naald voor den dag halen. Ik heb dikwijls opgemerkt, dat de vrouwen, welke op deze wijze in den kost lagen, veel fraaijer gewerkte doeken en japonnen droegen, dan andere. De naald is, in *Amerika*, een bijna even zoo onmisbaar inſtrument, als de ploeg. Hoe toch zouden de vrouwen zonder haar kunnen leven? Maar de tijd en de naald beginnen evenwel eindelijk te vervelen. Gelukkig, dat de morgen voor de Amerikanen niet zeer lang is, offchoon zij ten acht ure ontbijten.

Doorgaans wordt het middagmaal ten twee ure gehouden, waar zich dan weder de kostgangers der beide ſekſen vereenigen. Het geſprek is ook nu wederom niet zeer levendig; en men hoort weinig anders, dan het gefluister

 der

der naast elkander zittende echtgenooten. Somtijds ſtaat er naast het bord van een paar der gasten eene armhartige flesch wijn; die echter weinig tot vervrolijking van het gezelſchap toebrengt, daar derzelver eigenaar zich zelden veroorlooft meer, dan een of twee glazen, te drinken. — Het is niet dáár en niet op dien tijd, dat men de bewoners der *Vereenigde Staten* rijkelijk ziet drinken. — Binnen weinig tijds, ja binnen zeer weinig tijds, is de ſtille maaltijd afgeloopen; begeeft zich ieder weder naar zijne kamer, en de wolken van tabaksrook, welke uit ſchier alle vertrekken naar buiten dringen, laten geen' twijfel over, aan welk genot de mannen zich hier overgeven. Is de echtgenoot een *galant* man, dan biedt hij, als hij zijn cigaar gerookt en zijn *toddy* gedronken heeft, aan zijne vrouw den arm, geleidt haar tot aan den hoek der ſtraat, waar zijn pakhuis of kantoor is, en laat haar hier gaan, waar zij goed moge vinden. Daar zij nu op dezen tijd van den dag toch behoorlijk uitgedost is, neemt zij, zoo als van zelve ſpreekt, haren weg, langs dat gedeelte der ſtad, waar zij het meest bekeken kan worden. Misſchien legt zij eenige bezoeken af; misſchien gaat zij naar de eene of andere kapel of kerk; misſchien treedt zij bij eenen winkelier in, met welken haar man handel doet, en waagt zij het daar iets te koopen. Vervolgens keert zij naar huis, — neen, niet naar huis, — dit woord kan ik niet gebruiken, wanneer ik van een kosthuis ſpreek; maar zij keert terug in dien kouden en verſtijvenden athmospheer, waar haar verblijf is, ontoegankelijk voor de gastvrijheid, en waar het eigenbelang de plaats van hartelijke genegenheid heeft ingenomen. — Bij de thee-tafel komen weder alle te zamen; en hier zijn ſoms kleine kibbelarijen over de ver-

dee-

deeling van het gebak niet geheel vreemd. Vervolgens haasten zich degene, die eene uitnoodiging ontvangen hebben, om hun gezelfchap op te zoeken. Die niet zoo gelukkig zijn, begeven zich naar hunne eenzame kamer, of — hetgeen mij nog akeliger toefchijnt, — blijven in het gemeenfchappelijke vertrek, in een gezelfchap, dat zich door geen' enkelen band van achting, genegenheid of liefde aan elkander verbonden gevoelt, en waar elke kleinigheid de eensgezindheid verftoren kan. Ik merkte op, dat de mannen des avonds altijd om hunne bezigheden verpligt waren uit te gaan, en ik verwonderde mij niet, dat zij hunne werkzaamheden zoo inrigten.

Dit is zekerlijk de regte wijze niet, waarop de vrouwen dien invloed op het maatfchappelijk leven kunnen erlangen, welken zij in *Europa* bezitten; en waaraan alle wijsgeeren, en zelfs alle lieden van fmaak, eenftemmig zulke heilzame gevolgen toekennen. Te vergeefs rigt men voor de jonge meisjes inftituten op, waar zij collegie houden en Academifche graden ontvangen. Het is na het huwelijk en wanneer alle die vroegtijdige ftudiën en wetenfchappelijke bemoeijingen vergeten zijn, dat de beklagelijke nietigheid der Amerikaanfche vrouwen zich vertoont; en zoo lang 'er geene middelen aangewend worden, om deze te doen ophouden, durf ik voorfpellen, dat de toon der verkeering niet verbeteren zal.

Terwijl ik mij te *Philadelphia* bevond, werden twee misdadigers, die den postwagen op *Baltimore* beftolen hadden, ter dood veroordeeld. Het geval trok de algemeene aandacht. De doodftraf wordt in *Amerika* zelden toegepast; en, wanneer zulks gebeurt, maakt het altijd veel indruk. Zoo was ook nu de ophanden zijnde ftraf-

oefe-

oefening het gewone onderwerp van gefprek. Op zekeren dag verhaalde ons iemand, dat een der misdadigers aan den leeraar, die hem bezocht, gezegd had, dat hij zich verzekerd hield *gratie* te zullen krijgen, en dat niets in ſtaat was geweest, om den man van het tegendeel te overtuigen. Dit verhaal werd elken dag aan tafel weder op nieuw verteld, en ieder maakte er zijne aanmerkingen op. Intusſchen hoorde men het van zoovele verfchillende kanten, dat men er geloof aan begon te ſlaan en zelfs vooronderſtelde, dat de hoop des misdadigers niet zonder eenigen grond was. Ik vernam, daar er zoo dikwijls over gefproken werd, dat een der veroordeelden een Amerikaan, en de andere een Ier was; en dat de eerstgenoemde de man was, die zich zoo vast overtuigd hield, dat hij niet opgehangen zoude worden. Onderfcheidene perfonen, die mede aan tafel zaten en over het geval fpraken, hielden ſtaande, dat, indien de een gehangen werd en de andere *gratie* erlangde, het geene ſtrafoefening, maar een moord verdiende genoemd worden. In den loop dezes gefpreks werd verhaald, dat, op weinige uitzonderingen na, alle blanken, welke federt de verklaring der onafhankelijkheid de doodſtraf ondergaan hadden, Ieren geweest waren. Ik ben niet in de gelegenheid geweest, om te weten te komen, in hoe verre deze verzekering waar zij; al wat ik er van weet, is, dat ik het heb hooren zeggen. Doch hoe het zij; dit is eene daadzaak, dat ditmaal de Ier werd opgehangen, en de Amerikaan niet.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Terugreis naar Stonington. — *Onweder.* — *Landverhuizers.* — *Ziekte.* — Alexandrie.

Veertien dagen waren ſpoedig in deze groote ſtad verſtreken, en ongetwijfeld was er nog zeer veel, dat wij niet hadden gezien, toen wij weder naar *Maryland* vertrokken, om onze vrienden aldaar op te zoeken, zoo als wij onder elkander hadden afgeſproken. Wij namen de terugreis langs eenen anderen weg, daar wij, in plaats van weder het Kanaal te pasſéren, van *Newcastle* naar *French-Town* over land gingen. Wij kwamen midden in den nacht te *Baltimore*, doch bleven aan boord van de ſtoomboot en vertrokken, den volgenden morgen ten vijf ure, naar *Washington.*

Ons kort verblijf te midden van de, ſchier verſtikkende, hitte eener ſtad deed ons meer dan ooit het genoegen ſmaken, 't welk *Stonington* met zijne heerlijke landtooneelen opleverde. De herfst, die zachtkens aan naderde, zette wederom aan de bosſchen die verſchillende ſchakeringen van ſchoone tinten en kleuren bij, van welke zich iemand, die *Europa* nimmer verlaten heeft, niet in ſtaat is een denk-

denkbeeld te vormen: en de prachtige maïs, met zijne lange, nederhangende bloemen, gaf aan elk veld het aanzien van een klein bosch. Op eene regenachtige lente was een buitengewoon warme zomer gevolgd, en nu de herfst naderde, begonnen bij herhaling verſchrikkelijke onweders te woeden, en deden ons van angst ſchier het verſtand verliezen. Eens was ik met mijne kinderen aan al de woede van een dezer vreesſelijke natuur-tooneelen bloot geſteld. Terwijl hetzelve duurde, waren wij van ontſteltenis ſchier bezweken, doch, toen wij ons weder in veiligheid bevonden, verheugden wij ons, dat wij het juist getroffen hadden, daar het ons in de gelegenheid had geſteld, om een onweder aan gene zijde van den *Atlantiſchen Oceaan*, in al zijne pracht en luister, te aanſchouwen. Het was eigenlijk eene groote onvoorzigtigheid geweest, ten gevolge van welke wij door dit onweder overvallen werden; want wij hadden ons van huis begeven en waren eenen vrij ver afgelegen berg opgeklommen, alleen met het oogmerk, om een ruimer uitzigt te hebben, en de zonderlinge wolkgevaarten te beſchouwen, welke zich aan den gezigteinder vertoonden. Toen wij op den bergtop gekomen waren, ſcheen de helft des uitſpanſels als met een digt gordijn overtogen; het was, alsof eene ſoort van donker blaauw, bijna zwart, de lucht kleurde; de reigers ſchreeuwden en zweefden op hunne logge vlerken laag langs den grond. Het was dus de grootſte onvoorzigtigheid van niet dadelijk naar huis terug te keeren; doch het ſchouwſpel was te ſchoon, om het te verlaten. Nog eenige minuten, dat wij hier ſtonden, vertoonde zich aan de lucht niet de minſte beweging; de dikke wolk ſcheen, als een ondoordringbaar ſchild, den blikſem te beletten, om er door te dringen,

en

en flechts bij tusfchenpoozen zag men, hier en daar, eene lichtftraal van achter dezelve uitfchieten; de donder rommelde en naderde van oogenblik tot oogenblik; eindelijk fcheurde de zwarte wolk, en braakte eene hel van vuur uit. Van nu af was er geene tusfchenpoozing meer; men kon de blikfemftralen en donderflagen niet meer onderfcheiden; de ganfche hemel ftond in lichtelaaijen gloed. Onbewegelijk ftaarden wij het vreesfelijk fchouwfpel aan, en eene zekere gevoelloosheid had bij ons de plaats van fchrik vervangen. Weldra echter werden wij daaruit gewekt; want op eens, en als aan onze voeten, verhief zich een ftorm, welke de elementen dreigde te zullen floopen. De regen viel in ftroomen van den hemel en met zulk een geweld, dat het aardrijk dreunde; dikke wolken van ftof verhieven zich en dwarrelden door de lucht. Desniettemin ftond dezelve aanhoudend in eenen verblindenden vuurgloed; en woedde de ftorm met zulk een geweld voort, dat zij ons bijna belette de donderflagen te hooren. Eindelijk behield de wind de overhand op de andere natuurkrachten, en na zijn woest geweld, nu van dezen dan van genen kant, te hebben uitgeoefend, en de onmetelijke wolkgevaarten met elkander in vijandelijke aanraking te hebben gebragt, jaagde hij ze ten laatfte alle van den hemel; flechts hier en daar een wolkje achterlatende, uit welke zich gezamenlijk eene prachtige boog vormde. Hierop ftaakte hij zijn woeden en liet aan de aarde de zorg over, om hare half gekromde bosfchen weder op te rigten en aan ons, nietige dwergen, om ons van onze verbijstering en verbazing, zoo goed wij konden, te herftellen.

Het zou ons niet mogelijk geweest zijn, ons gedurende dezen ftorm, op de been te houden. Wij hadden ons, dood-

doodbleek van angst en fchrik, tegen een zwaar ftuk rots nedergezet.

Onderfcheidene boomen waren voor onze oogen ter nedergeworpen, fommige geheel ontworteld, andere, niettegenftaande hunne dikte, eenige voeten boven den grond afgebroken. Indien de ftormen in de *West-Indiën* dezen nog in geweld overtreffen, moeten zij inderdaad verfchrikkelijk wezen.

De ligging der woning van *Mistresf* S.... werd voor bijzonder gezond gehouden; en ik geloof, met reden; althans heb ik onderfcheidene malen gezien, dat lieden, die aan de koorts fukkelden, na een verblijf van acht of veertien dagen te *Stonington* volkomen genezen waren. Dit is echter niet het geval met de omftreken, inzonderheid niet met dat gedeelte derzelve, 't welk zich langs den *Potomac* uitftrekt; en de fterfte onder de werklieden, die aan het Kanaal arbeiden, is inderdaad ontzettend.

Ik heb op eene andere plaats den twijfel geopperd, of de behoeftige arbeiders in ons land, wel hun lot verbeteren, als zij naar de *Vereenigde Staten* verhuizen; maar toen de nabijheid van het kanaal tusfchen den *Chefapeak* en den *Ohio* mij in de gelegenheid ftelde, om hunnen toeftand, na hunne verhuizing, meer bijzonder te leeren kennen, gevoelde ik eerst volkomen, hoe weinig wenfchelijk het voor hen is, zich naar *Amerika* te begeven.

Verre de meeste blanken, die aan dit kanaal werken, zijn Ieren. Hun loon is van tien tot vijftien dollars in de maand, eene ellendige huisvesting en een rijkelijk rantfoen *whiskey*. Het is deze verfoeijelijke drank, welke hen verleidt, en die hen, dit is niet te ontkennen, in ftaat ftelt, om gedurende eenigen tijd, de brandende zonnehitte, in een

voor

voor de gezondheid verderfelijk klimaat, te kunnen weêrstaan: want de landstreek, door welke tot hiertoe de graving van het kanaal geschiedt, is schilderachtig, maar hoogst ongezond. De toestand dezer arme vreemdelingen, wanneer zij door de koorts aangetast worden, 't geen vroeger of later met alle het geval wordt, is allertreurigst. Er heerscht in al de *Vereenigde Staten* een sterk vooroordeel tegen de Ieren; maar zij verrigten eens zooveel werk, als een neger, en dit is de reden, dat men hen gebruikt. Wanneer zij ziek worden, kunnen zij niet dan met een oog van afgunst de slaven aanschouwen, die hen omringen: want voor deze draagt men zorg, past hen op, verleent hun geneeskundige hulp, en wendt moeite tot hun herstel aan, zoo als men voor een paard van waarde doen zoude. Maar dit is niet het geval met den armen Ier; men geeft hem zijn afscheid, en een nieuw aangekomene vervangt zijne plaats.

Men heeft mij dikwijls, betrekkelijk hun lijden en dood, omstandigheden verteld, bijna te treurig, om te verhalen. Op zekeren dag kwam een pachter te huis en zeide, dat, eenige minuten verder, bij een klein beekje een man lag, die scheen te zieltogen. Een van het gezin begaf er zich op staanden voet heen, en vond op de aangeduide plaats eenen ongelukkigen, die reeds zoo ver was, dat hij niet meer spreken konde. Hij werd naar huis gebragt en stierf daar nog dien zelfden nacht. Bij het inwinnen van berigt omtrent hem, bij het werkvolk aan het kanaal, bleek, dat hij een Ier was, die ziek was geworden en, na zijnen laatsten stuiver te hebben verteerd, het wanhopig besluit genomen had, om de akelige hut, waar hij lag, te verlaten en zich, ik weet niet door welke hoop geleid, naar

Washington te begeven. Hij kwam mij voor niet ouder te zijn, dan twintig jaren; en, bij het beschouwen zijner jeugdige gelaatstrekken, welke, ook nog na zijnen dood, de uitdrukking van smart en lijden schenen bewaard te hebben, kwam de gedachte bij mij op, dat hij misschien zijne vaderlijke woning en arme moeder had verlaten, om geld en rijkdom in *Amerika* te zoeken. Ik zag hem begraven onder eene groep boomen, welke men hier *locusten* noemt. Zijn naam was onbekend bij hen, die hem dezen laatsten pligt bewezen, maar het geheele gezin was er bij tegenwoordig, 't geen aan deze ter aarde bestelling nog eenen zekeren eerbied gaf, welke zelden hier te lande aan het stoffelijk overschot van eenen *Brit* betoond wordt. Maar geen leeraar of priester was er bij tegenwoordig; er werd geen gebed bij zijn graf uitgesproken; geen klokgelui gehoord. Dit zijn plegtigheden, aan welke hier niet te denken valt, en die men, op zulk eenen afstand van eene stad, niet zonder groote kosten kan in acht nemen. Zelfs, wanneer deze arme jongeling een Amerikaan geweest ware, zoude hij met even weinig omstandigheid begraven zijn geworden. Was echter deze ongelukkige Ier, hoezeer even arm, als nu, in zijn eigen land ziek geworden; dan zoude hij toch kleeding en deksel voor zijn van koude bevende ligchaam gevonden hebben, en de hand van eenen vriend, om zijne oogen te sluiten.

De arme Engelschen, die, of door behoefte genoodzaakt, of door zucht naar verhuizing gedreven, zich naar een ander land willen begeven, moeten, om meer dan eene reden, naar *Canada* gaan. Daar zullen zij hulp en medelijden vinden, in plaats van haat en onbarmhartigheid.

Ik heb dikwijls zeer hooren klagen, — en deze klagten

ten worden gestadig in de dagbladen herhaald, — over de schandelijke gewoonte, welke men voorgeeft, dat in *Engeland* algemeen in zwang is, om geheele scheepsladingen van armen, die ten laste hunner kerspels zijn, naar de *Vereenigde Staten* te zenden. Een nieuwspapier van *Baltimore* laat eenige aanmerkingen betrekkelijk dit punt voorafgaan van de woorden: SCHANDELIJKE HANDELWIJZE! — Het spreekt vervolgens van een transport arme oude lieden, pas geleden uit *Engeland* aangekomen, en voegt er eindelijk bij: „*John Bull* heeft den citroen uitgeperst, en smijt ons nu de schel naar het hoofd." — Daar men nu in 't algemeen zich overtuigd houdt, dat het zoo toegaat, is het ligt na te gaan, dat deze ongelukkigen in hunne ziekten of rampen, van welken aard ook, weinig medelijden en hulp of bijstand ondervinden. Indien het inderdaad waar is, 't geen de Amerikanen ten dezen aanzien beweren, en onderscheidene kerspels in *Engeland*, uithoofde van de verbazende toeneming der bevolking, tot het besluit komen, om de vracht en uitrusting van een deel hunner armen, ter overvoering naar de andere zijde van den *Atlantischen Oceaan*, te bekostigen; waarom dezelve dan niet naar *Canada* gezonden?

Het is intusschen zeker, dat alle berigten, welke ik heb kunnen inwinnen, geenszins de waarheid bevestigen van hetgeen de Amerikanen voorgeven. Dit alleen heb ik waar bevonden, dat er telken jare vele arme Engelschen en Ieren in de *Vereenigde Staten* aankomen, welke geene andere hulpmiddelen voor hun onderhoud bezitten, dan hetgeen zij met hunne handen zullen kunnen verdienen. Offschoon dit nu zeer verschilt van hetgeen de Amerikaansche dagbladen verhalen en verzinnen, is het toch aan den

anderen kant erg genoeg, om de aandacht op deze zaak te vestigen. Het is eene algemeen erkende waarheid, dat de behoefte onder onze arbeidende klasſe het gevolg is van overbevolking; en wie moet dan niet, als hij *Canada* ziet met zijnen uitgeſtrekten en vruchtbaren bodem en heerlijk klimaat, en weet, dat het aan *Engeland* behoort, evenzeer ſpijt gevoelen, als zich verwonderen, dat men dáár niet die hulpmiddelen zoekt, welke het zoo rijkelijk aanbiedt. Hoe wenſchelijk ware het, dat die loffelijke gezindheid, om ongelukkigen te helpen, welke ten allen tijde in *Engeland* zich zoo krachtig vertoont, eene meer ſtelſelmatige rigting ontving en werkzaam was, om de verhuizing naar *Canada* te bevorderen! Men heft alle jaren door middel van inteekeningen, ter bijdrage van een *penny* in de week, ontzaggelijke ſommen voor liefdadige oogmerken. Indien men nu een gedeelte van de alzoo ingezamelde gelden tot dit einde beſteedde, zoude men telken jare eenige honderden huisgezinnen kunnen afzenden, om een land te ontginnen en te bevolken, dat ons zelven behoort. Het godsdienſtig gevoel, dat zich zoo natuurlijk met alle liefdadige ondernemingen verbindt, zou hier eenen heerlijken werkkring erlangen. Hoe zou toch een zendeling, hij zij Protestant of Katholijk, eene ſchooner taak vinden, dan om zijne eigene landgenooten in het land der vreemden te leeren en te troosten? Hoe zou hij reeds in deze wereld eene ſtreelender belooning inoogſten, dan door te zien, dat een woest land onder de arbeidzame hand van de kudde, door hem geleid, in vruchtbare velden werd herſchapen?

Nooit heb ik in den herfst zoovele bloemen gezien, als er in de bosſchen en weiden van *Maryland* groeijen: het was, als of de lente ten tweeden male de velden tooide, maar ik moet met ſchaamte en tevens tot mijne ſpijt bekennen, dat ik naauwelijks van eene dezer ſchoone bloemen den naam weet. De Sint Michiels aster was, geloof ik, de eenige, welke ik kende. Dat toch ieder, die naar *Amerika* gaat, vooraf de *Botanie* beſtudere, het is eene wetenſchap, die overal eene genoegelijke bezigheid ſchenkt, doch bovenal in *Amerika* onwaardeerbaar is, zoowel omdat men hier ſchier alle andere vermaken en uitſpanningen mist, als uithoofde van de rijke ſtoffe, welke het land in dit opzigt aanbiedt. Daarenboven, als gij van verlangen brandt, om den naam van de eene of andere dezer bevallige vreemdelingen te weten, is het duizend tegen één, dat gij iemand vindt, die in ſtaat is het u te zeggen.

De ſchoonſte maansverduistering, welke ik ooit gezien heb, was die, welke dit jaar (1830) in September plaats had. Wij hadden eenige uren doorgebragt met den ſtouten waterval van den *Potomac* te beſchouwen en te bewonderen, en juist, toen wij ons gereed maakten deze plaats te verlaten, verhief zich de maan boven het donker pijnboom-bosch, met hare ſchijf ter halver wege bedekt door de ſchaduw van de planeet, welke wij bewonen. Wij zagen haar nu op eens verdonkerd, en dit deed oneindig meer werking, dan indien wij haar allengskens hadden zien verduisteren. Toen ik mij omkeerde, om nog een oog te werpen op den af-

grond, dien ik achter mij liet, en den vergiftigen els en wijnſtok met hunne verraderlijke takken langs de rotſen geſlingerd, zag, kwam de gedachte in mij op, dat er aan dit tooneel niets ontbrak, dan eene andere *Canidia* (*), bezig met het zoeken van kruiden, ter vervaardiging van eenen bedwelmenden tooverdrank.

Ik weet niet, of eene ſoortgelijke tooveres mijne ſchreden gevolgd was; maar weinige uren waren er nog verloopen, of ik ondervond ten tweeden male den ſchadelijken invloed van den herfst in *Amerika*. De koorts greep mij aan en verzwakte mij weldra geweldig: en, offſchoon zij niet zoo lang geduurd heeft, als het vorige jaar, hield ik mij zelve toch overtuigd, dat ik niet weder genezen zoude. Dit voorgevoel verwezenlijkte zich echter niet. Men begreep, dat verandering van lucht volſtrekt noodzakelijk voor mij was en beſloot — want ik zelve was buiten ſtaat een beſluit te nemen — dat ik naar *Alexandrie* zoude gaan, eene fraaije ſtad, ongeveer vijftien mijlen van *Stonington*, waar men algemeen zeide, dat een bekwaam geneesheer woonde.

Het was niet zonder hartzeer, dat wij onze Stoningtonſche vrienden verlieten. Voor het overige was de maatregel voor mij zeer heilzaam. Een verblijf van eenige weken te *Alexandrie* herſtelde zoo zeer mijne krachten, dat ik weder in ſtaat was eene wandeling te doen op eene kleine, zeer nabij de ſtad gelegene hoogte, van waar wij het gezigt hadden op de talrijke vaartuigen en ſchepen, wel-

(*) Eene tooveres, zeer ervaren in het doen van bezweringen en het vervaardigen van tooverdranken, tegen welke HORATIUS, Epod. 5, en elders, hevig uitvaart.

welke den *Potomac* tusfchen *Alexandrie* en *Washington* als bedekken. Alhoewel echter mijne krachten allengskens terugkeerden, was het er toch verre van daan, dat ik eene volkomene gezondheid genoot. Wij zeiden dus aan alle voor den winter beraamde plannen van uitfpanning, vaarwel, en befloten, om denzelven door te brengen, waar wij ons thans bevonden en waar wij zeer goed gehuisvest waren. Deze winter was zeer ftreng en de *Potomac* was zoo fterk bevroren, dat de karren, die met koopwaren uit *Maryland* kwamen, het ijs over trokken, hetgeen in dertig jaren niet gebeurd was. De rivier ligt flechts een groot kwartier uurs van de ftad, en de felle koude was niet in ftaat, ons af te fchrikken, om den gladden en glibberigen fpiegel over te fteken en een bezoek aan den anderen oever af te leggen. Met moeite konden wij ons op de been houden; doch wij werden daarvoor rijkelijk fchadeloos gefteld door een der fchoonfte winterlandgezigten, welke men zich verbeelden kan.

Toen eindelijk de dooi inviel, en de rivier los ging, ontftond er een zoo zware ijsgang, dat de lange brug bij *Washington* geheel en al vernield werd. Dagen achtereen zag men balken, palen en ander houtwerk te midden der ijsfchotfen de rivier afdrijven; en het was der moeite waardig, om de onverfchrokkenheid te zien, met welke de jonge matrozen hun leven waagden, om dezen buit magtig te worden.

De zon-eclips, welke den 12 Februarij 1831 plaats had, was volkomener, dan ik ooit te voren gezien had, of ooit weder zien zal. Het was te *Alexandrie* eene geheele ringvormige zonsverduistering en de heldere kring, die het donkere ligchaam der maan omzoom-

 de,

de, offchoon flechts 81° breed, gaf nogtans licht genoeg, om het kleinfte fchrift te kunnen lezen. Trouwens de fneeuw bragt ongetwijfeld veel toe, om de donkerheid te verminderen, want, daar zich geen wolkje aan den hemel vertoonde, kaatfte zij al het licht, dat er nog overbleef, ten fterkfte terug.

Niettegenftaande de felle koude, bragten wij al den tijd, dat de verduistering duurde, onder den blooten hemel door, en wel op eene aan de rivier liggende hoogte. Hier hadden wij gelegenheid onderfcheidene fchoone uitwerkingen van dit natuurverfchijnfel waar te nemen, De fnelle nadering en afwisfeling der fchaduwen; de fombere tint, die over den breeden *Potomac* lag, welke het flaauwe licht, dat zijne met fneeuw bedekte oevers terugkaatften, als het ware fcheen te verzwelgen; de trapswijze verandering der voorwerpen, welke het fchitterende koloriet, dat hun het zonlicht gaf, fchenen te verliezen, om eene doffe en vale purperkleur aan te nemen; het fombere geloei der kudden en de korte, maar opmerkelijke ftaking van alle werkzaamheden; — dit alles zamen gaf aan het fchouwfpel iets zoo geheimzinnigs en treffends, dat het ons nog lang heugen zal.

Gedurende de overige maanden hield ik mij bezig, deels met mijne aanteekeningen na te zien en in orde te fchikken; deels om mij, zoo veel het onder mijn bereik was, met den toeftand der letterkunde des lands bekend te maken.

Bij het nalezen en overfchrijven mijner aanteekeningen, ging ik met de uiterfte geftrengheid en naauwgezetheid te werk. Ik ging met aandacht na, hetgeen ik gezien en gevoeld had, en wikte en woog elke uitdrukking van af-

keu-

keuring. De flotfom was, dat ik veel van hetgeen ik gefchreven had, doorhaalde, daar ik vond, dat het eene noodelooze vermelding bevatte van kleinigheden, die mij niet bevallen hadden. Doch alhoewel ik het deed, bleef ik evenwel overtuigd, dat het geene de minfte overdrijving, maar de zuivere waarheid behelsde. Nogtans, daar het *kon* zijn, dat zich eenige kwalijkgezindheid mede in het fpel gemengd had, liet ik alleen datgeen ftaan, hetwelk volftrekt noodig was, om den indruk, welken het op mij gemaakt had, weder terug te geven. Aldus mijne aanteekeningen naziende, merkte ik, dat ik eene menigte onderwerpen niet aangeroerd had, over welke men verwacht, dat reisbefchrijvers zullen fpreken. Men zal mij dit, hoop ik, vergeven. Trouwens meer dan eenige algemeene en oppervlakkige opmerkingen, zoo als in deze bladzijden vervat zijn, heeft men toch ook wel van mijne pen niet verwacht.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Spijzen der Amerikanen. — Avondgezelschappen. — Kleeding. — Narrensleden. — Geldzucht. — Aankondiging van eenen ontvanger der belastingen. — Indiaansche zomer. — Anecdote betrekkelijk den Hertog van Saxen-Weimar.

Daar ik alles verhaal, wat ik van *Amerika* weet, kan ik een zoo belangrijk punt, als de keuken is, gewis niet met stilzwijgen voorbij gaan. Er heerschen hier, zelfs op de eerste tafels, in het voordienen der schotels, groote afwijkingen van hetgeen bij ons gebruikelijk is; doch daar dit geheel en al van de gewoonte afhangt, is het volstrekt geen bewijs van onverschilligheid of achteloosheid; en het komt er in dit opzigt al zeer weinig op aan, of men het olie- en azijnstel op de tafel zelve, of op het buffet zet, en of men de soep, den visch, de pastei en de salade in de oude *orthodoxe* volgorde ronddient. Ik vrees, dat ik bezwaarlijk in staat zijn zal, om over het onderwerp eene geleerde *kritiek* te geven; eenige algemeene aanmerkingen mogen dus genoeg zijn.

Over het geheel eten de Amerikanen niet keurig, maar veel;

veel; vooral nuttigen zij eene buitengewone hoeveelheid varkensvleesch. Ham en in reepjes gefneden osfenvleesch komen des morgens, des middags en des avonds op tafel. Verders mengen zij de meest vreemdfoortige dingen ondereen. Ik heb meermalen oesters met eijeren, ham met ingelegde appelen, osfenvleesch met geconfijte perziken en zouten visch met uijen, bij elkander zien eten. Het brood is overal uitftekend, doch zij eten het weinig, en geven des morgens en des avonds de voorkeur aan kleine warme broodjes, die niet half gaar zijn. De boter is tamelijk wél; maar men vindt er zelden zoo goeden room, als de kleine melkerijen in *Engeland* opleveren; trouwens hunne koeijen zijn ook, met de onze vergeleken, klein en fchraal. De gewone groenten zijn overvloedig en voortreffelijk: *fea-cale* (*) en bloemkool heb ik er nooit gezien; en, hetzij uit gebrek aan de behoorlijke zorg, hetzij, omdat het zomerfaizoen zoo droog is, de groenten duren er op verre na zoo lang niet, als bij ons. Men eet den maïs onder, misfchien, twintig verfchillende vormen; nu, wanneer zij nog groen is, als erwten; dan, gedroogd, gekneusd en gekookt even als rijst; dit noemt men *hominy*; van deszelfs meel bakt men, ten minfte, twaalf onderfcheidene foorten van koeken; alle niet naar mijn' fmaak. Dit meel, vermengd met twee derde gedeelten geraspte kaas, geeft eene foort van brood, zoo lekker, als ik nog ooit geproefd heb.

Tarbot, zalm en verfchen kabeljaauw heb ik er nooit ge-

(*) Eene groente, die op het oog veel naar felderij gelijkt en bijna den fmaak heeft van aspergie; zij wordt fédert eenigen tijd in *Engeland* veel gebouwd.

gezien, maar wel uitſtekende grondeling en elft. De kunst om goede ſauzen te maken verſtaan zij niet, noch voor visch, noch voor wat het ook anders zij. Zij hebben zeer weinig *ragouts*, en van die, welke ik geproefd heb, zou geen de goedkeuring onzer lekkerbekken erlangen. Men vindt er eene ſoort van wilde eend, welke zij *canvasſ-back* noemen, die lekker is, en wél toebereid de voorkeur zoude verdienen boven het korhoen. Hun wild kan bij het onze niet halen; hazen hebben zij niet en fazanten heb ik er nooit gezien. Zelden wordt er een tweede geregt met al deszelfs tot eten verleidende ſchotels, gelijk bij ons, opgezet, maar doorgaans hebben zij een goed desſert, hetwelk zij altijd *deſart* noemen. Men zet het op de tafel zonder vooraf het tafellaken af te nemen; het beſtaat uit vruchten, confituren en room. Zij hebben, inzonderheid de vrouwen, een' *hartstogtelijken trek* (ik bedien mij van hun eigene uitdrukking) naar pudding, taarten en allerlei fijn gebak; maar met opzigt tot ſoep en *ragouts* zijn zij niet zulke goede kenners, als onze Europeſche ſmullers. Bijna iedereen drinkt onder tafel water; en (zonderlinge tegenſtrijdigheid!) in een land, waar men meer drinkt, dan overal elders, drinkt men onder het eten het minst. De vrouwen nemen zelden meer, dan één glas wijn, en de meeste gebruiken dien in het geheel niet. Trouwens het is niet op vrolijke maaltijden, dat men hier rijkelijk drinkt, zoo als dat elders het geval is, maar wanneer men alleen is, wordt het glas ter dege geligt. — De koffij wordt niet terſtond na den maaltijd gepreſenteerd: maar tegelijk met de thee, eenige uren naderhand. Zelden ziet men een gemengd gezelſchap van mannen en vrouwen aan tafel; en, indien er geene vreem-

de-

delingen tegenwoordig zijn, is het gefprek niet zeer levendig. Het is, mijns achtens, juist geene beste fchikking van eenen maaltijd, om de vrouwen aan het eene einde der tafel te zetten en de mannen aan het andere: en toch gebeurt het zelden, dat de gasten door elkander en gelijk men het noemt, in eene bonte rij, geplaatst zijn.

Hunne avondpartijen zijn het vervelendfte, dat men bedenken kan. Somtijds fpelen de mannen onder elkander eene partij met de kaart; maar indien eene vrouw fpeelt, moet zij niet om geld fpelen. Schaken doet men in 't geheel niet; muzijk maakt men zelden; en, goede hemel, welke muzijk dan nog! Ik heb enkele malen eenige negers gehoord, die eene goede ftem hadden en in de maat zongen; maar bijna nooit eenen blanken Amerikaan, noch man, noch vrouw, een lied zingen, of hij geraakte, voor het ten einde was, van de wijs; en ik heb nooit den minften zweem van muzijkaal gevoel kunnen ontdekken in het zingen, dat ik in de gezelfchappen hoorde. Eene onbegrijpelijke hoeveelheid wafelen, ijs, ingelegde oesters en dergelijke te verflinden, de helft harer inkomften in zijden en fatijnen kleeding ten toon te fpreiden, is, zoo 't fchijnt, het hoofddoel harer zamenkomften.

Alle jonge lieden hebben mij verzekerd, dat de aangenaamfte partijen zijn, waar geen getrouwde vrouw bij tegenwoordig is; en ik twijfel er geenszins aan, of deze verzekering is volkomen waar. Zulke partijen hebben dikwijls plaats, duren doorgaans tot zeer laat, en bij zulke gelegenheden wordt er, geloof ik, meestal gedanst. De getrouwde vrouwen worden bij de geregelde bals toegelaten, offchoon zij over het geheel weinig gebruik van de-

ze

ze uitſpanning maken. De ververſchingen zijn altijd overvloedig en rijkelijk; maar de wijze, waarop men ze gebruikt, is zoo onaangenaam als mogelijk. Ik heb meermalen *bals* bij partikulieren bijgewoond, waar geene kosten geſpaard waren, en de mannen in de eene kamer zaten te ſoupéren, terwijl de vrouwen in eene andere ſtaande en heen en weder wandelende, eenige ververſchingen gebruikten.

Hetgeen wij *piekeniek* noemen, is in *Amerika* hoogst zeldzaam, en valt bijna nooit goed uit. De mannen en vrouwen kunnen bezwaarlijk een groot gedeelte van den dag in elkanders gezelſchap doorbrengen, zonder dat zij zich vervelen. Dit ſtrijdt geheel en al met hunne gebruiken en gewoonten: de mannen kunnen zich dan niet met welvoegelijkheid aan hun geliefkoosde vermaak overgeven; namelijk het rooken van cigaren en het drinken van ſterken drank; en — niet alle wellevendheid ter zijde zetten.

De vrouwen hebben eene zonderlinge manier, om zich op te ſieren. Zij bepoeijeren zeer ſterk haar gelaat, hals en armen met ſtijſſelmeel. Dit doet, vooral bij helderen dag, eene alleronaangenaamſte uitwerking, en ſtaat ook bij avond alles behalve fraai. Ook hebben zij de ongelukkige gewoonte, om eene verbazend groote hoeveelheid valsch haar te dragen; hetgeen des te meer jammer is, omdat zij over het algemeen zulk ſchoon eigen haar hebben. Het zou mij niet verwonderen, dat deze gewoonte een gevolg is van de zorgeloosheid, waarmede zij haar toilet maken, en omdat er zoo weinige bekwame kameniers gevonden worden. Het kost minder moeite hier en daar eenige krullen vast te hechten, dan de natuurlijke haarvlechten in eene behoorlijke orde te houden.

Offchoon de kosten van den opſchik der vrouwen,

hare

hare overige leefwijze in aanmerking genomen, verre die der Europeaansche vrouwen overtreffen, is toch in hare kleeding, zeer weinig goede smaak: *Philadelphia* alleen maakt in dezen eene gunstige uitzondering. Het verschillend jaargetijde maakt bij haar noch in de kleur, noch in den aard der kleeding eenig onderscheid. Ik rilde er meermalen van, als ik eene jonge schoone zoo over de sneeuw zag gaan met een ligt *rosé* hoedje boven op het hoofd. Ik heb een jong meisje gekend, welks oor bevroren was geraakt, omdat zij zich alzoo aan de felle koude had blootgesteld. Nooit dragen zij moffen of laarsjes, zelfs hebben zij tegen zware schoenen en katoenen kousen, al gaan zij ook op de sneeuw of op het ijs narren. In het midden van den winter loopen zij op ligte, dunne schoentjes, die niet tegen de minste vochtigheid bestand zijn. Tot hare verontschuldiging moet ik evenwel zeggen, dat zij over het algemeen bijzonder kleine voeten hebben. Haar gang is niet bevallig, en, in 't geheel vertoonen zij zich niet op het gunstigste, wanneer zij in beweging zijn. Ik weet niet, wat daarvan de reden is; want men vindt er eene menigte dansmeesters, maar de zaak is waar. Ik meende soms in hare korte, afgemetene schreden en gestadige beweging der handen, zoowel gemaaktheid, als eene zekere schroomvalligheid op te merken. Zij dansen niet best; of ik moest misschien liever zeggen, dat zij geen bevallig voorkomen hebben, als zij dansen; want, hoe fraai ook hunne gelaatstrekken zijn, kunnen dezelve toch niet het gebrek van eene goede houding en het volkomen gemis van edelen zwier, welken zij zoo zeldzaam bezitten, genoegzaam vergoeden.

Ik heb nooit eenen Amerikaan gezien, die in zijnen gang,

gang, of ook in zijn ftaan eene fchoone houding had; niettegenftaande hunne veelvuldige oefeningen in den wapenhandel hebben zij fchier alle eene ingedrukte borst en hooge fchouders. Maar hoe zou ook een Officier aan zijnen vrijgeboren wapenbroeder durven zeggen: *Ligt uw hoofd op!* — Doch, wat ook de reden zijn moge, het is voor eenen vreemdeling een zonderling gezigt. Wat voor 't overige welgemaaktheid van ligchaam en fchoonheid van gelaatstrekken betreft, munten de Amerikanen van beide fekfen over het geheel zeer boven andere volken uit; maar noch de mannen noch de vrouwen weten er partij van te trekken, en de helft van deze, hun door de natuur gefchonken fchoonheid, zou overal elders oneindig meer *effect* doen.

Niets overtreft hunnen ijver en hunne volharding bij allerlei bedrijf, en onderneming of *fpeculatie*, van welken aard ook, indien zij flechts in het verfchiet eenig geldelijk voordeel zien. Ik heb eenen Engelschman, die lang in *Amerika* gereisd had, hooren verzekeren, dat hij nooit Amerikanen, waar zij elkander ook ontmoetten, hetzij op de ftraat, of op reis, in den fchouwburg, of in het koffijhuis, had hooren fpreken, of het woord *dollar* werd genoemd. Zulk eene gelijkheid van bedoeling, zulk eene overeenftemming van gezindheid, zou men, geloof ik, behalve in een mierennest, overal elders te vergeefs zoeken. Het gevolg hiervan is juist zoodanig, als zich van voren laat berekenen. Dit vrekachtig denkbeeld, dat hun geftadig voor den geest zweeft, moet onvermijdelijk bij allen eene gelijke ftemming en geneigdheid veroorzaken; en, hetgeen nog erger is, hun geweten, als ware het vereelten en ongevoelig maken voor alles, wat eerlijk en regt-

regtſchapen heet. Ik ken geen ſterker bewijs van die ſoort van onzedelijkheid, welke door deze algemeene zucht naar geld veroorzaakt wordt, dan de manier en den toon, waarop de Amerikanen van *Nieuw-Engeland* ſpreken. Allen ſtemmen zij daarin overeen, dat het der moeite waardig is, deszelfs nijverheid en voorſpoed te aanſchouwen; en zij halen altijd deze provincie en hare bevolking aan, als het puik van hun heerlijk land. En evenwel heb ik nooit ergens in de *Vereenigde Staten* iemand gevonden, die niet de bewoners van *Nieuw-Engeland* als listig, eigenbatig en bedriegelijk afſchilderde. De *Yankees*, gelijk men hen noemt, zullen zelve, met een' glimlach van zelfvoldoening, bekennen, dat zij deze hoedanigheden bezitten, en zij beroemen er zich op, dat geen volk ter wereld hen evenaart in de kunst om een' voordeeligen koop te ſluiten. Ik heb hen, zonder blozen, van hunne vrienden en kennisſen, gevallen hooren verhalen, die bij ons, indien men zich van derzelver waarheid overtuigd hield, de bedrijvers daarvan voor altijd uit het gezelſchap van eerlijke lieden zouden verbannen: en evenwel werden dergelijke dingen zoo zonder eenige terughouding verteld, dat ik ſoms begon te twijfelen, of zij, die aldus ſpraken, zelve wel wisten, wat braafheid en eerlijkheid ware. Nogtans zeggen de Amerikanen van zich zelve, dat zij *het meest zedelijke volk der wereld* zijn. Hoe dikwijls heb ik dit niet in de gezelſchappen hooren beweren, en van den predikſtoel verkondigen! hoe dikwijls niet in hunne geſchriften gelezen! Zulk eene aanſpraak op eene hoogere zedelijkheid verdient, dat men hare gegrondheid naga; en, na eene naauwkeurige opmerking en naauwgezet onderzoek van vier jaren, ben ik in gemoede overtuigd, dat de ze-

delijkheid in de *Vereenigde Staten* eene munt is van een oneindig mindere gehalte, dan in *Europa*. Ik heb dikwijls gelegenheid gehad van hunne godsdienftige denkbeelden te fpreken, althans in zoover deze zich uitwendig doen kennen; want ik vermeet mij niet over het hart te oordeelen; maar, zonder liefdeloos te willen zijn, durf ik toch met gerustheid zeggen, dat bij den Protestant in *Engeland* en den Katholijk in *Frankrijk* zedelijkheid en godsdienst zich oneindig gunftiger vertoonen, zoowel in hare uitwendige vormen en gebruiken, als in hare vruchten en gevolgen op de onderlinge betrekkingen des maatfchappelijken levens.

In het algemeen, geloof ik, dat niemand zich te leur gefteld zal zien, indien hij, dit land bezoekende, verwacht, daar te zullen vinden, hetgeen het gezond verftand hem zegt, dat hij er moet zoeken; namelijk, een uitgebreid vast land, voor een groot gedeelte nog in den toeftand, waarin de natuur het gelaten heeft, en eene nijvere bevolking, vlijtig bezig, om zich dáár met infpanning van krachten eenen weg te banen. Hetgeen het belangrijke van dit fchouwfpel nog vermeerdert, is het buitengewone gemak, dat de rivieren, meren en kanalen, welke dit land in alle rigtingen doorfnijden, aan het binnenlandfche vertier verleenen, en die bij alle ondernemingen van koophandel en landbouw eenen weêrgaloozen fpoed mogelijk maken. Deze bijzonderheid valt in alle deelen der *Vereenigde Staten* in het oog, waar de bevolking, bij de reuzenftappen, welke zij doet, zich heeft weten te vestigen: en zij is eene zeer opmerkenswaardige en belangrijke eigenfchap des lands. Ik kan mij ter naauwernood eene enkele ftad herinneren, waar ik niet geftadig fchepen

van

van de eene of andere foort in drokke beweging zag.

Hunne rijtuigen verfchillen zeer van de onze. Die der partikulieren fchijnen gemaakt te zijn, om in het zomergetijde gebruikt te worden, en voor dit oogmerk voldoen zij allezins; doch in den winter zijn zij niet doelmatig.

Hunne karren en vrachtwagens zijn zeer hecht en fterk; hetgeen noodzakelijk is, uithoofde der wegen, welke zij moeten pasferen. Hunne *diligences* zijn veel zwaarder en minder gemakkelijk, dan de Franfche en kunnen met die in *Engeland* niet vergeleken worden. Ik heb nooit een paardentuig gezien, dat fraai mogt heeten; veelmin eene *equipagie*, welke met opzigt tot de koets, de paarden, het tuig en de bedienden een fchoon geheel uitmaakte. De narrenfleden zijn voortreffelijk en kosten zoo weinig, dat het mij verwondert, dat wij ze niet in *Engeland* hebben, in afwachting, dat de fneeuw komt, die ons dikwijls lang genoeg gezelfchap houdt, om van deze rijtuigen genot te kunnen hebben. In het algemeen maakt men hier meer gebruik van de narrenfleden bij avond, dan over dag: waarom weet ik niet; of het moest zijn, dat de mannen in den loop van den dag door de bezigheden van hun beroep verhinderd worden. Hoe het zij, ik ken niets aangenamer, dan aldus, in een' warmen pels gewikkeld, bij eenen helderen manefchijn, terwijl de lucht doorfchijnend is als kristal, en de fneeuw flikkert en fonkelt, als ware zij met diamanten bezaaid, gemakkelijk en in vlugge vaart over de gladde fneeuw te glijden. Voeg hierbij den zachten en als het ware geheimzinnigen tred der paarden, en het aanhoudend gerinkel der bellen op hun tuig en op dat van die, welke men voorbij rijdt; hetwelk alles berekend is, om eene zekere kalmte in de ziel te verwekken en haar

 te-

tevens te vervrolijken. In een woord, ik vond het rijden 's avonds met eene narreflede zeer genoegelijk; alleen zou ik het ook over dag hebben wenfchen te doen.

Bijna allen, die op het land wonen, hebben een rijtuig, dat zij *carryal* heeten; welke naam, vermoed ik, eene verbastering is van *cariole* (*), waarvan zoo dikwijls gefproken wordt in die fraaije *Canadefche* gefchiedenis van EMILIA MONTAGNI. Het is een lomp gebouwd rijtuig, doch zeer gemakkelijk, en door zijn zwaar en dik verhemelte en gordijnen aan alle zijden, welke open en digt gefchoven kunnen worden, uitftekend gefchikt, om er in den heeten zomer uitftapjes mede te doen.

Men zou met hunne ftoomvaartuigen pleizierige togten kunnen doen; doch zij bedienen er zich zelden van tot bloot vermaak; en ik herinner mij niet ergens eigenlijk gezegde pleizierfchuitjes te hebben gezien, offchoon er zoovele plaatfen zijn, waar men ze met even veel veiligheid, als vermaak kan gebruiken.

Hoe dikwijls kwam mij niet ons bekend fpreekwoord in den zin: *Zwaar werken en geene uitfpanning zouden Jack* (†) *tot een' zotskap maken.* Maar de Amerikanen zijn in dit opzigt wel groote zotskappen. Het fcheelt veel, dat wij zoo vrolijk van aard zijn, als onze luchtige overburen aan gene zijde van het Kanaal; doch, vergeleken met de Amerikanen, zijn wij losbollen en lichtmisfen; is ieder dag voor ons een fpeeldag, ieder avond een feest.

In-

(*) Eene foort van koets of kales.

(†) *Jack* is even als *John Bull* een fpotnaam der Engelfchen.

Indien de vrouwen meer invloed en vermogen hadden, zou men zich misschien meer uitspanning vergunnen; doch er bestaat in hunne huisselijke inrigting een zonderling gebruik, 't welk zulk eene verandering ten eenenmale onmogelijk maakt. Zeer weinige vrouwen hebben geld ter harer beschikking. Honderdmalen heb ik gezien, dat er aan zeer welgestelde vrouwen rekeningen overhandigd werden, ten bedrage van eenige dollars, ja misschien soms van eenen enkelen dollar, en altijd ten antwoord hooren geven, dat zij geen geld hadden, en men zich bij haren man vervoegen moest. Dit is altijd het geval, als er geld moet gegeven worden, en zelfs in de winkels, waar men niet anders, dan bij gereed geld verkoopt, hoort men schier altijd: „ Wees zoo goed, om het gekochte met de reke„ ning daarbij aan mijn huis te zenden, en mijn man zal „ u een briefje op zijnen kassier geven."

Ik geloof, dat het tijdens mijn verblijf te *Washington* was, dat ik hoorde, dat er van wege het gouvernement eene bepaling bestaat, welke al zeer opmerkelijk is. Zij is, namelijk, deze:

Ieder commies aan het post-kantoor is verpligt, om eene lijst te houden van al de nieuwspapieren, die aan het *bureau* komen, om aan derzelver adres verzonden te worden. Deze lijst wordt vervolgens opgezonden aan den Secretaris van staat, die, daar hij den politieken geest en de strekking van elk nieuwsblad naauwkeurig kent, alzoo in staat is aan al de leden van dat monster — het volk — den pols te voelen. Het is een fijn uitgedacht middel, om de politieke gezindheid van een land te leeren kennen, waar de dagbladen een deel van het dagelijksche voedsel uitmaken. Maar is het in alles bestaanbaar met eene vol-

komene vrijheid? Ik geloof niet, dat men bij ons zijne toevlugt neemt tot zulke middelen, om de begeving van posten en bedieningen te regelen.

Indien ik mij niet bedrieg, was het in *Indiana*, dat mijnen echtgenoot eene gedrukte aankondiging, of liever waarfchuwing, in de handen viel, welke betrekking had tot de betaling der belastingen. Ik heb dezelve bewaard, als een opmerkelijk voorbeeld van de wijze, waarop men vrije burgers aanmaant en uitnoodigt, om de wetten des lands na te komen.

NALATIGEN!

Al degenen, die nog gelden aan mij verfchuldigd zijn, uithoofde van achterftallige fchatting en belasting, worden dringend uitgenoodigd, zich, ter betaling van dezelve, vóór of op den 1ften April aanftaande, ten mijnen kantore te vervoegen, alzoo geen verder uitftel zal toegeftaan worden. Dikwijls ben ik aan hun huis geweest en heb hun waarfchuwingen gezonden; doch te vergeefs. Thans vordert mijn eigen toeftand, dat ik allen, die mij nog fchuldig zijn, tot betaling noodzake. Het is mij onmogelijk, om het bedrag der belasting in de fchatkist te ftorten en te verantwoorden, indien men mij niet betaalt, hetgeen ik ontvangen moet. Ik weet niet, waarom degenen, die belastingen fchuldig zijn, verzuimen, om ze te betalen.

Men zou uit dit verzuim bijna opmaken, dat zij dachten, dat dit geld mij behoort, of, dat ik fondfen genoeg bezit, om de aan den Staat verfchuldigde fchatting te voldoen en te wachten, totdat het hun behage, om te betalen. Maar het geld is het mijne niet; en ik heb geene fond-

ſondſen, om het bedrag in de ſchatkist te ſtorten. Al mijne middelen beſtaan daarin, dat ik ontvang, hetgeen men mij ſchuldig is; en het zou mij ſpijten mijne toevlugt te moeten nemen tot de magt, welke mij verleend is, om tot de betaling te noodzaken. Elk braaf burger moest het, als zijnen eerſten pligt beſchouwen, zijne belasting te betalen; want het is door haar, dat het gouvernement zich ſtaande houdt. Waartoe belastingen vast te ſtellen, als men ze niet ontvangt? Rekent er dus op, dat ik, uit kracht der wet, tot de betaling zal noodzaken, en wacht u voor ſchade,

JOHN SPENCER, Ontvanger.

Den 20 November 1828.

N. B. Aanſtaanden Donderdag den 27 dezer vertrekken A. SAINT-CLAIR en G. H. DUNN *Esq.* naar *Indianopolis:* ik verzoek dus allen, die het zullen kunnen doen, om ſpoedig te betalen, en mij in ſtaat te ſtellen, om de grootst mogelijke ſom met hen mede te geven, en mij alzoo de een en twintig *percent* te beſparen, welke na 8 December aanſtaande, ten mijnen laste zullen komen."

J. S.

Den eerſten herfst, dien ik in *Amerika* doorbragt, ſtond ik zeer verwonderd, toen ik in dit jaargetijde eene ſterke en benaauwende hitte zag terugkeeren, vergezeld van dikke, zware dampen, lang nadat de zomerwarmte reeds voorbij was. De Amerikanen noemen deze verſchijning in den dampkring *den Indiaanſchen Zomer*. Ik vroeg naar de reden dezer benaming, en men zeide mij, dat, hetgeen men *den Indiaanſchen Zomer* noemt, veroorzaakt wordt,

omdat de Indianen op dien tijd bosfchen in brand fteken; van welken brand de hitte en rook tot op eenen zeer verren affiand gevoerd worden. Maar naderhand hoorde ik nog eene andere verklaring van dezen naam, welke mij waarfchijnlijker voorkomt. *De Indiaanfche Zomer*, zeide men mij, wordt aldus genoemd, omdat, in dien tijd van het jaar, in welken hij invalt, de Indianen hunne kralen verlaten en zich naar het binnenland begeven, om toebereidfelen te maken voor de jagt in den winter. Dit tijdpunt fchijnt, als 't ware, eenen overgang daar te ftellen tusfchen de hitte van den zomer en de koude des winters; en het weder is alsdan zeer gefchikt voor hen, om deze verwisfeling van verblijf te bewerkftelligen. Voor het overige is die hitte toe te fchrijven aan de langzame verbranding der bladeren en andere plantaardige zelfftandigheden hunner onmetelijke bosfchen. Zij, die dezelve in dit jaargetijde bezocht hebben, weten dit zeer goed. De hitte doet zich zelfs aan de voeten gevoelen, en de opftijgende dampen verfpreiden zich door de lucht, bezwalken den hemel en veroorzaken eene zonderlinge warmte en een' eigenaardigen walm of rook.

Deze tegennatuurlijke hitte maakt het allezins duidelijk, waarom de herfst in *Amerika* zoo ongezond is. Zij werkt in 't bijzonder op het zenuw-geftel en doet dit zeer aan, ook zelfs dan, wanneer men voor 't overige gezond blijft. Wat mij betreft, zij was mij altijd oneindig veel hinderlijker, dan de brandende hitte der hondsdagen.

Korten tijd voor onze komst in *Amerika*, had de Hertog van SAXEN-WEIMAR eene reis in de *Vereenigde Staten* gedaan. Ik heb onderfcheidene menfchen van hem en van zijne ongedwongene en innemende manieren hooren fpre-

ſpreken; en toch kon hij de hatelijkheid niet ontgaan, die alle Amerikanen van den gewonen ſtempel ſteeds tegen menſchen van hooge geboorte laten blijken. Als een kluchtig bewijs van de waarheid hiervan, ſtrekke het volgende verhaal, dat ik uit een nieuwspapier overneem.

„ Een correspondent van het dagblad van *Charlestown* verhaalt, betrekkelijk de reis van den Hertog van SAXEN-WEIMAR in ons land, een voorval, 't welk wij ons niet herinneren elders te hebben gelezen, offchoon men eene, nagenoeg, gelijke historie verhaalt van den kapitein BASIL HALL. Het geval had plaats op den weg tusſchen *Augusta* en *Milledgeville*. Het ſchijnt, dat de Hertog, uit voorzorg, voor zichzelven en zijn gevolg drie of vier plaatſen, misſchien nog meer, genomen had in de *diligence*, in het denkbeeld, dat hij zich op deze wijze van het regt op het rijtuig had verzekerd; doch dit was geheel misgerekend. Er kwam een reiziger, nam een kaartje voor eene plaats en betaalde den vastgezetten prijs. De Hertog, in de *diligence* ſtappende, vond, tot zijne groote verwondering, onzen reiziger, in zijnen grooten mantel gewikkeld en ronkende als een os, op eene der gemakkelijkſte plaatſen zitten. Zeer verbolgen, en meenende, dat men hem niet het behoorlijke reſpect betoonde, vroeg hij in gebrekkig Engelsch naar de reden van deze onregtmatige bezitneming, en drong er op aan, op den toon van eenen vorst, hoewel, zoo 't ſchijnt, in niet zeer betamelijke uitdrukkingen, dat deze indringer de plaats zoude ruimen, welke hij zoo onbeſchaamd had bezet. Maar de Hertog moest nog leeren, wat Republikanisme was. De conducteur, een man, die voor geen gerucht ſpoedig vervaard was, antwoordde den Hertog,

op eenen even fermen toon, dat die reiziger zoo goed was, als hij, zoo niet beter, en dat hij geene verandering in de gemaakte fchikking verkoos te maken. Deze tegenfpraak ontftak den Hertog in drift, daar zijn ftand en zijne opvoeding hem nimmer iets dergelijks hadden doen ondervinden; en hij dreigde JOHN, dat hij hem zijnen bamboes over de fchouders zoude leggen. Dit was een van die dreigementen, welke, volgens eene in *Georgie* gebruikelijke uitdrukking, iemand zouden blootftellen, om *eene dompeling in zout water te doen*. De conducteur fprong op ftaanden voet van den bok, trok zijnen rok uit, om zich tot eene vechtpartij gereed te maken en daagde dien Prins *van vijf bunders lands* uit, om zijne bedreiging ten uitvoer te brengen. Maar de man met zijne kruifen en ridderlinten verkoos niet, het verfchil op die wijze te beflechten en vergenoegde zich met den conducteur te verzekeren, dat hij zich over hem bij den Gouverneur beklagen zoude. Deze bedreiging was bijna even ongelukkig, als de eerfte: want zij bragt den man in eene volflagene woede en razernij. Hij zwoer, dat de Gouverneur naar den duivel kon loopen, dat hij zich aan den Gouverneur zooveel ftoorde, als aan den Hertog, en dat hij wel eens lust had, eenen Gouverneur en eenen Hertog, gezamenlijk, een pak flagen te geven; hij was er heel wel toe in ftaat, hij durfde het wel wagen, enz.; en hierop den Hertog zijne eene vuist onder den neus duwende, gaf hij hem met den arm eenen ftoot, die hem noodzaakte zich naast den reiziger neder te zetten, wiens tegenwoordigheid de oorzaak van zooveel ongenoegen geweest was. Hierop de lieden, die tot het gevolg van den Hertog behoorden, waarfchuwende, om in het rijtuig te gaan, ging hij weder op

den

den bok zitten en reed in triomf af."

Ik geloof, dat deze onbeſchofte bejegening de beſchaafde lieden en die zelve gereisd hebben, zoo als 'er zich in de *Vereenigde Staten* hier en daar bevinden, evenzeer ergeren zal, als mij; maar indien zij de mogelijkheid, dat zulk een tooneel *kan* plaats hebben, niet voor eene laagheid houden, die de natie onteert, kan ik niet van hun gevoelen zijn. De Amerikanen, — ik ſpreek van den grooten hoop, — hebben even weinig denkbeeld van hetgeen het onderſcheid uitmaakt tusſchen hen en *dien Prins van vijf bunders lands*, als het karrepaard de hoedanigheden kan waarderen van den ſchoonen harddraver, die den prijs behaalde. Indien het karrepaard ſpreken kon, als men hem gelastte de beste plaats van den ſtal aan zijnen fraaijen mededinger af te ſtaan, zou hij antwoorden: *een paard is een paard.* Is het niet volgens dezelfde redeneerkunde, dat de *Houynnhum* van de andere zijde des *Atlantiſchen Oceaans* alle meerderheid van den eenen boven den anderen ontkent, als hij zegt: *een mensch is een mensch?*

Voor 't overige regtvaardigt dit voorval het antwoord, dat TALLEYRAND aan NAPOLEON gaf, toen deze hem vroeg, wat hij van de Amerikanen dacht: „Sire," antwoordde de ſtaatsman, „*les Americains ſont de fiers cochons et des cochons fiers.*"

NE-

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Letterkunde. — Uittrekſels. — Schoone Kunſten. — Opvoeding.

Het eigenaardige kenmerk, waardoor zich de Amerikaanſche letterkunde onderſcheidt, wordt, over het algemeen genomen, in *Europa* op den regten prijs geſchat. De talłooze menigte zotternijen, door *periodieke* bladen in omloop gebragt, welke naar alle hoeken des lands doordringen en hetzelve, als ware het, overſtroomen, terwijl zij door lieden van alle rangen en ſtanden met gretigheid worden verſlonden, is ongetwijfeld de hoofdoorzaak van derzelver ongunſtigen toeſtand. Waar de dagbladen de voornaamſte tolken van het vernuft en de wijsheid eens volks zijn, kan men bezwaarlijk voortbrengſelen van eene edelere en meer verhevene ſoort verwachten.

Dat er in dit land vele mannen zijn, in ſtaat om goede werken te ſchrijven, lijdt geen' den minſten twijfel; doch even zeker is het, dat zij ſlechts zeer weinig aanmoediging ontvangen, om hunne talenten op eene waardiger wijze te beſteden, dan door uitgevers te worden van een dagblad of *magazijn.* Voor zoo ver ik er over heb kunnen oordeelen, ſcheelt het veel, dat de ſchrijvers, die

het

het meest in trek zijn, de beste zouden wezen. De algemeene fmaak is, ontezeggelijk, flecht; en men vindt er het bewijs van, niet alleen in de menigte beuzelingen, welke de drukpers in dag- en weekbladen opdischt, maar ook in de winderige loffpraken, welke aan de infecten, die dezelve het aanwezen gaven, zoo ruimfchoots worden toegezwaaid.

Ik houd het daarvoor, dat het voor eenen fchrijver in *Amerika* eene vleijende onderfcheiding is, aan de loftuigingen der dagbladen te ontfnappen. Ik verbeeld mij althans, dat weinige menfchen van fmaak gaarne zien zouden, dat men in de volgende bewoordingen, welke ik uit een dagblad van *Nieuw-York* overneem, van hen fprak. Zij zijn het flot eener aankondiging van een' bundel gedichten, door eenen zekeren heer BROOKS, in vereeniging met zijne gade uitgegeven; doch kunnen tot een ftaal ftrekken van den toon, waarop dergelijke aankondigingen gewoonlijk gefteld zijn.

„ De beminnaars van ware en echte poëzij mogen zich
„ van de Muze van den Heer BROOKS veel genoegen en
„ genot voorftellen, terwijl de harp met honderd fnaren
„ van zijne echtgenoot, de *Norna* van de harp van
„ COURIER, en welke zij alleen kan tokkelen, in ieders
„ hart eenen zoeten weêrklank vindt."

Eene tweede, onmiskenbare reden van den min gunftigen toeftand hunner nationale Letterkunde is hunne weige kennis aan de beste modellen. Men kan met regt misprijzen, dat in *Engeland* zoo ongemeen veel tijds befteed wordt aan het aanleeren der Griekfche en Latijnfche talen; en het is de vraag, of het vermogen, om beide zuiver en gemakkelijk te kunnen fchrijven wel de moeite,

daar-

daaraan ten koste gelegd, beloone; maar, zoolang er nog eene Letterkunde bestaan zal, valt het nut eener naauwkeurige kennis van de voortreffelijke modellen der oudheid niet te betwijfelen. Nu geloof ik niet, dat men mij met grond zal kunnen tegenspreken, wanneer ik beweer, dat een klein gedeelte der hoogere standen in *Amerika* met de klasfieke schrijvers bekend is. Welke schoone gedachten ons de Ouden in hunne geschriften ook hebben nagelaten, het bestuderen van hunnen stijl is voor de hedendaagsche schrijvers nog van oneindig meer gewigt; en dezen kan men in geene vertaling wedervinden. Ik geloof zelfs niet, dat de Amerikanen genoegzaam in de nieuwere Letterkunde bedreven zijn, dan dat deze hun van nut zoude kunnen zijn, om hunnen stijl te vormen. Hetgeen zij *nieuwere Letterkunde* noemen, bepaalt zich nagenoeg tot de werken, die tegenwoordig in *Engeland* in het licht gegeven worden.

Van CHAUCER, of zelfs van SPENCER, als van nieuwere Letterkundigen, te spreken, komt hun volstrekt belagchelijk voor; en de schitterende en rijke Letterkunde der Italianen van DANTE af tot op MONTI is hun schier even onbekend, als ons de Gaalsche liederen van URIEN en MODRED.

ROUSSEAU, VOLTAIRE, DIDEROT, enz. werden door de oude Federalisten gelezen; maar thans schijnen zij veel eer bekend te zijn, als woorden, welke men niet behoort te noemen, dan als namen van beroemde mannen. Ik zou mij zeer bedriegen, indien er honderd Amerikanen gevonden werden, mits zij niet buitens lands hebben gereisd, die BOILEAU of LAFONTAINE gelezen hebben. Een veel kleiner getal nog kent die menigte Fransche schrijfsters,

wie

wier gelukkige en weêrgalooze ſtijl op elke bladzijde harer brieven en gedenkſchriften van de voortreffelijkſte ſchoonheden ſchittert. Even weinig kennen zij de Spaanſche en Portugeſche Letterkunde; en, wat de fraaije vernuften van de regering van koningin ANNA aangaat; deze zijn misſchien nog in een twintigtal oude bibliotheken voorhanden, waar zij te gelijk met SHERLOCK en TAYLOR in een' hoek verſchoven liggen, als te verouderd en niet meer in aanmerking kunnende komen na de groote vorderingen, welke de menſchelijke geest in *Amerika* met zulk eene verbazende ſnelheid gemaakt heeft.

De meesterſtukken der Engelſche Letterkunde, hetzij die van onze dagen, hetzij die van vroegeren tijd, hebben gewis hun aanzijn niet te danken aan de navolging van eenen bijzonderen ſtijl; maar de *Fairy Queen* van SPENCER zou bezwaarlijk hebben kunnen geſchreven worden, indien ROLAND niet beſtaan had; en MILTON zou niet zulk een volmaakt dichter zijn geweest, indien hij VIRGILIUS en TASSO niet had gekend. Ik wil daarmede niet zeggen, dat de man van aanleg ſlaafsch navolger wordt, en zich er bij bepaalt, om de zeg- en ſpreekwijzen, welke hij gelezen heeft, over te nemen, maar, dat hij niet zóó had kunnen denken, gevoelen en zich uitdrukken, als hij zou gedaan hebben, indien hij tot zijne modellen vernuften van eenen minderen rang gekozen had.

De Amerikanen zijn groote liefhebbers van romans, maar het is *Engeland*, dat ze hun bijna alle levert. Evenwel hebben zij eenige, die voortreffelijk zijn en welke hun eigen land heeft opgeleverd. *Francis Berrian* van den heer FLINT is een uitſtekend werk. Zijn ſtijl bezit eene kracht en eene friſchheid, welke men juist in de letterkunde van

een

een nieuw land verwacht te zullen vinden, en welke toch, hetgeen zeer te verwonderen is, juist die der Amerikanen mist. Het is mij voorgekomen, dat de ſtijl hunner romanſchrijvers bijna altijd winderig en gekunſteld is. Zelfs wanneer zij de, men mag zeggen, nationale ſtoffe hunner romans, de Indianen, ten onderwerp hebben, ontbreekt het denzelven toch meestal aan kracht en oorſpronkelijkheid. Eenige weinige, wel bekende, algemeene trekken worden, tot walgens, toe in alle hunne Indiaanſche historien herhaald, en men verliest bij het lezen, ten ſlotte het karakter van ieder afzonderlijk uit het oog. De *Geſchiedenis van het Misſisſipi-dal* van den heer FLINT is een even belangrijk, als wèlgeſchreven werk, hetwelk ik hoop, dat met der tijd in *Engeland* mag komen, waar ik geloof, dat het beter op zijnen regten prijs zal geſchat worden, dan in *Amerika*.

Doctor CHANNING is als ſchrijver in *Engeland* te wel bekend, dan dat het noodig zij, hier van zijne uitſtekende talenten bijzonder te ſpreken. Als kerkelijk redenaar heeft hij misſchien in geen land zijns gelijken. Hij is *Unitaris* en onderſcheidene perſonen, die met de Amerikaanſche Letterkundigen zeer goed bekend zijn, hebben mij verzekerd, dat ſchier alle ſchrijvers van eenigen naam in dit land tot deze ſecte behooren.

De heer PIERPOINT is een zeer welſprekend prediker en bevallig dichter. Zijne werken zijn in *Engeland* niet zóó bekend, als zij het verdienen te zijn.

De heer EVERETT, heeft eenige ſchoone verzen vervaardigd en, indien ik uit eenige brokſtukken zijner redevoeringen, opgenomen in het werk, getiteld: *Welſprekendheid der Noord-Amerikanen*, eenig oordeel mag vel-

len,

len, moet ik zeggen, dat hij meer als dichter, dan als redenaar uitmunt; alhoewel het algemeen gevoelen in *Amerika* daarover eene andere uitſpraak gedaan heeft.

De heer FLINT, uit *Louiſiana*, heeft eenen bundel gedichten uitgegeven, welke in *Engeland* verdiende bekend te zijn. De heer HALLOCK, van *Nieuw-York*, heeft eene zeer gemakkelijke *verſificatie*, en is, als dichter, bij de hoogere ſtanden zeer in trek; maar ik geloof, dat hij een weinig te veel achting voor zich zelven heeft, en te weinig voor zijne lezers.

Het is, meen ik, de heer BRYANT, die onder de dichters der *Vereenigde Staten* den eerſten rang bekleedt. Hij ſtaat op eene al te groote hoogte, dan dat ik hem zoude durven aanvallen. Buitendien, *behoor ik tot een ander kerſpel*, en ben dus, misſchien, geen zeer onpartijdig beoordeelaar.

Ik heb een groot aantal uittrekſels uit hunne mengeldichten gemaakt; maar dezelve nalezende, om ze over te ſchrijven, heb ik gemeend, dat de ſpotlust en de verveling — welk een ongelukkig gepaard tweetal! — bij eene inlasſching ter dezer plaatſe te veel zouden winnen, en dat eene gematigde beoordeeling beter ware.

Ik heb de uitvoerige *Fredoniade* in veertig zangen, van Doctor EMMONS, niet gelezen; doch daar ik nooit eenen Amerikaan ontmoet heb, die haar gelezen had, hoop ik, dat men het mij vergeven zal, daartoe geene poging te hebben gedaan.

Zij bezitten eenige treurſpelen van eigene teelt, doch niet meer dan een half dozijn, geloof ik, en alle van zeer late dagteekening. Het zou niet edelmoedig zijn, dezelve met geſtrengheid te beoordeelen: reeds de poging in, bij-

na de moeijelijkfte foort van poëzij, welke een dichter kiezen kan, is op zich zelve verdienstelijk; en het welflagen in deze dichtfoort althans even roemvol, als in elk anderen tak der Letterkunde.

De romans van PAULDING zijn zeer in trek, en eenige zijner werken zijn onlangs in *Engeland* uitgegeven. — Ook Misf SEDGWICK is bij ons gunftig bekend. Haar *Hope Leslie* is een ftuk, dat zich met genoegen laat lezen. WASHINGTON IRVING en COOPER hebben zoo geheel een ander veld gekozen, om daar hunne lauweren te plukken, dat het bijna overbodig is hen hier te noemen.

Ik reken mij niet bevoegd, om de wetenfchappelijke werken der Amerikanen te beoordeelen; maar het weinige van dien aard, dat ik bij toeval gelezen heb, kwam mij voor met zeer veel duidelijkheid gefchreven en zeer juist te zijn in de bepalingen (*definitiën.*)

Het is bevreemdend, dat een volk, hetwelk zoo zeer zijne hoogachting betuigt voor de wetenfchappen, in het geheel geen *obfervatorium* heeft. Noch in de groote fteden, noch bij hunne wetenfchappelijke gestichten beftaat er iets van dien aard, en nergens heb ik menfchen hooren noemen, die zich met de beoefening der fterrekunde bezig hielden.

Ik heb het genoegen niet gehad, om kennis te maken met den heer BOWDITCH van *Boston;* maar ik weet, dat hij in de geleerde wereld van *Europa*, als wiskundige, bij uitftek gunftig bekend is.

De nagelaten werken van JEFFERSON waren, tijdens mijn verblijf in *Amerika*, in ieders handen. Hij fchreef met meer duidelijkheid, dan hij dacht, en zijne hevige volksgezindheid heeft aan zijn land ongeloofelijk veel nadeels

deels gedaan. Nogtans, hoe valsch en hoe verderfelijk, zijne leer ook zijn moge, vleit zij maar al te zeer den smaak van een volk, van hetwelk elk *individu* liever zijne belangrijkheid wil ontleenen van het denkbeeld, dat niemand boven hem is, dan van de overtuiging, dat hij, in zijnen stand, een deel uitmaakt van eene welgeordende maatschappij. Het maatschappelijk stelsel van JEFFERSON zou, indien het in practijk gebragt werd, van het menschdom een verwarde hoop van elkander afstootende ondeelen maken, en het geliefkoosde: *ik ben even zoo goed, als gij*, zou weldra de plaats der wet en van het Evangelie innemen. Intusschen hebben zijne beginselen, offchoon nog niet geheel en al in werking gebragt, reeds de beklagelijkste gevolgen opgeleverd. De aanspraak op gelijkheid, hoe ongerijmd ook, is genoeg, om de gedragingen van den arme stout en onbeschoft te maken; en zij noodzaakt den rijke zijne goedkeuring te hechten aan een valsch begrip, offchoon hij van deszelfs valschheid ten volle overtuigd is. Ik geloof niet, dat men zal kunnen ontkennen, dat de groote mannen in *Amerika* aan het roer van staat komen en tot vermaardheid geraken, door eeuwig te herhalen, hetgeen zij weten, dat valsch is. De burgers van de *Vereenigde Staten* zijn niet gelijk. Of geloofde WASHINGTON het, toen één woord van hem — zoo gelukkig voor hen — meer vermogt, dan de stemmen van duizende zijner medeburgers?

Geloofde FRANKLIN, dat alle Amerikanen gelijk waren, toen hij zich van achter de toonbank eens boekwinkels den weg tot het bestuur van den staat baande? Het is waar, hij zag met de beste luim der wereld op de afgelegde baan en zei met een goedaardig glimlachje aan de arme

 drom-

drommels, die hij ver achter zich liet, dat zij zijns gelijken waren; maar FRANKLIN zei de waarheid niet, en wist zeer wel, dat hij het niet deed. De groote, de onsterfelijke JEFFERSON zelf, die nog, op eenen leeftijd van zeventig jaren, jonge vrouwen aan zijne wenken leerde gehoorzamen, en aldus de vader werd van een talloos kroost van ongelukkige slaven, herhaalde als zijn morgen- en avondlied; *alle menschen zijn vrij geboren en gelijk.* Geloofde de eerwaardige vader van dien rampzaligen hoop, hetgeen hij zeide, of kocht ook *hij* zijne onsterfelijkheid voor eene logen?

Ik heb eenige uittreksels gemaakt uit vijf dikke boekdeelen over de *welsprekendheid der Noord-Amerikanen*, en ik geef ze hier, meer om het belang, dat zij bezitten, uit een staatkundig oogpunt beschouwd, dan, om ze als Letterkundige voortbrengselen te beoordeelen.

De heer HANCOCK, een dier achtenswaardige mannen, die de onafhanklijkheids-verklaring teekenden, drukt zich, over *Engeland* sprekende, aldus uit: „Maar al bezat ik „de gave der voorzegging, zou ik, zonder Goddelijk be- „vel, het blad niet durven omslaan, op welks keerzijde „het toekomstige lot van dit eens zoo magtige koningrijk „geschreven staat." — Het is spijtig, dat de heer HANCOCK het niet heeft durven wagen; het zou zeer stichtelijk geweest zijn, vooraf al het vreesselijke te weten, dat de Republiek voor ons heeft weggelegd. *

Het is nu ongeveer zestig jaren geleden, dat deze ziener de gematigde, maar verontrustende redevoering uitsprak,

ſprak , uit welke de aangehaalde plaats getrokken is; doch in de laatſte tijden is men ſtouter geworden; want in eene rede, den 4^{en} Julij laastleden gehouden, hangt de heer RUSH, zonder, denk ik, het Goddelijk bevel af te wachten, de volgende vleijende ſchets op van het Engelſche karakter.

„ Slaan wij onze oogen op *Groot-Brittanje*, dan zien wij, over het algemeen, bij de afzonderlijke perſonen eene ſtugheid van karakter, welke geheel *Europa* door bekend is; eene onbetamelijke zucht, om alle gewoonten en inſtellingen, die niet de hunne zijn, te berispen en te veroordeelen; eene ruwheid in ſommige hunner nationale gewoonten, die zich zelfs in hunne vermakelijkheden openbaart en voor het gevoel van elk volk ſtuitend is; eene bij allen gelijkelijk plaats hebbende aanſpraak op meerderheid boven anderen, welke zich niet in bloot beſpiegelende denkbeelden openbaart, waarmede men zich onder elkander onſchuldig vermaakt, maar die zich jegens vreemdelingen op eene onbeſchofte wijze doet zien, hetzij deze zich in *Engeland* bevinden, of zij zelve zich voor korteren of langeren tijd buiten 's lands ophouden; een ſtrafwetboek, dat vergeet medelijden te hebben met de menſchelijke zwakheid, en met het ongeluk der menſchen ſpeelt; en dat door zijne planmatige geſtrengheid en geſtadig toenemende bloeddorſtigheid, gedurende de twee jongstverloopene eeuwen meer bloeds heeft doen ſtroomen, dan ooit door de wettige regtspleging in eenige beſchaafde en geregelde maatſchappij, in vroegere of latere tijden, is vergoten; — de ſchromelijkſte ondeugden, bij de hoogere ſtanden, welke zich niet ontzien, met de verregaandſte onbeſchaamdheid, openlijk voor dezelve uit te komen; de

buitenſporige voorregten aan geld en geboorte toegeſtaan, voorregten, die allen zedelijk gevoel der natie verſtikken, en beleedigend zijn voor wezenlijke braafheid; — ziedaar eenige trekken, welke het nationaal karakter van de bewoners dezes eilands kenmerken."

Is het wel mogelijk, ook bij de meeste ſcherpzinnigheid, het duizendſte gedeelte van al het boosaardige en hatelijke in deze aanhaling vervat, uit het werk van kapitein BASIL HALL bijeen te zoeken? en nogtans heeft *Amerika* van het eene ſtrand tot het andere weêrgalmd van de vervloekingen tegen zijne, zoo het heeten moest, ſchandelijk opgeraapte lasteringen.

Doch laat ons het oor aan andere toonen leenen, en zien wij, hoe deze Amerikanen kunnen prijzen. De heer EVERETT, drukt zich in eene onlangs (4 Julij) gehouden rede op deze wijze uit:

„Wij mogen er ons op beroemen, dat de vestiging van den eenigen volmaakten regeringsvorm van onze onafhankelijkheid af dagteekent." — En op eene andere plaats: „Onze regeringsvorm is niet alleen volmaakt in de beſpiegeling (*theorie*) maar ook in de werkelijkheid (*practijk*). Wij hebben dus het groote vraagſtuk van het maatſchappelijk leven opgelost." — Verder nog: „Een in zijne beginſelen volmaakte regeringsvorm is uit de hoogere gewesten van *Utopia* op aarde nedergedaald, en heeft in ons land eene woning en eenen naam gevonden."

Onder het lezen van Amerikaanſche geſchriften, viel mij in handen een ſtuk, behelzende een omſtandig officiëel verhaal van de vermeestering van *Washington* door de Engelſchen in den jare 1814. Eene gebeurtenis reeds zoo lang geleden, en welker gevolgen van zoo weinig

be-

belang geweest zijn, verdient misschien niet, dat men er op terugkome; doch er komen in deze officiële stukken eenige plaatsen voor, welke mij niet onaardig toeschenen.

Op het oogenblik, dat de Amerikanen op de hoogten van *Bladensburgh* door de Engelschen, stonden aangevallen te worden, schijnen hunne generaals in eene zonderlinge verlegenheid geweest te zijn en niet te hebben geweten, waar zij zich moesten plaatsen, of wat zij moesten doen. Na gezegd te hebben, dat de Engelschen in goede orde, een voor een, voortrukten, gaat de Amerikaansche Generaal WINDEN aldus voort met het verhaal van hetgeen nu volgde:

„ Nu begonnen onze *tirailleurs*, die vooruitgerukt waren, te vuren en deden een half dozijn schoten; waarna ik ze in haast achteruit zag deinzen en zich achter eenen boomgaard begeven. Hier bleven zij stand houden, en het scheen een oogenblik, als of zij hunne vorige stelling wilden hernemen; doch na verloop van eene korte poos, liepen zij geheel en al uit één en retireerden naar den linkervleugel van de linie van *Stansburg*. De artillerie, die opgerukt was, volgde op staanden voet de tirailleurs.

De drie of vier eerste schoten, welke de vijand loste, gingen der linie van *Stansburg* over het hoofd heen: maar daar hij dezelve terstond meer horizontaal rigtte, nam weldra het geheele centrum en de linkervleugel dezer brigade de vlugt. Nog hielden het vijfde regiment en de artillerie stand, en ik hoopte, dat zij den vijand beletten zouden, om te naderen: doch daar deze één voor één voortrukte en zijn vuur het vijfde regiment deerlijk teisterde, zond ik hun het bevel, om terug te trekken, om hen buiten het bereik van het vijandelijk geschut te

brengen. Deze order werd nogtans op ſtaanden voet weder ingetrokken, uithoofde van den weêrzin, om al vechtende terug te trekken, voor dat het gevaar meer dreigend werd, en in de hoop, dat de vijand zich *en corps* zoude vertoonen, en ons in de gelegenheid ſtellen, om hem met gelijke wapenen te beſtrijden. Doch dewijl het vuur hoe langer hoe vernielender werd voor het vijfde regiment, en reeds verſcheidene ſoldaten gewond waren, terwijl daarenboven eene talrijke kolonne der Engelſchen den weg overſtak en zich op den linkervleugel vertoonde, gaf ik order, om terug te trekken; welk terugtrekken nu eene verwarde en volſlagen vlugt werd."

Met de volgende korte woorden geeft de Generaal verſlag van het gedrag van het regiment van BEALL. „Het regiment deed één of twee ſchoten zonder te treffen en nam de vlugt."

Op eene andere plaats zegt hij, op eenen beklagelijken toon: „de kavalerie was bereid tot alles, behalve om eenen aanval te doen."

Zeer naïf geeft de generaal ARMSTRONG, in de volgende uitdrukking, de dieper liggende oorzaak van den ongelukkigen uitſlag, aldus op. „Zonder twijfel ligt de eigenlijke reden van onze nederlaag in de zucht en liefde tot het leven."

Deze aanſlag op *Washington*, welks gevolgen voor *Amerika* ontegenzeggelijk voordeelig waren, daar zij de aanleiding gaf tot het bouwen van het ſchoone Capitool, 't welk op de plaats van dat, hetwelk wij hebben afgebrand, herrezen is, werd evenwel ten tijde, dat dezelve voorviel, als een nationale ramp beſchouwd. In eenen bundel gedichten, welken ik zoo eens doorliep, en die ver-

vaar-

vaardigd waren met het vaderlandlievende voornemen, om de burgerij in deze tijden van rampfpoed te bemoedigen, werd ik getroffen door eene uitdrukking, die, hoe vleijende zij ook voor *Amerika* moge zijn, voor ons toch een weinig verontrustend kan genoemd worden.

„ Indien het paleis van GEORGE te *Kew* afgebrand ware, zoo als wij het voornemen hebben, om te doen, zou daarmede geheel *Engeland* afgebrand zijn?"

Ik meen reeds gezegd te hebben, dat tot hiertoe nog geen werk van eenen koddigen aard in *Amerika* opgang heeft gemaakt: evenwel is men thans met eene proeve in dit vak der Letterkunde bezig; of zij gelukkig flagen zal en bijval vinden, is voor als nog moeijelijk te bepalen. De uitgevers zijn Tooneelfpelers van *Boston*, en het werk is getiteld: *Kluchtige Amerikaanfche Almanak*. Het is verfierd met *gravures* in fterk water, ongeveer in den fmaak van CRUIKSHANK, doch zonder eenigzins zijn' geest te ademen. Onder de geestige kwinkflagen van dit boekske vindt men ook eenige uitvallen tegen ons, inzonderheid daar op doelende, dat wij niet in ftaat zijn Engelsch te fpreken. Wij zullen, inderdaad, eenige Amerikaanfche professoren in *Engeland* moeten laten komen, of onze taal loopt gevaar om al hare zuiverheid te verliezen. Tot een ftaaltje van dit werk — en tot een gunftig ftaaltje — heb ik een kort uittrekfel gemaakt uit een ftuk getiteld: *Zeggen en doen, fragment van een kluchtfpel.* Een der perfonen is de Engelfche kapitein MANDAVILLE: van de verfchillende reden, welke men hem in den mond legt, heb ik de volgende uitgekozen. Het onderwerp van het gefprek is de ode van COLLINS.

A-r, A-a-a, et (*het*) verwondert mij zeer, dat gij fpre-

ken wilt van de hode (*ode*) hop (*op*) de oop (*hoop*) en de raak, (*wraak*) weet je. Ik eb (*heb*) als *Mistress* SITDOWNS, toen hop (*op*) et (*het*) oogst (*hoogst*) in de gunst van 't publiek ſtaande, aar (*haar*) hop (*op*) den ſchouwburg van *Common-Garden* en *Doory-Lane* (*Druly-Lane*) zong, *da capo* ooren (*hooren*) roepen, weet je. In et (*het*) voorbijgaan zij gezegd, dat de hacteurs (*acteurs*) in *Hamereka* (*Amerika*) hallerverfoeijelijkst (*allerverfoeijelijkst*) ſlecht ſpelen: de kunst is her (*er*) nog in are (*hare*) kindſcheid (*kindschheid.*) Uwe hacteurs (*acteurs*) denken her (*er*) nooit haan, (*aan*) hom (*om*) de *h* te laten ooren (*hooren*) in de woorden, welke aar (*haar*) vereiſchen, zoo als bij voorbeeld, in hoorlog (*oorlog*) en haanbod (*aanbod*) — in handere (*andere*) laten zij de *w* achterwege, zoo als in wecht (*echt*) en wedel (*edel*), en zij bekommeren her (*er*) zich weinig hom (*om*), dat men den klank der *k* niet oort (*hoort*) in unne (*hunne*) huitſpraak (*uitſpraak*) van et (*het*) woord lank (*lang*) (*).

Ve-

(*) Op deze wijze hebben wij getracht den Nederlandſchen lezer van deze zonderlinge, en moeijelijk over te brengene aanhaling, althans, een denkbeeld te geven. De plaats luidt in het Engelsch aldus:

A--r, A-a-a ik ſtroiks me that that you manetion his the hode about hangger and ope and orror and revenge you know. I've eard *Mrs* SITDOWNS hencored in it at Common-Garden and Doory-Lane, in the ight of her poplarity you know. Bij the boye hall the hactin in *Amareka* is werry orrid. You're honely in the hinfancy of the istoryonie hart you know; your performers never haspirate the haitch in ſich vords, for inſtance as hink and hoats, and leave out the *w* in wice, wanity, you know, and make nothink of homittin the *k* in ſomethink.

Vele ſtukken zijn in denzelfden ſtijl; het aangehaalde zal ongetwijfeld genoegzaam zijn. Ik heb het vooral uitgekozen, omdat men er uit zien kan, op welke wijze de Amerikanen, in het algemeen, over onze uitſpraak en onzen ſtijl ſpreken.

Men bedenke nogtans hier en overal, dat onder den naam van *Amerikanen*, niet de geletterden en de lieden van beſchaving begrepen zijn, noch ook zij, die gereisd hebben.

Het zou ongerijmd zijn, om dit mijn werk met aanhalingen te vullen, tot ſtaving der waarheid van hetgeen hetzelve behelst; daar ik, evenwel, van hunne losſe geſchriften en van hunne gewone manieren in den omgang geſproken heb, kan ik mij niet weêrhouden hier nog een paar bladzijden in te lasſchen uit een' Amerikaanſchen Almanak, *the Token* (*) 't welk gerekend wil worden zijne tooneelen uit de groote wereld te ontleenen. Het is eene plaats uit eene zamenſpraak tusſchen eene dame van *zeer aanzienlijken ſtand* en haren voogd, die tevens op haar verliefd is, ofſchoon hij zich nog niet verklaard heeft.

„ — Gij wilt mij dus niet zeggen, wat u overgekomen is en waarom gij er zoo ernſtig en peinzend uitziet, terwijl toch alle menſchen zeggen, en ik ook, dat vrolijkheid en opgeruimdheid alleen wél ſtaan?"

„ — Ben ik dan zoo ernſtig, *Misſ* BLAIR?"

„ — Ben ik dan zoo ernſtig, *Misſ* BLAIR? — Men zou zeggen, dat ik van daag mijne les niet goed geleerd had. Zeg eens, Mijnheer! heeft u de zwarte ſtier op den voet getrapt, ſedert wij elkander niet gezien hebben?"

„ — PHI-

(*) *Het preſent* of *het geſchenk*.

„ — PHILIP deed moeite, om te lagchen, doch het wilde niet gelukken. Hij beet zich op de lippen en zweeg."

„ — Ik heb in last, mijnheer BLONDEL om u te vermaken, en al moest nu ook mijn arm hoofdje het betooverde eiland rondreizen, zou ik toch gehoorzamen. Kom aan! ik begin met de rol van Geneesheer te ſpelen. — Wat ſcheelt u, Mijnheer?

„ —Maar, *Miſ* BLAIR! — zei de voogd, zich er tegen trachtende te verzetten.

„ — Maar, *Miſ* BLAIR! — hoe lief! — Ik ben Geneesheer, zeg ik u. — Wat weet ik, of *Miſ* BLAIR eene tusſchenpoozende of doorloopende koorts is? — Maar hoe zijt gij er aan gekomen, mijnheer? —

„ — Maar, wezenlijk, *Miſ* BLAIR.....

„ — O! ik zie al, dat gij geen liefhebber van de Geneeskunst zijt. Welnu! wij zullen haar dan daarlaten. Ik zal dan eens heel wijs en deftig zijn. — Het is van daag zeer ſchoon weder, mijnheer BLONDEL.

„ — Zeer ſchoon."

„ — Deze laan is eene zeer aangename wandelplaats, als men in gezelſchap is van iemand, van welken men veel houdt.

„ — Blijft de heer SKEFTON nog lang? vroeg PHILIP op een' barſchen toon.

„ — Dat weet niemand."

„ — Inderdaad? zijt gij wezenlijk zoo onkundig?

„ — Maar waarom doet gij, wijze man! mij die vraag?"

Nergens ter wereld valt het voordeel van gereisd te hebben, in de gezellige verkeering, duidelijker in het oog, dan in *Amerika*. In andere landen kan de beſchei-

ſcheidene toon, vrij van alle aanmatiging, het gemis van onbekrompene denkbeelden en geest van opmerking vergoeden, althans minder hinderlijk maken; maar die toon van beſcheidenheid treft men in *Amerika* niet aan, of het moest bij hen zijn, die het overige onbeduidende gedeelte der wereld, dat niet in de *Vereenigde Staten* begrepen is, gezien, en vernomen hebben, dat er toch nog al vrij wat dingen zijn, waarvan men in dat gewigtige en belangrijke deel des aardbols onkundig is. Voor 't overige, verklaren zij allen, en zij gelooven het ook wezenlijk, dat zij alleen, onder de kinderen der menſchen, het vernuft en de wijsheid tot erfdeel hebben, en dat zij alleen het uitſluitend voorregt bezitten van *ſierlijk* Engelsch te ſpreken. Twee redenen brengen hen op dit denkbeeld: de eerſte is, dat verre de meeste Amerikanen nooit ander Engelsch gehoord hebben, dan hun eigen, of het moest dat der Ieren zijn uit de laagſte volksklasſe; de tweede ligt daarin, dat zij, die bij toeval in gezelſchap geweest zijn met die weinige welopgevoede Engelſchen, welke *Amerika* bezocht hebben, bemerkten, dat er tusſchen derzelver tongval en uitſpraak en de hunne, een merkbaar onderſcheid plaats had, waaraan zij niet gewoon waren, waaruit zij dan, zoo als van zelve ſpreekt, het beſluit hebben opgemaakt, dat geen bewoner van *Engeland* goed Engelsch ſpreekt.

De Amerikaanſche recenſérende werken bevatten eenige goed geſtelde en grondige artikels; doch ik heb in dezelve te vergeefs die levendige ſpotternij en die bijtende ſatire gezocht, welker ſcherpe ſnede, hoe pijnlijk de kunstbewerking ook voor den lijder zijn moge, zoo dienſtig is, om de uitwasſen van eenen bedorven ſmaak op het leven

af

af te snijden en de welig opschietende voortbrengselen der middelmatigheid de plaats aan te wijzen, die hun toekomt. Nog minder heb ik er eenig spoor kunnen ontdekken van die veelomvattende en uitgebreide kennis, welke zich ongedwongen en zonder aanmatiging, maar in een bevallig kleed vertoont, waardoor zich de beste werken van deze soort in *Europa* kenmerken, en welke maken, dat men zich bij derzelver lezing in zulk een goed gezelschap bevindt. Doch men ontmoet zoo min in de gezellige verkeering, als in de schriften der Amerikanen dien toon, welke even zeer verwijderd is van vertoon van geleerdheid, als van onkunde. Die toon is niet de wetenschap zelve, maar is er een gevolg van, en deszelfs invloed is zoo fijn en doordringend, dat men dien, door geheel *Europa*, gelijkelijk aantreft in de voortbrengselen van vernuft en geest, en in het afgezonderde boek- en studeervertrek van den geleerde.

Een der laatste stukken van een Amerikaansch Magazijn, dat om de drie maanden uitkomt, bevat een artikel betreffende een werk van Doctor SCHMIDT-PHISELDEK (niet *Fiddlestick* (*)) waarvan ik een uittreksel gemaakt heb, omdat het een aardig voorbeeld oplevert van de droomerijen, met welke de Amerikanen zich gaarne vermaken.

Doctor VON PHISELDEK, die niet alleen Doctor in de Wijsbegeerte, maar ook nog, buitendien, ridder van de *Dannebrog*-orde is, is nooit in *Amerika* geweest, maar heeft eene voorspelling in zeker werk gedaan, om te toonen, dat de *Vereenigde Staten* de wereld behooren te re-

(*) *Fiddlestick* beteekent eigenlijk een *strijkstok*; doch is tevens eene uitdrukking van verachting en bespotting.

regéren en ook zullen regéren, omdat zij zulk eene uitgeſtrektheid hebben en eene zoo groote hoeveelheid nog niet ontgonnen en onbebouwd land bezitten. Hij voorſpelt, dat tusſchen *Noord-* en *Zuid-Amerika* eene vereeniging plaats zal grijpen; dat die vereeniging *Europa* den doodſlag zal toebrengen en dat dit tijdſtip niet ver meer af is, offchoon hij er zeer beſcheiden bijvoegt, dat hij zich niet vermeet het juiste oogenblik te kunnen bepalen, wanneer deze omwenteling plaats zal hebben. Over deze *Deenſche* profetie is, zoo als zich laat begrijpen, de Schrijver van dit artikel, als in de wolken. Hij noodigt een' ieder uit, om het werk van Doctor PHISELDEK te lezen; „ omdat het niet dan heilzaam zijn kan zich aan „ dergelijke beſpiegelingen aangaande de toekomst over „ te geven, daar het bij uitſtek geſchikt is, om een hoog „ denkbeeld van de beſtemming te geven, welke voor „ *Amerika* is weggelegd, en dienſtig kan zijn, om de „ Natie de noodzakelijkheid te doen gevoelen, om zich „ voor zulk eene hooge beſtemming voor te bereiden." — Op eene andere plaats roept de Schrijver als in verrukking uit, dat „ *Amerika*, zoo jeugdig als het is, reeds „ de baak is geworden, op welke de Natiën in hunne „ worsteling het oog gevestigd houden;" en hij voegt er vervolgens bij: „ Het zou eene uitzondering zijn op den „ gewonen loop der dingen en op den doorgaanden gang, „ welken de Voorzienigheid in zijn wereldbeſtuur volgt; „ het ware het oor te ſluiten voor de ſtem, welke de on„ dervinding van alle tijden doet hooren, en niet te wil„ len opmerken en zien den onverbreekbren band, die „ oorzaak en gevolgen zamenhecht, om de groote waar„ ſchijnlijkheid, — om niet te zeggen *moréle* zekerheid —

„ te

„ te ontkennen, dat de oude wereld in de toekomst be-
„ ſtemd is, om den invloed der nieuwe te ondervinden."

Dit artikel beſlaat twintig bladzijden, doch ik zal nog ſlechts eene plaats daaruit aanhalen, als een ſtaaltje van de wijze van redeneren, waardoor de Amerikanen zich trachten te overtuigen, dat hetgeen inderdaad *Europa* tot eere ſtrekt, een voorwerp van verwijt is. „ De Europeaan zich achter zijn gevoel van meerderheid verſchuilende, leeft in zorgelooze rust voort, met geleende vederen pronkende; en terwijl hij uit alle hoeken der wereld, en van de nijverheid van derzelver bewoners tot zich trekt, hetgeen zijne eigene natuurlijke hulpbronnen hem nooit zouden hebben geſchonken, baadt hij zich aanhoudend in het genot van hetgeen de natuur hem heeft geweigerd."

Dit Amerikaanſche tijdſchrift, hetwelk om de drie maanden wordt uitgegeven, bekleedt met regt de eerſte plaats in de *periodieke* Letterkunde des lands. Men kan het dus, zonder partijdig te zijn, aanhalen, daar het, in zekeren zin, de tolk is der openbare meening. Het is gewis meer de volksgeest, dan de vaderlandsliefde, welke hetzelve uitnoodigt, aldus met verachting te ſpreken, van de welgeſlaagde pogingen, door de beſchaafde natiën aangewend, om uit elken hoek der aarde de rijke voortbrengſelen zich aan te ſchaffen, welke de Natuur over derzelver geheele oppervlakte verſpreid heeft.

De Amerikaanſche drukpers is zeer onnaauwkeurig en begaat, bij het herdrukken der Franſche en Italiaanſche werken de zonderlingſte misvattingen. Ik geloof niet, dat

het

het met de Latijnſche ſchriften beter geſteld is; met Griekſche bemoeit zij zich, meen ik, zeer weinig.

Wat de ſchoone Kunſten betreft; met de Schilderkunst ſtaat het vrij gunſtig, misſchien zelfs gunſtiger, dan men, de aanmoediging, welke zij ontvangt, in aanmerking genomen, zou kunnen verwachten. Verwonderlijk is het, dat er iemand moeds genoeg bezit, om zich aan een vak toe te wijden, dat hem zoo weinig kans en uitzigt geeft op een behoorlijk middel van beſtaan. Het ambacht van timmerman biedt een oneindig voordeeliger vooruitzigt aan; en dit is zoo bekend, dat er al eene zeer onweêrſtaanbare neiging tot deze kunst noodig is, om iemand te doen beſluiten, dezelve tot zijn vak te kiezen. Het volſlagen gebrek, om er zich in te volmaken en dezelve grondig te beſtuderen is, ongetwijfeld, de reden, die verhindert, dat zij, die zich aan deze kunst toewijden, grootere vorderingen maken. Ik heb hooren verhalen, dat een jong kunſtenaar, dien zijne omſtandigheden niet veroorloofden, om naar *Europa* te gaan, en die echter wenschte, dat zijne ſtudiën, zoo veel mogelijk, gelijkheid mogten hebben met die der kweekelingen aan de Academiën in *Europa*, zich kleederen aangeſchaft had van de dunſte en meest doorſchijnende zijde, welke hij de perſonen, die hem tot model dienden, deed aantrekken; daar hij niemand, van welken ſtand ook, konde vinden, die naakt voor hem wilde ſtaan.

De beste ſchilderij, die, naar mijn oordeel, door eenen Amerikaanſchen kunſtenaar vervaardigd is, zag ik te *Alexandrie*. Het was toen voor korten tijd uit *Rome* derwaarts gezonden, waar de ſchilder, een jong mensch, met name CHAPMAN, zich ſedert drie jaren in zijn vak

oefende. Zijne moeder verhaalde mij, dat hij twee-en-twintig jaren oud en met geestdrift voor zijne kunst bezield was. Indien hij, eens in zijn vaderland teruggekeerd, dáár aanmoediging genoeg vindt, om zijn' ijver en lust te onderhouden, geloof ik, dat men nog eens van hem zal hooren fpreken.

Men fpreekt er veel over, dat het onderwijs zoo algemeen in *Amerika* verfpreid is, en *betuigt* eene groote verwondering, — waarin men ook *wezenlijk* verkeert — over de verbazende vorderingen, welke de menfchelijke geest in alle deelen der *Vereenigde Staten* maakt. De Amerikanen gelooven ter goeder trouw, dat zij alle natiën der wereld in verftand hebben overtroffen, overtreffen, en zullen overtreffen. Ik weet, dat ik geen woord kan uiten, dat te kennen geeft, dat ik van een ander gevoelen ben, zonder den vloek van de bewoners aan gene zijde van den *Atlantifchen Oceaan* op mij te laden; nogtans is het onderwerp te gewigtig, om er geheel van te zwijgen. Ik herinner mij, vóór mijn vertrek uit *Engeland*, eens met bewondering eenen mijner vrienden ons algemeen ftelfel van opvoeding te hebben hooren berispen en afkeuren, als of het den verfchillenden en uiteenloopenden aanleg onzer kinderen binnen een eens afgebakend pad beperkte, en weinig of geen acht gaf op de bepaalde neiging en vermogens van ieder afzonderlijk.

Deze tegenwerping is, op het eerfte aanzien, fchijnbaar zeer aannemelijk; doch ik geloof, dat zich gegronde twijfel omtrent hare wezenlijke waarde zal opdoen bij ieder, die

die de resultaten van een tegenovergesteld beginsel in de *Vereenigde Staten* aandachtig heeft gadegeslagen.

Volgens alle berigten, welke ik heb kunnen inwinnen — en ik heb mijn best gedaan, dat dezelve juist en naauwkeurig waren — komt het mij voor, dat het onderwijs zich wel met vele dingen afgeeft, maar dat de leerlingen toch, in den grond, niets leeren, dan lezen, schrijven en boekhouden. Leest men een *prospectus* van een plan van onderwijs op eene onzer publieke scholen, en een ander van een Instituut van den eersten rang in *Amerika*, dan zal men, in 't eerst, verbaasd staan over het bekrompene en beperkte van het eene, vergeleken met den omvang en de verscheidenheid van het andere. Maar men onderzoeke de zaak eens wat naauwkeuriger, en men zal bevinden, dat de inrigting van die oude Engelsche school iets grooters en iets meer degelijks heeft opgeleverd, dan die Amerikaansche, welke in hare *prospectussen* gouden bergen belooft.

De Amerikanen hebben den tijd niet, om hunne kinderen tot aan de twee- of drie-en-twintig jaren te laten studeren, en daarom houdt men, *ex cathedra Americana*, staande, dat het niet noodig is. Met zestien jaren, soms nog veel eerder, is de opvoeding geëindigd, en begint de bezigheid om geld te winnen. Het denkbeeld, dat zij meer kennis zouden noodig hebben, dan zij op dien leeftijd hebben kunnen verkrijgen, wordt algemeen als een verouderd monnikenbegrip bespot en belagchelijk gemaakt. Hier komt nog bij, dat, indien al de ouders het onderwijs en de opvoeding verder zouden willen uitstrekken, de jonge lieden het zich stellig niet zouden laten welgevallen. Wanneer de groote zaak van geld winnen

begint, houdt alle letterkundige liefhebberij op, en al de kennis, welke men voortaan kan verkrijgen, wordt toevallig uit een' of anderen roman, nieuws-papier of *Magazijn* opgedaan.

Op welken leeftijd nu kan de ſmaak gevestigd zijn? Hoe kan men eenen beſchaafden ſtijl, ja, zelfs eene naauwkeurige en juiste uitdrukking verkrijgen? Wanneer kan de vrucht, van hetgeen ſedert tweeduizend jaren gedacht is, hare voedende ſappen aan het natuurlijk verſtand van den Amerikaan hebben medegedeeld? — Dit zijn, indien ik mij zoo mag uitdrukken, de inſtrumenten, welke ons ſcholastiek opvoedings-ſtelſel *onzen* geleerden in handen geeft: welke zij eens bezittende, vervolgens kunnen gebruiken, zoo als zij verkiezen, zonder daardoor ooit, als door eenen zwaren last, gehinderd te worden.

Geen volk ſchijnt meer de bewondering te willen opwekken en toejuiching en lofſpraken ontvangen, dan de Amerikanen; en nogtans is er geen, dat zich zoo weinig moeite geeft en zoo weinig opoffering doet, om beide te verwerven. Het mag hun dus in hun eigen land gelukken; maar bij de overige natiën zal dit niet het geval zijn. Zij zullen zich eerst opofferingen moeten getroosten, en onbekrompener denkbeelden in Staatshuishoudkunde aannemen, voor dat *Amerika* der oude wereld den voorrang zal kunnen betwisten in ſmaak, kennis en *liberaliteit*.

Het onthaal van den Generaal LAFAYETTE is de eenigſte gelegenheid, bij welke de nationale trots het van den geest van ſpaarzaamheid won, welke de Amerikanen kenmerkt; en het is blijkbaar, dat men dit toe moet ſchrijven aan dat ééne gevoel van *enthuſiasme*, waarvoor de

Ame-

Amerikanen vatbaar zijn: de triomf, namelijk, welken zij behaald hebben in den kampſtrijd, voor hunne nationale onafhankelijkheid geſtreden. Offchoon nu ieder erkent, dat dit gevoel een grond is van billijken en regtmatigen trots, kunnen zij het evenwel niet altijd doen gelden, als eene onuitputtelijke bron van roem en zelfverheffing, bij andere volken. Hunne vaders waren volkplanters; zij hebben met dapperheid zich vrij geſtreden en zijn een onafhankelijk volk geworden. Deze heerlijke uitkomst hunner worſteling, en de bewondering, welke zij zelfs hun hebben ingeboezemd, wier juk zij van den hals hadden geſchud, hebben hun, gedurende hun leven, moed en fierheid geſchonken, werpen nog eenen ſchitterenden glans en luister op hunne ſtille graven, en zullen, ten allen tijde, de ſchoonſte bladzijde hunner geſchiedenis verſieren.

Hunne kinderen hebben de onafhankelijkheid, door hen verworven, bij erfenis van hen ontvangen, en tevens de eer van zonen te zijn van dappere ouders; maar dit kan hun niet den roem ſchenken, welken zij wenſchen te bezitten, van geleerde en welopgevoede menſchen te zijn, en hun niet het regt geven, om, onder het ſlorpen van een glas *whiskey* en het uitblazen van eene wolk tabaksrook, eeuwig op hun' roem te zwetſen, en bij den baard van *Jupiter* — of bij wat dan ook anders — te zweren — dat zij eene beſchaafde en beminnelijke natie zijn en met ſcheldwoorden te overladen, die er geen *ja* en *amen* op zegt!

Te willen zeggen, dat het den Amerikanen aan natuurlijke begaafdheid en verſtandelijken aanleg ontbreekt, zou eene ongerijmdheid wezen; dit ſtem ik toe. Maar het hapert hun verbazend aan ſmaak en kennis, en dit doet hen

den maatstaf misfen, om zich met anderen te meten. Van daar die tevredenheid over zichzelve en die overdrevene hoogachting, welke zij zich, zoowel als natie, als ieder in 't bijzonder, willen toegekend hebben; hetgeen hen zoo zeer aan befpotting blootftelt, terwijl het hen tevens er zoo bijzonder gevoelig voor maakt.

Indien zij voortgaan het pad te verfmaden langs 't welk andere natiën geworden zijn, wat zij uitdrukkelijk wenschten te worden, moeten zij zich vergenoegen met de loffpraken en de bewondering, welke zij van elkander ontvangen, het oor fluiten voor de beoordeelingen der oude wereld, en tevreden wezen met *hunne eigene belooning te zijn*.

Alexandrie heeft, naar gelang van zijnen omvang en grootte, meer kerken, kapellen en plaatfen van Godsdienftige bijeenkomst, dan eenige andere ftad der *Vereenigde Staten*. Ik heb ze, voor het grootfte gedeelte, bezocht, en in de kapellen der Episcopalen en Katholijken, de dienst op eene betamelijke en eerbiedige wijze zien verrigten.

De beste preek nogtans, welke ik gehoord heb, werd gehouden in eene kapel der Methodisten door eenen Indiaan PIQUOT. Het was niet mogelijk, niet getroffen te worden door den hartelijken en eenvoudigen toon van den man, welke van de innigfte overtuiging bewijs gaf. — Hij fchilderde met eene treffende welfprekendheid het diepe verval, waartoe zijn volk geraakt was door den vereenigden invloed der hebzucht en der geweldenarij der

blan-

blanken; en vermeldde verders de allerheilzaamste gevolgen, welke de nieuwelings onder zijne landgenooten verbreide godsdienstige denkbeelden op hen hadden gehad. De zuiverheid zijner zedelijke gevoelens; de roerende toon, waarop hij zijn medelijden met zijne stamgenooten in de bosschen te kennen gaf, bewezen, dat hij, ongetwijfeld, de beste leeraar was, dien zij konden wenschen. Hij sprak het Engelsch zeer zuiver en naauwkeurig; alleen merkte men op, dat hij in de uitspraak de woorden niet zeer sterk *accentuëerde*.

Terwijl wij nog te *Washington* waren, had er onder de hooge staatsdienaars eene geweldige scheuring plaats, zoo als men tot hiertoe nog nooit gezien had. De vier Secretarissen van staat legden te gelijk hunne posten neder en lieten aan den Generaal JACKSON alleen het bestuur van de hulk des vaderlands over.

Eene tallooze menigte geheel tegenstrijdige verhalen en vertoogen verscheen, bij deze gelegenheid, in de nieuwspapieren, en meer dan een cigaar werd, nog niet half uitgerookt, uit den mond geworpen, om den politieken tinnegieter niet te hinderen in het voordragen van het resultaat zijner overdenkingen omtrent deze hoogstzonderlinge gebeurtenis. Maar noch de welsprekendheid van al deze tabakrookers, noch zelfs de *ultra-diplomatieke* verklaringen, welke de vier afgetredene Secretarissen bekend maakten, waren in staat over deze geheimzinnige zaak eenig licht te verspreiden. Zij gaf nogtans aanleiding tot de eenige dragelijke karikatuurprent, welke ik in *Amerika*

gezien heb. Zij ftelt den Prefident voor, alleen zittende in zijn kabinet, met een zeer bekommerd gelaat, en zijn uiterfte best doende, om vier ratten, die weg willen loopen, tegen te houden, door haar den voet op den ftaart te zetten. De koppen der vier ratten gelijken vrij wat naar de vier Secretarisfen. Het fchijnt, dat de Generaal JACKSON den heer VAN BUREN, eenen der Secretarisfen verzocht had, om zijnen post waar te blijven nemen, totdat hij een' opvolger had. Dit gaf den zoon van dezen ftaatsdienaar gelegenheid tot een aardig gezegde. Toen hij, namelijk, door iemand gevraagd werd, wanneer zijn vader te *Nieuw-York* komen zou? antwoordde hij: „ zoodra de Prefident den voet zal hebben opgeligt."

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Reis naar Nieuw-York. — *De* Delaware. — *De Diligence.* — Nieuw-York. — *Schouwburgen.* — *Instituut voor jonge dames.* — *Openbare tuin.* — *Kerken.* — *'t Kanaal van* Morris. — *Rijtuigen.*

Nadat wij langen tijd aangaande ons verder plan in 't onzekere geweest waren, zoo als zulks onvermijdelijk is, wanneer hetzelve afhangt van raadplegingen en overleggingen, welke men elkander van de eene zijde des *Atlantischen Oceaans* naar de andere moet doen toekomen, was eindelijk het besluit genomen, dat wij in het volgende voorjaar naar *Nieuw-York* zouden gaan, en met het begin van den zomer de terugreis naar *Engeland* aannemen.

Zoodra de brief, welke dit besluit bepaalde, was aangekomen, begonnen wij terstond de toebereidselen tot ons vertrek te maken. Wij deden onzen laatsten togt op den *Potomac;* zeiden *Virginie* vaarwel, en gaven nog voor het laatst een bezoek aan eenige onzer goede vrienden te *Washington.*

De lente, hoewel traag en langzaam naderende, was toch reeds ver genoeg gevorderd, om de reis aangenaam

te maken; en, offchoon het geboomte op den weg van *Washington* naar *Baltimore* minder prachtig was, dan toen ik dien voor de eerfte maal pasfeerde, was het evenwel ook nu zeer fchoon.

Te *Baltimore* begaven wij ons wederom aan boord van een reusachtig groot ftoomfchip, en kwamen omftreeks middernacht te *Philadelphia*. Daar gingen wij op een ander fchip over, en wierpen, voordat wij den volgenden morgen vertrokken, nog voor het laatst eenen blik op den *Dorifchen* en *Korinthifchen* zuilengang der twee beroemde aan *Mammon* gewijde tempels.

De oevers van de *Delaware* zijn, ook nog aan gene zijde van *Philadelphia*, te vlak en te effen, dan dat zij veel fchoons zouden opleveren; evenwel zijn zij belangrijk uit hoofde van de groote menigte landhuizen, welke, zonder de pracht en fchoonheid te bezitten der heerlijke *villa's*, welke de boorden van den *Teems* verfieren, nogtans bij de fnelle vaart langs deze rivier, welke derzelver helder-groene terrasfen befpoelt, een fraai gezigt opleveren. De rijkdom en welvaart, van welke zij het kenmerk dragen, ftemmen volmaakt overeen met de fchoone en aanzienlijke ftad, tot welke zij behooren. Een van dezelve trok bijzonder onze aandacht, niet alleen, omdat het grooter en fchooner was, dan de overige, maar omdat zich, vlak voor den hoofd-ingang, eene reusachtige van wit en zwart marmer vervaardigde graftombe verhief, welke de rustplaats aanduidde van de leden der familie, die reeds der natuur den tol betaald hadden.

Wij merkten op, dat in *Virginie* en *Maryland* bijna elk landhuis zijne kleine begraafplaats had, met cipresfen en *locusten* befchaduwd; en deze, met fmaak ingerigte

te grafsteden, hoezeer zij eenen min of meer somberen indruk gaven, hadden, voor het overige, iets bevalligs.

Wij hadden vrij lang de woning in 't gezigt van JOSEPH BONAPARTE, op den oever van *Nieuw-Jersey* gelegen, waar hij eene zeer groote uitgestrektheid gronds in eigendom bezit.

De gewezen koning had er verscheidene huizen laten bouwen, welke door Franschen bewoond werden. Het land is zeer vlak; doch hij had aan de beide zijden van het terrein een terras doen maken, van waar men een uitgestrekt gezigt heeft op de *Delaware*. Dáár, waar dit terras eenen regten hoek maakt, was eene zeer hooge kapel gebouwd, welke veel naar een *observatorium* gelijkt. Ik bewonderde de vindingrijkheid, waarmede de Katholijke vorst tevens aan de behoefte van zijn godsdienstig gevoel en aan zijn' smaak voor een schoon landgezigt had weten te voldoen. Het bovenste gedeelte van dit gebouw vertoont, van welken kant men het ook ziet, een groot kruis, waarvan het dwars gevormd wordt door een groot vooruitspringend balkon, dat den toren omgeeft.

„ Ziedaar," riep een Kwaker, op het zien dezer woning, „ ziedaar een gedenkteeken van een vervallen koningschap. Is het niet zonderling, dat onttroonde koningen in eene Republiek eene veilige toevlugtsplaats zoeken en vinden?"

Hij zei dit meer op eenen toon van ernst, dan van spotternij, en op zijn gelaat lag de uitdrukking van goedhartigheid; doch er waren onder het gezelschap, welke ik aanmerkingen van eenen geheel anderen aard hoorde maken over het genoegen, dat een zoo genoemde koning kon smaken, die verzekerd kon zijn, dat zijn hoofd geen

ge-

gevaar liep van zijnen romp gescheiden te zullen worden.

Te *Trenton*, de hoofdstad van *Nieuw-Jersey* verlieten wij het gemakkelijk vaartuig, hetwelk ons zoo zachtkens langs het vlak des strooms had doen glijden, om in de verfoeijelijkste diligence te stappen, welke ooit door een Christen-mensch gemaakt werd, om de leden van zijn' evenmensch te martelen. Tien van deze pijnbanken werden met passagiers gevuld, die met ons te scheep gekomen waren. Niet minder groot, dan het verschil van beweging, hetwelk wij ondervonden, was dat, hetwelk op het gelaat onzer reisgenooten plaats greep. Mannen, die gedurende de geheele reis, van *Philadelphia* af, op eene *sofa* uitgestrekt gelegen of in eenen gemakkelijken leuningstoel hadden gezeten, in de streelende bewustheid, dat zij er, met hunne baleinen *corsetten* en sierlijk gestrikte dassen, zeer verleidelijk uitzagen, en die elke roekelooze schoone, welke het waagde hen aan te zien, toelachten en toelonkten; — deze fraaije heertjes, zoo goed geharnast van buiten, en zoo innig met zich zelve ingenomen, hadden veeleer het voorkomen van ongelukkigen, op een rad uitgestrekt, dan van *petits-maîtres*, die er op uit waren, om veroveringen op het hart eener schoone te maken; het was, als of hunne baleinen hun tot in de ziel drongen: hunne geheele houding en gelaat had het voorkomen van smartelijk lijden. — Zoo ook de dames, die, met hare groote hoeden, elk eene plaats, voor drie personen bestemd, zouden hebben kunnen vullen, — hoe waren ook zij veranderd! — Ik geloofde bijna, dat zij tot het geslacht der Watergeesten behoorden en niet konden lagchen, dan, wanneer zij het geruisch van water hoorden. Als ik zoo de droevige figuren mijner reisgenooten aanzag, geraakte

ik

ik bijna in verzoeking, om te vragen, of ik ook zulk een treurig voorkomen had. Ik geloof intusſchen, dat ik er, zoo mogelijk, nog erger uitzag: want met al mijne philoſophie was ik niet in ſtaat, bij zulke ſlechte wegen en zulk een ellendig rijtuig, mijne bedaardheid te behouden.

Eindelijk kwamen wij onderweg weder aan eene ſtoomboot, waarmede wij de *Raraton* tot aan *Nieuw-Tork* moesten afzakken.

Ons oogmerk, toen wij aan boord gingen, was, om onze gebeukte ledematen op een goed bed te laten uitrusten; maar het gezigt van eene welvoorziene tafel, deed ons aan het nemen van een' ſmakelijken maaltijd de voorkeur geven. Ook zou het, inderdaad, zonde en ſchande geweest zijn de oogen te ſluiten voor het heerlijke tooneel, dat zich weldra aanbood. Ik heb de baai van *Napels* nooit gezien, en kan dus geene vergelijking maken; maar ik kan mij van dien aard niets ſchooners verbeelden, dan de baai van *Nieuw-Tork*. De voorwerpen, welke zich van alle kanten aan het gezigt aanbieden, zijn even ſchoon, als afwisſelende; indien ik ze wilde beſchrijven, zou ik eene bloote naamlijst leveren, zonder ook ſlechts een ſlaauw denkbeeld van het tooneel zelve te geven. Ik twijfel zelfs, of het penſeel van TURNER (*) in ſtaat zoude zijn aan hetzelve regt te laten wedervaren, en al de ſchoonheid en pracht weder te geven, welke het aan ons gezigt aanbood. Het ſcheen, alsof wij de haven van *Nieuw-Tork* naderden langs eenen ſtroom van vloeijend goud, en terwijl wij, in ſnelle vaart, de groenende eiland-

jes

(*) Een Engelſche Landſchap-ſchilder.

jes voorbijvoeren, welke zich uit dezen zeeboezem verheffen, wierp de ondergaande zon op dit tooneel hare ſchuinſche ſtralen, om ons telkens weder een nieuw punt in dit heerlijk en verrukkelijk landſchap voor oogen te ſtellen.

En, inderdaad, ook toen wij het onder een min ſchitterend licht zagen, kwam ons voor, dat *Nieuw-York* eene ſchoone en trotſche ſtad was. Na zoo lang door en langs half gevelde bosſchen gereisd te hebben, vonden wij haar, misſchien, ſchooner, prachtiger en merkwaardiger, dan zij ons zoude hebben toegeſchenen, indien wij er regtſtreeks van *Londen* af gekomen waren; doch ook dit in aanmerking nemende, moet ik evenwel verklaren, dat ik *Nieuw-York* voor eene der ſchoonſte ſteden houd, welke ik ooit gezien heb, en even ver uitmuntende boven alle andere ſteden der *Vereenigde Staten*, *Philadelphia* zelfs niet uitgeſloten, als *Londen* boven *Liverpool*, of *Parijs* boven *Rouaan*. Er is misſchien geene plaats, welker ligging gunſtiger is. Gebouwd op een eiland, hetwelk zij, welligt, eens geheel zal beſlaan, verheft zij zich, even als *Venetie*, uit het hart der zee, en ontvangt, gelijk deze koninginne der ſteden ten tijde van haren bloei en luister, de ſchatting der voortbrengſelen van alle werelddeelen.

De zuidpunt van het eiland *Manhatten* verdeelt den haven-boezem in twee rivieren, de eene ten Westen en de andere ten Oosten. Op dit punt verheft zich de ſtad *Nieuw-York*, ſtrekt zich van de eene rivier tot aan de andere in de breedte, — en drie of vier mijlen naar het Noorden uit. Zij beſlaat, naar mijne gisſing, nagenoeg zooveel gronds, als *Parijs*, doch is veel minder bevolkt.

De

De uiterfte hoek is aan den zeekant verfterkt door eene batterij, en vormt een uitftekend verdedigingspunt; doch is, in den tegenwoordigen vredestijd, in eene openbare wandelplaats herfchapen, zoo fchoon als geene andere ftad, geloof ik, er eene bezit. Daar neemt de heerlijke *Broadway*, (*Breedftraat*) een begin: aldus noemt men de fchoone ftraat, die de geheele ftad doorfnijdt. Deze prachtige ftraat behoeft voor geene andere ter wereld, noch ten aanzien harer lengte en breedte, noch met opzigt tot fchoone winkels, gemakkelijke voetpaden en fraai gekleede wandelaars, onder te doen. Men vindt er niet de heerlijke *equipages* van *Bond-ftreet*, noch de paleizen van *Regent-ftreet*, met hunne prachtige voorgevels, maar zij munt inzonderheid uit door hare uitgeftrekte lengte en vele fraaije gebouwen, van welke fommige met boomen en grasperken omgeven zijn. Het park, uit welks midden zich het ftadhuis verheft, is een zeer fchoon plein. Ik heb altijd ondervonden, dat ook de meest naauwkeurige befchrijving eener ftad niet in ftaat is, om mij dezelve levendig voor te ftellen; en anderen mogen de gave bezitten, om kerken, pleinen, ftraten aan de verbeelding hunner lezers duidelijk voor te fchilderen, ik houd mij overtuigd, dat ik die gave niet bezit. Ik zal dus geene poging doen, om eene in bijzonderheden gaande befchrijving te geven van deze groote en fchoone ftad der nieuwe wereld; maar alleenlijk zeggen, dat wij, gedurende de zeven weken, welke wij er doorbragten, telken dage iets nieuws zagen, dat onze belangftelling trok; en, indien zij niet zoo ver verwijderd was van de oude wereld en van al dat geen, waaraan het hart van elk' Europeaan zoo gehecht is, zou ik zeggen, dat ik nooit eene ftad gezien heb,

waar

waar ik liever mijn verblijf zoude willen vestigen.

De woningen der aanzienlijken zijn bij uitſtek ſchoon en de meubelen rijk. Gordijnen van zijde en ſatijn ziet men er even zoo dikwijls, misſchien nog meer, dan van katoen of chits; — ſpiegels, *chiffonières*, marmeren ſchoorſteen-mantels en marmeren tafels, niet minder fraai en kostbaar, dan te *Londen*. Buitendien vindt men er allerlei ſieraden met veel ſmaak vervaardigd uit Fransch porſelein, of rijk verguld, veel meer dan elders, omdat zij hier minder duur zijn; de ſtoep, de deuren, de trappen; — in één woord, alles is even fraai en net onderhouden. Bijna alle huizen hebben, van buiten, (*) groen geverwde *jalouſiën*, weinige nogtans hebben *balcons*, en men ziet er niet zooveel bloemen voor de venſters ſtaan, als te *Parijs* en *Londen*; maar ik ben in vele kamers en vertrekken geweest, die van binnen niet minder fraai verſierd waren, dan die van onze Europeſche pronkſters. Bloemenmandjes vol bloemen, *ſouvenir's*, *buste's*, albaste vazen, boekenkastjes met mode-poëzij, alles in marokijn gebonden; in één woord, allerlei fraaijigheden en ſnuisterijen, die in een' *ſalon* te huis behooren, vindt men er in niet minder overvloed en met dezelfde bevallige achteloosheid verſpreid, als bij ons.

Hudſon-Square met zijne omſtreken, was, zoo het ons toeſcheen, dat gedeelte van de ſtad, waar de *beau monde* zich het meest vertoont. Het is een zeer ſchoon plein, met

(*) De Schrijfſter merkt dit, waarſchijnlijk, daarom aan, omdat in *Engeland* de jalouſiën — welke dáár trouwens niet zeer algemeen zijn, — altijd aan den binnenkant der ramen in de vertrekken zelve geplaatst zijn.

met allerhande soorten van boomen beplant, en, wanneer men slechts het gras wat meermalen en met wat meer netheid affneed, zou het door geen der Londensche pleinen overtroffen worden.

Het ijzeren hek, waarmede het omgeven is, behoeft voor dat der *Tuileriën* in schoonheid niet onder te doen; en men zal zich een denkbeeld kunnen maken, hoe veel zorg men aanwendt, om dit park te versieren, als men weet, dat het zand voor de voetpaden te scheep van *Boston*, niet als ballast, maar als lading, wordt aangevoerd.

Het groote gebrek der huizen is derzelver eenvormigheid. Heeft men er een gezien, dan heeft men ze alle gezien. De verdeeling der vertrekken bevalt mij niet zeer. In bijna alle huizen zijn de eetzaal en de gezelschaps-vertrekken op dezelfde verdieping, en slechts door groote *portes-brisées* van elkander gescheiden. Wanneer deze geopend zijn, geeft dit zeker eene schoone *suite*; maar eene deur is geene genoegzame afscheiding tusschen eene eetzaal en een gezelschaps-vertrek. Het is, intusschen, zeer zeldzaam bij een' maaltijd een gemengd gezelschap van mannen en vrouwen te zien; hetgeen eene groote fout is in de gezellige verkeering, daar deze gewoonte niet slechts de beide sekfen van een aangenaam en genoegelijk bijzijn berooft, maar ook aanleiding geeft tot veelvuldige maaltijden van enkel mannen, hetwelk voor de beschaving en den fijnen toon van omgang niet gunstig is.

De avondpartijen, indien zij niet uitsluitend voor jonge lieden zijn aangelegd, zijn hoofdzakelijk toegewijd aan gezellige gesprekken. Het saizoen was reeds te ver gevorderd, om groote partijen te houden; nogtans zagen wij

er genoeg, om ons te overtuigen, dat men te *Nieuw-York* gezelſchappen aantreft, die, in welk land het ook zij, genoegelijk kunnen genoemd worden. Zelden neemt men er zijne toevlugt tot het kaartſpel; en dat de muzijk er over het geheel niet zoo goed is, als men op muzijkpartijen te *Londen* hoort, ſchrijf ik toe aan het gemis van bekwame kunſtenaars in het vak.

Ontegenzeggelijk, hebben de Amerikanen niet zoo veel *behoefte* om uitſpanning te nemen, als andere volken. Zij zijn er, misſchien, des te wijzer om, offchoon zij er in de oogen des vreemdelings minder innemend door zijn.

Er zijn te *Nieuw-York* drie ſchouwburgen, welke wij alle drie bezocht hebben. Die in het Park trekt alleenlijk de groote wereld, offchoon die van *Bowery* denzelven verre in ſchoonheid overtreft. De zaal laat, wat hare grootte en geregeldheid betreft, niets te wenſchen overig; zij is met ſmaak verſierd; de *decoratiën* en al de verdere toeſtel zijn even fraai als te *Londen*; maar de ſchouwburg is niet in trek. Op dien van *Chatham* ziet de *beau monde* zoo laag neêr, dat er eenige moed toe vereischt wordt, om te beſluiten er heen te gaan, en ik geloof niet, dat mijne nieuwsgierigheid zich zooveel veroorloofd had, indien ik niet het treurſpel *Rienzi* van *Miſs* MILFORD had aangekondigd gezien. Dit was de tweedemaal, dat ik de gelegenheid had dit ſtuk te zien vertoonen; en, offchoon het tamelijk ſlecht geſpeeld werd, zag ik het toch nog met veel genoegen. Het moet mijne belangſtelling wel zeer getrokken hebben; want, tot op het oogenblik, dat het gordijn viel, had ik niet de minſte acht geſlagen op al het vreemde, te midden van hetwelk ik mij bevond. Nu zag ik op de eerſte bank van de eerſte *loge* eene da-

me,

me, die den meest mogelijk moederlijken pligt vervulde; — mannen, die, gemakshalve, hunne rokken hadden uitgetrokken; en in het geheel merkte ik eene onvoegzaamheid op, die mij geweldig ſtuitte.

Ik zag hier op den ſchouwburg in het Park nogmaals den Amerikaanſchen *Roscius*, den heer FORREST Hij ſpeelde de rol van *Damon*, en hij ſchreeuwde op eenen toon, die, naar het mij althans voorkwam, al zeer weinig naar dien van den nachtegaal geleek. Ik kan dien beroemden tooneelſpeler niet bewonderen.

Op eenen anderen avond zagen wij er het *Asſchepoestertje*. *Mistresſ* AUSTIN was de hoofdperſoon en werd zeer toegejuicht.

Ook het overige perſoneel, gelijk ook de *decoratiën* waren zeer goed, en wij zagen, bij deze gelegenheid, den ſchouwburg in het Park op het gunſtigſte. Nogtans merkten wij er *verſcheidene wangen*, *waarover het ſcheermes niet gegaan was*, en lippen, die morſig waren van het gele ſap van dien verfoeijelijken tabak, en hoorden onophoudelijk rogchelen en ſpuwen, hetgeen er een noodwendig gevolg van is. Al hadden zij ook in hunne ſchouwburgen het orchest van *Feydeau* en koren, die uit Engelen beſtonden, zou ik er toch weinig genoegen kunnen ſmaken, zoolang hunne muzijk door zulk eenen bas *geaccompagneerd* wordt.

Terwijl wij te *Nieuw-York* waren, liet men ons een *proſpectus* zien van een Inſtituut naar de mode. Ik heb er een uittrekſel uit gemaakt, hetwelk ik hier mededeel, als een ſtaaltje van het veel omvattend plan van onderwijs, dat men hier op jonge meisjes toepast.

Instituut van *Brooklyn* voor jonge meisjes; op de hoogten van *Brooklyn*, tegenover e ſtad *Nieuw-York*.

KLEIN COLLEGIE.

Zesde Klasſe.

Latijnſche Spraakkunst, eerſte boek. — Latijnsch Leesboek van JACOBS, eerſte afdeeling. Nieuwe Aardrijkskunde. Beſchouwende en beoefenende Rekenkunde. Spraakkunst van Doctor BARBER. Oefening in het ſchrijven, in het ſpellen, in het ſtellen en zingen.

Vijfde Klasſe.

Latijnsch leesboek van JACOBS, tweede afdeeling. Romeinſche antiquiteiten. SALLUSTIUS. Aanleiding tot Latijn ſchrijven van CLARK. Oude en Bijbelſche Aardrijkskunde. Voorlezing over de poëzij, en over de welſprekendheid. Oefening in het maken van Aardrijkskundige kaarten, in het ſtellen, in het ſpellen, in het zingen.

Vierde Klasſe.

De gedenkſchriften van CAESAR. De vijf eerſte boeken der *Aeneïs* van VIRGILIUS. WATTS, *over den menſchelijken geest*. Staatkundige Aardrijkskunde (het groote werk van WOOD-BRIDGE) Natuurlijke historie. Behandeling der *globe's*, oude geſchiedenis. Slot der voorlezingen over de poëzij. Engelſche Spraakkunst. Oefening in het ſtellen, in het ſpellen en in het zingen.

GROOT COLLEGIE.

Derde Klasſe.

De overige boeken van VIRGILIUS. Uitgelezen redevoerin-

ringen van CICERO. Nieuwe geſchiedenis. Meetkunde Zedekundige wijsbegeerte. Kritiſche voorlezingen over de vertelſelen van YOUNG. Voorlezingen over de Doorzigtkunde (*Perſpectief*) Welſprekendheid. Redeneerkunde. Oefening in het ſtellen en in het zingen.

Tweede Klasſe.

TITUS LIVIUS. HORATIUS. (de Oden). Natuurlijke Godgeleerdheid. Kort begrip der kerkelijke historie. Levensbeſchrijvingen der vrouwen. Stelkunst. (*Algebra*) Natuurkundige Wijsbegeerte. Werktuigkunde. Waterweegkunde. Luchtkunde. (*Pneumatologie*) Klankkunde. (*Acoustiek*) Beſpiegelende Wijsbegeerte. Onderrigt in de leer des Christendoms; — Oefening in het ſtellen en in het zingen..

Eerſte Klasſe.

De overige gedichten van HORATIUS. TACITUS. Natuurkundige Wijsbegeerte (*Electriciteit*) *Gezigtkunde.* (*Optica*) *Magnetismus. Galvanismus. Sterrekunde. Scheikunde. Mineralogie. Aardkunde.* (*Geologie*) Kort begrip der Staatshuishoudkunde. Oefening in het ſtellen en in het zingen.

Het Fransch, Spaansch, Italiaansch en Grieksch kan men, des verkiezende, in alle klasſen leeren.

De beurs is een zeer ſchoon gebouw, en houdt nagenoeg het midden tusſchen het ſombere en lompe van die te *Londen*, en het ſierlijke en vrolijke van die te *Parijs*. De kerken zijn eenvoudig, maar zeer net; en zij worden

 zoo-

zoowel van buiten, als van binnen in den besten ſtaat onderhouden; ik heb er, evenwel, nooit eene gezien, die aanſpraak kon maken op eenige pracht, de hoofdkerk te *Baltimore* alleen uitgezonderd.

Te *Nieuw-York*, zoowel als overal elders, ziet men in de kerken, als de dienst verrigt wordt, lange rijen van Franſche hoeden, van allerlei vorm en gedaante, even als een bed met tulpen; rijen, tusſchen welke zich ſlechts hier en daar het ongedekte hoofd van eenen man vertoont. De verhouding tusſchen de beide ſekſen is ook hier, in de kerken, dezelfde, als ik het overal gevonden heb. Slechts eenmaal heb ik het tegendeel zien plaats hebben. Aan de overzijde van den Noordelijken arm der rivier, ongeveer drie mijlen opwaarts, ligt eene plaats, *Hoboken* genaamd. Een particulier, die daar een fraai huis en eene groote uitgeſtrekheid gronds bezat en tevens het regt, om daar met eene pont over te zetten, beſloot met dit een en ander zijne winst te doen, zijnen tuin tot eenige morgen lands te beperken en het overige tot eene openbare wandelplaats te maken, welke hij zeer eenvoudig, maar met ſmaak beplantte. Eene breede heg van kreupelhout en bloemheesters, tusſchen welke zich hier en daar zware boomen verheffen, ſtrekt zich twee mijlen in de lengte uit, haar' aanvang nemende van eene hoogte, welke een heerlijk gezigt aanbiedt op den onvergelijkelijken *Hudſon*. Nu eens loopt deze heg over rotſen, welke zich tot aan den boord van het water uitſtrekken, dan wijkt zij terug en laat eenen keiachtigen oever open, tegen welken de golfjes klotſen en breken, terwijl zij door hun zacht geruisch het oor op eene aangename wijze ſtreelen. Dwars door dit bevallige bosch geleidt een breed terras, naar al de

de plekjes, die een fraai gezigt kunnen verſchaffen. Van hetzelve loopen van tijd tot tijd ſmallere paadjes naar het digtſte en ſchaduwrijkſte gedeelte van het bosch, terwijl andere zachtkens glooijend afdalen naar de fraaije kreekjes, welke de oever der rivier vormt.

Voor den halven ſtuiver, welken men voor het overvaren met de pont betaalt, heeft men tevens den toegang tot dit kleine *Eden.* Wij gingen er op eenen Zondag-achtermiddag heen. Er wandelden verſcheidene duizende menſchen, en wij hielden ons, nadat wij meermalen geteld hadden, verzekerd, dat negentien-twintigſte gedeelten der aanwezigen mannen waren. De vrouwen waren in de kerk. Nooit ben ik, geloof ik, zoo zeer overtuigd geweest, dat men den Sabbatdag, den heiligen dag, den eenigen dag, dat de groote meerderheid der Christen-wereld haren tijd kan beſteden, zoo als zij goedvindt, — wél doorbrengt, als men dien geheel binnen de wanden van een koud kerkgebouw ſlijt, om eenen Geestelijke, *eenen zoon van het ſtof*, te hooren prediken; hoe ſchoon en hoe vol van wijsheid zijne rede voor 't overige ook zij.

„Hoe is het mogelijk, om al het bekoorlijke, dat de Natuur in zulk eenen oneindigen rijkdom aan hare beminnaars aanbiedt, te verſmaden en onopgemerkt te laten? De boschjes, weêrgalmende van het gekwinkeleer der vogelen; het ruiſchen der golfjes langs den oever; de pracht der wouden; de tooi der velden; al hetgeen de morgenzon met hare vervrolijkende ſtralen verguldt; het liefelijk avondgezang der bosch-bewoners, door de echo wederkaatst; al het ſchoon, dat de bergen bekleedt, en de verrukkelijke en eerbiedwekkende luister des uitſpanſels — hoe is het mogelijk, dat men zich zelven zoude kunnen verge-

ven dit alles niet te genieten ?"

Hoe komt het toch, dat de Amerikanen, die voor goede echtgenooten en vaders gehouden worden, kunnen toelaten, dat, terwijl zij geene zwarigheid maken zich zelven de vrijheid te vergunnen, om op dezen heiligen dag in den tempel van den levenden God te wandelen, — zij, die hun op aarde het liefste zijn, gebukt gaan onder den last der ketenen van het wreedste *fanatisme?* Hoe kunnen zij zelve de verkwikkende en balfemende lucht inademen, zonder te denken, aan den onzuiveren en benaauwenden dampkring, waarin zij, die hun dierbaarder zijn, dan het leven, zich bevinden? Hoe kunnen zij de knoppen en bloefems, welke de lente doet uitbotten, aanzien, zonder zich de nog veel gloeijender koonen hunner dochters te herinneren, welke verbleeken en verwelken, terwijl die arme fchepfels zich verpijnen, om uren lang, gedurende de hitte van den dag, met honderde andere flagtoffers in een kerkgebouw opgefloten te zitten, om het gefchreeuw van eenen Geestelijke te hooren, vol wind en ijdelheid, maar door eene fynode van oude wijven voor heilig verklaard? Zij kunnen niet gelooven, dat dit voor hun eeuwig heil noodig is; dan toch zouden zij zelve er zich niet aan onttrekken. Wat is er dan de reden van? Vreezen zij die priesters, die van niemand, dan van zich zelve hunne zending hebben; en bieden zij dezen, als een offer, om hunne genegenheid te verwerven, hunne vrouwen en dochters aan? Of verbeelden zij zich, dat zij in het overige gedeelte der week eene meerdere vrijheid zullen genieten, omdat zich hunne vrouwen en dochters drie of vier malen op iederen Zondag eenige uren in eene kerk of kapel opfluiten? Het is waar, dat te *Hoboken*,

zoo-

zoowel als elders, eene foort van herbergen zijn, uit welke, als men er voorbijgaat, een allerongenaamfte tabaken *whiskey*-lucht naar buiten dringt, en het kan wel zijn, dat men met eene vrouw of meisje in deze huizen niet kan gaan. De eigenaar heeft evenwel weten voor te komen, — en dit doet zijnen fmaak eer aan, — dat deze walgelijkheden het oog niet hinderen. Eene dezer rustplaatfen heeft geheel en al het voorkomen van een' Griekfchen tempel; indien men er wijn dronk, in de plaats van *whiskey*, zou hij aan *Bacchus* kunnen toegewijd zijn. Maar in dit opzigt, even als in vele andere, is er een groot onderfcheid tusfchen de Republieken der oudheid en die van onze dagen.

Na eenen Zondag in de kerken, en eenen anderen in de tuinen van *Hoboken* te hebben doorgebragt, zal men zich overtuigd houden, dat de duizende wélgekleede mannen, welke men zich naar hunn' zin ziet vermaken, althans voor dien dag, aan de Geestelijken de duizende fraai opgefchikte vrouwen hebben overgelaten, welke men in de kerk aantreft. De Amerikanen beroemen zich zeer op hunne godsdienftige en zedelijke beginfelen, doch deze verdeeling ten aanzien van hunne uitfpanningen geeft er mij geen zeer gunftig denkbeeld van.

Ik bezocht alle verzamelingen van fchilderijen, welke te *Nieuw-Tork* zijn. De *Medicisfen* der Republiek moeten zich nog vrij wat moeite geven, om ze flechts dragelijk te maken. Het ergfte is, dat, met uitzondering van een half dozijn perfonen, de goede burgerij meer dan tevreden is; zij is verrukt.

Men hoort door de longen der Republiek, — ik bedoel de Nieuwspapieren en Dagbladen, — niets voort-

brengen dan toonen van lof en triomf; en zij juichen schier van genoegen, wanneer zij van hunne nationale meesterstukken spreken. Men zou het bezwaarlijk gelooven, indien ik de voorbeelden van volslagen onkunde in de schilderkunst, welke ik bij personen van den eersten stand heb aangetroffen, hier wilde vermelden. Indien er al eenige onbekrompenheid bestaat en eenige zucht, om de schoone kunsten te beschermen, gaan dezelve met zooveel onkunde gepaard, dat men er zich ter naauwernood een denkbeeld van kan maken. Eenigen twijfel te opperen over de voortreffelijkheid hunner kunstenaars, is in staat de Amerikanen te verbitteren. Eens zeide mij een hunner, met zeer veel hoffelijkheid, dat thans de geheele wereld wist, dat de mededinging tusschen *Engeland* en zijn vaderland een einde had genomen, en men nu, natuurlijk, kon verwachten, dat er een weinig afgunst volgen zou op de verbazing, waarmede het moederland zag, hoe ver haar reeds hare oude volkplanting voorbij gestreefd was.

Ik moet, evenwel, het kleine aantal kunstenaars, welke ik heb leeren kennen, regt laten wedervaren en zeggen, dat zij veel bescheidener zijn, en minder aanmatiging bezitten, dan hunne *Maecenassen.* Ik heb vele hunne onkunde in het teekenen hooren bekennen en er zich over bedroeven; en dikwijls heb ik opgemerkt, dat zij de verdiensten der Europesche kunstenaars hoog waardeerden (offchoon zij hen misschien alleenlijk uit *gravures* kenden) en derzelver meerderheid huldigden, 't geen een bewijs is, dat zij een waarachtig gevoel van kunst hadden. En, inderdaad, ik geloof, dat de Amerikanen een' uitstekenden aanleg voor de schilderkunst hebben, maar zij moeten zich een' geheel nieuwen weg banen midden door eenen stikdon-

donkeren nacht. Zoodra eene fchilder-academie is opgerigt, ftrekt hare eerfte zorg daarheen, om aan de wanden der zaal voor de tentoonftelling, al het gekrabbel, dat haar maar aangeboden wordt, op te hangen. Er zijn geene werkplaatfen, waar men naar modellen fchildert; en er heerscht in het onderrigt weinig orde en geleidelijkheid. Knapen, die zoo min den menfchelijken vorm kennen, als de oogen, den mond en de neus der maan, gaan reeds aan het portret-fchilderen. Indien fommige hunner eens een jaar hun palet ter zijde wilden leggen; les in de ontleedkunde namen, en dáár, — niet in boeken — de fpieren en gewrichten van het menfchelijk ligchaam beftudeerden, zouden de tentoonftellingen van fchilderijen in *Amerika* weldra ophouden beneden de kritiek te zijn.

De belangrijkfte fchilderijen-verzameling, welke, tijdens mijn verblijf in *Amerika*, voor het publiek openftond, is, ontegenzeggelijk, die van den kolonel TRUMBOLD. Hoe kunnen toch de Amerikanen dulden, dat deze verzameling, die waarlijk nationaal is, ongebruikt blijft in handen van den kunstenaar? Dit is moeijelijk te begrijpen. Een groot aantal der fchetfen zijn voortreffelijk; en ware meesterftukken.

De inrigting van het inwendige der publieke geftichten van *Nieuw-York* is hoogst doelmatig en laat niets te wenfchen overig. Men merkt daarin eene orde en geregeldheid, die den vreemdeling verbazen. Het geftiecht toegewijd aan de verbetering van jonge lieden van beide fekfen, die veroordeeld zijn, is in zijne foort een model, dat verdient nagevolgd te worden, en bewonderenswaardig, zoowel in al de bijzonderheden van het inwendig beftier, als om deszelfs edel doel. Het is in alle opzigten aller-

be-

belangrijkst. Er is hier een in het oogvallend onderſcheid tusſchen de knapen en meisjes. De eerstgenoemde maken de ſchoonſte verzameling van jonge lieden van dien leeftijd uit, welke ik ooit gezien heb; alle zijn, vrolijk, levendig en opgeruimd; de meisjes, daarentegen, zien er geheel anders uit; zij zijn loom, onverſchillig voor alles en droefgeestig. Met den opper-toezigter des geſtichts ſprekende, maakte ik hem deze opmerking, en hij verhaalde mij, dat dit niet alleen zoo ſcheen, maar ook wezenlijk het geval was. — Alle waren op heeter daad gevat; maar de jonge knapen, eens voor den gevaarlijken invloed beveiligd, welke hen op dien ſlechten weg gebragt had, waren, als de veêr, die, wanneer de drukking ophoudt, hare veêrkracht herneemt, en, nu niet meer blootgeſteld aan gevaar en ſchande, hadden de hoop en opgeruimdheid weder hun gelaat levendigheid bijgezet. De arme meisjes, daarentegen, durfden ter naauwernood hare oogen opſlaan. De beide ſekſen verſchillen van elkander als de eik en de lelie na een onweder. De eerſte ſchudt, zoodra de wind weder door zijne takken blaast, de regendroppelen van zijne bladerenkroon en vertoont zich vervolgens des te ſchooner; maar de lelie, wanneer haar zijden gewaad eens bezoedeld is, onttrekt zich aan het oog, duikt haar hoofd ter aarde en rigt zich niet weder op.

Wij bragten eenen zeer genoegelijken dag door in *Nieuw-Jerſey*, waar wij, in gezelſchap van eenige vrienden, de hellende vlakken gingen zien, welke men, in de plaats van ſluizen, gebruikt bij het kanaal van *Morris.*

Het is een zeer belangrijk werk, en een van de duizend be-

bewijzen, welke aantoonen, dat de Amerikanen zoo ondernemend zijn, als eenig volk ter wereld. Men verhaalde mij, dat dit verbazende kanaal, hetwelk den *Hudſon* met de *Delaware* vereenigt, eene lengte heeft van honderd mijlen, en dat op deze lengte tusſchen het waterpas van den grond een verſchil is van meer dan *zestien honderd voeten*, waarvan men veertien honderd voeten, door middel van het aanleggen van hellende vlakken is te boven gekomen. Deze vlakken zijn, door elkander, ongeveer van zestig perpendiculaire voeten, en kunnen nagenoeg veertig ſcheepslasten dragen. De tijd, welken men noodig heeft, om ze te pasſeren, is twaalf minuten voor elke honderd perpendiculaire voeten. De kosten der vervaardiging beloopen niet het derde van hetgeen ſluizen zouden vorderen. Indien wij in *Engeland* nieuwe kanalen graven, verdient de aanleg van dit kanaal van *Morris* allezins de aandacht.

Het is in meer dan een opzigt een buitengewoon werk. Niet ſlechts, dat deszelfs waterpas een verſchil oplevert van zestien honderd voeten, maar, op ééne plaats, loopt het langs eenen berg, dertig voeten hooger, dan de daken der hoogſte gebouwen van de ſtad *Paterſon*, die aan den voet des bergs ligt; en, op eene andere, loopt het dwars over den waterval van den *Pasſaic*, in eene ſteenen waterleiding, die zestig voeten hooger is, dan het water van de rivier. Dit ſchoone werk heeft voornamelijk zijn beſtaan te danken aan den vaderlandlievenden ijver van den kundigen CADWALLADER COLDEN.

Er is geen trek in 't karakter der Amerikanen, die meer achting verdient, dan de ſtoutheid en volharding, welke zij aan den dag leggen in het ondernemen en daarſtellen

van

van publieke werken. Zij laten zich door niets afschrikken, wanneer zij met eenigen grond op een' gunstigen uitslag kunnen rekenen. Dit is de reden, waardoor, met eene zoo onbegrijpelijke snelheid, steden te midden der bosschen verrezen zijn; ja, indien men hen ten volle kon overtuigen, dat er op een gegeven punt in den Oceaan, een schat van dollars te vinden was, twijfel ik er in het minste niet aan, of men zou hen, in den tijd van achttien maanden of daaromtrent, een pad onder water door zien graven, om er te komen.

Men heeft mij te *Nieuw-York* verhaald, dat het in onderscheidene deelen van dezen Staat, de gewoonte is, om de Presbyteriaansche leeraars op de navolgende wijze te bezoldigen. Eenmaal in het jaar, begeeft zich in den namiddag van eenen bepaalden dag een der leden van elk huisgezin naar den Leeraar. Ieder brengt een offer mede, geëvenredigd aan zijne middelen, 't welk bestaat uit noodwendige levensbehoeften. De behoeftigsten leggen hunne schatting neder in eene groote mand, welke ten dien einde aan de deur geplaatst is. Belangrijker geschenken, en welke een eervol blijk kunnen opleveren van de vroomheid des gevers, worden in het vertrek gebragt, waar het gezelschap verzameld is. Suiker, koffij, thee, kaas, vaatjes meel, stukken Iersch linnen, porceleinen of glazen huisraad, zijn, naar men mij verhaalde, veelal en voor het grootste gedeelte de voorwerpen, uit welke het offer bestaat. Wanneer het gehèele gezelschap bijeen is, en het geven en ontvangen is afgeloopen, worden er thee,

kof-

koffij en gebak voorgediend; doch ook dit veroorzaakt den Leeraar noch moeite, noch kosten. Eenige dames van de gemeente belasten zich met deze drokte, en dekken gezamelijk de onkosten van dit onthaal.

Eene andere gewoonte te *Nieuw-York* plaats grijpende, en die mij minder gepast voorkomt, is om eenmaal in het jaar te verhuizen. Op den eersten Mei van elk jaar gelijkt *Nieuw-York* naar eene stad, die gecapituleerd heeft op de voorwaarde, dat ieder dezelve kan verlaten en al zijne tilbare have mag medenemen. De prachtigste meubelen en het armoedigste huisraad, pakkaadje van allerlei soort en grootte, vrachtwagens en karren, blanke, zwarte en geelkleurige slepers en sjouwerlieden, vervullen alle straten, alle hoeken der stad van het Oosten naar het Westen, van het Zuiden naar het Noorden. Allen, met wie ik over deze gewoonte sprak, beklaagden zich over het lastige er van, maar verzekerden mij tegelijk, dat het onvermijdelijk was, indien men in een huurhuis woonde. Vele mijner vrienden te *Nieuw-York* hadden een huis gekocht of laten bouwen, alleenlijk, om jaarlijks van dezen last verlost te zijn.

Het aantal der negers te *Nieuw-York* is zeer groot, maar zij zijn nu alle vrij; de vrijlating der laatste had plaats in den jare 1827. Zelfs niet te *Philadelphia*, waar men zich het sterkst en het krachtigst tegen de slavernij verzet heeft, schijnen de negers zoo veel aanzien te bezitten, als te *Nieuw-York*. Zij hebben hier onderscheidene kapellen, in welke Leeraars, die negers zijn, de dienst verrigten, en eenen schouwburg, waar geene andere tooneelspelers zijn, dan negers. In dezen schouwburg is eene galerij voor de blanken bestemd, die lust mogten heb-

hebben denzelven te bezoeken; en welke alleen dáár eene plaats kunnen krijgen. Zij volgen hierin geftrengelijk het regt van wedervergelding, daar de fchouwburgen der blanken insgelijks alle eene galerij hebben, uitfluitend voor de negers beftemd. Ik heb dikwijls, vooral des Zondags, gezelfchappen van fraai gekleede negers ontmoet met hunne vrouwen bij zich, jegens welke ik hen dikwijls eene hoffelijkheid en *galanterie* zag betoonen, die ik van de blanken ten aanzien hunner echtgenooten zelden gelegenheid had op te merken. Eens ontmoetten wij op de *Broadway* (Breedftraat) eene jonge negerin, naar de laatfte mode gekleed, vergezeld van haren zwarten minnaar, wiens opfchik niet minder naar den fmaak was; *Lorgnèt*, veiligheids-ketting aan het horologie, niets was vergeten. Hij wandelde naast zijne zwarte beminde, den hoed onder den arm, en met het voorkomen van de teederfte gehechtheid. Aan het venfter van een fraai huis, langs 't welk zij voorbijgingen, ftond een zeer bevallig blank meisje, in gefprek met twee heeren: maar, helaas! beide hadden den hoed op het hoofd, en de een nog daarenboven eene pijp in den mond.

Indien het niet de bijzondere gang was, waardoor zich alle Amerikanen onderfcheiden, zou men *Broadway* voor eene Franfche ftraat kunnen aanzien, waar de *beau monde* gewoon is te wandelen. In de kleeding volgt men geheel en al de Franfche modes. Niets, met uitzondering misfchien der katoenen koufen, moet daaraan Engelsch zijn, of men wordt met den vinger nagewezen. Al wat Engelsch is, deugt ftellig niet, en ftrijdt tegen den goeden fmaak. Engelfche ftoffen, Engelfche modes, Engelfche uitfpraak, Engelfche houding zijn even zoovele verwijtingen,

gen, en te zeggen, dat eene vrouw het voorkomen heeft van eene Engelſche te zijn, is de vinnigſte ſatire, welke men op haar kan maken.

Ik herinner mij, dat ik in *Frankrijk* geweest ben, bijna onmiddellijk nadat wij dit land zoo vijandig waren binnengetrokken. Desniettemin, en in weêrwil van de gezindheden, welke een oorlog, die zoovele jaren geduurd had, noodwendig in de gemoederen had moeten opwekken, was het toch de mode, om, al wat Engelsch was, te bewonderen. Familie-twisten moeten vast moeijelijk bij te leggen zijn: want vijftien jaren van vrede zijn niet in ſtaat geweest den haat van broeder *Jonathan* te bedaren tegen het land zijner vaderen, *hetwelk hij hartelijk verfoeit.*

Het is bijna overbodig te zeggen, dat vreemdelingen bij de Patriciſche familiën in *Amerika* met de meeste vriendelijkheid en voorkomendheid ontvangen worden. Een *gentleman*, in den zin, dien wij aan dit woord hechten, is overal dezelfde; en een Amerikaanſche *gentleman* en zijne familie weten bij vreemdelingen van andere natien, zoo goed als eenig volk ter wereld, de eer van hun land op te houden. Doch deze ſtand, hoezeer hij zonder twijfel in *Amerika* beſtaat, is er nogtans niet zeer talrijk, en men kan dus denzelven niet met regt, als een ſtaaltje, van het volkskarakter aanhalen.

De meeste huizen te *Nieuw-Orleans* zijn van buiten beſchilderd, doch zóó, dat er alle zorg gedragen is, om die gedeelten, welke men in het oog wil doen vallen,

niet te ontſieren. Men maakt tegenwoordig veel gebruik van eene ſchoone ſteenſoort, *Jerſey*-ſteen genoemd. Deze is zeer fraai bruin, en geeft aan de ſtad een bevallig aanzien. De paden voor de voetgangers zijn in de meeste ſtraten bij uitſtek gemakkelijk, daar zij gevloerd zijn met groote ſteen-platen, 't geen verre de voorkeur verdient boven tigchelſteenen, zoo als te *Philadelphia*.

Des avonds zijn de winkels, die zeer laat geopend blijven, door middel van gas, fraai verlicht, en heerscht er, even als te *Londen* en *Parijs*, veel drokte. Zeer veel verſchilt *Nieuw-Tork* in dit opzigt van *Philadelphia*, waar des avonds langs de ſtraten eene plegtige ſtilte heerscht.

Er zijn in onderſcheidene gedeelten der ſtad eenige boomen en ik zag er nog, die zeer onlangs geplant en met veel zorg beſchut waren. Het zou te wenſchen zijn, dat het aantal grooter ware: want de zonneſtralen, duizende malen teruggekaatst, maken hier in den zomer, gedurende den dag, de hitte ſchier onverdragelijk.

IJs vindt men hier in grooten overvloed, en ik geloof niet, dat er een huisgezin in de ſtad is, waar men zich niet de uitgave veroorlooft, om een ſtuk ijs te koopen, ter verkoeling van het water en het hard houden van de boter.

Betere huurkoetſen, dan hier, zijn er ter wereld niet, maar zij zijn verbazend duur, en men moet zorgen, om vooraf met den koetſier over den prijs overeen te komen, of hij heeft het in zijne magt, u onmatig te laten betalen. De eerſte maal, dat ik eene huurkoets nam, verzuimde ik deze voorzorg, en de koetſier vroeg mij twee en een' halven dollar voor een toertje van nog geen twintig minuten.

Toen

Toen ik hierover met den bediende uit mijn logement ſprak, vroeg hij mij, of ik een accoord met den man gemaakt had. — „Neen," antwoordde ik. — „Dan," hernam hij op een' zekeren toon van welgevallen, „geloof ik, dat de *Yankee* u te ſlim geweest is."

De partikuliere rijtuigen te *Nieuw-York* zijn veel fraaijer en beter, dan ik ergens elders gezien heb. Livereijen ziet men wel niet en daardoor misſen zij een wezenlijk ſieraad; doch, desniettemin, maakt eene *Nieuw Yorkſche* zomer-equipage, met een zwierig en net gekleed gezelſchap daarin, niet alleen op *Broadway* een zeer goed figuur, maar zou ook overal elders zich gerust kunnen vertoonen.

De weelde der Aristocratie van *Nieuw-York* bepaalt zich niet uitſluitend tot de ſtad; er is ter naauwernood één morgen gronds op het geheele eiland *Manhatten*, waar zich niet een bevallig landhuis, of prachtige buitenplaats verheft. De voornaamſte liggen aan de oevers van den Noordelijken en Oostelijken tak van de rivier, en grenzen met hunne heldergroene terrasſen aan hare boorden. Die, welke mijn oog het meest trof, ligt in het ſchoone dorp *Blomingdale*. Dáár vindt men in eenen omtrek van zestien morgen lands, alles vereenigd, wat een tuin aangenaams en bevalligs kan opleveren. Te vergeefs zou ik de afwisſeling van heuvels en valleijen, van boschjes en grasperken, van beekjes en hoogten trachten te beſchrijven, welke men hier ziet; en evenmin kan ik er door eene vergelijking een denkbeeld van geven: want ik heb nooit iets gezien, dat er mede overeenkomt. Ik weet niet, in hoever de gastvrijheid, welke ik er ondervond, op mijne ge-

waarwordingen haren invloed kan hebben uitgeoefend; maar zekerlijk is er geene plaats, die aangenamere herinneringen bij mij nagelaten heeft; en nooit heb ik mij in eenen kring bevonden, die meer gefchikt was, om daarin genoegen te fmaken, en die men met meer leedwezen en fpijt verliet, dan dien, welken ik te *Woodlawn* aantrof.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Het oordeel der Amerikanen over Kapitein BASIL HALL'S *Reizen in de* Vereenigde Staten.

Thans bijna aan het einde mijner reize genaderd, wil ik, voordat ik de pen nederleg, nog iets zeggen, van hetgeen ik als een' der merkwaardigfte trekken van het nationale karakter der Amerikanen befchouw; ik bedoel die verregaande gevoeligheid, door welke zij zich alles, wat er van hen gezegd of hen aangaande gefchreven wordt, zoo fterk aantrekken. Het fterkfte bewijs, dat ik hiervan kan aanhalen, is misfchien de indruk, welken de *Reizen in Noord-Amerika* van kapitein BASIL HALL, bij hare verfchijning, op alle klasfen van lezers maakten. Het was, inderdaad, eene foort van zedekundige aardbeving, en de trilling, welke zij aan al de zenuwen der Republiek had medegedeeld, had, toen ik in Julij 1832 het land verliet, — dus twee jaren na den eerften fchok — nog niet geheel opgehouden.

Ik bevond mij te *Cincinnati*, toen het werk in *Amerika* aankwam, en het was eerst in Julij 1830, dat ik er

 mij

mij een exemplaar van kon aanſchaffen. Een boekverkooper, bij wien ik mij vervoegde, zeide mij, dat hij er eenige had verkocht, voordat hij wist, wat de geest van dit werk was; maar dat, ſedert hij dien kende, hij volſtrekt geen enkel exemplaar meer verkoos af te leveren. Zijne mede-boekverkoopers moeten zekerlijk minder naauwgezet geweest zijn; want de *Reis* van kapitein HALL werd in de ſteden en op de dorpen, op de ſtoombooten en *diligences* gelezen; en men hoorde van alle kanten en uit aller mond het: *weg met hem*, met zooveel verontwaardiging aanheffen, dat ik mij niet herinner ooit van iets dergelijks getuige te zijn geweest.

Het was een geluk voor mij, dat ik mij het werk niet heb kunnen aanſchaffen, dan, nadat ik er reeds zooveel over had hooren ſpreken: want mijne nieuwsgierigheid, om den inhoud van een zoo verfoeid werk te weten te komen, gaf van mijnen kant aanleiding tot vragen, op welke ik ſoms antwoorden ontving, waarbij de zonderlingſte gevoelens voor den dag kwamen.

Zeer geſteld te zijn op de goedkeuring van anderen en gevoelig voor hunne berisping, zijn, ten allen tijde, als loffelijke eigenſchappen en karaktertrekken beſchouwd. Maar de indruk, welken het werk van kapitein HALL, bij deszelfs bekend worden in de *Vereenigde Staten*, op ſchier alle Amerikanen maakte, bewijst duidelijk, dat die trekken, indien zij overdreven worden, in eene laakbare zwakheid ontaarden.

Men hoorde, inderdaad, met verbazing lieden, die, in andere gevallen, menſchen van oordeel toonden te zijn, hun gevoelen over dit werk uiten. Nooit heeft de hartstogt eene zoo volkomene overwinning behaald op het gezond

zond verſtand, hetwelk men anders doorgaans in de beoordeelingen, welke een geheel volk uitſpreekt, kan opmerken. Ik wil hier niet ſpreken van eene zekere bekrompene eigenliefde; deze moest men, misſchien, verwachten. Men zegt van ſommige volken, dat zij eene fijne huid hebben; maar de burgers der *Vereenigde Staten* ſchijnen er in het geheel geene te hebben. Zij beven bij het minſte togtje, indien het niet door den adem der vleijerij eenigzins getemperd is. Het is dus niet te verwonderen, dat de grondige en fijne opmerkingen van eenen reiziger, wiens oordeel zij begrepen, dat gehoord zoude worden, hen in eene kwade luim bragt. Zonderling was het, intusſchen, hier, de drift en woede te zien, die hen in 't eerst vermeesterde, en dan de kinderachtige uitvlugten op te merken, waardoor zij de ſtrengheid, waarmede zij zich verbeeldden behandeld te zijn, trachtten te verklaren.

Niet tevreden met te zeggen, dat het geheele werk van het begin tot het einde, geen enkel woord waarheid bevatte — hetgeen ik telkens, als men er over ſprak, hoorde beweren — pijnigde zich elk, om toch uit te vinden, waarom kapitein HALL in de *Vereenigde Staten* gekomen was, en waarom hij zijne reis had uitgegeven.

Ik heb iemand in allen ernst hooren zeggen en op eenen toon van overtuiging, die niet ſterker zijn kon, al berustte zij op eene officiële verklaring, dat kapitein HALL door de Engelſche regering naar *Amerika* gezonden was, met het bepaalde oogmerk, om de ſteeds toenemende bewondering der Engelſchen voor den Amerikaanſchen regeringsvorm tegen te gaan; — dat hij dus op order van het gouvernement in *Amerika* gekomen was, en, uit ge-

hoorzaamheid aan diezelfde orders, zooveel te berispen had gevonden.

En dit zijn geene praatjes, die alleen in fommige kringen gangbaar zijn; ik houd mij verzekerd, dat het de vaste overtuiging van een zeer groot gedeelte der bevolking is. De Amerikanen verkeeren zoo vast in het denkbeeld, dat men hen niet zien kan, zonder hen te bewonderen, dat zij zich de mogelijkheid niet kunnen voorftellen, dat men, in alle opregtheid en zonder tegen hen vooringenomen te zijn, iets te berispen vindt, 't zij aan het land, 't zij aan deszelfs bewoners.

Te *Philadelphia* viel mij een klein, nameloos boekske in handen, gefchreven met het doel, om aan te toonen, dat men volftrekt niet rekenen kon op hetgeen kapitein HALL verhaalde, „ niet flechts, omdat hij de Amerikanen gelasterd had, maar ook, omdat hij, in andere opzigten, een man was, wiens zedelijkheid zeer twijfelachtig fcheen te zijn." Ten bewijze van het laatstgenoemde verwijt, wordt eene plaats uit des mans *Reis* aangehaald, waar hij op eenen ongedwongen' toon fpreekt van de verlegenheid, waarin hij zich eens bevond, bij gebrek van eene fchel. De fchrijver van het boekske noemt dit een ftaaltje van *ergerlijke onkieschheid.* — De plaats is deze:

„ Op zekeren morgen (zegt kapitein HALL) was ik wat laat opgeftaan, en daar er geen water in mijn lampet was, ging ik, half gefchoren, half gekleed en meer dan half uit mijn humeur, naar water zoeken, als een matroos op half rantfoen op eene onbekende kust naar eene bron of beek zoekt. Ik liep naar boven en naar beneden, en bezocht, op dezen ontdekkingstogt, een half dozijn onderfcheidene vertrekken, met de kans van, gelijk het liedje

zegt,

zegt, *in de kamer van eene of andere dame binnen te vallen;* hetgeen in den toeſtand, waarin ik mij bevond, mij vrij wat in verlegenheid zou gebragt hebben."

Als een ander bewijs van de onkieschheid en onzedelijkheid van kapitein HALL, wordt de plaats bijgebragt, waar hij zegt, dat hij gedurende al den tijd, welken hij in de *Vereenigde Staten* doorbragt, geen enkel voorbeeld gezien heeft van *flirtation* (*).

De beſchuldiging van ondankbaarheid hoorde men bij herhaling uit ieders mond. Dat hij, niettegenſtaande hij zelf verklaarde overal een vriendelijk onthaal genoten te hebben, nogtans een ongunſtig oordeel over het land geveld had, dat was, zeide ieder, een blijk van de verfoeijelijkſte ondankbaarheid, die ooit in een menſchelijk hart was opgekomen. Eens waagde ik het, in een gezelſchap van tien of twaalf perſonen, te vragen, of een ſchrijver niet veel meer te beſchuldigen zoude zijn, indien hij, ten gevolge van vriendelijkheden, welke hij van enkele perſonen had ontvangen, de daadzaken ging vervalſchen, dan, wanneer hij dezelve, zonder daarop acht te ſlaan, naar waarheid voordroeg. — „Wat, daadzaken?" ſchreeuwden allen te gelijk," wat daadzaken? daar is geene enkele daadzaak in het geheele boek van het begin tot het einde."

De

(*) Het Engelſche woord *flirtation* komt ten naastenbij over één met het Franſche *coquetterie*, het drukt evenwel iets meer uit en wordt gelijkelijk, ten aanzien van mannen, zoowel als van vrouwen gebruikt. — De onkieschheid ſchijnt te beſtaan in deszelfs afkomst van *flirt*, hetwelk, onder andere, ook eene *ligtekooi* beteekent.

De Amerikaanſche maandwerken zijn, geloof ik, in *Engeland* genoeg bekend; het is dus overbodig ze hier aan te halen; maar het heeft mij dikwijls verwonderd, dat geen van dezelve er aan gedacht heeft, om in *clasſiek* Amerikaansch de vervloeking van OBADIAH (*) te vertalen. Indien zij dit gedaan en ſlechts in *parentheſe* (hij, BASIL HALL) in plaats van (hij, OBADIAH) gezet hadden, zouden zij zich veel moeite hebben beſpaard.

Het is mij niet mogelijk de nieuwsgierigheid te ſchilderen, waarmede ik mij aan het lezen van dit vreesſelijke boek begaf; maar even onmogelijk is het mij ook, de verwondering te kennen te geven, welke ik bij het lezen zelve ondervond. Te zeggen, dat ik niets ongunſtiger voorgeſteld vond, dan het wezenlijk was, zou niet genoeg gezegd zijn. Al wie het land kent, dien moet het in het oog vallen, dat kapitein HALL ijverig alles opzocht, wat hij kon bewonderen en prijzen. En wanneer hij prijst, geſchiedt het blijkbaar, met een zeker welgevallen en genoegen; terwijl elke berisping met zigtbaren weêrzin en terughouding wordt uitgeſproken: indien niet het belang zijns vaderlands vordert, dat de zaak naar waarheid bekend worde.

En, inderdaad Kapitein HALL heeft *Amerika* onder het gunſtigſte licht gezien. Voorzien van aanbevelingsbrieven aan de voornaamſte mannen, en voorafgegaan door de nog krachtiger aanbeveling van zijn' eigen, met roem bekenden, naam, werd hij van het eene einde van de *Vereenigde Staten* tot aan het andere luisterrijk ontvangen. Hij zag het land in groot costuum en had ſlechts zeer zel-

(*) STERNE's *Tristram Shandy* Chapt. 55.

zelden de gelegenheid om het *en negligé* te zien, 't welk met mij en mijne familie maar al te dikwijls het geval was.

Kapitein HALL was, ongetwijfeld, bij uitſtek goed in de gelegenheid, om den regeringsvorm en de wetten des lands te leeren kennen en, in zijnen omgang met de aanzienlijkſte burgers, de best mogelijke ophelderingen over dit onderwerp te ontvangen. Hij maakte zich die gelegenheid uitnemend ten nutte: niets van eenig aanbelang kwam hem onder de oogen, of hij beſchouwde en onderzocht het met al de aandacht, van een' opmerkzamen en nadenkenden reiziger. Dit maakt zijn werk zoo belangrijk en voortreffelijk; evenwel houd ik mij ten volle overtuigd, dat, indien iemand, met denzelfden fijnen geest van opmerking begaafd, zich naar de *Vereenigde Staten* begaf, zonder ander middel, om het nationaal karakter te leeren kennen, dan de dagelijkſche omgang van het gewone leven hem kan geven, hij een oneindig minder gunſtig oordeel over den zedelijken toeſtand des lands zou vellen. Het lijdt geenen twijfel, of kapitein HALL zou, indien hij zich zelven niet ten regel had voorgeſchreven, om zóoveel mogelijk toegevendheid te gebruiken, met veel meer verontwaardiging, dan hij nu aan den dag legt, geſproken hebben over onderſcheidene trekken van het Amerikaansch karakter, 't welk hij, blijkens andere plaatſen van zijn werk, in den grond kende. Hij ſchijnt tot beginſel te hebben aangenomen, om van de waarheid alleenlijk zóóveel te zeggen, als noodig was, om aan zijne lezers juiste denkbeelden te geven, en tevens zoo min mogelijk de gevoeligheid des volks te kwetſen. Hij zegt zijn gevoelen en zijne meening, en men kan duidelijk opmaken, dat hij voor dezelve gegron-

de reden heeft; maar hij befpaart den Amerikanen het fmartelijk gevoel, dat het hun zou veroorzaken, indien hij in bijzonderheden trad.

Verkiest iemand te zeggen, dat eene onbillijke *antipathie* tegen twaalf millioenen menfchen de grond is van mijn gevoelen, ik moet mij daaraan onderwerpen; en, indien het hier een punt van loutere befpiegeling gold, zou ik mij gewis niet blootftellen aan de onaangenaamheden, welke ik moet verwachten, indien ik voor mijn gevoelen rond uitkom; maar dat is hier het geval niet. Ik weet, dat onder de beste, braaffte en welmeenendfte mijner medeburgers honderden, ja, misfchien, duizenden gevonden worden, die in gemoede gelooven, dat eene grootere mate van vrijheid in het ftaatkundige en godsdienftige, *eene vrijheid, zoo als zij in Amerika beftaat*, voor ons heilzaam zijn zoude. Hoe dikwijls heb ik niet gewenscht, tijdens ik mij in de *Vereenigde Staten* bevond, dat de een of ander dezer welmeenende, maar verdoolde lieden, het volkomene vertrouwen zijner landgenooten bezittende, eens eenige jaren in *Amerika* kon doorbrengen, deszelfs burgers door den dagelijkfchen omgang leeren kennen, en lust en tijd hebben, om tot de oorzaak van het geen hij zag op te klimmen. Dan zouden wij op een berigt kunnen hopen, dat die teleurgeftelde *Philanthropen*, bij elk verfchijnfel van volksoppermagt onder ons, zoude doen beven; een berigt, dat hen op het denkbeeld alleen van de omverwerping onzer gevestigde kerk zoude doen fidderen: want het zou hen door een affchrikkend voorbeeld leeren, dat zij het bolwerk is, dat ons tegen al de ijsfelijkheden van het fanatisme en bijgeloof aan den eenen; — en de nog meer vreesfelijke gruwelen des onge-

geloofs aan den anderen kant — befchut en befchermt. Nog meer; zoodanig iemand zou dan ten duidelijkfte zien, dat, wanneer alle ftanden er op uit zijn, om geld te winnen, terwijl niet één er aan denkt, om het te verteren, er geen genoegzame lust en genegenheid zijn kan, om de eerlijkheid in de theorie hoog te achten, noch genoegzame grond, om haar in practijk uit te oefenen. Wanneer een ieder er zich op toelegt, om met den anderen *goede koopen* te fluiten, waar zal men dan den achtenswaardigen ftand vinden, voor welken deze *theorie*, deze practijk en al de gevoelens van eer en eerlijkheid eene onmisbare aanbeveling zijn.

Dat er in *Amerika* mannen gevonden worden van een uitnemend verftand, helderen geest, en fchrander oordeel, weet ik; en indien men mij vroeg, zou ik perfonen kunnen noemen, die in dit opzigt voor niemand in eenig land behoeven onder te doen; maar zij bezitten deze talenten ten fpijt — niet ten gevolge van de inftellingen huns vaderlands. Deze menfchen zijn het ook niet, welke den kapitein HALL eenen lasteraar noemen; en zij zijn het even min, die mij de fmaadredenen zullen toevoegen, aan welke dit mijn gefchrijf mij onvermijdelijk zal blootftellen; ik hoop flechts, dat ik even zooveel magt over mijzelve zal hebben, als mijn voorganger, die, in zijne laatstelijk uitgegeven *Fragmenten*, verzekert, dat hij geene der beoordeelingen, welke van zijn werk in *Amerika* gefchreven zijn, heeft gelezen. Hij kon niets beters doen, indien hij een vonkje van de genegenheid, welke hij voor *Amerika* koestert, in zijn hart wilde bewaren; want, over 't algemeen, beftaan deze beoordeelingen in loutere perfonaliteiten, en bittere klagten over zijne ondankbaarheid en over

de

de wijze, waarop hij de Amerikanen behandeld heeft: klagten, welke men zich moet verwonderen, dat eenig Amerikaan van gezond verstand ter goeder trouw kan aanheffen.

De volgende plaatsen, uit deze *Fragmenten* genomen, moeten, dunkt mij, de burgers der *Vereenigde Staten*, eenigzins in verlegenheid brengen. Het is mogelijk, dat zij meenen, dat kapitein HALL den spot met hen drijft, als hij zegt, dat hij hunne beoordeelingen niet gelezen heeft; offchoon, naar mijne gedachten, in deze plaatsen zelve het innerlijke bewijs ligt, dat hij ze niet gezien heeft. Indien hij toch het vijftigste gedeelte onder de oogen had gehad van de smaadredenen, welke tegen zijne *Reis* zijn publiek gemaakt, en welke ik ongelukkig genoeg geweest ben van te lezen, zou hij moeijelijk van zich hebben kunnen verkrijgen het volgende te schrijven:

„ Indien de Amerikanen nog weigeren, om de hand te drukken, die hun, met al de oude opregtheid van *John Bull*, wordt aangeboden, zijn zij nog erger, dan ik vooronderstel, dat zij zijn."

Kapitein HALL voegt, nadat hij van het gastvrij onthaal gesproken heeft, dat hij te *Nieuw-York* genoot in een huis, waar men reizigers herbergde, (*) het volgende bij: „ Indien onze waardin nog leeft, hoop ik, dat zij geen berouw zal hebben over de verpligtende vriendelijkheid, welke zij aan eenen man betoond heeft, die vreest, dat

(*) *Boarding-house*, daarin van gewone logementen verschillende, dat de reiziger voor kost, inwoning, enz. wekelijks eene bepaalde som betaalt; zij zijn gesloten en het getal der vreemdelingen is er zelden grooter, dan van 8 tot 12.

dat hij, korte jaren daarna, minder bij hare landgenooten geacht is geworden, dan hij het wenschte te zijn bij een volk, aan hetwelk hij zooveel verfchuldigd is, en voor hetwelk hij eene opregte genegenheid heeft. Hij vleit zich evenwel, dat hij, in zijn onlangs uitgegeven werk, niets gezegd heeft, dan hetgeen hij aan de ftrikte waarheid en aan de opregtheid der gefchiedenis meende verpligt te zijn, en heeft nog, gelijk hij altijd gehad heeft en altijd hebben zal, voor *Amerika* de hartelijkfte genegenheid.

„ De Amerikanen herhalen onophoudelijk, dat de hoekfteen hunner vrijheid rust op de leer, dat ieder vrij is in zijne gedachten en die gedachten openhartig en met befcheidenheid mag openbaren. Willen zij nu, dat een vreemdeling niet het zelfde voorregt genieten zal? Bedoelen zij dat niet; dan zou ik kunnen vragen, in welk opzigt ik deze grenzen overfchreden heb? Zekerlijk hebben de Amerikanen het regt niet, om zich boos te maken, omdat mijne wijze van zien van de hunne verfchilt. En evenwel zegt men, dat ik vrij onheusch door de drukpers van dit land behandeld ben. Gelooft men niet aan de zuiverheid mijner beweegredenen, al wat ik kan zeggen, is, dat men mij dan fchandelijk lastert. Indien ik mij in mijne wijze van zien bedrogen heb, zou het misfchien, van den kant van hen, met wie ik in gevoelen verfchil, gepaster geweest zijn, hun leedwezen over mijne ftaatkundige verblinding te betuigen, dan zich aan drift en gramfchap over te geven; en heb ik gelijk, dan zullen onpartijdigen het beste bewijs voor de juistheid mijner opmerkingen vinden in de verregaande gevoeligheid van hen, die onvergenoegd worden, wanneer men de waarheid zegt.

Desniettegenftaande, zou het mij een wezenlijk genoegen

gen geven, te weten, dat mijne vrienden aan gene zijde des Oceaans mij op mijn woord wilden gelooven; en, al wat ik over *Amerika* geſchreven heb, als eene publieke zaak aanziende, mij, ofſchoon thans niet bij hen, toch als eenen bijzonderen vriend wilden beſchouwen, zoo als zij altijd gedaan hebben, toen ik mij onder hen bevond, en zoo als zij, daarvan houde ik mij verzekerd, weder doen zouden, als ik onder hen terugkeerde. Mijne ſtaatkundige gevoelens waren toen verſchillend van de hunne, en zijn het heden nog, maar ik wensch hun ieder in 't bijzonder alle mogelijk geluk, en zal mij over hunne welvaart en voorſpoed als natie, ſteeds verheugen. Wat kan ik meer zeggen? Alleenlijk vlei ik mij nog, dat deze weinige woorden bevorderlijk zijn zullen, om een volk met mij te bevredigen, dat zich, te regt, er op laat voorſtaan van niet kwaad te zijn. Wat mij aangaat, ik heb geene verzoening te treffen, want ik heb zorgvuldig vermeden, om eene eenige beoordeeling van mijn werk, die in *Amerika* uitgekomen is, te lezen, uit vrees, dat het de gevoelens van genegenheid mogt benadeelen, welke ik altijd voor dat land gekoesterd heb. Het kan zijn, dat ik mij hierdoor van de gelegenheid beroofd heb, om over het een of ander eenige opheldering te erlangen en ſommige dwalingen te verbeteren, maar ik ben zoo zeer gehecht aan de aangename herinneringen van die reis zelve en van de gastvrijheid, waarmede ik met mijne familie overal ontvangen ben, dat ik, hetzij ik dwaal, hetzij ik gelijk heb, niet van mij verkrijgen kan, om iets te lezen, dat dit genoegen zou kunnen verſtoren. Laat ons dus elkander in vrede verlaten, of liever laat ons met hartelijkheid elkander weder ontmoeten. Indien dit mijn geſchrift aan gene

zij-

zijde van den *Atlantischen Oceaan* komt, hoop ik, dat men het lezen zal, zonder acht te slaan op hetgeen tusschen ons is voorgevallen; of, in allen gevalle, alleen die betrekkingen weder voor den geest zal roepen, welke van beide kanten aangenaam en genoegelijk geweest zijn."

Ik houd mij verzekerd, dat het onmogelijk is, niet alleen deze plaats, maar nog menige andere van dit fraaije werkje te lezen, en niet overtuigd te zijn, dat deszelfs schrijver in geenen deele verdient beschuldigd te worden van onheuschheid of hatelijkheid.

Bij het lezen van het werk van kapitein HALL over *Amerika*, trof mij inzonderheid de volgende opmerking, welke volkomen met mijn eigen gevoelen overeenstemt:

„Op alle mijne reizen, onder Christenen of Heidenen, heb ik nooit een volk aangetroffen, door 't welk ik mij zoo moeijelijk kon doen begrijpen, als door de Amerikanen."

Ik heb dikwijls te *Londen* en te *Parijs* met vreemdelingen van verschillende natiën in gezelschap geweest, waar het middel, om elkander zijne gedachten mede te deelen, eene taal was, die van beide kanten niet volkomen gekend werd; en toch herinner ik mij niet ooit zooveel moeite te hebben gehad, om mijne meening, mijne gewaarwordingen en denkbeelden aan degenen, bij wie ik mij bevond, te doen kennen, als zulks in *Amerika* het geval was. Niemand, dan die zelf in *Amerika* geweest is en het heeft ondervonden, is in staat, dit volkomen en zoo als het wezenlijk is te beseffen. Dat menschen, die met elkander in gesprek zijn, elkander wederkeerig begrijpen, daartoe is het, misschien, minder noodzakelijk, dat zij dezelfde taal spreken, dan dat zij, in eene zekere mate,

met elkander in wijze van denken en gevoelen overeenſtemmen; nu beſtaat er, in plaats hiervan, tusſchen de Amerikanen en ons geen enkel punt van gelijkheid; wat daarvan de reden is, weet ik niet, maar de zaak zelve is waar, en is, misſchien, de eenige verontſchuldiging, welke men vinden kan voor den zeer algemeenen, maar kwalijk geplaatſten haat, die allen tegen het werk van kapitein HALL bezielde. Zij kunnen, ook met den besten wil, zijne wijze van zien niet vatten, noch zijne gevoelens, hoe eenvoudig ook, begrijpen. De rondheid, waarmede hij zich uitdrukt en die hem blijkbaar van nature eigen is, houden zij voor ſpotternij; den weêrzin, welken hij aan den dag legt, om perſonen te kwetſen, die hem vriendelijkheid hebben betoond, voor gemaaktheid; en, offchoon zij, in hunn' eigen' boezem, ten volle moeten weten, dat zij veel meer van zijne genade afhingen, dan hij hen heeft doen ondervinden, en hij op verre na niet gezegd heeft, wat hij had kunnen zeggen, nemen zij, zelfs onder elkander, de houding aan, als of hij hen, hun karakter en hunne inſtellingen, met overdrijving en ten ongunſtigſte heeft afgeſchilderd; terwijl hij hen, inderdaad, met eene verſchooning behandeld heeft, waarvoor hij zijne reden kan gehad hebben, hoewel zij dezelve weinig verdienden; — en overal van hunne verdienſten, zoo dikwijls het hem ſlechts mogelijk was, met ophef en in de vleijendſte bewoordingen heeft geſproken. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat de *Tory*-beginſelen, welke kapitein HALL belijdt, in de *Vereenigde Staten*, geenen bijval vinden, te meer, daar hij met eene, in deze tijden van hervorming, ſchier onvoorzigtige openhartigheid eene ſtaatkundige geloofsbelijdenis aflegt, in welke hij, om mij van eene

eene *Kentuckysche* uitdrukking te bedienen, ***het geheele varken laat zien;*** en, in het laatste hoofdstuk zijns werks, ronduit verklaart en bekent, niet alleen, dat hij de handhaving van kerk en staat in Oud-*Engeland* ten sterkste voorstaat, maar ook de inrigting van het Lagerhuis beschouwt, zoo niet als volkomen en volmaakt, dan toch als zoo volmaakt, als in eene volksvertegenwoordiging *practisch* mogelijk is. Een zoo stellige *Tory* en tegenstander van hervorming, zich aanmatigende, om het Democratisch staatsbestier van *Amerika* te beoordeelen, moest onvermijdelijk in de *Vereenigde Staten* als een verfoeijelijk monster aangezien worden, en wordt dit, zoo als ik hoor, zelfs bij ons. De ondervinding, welke kapitein HALL gedurende zijne, twintig of dertig jaren lang in alle werelddeelen gedane, reizen, heeft opgezameld, geldt bij de *radicalen* aan gene zijde van den *Atlantischen Oceaan* voor niets; integendeel, hoe meer waarde zijn oordeel, dat het resultaat is van eigene opmerking, noodzakelijk moet hebben, des te meer verbitterd zijn zij, dat deszelfs gewigt in de andere schaal geworpen wordt. Indien kapitein HALL niet, ten gevolge van hetgeen hij in de *Vereenigde Staten* zag, afstand gedaan had van de *Whigs*-beginselen, welke hij in zijne beschrijving van *Zuid-Amerika* toonde aan te kleven, zou zijn werk gedurende de twee laatste jaren van staatkundige woeling veel meer welkom geweest zijn. Misschien zal het langen tijd aanhouden, voor dat men aan hetzelve in *Amerika* regt doet wedervaren; doch spoediger zal, waarschijnlijk, de tijd komen, dat men daaraan bij ons de aandacht schenkt, welke het verdient.

TWEE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Togt naar den Niagara. — *De* Hudſon. — *Westpunt.* — Hydepark. — Albany. — Yankees. — *Waterval van* Trenton Rochester. — *Waterval van* Geneſee. — Lockport.

Wat vliegen toch de dagen ſnel voorbij in eene ſtad als *Nieuw-York*, vooral, wanneer men ze in het bijzijn en in den kring van hooggeachte vrienden ſlijt! Maar wij hadden nog eenen verren togt te doen, en zouden nog een van de wonderen der wereld beſchouwen.

Wij begaven ons den 30sten Mei op weg naar den *Niagara*. Ik had zooveel van de weêrgadelooze ſchoonheid van de Noorder-rivier hooren ſpreken, dat ik mij op eene teleurſtelling voorbereidde en verwachtte, dat de wezenlijkheid niet aan de beſchrijving zoude beantwoorden. Maar het is den mensch niet gegeven, om met ſterker kleuren, dan de Natuur er op gelegd heeft, tooneelen te ſchilderen, zoo als de *Hudſon* oplevert. Telkens heeft men nieuwe, verrasſende gezigten, en water en boomen en rotſen vereenigen zich tot de ſchoonſte partijen. Van het oogenblik af, dat men te *Nieuw-York* de rivier invaart,

tot-

totdat men haar te *Albany* verlaat, — een afſtand van honderd en tachtig mijlen — heeft men aanhoudend ſchoone of trotſche gezigten voor oogen.

Gedurende de eerſte twintig mijlen ziet men, aan de linkerhand, den oever van *Nieuw-Jerſey*, een' bijna onafgebroken' muur van rotſen, welke, naar hunnen regtſtandigen vorm en hunne ſteilte, de *Paliſaden* genoemd worden. Deze muur verheft zich nu ter hoogte van honderd en vijftig voeten, dan weder daalt zij tot twintig. Hier en daar wordt deszelfs eentoonigheid door eene beek of vliet gebroken, en overal verſiert het ſchoonſte geboomte, met al de ſchitterende pracht, welke en het klimaat en het jaargetijde daaraan kunnen verleenen, dezen ſomberen wal van rotſen; terwijl het eiland *Manhatten*, als bezaaid met lusthuizen, een bevallig contrast met deze hooge klippen oplevert.

Wanneer men dit eiland voorbij geſtevend is, neemt de oostelijke oever allengs eene woeste en bergachtige, maar toch afwisſelende gedaante aan. Bosſchen, weiden, en ſteile rotſen vertoonen zich beurtelings aan het gezigt, terwijl het reusachtige ſtoomſchip met verbazende ſnelheid de rivier opvaart.

Gedurende vele mijlen is deze togt, ook afgeſcheiden van het ſchoone des lands, zeer belangrijk, want men vaart verſcheidene plaatſen voorbij, waar merkwaardige gebeurtenisſen, tijdens den omwentelingsoorlog, voorvielen.

Niet zonder aandoening zag ik de plek, waar de ongelukkige ANDRÉ gevangen genomen, en die, waar hij doodgeſchoten werd.

Onderſcheidene forten, op de hoogſte punten aangelegd,

legd, toonen nog, in hunne bouwvallen, de plaatſen, waar de worſteling en de ſtrijd het hevigſte waren; en ik ondervond hier die zedelijke belangſtelling, welker gemis zich anders in deze nieuwe wereld zoo ſterk doet gevoelen, en zonder welke toch, misſchien, geene reis lang kan duren, zonder te vervelen.

Ongeveer veertig mijlen van *Nieuw-York* komt men in de *highlands* (hooglanden) zóó noemt men eene reeks van bergen, welke van nu af de beide oevers der rivier omzoomen. De ſchoonheid van dit tooneel laat zich niet beſeffen, ten zij men het met eigene oogen zie. Men zou zich kunnen verbeelden, dat deze veelvormige rotsgevaarten, met hunne tallooze afwisſelingen van licht en ſchaduw, onder en door elkander geworpen zijn, om aan te toonen, welk eene ſchoonheid rotſen, water en bosſchen kunnen opleveren. Nu eens verheft een ſteile punt zich hemelhoog, dan vormt zich een afgrond, welks ſombere diepte met donker geboomte overſchaduwd is. Vele mijlen lang, ſchijnt de rivier uit eene reeks van meren te beſtaan; dikwijls is men geheel en al omringd van rotſen, die zich aan de boorden van het water regtſtandig verheffen; dan wendt men eenen hoek om, de rivier verbreedt zich, en bosſchen, weilanden en dorpen ſpiegelen zich op nieuw in hare watervlakte.

De ligging der ſtaatsgevangenis *Sing-Sing* aan den oever is niet ſchilderachtig genoeg, om de onaangename denkbeelden, welke zij in de ziel doet oprijzen, genoegzaam te vergoeden. De *Sleepy Hollow* van WASHINGTON IRVING, die een weinig hooger ligt, ſtemt de verbeelding op eenen beteren toon.

West-punt, waar de militaire ſchool der *Vereenigde* *Sta-*

Staten is, ligt vijftig mijlen van *Nieuw-York*. Het is eene heerlijke ſtreek, en offchoon de gebouwen met eene regelmatigheid, die meer ſchoon, dan ſchilderachtig is, zijn aangelegd; — hetgeen, trouwens, met de landsgebouwen over het algemeen het geval is, — is hunne ligging zoo ſchoon, en zijn zij zoo met geboomte omringd, dat zij een bevallig voorkomen hebben. De ſlepende toonen van eenen hoorn, welke, denkelijk, eene militaire oefening *accompagneerde*, en ons, terwijl wij er voorbij voeren, in de ooren klonken, hadden iets ſtatigs en plegtigs.

Ongeveer dertig mijlen verder komt men aan *Hyde-Park*, de prachtige woning van Doctor HOSACK. Dáár begint de *Kaatskill*, welks top zich in de wolken verbergt — offchoon hij nog zeer verre verwijderd is — den achtergrond van het landſchap, dat zich aan het oog vertoont, uit te maken. Men kan zich bijna niets ſchooners voorſtellen, dan deze plaats. Wij bragten er eenen dag genoegelijk door, en vertrokken, den volgenden morgen, weder met een dier drijvende paleizen, welke men ſtoombooten noemt. Dien dag, of den dag te voren, hadden wij tweehonderd pasſagiers aan boord, en alle zaten aan eene tafel, die rijkelijk en met veel ſmaak aangeregt was. De rivier is, tot aan *Albany*, met eene onafgebrokene reeks van landhuizen en buitenplaatſen omzoomd, van welke vele zeer fraai zijn. Wij kwamen te *Albany* tamelijk laat in den avond, doch hadden evenwel geene moeite, om een logement te vinden.

Albany is de hoofdſtad van den Staat van *Nieuw-York*: men ziet er eenige ſchoone publieke gebouwen. Ook vindt men er nog eenige overblijfſelen der vroegere bewoners, die Hollanders waren.

De eerſte zestien mijlen, toen wij van *Albany* vertrokken, legden wij af met eene diligence, om de menigte van ſluizen te vermijden, die in het kanaal van *Erie* aangelegd zijn. Te *Scenectedy* begaven wij ons aan boord van eene paketboot, om naar *Utica* te gaan.

Met een aangenaam gezelſchap, ſchoon weder, eene gematigde warmte en eene frisſche koelte, om de moskiten te kunnen verdrijven, zou deze manier van reizen zeer vermakelijk kunnen zijn; maar ik zou bijna geene reden kunnen uitdenken, die in ſtaat ware, mij ooit weder te doen beſluiten, om mij nogmaals in eene der paketbooten van dit kanaal te laten opſluiten. Daar het vertrek niet groot is, handelt ieder, van het oogenblik af, dat hij voet aan boord zet, naar de inſpraak van het onbeſchaamdſte *egoisme*. De bibliotheek, die misſchien een twaalfttal boeken bevat, het tiktakbord, de kleine *canapé's*, de zijde van de hut, waar men in de ſchaduw kan zitten, dit alles is de prijs van hem, die er het eerst bij is, en men moet zich het lot van de ſlak getroosten; trouwens wat mij betreft, ik zou, op dit oogenblik, gaarne iets van mijne waardigheid als mensch hebben willen afſtaan, om een *huisje* te hebben, waarin ik mij had kunnen terugtrekken. Aan iemand, die gewoon geweest is op reis te hooren zeggen: „ Ga hier zitten, Mevrouw! gij zult hier meer op uw gemak zijn," klinken de woorden: „ Dààr moet *ik* zitten; *ik* heb het eerst die plaats gehad," niet zeer muzikaal in de ooren.

De Amerikaanſche vrouwen zijn zeer vreedzaam in de wijze, waarop zij zich in den omgang met anderen gedragen; ik ſpreek van diegene, welke ik toevallig ontmoet heb; maar goedaardigheid of zachtheid kan ik die vreedzaam-

zaamheid niet noemen. In moeijelijke oogenblikken, zoo als bij voorbeeld, om eene plaats te krijgen op eene paketboot, zijn de mannen voortvarend, gaan zonder omwegen hunnen gang, en bekommeren zich om het gemak of genoegen van niemand, dan van hen zelve. De vrouwen houden onverzettelijk aan, tot dat zij haren zin hebben, en gelijken, voordat alles nog in orde en geſchikt is, naar ſtekelvarkens, die al hunne pennen uitgeſtoken hebben, om ieder af te ſchrikken, die hen te nabij zou willen komen. In omſtandigheden, in welke eene Engelſche vrouw fierheid zou toonen, eene Franſche zich de zaak niet aan zou trekken, ſchijnt eene Amerikaanſche gezind, om de tanden te laten zien. Zelfs jeugdige en bevallige meisjes kunnen zich in zulke gevallen op de lippen bijten, de wenkbraauwen fronſen en zich even norsch en ſtuursch aanſtellen, als hare grootmoeders.

Offchoon wij niet in het land der *Yankee's*, dat is te zeggen, in *Nieuw-Engeland*, ons bevonden, waren wij toch genoeg in deszelfs nabijheid, om op de paketbooten en diligences aardige ſtaaltjes van dit zeer zonderlinge ſlag van menſchen te ontmoeten. Zij bevallen mij zeer, ofſchoon ik niet gaarne zaken met hen zoude hebben te behandelen, uit vrees, dat zij, (om mij van hunne eigene uitdrukking te bedienen) *mij te ſlim mogten zijn.*

Het is in 't geheel geene zeldzaamheid, in de wereld menſchen te ontmoeten, die, waar het belang en voordeel geldt, de ſlimheid tot aan de uiterſte grenzen der eerlijkheid, ja, ſomtijds zelfs voorbij deze, drijven; maar ik geloof, dat de *Yankee's* de eenige zijn, die men zich daarop zal hooren beroemen. Het is niet gemakkelijk een duidelijk denkbeeld te geven van eenen *Yankee.* Hoort gij

eenen *Virginiër*, gij zoudt hem voor een' duivel houden; hoort gij eenen *Yankee*, gij zoudt u kunnen verbeelden, dat hij een God ware; — hoewel een listige God; *Mercurius*, maar regtvaardig en eerlijk geworden. MATTHEWS (*) heeft hen volmaakt nagevolgd, zoover hun: *ik denk*, *ik reken*, *ik onderstel* aangaat; maar dat alles is slechts de schors; daaronder ligt eene vereeniging van zoet en bitter. De *Yankee* gelijkt naar den *Schot* in slimheid, voorzigtigheid, ijver en volharding; naar den *Hollander* in zindelijkheid en spaarzaamheid; naar het kroost van ABRAHAM in winzucht; maar in het openhartig bekennen, dat hij alle deze eigenschappen, welke hem kenmerken, bezit, en in de hooge bewondering, welke hij zelf daarvoor heeft, gelijkt hij naar niets ter wereld, dan naar zich zelven.

De Kwakers zijn bekend door de hardnekkigheid, waarmede zij een regtstreeksch antwoord vermijden; maar welk Kwaker zou in staat zijn in deze soort van schermen met eenen *Yankee* te kampen? Niets evenaart hunne behendigheid, om eene vraag af te doen stuiten, dan de handigheid, welke zij zelve bij zulk eene gelegenheid betoonen. Ik vrees, dat ik een gesprek, van hetwelk ik op het kanaal van *Erie* getuige was, zal bederven, door eenige van die kleine, behendige uitvlugten over te slaan, waarmede ik mij zoo zeer vermaakte. De beide sprekers waren *Yankee's*, doch elkander vreemd en onbekend. Een hunner was langzamerhand allengs te weten gekomen, vanwaar elk der passagiers gekomen was, en waarheen hij zich

(*) Een Engelsch tooneellist en uitstekend pantomimist.

zich begaf. Eindelijk klampte hij zijnen landgenoot, eenen vos, zoo als hij zelf was, aldus aan:

„ Welnu? van welken kant koomt gij thans?

„ — Ik geloof, dat dit kanaal ten naastenbij westelijk loopt.

„ Volgt gij het nog al ver?

„ Ik zou u niet kunnen zeggen, hoe vele mijlen.

„ *Ik onderſtel*, dat gij van *Nieuw-Tork* zijt?

— „ Ik heb zekerlijk te *Nieuw-Tork*, en wel meer dan eenmaal, geweest.

„ *Ik reken* dus, dat gij dáár niet woont?

—„ Men moet aan zijne zaken denken, zoowel als men te huis, als wanneer men op reis is.

„ Dat is goed gezegd. Welnu, *ik denk* dan, dat gij naar *Trenton-Falls* gaat.

— „ Men zegt, dat iedereen bijna naar *Trenton-Falls* gaat en *ik onderſtel*, dat het wel verdient bezocht te worden.

„ *Denkt gij* u lang op te houden, wanneer gij uwe beſtemming bereikt heb?

— „ Dat zal, *onderſtel ik*, van mijne bezigheden afhangen.

„ Dat zal wel waar zijn, maar *ik reken*, dat uw genoegen uwe bezigheid is.

— „ Dat is niet dikwijls met mij het geval.

„ Misſchien is *Trenton-Falls* niet het doel uwer reis?

— „ *Trenton-Falls* is eene zeer ſchoone plaats, naar *ik onderſtel*.

„ *Ik denk*, dat gij voor uwe gezondheid, misſchien, een reisje doet?

— „ Ik

— „ Ik heb geene reden mij over mijne gezondheid heel bekommerd te maken, *denk ik.*

„ Niet? nu, zoo veel te beter. — Hoe ftaat het met de markt, mijnheer? gaan de prijzen der granen in de hoogte?

— „ Dat zou ik niet kunnen zeggen.

„ Men kan veel geld winnen, als men uit de eerfte hand koopt.

— „ Dat kan wel waar zijn.

„ *Denkt gij* nog al handelzaken van belang te doen op uwe verdere reis?

— „ Dat is, *onderftel ik*, moeijelijk te bepalen.

„ *Ik denk*, dat gij vinden zult, dat de marktprijzen intusfchen nog al zullen veranderen.

— „ Het is zelden het geval, dat de prijzen niet veranderen.

„ Dat is weder waar. — Wat is uw voornaamfte handelsartikel?

— „ Het voornaamfte is, *rekèn ik*, over het geheel, dat, waar ik het meest aan verdien.

„ Dat is vast. Maar wat is het vak van handel, dat gij drijft.

— „ Dat zou ik u zoo bepaald niet kunnen zeggen."

Aldus werd het gefprek voortgezet, zonder dat zij eenen duim breed vooruit of teruggingen. Eindelijk, vermoeid van hen aan te hooren, verliet ik hen te midden van hun onderhoud, en ging weder naar mijne plaats op het voordek van de paketboot. Hier zette ik mij op eenen reiskoffer neder en fchreef in mijne brieventasch dit ftaaltje van een gefprek tusfchen twee *Yankee's* op.

Het

Het kanaal van *Erie* is op vele plaatſen in de rotſen gehouwen, en dikwijls voeren wij tusſchen ſtoute rotsgevaarten door. De kleine watervallen van den *Mohawk* zijn zeer ſchoon, en de hooge klippen, tusſchen welke de rivier door ſtroomt, hebben hier en daar het zonderlingſte aanzien. De val van het water duurt ongeveer eene mijl ver; hier ligt het fraaije dorp *Little Falls.* (*) Daar ter dezer plaatſe vele ſluizen zijn, verlieten wij de paketboot, om des te meer genot te hebben van de ſtoute en woeste gezigten, welke men hier aantreft. Onderſcheidene pasſagiers deden hetzelfde; onder deze ook een onzer *Yankee's.* Hij maakte mij opmerkzaam, hoe zich hier nog alles in den toeſtand der natuur bevond, en om mij de reden daarvan te doen kennen, zeide hij mij, dat deze geheele ſtreek aan eenen Engelschman toebehoord had. „ Gij zult het mij niet kwalijk nemen, mevrouw," voegde hij er bij, „ maar, wanneer een Engelschman een terrein, als dit, bezit, weet hij er niet, zoo als wij, partij van te trekken. De Engelschman heeft het nu verkocht, en, indien gij in de gelegenheid waart, om het over vijf jaren weder te zien, zoudt gij het vast niet herkennen. Ik houd mij verzekerd, dat gij er dan, ten minſte, een tiental fabrijken zult vinden. — Het is ook inderdaad ſchande van eenen zoo heerlijken waterval geen partij te trekken."

Wij kwamen den volgenden dag, op den middag, te *Utica*, vrij vermoeid, daar wij gedurende den geheelen dag aan de zon blootgeſteld, en des nachts allen door elkan-

(*) *De kleine waterval.*

kander in de kajuit opgesloten geweest waren. Het citroensap, water met ijs en suiker hadden ons in het leven gehouden; zonder dezen heerlijken drank, onze verkoelende waaijers en *eau de Cologne*, geloof ik, dat wij bezweken zouden zijn. De thermometer stond op 90°.

Ten twee ure vertrokken wij in een ligt en gemakkelijk rijtuig naar *Trenton-Falls*, een heerlijk uitstapje van veertien mijlen. Deze waterval, behoeft, sedert eenige jaren, in vermaardheid voor dien van den *Niagara* niet onder te doen. De *West-Canada-Creek*, die op de kaart slechts het voorkomen heeft van een onbeduidend stroompje, heeft zich hierheen, ter lengte van drie mijlen, eenen weg gebaand, dwars door rotsen, die, op vele plaatsen, honderd en vijftig voeten hoog zijn. Een zwaar cederenbosch bedekt derzelver kruinen, en er zijn daaronder vele, wier takken, als die der treurwilgen, nederhangen. Zij groeijen in de spleten der rotsen, en op sommige plaatsen hangt hun loof bijna in het water. De rotsen zijn eene donker-grijze soort van kalksteen. Nabij het logement is een trap, die tot aan de bedding der rivier afdaalt. Wanneer men zich hier bevindt, is men in een' afgrond ingesloten, die geene zigtbare opening heeft, dan vlak boven het punt, waar men staat. Hier stort zich de stroom met een onbegrijpelijk geweld naar beneden; zijn water is zwart, als de nacht, en de vreesselijke rand der rots, op welken men staat, is zoo volkomen met het water gelijk, dat niets waarschuwt voor het gevaar, waarin men zich bevindt. Het is ongeveer drie jaren geleden, dat twee jonge lieden, welke met eenige hunner vrienden deze plek bezochten, een duimbreed te ver vooruitgingen en voor altijd in den afgrond verdwenen. Deze vlakke en bree-

breede rand loopt flechts tot aan een zeker punt, waar verder een regtftandige rotsmuur allen verderen voortgang fchijnt te beletten. Doch er is niets, wat des menfchen geest niet trotfeert; hij laat zich noch door rotfen, noch door vloeden affchrikken en terughouden. Met behulp van buskruid heeft men een gedeelte der rots doen fpringen, groot genoeg, om een pad te banen naar een punt, vanwaar men eene tallooze menigte van watervallen, van alle kanten, verward door elkander, in de grondelooze diepte ziet nederftorten. Veel kostte het mij, om de plaats te bereiken, waar dat verbazend fchouwfpel zich aan het gezigt vertoont. Er is een zware ketting in de rots vastgeklonken, welke dient, om in het op en afklimmen van dit pad, waar men zoo ligt duizelig kan worden, zich vast te houden. Met behulp van dezen ketting geraakte ik dan ook op het bedoelde punt, maar hier eindigde hij, en daarmede begaf ook mij mijn moed. Mijn reisgezellen gingen nog een weinigje verder, en zeiden mij, dat het tooneel daar nog ftouter en verhevener werd; maar mijne knieën beefden onder mij; het hoofd begon mij te draaijen, en terwijl de overigen voorzigtiglijk nog wat verder gingen, zette ik mij, totdat zij terugkwamen, op den vlakken rotsrand neder, waar wij het eerst, nadat wij den trap waren afgeklommen, aangekomen waren.

Eene naakte, en donkerkleurige rots van honderd en vijftig voeten hoog aan den eenen kant, aan den anderen eene gelijke hoogte, welker kruin met ftatige cipresfen begroeid was; vlak voor mij een fchuimende en bruifende bergftroom van eene onmetelijke diepte, de nog verfche herinnering van het ongeluk, hetwelk ik verhaald heb, en het denkbeeld, dat mijne kinderen zich nog op dat

vrees-

vreesfelijke pad bevonden, hetwelk ik zoo even verlaten had; — dit alles maakte een vrij fomber geheel uit. Doch ik had nog flechts weinige oogenblikken op deze plek gezeten, toen een vervaarlijke donderflag de lucht deed daveren en door de echo, uit de diepte des afgronds, weêrkaatst werd. Het was, als of de rots, op welke ik neêrgezeten was, fchudde: doch, voor 't overige, was de uitwerking er van te verbazend, dan dat ik meer den tijd had, om aan vrees te denken, Bijna op hetzelfde oogenblik kwamen mijne kinderen terug, en wij genoten te zamen het verheven fchouwfpel, dat het ratelen des donders, het loeijen van den afgrond, het bruifen van den ftroom, en het fomber duister, dat om ons heerschte, aan oog en oor aanboden, en dat ons in die verhoogde ziels-ftemming bragt, in welke men aan gevaar niet meer denkt. Het vallen van eenige groote regendroppelen gaf ons onze bewustheid, als het ware, weder; wij klommen langs den fteilen trap naar boven en kwamen zonder eenig letfel weder in ons logement.

Den volgenden morgen ftonden wij vroeg op. Het onweder van den afgeloopen' nacht had de lucht verfrischt, en onze krachten hernieuwd. Nu floegen wij een' anderen weg in, en, in plaats van, gelijk den vorigen dag naar beneden te klimmen, klommen wij nu, dwars door het fombere bosch, naar boven, en naderden den rand der rots na genoeg, om van tijd tot tijd het verbazende fchouwfpel te zien, dat zich beneden ons bevond. Eindelijk begon het pad, hetwelk wij volgden, langzaam benedenwaarts te geleiden, en bragt ons aan den *Shantee*, van welken *Misf* SEDGWICK in hare *Clarence* fpreekt. Dáár heeft men, ftellig, het beste gezigt op den waterval. Vlak tegenover den *Shantee* is een klein balcon, dat letterlijk bo-

boven den vreesfelijken maalftroom als opgehangen is. Desniettemin, verbeeldt men er zich toch veilig te zijn. Het herinnerde mij het gevoel, dat ik eens had, toen ik mij aan den eenen kant van eene van latwerk gemaakte heining bevond, en aan den anderen eenen brullenden ftier zag. De wanden van dezen *Shantee* zijn geheel met daarop gefchreven namen van menfchen, die deze plek bezochten, als bedekt. Ik meende over deze dwaze eigenliefde in lagchen uit te berften, toen één mijner reisgezellen, midden onder al dit gekrabbel, de woorden: *Trollope*, *Engeland*, ontdekte. Het zien van deze mij wélbekende hand gaf mij zooveel vreugde, dat het mij, geloof ik, niet weder gebeuren zal, om, wien het ook zij, uit te lagchen, omdat hij zijn' naam gefchreven heeft op eene plek, waar het mogelijk is, dat deze naderhand door eenen vriend gevonden wordt.

Wij keerden naar *Utica* terug, om het middagmaal te gebruiken. Hier vernamen wij, dat wij, of tot den volgenden morgen naar het rijtuig van *Rochester* moesten wachten, of befluiten, om nogmaals aan boord van eene paketboot te gaan. Ons ongeduld deed ons aan het laatfte de voorkeur geven; niet zeer wijsfelijk, geloof ik: want wij hadden er met een aantal tegenheden te worftelen. De omftreken van *Onéida* en *Genefee* zijn zeer fchoon; doch, indien wij ze niet langs een' anderen weg nogmaals doorgereisd waren, zouden wij ze flechts zeer onvolkomen gekend hebben. Men ziet, wanneer men het kanaal langs vaart, flechts zeer weinig, en dit weinige, zeer gebrekkig. Het meeste vermaakte ik mij, misfchien, met de namen der plaatfen. Eene ftad, die uit een' winkel beftond, waar men *whiskey* verkocht, benevens een magazijn, heet-

te *Port-Byron*. Te *Rome* was de eerſte naam, die mij op het uithangbord van een' winkel in 't oog viel, REMUS; een eervol blijk van de oudheidkundige kennis van den peetvader of de peetmoeder van dit opſchrift. Doch ik zou het einde niet vinden, wilde ik al de geestigheden van ſoortgelijken aard, welke wij aantroffen, hier vermelden. Wij kwamen te *Rochester* — een afſtand van honderd en veertig mijlen — in den loop van den morgen, na ons vertrek van *Utica*; vast beſloten, om nooit weder eenen voet in eene paketboot op een kanaal te zetten, althans niet in *Amerika*.

Rochester is eene der vermaardſte ſteden, die van hout gebouwd zijn. Men vindt er verſcheidene prachtige gebouwen, van hout vervaardigd; en gewis meer huizen, magazijnen, fabrijken en ſtoom-machines, dan men ooit ergens elders in eenen gelijken omtrek bij elkander zag. Een mijner reisgenooten verhaalde mij, dat er, misſchien, geen kelder was, waar niet de tronken en ſtompen van het bosch nog in den grond zaten, dat voor niet vele jaren op deze plek ſtond.

De waterval van *Genesee* ligt nagenoeg aan de ſtad, en zal misſchien binnen zeer korten tijd er het middelpunt van uitmaken. Het water ſtort loodregt, ter hoogte van honderd en zestig voeten, naar beneden. Ik zag denzelven het eerst van uit het venſter eener fabrijk; doch daar mij dit niet genoegzaam was, had men de vriendelijkheid mij naar eenen zaagmolen te geleiden, waar ik een beter gezigt had. Men had van dezen *heerlijken waterval wel degelijk partij getrokken:* want er is in de geheele ſtad geen plekje, waar zijn geraas en geklater zich niet vermengen en vereenigen met het geraas en ge-

gegons der talrijke machines dezer bloeijende ſtad.

Deze waterval is vermaard geworden door de roekeloosheid en onbezonnenheid van zekeren SAM PATCH. Reeds meermalen had deze man den ſprong naar beneden gedaan, en telkens was hij weder uit de diepe waterkolk boven gekomen. De laatſte maal echter, welke hem dan ook het leven kostte, aarzelde en draalde hij blijkbaar, voordat hij den ſprong deed; eindelijk ſtortte hij zich neder en kwam niet weder ten voorſchijn. Het ſcheen, alsof hij een voorgevoel van zijn lot had. Hij had eenen beer, dien hij altijd bij al zijne roekelooze waagſtukken medenam: dit dier ſprong altijd zijnen meester na, en had nog nooit eenig letſel bekomen. Deze keer had hij het beest bij eenen zijner vrienden gelaten en het aan hem vermaakt, *in gevalle hij zelf niet terug mogt komen* — Wij hebben dezen beer gezien, welke in het voornaamſte logement der ſtad bewaard wordt. Het is een ſchoon beest en tammer, dan ik 'er ooit een van zijne ſoort gezien heb.

Hoe verder wij kwamen, des te woester begon het land er uit te zien. Dikwijls liep de weg, mijlen ver, langs een ondoordringbaar bosch, en eene van hout opgeſlagen hut was eene zeldzaamheid. Desniettemin was, gedurende het grootſte gedeelte van den togt, de weg vrij goed en volgde eene natuurlijke hoogte, welke juist de noodige breedte had, om er langs te rijden. Het was eene zeer zonderlinge hoogte, en uit al het navragen, waartoe ik de gelegenheid had, bleek, dat men over het algemeen van gevoelen was, dat zij in vroegeren tijd de ſcheiding geweest was van het naburige meer *Ontario*. Waar deze hoogte eindigde, begaf ons ook de goede weg; en gedurende al 't overige gedeelte van onzen togt tot aan *Lockport* toe, wer-

den wij, op den van boomſtronken en dwars door moerasſen gemaakten weg, zoo gehotst en geſchud, dat al onze ledematen ſchier gebeukt en gekneusd waren.

Lockport is de zonderlingſte ſtad, welke ik ooit gezien heb, en waarbij ik geene andere kan vergelijken. Zoodra eèn half dozijn boomen geveld waren, zag men op de plek eene fabrijk oprigten. Boomſtronken en rotſen betwisten nog den grond aan de woningen der menſchen. Men zou zeggen, dat de *demon* der machinerie het vreedzame gebied der Natuur aangevallen en *Lockport* tot het ſlagveld gekozen heeft, om haar de oppermagt te betwisten. Deze *demon* dwingt de rivieren eenen bepaalden loop te volgen, offchoon de goede moeder Natuur haar eenen anderen voorſchreef; voor hem moeten de rotſen vallen en de gedaante aannemen, welke het hem behaagt haar te geven. De ſlag is geleverd en gewonnen. De natuur is op de vlugt gejaagd en uit haar gebied verdreven, en de razende, ſuizende, rammelende, gonzende *demon* heeft voor altijd bezit genomen van *Lockport*.

Wij ſleten er eenen zeer onaangenamen nacht. Nooit bragt mij, hetgeen de Amerikanen *verbetering* noemen, meer uit mijne luim. Inderdaad *Lockport* is, in den toeſtand, waarin het zich thans bevindt, eene affchuwelijke plaats, en ik was zeer in mijn' ſchik, toen wij het weder verlieten.

Wij kwamen vervolgens te *Lewiston*. Voordat wij daar aankwamen, hadden wij, gedurende eenige mijlen, de grenzen der Engelſche bezittingen in het gezigt. Het ſpreekt ven zelve, dat wij haar onzen *Salam* (groet) maakten.

Op eene hoogte nabij den *Queenſtown* ſtaat het gedenk-

tee-

teeken voor den braven generaal BROCK; men ziet het reeds op eenen zeer grooten afſtand.

Te *Lewiston* namen wij het ontbijt; doch wij verweten ons zelven bijna het gebruik van elken kop thee, als eene zonde: zóó ongeduldig waren wij, om het doel van onzen langen pelgrimstogt en den tempel te bereiken, welken de Natuur op eenen zoo grooten afſtand ſchijnt geplaatst te hebben, om den vromen eerbied harer aanbidders op de proef te ſtellen.

Spoedig zouden wij nu bij het hoofdaltaar geweest zijn, maar wij moesten eerst nog met de pont overſteken: want wij hadden beſloten, om hetzelve op Engelsch grondgebied het eerst te aanſchouwen. De *Niagara* is hier zeer ſchoon, zijne oevers zijn ſteil en hobbelig, en met geboomte rijkelijk voorzien; het water is klaar en helder en van eene zonderlinge groene kleur.

Een der pasſagiers, die met ons in de pont overvoeren, deed aan den ſchipper onderſcheidene vragen aangaande den ſlag van *Queenſtown*. Deze was een jong mensch, en kon zich ſlechts weinige bijzonderheden daarvan herinneren, maar hij was een Engelschman, en zijne antwoorden droegen het kenmerk van echt Engelſche regtſchapenheid. Onder andere vroeg de man hem, of niet vele Amerikanen van de hoogten in de rivier geworpen waren. „Wel zeker," antwoordde de jonge ſchipper, „er is menig een dat pad gegaan; maar het was goed, hen te leeren, dat er tusſchen hen en ons water lag, en het was een goed middel, om de anderen af te ſchrikken, om ons op ons grondgebied te komen verſtoren."

Deze woorden: *ons grondgebied*, maakten alles voor mij belangrijk; zonder dat zou ik gewis mijne oogen geſloten

en getracht hebben in te slapen, om den tijd en den afstand, als 't ware, te vernietigen, die mij nog van den *Niagara* scheidden.

Thans verrukte mij het gezigt van Engelsche eiken, Engelsche woningen, Engelsche kinderen. Deze laatste, als was het om ons te toonen, dat zij geene *burgers* waren, deden hun best, om ons te groeten, terwijl wij voorbijvoeren; en dit kleine betoon van eene wellevendheid, welke wij in langen tijd niet hadden aangetroffen, maakte eenen aangenamen indruk op ons. „ Zie die kinderen eens, mama! zij hebben zulk een Engelsch *voorkomen*! wat vind ik ze lief!" Deze en dergelijke uitroepingen hoorde ik telkens uit den mond mijner kinderen.

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

De Niagara. — *Aankomst te* Forſyther. — *Eerſte gezigt op den waterval.* — *Geiten-eiland.* — Buffalo. — *Het meer* Erie Canandaigna. — *Ontmoeting op eene diligence.*

Eindelijk kwamen wij aan den *Niagara;* het was een der ſchoonſte dagen van Junij; doch ik zou elken dag bijna ſchoon gevonden hebben, die mij bij het voorwerp bragt, hetwelk ik, ſedert jaren reeds, vurig verlangd had te zien.

Wij hoorden het geraas van den waterval niet, voor dat wij zeer nabij het logement waren, dat tegen denzelven over ligt. Wanneer men het binnengetreden is, ziet men vlak tegenover het voorhuis, eene opene ruimte, omgeven met galerijen, de eene boven de andere, en vermoedt al aanſtonds, dat het wonder vandaar te zien is.

Ik beefde als een riet; mijne kinderen ſloten zich digt aan mijne zijde en beefden niet minder; offſchoon tevens de uitdrukking van vreugde op hun gelaat lag. Een jonge knaap, dien wij hier ontmoeten, ſcheen wel eenig belang in ons te ſtellen, althans hij liet ons niet het voorhuis doorgaan, om in de eerſte galerij binnen te treden; maar

deed ons eenen trap opklimmen, en plaatfte ons toen op een punt, van hetwelk ik met eenen blik dat alles zag, wat zoo lang het voorwerp van mijne wenfchen, hoop en verlangen geweest was.

Ik gevoel mij niet in ftaat eene befchrijving van den *Niagara* te geven; daartoe zijn mijne krachten te gering.

Na lang de oogen op dit fchouwfpel gevestigd te hebben, gingen wij van de galerij naar beneden, om het van naderbij op te nemen. Toen wij het logement uittraden, hadden wij het geluk eenen Engelschman te ontmoeten, met welken wij te *Nieuw-Tork* kennis gemaakt hadden. Hij was, eenige dagen vroeger, dan wij, hierheen gereisd, en wist volkomen de plekjes, waar hij ons moest brengen. Indien iemand ter wereld in ftaat is, het fchouwfpel, hetwelk wij voor oogen hadden, te befchrijven, dan is hij het (*) en ik hoop, dat hij het doen zal. Wat mij betreft; al wat ik er van zeggen kan, is, dat ik ten eenenmale door verbazing, fchrik en verrukking als betooverd was. Tranen vloten uit mijne oogen; genoegen en angst mengden zich bij mij, op eene zonderlinge wijze onder een, en ik was een tijd lang al te fterk aangedaan, om het ware genot van dit verheven fchouwfpel te fmaken. Eindelijk, nadat deze hevige aandoening voorbij was en ik mijne bedaardheid eenigzins terug gekregen had, genoot ik eenen waren, nog nooit gekenden, wellust.

Te zeggen, dat ik mij in mijne verwachting niet bedrogen vond, zou eene veel te zwakke uitdrukking zijn, om de

(*) Het was de beroemde fchrijver van *Cyrille Thornton*.
(de Schrijffter.)

de verbazing te fchetfen, welke mij bij het zien van dit fchouwfpel aangreep, dat zoolang het voorwerp van mijn verlangen geweest was. Het had voor mij iets, nog grooter en verhevener, dan het op zichzelve is: het fcheen mij een geheim toe, met een' digten fluijer overdekt, welken geen oog, ja zelfs de verbeelding niet, kan doordringen. Doch, ftappen wij er van af; het is te gewaagd, en elke poging, om de gewaarwordingen, welke het doet oprijzen, te willen befchrijven, moet regtftreeks geleiden tot uitdrukkingen, die tegen het gezond verftand fchijnen te ftrijden.

Vlak tegenover zich heeft men den waterval, en het is niets, dan waterval, wat men ziet. Geene vervaarlijk hooge rotfen, wier kruinen met bosfchen bedekt zijn, zoo als te *Trenton;* neen, niets, dan waterval, maar de val van eenen Oceaan.

Het geraas is veel minder, dan ik verwacht had. Men kan alles, wat op den gewonen toon gefproken wordt, duidelijk en onderfcheiden hooren, zelfs zeer nabij den val van het water. De reden daarvan is, misfchien, om dat het water niet onmiddellijk op rotfen valt, zoo als dit met den *Potomac* het geval is, maar in eene regte, onafgebrokene lijn naar beneden ftort. Het water is, voor dat fchuim en dampen deze kleur onkenbaar maken, van het helderfte en teederfte groen. Door den vreesfelijken aandrang fchiet het ver voor de hoogte uit, van welke het naar beneden valt, en vormt aldus een' doorfchijnenden boog, op welken telkens afwisfelende lichtftralen eene uitwerking doen, zoo fchoon, als ik immer iets zag.

Wij daalden tot aan den rand van den afgrond neder, waarin de ftroom nederftort; en vandaar zagen wij den

waterval, die de gedaante van een hoefijzer heeft, van ter zijde. Het punt vooral, waarvan niemand zich, zonder het gezien te hebben, een denkbeeld kan maken, is de boog van dit zoogenoemde hoefijzer. Hier loopen alle ſtralen in ééne kolom zamen, en deze verbazende water-masſa, met een onbeſchrijfelijk geweld, in de diepte nederſtortende, terwijl zij honderde bogten en wendingen maakt, geeft, meer dan eenig voorwerp, dat ik ooit zag, het denkbeeld van onweêrſtaanbare kracht.

Het volgende geval, hetwelk ik van goederhand, vernomen heb, kan van deze verbazende kracht eenig denkbeeld geven.

Na het eindigen van den laatſten oorlog in *Amerika*, werden drie onzer ſchepen, welke op het meer *Erie* geplaatst geweest waren, buiten ſtaat gekeurd, om verder gebruikt te kunnen worden, en ter ſlooping beſtemd. Eenige officieren verkregen echter op hun verzoek de vrijheid, om deze vaartuigen van boven van den waterval te laten nederſtorten. Het eerſte vloog terſtond in ſtukken; het tweede geraakte vol water en zonk, voordat het den val bereikte; het derde, dat nog het best in ſtaat was, deed moedig den ſprong, en behield zijne gedaante, totdat men het te midden van wolken van damp uit het gezigt verloor. Men had eene belooning van tien *dollars* beloofd, aan den genen, die het grootſte ſtuk houts van de neêrgeſtorte ſchepen zou vinden; vijf, voor hem, die het tweede in grootte zou brengen, en zoo vervolgens. Men vond ſlechts een enkel ſtuk, naauwelijks éénen voet lang, hetwelk er uitzag, alsof het in eene ſchroef gedrukt was geweest, en op den kant, als eene zaag getand was. Wat was er van die groote menigte hout, in dezen afgrond

ter

ter nedergeſtort, geworden? Welke maalſtroom of draaikolk had het verzwolgen, dat geen enkel ſtuk dezer vaartuigen zich weder op de oppervlakte des waters vertoonde?

Aan gene zijde van den waterval, welke den vorm eens hoefijzers heeft, ligt het *Geiten-eiland*; en aan gene zijde van het *Geiten-eiland* de waterval, die op het grondgebied der *Vereenigde Staten* is. Deze ſtort loodregt naar beneden en is, naar dien hij op rotſen neêrſtuit, op 't gezigt wit, als ſneeuw; maar op verre na niet zoo ſchoon, zoo ſtout en verheven, als die bewonderenswaardige boog op den anderen oever. Dáár vereenigen zich de onmetelijke diepte, welke deze verbazende water-masſa opvangt, — de honderd ſtroomen, welke zich hier verzamelen, om in ééne kolom zich naar beneden te ſtorten, — de regelmatige beweging des waters, dat met verbazende ſnelheid komt aanſchieten, — het ſchitteren en flikkeren van hetzelve, terwijl het in zijnen val door niets geſtuit wordt; eindelijk, de neveldamp, welke uit den afgrond opſtijgt — tot een ſchouwſpel, hetwelk bijna te grootsch en te wonderbaar is, dan dat de mensch het kan beſchouwen. *De Engelen zouden bij het gezigt daarvan kunnen ſidderen*, en het zoude wel, ik zal niet zeggen, een ſterk, maar verſtompt zenuwgeſtel moeten zijn, dat bij den eerſten aanblik op dezen verbazenden waterval, niet hevig geſchokt werd.

De vermelding van kleine omſtandigheden kan niet belangrijk zijn voor hen, die niet zelve den aangenamen of onaangenamen invloed dier omſtandigheden ondervonden hebben. Ik zal dus niet ſpreken van de vreesfelijke trappen, langs welke men tot aan den rand zelven van den waterval

val opftijgt; noch van de halfgebrokene en afgebrokkelde rotspunten, welke men, met hoe veel angst ook, dient te bezoeken, wil men anders zijne eer en zijnen goeden naam, als reiziger, niet verliezen. Wij verrigtten, federt den eerften dag onzer aankomst, meer dan eens deze heldenftukken; doch offchoon ik aan het einde van iederen dag verbazend vermoeid en afgefloofd was, zou ik toch voor geen aantal dagen levens meer, zij mogten zoo gemakkelijk en genoegelijk zijn, als mogelijk, de herinnering en het aandenken van al wat ik hier zag, willen afftaan.

Den volgenden morgen ten vier ure bevond ik mij reeds weder in den kleinen *Shantee*, nabij den waterval in de gedaante van een hoefijzer, en nam daar eene foort van dampbad. Op dit uur van den morgen is veel fchoons wegens deze dikke dampen niet zigtbaar; doch dit donkere zelve had iets bekoorlijks; en elk oogenblik, naarmate het helderder werd, verdwenen meer en meer deze nevels, en allengs vertoonde zich het verbazend wonder op nieuw aan mijn gezigt.

Des namiddags ziet men van den Engelfchen oever den regenboog, welke een der fchoonfte beftanddeelen van dit grootfche tooneel uitmaakt. De uiteinden van den boog rusten op de beide watervallen, en hij fchijnt eene brug te vormen, door toovergodinnen vervaardigd.

Na het ontbijt begaven wij ons naar den Amerikaanfchen oever en bezochten het *Geiten-eiland*. De overvaart over den *Niagara*, vlak in het gezigt der watervallen, is een der aangenaamfte togtjes, die men zich verbeelden kan. De boot fteekt op zulk eenen kleinen afftand van denzelven over, dat men den damp en den nevel, door het

het ſtuiven des waters veroorzaakt, volkomen voelt. Het ſchijnbare gevaar, waarin men zich wanen zou te bevinden, gevoegd bij de overtuiging, dat men volmaakt veilig is, doen eene aangename uitwerking. De rivier is op deze plaats tweehonderd voeten diep; men vaart zeer kort langs den waterval, die op den oever der *Vereenigde Staten* is. Deze is wel verbazend groot en breed en ſtort met een vreesſelijk geweld en geraas naar beneden, maar kan toch bij zijnen mededinger op den anderen oever niet halen. Van alle punten van het *Geiten-eiland* heeft men een heerlijk gezigt op de watervallen. Het woedende geweld, waarmede zij zich in den afgrond ſtorten, baart ſchrik en ontzetting. De brug, welke men er over heen gelegd heeft, is een ſtout en grootsch werkſtuk.

Beneden de watervallen ſtroomt de rivier tusſchen hooge rotſen door, wier kruinen met eeuwenheugende bosſchen bedekt zijn. Dit maakt een zonderling contrast met de lage oevers, welke, boven de watervallen, de rivier bezoomen. Het is, alsof het waterpas door de geweldige uitbarſting van eenen volkaan verbroken is. De *Niagara* neemt zijnen oorſprong uit het meer *Erie*, is breed en diep, maar zijn loop is, mijlen achtereen, bedaard, en zijne oevers zijn geheel vlak en effen. Allengs begint zijne bedding dieper en zijn helder water woeliger en troebel te worden. De boomen, die zoo vreedzaam aan zijnen zoom ſtonden, veranderen van houding en gedaante, worden krom, zijn als gebogen en gedraaid, en ſchijnen reeds zijne kracht en geweld te gevoelen.

Bij elke ſchrede wordt de ſtroom ſneller en ſterker, totdat eindelijk zijne woede door de rotsbrokken, welke zijnen loop in den weg ſtaan, wordt opgewekt, en zijne

groe-

groene golven zich met een wit ſchuim bedekken. Zoo worſtelt hij met onweêrſtaanbaar geweld eene mijl ver voort, en ſtort dan op eens, met donderend geraas, van eene hoogte van honderd en vijftig voeten in den gapenden afgrond. „God ſprak: daar zij een waterval, en daar was een waterval." Wanneer de rivier nu een ander waterpas gekregen heeft, ſtroomt hij vervolgens langs eenen hoogen rotsmuur, waardoor zijne beide oevers zijn ingeſloten; aan deze rotſen groeijen hier en daar eenige ſchoone planten, en zij zijn op onderſcheidene plaatſen met eiken- esſchen- en cederboomen bedekt en beſchaduwd.

Deze plotſelinge overgang van effene en vlakke oevers in eenen diepen afgrond ſchijnt naar den eenen of anderen geweldigen ſchok in de Natuur heen te duiden. Ik hoorde van eene bron van heet water ſpreken, welke in de nabijheid gevonden wordt. Het komt mij derhalve niet onwaarſchijnlijk voor, dat de Volkaan nog in werking is, en de wonderen, welke men hier thans reeds aanſchouwt, in 't vervolg nog zullen vermeerderen.

Wij bragten vier dagen van vermoeijenis, maar ook van genot en verrukking, door. Gedurende deze waren wij dikwijls door het ſtuiven en ſpatten des waters doornat geweest, de rotspunten hadden onze voeten gewond; de zon had ons aangezigt bruin gemaakt; wij hadden den waterval van boven en van beneden beſchouwd; waren op elke uitſtekende hoogte, die wij vinden konden, geklauterd; onze handen hadden wij in de rivier gedoopt, ſlechts op eenige weinige ellen afſtands van haren geduchten val; in één woord, wij hadden getracht ons geheugen geheel en al met het ſchouwſpel, dat de *Niagara* aanbiedt,

biedt, te vervullen; en ik geloof dan ook, dat het nimmer uit onze herinnering zal gaan.

Wij ontmoetten op onze wandelingen onderfcheidene malen reizigers, voor het grootfte gedeelte Amerikanen; doch zij floegen weinig acht op de wonderen, die hen omringden; althans kwam het ons zoo voor.

Eens zaten wij, zeer nabij de plaats, waar men overvaart, op een rotspunt, vanwaar men het gezigt heeft op de beide watervallen: het is, om dit in 't voorbijgaan te zeggen, de plek, waar het geheel van het tooneel zich op het fchoonfte vertoont. Een van ons gezelfchap was bezig met eene fchets er van te maken, offchoon ik voor mij het voor onmogelijk houd, om, door het penfeel, dengenen, die het niet gezien hebben, een denkbeeld er van te geven. Wij hadden in eene naburige hut twee of drie ftoelen geleend en een aantal takken bij elkander gezocht, van welke wij, met behulp van onze *fhwals* en zonnefchermen, een afdak gemaakt hadden, waar wij tegen de felle hitte der middagzon befchut waren, en zeer koel en op ons gemak zaten.

Een talrijk gezelfchap, dat van de overzijde der rivier gekomen was, begaf zich regelregt van de plaats, waar de pont was overgevaren, naar de hoogte, waarop wij ons bevonden. Deze opklauterende waren zij allen met den rug naar den waterval gekeerd, en, toen zij den top van dezelve bereikt hadden, was — ons gezelfchap het voornaamfte voorwerp, waarop zij de oogen vestigden. Zij bleven op den afftand van eenige fchreden, misfchien vijf minuten lang, ftaan om ons te bekijken. Na in dien tusfchentijd weder adem gefchept en zich met moed gewapend te hebben, kwamen zij gezamenlijk naar ons toe.

Twee

Twee hunner gingen vlak voor dengenen ſtaan, die zat te ſchetſen, en namen met vrij wat aandacht zijn werk op. Zij ſchenen, niet eens te bedenken, dat zij, zoo doende, juist zich plaatſten tusſchen den teekenaar en het voorwerp, dat deze afmaalde. Nu begonnen ook eenige hunner ons allerlei vragen te doen; „ Of wij reeds lang aan den waterval vertoefd hadden?" — „ Of er zich tegenwoordig nog al veel gezelſchap hier bevond?" — Of wij niet uit het *oude land* (*Engeland*) kwamen?" — Wij hoorden wederkeerig, dat zij zoo even pas gekomen waren; en desniettegenſtaande had nog geen hunner — zij waren acht in getal — zijn hoofd omgewend, om het verbazendſte ſchouwſpel aan te ſtaren, dat de Natuur kan vertoonen.

Het gezelſchap, dat zich in het logement bevond, wisſelde bijna telken dage af. Velen kwamen des morgens, gingen den waterval zien; kwamen in het logement terug, om het middagmaal te gebruiken, en vertrokken na deszelfs afloop, weder met de diligence. Sommige dezer bezoekers zagen er zoo vreemd uit, en waren zoo zonderling in hunne manieren, dat ik ze moeijelijk zou kunnen beſchrijven. Van tijd tot tijd vertoonde zich ook de een of andere *dandy* en verdween weder, als eene ſtar, die verſchiet.

Eens kwamen wij in de ſchoone galerij aan de achterzijde van het logement, welke het uitzigt heeft op den waterval in den vorm van een hoefijzer, en zagen de gelaarsde beenen van eenen van dit innemende menſchenras buiten het venſter ſteken, dat juist tegen denzelven over ligt, met zijnen rug achterover tegen zijn' ſtoel geleund, en zijn hoofd in eene dikke wolk van tabaksrook gehuld. Zoo dikwijls ik, bij de ſtoutſte en treffendſte natuurtoonee-

neelen van mijn eigen Vaderland den eenen of anderen van zulke *ultra-elegante* schepsels aantrof, heb ik bijna altijd gezien, dat zij dan hunne *steedsche gemaaktheid* aflegden, alsof zij zich schaamden, om voor den Schepper der natuur met hunne dwaasheden te pronken, op die plaatsen, waar alles zoo duidelijk zijne magt verkondigt; en ik heb, bij dergelijke gelegenheden, mij meer dan eens verwonderd over het gezond verstand, dat onder het belagchelijke mode-masker nog verborgen lag. Maar in *Amerika* doet een schoon natuurtooneel op deze soort van menschen eene geheel andere uitwerking: want juist dan, te midden der wonderen, die dit land zoo vele oplevert, ziet men hen al hunne krachten inspannen, om het voorkomen van bevallige achteloosheid aan te nemen. Trouwens zij vinden in hun dagelijksch leven, en te midden der drokte en beslommeringen van handel en bedrijf, waarmede zij van den morgen tot den avond als overladen zijn, weinig gelegenheid, om hunne bevalligheid ten toon te spreiden; en dit mag wel de reden zijn van hetgeen ik ten dezen aanzien meermalen bij hen opmerkte.

Gelukkig voor ons verstoorden deze heertjes niet dikwijls ons genoegen, en wij waren, in allen gevalle, spoedig weder van hen bevrijd.

Al wie in het logement van *Forsythe* komt, (met uitzondering van *Mistress* BOGLE CORBET) bezoekt den *Shantee*, schrijft zijnen naam in het *album*, dat men daar houdt, en klimt, doorgaans, langs den wenteltrap, die van daar naar den voet der rotsen loopt, naar beneden. Er is een andere *Shantee*, die slechts eenige vademen van die wonderbare grot verwijderd is, welke van den eenen kant door de nederstortende waterkolom, en van den

anderen door het rotsgevaarte, op hetwelk zij valt, afgesloten is. Bijna alle reizigers, ja, zelfs menige vrouw, bezoeken dit plekje, waar men, hoe ook de waterval dondert en zijn water fpat en ftuift, veilig kan ftaan. Meermalen echter zag ik er ook, die geenen moed hadden, om de onderneming te volvoeren, maar beneden aan den trap weder terugkeerden, om ons in het volle bezit te laten van een fchouwfpel, hetwelk wij met zooveel verrukking aanftaarden. Hoe ijdel en vruchteloos is elke poging, om deze plaats te befchrijven! Wie is in ftaat de gewaarwordingen te fchilderen, welke hier in den boezem oprijzen! Wat is toch de reden, dat men zich met zooveel genoegen, uren lang, laat nat worden door het ftuiven van den waterval; terwijl het aanhoudende geraas het oor verdooft, de rots, waarop men ftaat, doet dreunen en daveren, en men met moeite ademhaalt in eenen dampkring, die meer water, dan lucht fchijnt te bevatten. En toch is het een genoegen, en ik geloof bijna het grootfte, dat ik ooit gefmaakt heb. Herhaalde malen naderden wij den ingang van deze vreesfelijke grot, doch ik heb nooit van mij kunnen verkrijgen, om er geheel en al binnen te gaan, offchoon twee of drie mijner reisgezellen het gewaagd hebben. — Ik geraakte geheel en al belemmerd in mijne ademhaling en kreeg zulk eene pijn op de borst, dat ik, niettegenftaande al mijne nieuwsgierigheid, niet de krachten had, om het uit te houden.

Wat is die grot der winden, van welke de Ouden fpreken, vergeleken bij deze? De God, die hier het gebied voert, is magtiger, dan *Aeolus*.

Het was niet alleen op deze vreesfelijke en gevaarlijke plek, dat wij ons doorgaans alleen bevonden. Het gezel-

fchap,

ſchap, dat in het logement huisvestte, nam altijd denzelfden weg, om zich naar den *Shantee* te begeven, *waar het album ligt.* Deze weg loopt, nadat men de deur van den tuin des logements is uitgegaan, rondom de ſteile rots, en wordt, wanneer men om deze heen geraakt is, minder moeijelijk. Doch het is er ver af, dat dit pad voor den vreemdeling, die den waterval wil naderen, het geſchiktſte zou zijn, om er hem het meeste genot van te doen ondervinden Nogtans waren al de overige paden ons uitſluitend vrij gelaten.

Tijdens ons verblijf aan den *Niagara* zagen wij, dat men bezig was met het maken van eenen anderen trap; men was daarmede reeds eenige vademen gevorderd, doch ik geloof niet, dat hij het afdalen naar beneden veel gemakkelijker zal maken. Het maken van de ſpil van dezen wenteltrap was een ijzingwekkend werk; het hoofd begon mij te draaijen, als ik naar het arbeiden daaraan zag. De werklieden lieten zich, door middel van touwen, van de rots in de gemaakte opening nederzakken, plaatſten zich ſchrijdelings op daarin gelegde balken, en werkten aldus voort onder het oorverdoovend geraas en het ſpatten en ſtuiven des waters. Nooit, dacht mij, had ik het leven van den mensch zoo voorbedachtelijk in de waagſchaal zien ſtellen. Het werk werd, nogtans, zonder dat er ongelukken voorvielen, voortgezet, en was bij ons vertrek, reeds een goed einde gevorderd.

Het was voor ons een inderdaad pijnlijk oogenblik, toen wij voor het laatst een' blik zouden werpen op den waterval van den *Niagara*, welken, wij wisten, dat wij nooit weder zouden aanſchouwen. Doch, *het moest gebeuren*, zoo als de Amerikanen zeggen, en wij vertrok-

ken den 10^{en} Junij naar *Buffalo*.

De vaart op den *Niagara*, boven den waterval, is zoo fchoon, als zij op eene heldere rivier, die eene mijl breed is, zijn kan; wij volgden hare oevers tot aan *Black-Rock*, waar eene pont is.

Wij groetten, fchier met eenen kreet van vreugde, de Engelfche vlag, welke wij voor het eerst zagen waaijen van de fraaije floep van *Commodore* BARRIE, de *Bull-Dog*, langs welke wij voorbijvoeren, terwijl zij de rivier opgeboegfeerd werd, om zich naar het meer *Erie* te begeven.

Te *Black-Rock* gingen wij nogmaals over de rivier, om weder in de *Vereenigde Staten* te komen; en bereikten, na eenige mijlen in een rijtuig gehotst te zijn, *Buffalo*.

Van de duizend en eene fteden, welke ik in *Amerika* gezien heb, geloof ik, dat *Buffalo* er het vreemdst van alle uitziet. Het heeft niet zoo zeer het woeste voorkomen van *Lockport*, maar het fchijnt, alsof al de gebouwen in der haast zijn opgeflagen, offchoon het anders nog al vrij wat vertooning maakt. Men ziet er galerijen, zuilen, koepels, *colonnades;* maar alles is van hout. Ieder zegt er u, zoo als trouwens in al de andere fteden, die zoo pas uit den dop gekomen zijn, dat de *verbetering* er reuzen-fchreden maakt, waarvan de wereld voorheen geen voorbeeld gezien heeft, en — iedereen gelooft het. Wat mij betreft; ik fta alleen verbaasd, hoe er, in de negentiende eeuw, zoovele duizende, ja, milioenen menfchen kunnen gevonden worden, die zich tevreden houden met zóó te leven. Voorwaar men kan zeggen, dat dit land zich uitbreidt, meer, dan dat het zich verheft.

Het logement *de Arend*, een verbazend groot houten

huis

huis, wordt voor een ſchoon gebouw gehouden; doch zijne wanſtaltige galerijen, en lage zolderingen, gevoegd bij de onregelmatige verdeeling der vertrekken deden het mij eerder voor een' grafkelder, dan voor eene woning aanzien. Wij kwamen er aan, nadat men reeds aan de publieke tafel thee gedronken had; en gebruikten met onze reisgenooten, met welke wij van den *Niagara* gekomen waren, het avondeten. Den volgenden morgen ontbeten wij in een lang, laag en ſmal vertrek, in gezelſchap van een honderdtal perſonen: deze manier van ontbijten is zeker wel de onaangenaamſte, die zich laat uitdenken.

Wat kan toch zoovele verſtandige burgers bewegen, om die lange tafels, rijkelijk voorzien van lever, gezouten visch, en ſneden gebraden ham, doch waar ſchier geen woord onder de aanzittenden gewisſeld wordt, de voorkeur te geven boven het ſtuk brood, dat zij, in hunne eigene woning, in gezelſchap van vrouw en kinderen, genoegelijk zouden kunnen nuttigen. Liever verkoos ik, elken dag, mijnen maaltijd in vereeniging met mijn gezin in de hut van eenen Indiaan te doen, dan aan de publieke tafel van deze wanſtaltige logementen. En evenwel ſchijnt deze gewoonte het geheele land door algemeen te zijn; althans wij zagen die van *Nieuw-Orleans* tot *Buffalo* in zwang.

Het meer *Erie* heeft, in mijne oogen, niets ſchoons. Het is niet de zee, het is geene rivier. Zijne oevers bieden niet die ſchilderachtige gezigten aan, welke men anders doorgaans, zelfs aan kleinere meren, aantreft. De eenigſte belangſtelling, welke zijne verbazend groote uitgeſtrektheid mij inboezemde, was de gedachte, dat zijn, ter dezer plaatſe zoo kalm en bedaard, water, beſtemd

was, om zich in den vreesfelijken afgrond van den *Niagara* neder te ftorten. Een affchuwelijke weg door bosfchen, welke men pas begonnen heeft te vellen, bragt ons te *Avon*. Het is een klein en leelijk ftadje, uit eenige hier en daar verftrooide huizen beftaande; en geen van hunne *Rome's*, *Carthago's*, *Ithaca's*, of *Athene's* ergerde mij zoo zeer, door zijnen naam. (*) Er ftroomt in dit *Avon* niets, dan *whiskey* en tabaks-fap.

De volgende dag was voor ons oneindig veel belangrijker: want hij bragt ons het meer van *Canandaigna* voor oogen.

Dit meer is ten naastenbij achttien mijlen lang, maar zoo fmal, dat men den anderen oever kan zien, welke met talrijk geboomte bewasfen is: de achtergrond is eene rij van hooge bergen. De luchtsgefteldheid gaf misfchien aan dit gezigt eene bijzondere fchoonheid. Een dier fpoedig ontftaande onweders, die fnel naderen, over de geheele natuur eenen fomberen tint verfpreiden en haar gelaat als veranderen, kwam van achter het gebergte op, en dreef over het meer henen, juist toen wij aan deszelfs oever ftonden. Eene andere omftandigheid was er nog, welke aan het tooneel wel eenig leven bijzette, maar toch van eenen weemoedigen aard was. Aan het meer ligt een houten, maar voor 't overige fraai huis, tot welks verfiering bouw- en fchilderkunst gelijkelijk het hare hebben bijgedragen. Ter zijde van deze woning is een afdak opgeflagen, tot eene fchuilplaats voor het vee. Onder dit afdak, en zeer nabij dit paleis van *den blanke* hadden

twee

(*) Misfchien, omdat SHAKSPHEARE geboren is te *Stratford* aan den *Avon* in *Warwickshire*.

twee Indianen de wijk genomen, om zich tegen het onweder te beschutten. De een was een grijsaard, op wiens eerwaardig gelaat diepe zwaarmoedigheid en droefgeestigheid te lezen waren; de andere een jongman, in wiens hol liggend oog, eene stille treurigheid zich vertoonde, die nog aandoenlijker en treffender was. Zij stonden dáár, die natuurlijke en wettige eigenaars van dit schoone land, en staarden op het schoone meer, dat nog den naam droeg, welken hunne vaderen daaraan gegeven hadden, terwijl het onweder, dat over hetzelve zweefde, hen aangrimde: trouwens er was reeds een vreesselijker onweder over hen losgebarsten.

Offchoon ik eerst van het meer begonnen heb te spreken, bereikt men, evenwel, als men van den kant van het westen komt, vooraf het kleine, maar bijzonder fraaïje stadje *Canandaigna*. Elk huis is omringd door eenen vrij ruimen tuin, en, in dit bloem-saizoen, lagen zij schier alle onder rozen verscholen.

De huizen zijn, wel is waar, van hout, maar zij zijn zoo fraai beschilderd, zoo goed onderhouden, en vertoonen zich van tusschen het loof en gebloemte, waarin zij, als in eene lijst, gevat zijn, zoo bevallig, dat het stadje een verrukkelijk schoon aanzien heeft.

Zes en veertig mijlen verder vindt men *Geneve*, zeer aangenaam gelegen aan het meer *Seneca*. Dit meer is ook eene schoone waterkom, en misschien kan de stad met hare naamgenoote in *Europa* wedijveren.

Wij bragten den nacht door te *Auburn*, eene stad vermaard om haar gevangenhuis, en waar het eerst de inrigring en het bestuur ingevoerd werd, dat sedert met een zoo gunstig gevolg voor de gevangenhuizen in *Amerika*

aangenomen is. Het ontbreekt in deze oorden des lands geenszins aan kerken. Elk klein dorpje heeft zijn' houten tempel, vele hebben er twee, om alle verſchil en oneenigheid tusſchen de *Methodisten* en *Presbyterianen* voor te komen.

Vervolgens trokken wij eene ſtreek langs, waar nog Indianen woonden: de bijl had hier nog de bosſchen ontzien, welke ter wederzijde van den weg lagen. Wij ontmoetten verſcheidene groepen Indianen, en merkten op, dat zij veel zindelijker en beter gekleed waren, dan die, welke wij elders, verre van hunne woningen, hadden zien rond-dwalen. De kleeden, waarvan zij zich met zooveel bevalligheid, in ſtede van mantels bedienen, waren wit, als ſneeuw.

Het hoefijzer van een der paarden was losgegaan: wij maakten ons dit toeval ten nutte, gingen uit de diligence en begaven ons naar een vrij talrijken troep Indianen, uit mannen, vrouwen en kinderen beſtaande. Zij zaten te eten; wat, weet ik niet, maar een gedeelte van den maaltijd beſtond uit melk. Zij konden niet met ons ſpreken, maar ontvingen ons met een vriendelijk lachje, en ſchenen ons te begrijpen, toen wij hen vroegen, of zij ook *mocasſins* (*) te verkoopen hadden; want zij ſchuddeden hunne zwarte haren en antwoordden tegelijk: *neen!*

Men wees ons een fraai boschje, als de plek, waar de hoofden der zes ſtammen gewoon waren hunne raadsvergaderingen te houden. De man, die ons dit zeide, verhaalde ons, dat hij meermalen bij hunne vergaderingen tegenwoordig geweest was, en dat hij, offchoon weinig met

(*) Eene ſoort van ſchoeiſels der Indianen.

met hunne taal bekend, uit den indruk, welken de voordragt op de toehoorders gewoonlijk maakte, besluiten moest, dat hunne welsprekendheid vol kracht en klem was.

Toen wij bijna aan het einde van onzen togt waren, had er een voorval plaats, dat bij mij vrij wat twijfel deed oprijzen, of de blanken, door zich van de bosschen van *Amerika* meester te maken en de arme Indianen er uit te jagen, wel veel tot de beschaving des lands hadden toegebragt. Wat mij betreft, ik geef aan de inlandsche, boven de van buiten ingevoerde, manieren de voorkeur.

De diligence hield te *Vernon* stil, om *eene dame* op te nemen; die nu den laatsten duim ruimte, die er nog overig was, bezette: want wij waren reeds acht passagiers.

Zoodra zij plaats genomen had, naderde een bediende met eene groote houten hoededoos. Een oogenblik bleef hij staan, om te overleggen, hoe hij deze in 't rijtuig zoude krijgen; — tilde haar op, alsof hij ze op onze knieën wilde zetten; — liet ze weder zakken, als of hij haar onder onze voeten wilde plaatsen: maar het een, zoowel als het ander was onuitvoerbaar, Eindelijk zeide hij, in den echten *Yankee*-stijl, tegen eenen onzer reisgenooten: „ Indien gij er eens even uit wildet komen, zou ik, *dunkt mij*, wel plaats vinden voor de doos." — „ Dat kan wel waar zijn, maar hoe zou ik dan vervolgens zelf plaats vinden?" — Deze woorden werden met eenen Europeschen tongval uitgesproken, en aanstonds kwam er een half dozijn *whiskey*-drinkers uit de kroeg loopen, om de partij voor den bediende op te vatten.

„ Het komt, dat gij lieden, *vooronderstel ik*, Engel-

fchen zijt," zeide een hunner: „ maar wij hebben in beter landen, dan in *Europa* gereisd; — wij hebben in *Amerika* gereisd, en *ik reken*, dat de doos in 't rijtuig kan."

Wij maakten onze tegenwerpingen tegen de fchreeuwende onregtvaardigheid van zulk eene handelwijze; en ik waagde het, om te zeggen, dat, daar niemand onzer, uit hoofde van de bekrompene ruimte, pakkaadje in het rijtuig had, naar mijne gedachten eene dame, die er toevallig onder weg inkwam, geen regt had, om ons door de hare te hinderen. . . . .

„ — Regt! — daar zijn zij weêr! dat is hun refrein! — Dat mag goed zijn in *Europa* — dat is Engelfche tirannij. — Is 't niet waar? — Maar dat zal hier niet zoo gaan" — en met een begon hij uit al zijne magt de houten doos tegen onze beenen te fchuiven.

„ Geene wet, mijnheer! kan zulk eene handelwijze toeftaan." — „ Wet!" fchreeuwde een kerel, die ten eenenmale dronken was; „ wij maken onze eigene wetten en regeren ons zelve."

— „ Wet!" riep een ander burger van *Vernon*, „ wij zijn in een vrij land; *wij hebben hier geene wetten*, en hebben geene vreemden noodig, om ons te *tirannifêren*."

Ik heb de uitdrukkingen naauwkeurig opgegeven. Evenwel eischt de billijkheid, dat ik er bijvoege, dat zij, blijkbaar allen, meer dan gewoon, *whiskey* hadden gebruikt; en het zou wel kunnen zijn, dat de waarheid zoowel in de *whiskey* zat, als in den wijn. Hoe het ook zij, de bewoners van dit westerfche paradijs volgen in zoo verre de Heidenen na, als zij hunne eigene wet zijn.

Ge

Gedurende dezen geheelen twist, bleef de koetsier bedaard en zonder een enkel woord te spreken op den bok zitten, en scheen zich met het geval niet weinig te vermaken. Nogtans werd het verschil ten onzen voordeele beslist, uithoofde van de natuurlijke eigenschap der stoffe, waaruit het menschelijk ligchaam bestaat, en die zich slechts *tot eene zekere mate* laat zamendrukken.

Wij hadden het geluk, gedurende een groot deel van dezen togt, eenen Amerikaan met zijne dochter tot reisgenooten te hebben, beide zeer aangename menschen. Toch was ik bijna in de fuik geloopen, door eene aanmerking, welke ik waagde te maken over eene uitdrukking, van welke zich de vader bediende, en welke ik, van het oogenblik af, dat ik voet in dit land gezet had, uit zoo veler mond had gehoord. Wij spraken over schilderkunst en ik had mijn best gedaan, om mij bij den regel te houden, welken ik mijzelve had voorgeschreven, om weinig te zeggen, wanneer ik niet iets aangenaams kon zeggen. Eindelijk noemde hij een' Amerikaanschen schilder, wiens werk ik volkomen kende. Na den kunstenaar gelijk gesteld te hebben met LAWRENCE — over wien hij oordeelde naar zijn portret, dat thans te *Nieuw-York* is — voegde hij er bij: „En wat het sterkste is, mevrouw! hij heeft nooit eenen anderen meester gehad, dan zichzelven."

Ik wachtte voorzigtiglijk eenige oogenblikken, eer ik hem antwoordde; want ik kon de vergelijking tusschen een' ellendigen broddelaar en onzen onsterfelijken LAWRENCE bij geene mogelijkheid verduwen. Ik kon er geen *amen* op zeggen, en hield mij dus eenige oogenblikken stil. Eindelijk waagde ik het, om te zeggen, dat ik dikwijls van personen had hooren spreken, die geene andere meesters

ters hadden gehad, dan zichzelve; maar dat deze uitdrukking eene verontſchuldiging was, niet eene ſtellige lofſpraak.

„ Maar, mevrouw! kan men toch wel eene grootere lofſpraak geven?"

— „ Voorzeker niet, als men van de perſoonlijke verdienſte van iemand ſpreekt, die geene gelegenheid tot onderwijs gehad heeft; maar ik begrijp de uitdrukking niet, als zij op zijn werk toegepast wordt."

—„ Begrijpt gij die niet, mevrouw? Is het dan niet aan den kunſtenaar *genie* toe te ſchrijven; en wat is onderrigt, bij *genie* vergeleken?"

Ik zal hier niet herhalen, wat ik al aanvoerde tot lof der ſtudie, en over het nadeel van derzelver verwaarloozing; maar ik wenschte wel, indien het mogelijk was, een denkbeeld te kunnen geven van de verontwaardiging, welke op het gelaat van mijnen reisgenoot zich vertoonde, toen ik beweerde, dat de ſtudie noodzakelijk was, om den ſmaak te vormen en het *genie* te ontwikkelen. Eindelijk maakte hij een einde aan de woordenwisſeling: „ Het is overbodig, mevrouw, over eene zaak te twisten, die reeds beſlist is: de bevoegdſte beoordeelaars verklaren, dat de portretten van H.... G. met die van LAWRENCE gelijk ſtaan."

„ — En wie hebben dat oordeel geveld, mijnheer?"

„ — De lieden van ſmaak in *Amerika*, mevrouw!"

Ik vroeg hem, of hij ook dacht, dat wij van daag nog regen zouden krijgen.

Het ſchijnt, dat de diligences geene bepaalde rustplaatſen

ſen hebben, waar men het ontbijt, het middag- en avondmaal kan nemen. Daar nu dit, toch altijd onvermijdelijk, tusſchenbedrijf geſpeeld wordt, waar niets vooraf daarvoor in gereedheid gemaakt is, wordt het doorgaans uiterst ſlecht vertoond. Het was vermakelijk, om te zien, met welk een geduld onze Amerikaanſche reisgenooten aten, wat hun voorgezet werd, zonder de minſte klagte of poging, om iets beters te krijgen. Maar zoodra zaten zij niet weder in het rijtuig, of het klagen begon: „ Het was eene ſchande" — het was afzetterij — het was, om iemand te vergeven." — Ik vroeg hen eens, waarom zij er zich niet in het logement zelve over beklaagd hadden? „ Omdat, mevrouw," was het antwoord, „ geen waard of geene waardin dulden zou, dat men hun eenige klagte of verwijt deed."

Wij kwamen zeer laat en tamelijk vermoeid te *Utica*; maar het uitſtekende logement en de heuschheid en vriendelijkheid, waarmede wij behandeld werden, maakten, dat wij ons in eene zeer goede luim te bed begaven, en den volgenden morgen genoegzaam uitgerust opſtonden, om genot te hebben van den aangenamen togt, welken wij door eene der ſchoonſte ſtreken der wereld deden.

Wie heeft gezegd, dat *Amerika* geen ſchilderachtig land is? Ik heb het vergeten; maar zekerlijk heeft hij niet de reis van *Utica* naar *Albany* gedaan. Ik kan mij althans geen land voorſtellen, dat op eene lengte van zes en negentig mijlen meer ſchoons en afwisſelends aanbiedt. De weg loopt langs de rivier *Mohawk*, die nu eens door velden ſtroomt, welke thans, met koren bedekt, een' rijken oogst beloofden, dan weder door bosſchen en tusſchen rotſen. Elders loopt zij langs heuvels, aan welker zachte

af-

afhelling kudden grazen: afgewisfeld door fteile rotsgevaarten, die zich ter hoogte van vijfhonderd voeten verheffen, en kleine watervallen, wier aanblik zoo verrasfend is, als fchoon. De *Mohawk* fchijnt, (hetgeen ik van meer andere rivieren in *Amerika* opgemerkt heb) hier thans langs eene veel fmallere bedding te vloeijen, dan voorheen: en de oppervlakte, welke deze vroeger, zoo 't fchijnt, gehad heeft, is thans met een fchitterend groen bedekt, uit welks midden zich hier en daar fteile klippen verheffen, op welker kruinen allerlei foorten van geboomte wasfen, dat een dorre en fchrale rotsgrond in ftaat is op te leveren. Kleine eiken, ceders en forbenboomen vormen allerhande bevallige groepen: de eene nog fchooner en bevalliger, dan de andere. Nooit heb ik eene ftreek gezien, die tegelijk zoo woest en zoo bekoorlijk was.

Ik ftond verbaasd, eenen onzer reisgenooten te hooren zeggen, toen wij eene der plekjes, die bijzonder fchoon waren, langs reden: „Deze geheele omtrek behoorde vroeger aan den heer EDUARD ELLICE, een' Engelschman, en lid van het Parlement, maar hij heeft dien voor 't grootfte gedeelte verkocht, en gij ziet, mevrouw! hoe veel reeds alles begint te *verbeteren.*" — Dit zeggende, wees hij mij een groot, wit geverwd, houten huis, op 't welk men met anderhalf-voet groote letters las: „*Hier koopt men oude vodden.*"

Nu herinnerde ik mij, dat het niet ver van hier was, dat mijn *Yankee* zich beklaagd had over de domheid van eenen Engelschman, om *partij te trekken* van eenen ftroom, die *voordeel* kon opleveren. Hij had den heer EDUARD ELLICE niet genoemd; maar het was, ongetwijfeld, de Engelschman, die geen denkbeeld van *verbetering* had.

Ik

Ik heb reeds dikwijls de bekentenis afgelegd, dat ik volſtrekt niet in ſtaat ben beſchrijvingen te geven; maar ik moet haar nogmaals herhalen, om mij te verontſchuldigen, dat ik zoo ſpoedig van deze onvergelijkelijke vallei van den *Mohawk* afſtap. Ik wenschte wel, dat de een of andere Engelſche kunſtenaar, jong en ondernemend, mij op mijn woord wilde gelooven en eenen pelgrimstogt doen naar en door den ſtaat van *Nieuw-York*. Het zou, inderdaad, eene reis zijn, die hem de moeite tiendubbeld beloonde: want ik twijfel zeer, of eenige plek ter wereld, van gelijken omvang, hem zoovele heerlijke onderwerpen voor zijn penſeel zou opleveren; bosſchen, rotſen, meren, rivieren, watervallen en deze alle zoo ſchoon en ſchilderachtig, als zij kunnen gedacht worden. Maar hij moet ſtout zijn in zijn koloriet, of hij zal er geene partij van kunnen trekken. De lucht heeft hier eene ſchittering, er heerscht hier een *chiaro oscuro* (*licht* en *ſchaduw*) welke onvergelijkelijk zijn. Hij moet den moed hebben, om zijn penſeel te doopen in ſchaduwen, zwart als de nacht, en tevens in ſtroomen van licht, die den adelaar zouden kunnen verblinden. De jonge met geestdrift bezielde kunſtenaar, dien ik mij voorſtel, moet regelregt zich naar den *Niagara* begeven, of zijne vleugelen zullen hem niet kunnen ophouden, zelfs in de vallei aan den *Mohawk*. Wanneer zijne koorts te hevig is, zal hij zijnen dorst kunnen bevredigen te *Trenton*, en dáár tevens tot bedaardheid komen. — Indien een ondernemend jongeling mijn' raad volgt, zal ik hem, wanneer hij terugkomt en, ten gevolge van dien raad, zijne fortuin heeft gemaakt, verzoeken, om mij, ter belooning twee ſchetſen te geven. De eene zal het meer van *Canandaigna* moeten zijn, en de

de andere het kleine boschje, waar de Indianen hunne raadsvergadering houden.

Op dezen togt — ik heb vergeten, welke dag het juist was — wees men ons in het bosch, op eenen kleinen afſtand van den weg, eene plek, die het tooneel geweest was van eene gebeurtenis, die zeer naar een' roman gelijkt, maar toch waar ſchijnt te zijn. Tijdens de groote en verſchrikkelijke Franſche omwenteling van 1792, ontvlugtte een jong Fransch edelman zijn vaderland, dat thans het tooneel was van zoovele gruwelen. Zijn leven, dat hij nog met veel moeite gered had, was het eenige, dat hem overig bleef; van zijne groote bezittingen had hij niets kunnen medenemen. Bijna van alles ontbloot kwam hij te *Nieuw-York*, en bevond zich nu, na zijn leven tot hiertoe in de weelde en pracht van het ſchitterende Franſche hof te hebben geſleten, te midden van de drokte en het gewoel van eene bezige bevolking, zonder eenen dollar te bezitten, om den honger te ſtillen. In zulk eenen toeſtand zou men bijna, om den dood onder de bijl der *guillotine* kunnen wenſchen. De jongman zocht werk; maar wie zou den zwakken arbeid zijner blanke handen willen betalen, zoolang men nog de reuzenkrachten van zoo menigen zwarten *Hercules* kon koopen. Hij liet dus de ijdele poging varen, om zich, door handenwerk voor anderen, zijn onderhoud te verſchaffen, en beſloot eene toevlugtsplaats in de bosſchen te zoeken. Voor de weinige ſchellingen, die hij nog overig had, kocht hij eene bijl en kwam daarmede op het grondgebied van *Onéida*. Hier velde hij eenige kleine boomen, en maakte zich eene hut, die *Robinson Cruſoe* zou hebben doen lagchen: want de regen drong er van alle zijden door. Van voedſel verſtoken, bloot-

blootgesteld aan de guurheid van lucht en weder, niet gewoon aan werken en ligchaamsarbeid, werd de ongelukkige weldra ziek, en zeeg neder op eenen bodem, die de ongezondste dampen uitwasemde, meer benaauwd, dan beschut door de verdroogde takken zijner armzalige woning. Hier lag hij neder, versmachtende van dorst, rillende van de koorts en zonder eenige andere hoop op de wereld, dan dat weldra zijn lijden door den dood een einde mogt nemen.

Nabij de plek, die hij tot zijne schuilplaats had uitgekozen, maar verscholen in het digte woud, lag de laatste *wigwam* (hut) van een Indiaansch dorp. Men weet niet, hoevele dagen de ongelukkige zonder voedsel had doorgebragt; maar hij had reeds zijne bewustheid verloren, toen eene jonge *squaw* (*), welke het toeval van haren *wigwam* naar zijne hut gevoerd had, dezelve binnentrad, en bemerkte, dat hij, offchoon reeds van alle gewaarwording beroofd, evenwel nog leefde. Het hart der vrouw is toch overal hetzelfde. In het jeugdig meisje kwam het niet op, om te bedenken, of hij blank, of koperkleurig was: maar hare rappe voeten rustten niet, voor dat zij melk, rum en behoorlijk deksel had gehaald. Toen de jonge Franschman weder tot bewustheid kwam, lag hij met zijn hoofd op de schoot van zijne weldoenster, die met de teedere zorgvuldigheid eener moeder haar best deed, om hem van de aangebragte versterkingen toe te dienen.

Er zijn geene zwarte oogen in de wereld, al waren het ook die van eene Fransche, Italiaansche of zelfs van eene

(*) Zoo noemen de Amerikanen de vrouwen der Indianen.

eene Spaansche vrouw, die in staat zijn duidelijker de goedhartigheid uit te drukken, dan de groote, eenigzins binnenwaarts liggende, oogen van eene *squaw*; zij spreken eene taal, die alle natiën kunnen verstaan, en de arme Franschman zag, in den zorgvollen blik van haar, die hem zoo liefderijk verpleegde en bijstond, dat hij niet verlaten stierf.

Tot hiertoe is het verhaal vrij romanesk, doch, hetgeen nu volgt, is het niet minder. De *squaw* vond middel, om haren blanken vriend aan haren stam voor te stellen, bij welken hij, als broeder, werd aangenomen. Spoedig leerde hij hunne taal, nam hunne kleeding aan, en gewende zich aan de levenswijze van zijne nieuwe lotgenooten. Zijne erkentelijkheid jegens zijne redster ging weldra in liefde over, en, indien het verhaal de waarheid zegt, leefden de Fransche edelman, en de Amerikaansche wilde gelukkig als echtgenoot en gade. Eerst toen hij vader was geworden van verscheidene veelbelovende kinderen, begon het verlangen in hem op te komen, om dezen wilden staat te verlaten en in de beschaafde wereld terug te keeren.

De man, die mij deze geschiedenis verhaalde, zeî mij niet, wat den Franschman had doen besluiten, om naar *Nieuw-York* te gaan; maar hij kwam er in de kleeding van eenen Indiaan. Hij vernam daar, dat de rust in zijn vaderland was hersteld, en kreeg hoop, dat hij een groot gedeelte zijner bezittingen terug zou kunnen erlangen.

Ik ben misschien reeds in te veel bijzonderheden van het verhaal getreden; ik zal mij dus bepalen met nog te zeggen, dat zijne hoop verwezenlijkt werd, en dat van zijne kinderen eenige in *Frankrijk* gevestigd zijn, terwijl de

an-

andere in *Amerika* zijn gebleven. Van deze laatfte is, zoo als men mij verhaalde, één Advocaat te *Nieuw-Tork*. De held en heldin van de gefchiedenis wonen nog fteeds op het grondgebied van *Onëida*, niet in eenen *wigwam*, maar in een welgebouwd huis, dat eene fraaije ligging heeft, en omringd van al de gemakken en genoegens des befchaafden levens.

Ziedaar het verhaal, dat een onzer reisgenooten op de *diligence* deed; het fcheen mij belangrijk genoeg, om het hier in te vlechten, offchoon ik voor deszelfs waarheid geen' anderen waarborg kan geven, dan de getuigenis van een' onbekenden reiziger.

VIER EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Terugkomst te Nieuw-York. — *Beſluit.*

Den 14^{en} Junij bevonden wij ons wederom in het uitſtekend logement van ADELPHI, te *Albany*, en beſloten er den volgenden dag te vertoeven, zoowel om de ſtad te bezigtigen, als om onze krachten te herſtellen; want wij begonnen toch te merken, dat wij deze door eenen allervermoeijendſten togt, bij eene drukkende warmte, op eene zware proeve hadden geſteld. Bezwaarlijk zou er eene betere plaats, om uit te rusten, te vinden geweest zijn; de vertrekken waren ruim en luchtig, en men bezorgde ons ijs in overvloed.

Nogtans ſtond ik, niettegenſtaande de talrijke gemakken en genoegens, welke dit voortreffelijk logement bezit, zeer verwonderd van er eene inrigting te vinden, die geheel niet Engelsch is. Ik vernam dezelve van twee dames, met welke wij, voor de korte poos, dat wij er ons ophielden, kennis maakten; zij beſtaat daarin, dat deze beide dames in dit logement *woonden.* Zij waren moeder en dochter; de laatſte was gehuwd en had twee kleine kinderen. Waar was hare man? was hij dood? leefde hij nog? — ik weet het niet; maar zij zeiden mij, dat zij reeds meer, dan een jaar, in het logement woonden. Zij

ont-

ontbeten, namen het middagmaal en avondeten aan de publieke tafel, in gezelschap van twintig of honderd personen, zoo als het toeval zulks medebragt. Zij waren netjes gekleed; speelden meermalen in de publieke zaal op de *piano*, en verzekerden mij, dat zij er zich zeer wél en op haar gemak bevonden. — Welk een leven!

Eenige gedeelten der stad zijn zeer fraai. Het stadhuis, de kamer der Vertegenwoordigers, en eenige andere publieke gebouwen liggen op eene hoogte aan den *Hudson*, en zijn omringd door groote pleinen met schoon geboomte beplant.

Er zijn vele en groote winkels, en de koopwaren zijn er met vrij wat vertooning uitgestald. Ik trad eenen dezer winkels binnen, om *eau de Cologne* te koopen, en kon mij niet van lagchen onthouden over den zonderlingen karaktertrek der *Yankee's*, welken ik, bij die gelegenheid, leerde kennen. Daar ik, namelijk, bevond, dat de *eau de Cologne*, welken men mij aanbood, verfoeijelijk slecht en zeer goedkoop was, vroeg ik, of men geen' beteren had, die duurder was?

— „O!" was het antwoord, gij zijt eene vreemdeling, *naar ik vooronderstel*; de *Yankee's* willen alles goedkoop, dit is het geval. Zij zien niet op de hoedanigheid der waren, zoo als de Engelschen."

Men kan zich bezwaarlijk eenen schooner' togt voorstellen, dan dien wij den volgenden dag, den *Hudson* af, deden. Ik kon mij niet onthouden, van bij de gedachte aan sommige mijner vrienden in *Engeland*, die beminnaars zijn van schilderachtige landgezigten, uit te roepen:

„ *Ach, hoe beklaag ik u, die nimmer dit zult zien!*"

Het gezigt van een beweegbaar *panorama*, een uur lang

 hun-

hunne oogen voorbijgaande, en opgeſchikt met al de tooneel-pracht van *Drury-Lane* of *Covent-Garden*, is niet in ſtaat hun daarvan een denkbeeld te geven. Zij zouden er ſlechts éénen kant tegelijk van kunnen zien. De afwisſeling, het kontrast, de aanhoudende verandering der ſchoonheden, als men nu naar dezen, dan naar genen oever zijne blikken wendt; de groote watervlakte, in welke zij zich afſpiegelen, en boven al, het zuivere, fijne en heldere licht, waarin men dit geheele tooneel beſchouwt; dit alles kan men ſlechts aan gene zijde van den *Atlantiſchen Oceaan* zien.

Toen wij *Nieuw-York* naderden, was de brandende hitte van den dag bedaard, en de avond wierp zijne koele ſchaduw op de ſchoone *villa's*, langs welke wij voorbijvoeren. Ik kan mij, inderdaad, niets bekoorlijkers voorſtellen, dan de omſtreken dezer ſtad. De prachtige en ſteile oevers van *Jerſey* aan den eenen kant; aan den anderen het zachte en welige groen der velden en weiden; en tusſchen beide de breede en groote rivier met haar zuiver en helder water, vereenigen zich tot eene ſchilderij, zoo heerlijk, dat de reiziger te verontſchuldigen is, die zegt en herhaalt, dat, buiten het Paradijs, geene rivier den *Hudſon* kan overtreffen.

Het was tegen den nacht, dat wij de ſtad binnenkwamen, en wij hoorden, tot ons bijzonder genoegen, dat de fraaije intrek, welken wij in *Hudſon-ſtreet* bewoond hadden, open was, en onze goede waardin, eene Ierſche vrouw, ons wel wederom wilde huisvesten. Wij bragten er nogmaals een paar weken door, en genoten op nieuw het gastvrij onthaal onzer vrienden te *Nieuw-York*; doch dezen keer niet zoo zeer in hunne woningen in de ſtad;

als

als op hunne fraaije landhuizen. Waarlijk, indien geheel *Amerika* naar deze ſchoone ſtad geleek, en zijne geheele bevolking — neen! ſlechts een klein gedeelte, — gelijk ware aan de vrienden, die wij dáár achtergelaten hebben, zou ik zeggen, dat dit land het ſchoonſte land der wereld was.

Doch de tijd was daar, dat wij het vaarwel moesten zeggen, en ons bezig houden met de toebereidſelen, tot onze terugreis naar *Engeland*. Men moet weten, wat het is, den Oceaan over te ſteken, om te kunnen begrijpen, op wat al kleinigheden, en die toch van belang zijn, men, bij zulk eene gelegenheid, hebbe te letten. Eerst eenen blik geworpen op den kapitein, om tezien, of hij er norsch of vriendelijk uitziet; dan, (en dit is ſchier van even groot gewigt) op den *Steward* of Hofmeester, doorgaans eenen Neger, maar wiens gelaat daarom niet minder de ziel afſpiegelt; vervolgens het kleine gezelſchaps-vertrek in oogenſchouw genomen, en den toeſtand van den trap, langs welken men van de kajuit op het dek, en van het dek in de kajuit zal moeten gaan; dit en nog veel daarenboven kan ſlechts begrepen worden door hen, die zulk eene reis zelve gedaan hebben. Eindelijk was deze belangrijke zaak, en zeer tot ons genoegen, geklaard. Alles deed zich ten gunſtigſte voor, en de ondervinding deed ons, vervolgens, zien, dat wij ons in onze verwachting niet bedrogen hadden. Wij haastten ons, om onze *voddenkraam*, zoo als kapitein MIRVEN, een weinigje onhoffelijk, de kleedij en den opſchik der vrouwen verkiest te noemen, — behoorlijk in te pakken; en, onder anderen ook de vijf of zeshonderd bladzijden, welke ik vol gekrabbeld had. Deze waren, misſchien, reeds meer dan genoeg;

noeg; en toch moet ik er nog eenige weinige bijvoegen.

Ik geloof, dat hetgeen ik tot hiertoe ter neder gesteld heb, duidelijk doet blijken, dat ik niet van *Amerika* houd. Daar ik er echter menschen heb aangetroffen, die mij meer hoogachting en genegenheid voor zich hebben ingeboezemd, dan men doorgaans voor lieden, waarmede men kennis maakt, opvat; en daar ik tevens erken en verklaar, dat het een schoon land is en door de natuur, in rijken overvloed, met hare edelste gaven bedeeld, lust het mij, mijzelve te vragen, waarom ik er niet van houde? Ik wenschte gaarne zelve te weten, en het aan anderen te doen weten, waarom deszelfs schoonheid en vruchtbaarheid niet genoegzaam en voldoende zijn, om den onaangenamen indruk uit te wisschen, of ten minste merkelijk te verminderen, welken mij het geheel mijner herinneringen van dit land gegeven heeft.

Ik herinner mij, eenige jaren geleden, in een gezelschap, waar men over het meer of minder uitlokkende van eene zekere stad, als woonplaats sprak, te hebben hooren zeggen, dat niet de plaats *waar*, maar de personen, *met wie*, men zich bevindt, over het aangename of onaangename van een verblijf beslissen. Ik was toen zeer getroffen over de waarheid dezer opmerking, en herinnerde mij dezelve sedert zeer dikwijls, daar ik, schier bij elke schrede, hare juistheid proefondervindelijk leerde erkennen. Wanneer ik haar op *Amerika* toepas, spreek ik niet van mijne vrienden, noch van de vrienden mijner vrienden. Het klein aantal *Patricische* familiën, welke er zich bevinden, vormen een' op zichzelven staanden kring. Zij leven met elkander en voor elkander; bemoeijen zich al zeer weinig met de hooge staatsbelangen, welke zij aan hun-

hunne kleêrmakers en schoenmakers schijnen over te laten; en men kan naar hen even zoo min het Amerikaansche volk beoordeelen, als naar *Lord* BYRON, de *Pairs* van *Engeland.* — Het is dus niet van hen, dat ik spreek, maar van de bevolking in 't algemeen, zoo als men deze in de steden ziet, en op het land, onder de armen en onder de rijken, in de staten, waar de slavernij is afgeschaft, en daar, waar zij nog bestaat. Ik houd niet van deze bevolking, ik houd niet van hare beginselen, ik houd niet van hare manieren, ik houd niet van hare denkwijze.

Als vrouw en vreemdeling zou het mij niet voegen, om te zeggen, dat ik van den regeringsvorm der *Vereenigde Staten* niet houde, en dus zal ik het niet zeggen. Dat dit gouvernement den Amerikanen behaagt, daaraan kan men bij geene mogelijkheid twijfelen, en dit is van veel meer belang, dan dat het aan alle reizende oude vrouwen der geheele wereld behaagt. Ik ben in *Amerika* gekomen van den kant van *Nieuw-Orleans*, ik heb meer dan twee jaren ten westen der *Alleghany's* doorgebragt, en buitendien nog een jaar in de steden en in derzelver omstreken aan gene zijde. Gedurende al dien tijd heb ik met burgers van alle standen en rangen omgegaan, en nog nooit éénen hunner een woord ten nadeele van den regeringsvorm des lands hooren uiten. Het is dus geen wonder, dat, wanneer zulk een volk vreemdelingen de wijsheid en gepastheid zijner instellingen in twijfel hoort trekken, hij zulks toeschrijft, of aan gebrek aan oordeel, of aan een lakenswaardig gevoel van afgunst en kwalijkgezindheid.

— „Hoe kan iemand van gezond verstand twijfelen aan de voortreffelijkheid van eenen regeringsvorm, van

welken wij eene halve eeuw lang de proeve genomen hebben, en welken wij te meer liefkrijgen, naarmate wij dien beter leeren kennen?"

Dit vraagt natuurlijk elk Amerikaan, wanneer hij over de voortreffelijkheid van den regeringsvorm zijns vaderlands eenigen twijfel hoort opperen. Ik antwoord op mijne beurt, dat indien elk mensch van gezond verstand, die het land bezocht heeft en deszelfs bewoners kent, moet toestemmen, dat deze regeringsvorm voor hen, zoo als zij thans zijn, de meestgepaste is; het niet min zeker gaat, dat dezelve in geen opzigt voor eenig ander volk voegt.

Het is eene uit de geschiedenis bekende daadzaak, dat de eerste blanke bewoners van de *Vereenigde Staten*, de stamvaders van de tegenwoordige bevolking, lieden waren, die zichzelve gebannen hadden, of gebannen waren uit het moederland. De grond, dien zij vonden, was vruchtbaar; de kolonie nam toe, en begon te bloeijen. In den loop der jaren bevolkten de kinderen, de kleinkinderen en achter-kleinkinderen der eerste volkplanters het land, en zij zagen, dat het vloeide van melk en honig. Dat zij deze melk en dezen honig voor zichzelve gewenscht hebben te behouden, kan niet zoo veel verwondering baren. Wat deed het moederland voor hen? Het zond hun fraai gekleede en dappere krijgslieden, om hunne grenzen te bewaken; maar zij meenden, dat zij die zelve wel in staat waren te bewaken. Vervolgens legde het eene belasting op hunne thee; deze maatregel behaagde hun niet: en wat was de vergoeding, die zij er voor hadden? De kolonie, ver van het moederland verwijderd, had weinig deel aan den roem, welken dit inoogste. Uit haar midden koos *Engeland* niet zijne hooge ambtenaren en staatslieden;

den; — de schitterende stralen, welke die heldere zon — de troon van *Engeland* — afschoot, drongen ter naauwernood tot hen door, — zij kenden noch zijne koningen, noch zijne helden, en bekommerden zich weinig over beide. De nijverigste handelaar was bij hen de aanzienlijkste man; — de wetenschappelijke scholen en gestichten waren brandpunten van bijgeloof. Eene hooge Aristocratie was, in hunne oogen, een bloedzuiger, die hun *bloed van goud* uitzoog. De rijkdom, de wetenschappelijke roem, en de luister van *Groot-Brittanje* was voor hen *niets*; het regt, om te doen wat zij wilden, in hun oog *alles*.

Kan men het hun euvel duiden, dat zij dit regt hebben willen verwerven? Moet men betreuren, dat zij daarin geslaagd zijn? — En wat bleef hun, na de overwinning behaald te hebben, nu nog overig te doen? De ouden des volks vergaderden en zeiden: „Laat ons eenen regeringsvorm daarstellen, dit in allen opzigte voor ons past; dat hij ruw, onbeschaafd en lomp zij; dat hij op waardigheid, roem, noch luister aanspraak make; dat hij den wil van niemand hindernis in den weg legge; laat ons noch tienden hebben, noch belastingen, noch jag- noch armenwetten; dat elk burger medewerke tot het maken der wetten, en niemand zich bekommere, om ze na te leven; dat onze overheden geen purper, onze regters geen hermelijn dragen; zorgen wij, dat, indien iemand rijk geworden is, zijn kleinzoon weder arm worde, en door dit middel zullen wij allen gelijk blijven; dat ieder denke aan en zich alleenlijk om zichzelven bekommere; en indien *Engeland* nog eenmaal mogt goedvinden, om ons aan te vallen, welnu! dan zullen wij ons gezamenlijk verdedigen!"

Kan

Kan men een beter regeringsſtelſel uitdenken voor een volk, dat zich in dezen toeſtand bevindt? En is het wonder, dat het er mede tevreden is? Maar het is nog minder te verwonderen, dat zij, die in een land leven, waar rust en goede orde allerwege heerſchen, en die zich overtuigd houden, dat de zaken van den lande volkomen goed kunnen gaan, zonder dat zij behoeven te ſchreeuwen en te razen, en hemel en aarde te bewegen, om ze hunnen gang te *doen* gaan, — dat zij, zeg ik, den Hemel danken, dat zij geene Republikeinen geboren zijn.

Tot hiertoe gaat het alles wel, en het voegt ons zeker niet met de Amerikanen te twisten, omdat zij de voorkeur geven aan eene Conſtitutie, die zoo uitnemend voor hen geſchikt is, boven eene andere, die in geen opzigt voor hen zou pasſen; maar zij moesten het ons niet kwalijk nemen, dat wij geen' lust hebben, om de inſtellingen te veranderen, die ons hebben doen worden, wat wij zijn.

En evenwel, wanneer een Europeaan in *Amerika* komt, behandelt men hem met de verregaandſte tirannij, en zoo als men in geen ander land — in zoover ik althans van anderen, of uit eigene ondervinding weet — ooit jegens vreemdelingen heeft uitgeoefend.

De Franschman komt in *Engeland*; hij *verveelt zich doodelijk* bij onze prachtige maaltijden; hij *haalt de ſchouders op* bij het zien onzer *opera's*, en hij *lacht luidkeels* over onze hartstogtelijke liefhebberij, om een rijtuig te mennen, en over onze verzotheid op *roast-beef* en *plum-pudding*. De Engelschman bezoekt hem op zijne beurt, en het eerſte, dat hij, te *Parijs* gekomen, doet, is naar het *theatre des variétés* te gaan, om er te zien, hoe men Engelſche vrouwen ten tooneele voert, om het publiek te doen

doen lagchen (*) en, als gij dan onder het ſchaterend gelach, dat van alle zijden opgaat, er eenen bijzonder hartelijk hoort juichen, vorsch dan na, wie hij was, en gij zult bevinden, dat het een Engelschman is.

De Italiaan komt op ons eiland en zucht over ons klimaat; hij houdt ſtaande, dat de lucht, welke een ſtandbeeld verteert, voor den mensch niet gezond kan zijn; hij wenscht zich terug bij zijne oranje-boomen en zijnen *macaroni*, en hij glimlacht, dat eene natie aanſpraak op poëzij maakt, wanneer men in de ſtraten harer ſteden geene heldendichten opzingt. En evenwel ontvangen wij hem vriendſchappelijk, dien fijngevoeligen bewoner van het Zuiden; wij hooren zijne klagten met belangſtelling aan, en, in de hoop van ons meer bij hem bemind te maken, kweeken wij onze kleine ſchrale oranje-boompjes aan en leeren onze kinderen TASSO ſtamelen.

Maar indien wij het oordeel van anderen over ons kunnen verdragen, zijn wij daarin toch geenszins het overige *Europa* vooruit, en is het verlangen, om er ons voordeel mede te doen, geene bijzondere eigenſchap van de Engelſchen. Wij lagchen ten koste van onze naburen, en met even veel vrijmoedigheid, over de verkeerdheden en gebreken, welke wij bij hen meenen te vinden, als zij het over de onze doen. Zij lagchen er met ons over, en nemen onze modes en onze gewoonten aan. Deze wederkeerige ſpotternijen baren niet de minſte verbittering, en, zoolang de regeringen met elkander in vrede zijn, maken de burgers van alle landen van *Europa* er zich een genoegen en eer van, om malkander te zien, de verſchillende eigenſchappen,

(*) *Les Anglaises pour rire.*

pen, waardoor elk volk zich kenmerkt, op te merken en te beoordeelen, en beschouwen het, als tot den goeden smaak en den goeden toon behoorende, om elkanderen na te volgen in alles, wat de uitwendige betrekkingen des levens kan versieren en veraangenamen.

Het verblijdend gevolg hiervan ziet men thans in al de hoofdsteden van *Europa*. Een lange vrede heeft aan elk harer den tijd geschonken, om van de andere datgeen, wat zij in gewoonten en manieren beters en verkieslijkers hadden, te ontleenen, en een snelle voortgang in verbeteringen van allerlei aard en in kennis en beschaving is er het gevolg van geweest.

Zij nu, die aan zulk een staat van zaken gewend zijn, staan, bij hunne komst in de nieuwe wereld, verbaasd over het verschil, dat zij hier in dezen vinden, en dat ten hoogste stuitend is en onaangenaam; en het is, zonder twijfel, eene groote reden van dat bij allen zich opbarende gevoel van verveling en afmatting van den geest, wanneer men zich de uren herinnert, welke men in het gezellig verkeer in *Amerika* heeft gesleten.

Een enkel woord van twijfeling, of iets, of alles in dat land niet het beste ter wereld zou wezen, doet eene uitwerking, welke men moet gezien en bijgewoond hebben, om haar te kunnen beseffen. Indien de burgers der *Vereenigde Staten* waarlijk die opregte vrienden huns vaderlands waren, welke zij voorgeven, te zijn, zouden zij zich gewis niet met zooveel halsstarrigheid en zoo hardnekkig aan de overtuiging als vastklemmen, dat zij het eerste en voortreffelijkste volk op aarde zijn; dat er niets te leeren is, hetwelk zij niet in staat zijn te onderwijzen, en dat niets benijdenswaardig is, dan hetgeen zij bezitten.

Geene

Geene menschelijke vinding had misschien een krachtiger tegengift tegen alle verbetering kunnen uitdenken, dan zulk eene overtuiging; en nogtans heb ik nooit eene rede in het openbaar hooren uitspreken, nooit een boek gelezen, dat bestemd was, om in de handen des volks te komen, zonder daarin het bewijs te vinden, dat men deze overtuiging elken burger trachtte in te prenten.

Den Amerikanen te verstaan te geven, dat de loop der gebeurtenissen, ongemerkt, den vorm hunner regering kan veranderen, is niet het middel, om hun te behagen; doch zij hebben zich over de vrees hiervoor niet angstig te bekommeren. Zoolang zij, in algemeene overeenstemming, de verheffing kunnen beletten van groote talenten, welke de natuur zelve bestemd heeft, om de eerste te zijn; — zoolang zij zullen kunnen tegengaan, dat aan hoogere verdiensten, aan beschaving van verstand en hart, en aan verhevener' stand in de maatschappij de verschuldigde eerbied en het gepaste aanzien toegekend worden; — zoolang kunnen zij verzekerd wezen, van te zullen blijven, die zij zijn.

Men heeft mij evenwel gezegd, dat er onder hen mannen gevonden worden, die met genoegen eene verandering ten dezen aanzien zouden zien plaats grijpen; mannen, die tevens schrandere wijsgeeren en opregte en onpartijdige menschen, eene gelijkheid niet kunnen erkennen, welke zij gevoelen, dat niet bestaat, en gelooven, dat niet bestaan kan.

Ik geloof gaarne, dat er zulke mannen gevonden worden, offschoon mij nooit iemand zulke denkbeelden heeft doen blijken, en ik zou mij opregtelijk verheugen, indien ik de magt in zulke handen zag overgaan.

In-

